MARTIN

SEAY

virtual-project.eu

Cartea Anului 2016
CHICAGO WRITERS ASSOCIATION

„Fabulos... o bijuterie de carte."
NPR

Hotul de oglinzi

„Seay este un scriitor cu o inteligență artistică ieșită din comun."
THE GUARDIAN

FICTION CONNECTION

TREI

MARTIN SEAY

HOȚUL DE OGLINZI

Original: *The Mirror Thief* (2016)

Traducere din engleză și note de:
ANDREI DOȘA

virtual-project.eu

2017

— Ți s-a întâmplat vreodată să vezi un oraș care se aseamănă cu acesta? îl întrebă Kubilai pe Marco Polo, ițindu-și mâna plină de giuvaericale dintre faldurile baldachinului de mătase de pe corabia imperială, ca s-arate podurile care se arcuiesc peste canale, palatele princiare ale căror praguri

de marmură intră în apă, forfota de ambarcațiuni ușoare care fac zigzaguri împinse de vâsle lungi, plutele care descarcă coșuri cu zarzavat în piețe, grădinile de pe insulele care strălucesc verzui în cenușiul lagunei.

[…]

— Nu, sire, răspunse Marco, niciodată nu mi-aș fi închipuit că poate să

existe
un
asemen
ea oraș.
[1].

ITALO CALVINO,
Orașele invizibile

1.

Ascultă. Asta e ceea ce vezi:

O fereastră batantă înaltă. Draperii lungi până-n podea din brocart verde, despărțite de-a lungul galeriei. Penumbra gri, infiltrându-se. Voaluri cu ciucuri, dantelă dedesubt. Geamul tremură în vânt, iar perdelele sunt împinse în cameră.

Scaune. Birou. Comodă. Garderobă. Clădirile astea vechi – niciodată nu dispun de dulapuri. Pereți văruiți. Parchet lustruit cu ceară, prea lunecos pentru șosete. Noptiere, veioze cu canaf. Telefon alb. Lustră de prost-gust, din sticlă: petale acvamarin, becuri mate de patruzeci de wați. Cărcat hotelier. Genul de cărcaturi folosite mereu prin hoteluri. Indiferent de loc.

Patul, desigur. Demn de o regină. Cu baldachin. Perne dichisite, stivuite într-un colț ca un tort de nuntă. Cearșafuri de olandă. Toate cuverturile de care proprietarul n-are nevoie. *Coperte, per favore*! *Più coperte*! Dar nu se face niciodată cald.

Coperta. Însumează. Două sute nouăzeci și nouă: a destitui. Sau douăzeci: a respira, a ascunde, a șterge murdăria. O maladie. O boală a inimii. În ebraică, מעטה: adică o sută douăzeci și patru, care poate să însemne o torță sau o lampă. Abandonare. Ignorare. O amânare, poate. Pentru cât timp?

Haine întinse pe măsuță: pantaloni gri, șosete negre, cămașă oxford albastră. Pălărie. Portofel. Câteva monede ciudate. Pe podea, adidașii tăi noi și valiza ta. Sprijinit în colț, bastonul tău cu mâner de argint.

Încă un minut și te vei ridica în capul oaselor. Ridică-te. Du-te la fereastră. Păstrează-ți echilibrul pentru o privire lungă aruncată peste acoperișuri: de o parte în curgerea ei subțire Calle dei Botteri, de cealaltă Calle dei Morti, golind piațeta liniștită. Vei sta acolo și vei privi. Cum faci întotdeauna.

În acest oraș nimeni n-ar trebui să te cunoască. Cu toate că în imaginație te-ai plimbat pe străzile lui de un milion de ori, ești un străin aici, un turist. E unul din motivele principale pentru care ai venit. Dar acolo, jos, cineva te cunoaște și se îndreaptă spre tine: un gândac care ți se urcă pe cracul pantalonului, făcând dificilă concentrarea. Vrei să-l depistezi înainte să apară la ușa ta, să treci mulțimea răzleață a postului mare prin ciur ca să-i identifici trăsăturile. Capul tuns periuță. Pas cadențat. Constituție atletică. Care sare în ochi destul de ușor. Du-te la fereastră și așteaptă.

Dar nu chiar acum. Poate mai târziu. Nu te simți prea bine acum. Nu e durere, doar o ciudată senzație apăsătoare. Cuverturile puse una peste alta se ridică și se lasă.

Pe peretele de deasupra tăbliei patului – e cu susul în jos din unghiul ăsta, nu se vede prea bine –, un tablou înrămat. O acuarelă tulbure. Bărci șubrede. Un cer mâzgălit. San Giorgio Maggiore în fundal. Vedere dinspre Riva degli Schiavoni, probabil. J.M.W. TURNER: litere negre pe marginea albă. Un tip care n-a știut când să renunțe. Se pare că a încercat să le șteargă cu o periuță de dinți umedă.

Turner. Asta înseamnă cinci sute cinci. Recipiente din care se bea. A se declara pervers.

Încă o rafală: canaturile zăngăne. Trei zile friguroase la sfârșit de anotimp. La reflux, canalele sunt stoarse, gondolele se-nțepenesc în noroi. Orașul e înmuiat în sare și apă. Ieri ai fi putut să te plimbi până la Murano, pornind de la Fondamenta Nuove. Imaginează-ți: să te târăști prin noroi, pe sub pietrele albe de la San Michele. Doamne, ce miros! Viermi alunecoși și cochilii de melci. Nămol negru între degetele de la picioare.

Clopotnița grasă de cărămidă San Cassiano prin fereastra înclinată, întunecată pe fundalul norilor gri și umezi. Sub el, apartamente gata să se năruie: stucaturi vopsite descuamându-se de pe cărămizile roșii. Porumbei uguie sub cornișă; căcatul palid a lipit pene cu puf de pervaz. Pescărușii planează asemenea zmeielor, rotindu-și capetele micuțe. Atât de albi, încât par decupați din alt cer.

Ce-a fost cândva locul ăsta? Fiecare spațiu de aici a fost ceva.

Pe peretele opus ferestrei se află oglinda. Mare, într-un cadru de lemn masiv. N-are nimic special. Mai mult decât adecvat nevoilor tale. În mod ciudat, de la ea s-a declanșat totul.

Cum arată o oglindă? Ce culoare are? Cine se uită vreodată *cu adevărat* la una – și cum ai putea să te uiți tu, în orice caz? Știi când se află acolo, evident. Dar o vezi vreodată cu adevărat? Într-un fel, e ca Dumnezeu. Dar așa e oglinda, desigur. Un loc comun invizibil. Mașinării care șterg ceea ce ai văzut.

În linii mari, cam asta ai vrut de la bun început: să vezi oglinda. Doar atât. Nu ai pretins mare lucru. Nu-i așa?

Clopotele, din nou. O biserică începe întotdeauna când o alta aproape a terminat deja, așa că e greu să ții socoteala. Destul de târziu, oricum. Probabil că fetele de la Bibliotecă sunt îngrijorate. Se întreabă unde ești. Se întreabă dacă astăzi e ziua cu pricina. Ei bine, domnișoarelor, poate că este.

În spatele ferestrei, comoda. Apoi te îmbraci. Înfuleci ceva. Telefonul, poate. Câteva apeluri. Acum în Vegas e noapte. Pe Coasta de Est încă n-a răsărit soarele. Mai așteaptă un pic. Nu e nicio grabă. Ai timp să clarifici lucrurile. Mai ai câteva mâini

bune la jocul de cărți. Indiferent ce gândește prietenul tău de afară: soldățelul singuratic care-ți adulmecă urma pe străzile înguste, care a muncit din greu și a călătorit atât de departe doar ca să te omoare.

Ai suficient timp la dispoziție să te ocupi de el și de tot restul. Să te duci la fereastră. Să te uiți. Între timp, *gândește-te,* de ce n-o faci? Pune totul laolaltă, să stea cât de cât. Închide ochii. *Ascultă.* Vechile voci. Există o șmecherie pentru asta, la fel ca pentru orice altceva. Niciodată nu e prea târziu să înveți. Adu-ți aminte tot ce poți. Imaginează-ți restul.

Îți dorești al naibii de mult să fi adus nenorocita de carte.

SOLVTIO

13 martie 2003

Toate orașele sunt geologice; nu poți să faci nici trei pași fără să întâlnești fantome purtând întregul prestigiu al legendelor lor. Ne mișcăm într-un peisaj închis ale cărui marcaje ne atrag în mod constant spre trecut. Anumite unghiuri schimbătoare, *anumite perspective* în retragere *ne*

permit să ghicim conceptele originale ale spațiului, viziune a însă rămâne fragmentară. Căutare a trebuie să se desfășoare pe terenul basmelor și al scrierilor suprarealiste: castele, ziduri nesfârșite, bărulețe date uitării, cavernele mamuților, oglinzile cazinourilor.

IVAN CHTCHEGLOV,
„Formulaire pour un urbanisme nouveau”.

2.

Un pic mai sus pe Strip, piraţii îşi fac din nou treaba: din tunurile lor se aud ultimele bubuituri, în timp ce taxiul opreşte lângă bordură, iar el traversează podul Rialto, acompaniat de aplauzele din depărtare. Un iz de sulf în aerul răvăşit dă o tentă infernală brizei începutului de seară. Îşi încreţeşte nasul, se luptă cu nevoia de a scuipa.

Imaginează-ţi-l acolo, pe trotuarul rulant: scund şi cu umerii laţi, piele de culoare închisă şi pistrui negri, în jur de patruzeci de ani. Poartă ochelari de soare *wraparound,* blugi noi, un sacou sport din piele şi un tricou de culoarea gresiei. O şapcă Redskins îi împodobeşte capul proaspăt ras, cozorocul îi acoperă fruntea. Picioarele lui se mişcă de-a curmezişul suprafeţei zimţate a trotuarului, făcându-şi loc printre turiştii care se opresc să facă fotografii, se îngrămădesc în faţa peroanelor. Dedesubt, undeva în afara razei vizuale, un gondolier cântă cu o voce înaltă şi clară – *o mia patria si bella e perduta* – în timp ce-şi întoarce barca. O adiere vine dinspre vest, iar cântecul se stinge ca o transmisiune cu semnal slab.

Bărbatul – numele său e Curtis – intră în hotel pe sub arcurile în ogivă ale porticului, apoi trece printre automate până la lifturi. O rafală de aer parfumat, dinspre aparatul de aer condiţionat, îi face pielea de găină pe ceafa asudată. Observă mesele de blackjack pe măsură ce trece printre ele, studiind fiecare jucător în parte. E tensionat, irascibil, se teme că îi scapă ceva.

Loveşte butonul pentru etajul 29 şi începe să urce. Pentru un moment, e singur. Reflexia lui schimbătoare pe uşile suflate-n aramă. Îşi schimbă ochelarii cu unii de protecţie cu rama neagră, pescuieşte cardul dintr-un buzunar interior.

Apartamentul său e echipat cu două televizoare şi trei telefoane, un pat dublu cu baldachin, ferestre largi cu draperii dau înspre partea sudică a Strip-ului. Un tablou întunecat şi enigmatic – pe plăcuţa de alamă de pe ramă scrie J.M.W. TURNER – atârnă deasupra canapelei extensibile, în camera de zi, aflată cu o treaptă mai jos. La cincizeci şi cinci de metri pătraţi, aceasta e camera cea mai mică din oferta hotelului. Lui Curtis nu-i place să se gândească la cât îl costă pe Damon să-l ţină aici, dar Damon n-ar avea de obiectat; amândoi ştiu că se află în locul potrivit.

Verifică telefonul şi faxul, dar n-a primit nimic. Scoate din buzunarul gecii noua cutie cu gloanţe *hollow-point* rapide şi le pune în micul seif din şifonier, apoi îşi aşază revolverul cu ţeavă scurtă deasupra. Se întunecă: oraşul dispare din ferestre,

înlocuit de imaginea inversată a camerei. Curtis aprinde luminile din tavan, se uită la priveliște: Harrah's și Mirage pe Strip, clopotnița și canalul turcoaz dedesubt. O amintire de acum trei ani: Stanley sprijinindu-se de balustradă deasupra gondolelor ancorate. Pe capul lui osos, șapcă din tweed cu cozoroc. Agitând aerul cu mâinile mici și ciolănoase. Luna nouă abia răsărită dinspre vest, un cerc decolorat pe fond negru. Stanley recitând un poem: *Arzi, hoț al imaginilor, pe marea amnezică*! Ceva de genul ăsta. Înainte să apuce să fixeze imaginea, aceasta dispare.

Luminile se aprind peste tot în oraș, tremurând în căldura care creste. Raza albastru cu alb a Luxorului e abia vizibilă în depărtare, o dâră pe cerul indigo. Curtis e cu gândul acasă, se întreabă dacă ar trebui să sune, dar în Philadelphia e cu trei ore mai târziu: Danielle doarme deja. În loc de asta, se dezbracă, rămânând doar în boxeri, își împăturește hainele, încearcă să găsească ceva sexy pe televizorul cu ecran lat, dar se pare că tot ce reușește să găsească sunt graficele făcute pe calculator ale rachetelor de croazieră și hărți 3D ale Golfului din diferite unghiuri. După o vreme, pune jos telecomanda și face flotări și abdomene pe dușumeaua acoperită de covor, în timp ce prezentatorii bâzâie deasupra lui, speculând înfocați despre războiul care va veni, imaginea lor spasmodică înghețând din când în când, descompunându-se în mozaicuri digitale plate.

Când e gata, Curtis pune televizorul pe *mute* și deschide din nou seiful. Verigheta lui e acolo, chiar lângă cutia cu muniție, iar el și-o pune pe deget, o scoate, o pune în gură și o suge, lovind-o de interiorul dinților. Scoate micul revolver din toc, scoate gloanțele și verifică butoiașul și trage la rece spre televizorul pâlpâitor, de o sută de ori cu mâna dreaptă, de optzeci de ori cu stânga, până când își simte antebrațele arzând și degetele arătătoare jupuite, crăpate. E o armă nouă; n-o cunoaște atât de bine pe cât ar trebui.

Stomacul i se strânge cu un bolborosit, deranjat încă de zborul lung și de nenumăratele ore nedormite de dinainte. Închide verigheta și pistolul și se îndreaptă spre încăperea principală placată cu marmură, unde se așază pe comodă și pescuiește prin trusa de bărbierit căutând ghilotina pentru unghii. Mâinile îi miros a lubrifiant pentru arme și sunt crăpate din cauza aerului uscat și, pentru prima oară astăzi, Curtis își amintește, își amintește cu adevărat cum a fost în deșert.

3.

Mai târziu, în decursul acelei seri, întorcându-se de la cină, Curtis o vede pe prietena lui Stanley la o masă de blackjack de la parter.

Se oprește timp de o secundă, clipind surprins, apoi începe să orbiteze încet, în sensul acelor de ceasornic, pe etajul jocurilor de noroc, ținând-o în vizor cu ochiul drept, în vederea periferică. Luând pe parcurs o bere de ghimbir ca să-și ocupe mâinile cu ceva. Ea se uită în jur, dar nu la el.

După două sute optzeci de grade se parchează în fața unui video-automat de poker, desface un fișic de monede de un sfert de dolar, își umezește buzele, din paharul de plastic transparent. Își făcuse griji în legătură cu recunoașterea ei – nu are o fotografie după care să se ghideze și a văzut-o o singură dată, aproape cu doi ani înainte, la nunta tatălui său –, dar acum e surprins să descopere că a recunoscut-o imediat. Arată încă asemenea unei studente, cu toate că se apropie probabil de treizeci. Lui Curtis îi aduce aminte de unii dintre tinerii albi care obișnuiau să vină cu metroul din College Park ca să asculte trupa tatălui său în Adams-Morgan sau pe U Street. Cool, deșteaptă, ușor precaută. Care a devenit mai dură după ce a încasat câteva lovituri – provocate de decizii proaste, nu de circumstanțe sau de ghinion. Subțire. Păr brunet, ondulat. Ochi mari, depărtați. Ar trebui să fie frumoasă, dar nu e. O idee eronată a frumuseții. Schițată frumos de către cineva care n-a văzut-o niciodată, lucrând pe baza unei descrieri verbale.

Curtis o privește timp de aproape o oră: ochii ei schimbători, oamenii care se perindă în spatele ei. Așteptând ca ea să plece sau ca Stanley să se materializeze din mulțime. Stanley nu apare, iar ea rămâne pe loc. E clar că își numără cărțile, dar nu pare să urmărească un scor mare; pariurile ei nu se schimbă prea mult pe măsură ce calculele se modifică. Pare distrată, de parcă n-ar urmări altceva decât să-și omoare timpul.

Mașina îi împarte lui Curtis trei dame, iar el renunță la una, temându-se de un câștig mare care ar atrage atenția asupra lui. Fata joacă așa cum joacă el. Oare știe că e urmărită?

Apoi, din dreapta, un bărbat în vârstă în sacou sport, zvelt și bine legat, trece în grabă pe lângă peretele despărțitor cu model, de culoarea castanei. Nu e Stanley – e prea stângaci, prea nervos –, dar fata se oprește în mijlocul partidei, ochii i se dilată. Îl urmărește pe bătrân pentru o clipă, cu fruntea ridată, apoi alunecă pe scaun. Crupierul îi spune ceva ca s-o facă să se concentreze la joc, iar ea îi aruncă o privire. Totul nu durează mai mult de o clipă.

Dar de-acum Curtis știe: va fi în stare s-o găsească aici ori de câte ori va avea nevoie. Și ea îl caută tot pe Stanley.

Aruncă ultimele monede și se îndreaptă înapoi spre camera lui. Îl așteaptă un mesaj trimis prin fax: o caricatură desenată sub antetul *IMPRESIONANT*! al unui hotel, reprezentând un bărbat musculos cu pielea închisă la culoare, sodomizând un tip mai în vârstă cu trăsături semitice exagerate. Caricatura lui Curtis are o expresie fioroasă, hotărâtă; fața și brațele sunt umbrite puternic de hașuri diagonale. Lacrimi în formă de virgulă țâșnesc din ochii strânși ai lui Stanley, care e panicat. De-a curmezișul părții de sus a paginii, Damon a scris cu litere mari de tipar, *PRINDE-L*!!! Iar la capătul de jos al paginii, *AȘEA TE VREAU*!!!!!

Curtis mototolește hârtia și o aruncă la gunoi. Apoi o pescuiește, o rupe în bucăți mici, le aruncă în toaletă și trage apa.

4.

În timpul nopții plouă. Curtis se trezește în mijlocul unor fulgere care se reflectă în ușa de la baie, se întoarce pe o parte să vadă mai bine și adoarme la loc imediat. Își aduce aminte că a auzit picături lovindu-se de geam, dar dimineața nu mai e nimic, nici urmă de umezeală.

A format deja numărul înainte să-i treacă prin minte să se uite la ceas – e vineri, aproape ora prânzului acum în Washington – în orice caz, Mawiyah răspunde. Curtis! spune ea, în vocea ei simțindu-se un zâmbet larg. *As-Salaam-Alaikum,* frățioare! Nu ți-am recunoscut numărul pe dispozitivul de identificare a apelurilor. Ți-ai schimbat telefonul?

Da, spune Curtis. Sigur că da. Tocmai mi-am amintit ce zi e azi. Sunt surprins să te găsesc acasă. Mă gândeam că deja ești în drum spre templu.

Ei bine, în dimineața asta suntem puțin în întârziere. Și, lăudat fie Domnul că așa s-a întâmplat, altfel am fi ratat apelul! Cum ești?

Sunt bine. Dar n-aș vrea să te rețin prea mult. Speram că voi putea vorbi cu tata. E pe-acolo?

Curtis aude o bufnitură ușoară când Mawiyah pune receptorul jos. Vocea ei de pasăre de noapte se îndepărtează, devenind abstractă, pe măsură ce se deplasează prin casă. În timp ce așteaptă, Curtis e asaltat de câteva amintiri care se succed rapid. Prima, fotografia ei, agățată în fața librăriei din Dunbar: cu șase ani înaintea lui, rămânând totuși o prezență legendară acolo. Trecea pe lângă ea de patru ori pe săptămână în drum spre terenul de joc și spre o altă înfrângere usturătoare a liniei defensive. A doua, la ani distanță: ea cântând „Let's get fost" într-un mic club de pe 18th Street, cu ochii închiși în lumina albastră. Tatăl lui în spatele ei, în umbră, aplecat deasupra chitarei bas. Proaspăt ieșit din închisoare, luptându-se încă cu dependența. Pe atunci ea era Nora Brawley; tatăl lui încă mai era Donald Stone. Curtis a venit direct de la aeroport, era în permisie de la Subic, suferind din cauza decalajului de fus orar, epuizat, purtând încă uniforma. Își aduce aminte de condensul unei sticle de bere sub degetele lui și de felul în care totul părea să se răstoarne. Stanley se afla și el acolo pe undeva. Invizibil. Vocea lui, un fir subțire în întuneric.

Curtis aude pașii grei ai tatălui său, telegrafiați prin podea, masă, telefon. Micuțule!

Salut, tată.

Foarte înțelept din partea ta să suni când știi că nu pot vorbi prea mult. Dă-mi voie să te sun de pe mobil.

Nu, e în regulă, tată. Vreau doar să-ți cer o mică favoare. Încerc să iau legătura cu Stanley.

Curtis simte cum se naște o bulă de tăcere între ei. Stanley?, spune tatăl său. Stanley Glass?

Da, tată. Stanley Glass. Trebuie să-l găsesc. Ai cumva numărul lui de telefon sau…

De ce naiba vrei să vorbești cu Stanley Glass, micuțule?

Eu… încerc doar să ajut pe cineva, tăticule. Îl caută un prieten de-al meu. E vorba de tipul de care ți-am vorbit, cel care îmi va face rost de slujba aia la Point.

Unde? Parcă spuneai că o să lucrezi pentru…

La Spectacular. Așa e. E același lucru, tată. Toți cei care lucrează acolo îi spun Point, pentru că…

Așa, și ce vrea *prietenul* tău de la Stanley Glass? Și a auzit vreodată de linia telefonică 411? Stanley e trecut în Paginile Albe din Philadelphia. N-are decât să…

Cred că Stanley nu mai e în Philly, tată. Sau în Atlantic City. Cred că e pe-aici.

Stai, stai, stai. Unde?

Vegas, spune Curtis. Te sun din Las Vegas.

Tatăl lui trage aer adânc în piept, expiră. Curtis a făcut o greșeală povestindu-i despre toate astea. Uite ce e, tată, spune. Știu că nu ai timp să vorbești…

Nu prea am păstrat legătura cu Stanley, Curtis, spune tatăl lui. Stanley e un om minunat și un prieten pe cinste, unul dintre cei mai vechi prieteni ai mei, dar nu prea am mai vorbit cu el de când eu și cu Mawiyah ne-am căsătorit. Nu-l judec, și nu-i port niciun fel de pică, dar adevărul e că…

Știu, tată.

Adevărul e… – dacă mă lași să termin – … adevărul e că Stanley e un jucător profesionist. Iar între timp, eu și cu Mawiyah am devenit musulmani practicanți. Sau, oricum, încerc să fiu unul. Iar învățăturile Profetului, pacea fie asupra sa, interzice foarte clar…

Știu toate astea, tată.

Știu că știi. Dar trebuie să înțelegi. Stanley e în permanență un jucător. E o mașină de pariat. Să fii cu Stanley înseamnă să joci cu Stanley. Și asta înseamnă că nu pot să stau în preajma lui Stanley. Îl iubesc, e fratele meu, dar…

Uite ce e, tată, o să întârzii din cauza mea. Asta nu e așa important. Înțeleg ce spui și…

Vreau doar să mă asculți în legătură cu treaba asta, Curtis.

Te ascult, tată. Bine? Îmi pare rău că te-am deranjat. Trebuie să plec. Transmite-i salutări lui Mawiyah.

Curtis închide telefonul. Se holbează pentru o clipă la noul telefon mobil, cântărindu-și propria capacitate, aparent nelimitată, pentru lipsă de înțelegere și nesăbuință. Încă nu și-a sunat soția.

Strânge patul supradimensionat al hotelului ca să se calmeze, netezind și fixând bine cearșafurile. Asta îi aduce un fel de satisfacție și consolare ieftină. Afară, orașul limpezit-și-uscat zbârnâie în lumina dimineții, inventându-se pentru ziua ce abia începe.

5.

Autobuzul de pe Strip îl ia pe Curtis de la Harrah's, aflat la 360 de metri sud față de hotelul său. Plătește cei doi dolari, se așază pe un scaun în partea din față și scanează trotuarele pe măsură ce vehiculul se deplasează: Slots A Fun, panoul Crazy Girls, tentaculele grase, albastre ale toboganelor cu apă de la Wet 'n Wild. Macarale galbene veghează groapa de la Desert Inn, grinzi de oțel se leagănă deasupra mormanelor de pământ decolorat. Tipi cu furtune de incendiu stropesc tot ce le iese în cale, încercând să mai reducă din cantitatea de praf, dar nu reușesc: pământul absoarbe totul, iar aerul nemișcat e împodobit pretutindeni cu flăcărui de acid silicic.

Troleul e aproape gol la ora asta, nu se aude nimic în afară de pufăitul liniștitor al motorului Diesel, iar Curtis se trezește cu corpul răsucit în scaun, lungindu-și gâtul pentru a întrezări muntele Charleston prin aerul spălat de ploaie al dimineții. Pe vârf a mai rămas încă destul de multă zăpadă. Chiar și de la distanța asta, strălucește violent în soarele orbitor, o fantă la orizont, un spațiu lăsat alb în mod intenționat.

Muntele dispare în spatele turnului cu trei picioare al lui Stratosphere, iar Curtis se întoarce în scaun. Marile cazinouri au rămas toate în urmă acum, străzile sunt înțesate de moteluri, capele, magazine de lenjerie. Această porțiune a Bulevardului, de aici și până în centru, îi amintește mereu lui Curtis de Subic, de podul spre Olongapo, mai puțin de râul mirosind a căcat, de chioșcurile de schimb valutar, de băieții care cerșeau pentru niște *centavos.* Câțiva tipi zdrențăroși și imperturbabili care împart pliante și-au început deja munca, bând cafea din pahare de hârtie, genți de umăr ticsite lângă picioarele lor. Pliantele și ziarele de noaptea trecută sunt suflate de vânt pe trotuare: reclame pentru cluburi de sex, servicii de escortă, bordeluri din Pahrump. Palmierii se răresc, fiind înlocuiți de panouri: orașul își face reclamă sieși. Curtis e surprins de un tremur scurt de încântare; își ține respirația, se luptă să nu zâmbească. *Ce se întâmplă aici, rămâne aici.* E singur, vulnerabil, se simte viu în propria piele pentru prima oară după mulți ani.

Coboară din autobuz în apropiere de Fremont Street, drumul principal din centrul orașului, închis de curând pentru traficul de mașini și acoperit de o boltă de oțel înțesat de boxe și luminițe colorate. Luminile sunt stinse acum, boxele-s tăcute. Câțiva oameni matinali care lucrează în schimbul de zi se apropie dinspre străzile laterale: chelneri și dansatori și crupieri în haine de stradă, cu uniformele îndesate în rucsacuri

sau în saci de marinar. Curtis încă funcționează conform fusului orar din Philadelphia; se simte prost că își începe ziua atât de devreme. Indiferent unde se află Stanley acum, acesta doarme.

Curtis o ia de-a lungul străzii Fourth până la restaurantul de la Gold Spike, amuzat și ușor dezamăgit când descoperă că prețul unui mic dejun compus din două ouă s-a dublat, ba chiar mai mult, de la ultima lui vizită: acum e un dolar nouăzeci și nouă. Face comanda la tejghea, se așază într-un separeu de lângă fereastră, privește prin geamul pătat de praf trecerea camioanelor cu marfă, a taxiurilor și a mașinilor blindate.

Au trecut aproape trei ani. În vara lui 2000, pe când se întorcea din prima sa misiune în Balcani, Curtis a fost trimis în misiune TDY[2] la Twentynine Palms ca să dea o mână de ajutor la operațiunile integrate: șase luni cu praf de gresie printre dinți, pietriș carbonizat și soare dogoritor. Din punctul de vedere al superiorilor, Curtis era un veteran de război care fusese în Golf în ’91, care luase parte la contrainsurecțiile din Kosovo și Somalia, iar ei voiau ca el să-și împărtășească experiența cu recruții lor necopți. Curtis fusese îngrozitor ca profesor, opunându-se reexaminării operațiunilor în cadrul cărora simțea că făcuse o treabă de mântuială de la bun început, incapabil să aducă în discuție ceva care să aibă, odată verbalizat, un dram de înțelepciune. A încercat să transmită mai departe ceea ce învățase – controlul circulației pe câmpul de luptă, securitatea zonelor din spatele frontului, tratamentul acordat prizonierilor de război – dar a ieșit ca la manual, aceeași bromură tipică post-Vietnam pe care a luat-o în derâdere la primul său exercițiu militar integrat în 1984, și putea fi sigur că recruții nu-i dau nicio atenție. Și, oricum, nimeni nu voia să se gândească cu adevărat la cum să dirijeze predarea a cincizeci de soldați irakieni în fața unei echipe de santinele formate din patru oameni, sau în fața unei cisterne cu apă. Oamenii sunt gata oricând să se pregătească pentru ce poate fi mai rău, dar nu și pentru ceea ce e ridicol. Câți dintre acei proaspeți pușcași marini sunt acum în Irak? se întreabă Curtis. În Kuwait și în Arabia Saudită. Așteptând sunetul fluierului, începutul celei de-a doua reprize.

La Twentynine Palms, Curtis i-a reîntâlnit pe tipii cu care a fost la școala de poliție militară la Leonard Wood, tipi de aceeași vârstă cu el, și au ajuns destul de apropiați, distrându-se reciproc, conducând în weekenduri la San Diego sau Tijuana sau Las Vegas. Excursiile la Vegas erau organizate întotdeauna de Damon: caravane de pușcași marini traversând în viteză deșertul, ocupând etaje întregi la Circus Circus sau la Plaza, etalându-și insignele Semper Fidelis la mesele de zaruri

și dându-le pumni de dolari din banii proveniți de la contribuabili fetelor de la Palomino și de la Glitter Gulch. Escapadele lui Damon atrăgeau mereu fețe noi, tipi mai tineri, pușcași marini pe care Curtis nu-i văzuse niciodată, și toți voiau să vorbească despre Damon. La dracu', spuneau ei, tipul ăla e cel mai dement membru al poliției militare din întregul corp de armată. Dar Damon nu era dement. Ținea mereu lucrurile sub control: își drămuia forțele, conducea oamenii, trăgea sforile. Mereu în stare de bună funcționare când toți ceilalți își aruncau banii, vomau pe propriii pantofi.

În timpul ultimei excursii traversau în grup compact unul dintre cazinourile mari – Caesars sau poate Trop, speriind civilii, luându-i la mișto pe piloții de la Nellis –, când Curtis a simțit că cineva îl bate pe umăr, iar când s-a întors l-a văzut pe Stanley. Stanley părea slab, sfrijit chiar, dar se ținea bine. În îmbrățișarea lui ciudată, Curtis l-a simțit grațios și puternic. Când Curtis l-a întrebat cu ce treburi prin oraș, Stanley i-a răspuns doar cu un rânjet ciudat care putea să însemne *mai întrebi*? sau putea să însemne *n-o să ghicești niciodată.* Au vorbit timp de un minut despre tatăl lui Curtis, despre marină, despre cunoștințele lor comune din est, apoi conversația a luat o altă turnură și Curtis, să zicem pe trei sferturi beat, și-a dat seama că nu mai era în stare să țină pasul. Stanley îi povestea despre o mână la blackjack pe care o jucase pe Barbary Coast – despre ceva ce s-a întâmplat în timpul jocului sau ceva la care l-a dus cu gândul –, iar apoi despre un magician englez pe nume Flood și un truc celebru de-al lui, în care obiecte fără legătură între ele se mișcau creând o paralelă fantomatică, ca și cum ar fi fost legate prin fire invizibile. Curtis se aștepta ca Stanley să explice cum funcționa trucul sau să-l coreleze cu partida de blackjack, dar acesta n-a făcut-o, ci a devenit dintr-odată tăcut, privindu-l pe Curtis, așteptând un răspuns.

Acum, stând în separeul din Gold Spike, întingând în gălbenușul curs pe farfurie cu o bucată de pâine îndoită, Curtis e tulburat de această amintire: îi îngheață sângele, îi taie pofta de mâncare. E greu de spus din ce motiv. Parțial îl deranjează că a dat greș atât de iremediabil în a-l înțelege pe un om pe care-l cunoaște de când lumea. Dar nu e vorba de asta, sau nu în totalitate. Altceva îi otrăvește aducerea-aminte: o senzație de coșmar, irațională și stranie. O senzație de amenințare ascunsă vederii. Prezenta unui impostor. Ca și cum cel pe care l-a întâlnit Curtis în acea noapte la cazinou n-ar fi fost Stanley. Sau, și mai rău, că poate el era cel absent, cel care nu era el însuși.

Bineînțeles că atunci nu a simțit nimic din toate astea: a fost doar o întâmplare ciudată. El și cu Stanley stăteau acolo;

Curtis se uita în pământ, târșâindu-și piciorul. Apoi a apărut Damon, și Curtis le-a făcut cunoștință.

Și asta a fost: prima dată când ei doi s-au întâlnit. Pe atunci părea un lucru atât de irelevant! Ca și cum nici nu s-ar fi întâmplat. Acum, lui Curtis îi e greu să mai urmărească tot ce-a urmat.

În memoria lui, restul acelei nopți e o ceață alcoolică, dar își mai aduce aminte o ultimă imagine clară: Damon stând la o masă de 25 de dolari, alert și concentrat, zâmbind cu superioritate spre cărțile sale, în timp ce Stanley stăruia în spate cu o mână pe umărul lui, șușotind în ceafa lui rasă.

Așa că, într-un fel, toate astea sunt vina lui, se gândește Curtis.

6.

Schimbul de zi începe la prânz, iar Curtis începe să se plimbe pe Fremont, de la ElCo până la Plaza, oprindu-se la fiecare cazinou care îi iese în cale. Vorbește cu crupieri și cu dealeri, chelnerițe și barmani, angajați ai cazinoului, paznici sau orice șef de sală sau manager căruia îi poate atrage atenția. De fiecare dată, își modifică povestea în funcție de auditoriu, de cele mai multe ori lansând variante de genul *Caut un prieten, stă pe undeva prin oraș, mi-ar plăcea să pot juca o partidă cu el.* Toată lumea primește numărul de telefon al lui Curtis, iar el plasează câteva hârtii de zece dolari acolo unde crede că vor aduce vreun folos. Câțiva oameni îi spun că l-au văzut pe Stanley în urmă cu aproximativ o săptămână. Numele li se pare familiar tuturor celor trecuți de patruzeci de ani.

La început, Curtis avea emoții când trebuia să lucreze la vedere, să lase o urmă atât de vizibilă, dar acum nu-l mai deranjează. Dacă nu este văzut, atunci treaba n-o să meargă, cel puțin nu în puținul timp de care dispune. Oricum, niciodată n-a fost chemat pentru căcaturi gen capă și spadă, ceea ce Damon ar trebui să știe până acum. În viziunea lui Curtis, să te furișezi înseamnă pierdere de timp; mai bine spui ce vrei, iar apoi să te descurci cu tot ce decurge de aici. Dacă lui Damon nu-i convine această abordare, putea să cheme pe altcineva. Aici, pe teren, Curtis nu a făcut nimic greșit, nimic de care trebuie să se ferească. Nu încă, oricum.

În fiecare loc în care se oprește, face același tur în sensul acelor de ceasornic în jurul meselor, scanând mulțimea în căutarea capului chel al lui Stanley, ai umerilor lui înguști, ai nasului său coroiat. Încheie fiecare cerc fără rezultat, dar simte mereu că e ceva acolo ce el nu vede. Și-a ieșit din mână și n-are încredere în ochii lui.

Părăsește Main Street Station cu două fișicuri de douăzeci și cinci de cenți în buzunar și prinde autobuzul spre Stratosphere. Își începe lungul drum spre sud. E mai eficient, abordând oamenii potriviți: șefi de sală cu freze de zece dolari, barmani de vârstă mijlocie, valeți care-l privesc în ochi. Banii lui Damon se topesc repede, dar Curtis simte că de data asta nu-i aruncă degeaba.

Nimeni nu i-a pus nicio întrebare dificilă, dar el își rulează povestea oricum, repetând dialogul inventat pe măsură ce trece de la un cazinou la altul, traversând bulevardul. Gândindu-se la ce s-a întâmplat cu zece zile în urmă în partea de sud a Philadelphiei, când Damon era într-un separeu din Penrose Diner. Învârtind rămășițele celei de-a treia cafele, o parabolă

cafenie acoperind marginea de culoarea osului. *Nu-ți cer să minți. Dar n-o complica. Dacă cineva te presează, tu spune-le că trebuie să recuperezi niște bani. Ăsta-i adevărul, corect*? Părul galben tăiat uniform la șase milimetri, purtându-l mai lung decât îl văzuse Curtis vreodată. Sacou bej cu imprimeu *houndstooth,* atât de șifonat de parcă ar fi dormit cu el, deși era clar că Damon nu dormise de câteva zile bune. *Șmecheria e să ai mai multe straturi. Vezi*? *Dacă cedezi un pic, ei o să aibă impresia că au înțeles schema.* Ochii întunecați apoși, dar alerți, ca rulmenții bine unși. Un buton de obsidian prins de mâneca de poplin negru, câteva fire deșirate în locul din care perechea lui a fost smulsă. *E în regulă să-mi menționezi numele dacă crezi că asta te ajută. Nimeni nu va ști ce s-a întâmplat în Atlantic City. Sau, dacă află, nu vor face legătura.* Un telefon mobil nou, așezat deasupra unui plic. Înăuntru, un bilet online printat – UA 2123 plecare PHL 07:00 sosire LAS 09:36 13/03/2003 – înfășurat în jurul a trei pachete de cecuri de călătorie de o sută de dolari. *Ce-i spui soției tale e treaba ta. Crede-mă, chestia asta nu e periculoasă. Nimeni nu încalcă legea. Dacă-l găsești, mă suni. Nu mai târziu de 12 noaptea, marțea viitoare. Simplu ca bună ziua.*

Curtis a urmărit cum Audi-ul lui Damon iese din parcare și dispare pe banda de accelerare spre podul Whitman. Și-a terminat felia de plăcintă cu mere alături de prăjitura Napoleon de care Damon abia s-a atins, și-a mai comandat o cafea și a stat aproape până la ora de vârf fără să-și citească ziarul, când s-a dus înapoi la metrou. A doua zi dimineață s-a trezit la patru, când a sunat alarma lui Danielle, a ascultat în timp ce ea s-a îmbrăcat și a plecat la muncă, apoi a zăcut fără să poată adormi, holbându-se printre lamelele jaluzelei la cerul care a devenit din negru roșu, apoi galben, apoi alb. Apoi s-a sculat și a făcut curățenie, și a prins autobuzul spre Collingdale, de unde a cumpărat o armă.

La sud de Fashion Show Mall, cazinourile sunt mai mari, mai pline acum că ziua a înaintat, și totul se desfășoară mai lent. Până să se facă opt, a trecut deja de aeroport sărind ca broasca dintr-un local ce pare ireal în altul, hrănind autobuzul ce se îndreaptă spre sud cu monede de un sfert de dolar în timp ce acesta îl duce dintr-o intersecție în alta, dintr-o intersecție în alta. Se oprește la bufetul de la Tropicana ca să-și facă plinul cu un cotlet cu os și creveți, în strălucirea lămpilor cu infraroșu și a acvariilor cu recife de corali, apoi stă timp de o oră deasupra piscinei goale și privește reflexiile palmierilor legănându-se în apa încrețită de vânt. Odată ce mâncarea i s-a așezat în stomac, pornește spre est în direcția Hotel San Rémo, aflat la vest de Orleans și la sud de Luxor și Mandalay Bay.

În drumul lung înapoi spre hotelul său, aţipeşte pentru o clipă, apoi se trezeşte tresărind, inima i se zbate în piept. Dincolo de geamurile mânjite ale autobuzului, oraşul pare diferit, viu într-un fel în care nu fusese până atunci. De-a lungul bulevardului, traficul pietonal e constant, râsete, strigăte şi gesturi haotice, iar strada e plină de maşini luxoase închiriate, ferestrele coborâte, sistemele audio la maximum. Limuzine aşteaptă la marginea trotuarelor, viclene şi circumspecte, în timp ce mulţimea de pe trotuar alunecă, luminată din spate, de-a lungul parbrizelor mute şi negre. Timpul pare să treacă în grabă. Curtis se gândeşte la locurile proaste în care a fost, la nopţile pe care le-a petrecut de-a lungul perimetrelor cu sârmă ghimpată, urmărind puţurile de petrol incendiate şi licărirea distantă a armelor de calibru mic. Foarte diferit de ce e aici. Dar aceeaşi tresărire nervoasă, aceeaşi senzaţie că ceva stă pitit imediat dincolo de lumini, aşteptând semnalul pentru a se deplasa. Pentru prima dată după mult timp, Curtis simte din nou că face parte din lume – lumea reală, inumană şi needificată – unde el poate fi oricine sau nimeni şi unde orice e posibil.

A ajuns la uşa camerei sale, tocmai îşi trece cardul prin dispozitiv, când telefonul lui începe să vibreze. Tonul de apel cu care nu este familiarizat îl surprinde; sare, uşa se deschide, iar cardul cade şi alunecă de-a lungul lambriului tocmai în interiorul cadrului uşii. Curtis îşi caută telefonul în timp ce se apleacă să recupereze cardul.

La celălalt capăt se aude o voce zgomotoasă pe care n-o poate identifica. Curtis! spune. Ce mai faci, omule?

Sunt bine. Care-i faza?

Ştii cine sunt? Îmi recunoşti vocea? Sunt Albedo, omule! Îţi aduci aminte de mine? Am auzit că eşti în oraş!

Curtis nu cunoaşte pe nimeni cu numele Albedo – şi nici Al Beddow, de altfel. Un tip alb, probabil de aceeaşi vârstă cu el. Accent de Blue Ridge: Carolina de Nord, Virginia. În fundal se aude zgomotul mulţimii. Da, spune Curtis. Stau câteva zile.

Super, omule. Trebuie să ne întâlnim, trebuie să o ardem împreună. Ce faci acum?

Eu… tocmai m-am întors la hotel.

La hotel? Futu-i, omule, e unşpe. Tu nu te poţi întoarce la hotel. Uite, eu sunt acum la Hard Rock cu nişte oameni. Trebuie să-ţi mişti curu' încoace. Ştii unde e?

Curtis ştie unde e. E încă pe jumătate în cadrul uşii, cu un telefon mort în mână. Încercând din nou să identifice acea voce. Poate că e cineva cu care a stat de vorbă mai devreme. Poate că e cineva care urmăreşte tot ce spune din cauza celor cu care e. Curtis închide ochii, încearcă să şi-l închipuie pe

Albedo – învăluit într-o lumină slabă, muzica dată tare, larma vocilor ridicate, poate că Stanley e printre ei –, dar în centrul închipuirii lui Curtis e o absență, un gol în aerul încărcat de fum, iar el renunță rapid la imagine.

Aplecându-se mai adânc în interiorul holului, verificând faxul și luminița pentru mesaje, aude o ușă trântită undeva în capătul coridorului și devine dintr-odată neliniștit, un intrus în spațiul comun, conștient de apropierea celorlalți, care nu se văd. Cineva a fost pe-aici cât timp el a fost plecat: menajera, desigur. Preț de o secundă, simte straturile de mirosuri din cameră – o istorie ascunsă a substanțelor de curățat, a parfumurilor, transpirației – înainte ca nasul lui să se obișnuiască și acestea să se amestece, să dispară. Chiar spre sud, la un bloc distanță de Strip, are loc un fel de eveniment, marea inaugurare a ceva. De patru ori pe minut, reflectorul rotativ trece prin draperiile trase; mobila apartamentului apare, dispare, apare. Cu fiecare baleiere, aerul de deasupra orașului se transformă în albastru solid, plat și opac, iar camera pare telescopată, superficială, propria ei diorama.

După câteva ture, Curtis își scoate revolverul și îl verifică în lumina palidă care se strecoară de pe coridor. Apoi se întoarce repede la lift și, în urma lui, ușa se închide.

7.

Hard Rock se află pe Paradise Road, între Strip și campusul UNLV – nu e departe, dar Curtis nu vrea să riște să-l rateze pe Albedo, așa că ia un taxi și e acolo în câteva minute.

A mai fost aici înainte, dar doar pentru puțin timp, în stare de ebrietate, așa că nu-și aduce aminte prea bine. E un spațiu mic, de culoarea cretei, în unghiuri generoase, luminat de jos de spoturi mov; diodele strălucitoare ale unui panou de pe marginea străzii pâlpâie OZZY OSBOURNE! în timp ce taxiul intră pe aleea străjuită de palmieri. O paradă orgiastică – dansatori în afara programului și barmani, risipitori bogați de pe coastă – se varsă înăuntru în lumina unei chitare imense, strunite de neoane.

Imediat ce a trecut de ușile cu mânere Gibson, Curtis știe că nu-l va găsi pe Stanley aici. Înăuntru e plin de cei din categoria masteranzi, pușți de la facultate sau din categoria vacanță de primăvară prelungită: probabil că-n afara lui Ozzy, Curtis e tipul cel mai în vârstă din local. Pornind pe coridorul aglomerat, trece pe lângă un manechin Britney Spears îmbrăcat în cardigan, setul de tobe al cuiva, încadrat în sticlă, un candelabru făcut din saxofoane scânteietoare. Din boxele fixate în plafon zbiară Aerosmith. În cazinoul circular, Curtis se oprește să citească postavul de culoarea dudului roșu al unei mese de blackjack: acolo, deasupra unui vers dintr-o piesă pe care nu o recunoaște – ceva despre cum să fii norocos –, e un anunț care spune că dealerii trebuie să joace după regula soft seventeen.[31] Stanley nu s-ar apropia nici mort la mai mult de o sută de metri de locul ăsta.

În apropiere de barul în formă de disc, gălăgia e și mai mare. Mulțimea, automatele și asistenții personali se amestecă și se ciocnesc într-un vuiet indistinct, o nouă liniște. Curtis conștientizează doar treptat că cineva îl strigă pe nume de la câțiva metri distanță: un tip alb cu părul lung. Blugi tăiați, tricou Guns N' Roses, geacă de motociclist. Rânjește, silueta lui distingându-se doar pe jumătate în lumina pâlpâitoare a unui televizor cu ecran plat, o mână cu degetele răschirate îi flutură deasupra capului ca un mănunchi de alge. Curtis e convins că nu l-a văzut niciodată în viața lui pe tipul ăsta.

De aproape, Albedo arată ca o combinație proastă dintre Chet Baker și Jimmy Buffett. Degetele lui sunt pline de pete sepia; strânsoarea lui e fermă, dar cleioasă, tentaculară, iar Curtis își eliberează repede mâna. E înalt, are cel puțin un metru nouăzeci, dar are burtă. Părul lui șaten și subțire, gri pe

la tâmple, e prins la spate într-o coadă buclată. Ochii lui sunt tiviți cu roz, apoși, iar tipul miroase a whiskey și a iarbă.

Albedo stă cu două femei tinere – una palidă, blondă, cealaltă cu pielea închisă la culoare, probabil hispanică, ambele purtând bluze cu paiete, adânc decoltate la spate. Curtis nu reușește să citească nimic pe fețele lor, în afară de oboseală și așteptări mici. Femeile se mută una de lângă cealaltă și lasă între ele două scaune de bar libere; Albedo îl bate pe Curtis cu palma pe spate și îl direcționează spre cel din dreapta. În timp ce se lasă pe celălalt scaun, degetele lui alunecă în jos greoaie pe jacheta lui Curtis și ating conturul revolverului de la șold, iar Curtis știe imediat că acesta nu e un lucru bun, că ar trebui să iasă de aici.

Albedo comandă pentru el o bere Corona; îl prezintă femeilor ca și cum s-ar cunoaște de mult timp. Am fost în deșert împreună, spune. În primul război din Irak. Numele femeilor sunt neobișnuite, străine; Curtis gândește rapid, încercând să-și păstreze calmul, fără să fie atent cu adevărat, și uită de ele imediat.

Ești la curent cu știrile de acolo? întreabă Albedo. Îți vine să crezi toată porcăria care se întâmplă?

Ce? A început deja?

Din moment în moment, omule. Albedo dă din cap cu înțelepciune, ca și cum ar avea acces la informații secrete. Ascultă-mă pe mine, spune, ridicându-și paharul. Mai bine ei decât noi. Nu-i așa, frățioare?

Curtis încuviințează din cap, soarbe tăcut.

Tocmai încercam să le explic tinerelor mele însoțitoare, spune Albedo, niciuna dintre ele neavând norocul de a fi cetățean al marii noastre națiuni, amplitudinea căcatului care se petrece în noaptea asta în Orientul Mijlociu. Pentru că, vezi tu, primul război – războiul nostru? – a fost o vrăjeală totală. Fără dubii. Dar *ăsta* întrece orice închipuire. Nu-i așa, Curtis?

Curtis ridică sticla cu bere, apoi rotește biscuitul, aliniind textul cu marginea tejghelei. Așază din nou berea jos. Nu vrea să vorbească sau să se gândească la asta. E o situație încurcată, spune el.

Vorbe mai adevărate nicicând n-au fost rostite, omule. Ești prea drăguț în privința căcatului ăstuia.

Pe tejgheaua barului apar un pachet de țigări și o brichetă de argint de la Binion's, iar Albedo își aprinde o țigară cu un gest extravagant. Se lasă mult pe spate cu scaunul, balansându-l pe picioarele din spate; Curtis e nevoit să-și lungească gâtul ca să-l vadă. Fata blondă din stânga lui Albedo își mută privirea de la unul la celălalt cu fruntea încrețită, ca și cum ar face eforturi să înțeleagă. Ceva din ea îi aduce aminte lui Curtis de Balcani,

sau pe acolo, și se gândește că e ucraineancă sau poate slovacă. Se calmează, evaluează lucrurile. Berea lui încă e plină pe trei sferturi.

Și cum e viața de civil pentru tine, Albedo?

Foarte bună, omule. Foarte bună. Îmi savurez libertatea zi de zi. Și-ți spun, ăsta e *locul.* Lucrurile *se întâmplă* aici. O mulțime de oportunități pentru cei ca noi. Ar trebui să dau câteva telefoane cât timp ești în oraș. Să-ți fac cunoștință cu niște oameni. Ai avea chef?

Da, poate. De cât timp ești pe-aici?

Albedo îi aruncă un rânjet de rechin. De suficient de mult timp ca să înțeleg cum stă treaba, prietene. Ca să cunosc toate dedesubturile. Tot ce contează în orașul ăsta-s *lovelele,* omule.

Așa e peste tot.

Da, sigur, omule. Touché. Dar *aici* în mod special. Și aici e altfel. E la liber, nivel de amatori. Fără vrăjeala antidemocratică care ți se livrează în cele mai multe locuri. Fără prostia saluturilor secrete din cluburile country. Fără bariere artificiale peste care trebuie să treci. Totul e așa cum este.

Ce faci acum?

Ce? Pentru bani, să înțeleg? Albedo zâmbește afectat, dând din cap, ca și cum asta ar fi o întrebare prostească. Fac *multe* căcaturi, omule. Iau lucrurile așa cum vin. Și-n ultimul timp ele au început să vină mai repede decât le pot eu prinde. E atâta acțiune că o dau pe degeaba.

Nimic stabil?

O parte, da. Câteva nopți pe săptămână plimb cu mașina prin oraș niște fete drăguțe. Spre diferitele lor destinații. Pe ele și pe câțiva dintre asociații lor profesioniști. Iar asta îmi aduce suficienți bani din care să trăiesc: două nopți pe săptămână, opt sau zece ore pe noapte, șofer și paznic. Ce căcat, *valeții* ăștia de-aici câștigă de ordinul milioanelor pe an. E un oraș în plin boom, păpușă. Pentru cei care se pricep. Bum, bum, bum.

Curtis îi aruncă un zâmbet subțire lui Albedo. Astea-s o grămadă de vorbe goale. Îi place să-l vadă aducându-le în discuție, agitându-se degeaba. Tipul aruncă o grămadă de momeală, dar se pare că nu știe cum să prindă peștele, iar Curtis începe să creadă că s-ar putea ca până la urmă să nu-l pândească niciun pericol aici. Asta în cazul în care Albedo nu încearcă să-l ducă de nas, așteptând să-l prindă pe picior greșit. Curtis se întoarce, scanează mulțimea înfierbântată. Undeva în spatele lui, un automat redă o variantă stridentă a piesei „Tequila”; familiara melodie se distinge de zgomotul din jur asemenea luminii care trece printr-un mic orificiu. Berea lui e pe jumătate goală.

Fata asta hispanică zâmbește, se uită la el, iar el îi răspunde dând din cap politicos. Se întreabă ce treabă au ele cu Albedo, când ar putea să câștige bani, apoi se gândește că poate câștigă bani chiar acum. Ea se apleacă mult spre el. Îmi plac ochelarii tăi, spune. Cu fiecare silabă, Curtis simte o mică adiere pe ceafă.

Accentul ei nu e rău; e de ceva vreme în State. Eu port lentile de contact, spune. Irișii ei au culoarea Windexului, așa că nu pare surprins să audă asta. Ea se întinde spre fața lui. Pot să-i probez?

Curtis o lasă. Nu-s foarte puternici, spune ea, dându-i înapoi.

Sunt fără prescripție.

La fel sunt și lentilele mele, i se confesează ea. Tot fără prescripție. Clipește somnoroasă din genele date cu mascara.

¿*De dónde eres*? întreabă Curtis.

Sunt din Cuba.

N-ar fi ghicit, dar se simte în vocea ei, în vocalele ei lungi și s-ul inaudibil și în acel *nonprescrikshun.* Se întreabă cum a ajuns aici în loc să fie la Miami sau Tampa sau NYC, dar n-are nici vocabularul nici dispoziția necesară pentru a cerceta subiectul. ¿*De que región*?

Santiago de las Vegas. Știi unde se află Santiago de las Vegas?

Está cerca de la Habana, ¿*verdad*?

Da. Ai fost în Cuba?

Si, răspunde Curtis, *he estado en Cuba,* dar nu spune unde sau de ce. Dacă n-ar fi ieșit la pensie, ar putea fi acolo chiar acum, și pentru o clipă se gândește la asta. Își aduce aminte de o dimineață însorită din aprilie anul trecut, pe dealurile de deasupra golfului Granadillo. Uitându-se în jos spre tabără. Toate acele uniforme de parașutiști ca niște flori de cactus împotmolite în sârma ghimpată.

Vorbești bine spaniola, spune fata. Nu e foarte convingătoare: zâmbetul ei a început să pălească. Degetele îi sunt acum pe mijlocul lui, cu un picior îi mângâie glezna. Se mișcă mecanic, ca și cum ar fi învățat asta dintr-un filmuleț educativ, ceea ce, din câte știe Curtis, chiar putea fi adevărat.

O bate ușor peste mâna hoinară și se întoarce spre Albedo, care încearcă să-i explice fetei blonde cine este Condoleezza Rice. Îl bate pe umăr.

Ce-i, omule? spune Albedo. Mai vrei o bere?

Cum ai aflat că sunt în oraș?

Albedo pare surprins, pus în dificultate. Bolborosește teatral pentru o clipă. Nu-i mare secret, spune el.

Nu. Nu este. Dar cum ai aflat?

Se uită unul la altul. Fața lui Albedo e golită, prinsă între mai multe expresii. O venă groasă i se zbate pe gât. Pe jumătate conștient, Curtis îi numără zvâcnirile: un-doi, trei-patru, cinci-șase.

Damon, spune Albedo. El mi-a spus. M-a sunat aseară. Mi-a dat numărul tău de mobil.

Curtis își mijește ochii. Și de unde îl știi pe Damon, că n-am reținut?

Ce vrei să spui? Îl știu din deșert, omule. De unde îl știi și tu. Despre ce vorbești?

Îl știu pe Damon de la Leonard Wood, spune Curtis. Am fost în Arabia Saudită în timpul războiului. El era pe mare, pe *Okinawa.* N-am fost cu Damon în Golf.

Albedo trage mecanic din țigară, bea din paharul gol, se lasă și mai mult pe spate, în unghiul mort al lui Curtis. Păi, în fine, omule, spune el. *Eu* de acolo îl știu.

Curtis așteaptă să se aplece din nou în față. Renunță să mai facă pe nedumeritul; are ceva provocativ în privire. Nu-i atât de beat cum i s-a părut lui Curtis. Bine, spune Curtis. De unde *te* știu?

Albedo se uită la Curtis, dă din umeri, apoi se uită în altă parte. Degetul lui arătător țâșnește în aer ca ochiul unui șarpe. Corona, rostește el peste tejghea.

Te cunosc?

Albedo se întoarce, un rânjet alunecos i se întinde pe față. Ei bine, poți fi al naibii de sigur că acum mă cunoști. Nu-i așa? Barman, dă-i domnului încă o…

Nu, mersi. Nu mai vreau.

Ușurel. Relaxează-te, Curtis. Orice prieten de-al lui Damon e prietenul tău. Corect?

Curtis dă peste cap ultima înghițitură de bere, împinge sticla la o parte, își întinde condensul pe degetele crăpate. Ți-a spus Damon de ce sunt în oraș?

Doar că ai ceva de rezolvat pentru el la Point. Cauți un tip care a sărit peste plata unui credit. Cam asta e tot ce știu.

Ți-a spus pe cine anume caut?

Ochii mici și negri ai lui Albedo se zbat în orbite. Nu cred, răspunde el după un timp. Nu cred să-mi fi spus. E cineva pe care-l cunosc?

Nu. Nu e cineva pe care-l cunoști.

Cunosc multă lume, Curtis.

Sunt convins.

Albedo ia berea de la barman, apoi își pescuiește din buzunar bricheta și încă o altă țigară. Își ține mâna căuș în jurul flăcării, iar el și Curtis se studiază prin fumul învolburat. Curtis simte că îi zvâcnesc orbitele, i se sparg în bucăți. Se

rotește, își lasă scaunul pe spate și mută mâna fetei cubaneze la ea în poală. Tresare ca și cum ar fi adormit. Noapte bună, îi spune el. Mi-a părut bine de cunoștință.

Albedo se ridică, își scutură țigara, tușește ușor din cauza unei guri de aer care a nimerit aiurea. Ia stai, Curtis! spune el. Care-i graba, fiule?

O să plec.

Despre ce tot vorbești? Noaptea e încă la început!

Am avut parte de o zi lungă.

Vreau să-ți arăt niște chestii. Niște chestii foarte interesante.

Poate data viitoare.

Albedo râde și dă din cap – bine, bine, spune el –, dar în același timp încearcă să-i blocheze calea lui Curtis, iar Curtis își schimbă centrul de greutate, începe să se gândească cum să-l lovească.

Dă-mi voie să-ți las măcar numărul meu de mobil, omule.

Îl am, e în telefon.

Câțiva dintre oamenii de la bar se uită acum la ei. Albedo aruncă priviri în jur, apoi rânjește, se relaxează, devenind inofensiv, moale. Bine, spune el. Bine, șmechere. Îmi rănești sentimentele, omule. Dar fii atent. Îți voi spune exact ce i-am spus și lui Damon. Cunosc orașul ăsta. Orașul ăsta mă cunoaște. Pot să deschid multe uși pentru tine. Asta nu-i vrăjeală. Poți să-l întrebi pe Damon dacă nu mă crezi.

O să-l întreb.

Albedo face un pas în lateral. Cu un gest fluturat, își duce mâna dreaptă, mare, la gură și lasă țigara acolo, o lasă să cadă și să planeze în spațiul dintre ei. Curtis se uită la ea pentru o secundă, calculând distanța; fața lui Albedo plutește deasupra ei, lipsită de expresie, atentă. Iar acum, într-un final, bărbatul i se pare familiar. Curtis nu l-a întâlnit niciodată până acum, dar a întâlnit tipi ca el – în Irak, în Mogadishu, în Guantanamo Bay – și i-a părut de fiecare dată rău.

Vrea să dea mâna cu Albedo și să-l privească în același timp în ochi, dar e obosit și nervos și nu e în stare: se uită la mâna lui. Noapte bună, spune el și i-o strânge. Mersi pentru bere.

Se întoarce pe călcâie și pleacă. O gașcă de tipi înalți, gen NBA, vin în direcția lui; pășește în mijlocul lor și se lasă purtat spre lustra în formă de saxofon, spre hol, spre marchiză. Aude vocea lubrică a lui Albedo de undeva din spatele lui – *Nu-l vei găsi niciodată pe omul tău dacă nu ești în stare să stai treaz după două noaptea, soldat*! – înainte ca aceasta să fie secată de conversația zgomotoasă purtată la treizeci de centimetri deasupra capului său. Câțiva metri mai încolo, se împinge cu umărul pe lângă câțiva studenți cu tricouri polo apoi se

evaporă, devenind din nou anonim, codificat în mulțime. Simte privirile alunecând pe el, picături de apă pe ceară.

Grupul de oameni din fața lui încetinește pentru a se uita la un Harley strălucitor, negru și crom, ridicat pe o platformă, iar Curtis își întoarce privirea pentru o clipă. Albedo se află tot acolo, flancat de cele două femei, scanând încăperea rotundă cu ochii mijiți. Își ține mâna mare lipită de urechea stângă, în cealaltă ține telefonul și se leagănă ca o anemonă pe picioarele lui înfipte în podea, pe măsură ce trecătorii se înghesuie pe lângă el. Când Curtis se uită din nou în față, drumul e liber, iar el se îndreaptă rapid și elegant spre ieșirea hotelului. Intrând în haloul neoanelor, în aerul curat al nopții.

8.

Când taxiul ajunge pe Strip, la aproximativ un kilometru și jumătate distanță de Harmon, Curtis întinde o hârtie de douăzeci de dolari prin despărțitorul de plastic și sare din mașină înainte ca aceasta să oprească. Parcurge rapid distanța până la cupolele gemene ale Aladdin-ului, printr-o arcadă în formă de potcoavă, intrând în mallul Desert Passage, mergând în zigzag printre cumpărători, prinzând detalii din ceața de ornamente și semne: pasaje cu arcade, porticuri, mozaic bătut în pietre prețioase, ecrane și grilaje, stele în opt colțuri. Hookah Gallery, Pashmina by Tina, Napoleon Fine Fashions, Lucky Eye Design. Din imitația cerului cade o imitație de ploaie. Formele proliferează, speriate parcă de vid: geometric, vegetal, elaborate la nesfârșit. Toate suprafețele par aerisite, lipsite de greutate, aproape imateriale.

Curtis face la dreapta lângă un pahar de cocteil Hurricane înalt de șase metri – la început îl confundă cu un minaret de neoane – și se trezește într-o parcare de pe Audrie Street, la o stradă distanță de Strip, singur, abandonat sub platforma vâjâind a monoșinei. Traversează până la intrarea din spate a Parisului și urcă pe pasarelă până la Bally's, traversează prin cazinoul acesteia până pe Flamingo Road, sare într-un alt taxi. Nu crede că l-ar urmări cineva, dar vrea să se asigure; cheltuie mult acum din banii lui Damon, dar dă-i dracului de bani, dă-l dracului pe Damon pentru că l-a vârât în căcatul ăsta dubios fără să-l prevină. Își caută telefonul nou, sună pe unicul număr din lista de CONTACTE.

Nu știe sigur dacă numărul pe care i l-a dat Damon e de-acasă sau de la muncă, dacă e mobil sau ce e, și nu-l salută nimeni când apelul este preluat, doar un bip. Damon, spune el. Curtis sunt. Tocmai m-am întâlnit cu un tip pe care-l cheamă Albedo care spune că te știe, și care susține că tu i-ai spus să mă sune. Nu l-am văzut și n-am auzit de el niciodată, sper să mă suni și să-mi spui care-i treaba, pentru că tipul mi se pare dubios. Bine? La tine acum e cinci dimineața. Îmi pare rău dacă te-am trezit. Pe mai târziu.

Pentru că vrea să fie grijuliu și pentru a-și da timp de gândire, Curtis îl roagă pe șofer să-l ducă în sud, până la aeroport înainte de a-l întoarce din nou spre nord. Taxiul se înghiontește cu încăpățânare prin traficul aglomerat de după miezul nopții. Curtis își aranjează șapca, ajustează scaunul, își sprijină capul de cadrul portierei. Se uită la ecranul telefonului până când lumina albastră se stinge. O senzație urâtă de cădere în viscere.

Toate astea nu înseamnă nimic. Nu neapărat. Nu înseamnă că ceva nu e în regulă. Dacă Damon a decis să facă câteva mutări fără să-l țină pe Curtis la curent, ei bine, ăsta e procesul standard al lui Damon, care nu e dispus nici măcar să întocmească o listă înaintea unui raid la magazin: totul, întotdeauna trebuie să funcționeze după principiul *Nevoia de a ști*[41]. Îl scoate pe Curtis din minți, dar e și unul dintre motivele pentru care Curtis îl iubește, unul dintre motivele pentru care îi place să colaboreze cu el – și unul dintre motivele pentru care Curtis a fost de acord să vină aici. Cu Damon, orice sarcină de rutină se poate transforma într-o aventură pe care s-o povestești nepoților; ignoranța în care era ținut făcea parte din pachet. Să te înhami însemna să bei un pic de Kool-Aid, să renunți la spiritul critic. Curtis ar trebui să știe la ce să se aștepte.

Însă nu toată lumea consideră asta un lucru încântător. *Slim Shady*: așa l-a poreclit Danielle pe Damon, și nu neapărat pentru că seamănă cu Marshall Mathers. Când ea e supărată, și în ultimul timp asta i se întâmplă destul de des, el este *ticălosu-ăla sărăntoc care ți-e prieten.*

Curtis împunge tastatura telefonului cu degetul mare. Ecranul se aprinde din nou: 2:06 după miezul nopții. La distanță de trei fusuri orare, probabil că Danielle tocmai pleacă spre serviciu. E un moment bun pentru a o suna, dar Curtis nu reușește să se urnească, nu-și poate imagina ce va spune. Nici măcar nu mai e supărat, nu cu adevărat. Pune telefonul la loc, își apasă podul palmei în orbite. Taxiul se oprește la un semafor, o ia din loc când lumina se schimbă; pe Curtis inerția îl leagănă înainte și înapoi în scaun. Se întoarce spre fereastră, deschide ochii.

Prima defecțiune majoră de când s-au căsătorit. A mai înșelat-o și înainte – de câteva ori, nu la mult timp după ce s-au mutat împreună – dar s-a întors de fiecare dată: era acasă înainte ca ea să se schimbe în pijamale. Pe atunci nu avea unde să fugă, nu putea să-și imagineze unde ar putea merge. De data asta a avut unde. Și a făcut-o.

Pentru a nu-și aduce aminte de ceartă, încearcă să se gândească la aeroport: ore nedormite, pleoștit pe scaunele cu perne din holul principal, singur printre călătorii întinși pe spate, împrăștiați prin hol. Concentrându-se puternic la curgerea monotonă și urgentă a știrilor de pe ecranele de televiziune prinse în tavan. Abia observând răsăritul în ferestrele din spatele lui, dublate de formele de relief ale Delaware-ului. Urmărind cum războiul începe să capete formă.

E altceva ce-a spus: una din nemulțumirile ei înăbușite. *De ce nu vrei să recunoști că te-a dat gata*? Bine, sigur. Nu se

înșală. Nervozitatea și irascibilitatea, coșmarurile și nopțile nedormite de care a reușit să scape după Irak, după Mogadishu, după Kosovo – de fiecare dată, imediat, fără probleme –, sigur, toate astea și-au făcut din nou simțită prezența. *E ceva normal la veterani, Sammy D. Se întâmplă tot timpul. Se pregătește un război, iar tu nu ești implicat, iar asta o să te afecteze.* Dar nu războiul îl deranjează pe Curtis, ci tot restul. Totul *cu excepția* războiului. Cu războiul îi e ușor să se descurce. Războiul are sens.

Favorul ăsta pe care ți-l cere Damon – nu în felul ăsta face lumea rost de o slujbă, Curtis. Tu auzi ce spui? *Să zbori la Las Vegas și să pândești în preajma cazinourilor*: *asta nu e o carieră care merită urmată. Dacă nu vrei să te gândești la viitorul tău, poți măcar să te gândești la al meu. Bine*? *Pentru că sunt al naibii de sigură că nu voi pierde vremea pe-aici pentru următorii treizeci-patruzeci de ani, ca să văd cum încasezi pensia de invalid. Tu auzi ce spun*? *Un om în toată firea n-ar face asta. Nu în lumea reală.*

Lumea reală: asta e împunsătura la care recurge în ultimul timp, mijlocașul puternic din schema ei ofensivă. O spune mereu ca și cum sensul lumii reale n-ar putea fi contestat. Dar pentru Curtis, lucrurile despre care vorbește ea – scrisori de însoțire, CV-uri, cursuri la colegiile comunitare, refinanțarea ipotecii – par a fi la milioane de kilometri distanță de ceea ce el consideră a fi realitate. Sau la nouă mii de kilometri. Faptul că acestea sunt preocupările de zi cu zi pentru fiecare adult funcțional din America îl face să se simtă și mai prost. Cu toate astea, nu poate scăpa de senzația că există ceva găunos, ceva stupid în a-ți bate capul cu astfel de lucruri în timp ce un alt război e pe punctul de a izbucni. Pare ceva copilăresc, inconsecvent, ca și cum s-ar preface că el n-a luat parte și că a trecut de mult peste.

Războiul e tot un joc, într-adevăr; el știe asta. Dar cel puțin în război mizele sunt serioase, orizontul posibilităților e mult mai întins, obiectivele imediate sunt la fel de incontestabile precum o dungă albă trasată pe gazon. Te pregătești; întâmpini războiul sau războiul te întâmpină pe tine; supraviețuiești sau mori. Curtis se întreabă dacă se va mai simți vreodată atât de viu în lumea asta.

I s-au închis ochii; îi forțează să se deschidă. La semaforul de la Flamingo, un grup de copii, conduși de un puști dezbrăcat până la brâu, cu părul albastru, pantaloni de vinilin și un tub fluorescent care se leagănă legat de un șnur înfășurat în jurul gâtului său subțire. Băiatul dansează și face piruete, tubul fluorescent apare și dispare ca un semnal luminos, iar Curtis își aduce aminte de un grup de prizonieri de război

irakieni pe care i-a trecut pe un teren minat dezafectat la sud de Al Burgan în ’91: felul în care s-a simțit dincolo de drumul securizat prin deșert, căutând sfere de lumină rece, verde în întunericul de petrol, negru-de-fum al după-amiezii târzii. Asta îi declanșează o altă amintire: felul în care au apărut din nimic luminile în deșert, cu două nopți în urmă, când zbura spre aeroportul McCarran, ca și cum orașul ar fi fost făcut doar din lumini, și toate ar fi radiat dinspre Strip.

Apoi șoferul de taxi îl trezește, portiera mașinii se deschide, iar Curtis a și pășit în poarta pentru vehicule a hotelului său, prinzându-și portofelul între degetele amorțite de somn, în timp ce urmărește luminile de stop ale taxiului micșorându-se sub arcul alb și elegant al podului Rialto. Pentru o clipă, rămâne nemișcat. Oamenii trec pe lângă el. Își scutură capul și se dă la o parte, pierdut în mijlocul trotuarului, rotindu-se pentru a se uita la clădiri. Motive decorative cu trei loburi, patru loburi și creneluri. Un zodiac de aur împrejmuind afișajul albastru al unui ceas. Deasupra ceasului, afișajul unui cazinou, transmițând bucla de știri pentru cei de pe Strip. Geamurile fumurii ale hotelurilor captează scânteierea știrilor, indiferent de conținut.

Când Damon l-a rugat să-l găsească pe Stanley, Curtis s-a gândit imediat la acest hotel, înainte ca fraza să iasă întreagă din gura lui Damon. Din cine știe ce motiv, îi e greu să-și amintească acum de ce s-a gândit tocmai la acest hotel. E ca și cum a fi aici în carne și oase l-ar zăpăci – ca și cum locul în sine blochează *ideea* locului respectiv.

Spre sfârșitul ultimei excursii la Vegas, Curtis și cu Stanley au trecut împreună exact prin acest loc. S-au oprit pe pod și au privit siluetele gondolelor trecând peste aureolele aruncate de luminile subacvatice. Luna nouă se furișa dinspre est, ștearsă de umbra pământului, oarecum vizibilă totuși. Stanley vorbea și vorbea. Curtis era foarte beat. Ține minte că s-a sprijinit cu brațele încordate de una dintre coloanele gemene de pe trotuarul ce mărginește bulevardul și trăgea aer adânc în piept ca să nu vomite.

Dogele, el este cel care a adus aceste două coloane din Grecia. Vorbesc despre cele adevărate. Nu despre căcaturile astea contrafăcute. Trebuie să fi fost în secolul al doișpelea. Dogele – tipul ăsta era un fel de rege al lor, înțelegi? *– le-a adus înapoi după o campanie purtată împotriva bizantinilor. O campanie dezastruoasă. Împreună cu ele a adus și ciuma. Oamenii nu erau prea încântați de asta, așa că s-au răsculat și l-au omorât. Timp de mulți ani, coloanele astea au zăcut lângă apă. Din când în când, cineva spunea*: *Hei, crezi că ar trebui să ridicăm chestiile astea în picioare*? *Dar erau atât de mari,*

înțelegi, încât nimeni nu reușea să-și dea seama cum să facă asta. Dar apoi a venit băiatul ăsta, inginerul ăsta și el a spus, sigur, voi ridica eu pentru voi coloanele astea. Dar dac-o fac, vreau să primesc undă verde pentru jocurile de noroc în spațiul dintre ele. Oamenii au spus în regulă, cele două coloane au fost ridicate, chiar acolo în Piazetta. Și acolo a început totul, băiete. Întoarce-te cu vreo patru sute și ceva de ani în urmă, în 1638. Atunci a fost deschis primul cazinou de pe Grand Canal. Vorbesc despre primul cazinou modern, primul cazinou în forma în care-l cunoaștem și noi astăzi. Cazinoul ca afacere. Cazinoul ca instituție. Instituția care m-a hrănit și mi-a oferit un acoperiș deasupra capului în ultimii patruzeci de ani, în întreaga mea viață de adult. Celelalte spelunci, celelalte orașe de doi bani care au început să construiască după modelul de pe Strip – mă refer la Paris, mă refer la New York – mă uit la ele și-mi zic: *ce căcat*? *Dar locul ăsta de aici, locul ăsta are sens. E orașul sfânt, băiete. Ierusalimul jucătorilor de cărți.*

Chiar asta să fi spus Stanley? Sau Curtis a evocat această amintire din alte conversații pe jumătate uitate, la care a fost atent doar pe jumătate de-a lungul anilor, adăugând detalii din timpul excursiei pe care a făcut-o în Italia – când a fost asta, în ’98? Și, până la urmă, de ce-ar trebui să conteze ce-a spus Stanley? Are vreo legătură cu încurcătura în care se află acum? Unde duc urmele?

La naiba, băiete – am uitat de cel mai important lucru. Motivul pentru care am început să-ți spun povestea asta dubioasă. Ascultă: *dogele a adus trei coloane din Grecia. Nu două, ci trei. Docherii au dat-o în bară, iar una dintre ele a ajuns în apă. Încă se află acolo, împotmolită în mâlul de pe fundul lagunei. Iar lecția pe care trebuie s-o înveți, băiete, e că întotdeauna vor fi trei. De fiecare dată când crezi că vezi două chestii la fel – indiferent ce-o fi –, trebuie să o cauți și pe-a treia. O vei găsi, mai mult ca sigur. Îți încredințez ție acum acest secret profund.*

Curtis cască, se întinde, se întoarce spre intrarea în hotel. Își târâie picioarele pe lângă fântâna în formă de sferă armilară din holul boltit, îndreptându-se spre lifturi. Apoi se oprește.

Pe peretele din spatele recepției e fixată o hartă ilustrată în stil vechi: o insulă în formă de pulpă de curcan văzută de la înălțime, desenată pe hârtie de vreun cartograf din vechime, lipsit de imaginație, căreia consultanții șmecheri în materie de design i-au găsit o nouă menire în această minunată ramă aurită. Înconjurată de galioane înalte, plină de palate și biserici cu dom, abundând de turle și clopotnițe. Capătul ei vestic, mai lat, e tăiat de S-ul inversat al unui canal albastru. Din cele

patru colțuri, nori cu capete de heruvimi suflă vânturi favorabile. Câțiva zei cu barbă privesc în jos. MERCVRIVS PRECETERIS HVIC FAVSTE EMPORIIS ILLVSTRO. Curtis se holbează îndelung la hartă până să realizeze că îl caută pe Stanley acolo, așteptându-se să-l vadă hoinărind într-o piațetă, zâmbind afectat. Funcționarii de la recepție îl fixează nervoși pe Curtis. Dă din cap, se întoarce pe călcâie să plece.

Și de data asta nu spre lifturi, ci spre marea curte interioară. Se plimbă printre coloane de marmură, pe sub fresce meticulos contrafăcute: îngeri rotofei în racursi sărind cu volta peste cumulușii albi. Simte că e pe cale să descopere ceva, deși nu știe sigur ce anume. Tălpile lui de cauciuc nu scot niciun sunet pe piatra cubică în timp ce trece de intrarea în muzeu – *ARTA DE-A LUNGUL SECOLELOR expoziție prelungită până pe 4 mai*! – înspre cazinoul aflat dincolo de acesta.

O găsește fără prea mare efort, singură la o masă de blackjack de 25 de dolari, lângă sala de bacara. Poartă o pereche de blugi și o bluză largă de culoare roz; părul îi este prins în creștet cu o agrafă. Ea și dealerul – un puști îndesat din sudul Asiei – au deprins un ritm confortabil, se întâmplă rar să-și ridice privirea sau să-și vorbească, nu fac decât să mute jetoanele și cărțile. Ea joacă la două mâini, cu o grămăjoară frumoasă de jetoane verzi și negre în fața ei. Se pare că în seara asta a renunțat la Stanley.

Curtis ridică un pahar de plastic cu suc de portocale și o observă dinspre automate, scriind cu un stilou al hotelului pe spatele unei cărți de vizită cu inscripția *SPECTACULAR*! a lui Damon. Apoi se apropie până ajunge la o distanță de doar câțiva pași de ea. E în formă: spatele și umerii musculoși, stă dreaptă ca o vergea. Stanley spunea întotdeauna că jucătorii profesioniști trebuie să aibă corp de atlet; suficient de echilibrați pentru a putea sta ore în șir la masă, așteptând cărțile potrivite. Curtis încearcă să-și amintească pentru cât timp au format ei doi o echipă.

Dealerul – pe eticheta lui scrie MASUUD – ridică privirea spre el. Un minut mai târziu se uită la el din nou, iar Curtis face un pas în față, bagă mâna în buzunarul blugilor. Aruncă în joc două sute din dolarii lui Damon și se așază în dreapta ei, la câteva locuri distanță, suficient de departe pe linia curbată a mesei încât s-o poată ține sub observație. La început își ține ochii pe cărți, dar după vreo zece mâini rămâne cu doar două jetoane verzi, iar ea încă nu l-a recunoscut, nici măcar nu s-a uitat la fața lui.

La următoarea rundă, ea are doișpe și șaișpe, în timp ce dealerul are întors un optar. Masuud întoarce un șase, forțează cu un valet. Dacă ăsta ar fi fost localul lui, îi trece lui Curtis

prin cap, ar da-o afară chiar acum. Îi aruncă o privire în timp ce-și colectează jetonul; a câștigat fix patru sute de dolari.

Mersi, îi spune el. A fost un joc curajos.

Ea dă din umeri. Mă bucur că a ieșit, spune ea.

Cum îți merge în seara asta?

Ea nu răspunde imediat, nici măcar nu ridică privirea. Mă descurc, spune ea. Dar tu?

În seara asta nu merge prea bine, spune Curtis. Se pare că lucrurile nu vor să se urnească.

Ei bine, spune ea, întâlnindu-i în sfârșit privirea. Sper să fii mai norocos. Fața ei e lipsită de expresie. Se concentrează din nou la cărțile ei.

Trei runde mai târziu, Curtis rămâne fără jetoane. Îi lasă bacșiș lui Masuud ultima bancnotă din portofel și se retrage, ascunzându-se din nou printre automate. Se gândește să treacă pe la casierie – să încaseze unul din cecurile de călătorie ale lui Damon și să se întoarcă – dar nu vrea s-o piardă din priviri, iar în acest moment e destul de sigur că poate să aștepte până când ea termină jocul. E aproape patru dimineața. Cazinoul e încă aglomerat; uită mereu că este sfârșitul săptămânii.

Se oprește la Oculus Lounge ca să-și umple paharul gol cu apă cu gheață. Când calcă din nou pe covor, îl vede pe Masuud că renunță, își primește bacșișul și pleacă. Locul lui este luat de o filipineză între două vârste: urmează tura de noapte. Fata lui Stanley mai joacă câteva runde – din politețe și ca să se asigure că noul dealer nu se simte respins – apoi se ridică, se întinde în mod impresionant și se îndreaptă cu jetoanele spre casierie.

Așteaptă ca ea să-și primească banii, o urmărește printre mese și-și potrivește ritmul mersului cu al ei, pe măsură ce se apropie de automate. O ajunge din urmă dinspre stânga. Bună din nou, spune el.

Ea privește peste umăr, schițează un zâmbet subțire. Nu încetinește.

Se pare că te-ai descurcat binișor în seara asta, spune Curtis.

Da.

Obișnuiești să câștigi totul la blackjack?

Da, spune ea. Hei, ascultă – n-am nevoie de companie în seara asta. Bine? Nu te supăra.

Nu mă supăr. Tu ești Veronica, corect?

Se oprește brusc. El îi taie calea, se întoarce ca s-o confrunte. Ea își ridică mâinile, apoi și le pune în șolduri. Poftim? spune ea.

Putem să vorbim pentru câteva clipe?

Ce-i asta? șuieră, buza i se strâmbă într-un rânjet. Ești de la pază? Iisuse. În regulă, vreau să văd un act de identitate și

vreau să vorbesc cu șeful de tură, pentru că asta e vrăjeală.

Curtis face un pas înapoi, își ține mâinile în față, cu palmele desfăcute. Nu sunt de la pază, spune.

Atunci ce-i asta?

Nu-ți amintești de mine, așa-i?

Ea se uită la el. Își mijește ochii, de parcă ar fi întuneric, de parcă s-ar afla sub apă. Apoi ochii i se lărgesc, se plimbă pe haina lui, pe curea. Pupilele i se dilată. Sângele îi fuge din obraji.

Hei, ascultă, spune el. Nu sunt…

Ești de pe Coasta de Est. Atlantic City. Corect?

El dă din cap. Nu din Atlantic City. Din Philadelphia.

Ea bate în retragere: se lasă de pe un picior pe altul, dar nu se lasă. Respiră repede, superficial. Așa și? spune ea. Ce vrei?

Îl caut pe Stanley.

Ea horcăie. Pentru o clipă, privirea îi alunecă spre podea, scanând covorul cu model. Da? spune ea. Ei bine, suntem în aceeași oală de căcat, amice.

Nu știi unde e?

N-am nicio *idee* unde e. Înțelegi? Nu l-am văzut și nu am auzit nimic de el de câteva zile bune. Și habar n-am cum aș putea să dau de el. Înțelegi? Și dacă aș fi știut, poți fi al dracului de sigur că nu ți-aș spune. Pricepi? Sunt suficient de clară?

Hei, las-o mai moale. Eu nu…

Cine te-a trimis aici?

Curtis clipește confuz. Ceea ce spune ea pare greșit, dar nu este. Până acum, nu s-a gândit la el însuși ca fiind trimis de cineva.

Cine te-a trimis? întreabă ea din nou. Pentru cine lucrezi?

Eu… eu nu lucrez pentru nimeni. Am venit din proprie inițiativă. Îl cunosc pe Stanley de ani de zile.

Căcat.

OK. Uite ce e. Îl cunosc pe Damon Blackburn de la Spectacular. E un vechi amic de-al meu. Iar el m-a rugat să-l ajut să-l găsească pe Stanley.

Ea se calmează, e mai mult sarcastică decât speriată. Mai supărată. Pe bune, spune ea. Damon Blackburn. Închipuie-ți. Ce lume mică.

Dar chiar îl cunosc pe Stanley, spune Curtis. Asta nu e vrăjeală. Îl cunosc de când mă știu. El și cu tatăl meu obișnuiau să alerge împreună.

Iar își mijește ochii: Curtis își dă seama că încearcă să-și aducă aminte.

Badrudin Hassan, spune Curtis. I se spunea și Donald Stone. Ne-am mai întâlnit o dată la nunta lui, cu câțiva ani în urmă.

Ea dă din cap. În regulă, spune ea. Sigur. Hei, presupun că Damon Blackburn nu ți-a spus *de ce* îl caută pe Stanley. E posibil să fi menționat totuși?

Curtis își găsește o poziție mai comodă, îndepărtându-și picioarele. Da, spune el. Cu câteva luni în urmă, Stanley a venit la Point și a luat un împrumut de zece miare. Damon și-a dat acordul. Stanley n-a făcut nicio plată, iar peste patru zile va intra la credite nerambursate. Damon nu vrea probleme, nici pentru Stanley, nici pentru el. Vrea să-l găsească, să ajungă amândoi la o înțelegere.

Ea rămâne cu gura căscată, expresia neîncrederii sau a dezgustului. E prea implicată în treaba asta ca să creadă în povestea pe care i-a livrat-o Damon. Mult mai implicată decât e el însuși. Ea știe tot ceea ce știe el. Nu are resurse, nimic care să poată fi folosit. Un împrumut nerambursat, spune ea. Așa ți-a spus Damon?

Asta mi-a spus.

Așa, pur și simplu.

Curtis se uită la ea pentru o clipă, apoi suspină. Ei bine, spune el, e un pic mai complicat de atât.

Niciunul dintre ei nu se clintește. Mulțimile se revarsă pe lângă ei, monedele zornăie în găletușele lor de plastic. Ciripiturile fine și bipurile de la automate umplu aerul condiționat, semănând cu cântecul unor păsări. De sus de tot privesc lentile care nu clipesc.

Am lămurit-o cu asta? întreabă ea. Damon vrea ca Stanley să-l sune? Asta e?

Da. Aș fi recunoscător dacă i-ai transmite mesajul ăsta când vei vorbi cu el.

Nu cred că acum Stanley arde de nerăbdare să vorbească cu Damon Blackburn, spune ea. Cred că e mai degrabă hotărât să n-o facă. Asta ca să știi cum stă treaba.

Poate ar fi dispus să vorbească cu mine, spune Curtis. Mă cunoaște. E un tip rezonabil.

Ea râde. Rezonabil! spune ea. Bună asta! Rezonabil.

Curtis își duce încet mâna la buzunarul interior ca să scoată cartea de vizită a lui Damon. I-o întinde. Pe spate e numărul meu de mobil, spune el. La fel și numărul camerei. Stau la etaj. Spune-i lui Stanley să mă sune. Poate reușesc să-l conving.

Baftă, spune ea. Multă baftă cu treaba asta, amice.

Ea își încrucișează brațele, își plimbă privirea de-a lungul cazinoului. La o masă de *scraps* stă un cuplu în vârstă, bătrânul râde tare, bătrâna își flutură brațele și strigă *nu, nu, nu,* amândoi sunt beți, amândoi sunt trecuți de șaptezeci.

Veronica zâmbește. Stanley e complet nebun acum, spune ea. Știi asta, nu-i așa?

Mi s-a spus, da.

Ea continuă să se uite la cuplul în vârstă. Acum pare obosită, cu adevărat epuizată. Curtis își aduce aminte că și el e. Ține cartea de vizită în aer, fără să se miște.

Bun, întreabă ea în sfârșit, a mai trimis Damon pe cineva aici?

Curtis se gândește la cele spuse de ea. Nu, îi răspunde el. Doar pe mine.

Veronica își lasă brațele pe lângă corp. Apoi se întinde și îi smulge cartea de vizită dintre degete. Se uită la fața lui, la pieptul lui, la fața lui.

Numele tău e Curtis, spune ea. Nu-i așa?

9.

Primele încercări de a băga cardul în cititor eșuează, iar el se oprește pentru o clipă, fierbând de nervi, apoi închide ochii și își folosește ambele mâini, trecând cu cardul pe lângă degetul arătător de la mâna stângă, ghidându-l spre fantă. Ușa se deschide cu un clic fin care vine din interior.

Niciun fax, niciun mesaj. Curtis își scoate arma, se dezbracă până rămâne doar în chiloți și se prăbușește în patul cel mare. E prea obosit ca să doarmă. Prea surescitat. Gândește prea mult. Creierul său e din ce în ce mai turat, dar nu vrea să intre în viteză. Ceasul de pe noptieră lucește ca un cărbune încins. E treaz de nouăzeci și unu de ore. Și numărătoarea continuă.

Se ridică, se duce la baie, se spală pe față și pe mâini. Apa are gust de rocă, săpunul nu face clăbuc. Nu ca acasă, unde are mereu senzația că săpunul nu se mai duce. O lasă să curgă peste scalpul aspru, peste pleoape. Se freacă bine.

Fata, Veronica, nu pare cineva cu care să poți vorbi ușor. Dar, în seara asta, când Curtis i-a spus pentru prima oară pe nume, teama ei a părut peste măsură de mare luând în considerare circumstanțele pe care i le-a expus Damon. Se întreabă ce anume știe ea și nu știe el. Îl îngrijorează, dar în același timp îl și stârnește. A procedat corect venind aici.

Conul de lumină care i-a măturat mai devreme fereastra a dispărut acum, proiectorul a fost închis, iar apartamentul e luminat de o licărire slabă, constantă, venind de afară. Curtis își pune unul din halatele albe ale hotelului și se așază la masă în livingul aflat cu o treaptă mai jos și privește afară spre oraș. Coloane de faruri alunecă pe Strip și pe autostrada interstatală înspre vest: traficul din schimbul doi, îndreptându-se spre casă. Dincolo de el, luna redundantă, dilatându-se pe măsură ce apune. Curtis își imaginează lumina palidă căzând pe zăpada din zona alpină, vântul rece bătând pe culmi. Imaginea orașului, o pată luminoasă în deșert. Fosforescența în siajul unei nave. Lumina focului întrezărită printr-o plasă metalică sau o perdea neagră uzată.

Dâre luminoase se mișcă dincolo de geamul ferestrei: zboruri matinale decolând și aterizând pe aeroportul McCarran. Curtis cască și le urmărește luminile de navigare – nuanțe estompate de roșu și verde – traversând fasciculul de lumină de la Luxor. Își închide pleoapele uscate și își imaginează, fără vreun motiv anume, că orașul e o creatură vie: aeroportul e gura care înghite stelele de pe cer, scuipându-le înapoi ca pe niște coji. Șoselele și autostrăzile sunt venele și intestinele. Stripul este aorta sau colonul.

Se trezește nu după mult timp în zgomotul făcut de fax. Cerul e acum albastru. Fruntea lui inconfortabilă a ajuns să se odihnească pe tăblia rece a mesei de lemn. Se împiedică când se ridică, cu o mișcare smucită trage draperia, își scutură de pe umeri halatul alb și se prăbușește în pat fără să-și mai bată capul cu faxul. Nu-și mai aduce aminte nimic din toate astea când se trezește din nou, cu puțin înainte de amiază.

Nu-și amintește de vreun vis sau să fi visat. Se ridică cu un gâfâit, ca și cum tocmai ar fi ațipit. Se uită la ceas, înjură, alunecă afară din pat. Își găsește blugii, îi îmbracă. Stă în mijlocul camerei. Respiră greu, e convins că a întârziat, că i-a scăpat ceva în somn. Gradat, își aduce aminte că nu e așa. Își aduce aminte de ziua de ieri ca și cum i s-ar fi întâmplat altcuiva. Stă pe marginea patului și încet, își dă din nou jos pantalonii.

Trage la o parte draperiile. E o lumină plată, cețoasă. Jos trec mulțimile compacte de sâmbătă, se îngrămădesc pe trotuare și poduri, fotografiază clopotnița, bărcile, celor două coloane gemene. Curtis deschide televizorul: Bush și Blair se întâlnesc în Azore, o fată care a fost răpită e salvată, în China apare o boală nouă. Bombele încă nu cad.

E la duș când aude că îi sună telefonul; nu reușește să ajungă la el la timp. Înfășurat în prosop, cu apa picurând de pe el pe covor, e surprins să descopere că a pierdut trei apeluri: Danielle, Albedo și taică-su.

Mesajul vocal de la Danielle e de o veselie falsă, un pic stupidă, cu un substrat de teamă. Pe cât de mult urăsc să stric o partidă bună, spune în mesaj, mi-ar plăcea să mă suni când ai ocazia. Ca să știu și eu dacă mai trăiești și nu ești închis pe undeva. Încerc doar să-mi planific săptămâna, atâta tot. Te iubesc, Sammy D. Să nu faci vreo prostie.

Curtis șterge mesajul, iar din telefon se aude vocea lui Albedo. Sper că ți-ai făcut somnul de frumusețe astă-noapte, spune vocea. Fata mea, Espeja, a fost foarte dezamăgită că nu ați apucat să vă cunoașteți mai bine. Dar mă bucur că tu și cu mine am reușit să recuperăm vremurile bune. Că am stat la povești. Hei, l-ai găsit pe marinarul tău? Cred că am niște piste. Sună-mă.

Apoi tatăl său. Sper că te ferești de belele, micuțule. M-am gândit la ce mi-ai spus ieri și mi-am adus aminte de ceva, de cineva cu care ar trebui să iei legătura. Pe vremuri, când eu și cu Stanley obișnuiam să mergem la Vegas, ne întâlneam cu japonezul ăsta pe care Stanley îl știa din California, pe nume Walter Kagami. A fost trișor pe vremuri – jucător profesionist, la fel ca și Stanley –, dar cred că s-a lăsat. Ultimul lucru pe care l-am auzit e că locuiește în continuare acolo, conduce

spelunca unui localnic. Cred că locul se numește Quicksilver. Nu cred că l-ai cunoscut pe Walter. Trebuie să fi fost foarte mic. Nici eu n-am mai vorbit de ani buni cu omul. Dar poate că Stanley încă mai ține legătura cu el. Mă gândesc. Sper să-ți fie de folos informația. Mă rog. Te iubesc, băiete. Mawiyah m-a rugat să-ți transmit că și ea te iubește. Păzește-ți spatele pe-acolo.

Curtis aruncă prosopul și ia un stilou și un carnețel, își notează numele lui Kagami și numele cazinoului și începe să caute o carte de telefon prin sertare când descoperă faxul primit cu o noapte în urmă, logo-ul SPECTACULAR! fiind vizibil, răsturnat, în josul paginii.

Lățit pe pagină, scrisul pătrățos al lui Damon[5]:

Albo al be
Bebbow a bedo e-n regulă.
Lasă-l să te ajute.
Progressezi????

Sub mesaj, încă o caricatură reprezentându-l pe Curtis, holbându-se cu ochii cât cepele la un cronometru supradimensionat pe care-l ține în mâna stângă, în timp ce cu dreapta se masturbează frenetic. Pupila ochiului stâng e grotesc de piezișă. Penisul enorm, în plină ejaculare, e puternic hașurat, detaliat cu minuțiozitate.

În drum spre ușă, Curtis trage apa după bucățelele de hârtie.

10.

În taxiul care-l ia din fața hotelului, radioul transmite jazz – „Invisible”, de pe primul album al lui Ornette Coleman –, iar asta îl destinde oarecum pe Curtis. Când mașina face dreapta spre Strip, își întinde picioarele; în interior miroase a țigări și a mentă.

Șoferul e din Orientul Mijlociu, se apropie de șaizeci de ani, părul lui bogat e alb ca ghipsul. Conduce cu grijă și răbdare. Are o siguranță de sine pe care Curtis o invidiază. Legitimația de taximetrist, fixată în scaunul din spate, îl informează că îl cheamă Saad; Curtis nu reușește să descifreze numele de familie fără să se holbeze, și n-are de gând să o facă.

Și, cum merge? vrea să știe șoferul.

Nu prea bine, spune Curtis. Se pare că lucrurile nu se leagă.

Șoferul îndreaptă un deget acuzator spre cazinoul Mirage, aflat pe stânga. Bine faci că pleci de pe Strip, spune el. Foarte bine faci.

Serios?

Este adevărat. Întotdeauna e bine să nu stai în același loc. Oamenii spun mereu, o, norocul îmi surâde, o, m-a părăsit norocul. Doar cazinoul are noroc. Toată lumea uită asta. Dar și locurile au noroc. Atunci când cazinoul are noroc – atunci când dealerii îți umflă banii –, trebuie să pleci în altă parte. E prostesc să nu faci asta.

Cred că ai dreptate.

Se opresc la semaforul de pe Industrial Road. Sunt depășiți de autobuze închiriate. Radioul trece de la Ornette Coleman la Art Pepper. Curtis se uită din nou la cardul de identitate. Te cheamă Saad? întreabă Curtis.

Da. Saad. Așa este.

Ești musulman, Saad?

Șoferul îi aruncă o privire ostilă în oglinda retrovizoare: ochi duri, cu riduri în jurul lor de la atâta mijit. De ce mă întrebi asta, prietene? spune el. Poate ești de la Departamentul de Securitate Internă. Te gândești că o să-ți arunc în aer cazinoul cu taxiul meu.

Nu, nu. Eu doar… tatăl meu e musulman. Și nu-i place orașul ăsta.

A! Înțeleg. Islamul interzice jocurile de noroc.

Saad semnalizează, pătrunde pe benzile ce se îndreaptă spre nord ale șoselei interstatale. Sunt musulman, spune el. Dar îmi place să joc la ruletă câteodată. Și câteodată și la automatele de poker. Și-mi place să beau un pahar de vin. Nu mă rog

suficient de des. Așa că poate nu sunt un bun musulman. Spui că tatăl tău e musulman?

Așa e.

Ca Malcolm X?

Da, sigur, bănuiesc.

Sau ca Muhammad Ali? Kareem Abdul-Jabbar[6]?

Mai degrabă ca Ahmad Jamal[7].

Ahmad Jamal! Da! Foarte bun. Sau ca Tupac Shakur?

Nu, râde Curtis. Nu ca Tupac Shakur. Nu cred că Tupac a fost musulman. Poate doar mama lui.

Îți place jazzul? Saad se întinde spre aparatul de radio, îl dă un pic mai tare. Cool jazz? Bebop?

Sigur. Tata cântă jazz. La chitară bas.

Saad bate toba pe volanul uzat, acompaniindu-l pe Philly Joe Jones preț de câteva acorduri, înainte de a vorbi din nou. Lucram pe Strip în noaptea în care l-au împușcat pe Tupac Shakur, spune el. Eram la mai puțin de un kilometru și jumătate distanță.

Chiar așa.

N-am auzit împușcăturile. Dar am văzut când a venit poliția. Ambulanța. Mașina neagră, plină de urme de gloanțe. A fost o priveliște îngrozitoare.

Curtis nu răspunde. Se uită afară pe geam, fără să vadă cu adevărat, aducându-și aminte. Exerciții cu scăriță pe terenul de la Dunbar. Mirosul ierbii proaspete călcate în picioare. Sirene peste tot. Mașini de poliție gonind spre Florida, spre Adams Morgan. Elicoptere survolând pe cer. Directorul-adjunct alergând, făcându-i cu mâna antrenorului Banner. Cu mai bine de douăzeci de ani în urmă. Luna asta se fac douăzeci și doi.

Mulți oameni vin în orașul ăsta să moară, spune Saad.

Da, păi. Nu cred că Tupac se gândea la așa ceva. Cred că voia doar să vadă meciul lui Tyson.

Poate că așa este. Cine poate spune?

Semnalizatorul lui Saad începe din nou să ticăie; iese pe Lake Mead Boulevard, făcând la dreapta spre Nellis și Sunrise Manor. Turnulețele albe ale templului mormon sclipesc în depărtare. Dincolo de el se întrevede muntele Frenchman.

Poate că tatăl tău e deștept, spune Saad, sau înțelept poate, că se gândește la lucrurile astea. Totul în orașul ăsta e făcut din jocuri de noroc. Corect? Ele construiesc clădirile. Construiesc drumurile. Îi plătesc pe oameni. Toate aceste lucruri. Și jocurile sunt însoțite mereu de moarte. Înțelegi?

Bine.

De asta jucăm. Ca să înfruntăm ceea ce e nesigur. Ca să înfruntăm necunoscutul, marele necunoscut. Pariezi. Roata se

învârte. Ce se va întâmpla? Să pariezi înseamnă să te pregătești de moarte. Să repeți. Ăsta e farmecul.

Le ții același discurs tuturor clienților, Saad?

Saad râde pe înfundate, e râsul aspru al unui fumător, plesnește volanul cu palmele. Doar pentru tine, prietene! Doar pentru tine. Pentru că tu ești un om serios. Preocupat de lucruri serioase. Știu asta despre tine. Se vede în ochii tăi.

Curtis zâmbește fără să răspundă.

Sau omul care a murit aici anul trecut! continuă Saad, reluând firul abandonat. Englezul. Starul rock.

Nu știu despre cine vorbești.

The Ox[8]. Tipul care stă nemișcat.

O transpunere electronică neconvingătoare a Marseillezei se aude de sub radio: tonul de apel al mobilului lui Saad. Scuză-mă, spune el și răspunde. La început vorbește în engleză, apoi trece la arabă. Curtis încearcă să urmărească discuția dar în curând renunță; unele fraze îi sună familiar, dar nu reușește să-și aducă aminte înțelesul lor. Taxiul trece pe sub luminile de pe Pecos Road, traversând râul aproape secat care curge în canalul său de beton. Pe drumurile laterale din zonă sunt mai puține case. Deasupra capului se aude vuietul înfundat al motoarelor cu reacție. Curtis se lasă din nou pe spate pe banchetă, încearcă să se relaxeze, să se gândească. Să își concentreze din nou atenția la Stanley.

Însă Stanley e alunecos și pare că se dizolvă în orice direcție l-ar căuta, făcându-l pe Curtis să se întoarcă spre el însuși. Tatăl său. Kagami. Los Angeles, la sfârșitul anilor cincizeci. Art Pepper, târându-se spre studiourile Contemporary, un junkie alb cu o tubă ofilită, pluta lipită cu leucoplast. *Pepper a fost tot polițist militar, micuțule. Paznic la o închisoare londoneză, în timpul războiului.* Spre nord, coloane de flăcări portocalii. Cerul devenit negru la două după-amiaza. Ploaie uleioasă, otrăvită. *Ijlis.* Stai jos. *Inhad.* Ridică-te. *Să tuffattash ilaan.* Acum vei fi percheziționat.

Saad continuă să vorbească la telefon, devenind din ce în ce mai animat, strecurând în conversație cuvinte englezești și franțuzești: cod portocaliu, Air Canada, *maison de passe,* Flamingo Road, *dépanneur,* oh, doamne sfinte, Aladdin, *une ville lumière,* e un rahat cu ochi, uită de el. Un avion F-15 trece exact pe deasupra capului lor; Curtis nu-l poate vedea, dar cunoaște sunetul motoarelor. Acum ar trebui să fie la sud de baza aeriană, apropiindu-se de extremitatea nord-estică a văii. Rânduri de case cu tencuială de ghips, acoperite cu plăci de gresie portocalie se cațără pe colinele din față, întesând granițele terenurilor guvernamentale.

Atunci când mașina virează pe o stradă laterală imediat după o benzinărie Terrible Herbst, aflată la colțul bulevardului North Hollywood, Curtis se întreabă dacă Saad e neatent, dacă e posibil să fi ratat o intersecție. Cartierul capătă un aer anonim, pur rezidențial; casele sunt mai mari, mai noi, distanța dintre ele e mai mare, iar brusc nu mai e niciuna, doar alei private abrupte care pornesc direct din drum. Cutia de viteze a taxiului intră în trepte mai mici pe măsură ce urcă pe lângă balastiere părăsite și o veche fabrică de ciment, cotind încet printre locuri mocirloase și aluviuni uscate și movile de grohotiș ținute laolaltă de ziduri de gabion. Apoi, după o curbă amețitoare, ajung în vârf și în fața lor se deschide întreaga vale: o mare de acoperișuri și de palmieri, turnurile de pe Strip, flancate de Luxor și de Stratosphere, zăpezile de pe muntele Charleston în depărtare, pete albe plutesc în înălțimi, muntele se dizolvă în pâcla după-amiezii.

În calea lor apare un semafor care pâlpâie – un drum cu două benzi, cu un acostament larg, mașini trăgând după ele bărci din fibră de sticlă –, dar, înainte să ajungă acolo, Saad virează brusc la stânga, pe un drum proaspăt săpat în deal, marcat de un indicator de calcar galben: QUICKSILVER CAZINOU & STAȚIUNE. Parcarea e modestă, în formă de seceră, urmând linia dealului; e plin doar pe sfert cu Cadillac-uri și Lincoln-uri Town Car. Ciudatele Lexus sau Mercedes sunt îngrămădite în apropiere de capătul parcării. Rampe pentru cărucioare se întind la vale ca niște rădăcini expuse vederii, iar locurile pentru persoanele cu dizabilități sunt ocupate toate.

Trec pe lângă parcare și rulează în dreptul intrării: un portic masiv din lemn de stejar, susținută de coloane groase din pietre de râu sferice. Un mic grup de doamne albe cu părul vopsit albastru așteaptă la umbră, genți de bingo și găletușe pentru monede atârnă în mâinile lor zbârcite. Lângă intrare, un panou verde cu alb anunță GĂSEȘTE-ȚI OALA CU AUR LA QUICKSILVER! ZIUA SFÂNTULUI PATRICK E PE 17 MARTIE!

Saad își încheie convorbirea. Am ajuns, prietene, spune el. Locul ăsta îți va aduce noroc, zic eu.

E mai departe decât aș fi crezut, spune Curtis, pescuind din portofel câteva bancnote din banii lui Damon.

Mai încolo nu mai e nimic. Pământul guvernului, apoi lacul. Asta e tot.

Nu credeam că aici sus se poate construi.

Saad ridică din umeri. Cât plătești? spune el. Cine ți-e prieten? Poți să faci orice.

Curtis întinde bancnotele împăturite printre scaune, iar Saad le ia cu o naturalețe îndelung exersată, privindu-l pe Curtis în oglinda retrovizoare. Ochii lui zâmbesc conspirativ. Ca și cum ar împărtăși cunoștințe secrete despre lume.

Curtis deschide portiera, se dă jos din mașină, apoi se apleacă din nou pe geam. Hei, Saad, spune el. Ai o carte de vizită?

11.

Aruncă o privire pe cartea de vizită în timp ce taxiul se pune în mișcare: SAAD ABOUGREISHA, scrie pe ea, plus un număr de telefon.

Bordura de sub picioarele lui Curtis, care din mașină i s-a părut a fi făcută din dale chituite cu mortar, e de fapt o umplutură elastică, un amestec din deșeuri de cauciuc; se lasă un pic sub greutatea lui. Se leagănă înainte și înapoi pe călcâie, testează suprafața, gândindu-se la podeaua salonului de fizioterapie de la spitalul naval din Bethesda, unde a cunoscut-o pe Danielle.

Un autobuz local pătrățos, etalând logo-ul Quicksilver – o pictogramă indiană în culori țipătoare a unui corb cu aripile întinse în zbor: ciocul deschis, ochi strălucitori care reflectă lumina –, se oprește în spațiul lăsat liber de taxiul lui Saad. Un grup de oameni în vârstă coboară din autobuz cu ajutorul câtorva îngrijitori, tineri cu zâmbete largi și voci zgomotoase. Cei care stau sub portic așteaptă răbdători să urce-n autobuz. Curtis urmărește scena o vreme, nefiind sigur ce caută de fapt. Apoi se întoarce și se îndreaptă spre intrare.

Localul Quicksilver e peste nivelul cartierului: mic, rustic, mai mult un club de country decât un club de bingo sau un mall. Clădirea seamănă cu un castel Anasazi remodelat de Frank Lloyd Wright: multe grinzi la vedere și blocuri de calcar. Toată chestia e construită în jurul unei cariere de piatră sau a unei exploatări de suprafață, convertită într-o curte de la țară aflată sub nivelul solului, cu un iaz, o cascadă și o fântână cu apă recirculată în mijloc. Prin bovindoul aflat în spatele sălii de jocuri, Curtis poate vedea copaci Arbutus menziesii și ienuperi, pergole acoperite de glicină și floarea-pasiunii, florile impozante ale unor plante în vârstă de câteva secole. Vreo șase bibilici grăsuțe ciugulesc din trotuarul de cauciuc, iar în afară de ele nu mai e nimeni în curte.

Kagami întârzie, prins cu o întâlnire, așa că lui Curtis i se aduce o cupă cu suc de grepfrut și joacă un pic de blackjack ca să mai treacă timpul. Dealerii sunt odihniți, relaxați, împart cărțile fără grabă. Marea parte a acțiunii e la automate și în salonul mare de bingo. Singurul companion al lui Curtis e un domn în vârstă care poartă o batistă de mătase și o mască de oxigen. În spatele barului există o zonă separată pentru cei cheltuitori, aflată cu câteva trepte mai jos, luminată slab. E mai plin decât s-ar fi așteptat Curtis să fie un local aflat atât de departe de oraș. Jucătorii de acolo arată ca niște balene: grăsani din estul Asiei, genul de tipi care țin cazinourile

ocupate. Din când în când, ovațiile și strigătele lor devin mai puternice decât muzica de flaut *new age* din difuzoare. Un tip ca Stanley Glass ar intra aici și ar face bucățele locul ăsta în decurs de oră, se gândește Curtis. Probabil că de aceea au angajat proprietarii pe cineva ca Walter Kagami pe post de manager.

Previziunea lui Saad devine realitate: Curtis a câștigat aproape patru sute de dolari, când simte atingerea delicată a unei mâini pe umăr. Domnule Stone? Domnului Kagami îi pare foarte rău pentru întârziere. Dacă doriți să așteptați în biroul său, vă va întâmpina acolo în câteva minute.

Biroul lui Kagami e mic, în dezordine, ascuns de etajul cu sălile de joc. O masă frumoasă de stejar. Un covor navajo peste parchetul zgâriat. Fereastră cu o priveliște frumoasă spre sud: Boulder Highway, spre Henderson și baraj. O chiuvetă și un dulap micuț. O canapea uzată. Pe o porțiune de perete alb, între două cutii cu cărți care dau pe dinafară, sunt atârnate câteva fotografii dispuse vertical, iar într-una din ele, Curtis descoperă fața zâmbăreață a tatălui său. Pare să fi fost făcută la Trop; hainele și ochelarii de soare par s-o plaseze la sfârșitul anilor șaptezeci, deși în cazul jucătorilor de cărți e greu să-ți dai seama. Tatăl lui Curtis e fotografiat cu un Stanley distant, un tip asiatic care trebuie să fie Kagami, câțiva bărbați pe care Curtis nu-i recunoaște și, în mijloc, Sammy Davis Jr. Curtis clipește, se apleacă mai în față, atinge cadrul. Zâmbind confuz. Gândindu-se la Danielle: numele preferat de alint pe care i l-a găsit. Dar zâmbetul lui colapsează, iar el începe să se simtă neliniștit. Conștient de sine. Un farsor. Ca și cum ar performa așa cum se așteaptă de la el, în folosul unei audiențe nevăzute. Sau pentru sine însuși.

Atenția îi este atrasă de rafturi. Cărți de matematică și fizică broșate, cu coperți în două culori, lipsite de strălucire. Lucrări groase, ilustrate, despre arta indienilor americani și despre arheologie. Cărți despre istoria, economia și arhitectura orașului Las Vegas. Un ghid Peterson despre păsările din vest. Un ghid Jane pentru identificarea aparatelor de zbor. Tot ce s-a scris vreodată despre numărarea cărților, inclusiv cincisprezece ediții diferite din *Cum să-l bați pe dealer,* de Edward Thorp, majoritatea de dinainte de ediția revăzută din 1966.

O voce din spatele lui: asta e cartea de la care a început totul, știi doar.

Curtis avea ușa în punctul mort și nu l-a văzut pe Kagami venind. Înjură în sinea lui, încearcă să nu se arate surprins. Am citit-o cu mult timp în urmă, spune, întorcându-se. Un exemplar vechi de-al lui tata. Nu-mi aduc aminte mare lucru. Niciodată n-am fost suficient de interesat de chestiile astea.

Știi unde e tipul ăla acum? Vreau să spun Ed Thorp.

Curtis scutură din cap.

Ia încearcă. Dă-ți cu presupusul. Haide.

Cartea broșată, cu cotorul galben la care s-a uitat Curtis, iese un pic din rând; întinde un deget bont, îi împinge cotorul crăpat, aflat pe același plan cu celelalte ediții. Wall Street? întreabă el.

Vezi? spune Kagami rânjind, intrând în cameră. Întotdeauna ai fost un băiat deștept.

Kagami are aproximativ aceeași înălțime ca și Curtis, e îndesat, se ține bine pentru vârsta lui – probabil cu câțiva ani mai în vârstă decât tatăl lui, cu toate că pare mai tânăr. Pantaloni gri cu model în zigzag, jachetă maro de tweed, cămașă cafenie, cravată elegantă, prinsă cu un ac de aur. Ochelarii de soare, caracteristici unui jucător de poker. Inele mari pe ambele mâini. În timp ce-și dau mâna, îl strânge prietenos pe Curtis de partea superioară a brațului. Ultima oară când te-am văzut, spune Kagami, cred că aveai în jur de șase ani. Arăți bine, foarte bine. Am auzit că te-ai căsătorit.

Da, domnule. Luna viitoare facem un an.

Mai ești în Marină?

Tocmai m-am retras.

Felicitări! Asta-i foarte bine. Și mi se pare că ai plecat la timp.

Kagami face un pas în spate, îl studiază. Am auzit că ai fost rănit destul de grav acum câțiva ani, spune el. În Bosnia, nu-i așa?

Kosovo.

Ei bine, mi se pare că ai reușit să cazi în picioare.

Da, spune Curtis. Mi-a luat ceva timp. Apreciez că v-ați făcut timp pentru mine, domnule Kagami.

Walter! Iisuse, spune-mi Walter. Mă bucur că ai trecut pe-aici. Deși nu știu dacă îți voi putea fi de ajutor. Îl cauți pe Stanley Glass?

Da, domnule. Încerc să-l pun în legătură cu un prieten de-al meu și am auzit că ar putea fi pe-aici. Știi cumva cum aș putea să dau de el?

Kagami se mută în spatele biroului, se uită afară pe fereastră. Lumina soarelui cade pieziș, iar pe măsură ce se apropie, reflexia lui apare pe suprafața sticlei. Nu știu cum să iau legătura cu Stanley, spune el. Dar a fost pe-aici. Am luat cina cu el săptămâna trecută.

A spus cumva cât timp va rămâne în oraș?

Nu mi-a spus. A spus că așteaptă să se întâlnească cu cineva. Ceva legat de o afacere pe care o avea în est. El și cu Veronica tocmai aterizaseră în acea după-amiază: trebuie să fi fost

miercuri. Cu nouă zile în urmă. Țin minte, pentru că chelnerița care ne-a servit avea o pată neagră pe frunte. Stanley a făcut o glumă pe tema asta. În fine, le-am plătit o cameră, le-am spus că pot sta toată săptămâna, dar a doua zi dimineață au plecat. Nu mi-au spus unde.

Kagami se lasă un pic într-o parte, ca și cum ar încerca să vadă mai bine ceva aflat dedesubt. Veronica a făcut facultatea aici, spune el. A fost dealer la Rio și înainte de asta cred că la Caesars. Poate că Stanley stă pe la prietenii ei.

Am vorbit cu Veronica aseară. Mi-a spus că nu știe unde e Stanley. Și ea îl caută.

Și crezi asta?

Curtis încearcă să întâlnească ochii lui Kagami în reflexia din fereastră, dar nu reușește. Nu știu, spune el. Nu știu de ce ar minți.

Mie mi s-a părut a fi destul de îngustă la minte. Agitată.

Mda. Așa mi s-a părut și mie. Stanley cum ți s-a părut?

Pentru o clipă, Kagami devine tăcut. Apoi râde, se întoarce spre el. Cum e Stanley de obicei? spune el. Ascultă, Curtis, să-ți spun ceva. Dacă nu-ți pot spune unde e Stanley, pot măcar să-ți ofer o masă decentă. Avem cele mai bune restaurante din Nevada, chiar aici, la etaj. Din partea mea. Bufetele alea de pe Strip te omoară.

Coridorul din fața biroului lui Kagami duce la un lift de sticlă în stil art-nouveau, care îi poartă pe coasta dealului. Interiorul e întărit cu un strat de cristal cu plumb, ornamentat cu decorațiuni din sticlă colorată care strălucesc în culori ce amintesc de apusul soarelui; îi duce lin spre o terasă tăiată în deal, aflată la vreo șase metri deasupra.

Ai un loc cu adevărat grozav aici, Walter. De când te ocupi de asta?

Am deschis în urmă cu doi ani. Lucrez aici de la bun început.

Și cum merge treaba?

Groaznic. Poate că n-ai observat, dar cei mai mulți clienți sunt mai în vârstă decât mine. Și nici eu nu-s tocmai un pui de primăvară. Partea bună e că proprietarul e un tip extrem de fistichiu. Un bogătan din Silicon Valley. Planul lui e ca acest loc să funcționeze în pierdere timp de zece, cincisprezece ani: indiferent de cât de mult îi trebuie orașului să ajungă să se dezvolte până aici. E un tip tânăr, și crede că are suficienți bani să facă lucrurile să meargă.

Crezi că are dreptate?

Kagami râde. Depinde, spune el. E ca orice altceva: există o fereastră. Dacă ești acolo când fereastra se deschide și poți să ieși înainte să se închidă, atunci te descurci de minune. Orașul

crește cu rapiditate, poți să bagi mâna-n foc. Dar mai e ceva: aici nu avem apă. Oamenii tind să uite de asta. Mă refer la întreaga vale. Nivelul lacului Mead n-a mai fost atât de scăzut de treizeci de ani. Asta înseamnă schimbare climatică: apa nu se va întoarce. Până la urmă, vom rămâne fără. Iar asta dacă presupunem că vom fi suficient de mult în preajmă să apucăm asta. Am putea fi duși la vale de o avalanșă în North Hollywood cu mult timp înainte ca asta să se întâmple.

Sunt cutremure pe-aici?

Până acum n-am avut parte de niciunul. Dar unul singur ar fi suficient. Suntem la vreo sută optzeci de metri de falia Sunrise. Iar aia e o falie activă. Ai văzut bolovanii din râu de pe coloanele de la intrare, acolo unde se opresc autobuzele de la azile? Pietrele alea mari și rotunde? Deja a trebuit să lipim la loc cu mortar cinci din nenorociții de bolovani. Dacă pământul chiar va începe să se miște și doctorul Richter va crede de cuviință că meritățm undeva peste cinci și ceva, atunci vor cădea ceva popice.

La naiba.

Mda, spune Kagami, cred că într-un fel sau altul voi fi mort cu mult înainte ca locul ăsta să producă profit.

Își freacă o mână de jachetă, o întinde să atingă sticla perfect curată. Sub ei se află templul mormon, apărând în peisaj pe măsură ce ei urcă. Peste tot în jurul lui, Curtis poate vedea acoperișurile unor case noi: lemnul deschis la culoare al învelitorilor pentru acoperiș expuse vederii, rândurile de șipci de dedesubt.

Asta e prima slujbă normală pe care o am de când am împlinit nouăsprezece ani, spune Kagami. Am fost un jucător de cărți, ca și Stanley. Dar până la urmă, am obosit. Să trăiești dintr-un profit de doi la sută – e greu pentru un pensionar ca mine. Asta dacă nu ai o echipă bună. Dar echipele se destramă întotdeauna.

Curtis se lasă de pe un picior pe altul. Nu știu Stanley cum reușește, spune el.

Ei bine, Stanley o are pe Veronica. Și, pe lângă asta, Stanley nu știe să facă nimic altceva. Kagami zâmbește ca pentru sine. Dar Stanley are un dar supranatural, spune el. Nu ai auzit-o de la mine.

Ușile se deschid în lateral spre o cameră închisă între pereți de sticlă, care însă permite accesul spre o alee din dale și cauciuc mărunțit, flancată de tufe de rozmarin și sălcii de deșert înmugurite. La marginea terasei e un restaurant micuț: RAVENCREST, imprimat într-o siglă de lemn. Fețe de masă albe flutură în briza ușoară.

Kagami merge încet, cu mâinile în buzunare. Deci, spune el, ce mai face bătrânul Donald în ultimul timp? N-am mai vorbit cu el de ani de zile.

Îi merge foarte bine. Cu toate că nu mai e Donald.

Așa e, am uitat. Cum îl cheamă acum?

Badrudin Hassan. De asemenea, acum câțiva ani s-a și recăsătorit. Cântă din nou la concerte. Faptul că e musulman și că e căsătorit par să i se potrivească de minune.

Soția lui e o flintă mică și tinerică, nu-i așa?

Nu știu cât e de mică, dar e mai tânără decât el, da.

Kagami chicotește, șutează într-o aschie de piatră de pe aleea de cauciuc. Dar tu, băiete? spune el. Ce face un gagiu tânăr ca tine după pensionare? Îți îmbunătățești tehnica la golf?

Curtis zâmbește. Un prieten de-al meu îmi face rost de o slujbă, spune. Șef de pază. E șef de tură într-un local din Atlantic City. E un loc nou. Îl știu din Marină.

Îl cunosc?

Damon Blackburn. Lucrează la Spectacular.

Asta e în districtul Marina, nu-i așa? Kagami deschide ușa restaurantului, lăsându-l pe Curtis să intre. Bănuiesc că nu el e prietenul acela al tău care-l caută pe Stanley, spune el.

Da, spune Curtis. El e.

Ospătarul-șef îl salută respectuos pe Kagami și îl conduce la o masă aflată la marginea terasei. Curtis alege un mușchi de vită din meniul succint, legat în piele și se uită spre vale, ținându-și mâna streașină la ochi. Undeva pe creasta de deasupra lor, o pereche de corbi croncăne din când în când; la început, Curtis nu reușește să-i vadă. Apoi unul dintre ei își flutură aripile și aterizează pe acoperișul restaurantului. Sub ei și un pic spre nord, Templul mormon se vede în întregime. Din unghiul ăsta, cu cele șase clopotnițe și acoperișul maroniu, din scânduri, arată ca un gândac mort. Vârfurile aurii ale clopotnițelor ard portocaliu în lumina după-amiezii târzii.

Kagami vorbește cu ospătarul, comandă apetitive și vin. Ospătarul dă din cap, pleacă, iar Kagami privește peste masă, se apleacă în față. Deci, Curtis, spune el. Nu mă pot abține să nu te întreb. Îți pare rău că pierzi toată acțiunea? La Irak mă refer.

A început războiul?

Din câte știu eu, nu. Dar cred că nu mai durează mult. Bănuiesc că știi o grămadă de oameni care sunt acolo.

Curtis ia o gură de apă, apoi încă una. E rece ca gheața, dar paharul abia dacă a transpirat. Al doilea corb i se alătură perechii lui pe acoperișul în două ape.

E complicat, spune Curtis. Sigur, mi-aș fi dorit să fiu acolo din mai multe puncte de vedere. M-am pregătit pentru asta.

Am pregătit alți oameni pentru asta. Mi-ar plăcea să fiu acolo ca să pot avea grijă de oamenii mei. Dar sub multe aspecte – aspecte care contează – mă bucur că am rămas acasă. Nu mai sunt un puști. Am o soție la care să mă gândesc. Iar când am fost rănit în Kosovo, cred că mi-am schimbat modul de gândire privitor la câteva lucruri.

Crezi că ai fi venit aici dacă nu te-ai fi pensionat?

Greu de spus. Probabil că da.

Ai fost polițist militar, nu-i așa?

Da, așa e.

Staționat în Filipine?

Asta a fost cu mult timp în urmă. În ’89, când tatăl meu a ieșit din închisoare, am optat pentru transfer la divizia a doua. Voiam să fiu mai aproape de el.

Înseamnă că ai fost la Camp Lejeune?

Corect.

Ai fost la Guantanamo Bay vreodată, Curtis?

Curtis simte cum i se strânge stomacul – sus de tot, sub coaste – și, inspiră rapid, involuntar. Kagami vede asta, se aștepta la asta. Da, spune Curtis. Un pic.

Ospătarul reapare, așază pe masă o farfurie cu pâine prăjită, câțiva jalapenos umpluți cu brânză de capră și un bostan micuț, la cuptor. Deschide și toarnă vinul. De cealaltă parte a mesei, soarele e dublat în lentilele ochelarilor lui Kagami. Curtis nu-i zărește deloc ochii.

Kagami așteaptă ca ospătarul să plece înainte să vorbească din nou. Cu cât de mult timp în urmă ai fost acolo? întreabă el.

Am fost în misiune TDY la Gitmo, cam cu un an în urmă. Am stat acolo timp de șase luni.

Din cauza prizonierilor?

Da, a deținuților. Îi mutau în noua unitate.

Camp Delta.

Corect.

Kagami își taie o felie de bostan, ia o bucată de pâine prăjită. Și cum e? întreabă el. Unitatea aceea? Pronunță *unitate* ca și cum ar avea de-a face cu ceva mort.

Curtis își ridică paharul, ia o înghițitură de vin, apoi încă o înghițitură de apă. Îngrăditură din plasă de oțel, spune el. Doi metri jumate cu doi metri. Au toaletă, cadre de pat, chiuvete. Un spațiu pentru exerciții fizice.

Destul de luxos.

La Camp X-Ray foloseau toalete portabile și se dormea pe jos, așa că e o evoluție. Ăștia-s băieți răi, Walter. Băieți cu adevărat răi.

Am auzit că acolo sunt închiși și copii. De doisprezece, treisprezece ani.

Deținuții juvenili sunt într-o unitate separată, spune Curtis.

Unul dintre corbi zboară în arc deasupra lor, aterizează cu un bufnet pe o masă, la câțiva metri mai încolo. Ospătarul îl ușuie fără grabă cu o cârpă, iar corbul sare pe zidul de piatră de la marginea terasei. De aproape, e mult mai mare decât i s-a părut lui Curtis a fi. El și Kagami îl privesc o vreme.

Fii atent, spune Curtis. Cred că nimeni nu e mulțumit de felul în care stau lucrurile. Nici mie nu-mi place. E unul dintre motivele pentru care am decis să mă retrag.

Curtis n-a mai spus asta nimănui până acum; e surprins că se aude rostind-o. Își aruncă în gură un ardei umplut, simte că îi pișcă palatul și sinusurile.

Nu încerc să te supun unui interogatoriu, băiete, spune Kagami.

Nu știu prea multe lucruri despre asta, spune Curtis. Ca să fiu sincer. Gitmo e o bază navală, dar în interiorul taberei, securitatea e responsabilitatea armatei. Eu eram acolo doar pentru a mă ocupa de partea logistică a transferului. Nu prea am avut de-a face cu deținuții.

Bun. Acum e responsabilitatea altcuiva, corect? Pui osul cu noi la industria jocurilor de noroc.

Da. În sfârșit, o treabă curată.

Kagami râde. Sunt mulți foști militari care lucrează la pază, spune el. Mulți din poliția militară. Amicul tău de la Spectacular – Damon, nu? Și el a fost în poliția militară?

Da, a fost polițist militar, iar mai târziu a lucrat la Garda de Securitate Marină. Angajat în cadrul ambasadei, în Bolivia și Pakistan.

Îmi sună a treabă serioasă.

Damon e un tip inteligent. Abia aștept să lucrez pentru el.

Mă bucur să aud asta. Știi, spune Kagami, cred că nu mi-ai spus *de ce* încearcă prietenul tău să ia legătura cu Stanley Glass.

Kagami zâmbește, rupând încet o bucată din pâinea prăjită; cade pe farfurie în bucăți de mărimea unor monede de cinci cenți. Ochii lui sunt în continuare ascunși de soarele care i se reflectă în ochelari, dar Curtis își dă seama după tonul vocii sale că știe deja răspunsul la întrebare, a aflat deja vestea de la cineva din Atlantic City și a făcut legătura. Probabil că știa încă de când au intrat în restaurant. Toată treaba cu Gitmo era menită să-l zăpăcească pe Curtis, ca să transpire un pic. Un punct sensibil pe care Kagami îl cunoaște într-un fel sau altul. Cum?

Ospătarul le aduce antreul, montează un suport, își așază tava. Kagami a comandat rață înăbușită cu sos de mure;

mușchiul de vită pentru Curtis e servit împreună cu un bol micuț de pozole[9] fierbinte. Totul este foarte bun.

O vreme, mănâncă în tăcere. Curtis mestecă încet, își așază furculița pe marginea farfuriei, se uită în vale. Alege să urmeze scenariul, să vadă până unde îl duce. Damon încearcă să rezolve o neînțelegere, spune. Cu două luni în urmă, i-a dat lui Stanley un împrumut de zece miare, iar Stanley n-a plătit încă nicio rată. Marți seara – la miezul nopții, conform fusului orar de pe Coasta de Est – va intra la credite nerambursate. Asta nu e bine nici pentru Damon, nici pentru Stanley. Tot ce vrea Damon e să găsească o soluție.

Și de asta te-a rugat pe tine să vii aici.

Da, domnule.

Kagami își scoate ochelarii, îi șterge cu un colț al feței de masă. Curtis, spune el, amândoi știm că treaba n-are nici cea mai mică noimă. Zece miare nu-s bani mulți, nu pentru un local cum este Spectacular. Și e o diferență al dracului de mare între nerambursabil și nerecuperabil. Amicul tău nu va fi criticat pentru că a scris acel cec. Sigur, e drăguț că e îngrijorat în legătură cu Stanley – dar în acest punct, Stanley e o celebritate, o nenorocită de instituție. Șefii de cazinou și agenți de credit din orice colț al țării i-ar oferi totul gratis doar ca el să-și lase umbra pe ușa lor, indiferent de listele negre pe care apare. Cazinourile au jucători profesioniști, Curtis. Sunt mană pentru afaceri. Sunt ca niște sfinți. Dovada că salvarea este posibilă.

Curtis își ridică privirea, nu spune nimic. Știe că mai urmează ceva, n-are decât să aștepte. De sub mese apare un corb, dispare din nou. Direcția vântului se schimbă. De undeva din munți poate auzi motoarele unui A-10, zburând la mică înălțime; se gândește din nou la Irak, însă doar pentru o clipă.

Kagami își pune din nou ochelarii. Am auzit o poveste interesantă de curând, spune el. Cam cu două săptămâni în urmă, o echipă de numărători de cărți a luat la rând mai multe cazinouri din Atlantic City. Așa cum te-ai și așteptat, șefii sunt cam scumpi la vorbă legat de câștigurile tipilor ăstora, dar din moara bârfelor au ieșit niște cifre al naibii de mari. Oricum ai lua-o, dacă managerii își fac calculele la sfârșitul serii își dau seama imediat că s-a întâmplat ceva rău. Știi cât de des mătură numărătorii de cărți cazinourile fără să se ardă, Curtis?

Habar n-am.

Niciodată. De când mă știu, cred că am auzit de așa ceva doar de trei sau patru ori. Întotdeauna i s-a întâmplat unui *singur* cazinou. Tipii ăștia au atacat patru sau cinci locuri în mai puțin de douăsprezece ore. Asta e fără precedent.

Kagami își ridică paharul cu vin, îl golește, îl umple din nou din sticlă. Aduc asta în discuție ținând cont de contextul actual, spune el, pentru că – lucru amuzant – localul care a avut cel mai mult de suferit a fost Spectacular. Ceea ce mi se pare foarte ciudat e că Point a fost *ultimul* local care a fost prădat. La ore bune după celelalte. A ce-ți aduce asta aminte?

Te rog să continui, spune Curtis. Te descurci foarte bine.

Am aflat de la cineva cu autoritate că paza de la Point a fost mituită înainte de sosirea tipilor ăstora, iar ei credeau că sunt pregătiți. Tot personalul era acolo. Desigur, în Atlantic City voi nu aveți voie în mod legal să-i dați afară pe cei care numără cărți așa cum o facem noi aici, dar există alte metode de apărare, sunt convins că știi asta. Din câte am auzit, cei de la Spectacular au folosit toate trucurile: au scăzut limita maximă de câștig, au amestecat din nou pachetele de cărți, au schimbat dealerii. Au enervat o grămadă de lume. Și *tot* au reușit să-i rupă. Din poziția mea – și acum vorbesc din perspectiva unui manager de cazinou –, chestia asta nu arată prea bine.

Da, spune Curtis. Se poate spune.

Kagami rânjește, dă din cap. Îți voi spune un secret, spune el. Sunt al dracului de gelos pe tipii ăștia. Știi, obișnuiam să organizez genul ăsta de echipe. Unele dintre ele erau destul de bunicele. Dar tipii ăștia! Asta a fost genul de lovitură pornind de la care lumea face filme la Hollywood. Sfârșitul de săptămână de dinainte de Mardi Gras. Corect? Mesele erau foarte ocupate. După câte am auzit, au apărut de nicăieri. Urmărind amestecarea, tăind cărțile unul pentru altul, schimbându-i pe numărători și pe spotteri[110], la fel ca și pe pariori. Complet invizibili. În momentele noastre cele mai bune, nici măcar nu ne apropiam de nivelul lor.

Kagami pocnește din degete ca și cum și-ar fi amintit brusc de ceva. Dar, hei! spune el. Știi cine ar *putea* să organizeze o echipă ca aia?

Nu mă face s-o spun, Walter.

Nenorocitul de Stanley Glass, cine. Iar acum tu-mi spui că amicul tău, Damon Blackburn, din Marina Statelor Unite l-a împrumutat pe Stanley – un faimos jucător profesionist, despre care se știe că face parte din echipe șmechere de numărători de cărți ca cele despre care vorbim – cu zece miare din banii cazinoului său cu numai șase săptămâni înainte să și-o ia în toate felurile pe Boardwalk. Și mă întreb dacă nu cumva, poate chiar în momentul ăsta, Damon nu-și face un pic griji în legătură cu slujba sa.

Ăsta poate fi un argument, spune Curtis.

Mi s-a spus că la Point au început deja să cadă capete. Poliția statului Jersey îl investighează pe unul din dealerii care

au lucrat în seara aceea. Managementul a concediat un șef de sală pe loc, apoi a doua zi pe șeful de pază. Bănuiesc că nu ăsta e postul vacant pe care plănuiești să *te* angajezi, nu-i așa, Curtis?

Curtis forțează un zâmbet acru.

Acum bineînțeles că nu vei primi slujba dacă Damon nu e prin preajmă ca să ți-o dea. Deocamdată e pe linia de plutire. Dar dacă miercuri dimineața numele lui Stanley apare pe lista de credite nerambursate de la Spectacular, se va declanșa alarma, iar Damon va putea începe să-și strângă lucrurile din birou. Din moment ce-l știi pe Stanley – pentru că el și cu tatăl tău sunt vechi prieteni, corect? – , Damon vrea ca tu să-l găsești și să-i reamintești să-și regleze finanțele înainte de a fi prea târziu. Sunt pe drumul cel bun, Curtis?

Da, domnule, spune Curtis. Cam așa s-a gândit Damon.

Curtis învârte băltoaca întunecată din paharul de vin. Nu mai e agitat, doar stânjenit, așteptându-l pe Kagami să termine. Se uită în urmă în timp ce așteaptă: expresia feței lui Danielle când i-a spus că urmează să lucreze pentru Damon. Tatăl lui, cu ani în urmă, în închisoarea din Washington, dincolo de plexiglas, după ce Curtis i-a spus că vrea să renunțe la facultate ca să se înroleze.

Kagami râde, își șterge gura cu șervetul. Foarte drăguț, spune el. Dă-mi voie să arunc o carte pe masă. Bine? Dacă asta *nu e* o mare neînțelegere? Dacă Stanley nu a răspuns la apelurile lui Damon pentru că nu mai are ce bani să stoarcă de la el? Dacă Stanley chiar a prădat Point și toate celelalte locuri? Dacă a organizat acea echipă și a folosit banii de la Spectacular ca s-o finanțeze? A mai făcut chestii din astea, băiete. De multe ori.

Sigur, spune Curtis. Cu treizeci de ani în urmă. Dar Stanley nu mai lucrează cu echipe mari. Chiar tu ai spus-o: nu ar avea de ce, o are pe Veronica. Pe lângă asta, Stanley și Damon sunt prieteni. Walter, știi cât de loial este Stanley. Chiar crezi că ar profita de Damon în felul ăsta? Nu e deloc stilul lui Stanley, omule.

Bine. Știu și că Stanley n-ar fura de la nimeni. A făcut Damon ceva ca să-l enerveze?

Din câte știu eu, nu.

Ei bine, *n-ai avea* de unde să știi, nu-i așa? Damon e singurul cu care ai vorbit. Corect? Când l-ai văzut ultima oară pe Stanley, puștiule?

Curtis se uită în farfurie. Și-l imaginează pe Stanley pe o bancă lângă Tidal Basin, fluturând un pachet de cărți pentru verișorii lui Mawiyah, iar pe tatăl lui strigând din barca cu pedale pe un ton fals dezaprobator. Pe apă plutesc cocoloașe

spumoase de flori de cireș. Danielle e lângă ea, râzând invizibilă în stânga lui. Degetele ei împreunate cu ale lui. Au trecut câțiva ani, spune Curtis.

Kagami privește un timp în direcția soarelui. S-a schimbat mult, să știi.

În ce sens?

În primul rând, e bolnav. Nu știu ce nu e în regulă, dar miercuri când l-am văzut umbla cu un baston. Nu arăta prea grozav.

Stanley n-a fost bolnav nici măcar o zi.

În al doilea rând, continuă Kagami, e nebun. În ultimii ani, Stanley a pierdut cantități imense de bani. Pur și simplu i-a aruncat pe la mese. Inventează sistemele astea noi care nu au absolut niciun sens, care n-au nimic de-a face cu probabilitatea. A devenit foarte ciudat, Curtis. Într-o seară a pierdut șase miare aici fără să clipească. N-ar fi trebuit s-o fac, dar l-am luat deoparte, l-am întrebat ce naiba crede că face. I-am spus s-o lase mai moale cu aiurelile astea metafizice. I-am spus să nu mai creadă în propriile vrăjeli.

I-ai spus asta?

Exact așa i-am spus.

Ce ți-a răspuns?

Mi-a spus o poveste zen.

Poftim?

Mi-a spus povestea unui arcaș celebru care locuiește în Japonia. Tipul e recunoscut peste tot în lume ca fiind unul dintre marii maeștri ai artei sale. Oamenii vin din toate colțurile lumii ca să studieze cu el. Și, cu toate că e foarte bătrân și trage cu arcul de mulți ani, tipul *încă* nu a reușit să lovească centrul țintei.

Asta e povestea?

Da. Lui Stanley îi place să-mi spună povești zen. E un fel de poantă de-a noastră.

E adevărat?

Kagami îi aruncă o privire exasperată lui Curtis, deschide gura să spună ceva, apoi o închide. Se uită în vale.

Walter, spune Curtis, Stanley a îndrugat întotdeauna verzi și uscate despre chestiile astea mistice. Face parte din numărul lui. În realitate nu crede o iotă din ce spune.

Kagami dă din umeri. Poate că la început era un număr, spune el. Poate că întotdeauna a fost un sâmbure de adevăr acolo. Sinceritate. Fantezie. Dorințe deșarte. Poate că își face numărul de atât de mult timp, încât acesta a *devenit* ceea ce este cu adevărat. Sau, la naiba, băiete, poate că tot ce face *oricare* dintre noi e doar un număr. Cine știe?

Kagami întinge o bucată de rață în sosul negru-albastru, o duce la gură. Tu ai numărat vreodată cărți, Curtis? întreabă el. La modul serios?

Nu, domnule. Înțeleg cum se face, dar niciodată n-am încercat.

Kagami mestecă foarte încet, stropește îmbucătura cu apă și vin. Când câștigi, spune el – și când spun *câștigi* nu mă refer la noroc; mă refer la faptul că ai făcut o numărătoare bună, solidă, urmărești amestecarea, când ai un dealer slab și o tăietură cât mai favorabilă[111] în setul de cărți –, există un moment când controlezi în totalitate jocul. Știi ce cărți ai, ce cărți are dealerul, știi chiar și ce cărți o să aibă tipul din dreapta îndepărtată pe care dealerul îl servește primul și care merge pe strategia de bază și cum își va juca el cărțile, până când apare cartea de tăiere. Această senzație e foarte dificil de descris. E aproape ca…

… iar aici Kagami ridică privirea și își întinde brusc mâna în aerul de deasupra capetelor lor, ca și cum ar vrea să apuce un cuvânt care plutește acolo, fața lui e în aceeași timp vie și foarte bătrână, apusul îi aprinde inelele, ochelarii cu ramă subțire și părul negru și rar, din albastrul adânc din spatele lui se întrevăd câteva stele…

… *omnipotența,* spune el. Crede-mă, băiete, senzația asta poate să te încurce destul de rău la cap. Ajungi să te convingi foarte ușor să crezi că toată lumea ar putea fi un joc de blackjack. Dacă ai reușit să-ți dai seama de asta, să vezi corespondențele, dacă ai învățat să citești cărțile. Eu sunt unul dintre ei – ating astfel de momente foarte rar. Stanley *trăiește* acolo. În acel moment. Tot timpul. Și cred că asta l-a scos treptat din minți.

Curtis nu prea știe ce să răspundă la asta. Dă din cap, se uită în altă parte.

Nu prea are sens ce zic, spune Kagami. E-n regulă. Nu contează. Tot ce încerc să spun, Curtis, e să nu subestimezi niciodată capacitatea oamenilor de a crede în lucruri ciudate. Adică e suficient să te uiți în jur.

Kagami dă cu tifla spre templul mormon. Oamenii din clădirea aia, spune el, cred că America a fost locuită mai întâi de un trib pierdut al lui Israel. Tatăl tău crede că oamenii albi au fost creați de un om de știință malefic. Băiete, niciodată nu știi de ce anume se va agăța cineva când începe să se scufunde. Nu fi atât de convins că știi ce e în capul lui Stanley în ultimul timp.

Curtis se gândește la asta pentru o clipă. Uite ce cred eu, spune el. Poate că Stanley și-a pierdut mințile. Poate că nu. Poate că a făcut parte din echipa care a dat lovitura la Point,

poate că n-a făcut. Nimic din toate astea nu mă interesează. Ceea ce mă interesează e dacă fuge de mine sau nu. Dacă fuge, nu există nicio șansă pe lumea asta să-l prind. Dacă nu fuge, atunci cred că va sta de vorbă cu mine.

O rafală bruscă de vânt coboară de pe munte, ridicând fața de masă și răsturnând o scrumieră goală; undeva în apropiere, unul dintre corbi protestează surprins. Pentru prima oară de când a venit, Curtis se bucură că are jachetă.

Kagami zâmbește: un zâmbet cald, lipsit de răutate, dar care ar putea ascunde orice. Ei bine, îți doresc mult noroc, băiete. Dacă Stanley mă va căuta, îi voi spune să te sune.

Aș aprecia asta.

Unul dintre corbi sare pe zidul de piatră aflat chiar în spatele lui Kagami și își curăță pentru o clipă penele, având un aer satisfăcut. Croncăne, iar vocea lui se aude cu ecou în valea peste care se lasă întunericul. Apoi se lansează în aer, se rotește, se întoarce sus pe culme.

Curtis face un semn cu capul spre el. Tipii ăștia-s un detaliu drăguț, spune el. Cum îi faceți să stea pe aici?

Să stea pe aici? Kagami râde. Iisuse, nu reușim să scăpăm de ei. Erau deja aici înainte să săpăm fundația. Așa ne-a venit ideea logo-ului. Proprietarul le-a pus numele Bill și Melinda. N-aș putea spune care-i care.

Kagami nu-și ridică privirea; cuțitul și furculița lui scârțâie încet pe farfurie. Mai era unul, spune el între două îmbucături. Dar era prea agresiv. Îi plăceau lucrurile strălucitoare și ateriza în mijlocul mesei. Știi, unele dintre doamnele astea bătrâne poartă bijuterii cam bătătoare la ochi. Era o figură. Șeful l-a botezat Larry Ellison[12].

Ce s-a întâmplat cu el?

Am venit aici într-o dimineață devreme cu oglinda retrovizoare pe care am demontat-o din mașină și o pușcă Remington de calibrul 12 pe care am împrumutat-o de la un amic de-al meu. L-am orbit de câteva ori și poc. Bucătarul-șef a preparat din bătrânul Larry o enchilada cu sos *mole* pentru mine.

Kagami își șterge gura cu șervetul, zâmbește cu tristețe, dă din cap. Al naibii de multă carne pe pasărea aia, spune el. Avea un gust de căcat. Dar eu mănânc întotdeauna ceea ce ucid.

12.

Unul dintre autobuzele de la Quicksilver face o cursă de o oră până înapoi pe Strip, iar Curtis își cumpără o apă minerală și își găsește un loc liniștit lângă sala de bingo ca să-l aștepte.

Mâncarea bogată și iute nu i s-a așezat bine în stomac, iar el se gândește să-l caute pe bucătarul-șef înainte de sosirea autobuzului. Încearcă să facă ordine în tot ce i-a spus Kagami – ca să le poată compara cu poveștile Veronicăi și ale lui Damon, să găsească contradicții și coincidențe, dar îi e greu să se concentreze printre trilurile frenetice din cazinou și, până la urmă, se trezește că trage cu ochiul prin ușa sălii de bingo, atras de calmul intens al locului.

Înăuntru sunt în jur de douăzeci de doamne în vârstă. Cele mai multe dintre ele joacă cinci sau șase taloane deodată, iar altele, cincisprezece sau chiar mai multe, fixându-le cu lipici solid sau cu biluțe de chit adeziv. Moderatorul e o fată tânără, albă, poartă bretele și are o voce goală și clară; anunțurile ei mătură camera ca niște valuri. Aerul pare mai dens aici, transmisiunea mai clară. Femeile înseamnă taloanele asemenea unor oracole, părul lor permanent, albastru sau roz și dau din cap cu băgare de seamă. Degete noduroase, agile desenează buline în pătrățele atavice. Numerele sunt eclipsate imediat ce apar. Curtis urmărește scena transpus, fiind apoi nevoit să se grăbească pentru a nu pierde autobuzul.

Pe lungul drum la vale spre Strip se gândește la Stanley. Se gândește și la ce a spus Kagami despre blackjack – despre iluzia unui control total –, apoi se gândește la doamnele care joacă bingo în saloanele tăcute, măiestria lor feroce în mânuirea taloanelor și markerelor. Totul începe să capete un soi de sens disperat pentru Curtis, iar când autobuzul încetinește pentru a opri în fața hotelului său, își aduce aminte de un joc de fotbal american, de sfârșit de sezon, din clasa a unsprezecea – cum a văzut blițul cu mult înainte de clicul obiectivului, l-a văzut pe fața băieților Banneker, în felul în care se mișcau. Își aduce aminte cu întregul trup calmul care l-a învăluit atunci, claritatea. Gol și ușor. Totul se mișca pe șine pe care doar el le putea vedea. A luat distanță de *defensive end,* care îl urmărea de-a lungul liniei de bătaie, lăsându-l pe tip să cadă. Eliberându-se. Retrăgându-se spre *blindside.* Brațele i se roteau ca elicele. Dizgrațios. În drum. „Cornerbackul” a alergat direct – fără cască, ca o rachetă – spre el. A simțit un genunchi care l-a izbit în încheietură. Aruncarea greoaie a fost corectă, perfectă cumva. Senzația dulce pe care i-a dat-o. Durerea l-a transfigurat, i-a aprins viscerele. A știut fără să se

uite că pasa a fost reușită, s-a legat. S-a vorbit despre aruncarea lui până la sfârșitul lui februarie.

La o lună după ce i-a reușit pasa, Reagan a fost împușcat la ieșirea din hotelul Hilton din Washington, iar Curtis a știut atunci foarte clar ce vrea să facă cu viața lui.

Liftul nu pare să fi încetinit nicio clipă, ridicându-se ca un balon, fără grabă la înălțimea etajului douăzeci și opt înainte de a se descotorosi de el. Până să ajungă la ușă, și-a desfăcut deja cureaua, își trece cardul prin fantă și rupe banda de hârtie de pe vasul curat de toaletă cu o singură mișcare lină. Stă o vreme în întunericul parfumat – cu pielea de găină, cu un gust înțepător în gură, ștergându-și scalpul lipicios –, apoi scapă de sacoul sport și își pune revolverul, cu tot cu toc, în chiuveta de marmură. La capătul apartamentului, draperiile sunt trase până la perete și o felie palidă de lumină pătrunde prin ușă, în mai multe nuanțe, pulsând. Curtis se uită la ea și se gândește la luminițele de Crăciun, la pomi de Crăciun și se gândește, probabil pentru a douăsprezecea oară astăzi, că ar trebui s-o sune pe soția lui. Se gândește la ce ar spune el, ce ar spune ea, cum să explice el. Și-o închipuie în chicinetă, la telefon. Încălzind lapte, poate, pentru ciocolata fierbinte. Halatul ei alb, scurt, se deschide. Șosete roșii, pufoase. Uniforma de mâine e călcată și întinsă pe măsuța de toaletă. Sprijinindu-se de frigider cu un braț încordat, ca și cum ar încerca să-l țină închis. Scoici care se lovesc de carcasa aparatului. Are fruntea încruntată. Ridul acela micuț de acolo. Asta și câteva inele e tot ce i-a oferit.

Îmi pare foarte rău, Dani. Da, mi-e al naibii de dor de tine. Doar că nu pot vorbi acum. Cam în asta se măsoară ceea ce are. Nu poate să spună care e planul, pentru că nu există niciun plan – n-a mai existat cu adevărat unul, de când a fost rănit, de când a fost trimis acasă din Kosovo, de dinainte să o cunoască. Doi ani în derivă, reacționând. Ar trebui să fie în stare să-și explice lui însuși mai întâi. Trage apa, se dezbracă, face duș, se întinde pe pat și se gândește la asta.

Se gândește la asta când telefonul lui învie ciripind, pe ecran e numărul lui de acasă din Philadelphia. Se gândește la asta în timp ce sună și până se oprește, iar un minut mai târziu când telefonul bipăie și apare simbolul *mesajului* scris, încă se mai gândește la același lucru.

Dă drumul la televizor și îl pune pe *mute* și încearcă să se concentreze la textul care se târăște în josul ecranului, zapând între CNN și CNBC și Fox, ațipind din când în când, până trec câteva ore, iar lui îi e din nou foame. Apoi se scoală și se îmbracă, trage piedica pistolului, se îndreaptă spre parter ca să-și cumpere un sandviș.

Liftul îl lasă la etajul doi, unde sunt magazinele, iar el păşeşte peste pietrele negre de pavaj spre lumina rece a unui cer pictat, de pe care soarele lipseşte. La capătul larg al canalului acoperit al hotelului, un gondolier îşi reînvie meşteşugul, cântând cu voce tare pe deasupra capetelor pasagerilor săi, în timp ce aceştia îl filmează în format digital tremurat. Albastrul apei e ireproşabil, vid, un ecran pentru proiecţii.

În dreapta lui Curtis se deschide o arcadă, iar el trece prin ea spre zona cu restaurante. Cumva, o ia pe unde nu trebuie; chiar şi după ce îşi dă seama, continuă să înainteze, lăsându-se dus de turişti şi participanţi la convenţii spre marele mall acoperit din Piaţa San Marco. Cumpărători ocazionali mângâie bibelourile din cărucioarele dotate cu umbrele; un cvartet de coarde se luptă pe un balcon cu un cântăreţ de operă nevăzut; clienţii de pe străzi iau masa de seară, formată din gnocchi şi salată niçoise. Mai în faţă, în mijlocul pieţei, un grup de oameni stă în jurul unei statui vii.

Curtis se apropie. Statuia e îmbrăcată complet în alb – mantie albă, centură albă, o bonetă albă, rotundă, o bandă grăsuţă de material –, iar braţele şi faţa îi sunt mascate de un strat gros de machiaj alb. Curtis nu reuşeşte să-i stabilească sexul cu certitudine. Pentru câteva minute, se uită la ea printre capetele oamenilor din faţa lui; nu o vede niciodată clipind. Are ochii goi, concentraţi asupra unui lucru invizibil. După un timp îşi dă seama că mulţi dintre spectatori, inclusiv el, sunt aproape la fel de nemişcaţi ca şi statuia. O paralizie progresivă. Curtis se dezmeticeşte, se întoarce pe unde a venit.

Se întreabă dacă ar trebui să încerce să găsească ceva pentru Danielle – un cadou prin care să-şi ceară scuze –, dar tot ce vede e importat, artizanal, prea scump, nimic din ce şi-ar dori Dani. Măşti bătute în pietre preţioase, cărţi legate în piele, pelicani de sticlă. O oglindă de argint cu ramă de cristal. O marionetă de lemn cu nasul lung de treizeci de centimetri.

Pe măsură ce parcurge meniul de la Towers Deli începe să devină agitat, îngrijorat de faptul că se află în locul nepotrivit. Stanley ar putea fi în clădire acum, dar n-ar veni niciodată aici. Mai e un spaţiu cu restaurante dedesubt, chiar lângă etajul cu sălile de joc. Curtis face cale întoarsă.

Pe măsură ce coboară pe scara rulantă, muzica clasică din difuzoarele de la etajul de shopping se stinge în balada lui Phil Collins şi zgomotul alb al zonei de jocuri îl cuprinde asemenea unei băi de aburi. Totul pare vag şi echidistant. Ţinând cont că războiul e pe punctul de a izbucni şi că toţi tipii aflaţi în serviciu activ sunt fie în Kuwait, fie condamnaţi să stea la bază, Curtis s-a gândit că seara asta va fi o seară liniştită, dar

nu pare să fie așa. Nu vede în mulțime tunsori în stil pompadour scurt sau militare, dar sunt cozi la toate bancomatele, zonele unde își sparg bogații banii par active, iar traficul dinspre și înspre casierii e constant. Ăsta oricum nu e un local pentru militari, se gândește Curtis, așa că probabil e irelevant. La intrarea în baie, un grup de bărbați își așteaptă soțiile și prietenele, agitând găletușele cu monede sau studiind strategii de bază ca să-și treacă timpul. Cei mai mulți dintre ei au vârsta lui Curtis sau sunt mai tineri decât el.

Își face tura în sensul acelor de ceasornic pe pilot automat, alegând detalii pe care le-a omis pe ruta devenită familiară: candelabre masive, culorile covoarelor, locul în care sunt plasate camerele de supraveghere. Verifică mesele, automatele, magazinul cu pariuri sportive, automatele cu limite mari de pariere, jocurile de video poker din Oculus Lounge. Stanley nu e aici și nici Veronica, cel puțin acum nu sunt.

Își cumpără un sandviș cu vită și cașcaval de la San Gennaro Grill și își găsește o masă lângă intrarea în zona cu restaurante. Mănâncă jumătate, stropește cu o înghițitură de ceai cu gheață, verifică mesajul de pe mobil în timp ce se apucă de cealaltă jumătate. Vocea lui Danielle, punctată de păcănitul ușor al dinților să-i Sammy D, spune vocea, soția ta te caută din nou. Sper că îți aduci aminte că ai o soție, nu-i așa? Chestia aia pe care am făcut-o cu muzică și flori la biserică? Când a trebuit să porți frac? Îți aduci aminte? Vezi tu, din moment ce nu mi-ai dat niciun semn, mă întreb dacă nu cumva te-ai lovit la cap sau ceva. E sâmbătă, nouă dimineața după fusul orar al Philadelphiei și mi-ar plăcea al dracului de mult să-mi dai un semn, Junior. Știu că ar trebui să fim certați și cred că pot să înțeleg dacă nu vrei să vorbești acum. Dar sună-mă măcar și spune-mi că ești în regulă. Dacă nu poți…

Mesajul se întrerupe cu un oftat, apoi e reluat. Uite ce e, spune ea. Curtis, știu că n-ar fi trebuit să spun toate acele lucruri pe care le-am spus. Dar cred că poți să înțelegi de ce le-am spus. Doar că am impresia că te vinzi prea…

Curtis șterge mesajul, închide mesageria. Ceasul de pe afișajul telefonului arată 10:42. Aproape două noaptea. În Philadelphia. Dar tot i se pare că e devreme. Se holbează la ceas până când arată 10:43, apoi 10:44. Apoi îl ia din nou în mână ca să trimită un mesaj. *Sunt în regulă,* scrie el. Examinează literele, cursorul care clipește. Mesajul pare inadecvat. Adaugă: *Te voi suna curând. Te iubesc.*

Mănâncă ultimele înghițituri din sandviș și își bea ceaiul, apoi se duce înapoi pe etajul cu cazinourile. Mai verifică o dată mesele de blackjack, își acordă mai mult timp, se uită mai îndeaproape. Cincizeci și ceva de jocuri cu opt pachete în

derulare, plus câteva cu șase și cu două pachete. Curtis acordă atenție specială acelor mese – de obicei, acolo se adună numărătorii de cărți – dar nicio față nu i se pare familiară. Schimbul doi e deja în tură de trei ore. Se întreabă unde e Veronica.

Întors la Oculus Lounge, își găsește un automat de poker Deuces Wild cu o bună vedere pe diagonală și oprește o chelneriță aflată în trecere ca să comande un suc de merișoare. Îi trece prin cap că e aceeași care l-a servit cu o seară înainte, dar nu poate fi sigur. Ca toate fetele de aici, e înaltă, frumoasă, cu ochi ageri. Îmbrăcată într-un corset absurd grena cu auriu, cu volănașe de șifon la șold. Mireasa unui trapezist. Probabil că încasează opt miare pe an doar din bacșișuri. Fața ei e străbătută de un zâmbet larg, asemenea unei draperii.

Curtis observă etajul cazinoului timp de douăzeci de minute, scanează, apoi își lasă privirea să rătăcească, și scanează din nou. Se gândește la Danielle. Mirosul e ciudat și vital, amestecat cu sudoare și Bactine[13] și alcool izopropilic. Își aduce aminte de antebrațul lui strâns în jurul mijlocului ei. Greutatea șoldurilor ei. Un sunet pe care l-a scos.

Telefonul lui prinde viață, iar el sare, se uită la ecran. Un număr pe care nu-l cunoaște, cu prefixul 609. Poate e Damon. Ia telefonul în mâna dreaptă, își înfundă un deget în urechea stângă.

Alo?

La celălalt capăt e liniște. Poate auzi mulțimile, vocile ridicate, muzica, murmure electronice. Un alt cazinou. Atlantic City? Își ține respirația, ascultă.

Apoi o voce. Nu cred că vine în seara asta, amice, spune. Cred că ai speriat-o.

La început, Curtis se gândește că e Albedo. Dar nu e Albedo. Tonul e prea înalt, iar accentul e greșit: Ohio sau Pennsylvania de Vest, nu din regiunea Apalașilor. Cu cine vorbesc? întreabă el.

Ăsta-i tipul pe care-l cauți. Cine crezi că e?

Stanley?

Curtis nu se poate abține să n-o spună, deși știe că nu e Stanley. Un tip mai tânăr, alb, probabil mai mărunțel. S-urile lui sunt un pic șuierate. Curtis încearcă să depisteze în vocea lui și alte sunete, indicii care să-i spună de unde-l sună.

Fii atent, spune vocea. Lasă-mă cu prostiile cu Stanley, bine? Eu sunt tipul pe care-l cauți *de fapt.*

De unde ai numărul ăsta?

Glumești? Pe bune, Curtis. Le-ai dat numărul tău tuturor barmanilor și dealerilor de blackjack de pe Strip.

Deci tipul e aici, în oraș. În gând, Curtis începe să ia la rând cazinourile, gândindu-se la zgomotul de fundal care le definește. Nu se potrivește nimic. Trebuie să tragă de timp. Ce vrei, omule? spune el.

Vocea tipului e tensionată, sinuoasă, ca un șarpe, se luptă din greu să pară calm. De fapt, vreau să vorbesc cu Veronica. Dar se pare că în seara asta nu se va întâmpla.

Mulțumită ție.

La câțiva metri în fața lui Curtis, o femeie hispanică slabă, între două vârste, tocmai a dat lovitura la un automat Double Double Diamond; sare în sus și-n jos cu ochii cât cepele, țipând *am câștigat am câștigat am câștigat am câștigat,* iar Curtis își încruntă sprâncenele și își îndeasă degetul mai adânc în ureche, înainte de a-și da seama că vocea ei se aude și prin telefon. Își rotește scaunul, clipind puternic, holbându-se prin încăperea imensă.

De cealaltă parte a liniei, e inspirată o cantitate neînsemnată de aer, abia audibil. Când tipul vorbește din nou, vocea lui e calmă. Ei bine, spune el, măcar *cuiva* îi surâde norocul în seara asta.

S-ul din *surâde* e șuierat clar ca piuitul unui canar. Curtis se ridică încet, încercând să fie răbdător și grijuliu. Lasă cinci dolari în automat. Nu vede pe nimeni care să-l urmărească. Trebuie să-l facă pe tip să vorbească din nou, ca să se poată orienta după niște buze care se mișcă. Nu te mai juca, omule, cu mine, spune Curtis. Spune-mi unde ești.

Tipul forțează un râs sec. Unde ți-e sacoul? Curtis, spune el. În seara asta n-ai armă, hă? Probabil că e o idee bună. Veronicăi nu prea i-a fost pe plac aseară când ți-a văzut sacoul, nu-i așa?

Curtis a stat cu spatele spre zona unde se află automatele cu limita de pariuri înaltă și, cu toate că acum nu se află nimeni acolo, tipul s-ar putea ascunde înăuntru. Curtis se deplasează, examinează fețele, astfel încât barul rotund să rămână pe partea stângă. Sigur, omule, spune el. În seara asta mi-am lăsat sacoul la etaj. Așa că ieși la lumină. Hai să vorbim.

Curtis pășește în zona cu limita de pariuri înalte, o verifică în câteva secunde – prea multă lume nu e – și intră înapoi în cazinou, atent la contactul vizual sau la mișcări neobișnuite, îndreptându-se spre zona restaurantelor. Vederea lui râcâie straturi de detalii pe măsură ce acestea ies la suprafață din fundalul tulbure.

Nu e așa simplu, Curtis, spune tipul. Nu vei avea ocazia să mă vezi. Nu încă. De altfel, acum vorbim, nu-i așa? Nu ți-e suficient?

Dincolo de șuierul cuvântului *suficient,* Curtis aude mulțimea care strigă la unison *ROATA*! *NOROCULUI*! o înregistrare lipsită de spontaneitate. Spre final, sunetul e mai slab. Tipul e la automate și se află în mișcare.

Curtis se întoarce brusc la stânga, taie calea unei chelnerițe care se apropie din unghiul său mort; pune frână, cotul lui întins trece cu câțiva centimetri pe lângă nasul ei și trei dintre băuturile ei – două daiquiri cu căpșuni și o șurubelniță – alunecă de pe tavă și aterizează pe pantofii lui. Ea se abține să nu înjure, își reasamblează zâmbetul și se apucă să-și ceară iertare printre dinți. O altă chelneriță și câțiva oameni de serviciu se apropie deja de ei. E vina mea, e vina mea, spune Curtis, și trece pe lângă ei.

Din telefon se aude un chicotit. Ai face bine să ai grijă pe unde mergi, spune vocea.

Curtis a sperat ca întoarcerea lui bruscă să-l sperie pe tip, să-l facă să-și schimbe poziția, dar nu reușește să vadă pe nimeni mișcându-se printre automate. Un sus-pus al cazinoului își face loc să ajungă la el, îngrijorat și iritat, iar Curtis i-o taie înainte ca acesta să apuce să vorbească. Sunt în regulă, îi spune Curtis. A fost vina mea. Îmi pare rău, dar trebuie să răspund la acest apel.

Ascultă, spune vocea din telefon, e clar că te-am prins într-un moment prost. Te las în pace. Dar îți cer o favoare mai întâi. Poți să-i transmiți un mesaj lui Damon din partea mea? Curtis? Alo?

Curtis ridică o palmă spre fața funcționarului, se întoarce spre automatele de poker. Da, spune el. Da, sunt aici.

Poți să-i spui lui Damon – mă auzi? – poți să-i spui te rog lui Damon că știu ce s-a întâmplat în Atlantic City? Știu ce s-a întâmplat, știu de ce s-a întâmplat, și mi-am ținut gura. Te rog să-i spui șefului tău că sunt un profesionist, că sunt dispus să negociez, dar doar în termenii impuși de mine și doar dacă mi se oferă o garanție rezonabilă privind siguranța mea. Poți să ții minte tot ce ți-am zis?

Din ce film ai luat toate astea, omule? întreabă Curtis. Cred că am văzut filmul ăla.

Acum e printre automate, observând mulțimea. Trei doamne japoneze joacă Beverly Hillbillies. Un tip gras țipă la nevastă-sa cu gura pe jumătate plină de burrito. O fată însărcinată care poartă un tricou al echipei Eisenhower Lions stă singură la un automat 24 Karat. Buzele nimănui nu se sincronizează cu vocea pe care o aude. Fiecare sunet e înfășat în ciripitul electronic lipsit de sens.

La telefon, tipul începe să-și piardă calmul. Te voi contacta în curând, spune el. Te anunț care sunt condițiile mele. Până

atunci, lasă-mă dracului în pace. Ține-te dracului departe de mine. Poate că ai reușit să-i înșeli pe Stanley, pe Veronica și pe Walter Kagami, dar eu știu ce pui de fapt la cale, și nu mă voi lăsa cu una, cu două. Spune-i lui Damon…

La marginea zonei cu automate, la aproximativ treizeci de metri distanță, e un puști blond, care se sprijină de un bancomat, genul durduliu, aparținând unei frății. Poartă o șapcă de baseball și un tricou de la cazinoul Mirage; stă cu spatele la Curtis, citește un ghid turistic. Iar în ghidul turistic e o oglindă: circa zece centimetri cu cincisprezece, care captează puțină lumină de la candelabrul aflat deasupra capului lui Curtis. Curtis îngheață, coboară telefonul de lângă ureche, face câțiva pași rapizi, dar tipul a dispărut.

Sala de jocuri e aglomerată, Curtis și-a ieșit din formă, i se pare că îi ia o eternitate să ajungă acolo. L-a prins pe tip la colț, dar e un colț mare: Curtis nu l-a văzut apărând la lifturi, nici la Noodle Asia, așa că se gândește că s-a ascuns în zona pariurilor sportive. După câteva priviri rapide aruncate în stânga și în dreapta, se hotărăște să-l caute acolo.

Înăuntru e mai întuneric decât la etajul cazinoului: cea mai mare parte a luminii vine de la zecile de televizoare care pâlpâie, iar vederea lui Curtis are nevoie de câteva momente ca să se adapteze. Câțiva australieni urmăresc concentrați un meci de fotbal; majoritatea celorlalte ecrane transmit în reluare meciuri de baschet din NCAA. Într-un colț îndepărtat, Curtis reușește să distingă o singură hartă luminoasă, reprezentând Irakul.

Se uită în jur după o șapcă de baseball, apoi după cineva cu părul blond, după aceea după un tricou Mirage, dar nu găsește nimic. Intrând în încăpere, vede cozorocul șepcii de baseball a tipului ițindu-se din coșul de gunoi. O ridică. Părul blond al tipului e cusut abil de interiorul șepcii. Când Curtis o apropie de față, sesizează mișcare undeva la stânga lui: cineva se grăbește să ajungă la ieșire.

Tipul se mișcă rapid. Curtis reușește să-l zărească doar în treacăt când dispare după primul colț, acum are părul negru, și un hanorac MGM Grand tras peste tricou. Până să apuce Curtis să se uite la pantofii lui, a și dispărut. Curtis ajunge la colț nu cu mult după el, simte că nu mai are aer și se strecoară pe prima ieșire la stânga.

E un mic foaier, o trupă de salsa ține un concert, iar locul e ticsit. Lumini colorate mătură podeaua; oameni albi, de vârstă mijlocie dansează târșâindu-și picioarele și rânjesc. Curtis își dă seama imediat că s-a terminat. Nu se știe câte rânduri de haine are puștiul. Dacă ar fi apucat să se uite la încălțăminte! Stă acolo pentru câteva clipe clocotind, încercând să-și

recapete suflul. Își simte piciorul stâng rece și lipicios acolo unde băuturile vărsate au reușit să se îmbibe în pantaloni. După o vreme, se duce înapoi la etajul jocurilor și sună la numărul de pe care l-a sunat tipul.

Niciun răspuns, iar mesageria vocală e dezactivată. După cinci încercări, Curtis renunță, apoi stă o clipă să salveze numărul în telefon. Buricele degetelor lui zdrobesc butoanele micuțe. Pe ecranul LCD apare *Whistler.*

În drum spre lifturi, îl sună pe Damon. Ca și înainte, nu-i răspunde, se aude doar un bip. Damon, spune Curtis. Sunt eu. Va trebui să-mi explici câteva lucruri. Tocmai am avut o conversație telefonică al dracului de confuză cu un ciudățel, care e aici în Vegas, și care mă sună de pe un mobil cu prefix 609, iar tipul vrea ca eu să-ți transmit un mesaj, cum că el știe ce s-a petrecut în Atlantic City, și cum că vrea ca tu să-i garantezi siguranța, dar mie mi-e greu să fac asta, vezi tu, pentru că, futu-i, nu știu cine-i ăsta și despre ce dracului vorbește. Înțelegi? M-am săturat să-mi pierd vremea din cauza ta, nemernicul dracului! Trebuie să mă suni – pe *telefon,* lasă căcaturile astea cu faxul – ca să-mi dai datele problemei. Până atunci, suspend orice activitate și-ți cheltui nenorociții de dolari. Mă auzi? Spune-mi lucrurile în față, omule. Pentru că asta e o mare încurcătură. Pe curând!

Curtis trece cardul prin fantă și intră în cameră. Se aude un fâsâit pe dale, ceva i s-a lipit de talpa jilavă a pantofului: o foaie împăturită de la papetăria hotelului. Simte un iz de rom și de suc de portocale în timp ce se apleacă să o dezlipească.

Trebuie să vorbim
Sunt la etaj, în camera 3113
Vino în seara asta după 11:30
VERONICA

E trecut de 11:30. Curtis se întoarce pe jumătate spre ușă, apoi se oprește, gândindu-se. Brusc, se simte foarte fericit. Simte că e el însuși. Lucrurile s-au pus în mișcare.

Se întoarce, traversează încăperea neluminată, deschide seiful. Verifică butucul revolverului – cinci cartușe cu vârfuri de aramă, un inel neted, licăritor – apoi și-l prinde de curea. Sacoul sport de piele atârnă de un scaun aflat lângă fereastră: Curtis și-l aruncă pe umeri, îi netezește poalele ca să ascundă pistolul, se întoarce să-și verifice silueta în oglinda de pe perete.

O a doua pereche de ochi îi întorc privirea. Ochi negri pe o față ca de ceară.

Își scoate pistolul din reflex, dar îl ațintește automat către imaginea din oglindă; Curtis înjură, își întoarce brusc capul să se uite peste umăr. Pe măsură ce se mișcă, fantoma din oglindă șovăie, se deformează – ca un ecran de televizor peste care este trecut un magnet – și dispare din câmpul vizual. Curtis are senzația revoltătoare, nefamiliară, că creierul său își pierde controlul asupra corpului: se vede cu ochii larg deschiși, pe jumătate ghemuit, împungând cu pistolul spre colțurile întunecate, deși știe foarte bine că e singur. Ochii l-au trădat… sau poate mintea.

Își îndreaptă spatele, își pune arma înapoi în toc. Încheieturile și maxilarele îi tremură un pic din cauza adrenalinei, și își drege glasul, își scutură violent capul, își privește încruntat reflexia. Asta s-a mai întâmplat și altă dată, cu toate că n-a durat mult. Când s-a întors prima oară din Irak, a văzut des fantome: fețe ale unor morți, trupurile morților sau bucăți din trupurile lor, ceea ce a mai rămas din inamic după ce tăietoarele de margarete și bombele cu submuniție au căzut peste el. În Kuweit, morții erau o pacoste, ceva în care să nu pășești, dar după ce s-a întors acasă, s-au întors să-l bântuie – cranii carbonizate pândind din geamurile mașinilor, brațe zbârcite încolăcite printre straturile de flori – și, multe zile la rând nu i-au dat pace, până într-o zi când au dispărut. Acum par să se fi întors, ceea ce nu-l surprinde. În zilele astea, se pare că toate lucrurile se întorc.

Ceea ce e ciudat totuși e că fața din oglindă nu părea să semene cu niciuna dintre amintirile din Irak. Era fața unui mort, asta-i sigur, și, pe lângă asta, una familiară, dar nu era de pe niciunul din câmpurile de luptă pe care fusese. Semăna cu Stanley.

Curtis nu știe ce să facă; nu vrea să se gândească la asta. Își drege din nou glasul, își freacă fața. E dezgustat de sine însuși. La etaj, Veronica îl așteaptă.

La ieșire se oprește în cadrul ușii, suficient cât să întindă mâna și să aprindă luminile. Verifică dacă într-adevăr camera e goală și evident că e goală. N-are sens. Privirea lui Curtis urmărește dalele podelei, dulapul de mahon, paravanul din fier forjat, mesele și canapelele, până când ajunge la fereastră, care-i arată acele părți ale camerei pe care nu le poate vedea de acolo de unde stă: patul cel mare, ușa toaletei, mica lui umbră de pe coridor. Camera extravagantă îi aduce aminte de chelnerița care i-a luat comanda la Oculus Lounge și de unele dintre asistentele din Bethesda: pricepute la ceea ce fac, atât de bune, încât priceperea lor devine un ecran care ascunde faptul că nu le pasă. E o cameră luxoasă, dar nu e confortabilă. Nu e nimeni acasă.

Pentru o clipă – doar pentru o clipă –, Curtis se teme că ar putea muri aici.

Camera pare pregătită de plecare, așa că asta și face. Închide luminile, iar întunericul îl ajunge din urmă.

13.

După cum sunt numerotate camerele pe etaj, Curtis nu poate decât să ghicească unde ar putea să fie camera Veronicăi și urcă scările aflate la celălalt capăt al clădirii.

Patru rânduri de scări. Nu se grăbește. Ușa se deschide spre un coridor identic cu cel de pe care a venit. Se deplasează silențios de-a lungul coridorului, trece de lifturi, numără descrescător, atent la orice zgomot. Nu se aude nimic în afară de bâzâitul conductelor de aer. Curtis se gândește că toată lumea trebuie să fie la mesele aflate la parter, când în fața lui se deschide o ușă și pe ea ies două femei în blănuri până la podea. Schimbă cuvinte de rămas-bun cu o voce bărbătească din cameră, apoi ușa se închide în spatele lor. Ambele femei poartă mănuși roșii, strălucitoare, de latex, una dintre ele are o servietă. Zâmbesc luminos în timp ce trec pe lângă el. Bună, spun ele.

După ce ajunge la 3113, Curtis rămâne vreme îndelungată în fața ușii. Din capătul coridorului se aude un dangăt delicat de clopoțel: ușile liftului se deschid pentru cele două femei. Curtis face un pas în spate, ascultă la ușa din stânga, la ușa din dreapta, la ușa de vizavi. Deasupra capului, sistemul de aer condiționat se oprește. După un timp, pornește din nou.

Curtis bate la ușă. Micul punct luminos din vizorul convex se întunecă. Apoi se aude un clic și ușa se deschide.

Veronica poartă pe față o mască de pisică ornată cu aur. Curtis nu se poate abține: icnește când o vede. Ea râde de el, un râs nervos, și se retrage în cameră. Masca nu se potrivește cu picioarele ei goale, blugii uzați și bluza Cypress Bayou, lăbărțată. Hei, Curtis, spune ea. Ești cam nervos în seara asta, nu?

M-ai cam speriat.

Îmi pare rău. Intră. A… asigură-te că ușa s-a închis, bine?

Curtis se întoarce să apuce mânerul ușii și e cuprins instantaneu de o senzație proastă, dar deja e prea târziu; se aude foșnetul unui material textil, scârțâitul și clicul rapid al unui arc și al unei piedici, și simte pistolul ei în spatele urechii. Lin și rapid.

Mâinile sus, spune ea. Desfă larg picioarele. Vârfurile în afară. Fă-o! Acum lasă-te în față. Pune-ți mâinile pe ușă. Mai sus! Să nu te prind că te miști.

Curtis simte un tremur în vezică și câteva picături fierbinți pe coapsă și se luptă din greu să nu se scape pe el. Asta e ceva ce i s-a întâmplat mereu, de fiecare dată când au tras în el sau când a crezut că urmează să se tragă în el. Se rușina foarte tare

după aceea: amintirea faptului că a ieșit din acele situații cu picioarele ude și cu pantalonii uzi. Acum e surprins să descopere că senzația e aproape reconfortantă. Îl calmează, îi reamintește că știe ce are de făcut.

Curtis? spune Veronica. Mai ești aici? Ești în regulă?

Curtis inspiră adânc, expiră. Am fost și mai bine, spune el.

N-o să te împușc. Bine? Trebuie să te percheziționez. Să nu te miști deloc.

Îi e teamă că o să-l percheziționeze cu pistolul în mână, dar ea știe ce face: pistolul dispare și se aude un foșnet când și-l prinde la talie. Își duce mâinile sub brațele lui, îi desface revolverul de la curea, îl pune pe podea în spatele ei și îl împinge cu piciorul, dincolo de podea, pe covor. Apoi îl cercetează din față până în spate, de sus până jos, strângând și răsucind fiecare buzunar înainte de a băga mâna în el. Îi găsește încărcătorul rapid în sacou și portofelul în blugi și le aruncă pe podea lângă revolver. Apoi îi percheziționează zona inghinală, picioarele, călcâiele. Face toate astea purtând o mască aurie de pisică.

Acum se dă în spate, îi strânge lucrurile, retrăgându-se și mai mult în încăpere. Îl lasă acolo. Iar el își dorește foarte mult să deschidă ușa, să traverseze coridorul, să alerge. Hei, o strigă el. Suntem gata?

Vocea ei, ușor amortizată de pereți. Da, spune ea. Scuze. Intră. Simte-te ca acasă.

El se ridică în poziție verticală, își aranjează hainele, se întoarce. Becul incandescent aflat chiar deasupra lui e aprins; o lampă de birou luminează din capătul îndepărtat al încăperii. Sunt singurele lumini din încăpere.

Face un pas în față. Camera Veronicăi e versiunea în oglindă a propriei camere: ceva mai înaltă, poate puțin mai mare – are două paturi mai mici în loc de patul imperial pe care-l are el – dar ea are o privelițte mai frumoasă. Una dintre ușile dulapului e întredeschisă; înăuntru nu e nimic. Se uită după bagaje, dar nici urmă de ele.

Ea stă pe canapea în livingul aflat cu o treaptă mai jos, cu arma descărcată pe măsuța de cafea din fața ei, încărcătorul și cinci gloanțe împrăștiate lângă ea. Pistolul ei – un SIG negru, suficient de mic încât să încapă într-o poșetă – e pe perna de lângă ea, în umbra ei, la doar câțiva centimetri de mâna ei.

El se oprește pe scări. Masca ei strălucește în lumina palidă: vopsea aurie și pietre false, smocuri din pene de păun pe lângă urechi. Îi verifică portofelul: cardul VIC[14], cardul de asigurare medicală, cartea de identitate cu număr de Pennsylvania și permisul de portarmă. Credeam că ești însurat, spune ea.

Așa e. Sunt însurat.

Ea închide portofelul, i-l întinde. Ochii ei, lipsiți de strălucire printre filigrane trec repede de la fața lui la mâna lui stângă. Nu porți verighetă? spune ea. Bănuiesc că ce se întâmplă aici rămâne între noi. Nu-i așa, cowboy?

Curtis nu se mișcă, nu răspunde.

Haide, Curtis, spune Veronica. Nu te comporta ca și cum ai fi supărat. La ce te așteptai din partea mea?

El coboară scara, își recuperează portofelul. Data viitoare când faci o percheziție corporală, spune el, ai face bine să-l întrebi pe cel imobilizat dacă are asupra lui ace sau alte obiecte ascuțite.

Hei, ăsta e un sfat grozav. Știi, aveam de gând să vorbesc cu tine despre Stanley și Damon, dar dacă vrei să transformi întâlnirea într-un seminar de practici pentru gărzi de corp, atunci e minunat. Îmi voi lua notițe.

Curtis se lasă într-un fotoliu și se uită la ea. Își trece un deget prin fața ochilor ca pe un mic ștergător de parbriz. Ai putea să dai aia jos, te rog? spune el.

Ea își duce mâna în spate și desface panglica neagră legată sub coada de cal. Masca îi cade în poală. E distrusă. Curtis se gândește la un camion de refugiați rromi pe care l-a oprit o dată lângă granița cu Serbia: erau nedormiți cu săptămânile, toată lumea trăgea în ei, furau benzină când aveau ocazia, se ascundeau în hambare, călătoreau noaptea, fără să aibă vreo idee unde se duc. Veronica nu e încă așa de distrusă, dar nu mai are mult.

Mi-a cumpărat-o Stanley în New Orleans, săptămâna trecută, spune ea. E un *gatto.* O mască de carnaval. Am fost acolo de Mardi Gras.

Eu am auzit că ai fost în Atlantic City de Mardi Gras.

Ea îi aruncă o privire rece. Am fost în Atlantic City *Vendredi* și *Samedi,* spune ea. În New Orleans am fost pentru Lundi Gras și Mardi Gras. Stanley era supărat că n-am apucat să vedem marșul Krewe of Troth. Dar ce poți să faci? Trebuie să și trăiești din ceva.

Veronica înfășoară panglica în jurul măștii, o leagă la ochi. O ia în mâna stângă, ținându-și mâna dreaptă în apropiere de armă, și o pune pe masă. Vederea lui Curtis s-a obișnuit cu lumina slabă și observă încă două obiecte aflate acolo: un pahar fără picior, aproape gol, și o broșură subțire, cafenie. Cartea i se pare familiară. Încearcă să-și amintească unde a mai văzut-o.

Am o sugestie, spune Veronica. De ce nu terminăm dracului cu prostiile? Spune-mi ce vrea Damon.

Curtis ridică privirea de la masă. Din câte știu eu, spune el, e așa cum ți-am spus mai înainte. Damon vrea doar ca Stanley să

ia legătura…

Nu. Te rog să nu începi din nou cu vrăjeala aia cu a-uitat-să-plătească-un-credit, Curtis. E jignitor. Hai să facem afaceri. Care e oferta lui Damon?

Curtis dă din cap. Nu vreau să te jignesc, spune el. Dar nu pot să închei o înțelegere în numele lui Damon. Nu m-a trimis aici ca să negociez. Doar ca să livrez un mesaj.

Nu-mi vine să cred, spune ea. Se apleacă în față, își încruntă sprâncenele. Se uită cu insistență la fața lui, ca și cum ar urma să-i culeagă o geană de pe obraz. Ești al naibii de serios, spune ea. Stanley a uitat să plătească. De asta ești aici. Pe bune că asta e tot ce ți-a spus Damon.

Nu. Mi-a mai spus și despre numărătorii de cărți care au dat lovitura la Point.

Ți-a spus că Stanley a fost cel care i-a adunat pe numărători la un loc?

Nu, spune Curtis. Nu mi-a spus asta. Stanley *i-a adunat* pe numărători?

Veronica ignoră întrebarea, se cufundă din nou în canapea. Ești absolut convins că tu ești singurul pe care Damon l-a trimis aici?

Nu pot să fiu sigur de asta, nu. Eu sunt sigurul de care știu.

Curtis se uită în jos spre masă, la dreptunghiul mat al cărții așezate pe suprafața lucioasă de lemn. Există cineva care te caută, spune el. Dar nu Damon l-a trimis.

Veronica a devenit foarte tăcută. Serios, spune ea. Spune-mi.

Am dat peste el cam acum o oră. Un tip mic de înălțime. Cu strungăreață.

Un tip alb?

Nu sunt sigur. N-am reușit să-l văd prea bine.

Nu știi dacă e alb, dar are strungăreață?

M-a sunat pe mobil. Fluieră când vorbește.

Uau, spune ea, ridicând o sprânceană. Bravo. Sunt foarte impresionată.

Eram jos în cazinou când m-a sunat. Era și el acolo. El mă putea vedea, dar eu nu puteam să-l văd. La început, nu. Când l-am depistat, a șters-o rapid.

Al naibii de adorabil. Delicios de foucaultian.

Simți nevoia să-mi spui cine e?

Foucault? Un filosof francez. Arăta ca Telly Savalas.

Ridică paharul de pe masă și-l golește. De data asta își folosește mâna dreaptă. Curtis se simte mai relaxat. Își dă seama că gândește intens și o lasă să gândească. Ochii lui revin mereu asupra cărții. Îl necăjește ca un cântec ale cărui versuri îi stau pe vârful limbii.

Nimeni, spune Veronica după un timp. Nimeni din cauza căruia să-mi fac griji.

Ești sigură de asta? A știut că trebuie să te caute la cazinou.

Ei bine, nu m-a găsit, nu-i așa? spune ea. Nici tu nu m-ai găsit.

Zâmbește pentru sine, se uită în gol. Se leagănă înainte și înapoi de parcă ar încerca să stea trează.

Ai dreptate, spune Curtis. Dar mă gândeam. Cei mai mulți oameni pe care-i cunosc au tendința de a deschide ușa ținând un pistol în mână doar în cazul în care au motive să se îngrijoreze.

Măi să fie, iată o mostră încântătoare de înțelepciune populară, Curtis. Ar trebui să brodezi asta pe o pernă.

De asemenea, încep să am senzația că se întâmplă ceva despre care nu știu. Ceva mai grav decât număratul cărților și credite neplătite. Dacă înțelegi ce vreau să spun.

O, știu exact ce vrei să spui, spune ea. Dar tu, pe de altă parte, habar n-ai despre ce căcat vorbești. Și aș fi mult mai dispusă să-ți accept logica de Miss Marple dacă nu ți-aș fi găsit un pistol 357 prins de curea. Dacă ești confuz, poți să i te alături amicului Damon. N-am de gând să-ți explic căcatul ăsta.

Acum se uită peste tot prin cameră, însă privirea ei îl ocolește pe Curtis, iar el are impresia că se deschide o oportunitate. E pe cont propriu de ceva vreme și nu-i convine. E pregătită să vorbească cu cineva.

Deci, tu-mi spui că Stanley n-a împrumutat bani de la Point?

Nu-ți spun nimic. Știi ce, Curtis, folosește-ți capul. De ce ar cere Stanley de la Damon un împrumut?

Curtis dă din umeri. De ce ar cere cineva un împrumut de la cineva? spune el. Azi am luat prânzul cu Walter Kagami. Walter mi-a spus că, în ultimul timp, Stanley a fost într-o pasă foarte proastă. Că a pierdut foarte mult pe la mese.

Veronica râde. Walter! exclamă ea. Iisuse. Ascultă, Curtis, Walter Kagami e un tip foarte de treabă. Dar le cam scoate din burtă.

Vrei să spui că Stanley n-are nevoie de bani?

Ea îi aruncă o privire ciudată. Ca și cum n-ar ști să decidă dacă e extrem de subtil sau extrem de stupid. Curtis, spune ea, cât de bine îl cunoști de fapt pe Stanley Glass?

Curtis cade pe gânduri. Nu prea știe cum să răspundă. Stanley e ca un unchi pentru mine, spune el. E cel mai vechi prieten de-al tatălui meu. Mama mea a murit când eu eram foarte tânăr. Iar tata a avut ceva probleme. Așa că Stanley m-a ajutat. Le-a găsit pe rudele mamei din Shaw, iar ele m-au

primit acolo și m-au crescut. El i-a ajutat cu bani și cu alte chestii. Îi sunt foarte îndatorat.

Deci îl vezi ca făcând parte din familie. Mai puțin ca pe un prieten.

Îl consider prietenul meu.

Dar nu îl cunoști în circumstanțe profesionale.

Nu, spune Curtis. Cred că nu.

Pentru o clipă, ea rămâne tăcută. Calculând ceva în gând. Tu i-ai făcut cunoștință cu Damon Blackburn, nu-i așa? spune ea.

Curtis dă din cap. Veronica se uită la el. Fața ei e atât de albă, încât pare să mai poarte o mască. Apoi își ia pistolul.

Curtis își mută centrul de greutate în picioare, pregătit să răstoarne scaunul și să se rostogolească, dar țeava e îndreptată spre tavan. Veronica scoate magazia pistolului și o așază lângă lampa de pe măsuță. Tu probabil ai impresia că Stanley e un jucător profesionist, spune ea. Greșești. Jocul de cărți nu e profesia lui Stanley. E doar modul lui de a-și câștiga existența. Înțelegi?

Nu, nu cred că înțeleg.

Ea se lasă înapoi pe canapea, își desprinde picioarele de podea, se așază turcește. Unghiile de la picioare sunt vopsite în roz stea-de-cinema, iar oja pare aplicată de curând. Știi că nu numără, așa-i? spune ea.

Poftim?

Stanley nu numără cărțile. Știai asta? Știi cum se face numărarea cărților, nu-i așa?

Sigur, știu regulile de bază.

Cu ceva timp în urmă, eu și cu Stanley pariam la Foxwoods. I-am semnalat o masă la care lucrurile se încingeau. După douăzeci de minute, când m-am întors la masă, el a intrat deja în următoarele șase pachete de cărți și avea în față o grămadă enormă de jetoane. Totul era sub control. Pariurile lui erau întotdeauna perfecte. Șeful de sală a început să miroasă ceva, așa că a schimbat jetoanele pe unele cu valoare mai mare și am tăiat-o. L-am întrebat care era numărătoarea când am plecat, dar habar n-avea. A râs de mine. Trebuie să înțelegi cât de natural îi vine asta, Curtis. Educația lui formală s-a oprit în clasa a cincea. Nu are niciun fel de cunoștințe teoretice privind probabilitățile. Nici măcar nu crede în ea.

Nu crede în ce anume?

În probabilitate, spune ea.

Veronica se apleacă în față, ridică paharul de pe măsuța de cafea. Se oprește, dându-și seama că e gol. Se holbează la el, ca și cum n-ar înțelege cum a ajuns să fie gol. Vrei ceva de băut? întreabă ea.

Nu, mulțumesc.

Te superi dacă-mi pregătești o băutură? Aș face-o eu însămi, dar încă mi-e teamă că o să mă împușți.

Curtis îi ia paharul din mână. Lângă minibar e o sticlă de whisky, ceara roșie s-a decojit de pe gâtul sticlei. Îi toarnă câteva degete. Apoi desface un al doilea pahar și își toarnă și lui. După mintea lui Stanley, spune Veronica, lucrul cel mai puțin interesant pe care-l poți face la o masă de blackjack e să câștigi bani. Să joci fără să ai niciun țel în afara unor pariuri inteligente e ca și cum…

Ia paharul de la Curtis.

… E ca și cum ai folosi Pagini Aurii doar ca să presezi flori. Sau ca și cum ai folosi un dicționar englez-latin pentru a traduce latina în engleză.

Stai. Mai spune o dată.

Nu contează. E un exemplu prost. E mai mult ca optica lui William Blake. *Să ne păzească Dumnezeu de vederea monofocală și de somnul lui Newton*! Corect?

N-aș ști să mă pronunț în legătură cu asta, spune Curtis.

În regulă. Ce știi despre Arborele Sephirot? Sau despre Gematria?

Curtis o privește nedumerit.

Dar despre cabală?

Doar ceea ce îmi spune Madonna, cred. Nu m-a preocupat niciodată prea mult.

Veronica se strâmbă, ia o înghițitură de whisky.

E o chestie evreiască, nu-i așa? spune Curtis. Vreun soi de misticism?

De origine evreiască. În primul rând evreiască. Deși goii au preluat-o cel puțin de prin secolul cincisprezece. De asemenea, e în primul rând misticism, cu toate că e și un sistem de magie practică. Partea asta l-a interesat cel mai mult pe Stanley.

Când spui magie practică, spune Curtis, bănuiesc că nu te referi la Siegfried și Roy[15].

Nu, vorbesc despre folosirea talismanelor, formulelor și a incantațiilor pentru a invoca entitățile angelice și demonice și de a le cere să-ți îndeplinească ordinele.

Curtis clipește. Am impresia că umbli cu vrăjeala.

Eu nu umblu cu vrăjeli. Stanley umblă cu vrăjeli? *Asta* e întrebarea pentru potul cel mare.

Curtis nu prea știe ce să răspundă la asta. Își pune paharul pe masă. Apoi se întinde după carte: e format octavo cu coperți broșate. Învelitoarea ei uzată pare piele sau o bancnotă veche la atingere, iar Curtis știe că îi aparține lui Stanley din momentul în care o atinge. Când o ia în mână i se pare densă, mai grea decât ar fi crezut. Își lasă mâna mai moale, simte în degete greutatea apăsând în jos.

Walter e îngrijorat, spune Curtis. Are impresia că Stanley și-a pierdut mințile. Vrei să spui că e doar faptul că acum, la bătrânețe, a descoperit religia?

Mulți oameni descoperă religia la bătrânețe, Curtis. Se duc la biserică. Nu joacă la mese în Caesars Palace. E mai complicat de atât.

Privirea Veronicăi e pironită pe carte. Curtis nu poate să-și dea seama ce părere are despre faptul că el a luat cartea în mâini, dar e clar că i-a atras atenția. Poate că Walter are dreptate, spune ea. Poate că Stanley ar trebui băgat la balamuc. Să joace cărți undeva într-un azil. Poate că ăsta ar fi cel mai bun lucru pentru el.

De cât timp e interesat de chestia asta? Magie. Cabală.

Veronica zâmbește vag. Nu e tocmai o formulare precisă să spui că e interesat, spune ea. *Și eu* sunt interesată de ea. Așa că mă bazez pe magie ca să mi-l explic pe Stanley. Asta ne-a legat de la bun început. El era unul dintre clienții mei obișnuiți pe vremea când eram dealer la Rio. Am început să vorbim. Voia să afle despre tradiția ermetică cabalistă post-Pico[16] în gândirea modernă timpurie. Eu voiam să aflu cum aș putea să exploatez industria jocurilor de noroc ca să-mi pot plăti creditele pentru studiu. Așa că am devenit prieteni la cataramă cât ai zice pește. Cu toate că Stanley n-a fost niciodată prea interesat de detalii. Ideea de a crea un sistem sau de a fi transformat în sclav de către un alt om – Stanley nu dădea doi bani pe asta. Îl doare în cur de gematrie. Pe el îl interesează doar ce poate să facă.

Ce poate să facă?

Potrivit tradiției, poate divulga corespondențe ascunse pe toate palierele creației și în ultimă instanță îți poate dezvălui numele secrete ale lui Dumnezeu. Din moment ce universul a fost creat prin rostirea numelui său de către divinitate, cunoașterea acestor nume îți oferă teoretic acces direct la esența divină și la puterea de a transcende spațiul și timpul. Ceea ce îți poate servi de minune când ai câțiva clienți din afara orașului, iar tu ai nevoie de câteva zeci de bilete la Cirque du Soleil.

Tu crezi în chestiile astea?

Ei, căcat, spune Veronica. Dar mă interesează ce se întâmplă atunci când oamenii *cred* în asta. Când eram la universitate, credeam că toți oamenii aceia au dispărut de pe fața pământului nu mult după 1614, când Isaac Casaubon a stabilit data corectă la care au fost scrise *Corpus Hermeticum.* Și iată-mă acum făcând razii prin cazinourile Americii cu unul dintre ei.

Soarbe din băutură și se uită la mâinile lui Curtis. El îi urmărește privirea până înapoi la carte. Coperta cafenie pare netedă în lumina slabă, dar Curtis simte că hârtia groasă e imprimată și se apleacă spre lampă ca să citească ce a fost ștanțat pe ea.

HOȚUL DE OGLINZI, scrie pe ea. Scrisul trebuie să fi fost umplut cu ceva argintiu cândva; înclinând cartea în față, Curtis reușește să distingă câteva picățele în formă de stea, lipite de litere. Își aduce aminte sau își imaginează degetele lui Stanley acoperite cu acel argint efemer, scânteind în penumbra unui bar plin de fum, vreo bombă din Chelsea sau Bensonhurst sau Jackson Heights. Stanley râdea, tăia cărțile.

Știi ce ții în mâini? întreabă Veronica.

O știu de undeva.

Asta e cartea preferată a lui Stanley. O are de pe vremea când era copil. În ultimele luni a citit-o aproape tot timpul.

E ciudat că n-a luat-o cu el.

Da. E ciudat.

Curtis deschide cartea. Pe prima pagină, e un mesaj scris de mână cu cerneală albastră, decolorată. Scrisul e extrem de demodat.

> ***Stanley…***
>
> ***Să nu uiți asta niciodată*:**
>
> ***„Natura conține natura, natura învinge natura, iar natura, întâlnindu-și propria natură, jubilează în exces și se transformă în alte naturi. Iar într-un alt loc, toți cei asemenea jubilează în asemănarea lor, căci se spune că asemănarea este cauza prieteniei, despre care mulți filosofi au consemnat secrete notabile”.***
>
> ***Toate cele bune unui lunatic asemenea mie! Fie ca norocul să te îndrepte spre propria ta operă fundamentală.***
>
> ***Salutări.***
> ***Adrian Welles***
> ***6 martie 1958***

Stanley îl cunoștea pe tipul ăsta?

Nu știu cât de bine îl cunoștea. A dat de urma lui Welles pe când trăia în California. Stanley nu ți-a povestit niciodată?

Curtis dă pagina. Începe cu Plecați, arhitecți ai denunțării, cu degete în formă de cazma!

Plecați, comercianți încruntați ai uitării,
voi, eleganți uituci ai consecințelor, plecați!
Vedeți-vă de taxonomia voastră tristă, de ontologia indiferentă, de accidentul mândru al roților seculare!
Nimic nu însetează după picăturile voastre usturătoare.
Nimic nu tânjește să-și usuce mâinile în cataloagele voastre sinistre.
Întoarceți-vă privirile de contabili altundeva! Curajosul
Crivano.
Hoțul de oglinzi, picură mercur pe pietrele voastre antice,
își rostogolește povara întunecată prin viscerele norilor,
înfășată în straturile umede ale nopții, mirosind a tei.
Nu-l tulburați cu capcanele cauzalității voastre!
Scutiți-l de scrâșnetul abacului vostru nebun!
Îngăduiți-i trecere sigură, regi îndesați ai cadranului solar
(*voi toți, lustruind aurul pentru a aduce rușine argintului*)
căci comoara pe care o poartă în sacul său de fluture
e nimic altceva decât prima reflectare.
Luna cea lipsită de gen!
Lăsați-l să treacă și nu-i însemnați calea,
păstrați, vorbind în somn un cântec liniștit de jale
în întunericul vostru vidat de vise.

Ce naiba e asta? spune Curtis.

Adrian Welles, spune Veronica – părând plictisită, mașinală, ca și cum ar fi spus sau auzit asta de multe ori până acum –, a fost un poet activ în anii 1950 și începutul anilor 1960, vag asociat cu mișcarea beatnică din Los Angeles.

Curtis răsfoiește cartea, sunt pagini cu versuri, unele așezate frumos în coloane, altele se lățesc pe hârtia îngălbenită. Spre sfârșit, privirea i se oprește asupra unui vers – ***fluierul său cheamă la o recoltă a somnului dinspre micile câmpuri ale***

morții – pe care îl aude distinct cu vocea lui Stanley. E convins că l-a auzit pe Stanley citând versul, deși nu-și poate aminti când sau de ce, iar după un moment amintirea se pierde. Curtis dă repede paginile înapoi, ca și cum s-ar aștepta ca vocea lui Stanley să iasă din nou din carte, până când ajunge la începutul acesteia; apoi închide coperțile, le presează între palme. Vechile învelitori sunt netede ca pielea întinsă. Aproape că se așteaptă să-i simtă pulsul.

Veronica se uită afară pe fereastră. Ochii ei sunt luminoși, plini, ca și cum ar fi pe punctul de a izbucni în lacrimi sau de a se panica, dar respiră regulat. Acum stă în lotus și își bălăngăne absentă degetul mare de la piciorul stâng între degetul mare și arătător. Umbra ei apare și dispare de pe perna de lângă ea. Unghia ei roșie scânteiază ca o mărgea de coral.

Dacă vrei să-l înțelegi pe Stanley, spune ea, ceea ce nu-ți recomand să faci, atunci probabil că această carte e un punct de pornire la fel de bun ca oricare altul.

Tipul ăsta, Welles, a fost un fel de beatnic?

Mai degrabă un proto-beatnic. Era un poet mai în vârstă, un fel de concurent care nu s-a calificat, dar a fost unul dintre cei care au urnit lucrurile pe la începuturi. A fost pe scenă, dar n-a făcut cu adevărat *parte* din scenă.

Curtis dă din cap, își soarbe băutura. Whiskyul începe să-și facă efectul. Se simte de parcă el, cartea și ochii Veronicăi sunt singurele obiecte din cameră care nu se mișcă. În rest, totul e în derivă, asemenea unor frunze pe suprafața unui lac.

Și Stanley a primit cartea asta de la Welles?

Veronica închide ochii. Pentru o clipă, are impresia că a adormit. Când îi deschide din nou, sunt ațintiți asupra feței lui Curtis.

Nu-mi vine să cred că Stanley nu ți-a spus niciodată povestea asta, spune ea.

SEPARATIO

Februarie 1958

Nimic nu era nelalocul lui și cu toate astea totul era, pentrucă între mine și oglindă exista aceeași distanță, aceeași ruptură a continuității pe care am simțit-o că există între faptele pe care le-am comis ieri și conștiința mea de acum în legătură cu ele.

— ALE
XAND
ER
TROC
CHI,
Young
Adam

14.

Nori joși se adună deasupra Pacificului, căptușind soarele iernatic pe măsură ce asfințește, iar oamenii care nivelează plajele își fac simțită prezența. Pentru o clipă, colonadele sunt în plină lumină și o strălucire rozalie cuprinde leii înaripați de pe friza hotelului St. Mark.

Pe Market Street, pe partea cealaltă, e un salon de jocuri cu ferestrele acoperite de placaj – FORTUNE BRIDGO scris cu litere spălăcite pe zidul sudic – și acesta e locul în care băiatul și-a pus la cale jocul. Regele de inimă roșie, șaptele de inimă roșie, șaptele de romb, îndoită fiecare pe lungime la jumătate. Trei acoperișuri micuțe, alunecând pe o cutie turtită de cereale Wheaties.

Imaginează-ți-l acolo, ghemuit sub arcadele romane: mic și musculos, în jur de șaisprezece ani, părul tăiat scurt începând deja să se rărească. E îmbrăcat în blugi și poartă o pereche de încălțări Pedwins cu talpă de cauciuc natural, furați recent; manșetele cămășii roz în carouri sunt suflecate până deasupra coatelor. Jacheta lui ponosită se află la îndemână și, cu toate că aerul serii e rece și i se face pielea de găină pe brațe, băiatul nu o trage pe el. Pavajul e plin de nisip, de cioburi de sticlă pentru geamuri și bucăți de stucatură căzute de pe fațada degradată. Băiatul își odihnește genunchii pe un ziar împăturit, un *Mirror-News* de săptămâna trecută. FAISAL ȘI HUSSEIN PROCLAMĂ FEDERAȚIA ARABĂ, scrie pe el. ECHIPA DODGERS ESTE PE PUNCTUL DE A ÎNCHEIA O ÎNȚELEGERE CU COLISEUM. E deformat din cauza apei de mare, îngălbenit deja de soare.

În ultimul timp, băiatul a început să folosească numele Stanley. Când a sărit în aprilie anul trecut în Staten Island în trenul care se îndrepta spre sud, a început să folosească numele de împrumut Adrian Crivano, iar acel nume l-a ajutat să ajungă până la Little Rock, înainte de a fi săltat de două ori în cinci ore de către polițiști și a fost nevoit să găsească o altă soluție; a luat numele de STANLEY de pe latura unui autobuz Rollorama parcat în fața unui service-auto. A fost Adrian Stanley în Oklahoma și în Missouri, Stanley Welles în Colorado și în New Mexico, iar când într-un final a trecut granița statului California, la mijlocul lui decembrie, pentru o scurtă vreme a hotărât să-și însușească numele Adrian Welles – ca anumite specii de păianjeni care-și ademenesc prada luându-i înfățișarea – înainte de a decide că asta nu poate decât să-i aducă necazuri.

Cele mai multe nume proveneau dintr-o carte pe care o ținea în buzunarul interior al jachetei, o carte de poeme pe care a citit-o de multe ori și pe care acum o știe pe de rost. E o carte ciudată; sunt puține lucruri în ea despre care poate să spună că le înțelege pe deplin. Dar l-a învățat o regulă în legătură cu care nu are nicio îndoială: dacă îi spui unui lucru pe numele său, atunci capeți putere asupra lui. Așadar trebuie să fii cu băgare de seamă. Băiatul nu își folosește și nu și-a folosit niciodată numele adevărat.

Pe măsură ce plaja se golește, trotuarul se umple de lume. Umbrele trecătorilor se lungesc și tremură, iar cărțile aruncate de la unul la altul par să se oprească uneori în aer.

Tu ești cel care se gândește la aceste lucruri, nu băiatul. Mintea lui nu conține nimic altceva decât senzația mișcării continue, clicul constant al cărților care cad. Memoria ține de îndemânare, așa cum ține și de obișnuință. Băiatul e încă tânăr. Ce-ți aduci aminte?

15.

Soarele a dispărut. Plafonul de nori, devenit compact, șterge munții, difuzând luminile din Malibu peste golf. Cheiul destinat distracțiilor, aflat la limita orașului Ocean Park, este tăcut, închis pentru renovare, dar la Aragon Ballroom, Lawrence Welk îi înghesuie înăuntru pe clienți: membrii îndesați de la clubul Rotary și soțiile lor de la Reseda și Van Nuys, parcându-și Chryslerele Imperial și Buickurile Roadmaster, grăbindu-se să traverseze străzile sărăcăcioase, în speranța că vor apărea la televizor. La un kilometru și jumătate mai la sud, trotuarul mișună de astfel de mulțimi – muncitori de pe câmpurile petroliere, sudori de la fabrica de avioane Douglas, mateloți de pe dragele de la docurile noi, piloți învoiți de la Edwards AFB – aflate în căutarea altor distracții.

Stanley ține un teanc de bancnote în buzunarul de la piept – de un dolar, plus două de cinci – și face pariuri cu oamenii care se opresc, le rulează banii, folosindu-se de ocazie ca să aibă mereu suficienți bani gheață. Nu-i ia mult timp să identifice un fraier: un entuziast al mașinilor de curse cu umerii lați, cu părul lins, un pic cam prea în vârstă pentru stilul ăsta. Tipul se ține scai de o adolescentă cu batic legat în jurul gâtului și pantaloni evazați, care aruncă priviri rapide în jur; pare suficient de lucid pentru a fi alert, suficient de beat pentru a fi încrezut, cu chef de cheltuială. Stanley se lasă pe spate, își pocnește încheieturile degetelor de la mâna dreaptă.

Sub un stâlp de electricitate aflat la vreo cincisprezece metri distanță, un tânăr își fuma țigara; acum se îndreaptă spre arcade. Pașii lui sunt măsurați, nesiguri – cu toate că nu a băut – și îi acostează pe tip și pe tânăra lui prietenă la marginea trotuarului. Vorbește cu ei un moment, face un gest în direcția lui Stanley, apoi parcurge și restul distanței, aruncă chiștocul care arde înăbușit în umbră, se oprește ezitant.

Mai vrei să încerci o dată, frățică? spune Stanley, fără să ridice privirea din cele trei cărți.

Acum mă simt norocos, spune tânărul. Îmi voi lua banii înapoi.

Extrage o nouă bancnotă cu inscripția IN GOD WE TRUST din buzunar, îi dă drumul, iar aceasta cade pe cutia de cereale a lui Stanley.

Tânărul, pe nume Claudio, e slab și osos, are ochi mari și întunecați și o tunsoare stil pompadour; poartă o cravată subțire, o cămașă apretată Van Heusen, și un sacou sport cu picățele maro care ascunde cutele adânci ale cămășii. Bate

nervos cu degetele de la mâna dreaptă în degetul mare, coboară și urcă, unul câte unul.

Stanley netezește bancnota lui Claudio pe pavaj, apoi întinde una de-a lui lângă ea, pune cărțile în mișcare. Mâinile lui urcă și coboară indiferente. Cărțile se opresc. Claudio alege unul dintre șeptarii de inimă roșie, iar bancnota se întoarce în buzunarul lui Stanley.

Mai joc o dată, spune Claudio.

Fata vine la ei în timp ce Claudio pierde și al doilea dolar; prietenul ei rămâne un pic în urmă. Se uită amândoi cum Claudio câștigă un dolar și pierde doi. Entuziastul curselor devine dintr-odată interesat.

Cea din stânga, spune Claudio.

Nu, cea din mijloc, spune tipul. Cea din mijloc, băiete.

Stanley întoarce un șeptar aflat pe partea stângă și îi ia lui Claudio dolarul.

Gata, ajunge, spune Claudio. Ajunge. Pune o bancnotă de cinci dolari pe cutia de Wheaties, iar entuziastul ridică un pic din sprâncene. Stanley completează cu o a doua bancnotă – are regele în mâna stângă, șeptarii puși unul peste altul în dreapta – și începe să amestece.

Entuziastul arată cu degetul, îi șoptește ceva fetei.

Claudio se zgâiește din răsputeri la cele trei dreptunghiuri ascuțite, clipește, dă din cap.

Cea din mâna dreaptă, spune tipul.

Stanley îi aruncă o privire furioasă.

Claudio își mușcă buza, se uită în jur. Cea din dreapta, spune el încet.

Stanley întoarce regele, îi dă lui Claudio cele două bancnote, se uită la tip. Ascultă, amice, spune el. Ai face bine să pui niște bani sau să-ți ții dracului fleanca.

Entuziastul își pescuiește portofelul.

Tipul urmărește cu ușurință regele, iar Stanley îl lasă să câștige câteva bancnote de un dolar. Pot să pariez pe el? întreabă Claudio. Pot să pariez pe omul ăsta?

Stanley se lasă pe spate, se uită într-o parte, se preface că se gândește la propunere. Nu departe, pe trotuar, lângă toneta mobilă cu înghețată, câțiva ucenici de mecanic îl urmăresc cum muncește. Trag cu ochiul și fumează. Obraznici, înflăcărați.

Bine, spune Stanley. Dar să nu chibițezi. E jocul lui.

Claudio mai pune o bancnotă de cinci dolari. Entuziastul ezită pentru o clipă, apoi scoate și el o bancnotă.

Stanley ridică în aer cărțile: regele și șeptarul de inimă roșie în mâna dreaptă, cu regele în față. La începutul jocului, le schimbă între ele. Atât de repede, încât nici măcar cineva care

ar urmări cu atenție n-ar putea să observe. Cărțile plutesc ca pescărușii când le amestecă. Stanley le aranjează pe carton și își ridică privirea.

E cea din dreapta, spune entuziastul.

Stanley întoarce cartea. E șeptarul.

Căcat! spune entuziastul.

Ce? exclamă Claudio. Cum s-a întâmplat asta?

Entuziastul se uită la Claudio, la Stanley, la Claudio.

Banii mei! spune Claudio.

Stanley le ia din nou câte cinci dolari la următoarea rundă. Claudio înjură la adresa jocului, îl înjură pe entuziast și pleacă supărat, clătinându-se. Entuziastul se uită după el confuzat, gura i se mișcă fără un sunet. Stanley își acordă un moment să se uite în jur. Cei doi ucenici au dispărut de pe trotuar. Își strânge cărțile și sare din nou în poziția ghemuit ca și cum s-ar pregăti să plece. Hei! spune entuziastul. Așteaptă o secundă, amice!

Trebuie să plec, spune Stanley. Sectorul ăsta e filat de un polițist sub acoperire.

Încă o tură. Dublu sau nimic.

Stanley se așază din nou în genunchi, face cărțile, îl curățâ pe tip de mărunțiș.

Entuziastul îl privește amenințător. Cea mai înțeleaptă mișcare ar fi ca acum Stanley să plece, dar nu se simte pregătit. Îi place senzația de pericol: tipul ăsta e un fraier de zile mari.

Ghinion, prietene, spune Stanley. Încă o tură? Dublu sau nimic?

Entuziastul respiră sacadat, bate din picior, izbește cu pumnul în palmă. Arată destul de hilar, dar Stanley nu lasă să i se vadă nimic pe față. Pe dosul palmei entuziastului e un tatuaj neclar: pare să fie un corb. Stanley simte miros de băutură de fiecare dată când tipul expiră.

Hai odată, Mike, spune fata. Hai să mergem.

Ai pierdut douăzeci de dolari, frățe, spune Stanley. Ești sigur că vrei să pleci acum? Fii atent, asta o să fie floare la ureche.

Stanley ține cărțile în aer – regele în spatele șeptarului de romb și începe jocul, folosind trucul. Amestecă atât de încet cărțile, încât până și un copil ar fi în stare să le urmărească. Ești atent la mine, amice? spune el. Ultima șansă. Asta e o investiție bună, frățe.

Entuziastul ridică privirea de la cărți, își mijește ochii, își coboară din nou privirea. Extrage două bancnote de zece din portofel. Cea din mijloc, spune el. E cea din mijloc.

Ești sigur?

Da.

Stanley ia bancnotele de la tip, face din ele un dreptunghi rigid și întoarce cartea din mijloc cu partea de sus a bancnotelor. Șeptarul de romb.

Ce *dracului,* spune entuziastul. Nările i se dilată; mâinile i se strâng în pumni.

Ei, căcat, spune Stanley, privind în altă parte. Vine nenorocitul de polițist.

Cărțile și bancnotele dispar în buzunarul de la cămașă; își aruncă jacheta peste umeri. Acum fata e speriată, se uită în jur cu ochii holbați, dar entuziastul îi bolborosește lui Stanley în față. Întinde-o, îi spune Stanley. Mergi în direcția cealaltă.

Stanley se întoarce pe călcâie și pornește. Claudio e chiar în spatele lui, se apropie rapid din cealaltă direcție și trece cu pași împleticiți pe lângă Stanley, îi taie calea entuziastului, luându-l prin surprindere. Ai câștigat? îl întreabă Claudio. Ai reușit să-mi iei înapoi banii?

Stanley aude strigăte și sunete specifice unei încăierări, când entuziastul îl îmbrâncește pe Claudio într-un alt trecător, dar nu se întoarce. Face de două ori consecutiv dreapta și ajunge pe autostradă, unde se aruncă în fața unui Chrysler De Soto care merge fără viteză pe partea cealaltă a străzii înguste.

Acum e în spatele salonului Bridgo, departe de trotuar. La câteva străzi distanță, un pasaj pietonal acoperit, spoit cu alb, trece pe deasupra drumului, legând etajul al doilea al unui hotel paradit de etajul al doilea al unui alt hotel paradit; încadrează neonul pâlpâitor de pe Windward Avenue ca o fereastră de observație. Pietonii dau unul peste altul în spațiul închis – siluete amestecându-se, suprapunându-se –, dar nimeni nu se întoarce în direcția lui Stanley. Își încetinește pașii, așteaptă ca De Soto-ul și coloana de mașini din spatele lui să treacă și face la stânga pe primul drum lateral.

Horizon Court e obturat de intersecții în T – autostrada în partea asta, Pacific Avenue de partea cealaltă – și, ca toate străzile din zonă, e luminat în centru de becuri incandescente, atârnate de cabluri electrice groase. La jumătatea străzii, e o zonă întunecată unde cu câteva zile în urmă Stanley a spart un bec cu o praștie și cu o pietricică în formă de ou, din cuarț roz; acum se grăbește să ajungă în pata de întuneric – *picură argint viu pe pietrele voastre antice,* îi trece prin cap – și, imediat ce se asigură că nu-l urmărește nimeni, se strecoară prin intrarea întunecată a unui magazin a cărui vitrină e acoperită cu placaj.

Odată intrat, fixează o scândură de pin între ușa cu mâner de fier forjat și podeaua de beton. Apoi aprinde bricheta MIOJ a tatălui său, ținând flacăra în dreptul unui capăt de lumânare, montat într-o cutie de conservă spălată, în care fuseseră

crenvurști, iar lumina slabă, galbenă, se insinuează în ungherele camerei.

Stanley încă n-a reușit să-și dea seama la ce era folosită această încăpere. Balanța încastrată în sticlă și suporturile pentru rafturi inexistente îi aduc aminte de magazinul de bijuterii al fratelui bunicului său din Williamsburg – l-a văzut o dată când era copil și încă o dată anul trecut când a ajutat la jefuirea lui –, dar nu crede că locul ăsta de aici a fost magazin de bijuterii. În camera din spate sunt două mese de lucru, cu găuri groase de un deget în blat, pentru fixarea echipamentelor grele, iar din colțurile întunecate continuă să apară obiecte ciudate: șuruburi minuscule, semicercuri de sârmă, grămăjoare de pudră scânteietoare despre care Claudio spune că sunt sticlă mată, deși Stanley nu înțelege cum de știe el asta.

Un kilometru și jumătate din faleza dintre Rose Avenue și Washington Boulevard e plină de clădiri abandonate – saloane de bingo scoase în afara legii, fabrici dubioase, rămășițele altor întreprinderi defuncte –, dar Stanley a ales acest magazin ca ascunzătoare pentru că e mic, nu sare în ochi, e în centru, iar fereastra din spate dă într-o parcare. După două zile de cercetat locul, după două nopți nedormite în care a evitat patrulele de poliție și a tremurat pe plajă, Stanley a spart becul de pe stradă și a forțat intrarea cu o rangă, iar el și Claudio s-au apucat să pună la punct noul adăpost: au spart ferestrele cu jachetele lor căptușite, au împins o masă de lucru lângă peretele din spate ca să-și asigure o cale de scăpare și au făcut o gaură în peretele de ghips-carton ca să-și îndese acolo puținele posesiuni.

Acum Stanley ia lumânarea și se lasă în genunchi în fața găurii din perete. Acolo se află rucsacul de armată al lui taică-său, ascuns vederii, iar el desface gamela și bea niște apă înainte de a-l trage afară și a-l deschide. Păstrează tot ce are pus în ordine, pregătit oricând pentru plecare – pătură, mâncare la conservă, haine de schimb – în caz că trebuie s-o șteargă rapid; acum scoate câteva lucruri ca să facă loc pentru banii pe care vrea să-i ascundă. Îi numără, cu toate că știe exact câți sunt acolo: cincizeci și nouă de dolari. El și cu Claudio tocmai și-au triplat suma printr-o acțiune de două ore, fără să fie prinși. Nu încă.

Dar Claudio ar trebui să fie aici deja. Stanley nu are ceas, n-a fost atent la trecerea timpului, dar lui Claudio nu ar fi trebuit să-i ia mai mult de câteva minute să scape de entuziast și să se întoarcă la bază. E posibil ca Stanley să nu-i fi auzit semnalul, adică trei bătăi, pentru deschiderea ușii. E posibil, dar e puțin probabil.

Turtește banii și cele trei cărți de joc între câteva conserve cu sardine – păstrând în buzunar o bancnotă de cinci și câteva

de un dolar, pentru orice eventualitate – și își împachetează din nou lucrurile, scoțând *Hoțul de oglinzi* din jachetă și punându-l deasupra înainte de a închide din nou rucsacul. Face pauză pentru un moment, simte forma cărții prin pânza ponosită, promisiunea ei că toate astea vor arăta în curând altfel îl face să-și recapete siguranța. Apoi împinge rucsacul în spatele peretelui de ghips-carton și stinge lumânarea suflând scurt.

16.

Stanley nu vrea să meargă cu spatele la trafic – entuziastul ar putea fi deja la volan –, așa că aleargă la pas trei străzi până la Windward, trece strada și o ia la dreapta în direcția oceanului. Ochii lui copiază ritmul pașilor, sărind de la o față la alta, dincolo de parbrize, persoane care se plimbă încolo și încoace pe trotuar. Luminile de pe bulevard au căpătat deja halouri cețoase, iar mulțimile formate din cetățeni care se supun regulilor n-au deloc de gând să plece acasă. Din întuneric apar figuri familiare, specifice Străzii 42: marinari și soldați zurbagii, flori-de-colț care patrulează în căutarea unei învoieli, escroci negri îmbrăcați la patru ace, drogați cu obrajii scofâlciți în căutare de droguri. Stanley le studiază trăsăturile luminate de panoul de neon IISUS TE SALVEAZĂ al misiunii creștine, fiecare pereche de ochi acoperită de haloul de lumină roșie, fiecare nas aruncând o umbră asemenea acului din centrul cadranului solar.

Trece pe partea dinspre ocean a trotuarului, dincolo de zona pietonală și se uită îndelung în ambele direcții. Entuziastul și fata lui nu pot fi văzuți nicăieri, dar Stanley îl reperează cu ușurință pe Claudio: stă prăbușit pe o bancă de lemn aflată la vreo sută optzeci de metri distanță, la o stradă de arcada clădirii Fortune Bridgo. Trei huligani cu părul dat cu briantină, purtând blugi suflecați și geci de motociclist, sunt strânși în jurul lui. La început, Stanley crede că vor să-l bată, dar apoi observă felul în care stau: relaxați, plictisiți, ca și cum ar aștepta pe cineva. Claudio își ține capul sprijinit în palmă, făcând în continuare pe bețivanul. Stanley zâmbește. N-o fi puștiul ăsta vreun Marlon Brando, dar să fiu al naibii dacă nu știe să se prefacă.

Doi dintre golani sunt cei pe care i-a văzut mai devreme când își făcea șmecheria cu entuziastul. Al treilea lacheu nu s-ar ține de glume așa, de capul lui. Asta înseamnă că pe undeva trebuie să mai fie și un al patrulea – probabil că a plecat să se întâlnească cu restul găștii. Îi va aduce aici, și-l vor constrânge pe Claudio să le spună unde e Stanley, ca să afle unde a ascuns prada serii. E o operațiune fără complicații. Stanley a fost și el în poziția în care sunt ei acum.

Își trage fermoarul de la geacă, să-și ascundă cămașa deschisă la culoare, și începe să meargă spre ei. Experiența l-a învățat că oamenii nu sunt niciodată atenți la nimic – practic sunt orbi, chiar și atunci când văd –, așa că nu prea își face griji că va fi văzut. După ce a parcurs o jumătate din distanță, ocolește în stânga, spre plajă; face din nou la dreapta când iese

din conul de lumină al lămpilor, mergând în paralel cu trotuarul. Ceața s-a așezat pe nisip: la suprafață e afânată și aspră, prăfoasă în locurile în care pantofii lui noi pătrund în el. Stanley se oprește pentru o clipă, își afundă mâna în nisip, apucă un pumn de granule uscate și fine, apoi încă unul, și-i îndeasă în buzunarul din față, dreapta, al blugilor. În buzunarul stâng pune o bancnotă împăturită.

Acum că ceața devine mai densă și oamenii de pe trotuar sunt luminați din spate de neoane, vizibilitatea e mai scăzută, cu toate astea e-n stare să observe cavaleria de freze lucioase, aflată la peste două sute cincizeci de metri distanță: par să fie șase sau șapte, făcându-și loc prin mulțimea de la colțul lui Brooks Avenue, vizibili mai ales datorită atitudinii oamenilor pe care-i dislocă din mulțime. Încetinesc pe măsură ce mulțimea devine mai densă. Stanley socotește că vor fi aici în maximum patru minute.

Hei, băieți, spune el, apropiindu-se fără grabă de banca lui Claudio. Lăsați-mă să-l eliberez pe amicul meu din mâinile voastre.

Cei trei prostănaci se uită la el încurcați. Cei doi din dreapta se întorc spre al treilea: șeful, ceva mai în vârstă, mai îndesat, mai oacheș, afișând o cicatrice care desparte în două o sprânceană și reapare apoi pe linia părului. Tipul are tăieturi adânci și pe mâini, de unde Stanley trage concluzia că fie a luat parte la multe lupte cu cuțitul, fie că nu prea se pricepe la asta. Fârtații lui par amândoi înțărcați de curând: unul dintre ei are ochii roșii de la aurolac și îi curge nasul; celălalt e foarte blond și e plin de coșuri.

Stanley își face loc cu umărul pe lângă cei doi derbedei și îl prinde pe Claudio de braț. Vai, vai, omule ești turtit rău, spune el. Mă poate ajuta unul din voi să-l punem pe picioare?

Nu te grăbi, găozarule, spune șeful.

Stanley îl ignoră, îl ridică pe Claudio în picioare.

Vleau acasă, spune Claudio. Mi-e rău.

Ascultă, spune șeful, punându-și o mână pe umărul lui Stanley. Am văzut mica pungășie pe care ai pus-o la cale în seara asta. Spune-i prietenului tău să nu mai facă pe bețivul. Trebuie să avem o discuție.

Stanley nu-și eliberează umărul, dar nici nu se oprește. După felul în care se comportă clovnii ăștia, Stanley estimează că au văzut *The Blackboard Jungle* de cel puțin zece ori fiecare, dar își păstrează deocamdată zâmbetul afectat pe față. Serios? spune Stanley. Păi, discutați.

Știi cine suntem noi, amice?

Stanley se rotește pe călcâie ca să-l înfrunte. Ar trebui? spune el.

Ai face al dracului de bine să știi. Noi suntem Câinii de Coastă.

Stanley îl măsoară încet pe tip de sus până jos. Câinii de Coastă, spune el.

Corect. Ăsta e teritoriul nostru. Nimeni nu poate să activeze pe aici dacă noi nu-i dăm voie. Câți bani ai făcut în seara asta?

Stanley se uită în altă parte, dă din umeri. Douăzeci, spune el.

Vrăjeală.

Și partea voastră cât e?

Totul e partea noastră, labagiule. Nu ne-ai cerut permisiunea. Dacă vrei să muncești în stradă, partea ta va fi jumătate de acum încolo. Întoarce-ți nenorocitele de buzunare pe dos.

Bae, spune Claudio, lăsându-se pe Stanley. Vreau la bae.

Stanley se uită calm la șef. Apoi își îndreaptă atenția către restul găștii, aflate în spatele tipului, la două străzi distanță, și se apropie. Ce părere ai dacă-ți spun să ți-o bagi în cur? spune el.

Păi, atunci cred că va trebui să te ciomăgim. O dată acum, apoi de fiecare dată când te vedem. Pe tine și pe prietenul tău poponar.

Mda, spune puștiul cu păr alb, apropiindu-se, respirând în ceafa lui Stanley. Nu tolerăm poponari pe-aici.

Are un pic de entuziasm în plus în voce, ca și cum ăsta ar fi subiectul lui preferat, dar e în regulă: Stanley știe cum trebuie să joace. În regulă, frățică, spune el. Dar o să păstrez câțiva dolari. Eu și cu prietenul meu încă nu am mâncat azi.

Stanley își duce mâna în buzunar, palmează bancnota, întoarce buzunarul pe dos. Apoi îl împinge pe Claudio spre aurolac, iar Claudio se agață de el gemând. Stanley își umple pumnul cu nisipul din celălalt buzunar, se preface că face un schimb și cu stânga îi întinde șefului bancnota. Câteva granule de nisip îi curg printre degete, dar nimeni nu observă.

Restul banilor îi am în șosetă, spune Stanley. Își pune piciorul pe bancă.

Șeful se întinde după bancnotă, apoi se oprește precaut. Ia stai, tipule, spune el.

Albinosul tocmai și-a reperat tovarășii în susul străzii; își ridică brațul, deschide gura. Stanley zvârle nisipul în ochii șefului, se aruncă în spate folosindu-se de bancă și îl lovește pe albinos cu cotul în față. Nervul ulnar face contact chiar sub nasul puștiului, din care sare borșul; lui Stanley îi amorțește brațul. Șeful bâjbâie după un cuțit în geaca lui de motociclist, se clatină orbit. Mâna lui răvășește părul lui Stanley. Stanley adoptă poziția de luptă – exact așa cum l-a învățat tatăl lui – și-

l lovește pe tip în coaie. Acum poate auzi deja strigăte din susul străzii, bocanci plini de nisip scrâșnind pe scândurile de lemn.

Claudio a revenit la viață, îl lovește pe aurolac în burtă; acum îi răsucește brațul la spate; îl îndoaie din șale pe puști, îl prinde de cap ca să-l țină la distanță. Cei doi se deplasează de-a lungul trotuarului, orbitând unul în jurul celuilalt ca o stea binară. Stanley intră cu umărul în aurolac și acesta pică în fund. Fugi, îi strigă lui Claudio. Fugi, fugi, fugi, fugi, fugi.

Când Stanley trece în fugă pe lângă el, Claudio are o expresie perplexă – n-a văzut beleaua adevărată care vine spre ei – dar, datorită picioarelor mai lungi și vitezei mai mari, îl ajunge imediat din urmă. Stanley rămâne pe trotuar, îmbrâncește oamenii, face zigzaguri de fiecare dată când ajunge la o intersecție, ca să inducă în eroare. Huliganii sunt departe de tot, dar se apropie. Claudio ar putea scăpa de ei fără probleme – străbunica lui a fost o indiancă pursânge dintr-un trib faimos pentru alergătorii săi, sau cel puțin așa susține el, cu toate că nu prea arată ca un mexican, cu atât mai puțin ca un indian –, însă Stanley nu e la fel de rapid. Tălpile de cauciuc ale noilor lui încălțări Pedwin îl ajută să prindă viteză, dar simte deja că îi fac bășici în călcâie. Fețele trecătorilor apar și dispar asemenea imaginilor de la bâlci: șocate, furioase, vesele. E prima oară în viața lui când Stanley își pune pe jumătate speranța în apariția unui polițist.

Dar nu sunt polițiști, iar acum frezele lucioase latră. La început sunt doar câteva, dar curând se implică toate: un cor ritmat de hămăituri joase și lătraturi scurte, frenetice, sincronizându-se și desincronizându-se, reverberând printre colonade. E un truc mărunt de delincvent juvenil, răsuflat și prostesc, dar Stanley simte totuși cum viermele unei frici autentice îi coboară pe șira spinării spre coccis și îi iuțește și mai mult pașii.

La indicatorul de stop de pe Pacific face stânga în intersecție și începe să alerge pe mijlocul drumului. Mașinile trec pe lângă el din ambele părți. Motocicliștii strigă la el. Cineva claxonează. Claudio a rămas înțepenit pe trotuar, surprins de manevra bruscă a lui Stanley. Stanley se uită în urmă să se asigure că vine după el și, când își întoarce din nou capul înainte, o vede pe prietena entuziastului, chiar în fața lui, pe stânga, rânjindu-și dinții, arătându-l cu degetul, stând pe locul mortului într-o decapotabilă Ford Model A ca într-un car de luptă. În timp ce trece în viteză, aude portiera care se deschide pe partea șoferului, apoi vocea entuziastului. Hei! strigă entuziastul. Hei, tu!

Stanley pune frână, se întoarce, face câțiva pași înapoi așteptându-l pe Claudio, care își continuă sprintul pe trotuar. Entuziastul e în mijlocul străzii, amenință cu o sticlă pe care o ține de gât, luminat de jos de farurile unui Nash, oprit în spatele automobilului său sport. Ceva mai în urmă, Stanley vede siluetele întunecate ale Câinilor de Coastă sub lumina lămpilor stradale, proiectate pe vitrinele magazinelor. Unul dintre ei rămâne blocat în spatele portierei deschise a entuziastului, se bulucește pe lângă ea înjurând, iar entuziastul îl pocnește în umăr cu sticla goală. Șoferul Nash-ului încearcă să dea cu spatele.

Stanley și Claudio aleargă printr-un sens giratoriu plantat cu iarbă, traversează o parcare, îndreptându-se spre oricare dintre zonele de întuneric pe care le găsesc. Cotesc la dreapta, apoi la stânga. Strada lată din fața lor face parte dintr-o zonă rezidențială: bungalouri alterate de intemperii, verande deformate cu balustrade de fier. Aerul saturat de apă ține captive luminile orașului, iar cerul are un halou verde ca algele; Stanley poate vedea coroanele unor palmieri neîngrijiți profilându-se pe cer și sondele unui câmp petrolifer, aflat la doar câteva sute de metri mai în spate. Nu se mai aude niciun sunet venind dinapoi, cu excepția zgomotului făcut de trafic. Stanley încetinește amețit, ca să se orienteze.

Cine făcea zgomotele alea? întreabă Claudio. Nici măcar nu gâfâie.

Tipii care ne urmăreau. Ce credeai?

Claudio se uită la el. Dar ăia erau pe jos, spune el.

Nu tipii *ăia,* creier de bibilică. Cei zece golani care se apropiau, imediat în spatele lor. Nu i-ai văzut?

Claudio se încruntă, se uită cu scepticism în urmă. Ce golani? spune el.

Ceva mai în față, bulevardul se unește cu o stradă mai micuță, iar Stanley verifică indicatorul de pe colț: Cordova Court, care dă în Rialto Avenue. Sunt la o stradă distanță de Windward, dar cartierul pare diferit, mai liniștit. Poate în jumătate dintre casele din apropiere luminile sunt aprinse, într-unele dintre ele bântuie doar lumina pâlpâitoare a televizoarelor. De undeva din dreapta se aude muzică mișto de jazz de pe o instalație de sunet. Printr-o fereastră deschisă, Stanley aude râsul domol al unei femei.

Apropo, tare schema aia, spune Stanley. Când l-ai luat pe golanul ăla de cap. A fost o mișcare destul de șmecheră.

Ți-a plăcut mișcarea?

Nu, spune Stanley. Asta e ceea ce se numește sarcasm. Amice, trebuie să facem ceva să te facem mai dur.

Claudio deschide gura să obiecteze când, din spatele lor se aude târșâitul unor pantofi, apoi o voce, fără cuvinte, pe jumătate umană, hămăind ca un câine din rasa bluetick coonhound, așa cum hămăie câinii de vânătoare din filme. Stanley și Claudio se întorc și traversează în fugă peluzele neîngrijite, vederea lui Stanley se îngustează și pălește, zgomotul propriilor pași devine sec, ca și cum s-ar auzi printr-o cană goală de cafea. Cordova cotește spre dreapta, dar Stanley continuă să alerge drept înainte spre o colibă dărăpănată, îl apucă pe Claudio de manșetă ca să-l facă să-l urmeze, aruncă o privire în urmă să vadă dacă nu cumva Câinii au ajuns deja la colț. Încă nu au ajuns.

La stânga bungaloului e un gard scund de lemn, stinghiile putrede sunt legate cu sârmă. Stanley sare gardul, se împiedică de el și aterizează cu capul înainte într-o grădină plină de buruieni; genunchii i se afundă în pământul reavăn și o împletitură de nuiele de cedru i se înfige sub coaste. În spatele lui, Claudio sare gardul ca o antilopă, aterizează cu grație, iar Stanley îl prinde de picior și îl trage și pe el în jos.

Dinspre stradă se aude un nou urlet: Câinii se apropie, n-ar putea să spună câți sunt. Se cațără pe Claudio, îi pune un deget la gură. În curând, din curțile din apropiere se aud Câinii, comunicând în șoaptă. Pieptul lui Claudio urcă și coboară cu mișcări egale. Respirația neregulată și inima pompând puternic a lui Stanley îi răspund cu un contrapunct răgușit.

Lumina de pe veranda casei de peste drum se aprinde, adâncind și mai mult întunericul grădinii, luminând doi dintre Câini în timp ce se furișează pe lângă un gard viu neregulat de buxus. Se aude scârțâitul unei uși și vocea unui bărbat: cine e acolo?

Tufele foșnesc în timp ce Câinii se retrag. Stanley știe că o să scape dacă reușesc să stea nemișcați timp de câteva minute. Expiră îndelung ca să se calmeze. Când își umple din nou plămânii, aerul e un nor de mirosuri care îi sunt cunoscute, dar pe care deocamdată nu le poate diferenția sau identifica: rozmarin, hrean, usturoi, mentă, lămâiță, răsaduri de roșii, plantele pe care le-au zdrobit cu trupurile lor. În lipsa cuvintelor, mintea lui Stanley recuperează o întreagă succesiune de bucătării – clătitele bunicii sale, friptura de miel a mamei, oala de sos roșu, clocotind la foc mic, făcută de o femeie din vecini al cărui nume l-a uitat – și, sub toate astea, mâinile bunicului său, rupând ierburi amare pentru Pesah. Ca și cum această bucată de pământ răscolit, la distanță de un continent de locul său de naștere, l-ar fi recunoscut, l-ar fi acceptat. Bine ai venit, spune pământul. Am așteptat atât de mult timp!

Pe Stanley îl umple o bucurie și o certitudine atât de mari, încât e nevoit să apuce puternic cu dinții reverul gecii lui Claudio ca să nu izbucnească în râs, să nu țipe. Ochii negri ai lui Claudio se dilată din cauza șocului, dar nu scoate niciun sunet. Își pune palma netedă pe obrazul lui Stanley, o trece prin părul lui încâlcit și îi așază capul în adâncitura de deasupra claviculei. Fruntea lui atinge gâtul cald, lipicios din cauza ceții al lui Claudio. Stanley se trage mai aproape de el și zac întinși astfel un timp care pare să fie de mai multe ore, mult peste perioada în care știu că se pot ridica în siguranță.

17.

Săptămâna ce urmează aduce ploaia care îneacă rămășițele lunii februarie și inundă străzile de pe faleză. Stanley și Claudio își petrec zilele cuibăriți sub pături în magazinul transformat în adăpost, citind ca să alunge plictiseala, cărți și reviste sprijinite de dâmbul picioarelor lor încurcate. Claudio parcurge niște reviste glossy pe care Stanley le-a furat pentru el de la un stand de ziare din Market Street – *Photoplay, Modern Screen, Movie Mirror* – scanându-le de parcă ar fi în căutarea unor indicii. Deschide câteodată gura ca să raporteze vreo descoperire. Agentul lui Tab Hunter și al lui Rock Hudson este una și aceeași persoană, spune el. Lucru valabil și pentru Rory Calhoun. Cred că numele oamenilor ăstora nu sunt numele lor reale.

Stanley citește *Hoțul de oglinzi.* E un volum de poezii, dar spune o poveste: un alchimist care e și spion, pe nume Crivano, fură o oglindă fermecată și e urmărit de dușmanii săi pe străzile unui oraș bântuit. Stanley a încetat cu multă vreme în urmă să mai acorde vreo atenție poveștii. A ajuns să o considere în cel mai bun caz un bonus, în cel mai rău caz un mecanism menit să ascundă adevărata intenție a cărții, puternicul secret pe care-l conține. E destul de convins că nimic nu poate fi obscurizat în asemenea hal în mod întâmplător.

Pe măsură ce citește, ochii lui zgârie fiecare rând, așa cum acul unui pick-up trece prin șanțurile discului de vinil, descompunându-le în litere, reasamblându-le în structuri uniforme. Ceea ce caută el e o cheie: o spărtură în masca volumului, un fir descusut care să-l ajute să ridice vălul. Aplică trucuri ca să găsească noi breșe – citește în diagonală, cu susul în jos, citește spațiile dintre cuvinte în locul textului –, dar cuvintele își strâng mereu rândurile, asemenea pătrățelelor din mozaic, asemenea escrocilor la identificare și își bat joc de el cu expresiile lor lipsite de griji. Suspecții de serviciu.

Pe a doua pagină tipărită din carte – *o narațiune poetică de Adrian Welles, Seshat Books, Los Angeles, drept exclusiv de publicare 1954* – e o scurtă dedicație: un mesaj de la cel care a oferit cartea pentru persoana care a primit cartea, un tip pe nume Alan. Stanley n-a fost niciodată în stare să descifreze scrisul de mână groaznic de înclinat; unul dintre cuvinte pare să fie *salată,* un altul *gol.* A renunțat de mult timp să încerce să-l descifreze. Deasupra mesajului, numele tipărit al lui Adrian Welles a fost tăiat cu o linie curbă de cerneală neagră. Stanley obișnuia să deschidă cartea la această pagină și să se

întrebe de ce ar tăia cineva numele în felul ăsta, dar în ultimul timp nu se mai gândește deloc la asta.

Câteodată închide ochii și închide cartea sprijinindu-i cotorul în palmă. Își imaginează o siluetă întunecată – Welles, Crivano, el însuși – furișându-se pe străzile de afară, ascuns într-un pardesiu, purtând o șapcă cu cozoroc, în căutarea unui obiectiv de neînțeles: un aventurier al nimicului într-un peisaj cețos. Stanley păstrează această imagine cât poate de mult, până când e acaparat de alte preocupări – dacă Welles a plecat din aceste locuri? dacă a murit? – , apoi lăsa cartea să se deschidă și citește primul vers pe care îi cade privirea, sperând ca acesta să conțină un indiciu în privința locului în care ar trebui să meargă sau ce-ar trebui să facă în continuare. Stanley știe că această practică n-are nicio logică – sau, mai degrabă, logica ei este logica din carte, nu cea a lumii – dar așa e și normal să fie. Ceea ce caută el e exact locul în care cartea și lumea se intersectează.

Câteodată, un vers îi oferă indicații clare: te caut într-un carnaval constant, Crivano cel purtător de mască, de-a lungul falezei. Dar, de cele mai multe ori, nu: *soțul Omphalei și-a exprimat judecata*! *Vă mânjiți mâinile cu viziuni oculte, dar ruşinea făuritorului de aur se mai aude încă din stufăriș*! Câteodată, un pasaj îi captează atenția fără vreun motiv pe care să-l poată numi…

Aqua alta: *picioarele lui Crivano*
se îmbină cu cele ale dublului său acvatic.
Nu-i judeca pe complicii tăi,
pe pungaşii atârnați de coloane!
Cu două capete, în două lumi,
chipul tău răsturnat
își găsește pașnica imagine în mare.

… și-l ademenește, propulsându-l spre pagina finală, spre ultimele rânduri. *17 februarie 1953,* urmat de două nume: acest oraș și acest stat. Harta care l-a adus până aici.

Ori de câte ori Stanley și Claudio se plictisesc de citit, se plictisesc unul de celălalt și de ei înșiși, se duc la cinema. Cinematografele din Santa Monica, unde rulează noutățile, sunt cele mai bune locuri în care pot vedea melodramele luxuriante și grave pe care le preferă Claudio, dar lui Stanley îi place mai mult cinematograful Fox de pe Lincoln: e aproape, biletul e la jumătate de preț, iar westernurile de categorie B și filmele horror de acolo sunt mult mai pe gustul lui.

Dar când plouă, Fox nu e un loc sigur. Stanley și Claudio trec pe acolo la câteva zile după pățania lor cu Câinii, traversând străzile Abbot Kinney și Electric, urmând strada Fourth până la intersecția cu Vernon, căutând adăpost sub coroanele eucaliptilor și arborilor de cauciuc, cu toate astea, până să observe reclama de neon a cinematografului deja sunt uzi până la piele. Stanley tremură pe scaunul lui în timp ce se dă drumul primei pelicule, distras ca întotdeauna de zgomotul sacadat, ca de mitralieră, al proiectorului, de imaginile care se împrăștie cu viteză pe ecran.

E un film cu monștri: un vulcan eliberează scorpioni uriași din vizuina lor subterană, iar aceștia atacă Mexico City. Stanley a ales filmul pentru că în el joacă mulți actori mexicani pe care probabil că îi cunoaște Claudio; de asemenea, vrea să vadă de ce sunt în stare scorpionii. În general nu prea are răbdare să stea la cinema, dar monștrii uriași, cum ar fi Ymir din *20 de milioane de mile până la Pământ* și dinozaurul din *Bestia de pe Hollow Mountain,* îl fascinează. Prima oară când a văzut unul – e vorba de Mighty Joe Young, proiectat la Lido pe Fordham Road; Stanley avea opt ani; tatăl lui l-a lăsat acolo ca să se întâlnească în apropiere cu o fată – a înțeles imediat cum e făcut, putea să simtă mâinile invizibile umblând în spatele cadrelor pentru a insufla viață figurinelor și a știut că a descoperit ceva important, un mic secret din care se deschideau secrete mai mari. Trucul nu consta în monștrii aceia falși sau în mosorul peliculei, desfășurându-se rapid, ci a fost mereu în capul lui. În ochiul care se păcălește pe sine.

Acest film are un început răsuflat, un fals buletin de știri – filmări de arhivă cu vulcani –, apoi intră în scenă cei doi eroi: un geolog american arogant și chipeșul său partener mexican. Stanley se simte atras de îndrăzneala imperturbabilă și de zeflemeaua lejeră pe care o afișează și o vreme se lasă furat de poveste, pentru că, până la urmă, nu sunt el și cu Claudio exact ca tipii ăștia? Doi exploratori într-un ținut periculos, care nu se pot baza decât unul pe celălalt? Într-un fel, Stanley își dorește ca filmul să nu se termine niciodată: cei doi bărbați succedându-se la volan, trecând prin jungle întortocheate și pe lângă culmile vulcanilor, arzând înăbușit sub lumina ciudată a unui cer saturat de cenușă; simțind mereu apropierea scorpionilor ucigași care nu-s niciodată numiți și nu sunt niciodată vizibili și întregul peisaj, strălucitor și misterios, printre umbrele care nu se văd.

Bineînțeles că în curând se arată personajul principal feminin – urmat în mod inevitabil de copilul care are un câine, făcând pe drăguțul și cauzând numai probleme – și interesul lui Stanley se topește. Lucrurile nu se îmbunătățesc nici atunci

când, într-un final, își fac apariția și scorpionii. La început arată destul de bine, înfricoșători și realist, dar realizatorii filmului nu au prea mult material, așa că încep să repete scenele: un prim-plan stângaci cu capul unui scorpion cu ochi bulbucați din care se prelinge o substanță otrăvitoare e arătat de atât de multe ori, încât Stanley nu mai reușește să le țină șirul. Probabil că producătorii au rămas fără bani sau ceva de genul ăsta, pentru că la ultima rolă de peliculă nici măcar în jumătatea cazurilor nu mai folosesc modele, doar silueta unui scorpion negru, suprapusă pe cadre cu mexicani care aleargă panicați pe străzi.

Stanley abia dacă se mai uită la film – încearcă să-și aducă aminte dacă tipul care-l joacă pe geologul american e același tip care l-a jucat pe geologul din *The Day the World Ended,* și se întreabă dacă asta e o coincidență sau poate că actorul are cunoștințe de specialitate și-n viața reală – când o țigară aprinsă îl arde pe ceafă. Se lovește peste piele și se întoarce, dar în spatele lui nu e nimeni. Pe măsură ce scanează sala de cinema pe jumătate goală, ferindu-și cu mâna ochii cu pupilele dilatate de ecranul strălucitor, spătarul scaunului său e lovit de un al doilea chiștoc și îi trimite o jerbă de scântei portocalii pe deasupra brațului și acum îi poate vedea: șase Câini, așezați de partea cealaltă a intervalului, cu câteva rânduri mai în spate. Părul albinosului strălucește în pulsul proiectorului, dar Stanley nu reușește să distingă fața niciunuia dintre ei. Unii își sprijină tenișii murdari de scaunele din fața lor și toți fumează sau tocmai își aprind țigările, pregătind o nouă salvă.

Stanley lovește genunchiul lui Claudio și dă cu tifla, iar cei doi se duc până în față, trec pe sub ecran, și ies din cinema în colțul opus. Așteaptă în hol cât să vadă dacă Câinii au de gând să renunțe la film și să-i urmărească. Și iată-i, dar e evident că nu au suficient resentiment în ei ca să-i urmărească prin ploaie. Stanley clipește des ca să nu-i curgă apa în ochi, se uită peste umăr în timp ce așteaptă o breșă în trafic: Câinii s-au adăpostit sub marchiză, vagi și fără formă în ploaia torențială, încețoșând aerul din fața lor cu respirația lor stricată.

Începând cu ziua de azi, spune Claudio, cred că ar fi bine să vedem filme doar la Santa Monica.

Acum e gol, luminat de jos de lumânări, stând în vârful picioarelor în camera din spate a magazinului de pe Horizon. Stanley a întins o sfoară între cele două suporturi fixate în perete cu un nod demn de un aspirant la școala de marină; Claudio își atârnă hainele umede pe ea. Stanley stă întins într-un colț, morocănos și înfuriat, înfășurat în pătura de armată a lui taică-său: scula i se freacă de materialul aspru. Nu-i lăsa pe păcălicii ăia să te enerveze, spune el. Azi a fost doar o zi cu

ghinion. În cartier, asta făceam mereu când era vreme proastă – ne uitam la filme proaste. Ar fi trebuit să-mi dau seama că derbedeii ăia o s-o ardă pe la Fox.

O să mai avem probleme cu ei.

Nu cred. I-am supărat data trecută, dar i-am și făcut de rușine. Dacă îi ocolim, o să ne lase în pace.

Și cum o să-ți faci înșelătoria? Cum o să facem rost de bani?

Bani? Stanley râde și dă din cap, ca și cum i-ar vorbi unui copil. Banii sunt cea mai mare înșelătorie dintre toate, frățică. Sunt buni doar pentru a face și mai mulți bani. Tot ceea ce poate fi plătit, poate fi furat.

Claudio îi aruncă o privire sceptică, își șterge palmele umede de abdomenul scobit.

Care-i problema? spune Stanley. Dacă nu mă crezi, numește-mi un obiect. Orice-ți dorești. Mă voi întoarce cu el aici în mai puțin de o oră. Îți voi face rost chiar de două. Hai, pune-mă la încercare.

Vei fi prins.

N-o să fiu prins. Haide, ce vrei? Un ceas? Un ceas extravagant? Voi face rost de câte un ceas extravagant pentru amândoi. Ca să fim la fel.

Nici măcar n-ar trebui să ieși pe afară în timpul zilei. Trebuie să te tunzi. Arăți ca un criminal.

Ei pe dracu' arăt, spune Stanley. Arăt ca un băiat american de treabă. Își pipăie șuvițele încâlcite, cu o mișcare involuntară.

Arăți ca o maimuță. O maimuță americană murdară.

Claudio rânjește șmecherește, face un pas în față. Îl apucă pe Stanley de păr; pătura alunecă. Stanley îl lovește pe Claudio peste braț, îl împinge la o parte, îl trage înapoi răsucindu-se.

Mai durează două zile până când ploaia se oprește, iar în răstimpul ăsta Stanley a luat-o razna de la atâta stat înăuntru, își dorește cu disperare să rătăcească. Îl conduce pe Claudio până la sensul giratoriu în aerul rece al dimineții, împarte cu el un mic-dejun furat, format din cereale Twinkies și portocale. Imediat ce ajung, sosește și autobuzul spre Santa Monica; Claudio îndeasă ce-a mai rămas din fructul său între degetele lipicioase ale lui Stanley și fuge după autobuz. După ce traversează Main Street, se întoarce și zâmbește, iar Stanley îi întoarce zâmbetul. Dialogul efemer ce are loc pe strada aglomerată, între fețele lor, exprimă multe lucruri, însă încrederea nu e primul dintre ele. Claudio dispare în spatele autobuzului, reapare în umbră, dincolo de geamurile acestuia, se așază pe un scaun. Stanley se uită la profilul cu nas ascuțit al puștiului – eclipsat de cadența schimbătoare a pasagerilor de

pe interval și de mașinile de pe stradă – până când autobuzul dispare.

Se întoarce pe faleză și traversează trotuarul în direcția plajei, înghițind ultimele felii luminoase de portocală, lingându-și degetele. Rupe coaja în bucăți și o aruncă spre un grup de pescărușii care plutesc pe creasta valurilor; pescărușii înhață bucățile, zboară cu ele și le aruncă între valuri, unde alți pescărușii se năpustesc asupra lor. Aerat, oceanul e albastru ca cerul, opac, punctat de pulsații argintii. Un val alb se sparge la șaizeci de metri în larg, bubuind ca un bici uriaș, săpând o cavernă temporară între spume. Bombănitul său dispeptic reverberează pe faleză.

Stanley se șterge la gură și miroase uleiul de citrice de pe mâna lui, gândindu-se la recolta de iarnă din Riverside. În prima săptămână de muncă probabil că a mâncat fructe însumând propria greutate corporală: clementine dulci, portocale valencia, strălucitoare, portocale navei mai mari decât mingile de bócce.[17] Luna trecută, după ce el și Claudio au plecat pe furiș din pădure și au făcut autostopul până la Los Angeles cu un tip de la Fuller Brush, au jurat amândoi să nu se mai atingă niciodată de citrice. Acum se trezesc că amândoi tânjesc după ele.

Stanley l-a întâlnit pentru prima dată pe Claudio într-o echipă mixtă de culegători. La început nu prea l-a plăcut. Puștiul părea prea indolent pentru munca de culegător, prea precaut, la fel de nepotrivit pentru ea ca și Stanley. Stanley a presupus că încearcă să scape de necazuri sau că vizitează din curiozitate zonele sărace: un paria extrem de bogat dintr-un conac de pe vreun deal. Credea de asemenea despre Claudio că e un prefăcut, simulând inepția ca să se eschiveze de la munca cea mai grea, fiind convins că locul lui de muncă e asigurat, din moment ce șeful de echipă nu vorbea spaniola și avea nevoie de el ca să traducă. La început s-au ignorat reciproc. Dar toți albii din echipă erau mai în vârstă decât Stanley, scumpi la vorbă, iar mexicanii păreau să se țină la distanță de Claudio. Până la urmă, cei doi au intrat în vorbă.

Stanley nu punea niciodată întrebări, așa că poveștile lui Claudio au ieșit la suprafață cu încetul, fără o anumită ordine. Cel mai tânăr dintre cei treisprezece frați, născuți de două mame diferite, a crescut în confort și fără să fie băgat în seamă într-o casă mare de la marginea orașului Hermosillo. Tatăl lui era un general faimos – a luptat împotriva lui Pancho Villa la Calaya, împotriva rebelilor cristero în Jalisco –, iar frații lui au plecat de-acasă ca să devină avocați, bancheri, oameni de stat. Claudio își petrecea zilele la cinematograful din oraș, învățând engleză de la Katharine Hepburn și Cary Grant, ridicându-și

mânuțele ca să acopere subtitrarea. S-a făcut mai mare. Își făcea planuri să călătorească în nord. Claudio îi spunea aceste povești lui Stanley în timp ce munceau, i le șoptea noaptea în baracă. Iar mai târziu, când s-au furișat în pădure ca să pună la cale evadarea sub frunzele citricelor, acoperite de argintul lunii, Claudio stătea nemișcat și urmărea mișcarea buzelor lui Claudio până când nu mai înțelegea absolut nimic.

Îl place mult pe Claudio. Nu se simte bolnav dacă nu-l are în preajmă. În perioada îndelungatei sale rătăciri de la un capăt la altul al țării și-a dorit adesea să aibă pe cineva căruia să-i împărtășească aventurile – cineva care să-l asculte, care să creadă poveștile pe care și le spune lui însuși despre el însuși – apoi a apărut mexicanul ăsta ciudățel și i s-a părut că se potrivește descrierii. Și a fost grozav să aibă un partener. A făcut posibile anumite lucruri care altfel n-ar fi fost posibile.

Dar sunt și lucruri pe care Stanley vrea să le facă de unul singur.

După ce cojile au dispărut și pescărușii s-au risipit, Stanley inspiră adânc și face cale întoarsă spre trotuar. Soarele dimineții târzii s-a înălțat mult deasupra orașului: clădirile, stâlpii de iluminat și palmierii își aruncă umbrele asupra lui, închipuind canale în nisip, iar sub galerii, vitrinele magazinelor sunt scufundate în întuneric. Pe măsură ce se apropie, Stanley verifică firmele aflate deasupra arcadelor: Chop Suey, hotelul St. Mark, Center Drug Co. La colțul străzii Market, dungi albastre și roșii șerpuiesc pe o coloană albă; când trece pe lângă ea, își netezește părul încâlcit.

Obișnuiții plajei se bucură de vremea frumoasă – o doamnă în vârstă cu o geacă de ploaie, încovoiată sub umbrela ei de soare; un bărbat cu barbă cu pantaloni chino, stropiți cu vopsea, fugărind pe plajă două femei care râd; un tip corpolent din clasa de mijloc plimbând un câine urât, cântându-i într-o limbă ciudată – dar Stanley nu le acordă prea multă atenție. Își lărgește spectrul atenției, se uită printre clădiri, atent la forme și texturi, la felul în care cade lumina pe ziduri și pe străzi. Anumite tipare îi sar în ochi, apoi se topesc în fundal: rânduri de ferestre ogivale, cărămizi ieșite din stucatură, mascaroane rânjind în vârful unor coloane de fier forjat. Există o absență aici pe care încearcă să o detecteze, ceva ce reușește să surprindă doar cu coada ochiului, ca din întâmplare. E legat de trecut, de grandoarea apusă a acestui loc, dar chiar și asta e ceva lipsit de substanță, o umbră a acestei absențe, pâlpâind în spatele pânzei anilor asemenea stafiei unei stafii.

Ăsta e orașul lui Welles, cel amintit în carte – ceea ce-l face să fie și orașul lui Crivano, așa cum orice oraș de pe lumea asta ar putea fi al lui. Stanley va învăța cum să se miște prin el

așa cum ar face-o Crivano: silențios, ca o pisică, mergând pe pernuțe. La vedere și totuși nevăzut. De fiecare dată când trotuarul e liber, închide ochii și merge orbește, își imaginează senzația pe care i-o dau pietrele pavajului sub tălpile subțiri ale cizmelor, sabia cu tăișul subțire prinsă la șold, senzația dată de o pelerină neagră care-i ajunge până la călcâie, umflându-se în aerul nopții. Noaptea în sine e o altă manta. Nu e sigur cum a ajuns să-și facă o imagine atât de clară despre Crivano; în carte, Welles nu spune niciodată cum arată. Lui Stanley îi trece prin minte că s-ar putea ca ideea să-i fi venit din altă parte: poate de la Stewart Granger în *Scaramouche,* sau poate dintr-un film banal cu Zorro pe care l-a văzut când era mic. Deschide ochii, clipește și își mijește ochii în soare, își corectează direcția.

În fața lui sunt mai multe saloane vechi de jocuri Bridgo, unele dintre ele au panouri la ferestre, altele au fost transformate în săli de jocuri cu fise. Din interior se aud vocile unor bărbați tineri. Clinchetele frenetice ale automatelor de pinball. L-ar plăcea să intre să dea câteva bile – se pricepe la asta –, dar Câinii trebuie să fie prin preajmă și nu prea are chef de încă o bătaie. Nu a ajuns încă să dezvolte o strategie în legătură cu tipii ăia. Va merge la război dacă trebuie; probabil că nu va trebui decât să scoată doi sau trei dintre ei din joc ca să-i facă pe ceilalți să se retragă. Dar ar fi nevoit să-i rănească destul de urât pe cei doi sau trei – să ajungă la spital sau poate și mai rău – pentru ca ceilalți să-l ia în serios, și nu e convins că vrea să aibă parte de problemele care ar decurge de aici. Deocamdată se va ține departe de ei și se va ascunde.

Traversează autostrada și se îndreaptă spre centru, pe lângă magazine delapidate și apartamente placate cu cărămidă falsă. Bulevardele sunt spălate de ploaie, ciudat de strălucitoare, pregătite parcă pentru inspecție. Mirosurile specifice drumului lateral pietonal – mâncare prăjită, băutură vărsată, vomă și pișat – s-au evaporat, dar asta nu face decât să dezvăluie mirosurile mai subtile, de fructe coapte și ouă clocite, ale câmpului petrolifer. Dincolo de Abbot Kinney, clădirile se risipesc, lăsând loc peluzelor pline de buruieni, împrejmuite de țăruși făcuți țăndări și grădinilor încadrate de traverse. Locul e plin de flori și de frunze verzi, chiar dacă e foarte devreme: mirt și buxus, callistemon și leandru, iasomie și curpen alb pe verandele cu spalier, cosmos și nalbe în fața gardurilor. Plantele au tulpinile lungi, nesigure în solul nisipos, aplecate peste șindrilă cu grația unor pușlamale, pregătite să profite fără scrupule de orice urmă de bunătate care li se arată.

Peste drum, un vârstnic cu o chică albă neîngrijită împinge o mașină veche de tuns iarba pe mica lui peluză; iarba umedă i

se agață de picioarele încălțate cu sandale. Se holbează la Stanley, ochii lui reduși la niște puncte de lentilele groase ale ochelarilor. Stanley își ferește privirea.

Nu are cum să-l recunoască pe Welles. Ar putea să treacă pe lângă el pe stradă – poate a și trecut –, și n-ar avea habar. Lucrul ăsta e de la sine înțeles, dar lui Stanley îi e greu să țină cont. Când visează cu ochii deschiși, îl recunoaște întotdeauna pe Welles din prima: drumurile lor se intersectează, se privesc în ochi, Stanley observă expresia ironică și neastâmpărată de pe fața bărbatului mai în vârstă și îl recunoaște imediat. Întotdeauna își imaginează că Welles îl recunoaște la rândul lui. Ca pe un tovarăș. Că îl va recunoaște în el pe băiatul pe care îl căuta.

Stanley știe că asta e o prostie. Trebuie să înceapă să se intereseze și nu prea știe care ar fi cea mai bună metodă. Acum lucrurile îi merg bine – și nu e ușor să te menții astfel – și ideea de a ieși mai mult în evidență îl deranjează. Pe lângă escrocherii și obținerea ilicită a unor munci ocazionale, nu prea a avut de-a face de ani de zile cu lumea cetățenilor respectabili. Oamenii ăștia care-și plimbă câinii, tund iarba din fața casei, care-și văd de treburile lor obișnuite, i se pare că fac parte dintr-o altă specie.

Când lui Stanley îi trece asta prin cap, îl poate auzi pe tatăl său spunând-o și zâmbește. Își aduce aminte de tatăl său, așezat în bucătăria apartamentului de pe Division, în uniformă completă, sorbind lapte bătut. Toți ceilalți – bunicul lui, unchiul său, maică-sa, Stanley – stăteau în picioare și nimeni altcineva nu vorbea. Stanley continua să se holbeze la decorațiile de pe pieptul tatălui său: medalia pentru campania din Pacific, Steaua de Bronz. Se loveau de tunica lui oliv de fiecare dată când râdea. Mai târziu, l-a lăsat pe Stanley să-i care rucsacul pe o porțiune a drumului până la stația Bedford Ave, apoi i-a dat un pumn de monede de zece cenți, strălucind ca mercurul. *Să pleci de-acolo cât poți tu de repede,* a spus. *Nenorociții ăia o să scoată untul din tine.*

Până când comuniștii chinezi l-au omorât până la urmă pe tatăl lui, așa cum au promis că o vor face, Stanley trăia în apartament asemenea unui gândac de bucătărie, furișându-se înăuntru ori de câte ori avea nevoie de mâncare sau de adăpost, ieșind din nou tiptil ca să jefuiască. La vremea aia se gândea: un gândac de bucătărie. Ideea îl făcea să se simtă mândru. La un an după aceea, când a murit bunicul și maică-sa a amuțit pentru totdeauna, Stanley a încetat să se mai întoarcă acasă.

Casa din față, de pe dreapta, e năpădită complet de bougainvillea: doar o verandă prăbușită și două lucarne se mai văd dintre frunzele de smarald și bracteele stacojii. Stanley e

încântat să vadă o casă atât de obliterată de vegetație în mijlocul orașului. Ceva se mișcă în curtea prinsă în capcana lujerilor – o pisică – și acum poate vedea mai multe, aproximativ zece, douăsprezece. O persană gri, emaciată, stă pe verandă și se uită, atât de subțire încât pare să fie lipsită de corp, nimic altceva decât doi ochi galbeni și un ghem de blană.

Stanley merge mai departe. În urma lui, oceanul se retrage. Se gândește la pisici și la casele anonime din cartier. La Welles. La Crivano. Se gândește la scorpioni negri și pândari ascunși în jungla deasă.

Se oprește pe trotuar. Frizerie, se gândește.

18.

Două ore mai târziu, când sosește autobuzul de Santa Monica, Stanley așteaptă în curbă. Plăcuța cu unitatea militară de pe rucsacul lui taică-său i se bălăngăne pe degete. Îl prinde pe Claudio când e pe punctul de a coborî, îl împinge înapoi pe scări, apoi urcă după el, plătește biletul și se mută pe un scaun. Conservele de sardine pe care le furase se lovesc una de alta când își pune rucsacul în poală. Mergem la Hollywood, spune Stanley.

Claudio stă pe interval cu gura căscată, apoi întinde o mână ca să atingă părul tuns scurt al lui Stanley. Părul tău, spune el.

Stanley îl prinde de încheietură, îl trage pe scaun. Termină, spune el. Ai auzit ce ți-am spus adineauri? Hollywood, frățică.

Arăți ca un soldat, spune Claudio.

Pe măsură ce autobuzul rulează în direcția sud, spre capătul traseului, și se întoarce din nou înspre nord, Stanley îi face un rezumat cu ceea ce i-a spus frizerul. Se pare că Adrian Welles s-a băgat în lumea filmului: scrie scenarii pentru filme, uneori chiar le regizează. Tocmai au terminat filmările, undeva prin apropiere, pentru una dintre marile sale producții – chiar aici pe trotuar, de fapt –, iar acum e la Hollywood ca să editeze filmul. A avut o grămadă de staruri la filmări, spune Stanley. Chiar și eu am auzit de unii dintre ele. Asta ar putea fi marea ta șansă, puștiule.

Claudio încearcă să pară relaxat și apreciativ, dar Stanley observă că pe antebrațul i s-a făcut pielea de găină. Cu ce studio are contract? întreabă el.

Universal Pictures, din câte îmi amintesc așa mi-a spus tipul.

Nu cred că sediul Universal-Internațional se află la Hollywood, spune Claudio. Cred că sunt undeva în afara orașului. Știm cum să găsim locul ăsta?

Sigur că știm, spune Stanley. Cât de greu poate fi?

Pe Santa Monica Boulevard iau un alt autobuz și se îndreaptă spre centru, trecând de clopotnița pătrățoasă a templului mormon, de Fox Studios și de Country Club, traversând granița orașului Beverly Hills. Stanley tot nu reușește să înțeleagă cum poate cineva să numească locul ăsta oraș. Pentru el, e ca și cum un oraș real ar fi fost tăiat în bucățele și ar fi fost aruncat din avion: clădiri înalte împânzesc valea aparent fără nicio ordine, iar străzile, magazinele și casele se întind printre ele ca ciupercile. De fiecare dată când Stanley crede că au ajuns în centru, se înșală.

La Wilshire fac schimb de locuri. Claudio ocupă locul de lângă geam ca să se uite după celebrităţile care trec în maşini Rolls Royce şi Corvette; Stanley e pleoştit şi ascultă doar cu jumătate de ureche comentariile lui Claudio în timp ce se gândeşte la următoarea mişcare. Ar putea fi bucuros că are o pistă solidă în privinţa lui Welles, dar simte că e ceva greşit şi nu ştie sigur ce anume. Nu-i vorba că ar pune la îndoială ce i-a spus frizerul – tipul n-avea niciun interes să-l păcălească –, doar că nimic din toate astea nu se potriveşte cu imaginea pe care şi-a făcut-o despre Welles. Iar asta îl sperie un pic. *Industria filmului,* pentru numele lui Dumnezeu! Stanley se simte trădat, dar nu găseşte nicio justificare. Îl dezgustă ideea că Welles nu s-a prezentat neapărat într-o lumină falsă în cartea sa, cât mai degrabă că a evitat cu totul să se arate.

După jumătate de oră de rătăcit fără ţel, Claudio primeşte indicaţii de la un valet mexican de la Sunset Tower – stând de vorbă cu tipul ceva mai mult decât ar fi fost necesar – şi-l conduce pe Stanley într-un loc de unde pot lua autobuzul numărul 22 spre Highland, aflat sus pe dealuri. Cutreieră bulevardul în timp ce aşteaptă. Stanley atrage atenţia asupra detaliilor de pe faţadele ciudate ale vechiului cinematograf: coloane groase şi capete de faraoni pe strada Egyptian şi creneluri maure pe strada El Capitan. Claudio ascultă, dă din cap, dar continuă să arunce priviri nervoase în direcţia literelor albe de pe coasta dealului care se profilează la nord, ca şi cum s-ar aştepta ca acestea să se evapore în aburii care se adună.

Când ajung la cinematograful Grauman's Chinese, Claudio are o tresărire, mormăie ceva în spaniolă şi ţâşneşte în curtea eclectică a acestuia. Stanley îl urmează, dar păstrează o distanţă sceptică, în timp ce Claudio scanează pavajul aplecat pe jumătate în faţă, ca şi cum ar căuta monede pierdute. Stanley vede urme de mâini şi de picioare imprimate în ciment, făcute când acesta a fost turnat, cu nume şi mesaje scrijelite în jurul lor. Pentru o clipă, se gândeşte la un trotuar de acasă din City Park: G G + V C, mesaj dăltuit pe suprafaţa lui înclinată, alături de urmele înaripate lăsate de seminţele de arţar. Apoi începe să citească scrisul de sub picioarele sale şi se opreşte.

Carmen Miranda. Janet Gaynor. Eddie Cantor. *Să bem pentru că mă uit la tine, Sid.* Mary Pickford. Ginger Rogers. Fred Astaire. Urmele paralele ale patinelor Sonjei Henie. *Pentru Sid, Felicitări, Mereu.* Ochelarii lui Harold Lloyd, desenaţi într-o doară. Loretta Young. Tyrone Power. *Pentru Sid – Mergând pe urmele tatălui meu.* Pe măsură ce Stanley păşeşte peste fiecare secţiune a pavajului, îşi imaginează momentul în care a fost făcută: staruri de cinema râzând în

avalanșa de blițuri, fluturându-și mâinile murdare. Copii care se joacă în noroi. Deci asta înseamnă să fii faimos, se gândește el.

Se întoarce să facă un comentariu meschin, dar expresia de pe fața lui Claudio îl face să se răzgândească, înfățișarea pustiului e atât de transparentă, atât de suprasaturată de tânjire și venerație, încât Stanley izbucnește imediat în râs. Trebuie să se așeze pentru o clipă – lângă urmele copitelor lui Champion, calul credincios al lui Gene Autry – ca să-și recapete suflul.

Autobuzul 22 face o oprire scurtă la scoica albă a amfiteatrului Hollywood Bowl înainte de a urca panta dealului uscat și de a-i lăsa în apropiere de intrarea în studiourile Universal City. Stanley se așteaptă la un șuvoi constant de mașini din cealaltă direcție – infanteria showbizului tăind-o de la muncă –, dar dinspre intrare nu vine și nu pleacă nimic. O privire aruncată spre ghereta paznicului îl convinge că asta e o pierdere de timp, dar el și cu Claudio se duc totuși până acolo.

Scuzați-mă, spune Stanley. Am venit să mă întâlnesc cu Adrian Welles.

Paznicul e un bărbat cu nasul turtit și cute adânci în piele. Ia creionul pus la ureche și-l pune în loc de semn de carte între paginile romanului lui Herman Wouk pe care-l citește și se uită la Stanley și la Claudio. Are ochi albaștri, pătrunzători, lipsiți de perspicacitate. Adrian Welles, spune el.

Corect.

Nu cred că-l știu, spune paznicul. Unde își are biroul?

E aici ca să editeze un film. E scenarist. Și regizor.

Paznicul dă încet din cap. Nu e unul de-al nostru, spune el. Să fi închiriat una dintre camerele noastre de editare?

Tot ce se poate.

Ei bine, spune paznicul, dacă reușiți să aflați în ce clădire se află și apoi îl puneți să mă sune ca să vă trec numele pe listă, v-aș putea lăsa să treceți.

Stanley a încercat să se gândească la ce va spune dacă paznicul îl va întreba dacă are o întrevedere, dar acum îi e clar că nu are de gând să-l întrebe așa ceva. *Îți dai seama întotdeauna dacă un bărbat a participat sau nu la război,* obișnuia să spună tatăl său, cu toate că nu i-a spus niciodată cum s-o facă. Stanley e aproape sigur că tipul ăsta a participat la război.

Nu vreau să încurc pe nimeni, spune Stanley. Dacă mă lași pe mine și pe amicul meu să dăm o tură, sunt convins că-l vom găsi.

Paznicul le răspunde cu un zâmbet subțire. Ei bine, nu sunt prea convins. Am grijă de mai bine de optzeci de hectare. Nu mi-ar plăcea să trebuiască să vin să vă caut dacă vă rătăciți.

Stanley dă din cap, se uită în jos la beton. Firicele lăsate de mașina de tuns a frizerului îl înțeapă în jurul gulerului. Ridică din nou privirea. Ascultă, spune el. Am venit de departe ca să-l văd pe omul ăsta. Și n-am de gând să te fraieresc. Știu că munca ta e să nu-i lași pe oamenii ca mine să intre. Dar îmi dau cuvântul de onoare. Dacă ne lași să intrăm, nu o să-ți facem niciun fel de probleme. Bine?

Expresia de pe fața pazniculuinu se schimbă. Știi ce, spune el, probabil că prietenul tău o să iasă în curând. Poate că ar trebui să vă întâlniți cu el undeva, și să beți împreună un pahar. Privirea pazniculuise mută de la Stanley la Claudio și înapoi. Sau un milkshake, spune el.

Mulțumesc că v-ați pierdut timpul cu noi, spune Stanley.

El și Claudio se întorc și pleacă. La câteva sute de metri la sud pe Hollywood Freeway, un drum urcă pe creasta vestică a culmii Cahuenga; ei se cațără pe panta drumului, trecând printr-un luminiș cu eucalipți până ajung într-un cartier liniștit cu străzi înguste și case cu spații largi între ele. Pe peluza plină de buruieni a unei case care se sprijină de un deal cu arbuști sunt împrăștiate ziare din ultimele trei zile; Stanley traversează poteca din dale de piatră și deschide poarta de lemn.

Curtea din spate e presărată cu mingi de tenis uzate și bucăți uscate de rahat de câine, dar nu se vede niciun câine. Gardul din țăruși e întrerupt de o deschizătură – lată cât două scânduri, roasă pe ambele părți, garnisită cu păr negru pe porțiunile cu așchii – și Stanley se strecoară de partea cealaltă, pe când Claudio alege să sară. După un scurt suiș printre arbuști yucca și iarbă alfa, ajung pe o stâncă în formă de pană, aflat deasupra unui curs de apă temporar, un punct de observare de unde pot privi soarele care se adăpostește printre munți, râul Los Angeles în canalul său de beton, și ovalul masiv de pe proprietatea studiourilor Universal, aflată chiar sub ei. Un roi zgomotos de păsări psaltriparus minimus țâșnesc dintr-un oțetar, dispar în josul versantului. Aerul e brăzdat de rândunele, întorcându-se în adăposturile lor de noapte de-a lungul autostrăzii. Departe în vale, porțiunea abia vizibilă a unui gard mijește printre arbuștii de artemisia tridentata și stejari de Virginia; Stanley observă un loc, aflat la vreo patru sute de metri spre nord-est, unde gardul e îndoit spre interior. Scanează străzile dintre terenurile și clădirile studiourilor și nu observă niciun fel de mișcare.

Stau pe loc pentru o vreme, mâncând mere lovite, în timp ce umbrele munților îi acoperă încet. Apoi aruncă în pârâu cotoarele și încep să urce.

Se ascund printre tufișuri pentru încă o jumătate de oră, observând proprietatea studioului prin gard, până când cerul

devine albastru-închis și luminile stradale de pe domeniu se aprind. Nu există alte semne de viață în afara unor reflectoare mobile îndreptate asupra unei clădiri îndepărtate. Stanley și Claudio își dau jos gecile. Stanley o așază pe una în interiorul celeilalte, trăgând mânecile gecii lui Claudio prin mânecile propriei geci. Nisipul plajei, rămas după prima lor noapte în oraș, curge din buzunare și el se gândește pentru o clipă la locurile în care a fost, distanțele pe care le-a parcurs. Apoi îi dă gecile lui Claudio și se năpustește în gard, lovindu-l direct în stâlpul înclinat.

Claudio îl prinde de picior, îl împinge în sus. Betonul turnat la baza stâlpului se mișcă în pământ, iar Stanley se prăvălește în față. Când ajunge la cele patru rânduri de sârmă ghimpată, dispuse deasupra barei de sus a gardului, Claudio îi dă gecile; Stanley le sprijină de primele trei rânduri de jos, se împinge peste cea mai de sus și apoi se aruncă, rostogolindu-se pe panta prăfoasă. Până să se ridice și să-și curețe hainele, Claudio ajunge și el pe partea cealaltă și sare ca să recupereze gecile de pe sârmă.

Trec pe lângă fațada impunătoare a unui tribunal – în spatele ei nu e nicio clădire – și ocolesc albia pavată a unui lac, cu margini alunecoase din cauza algelor negre. Peste pasul Cahuenga bate o briză, mișcând coroanele copacilor; suprafața frunzelor cerne lumina difuză a lămpilor stradale. Pe măsură ce Stanley și Claudio se îndreaptă spre vest, apar alte fațade: colibe din junglă cu acoperiș de frunze, un oraș minier decrepit, un sat rustic mexican. Ici și colo găsesc mucuri de țigări împrăștiate, liniile negre ale unor graffiti: nu sunt primii care au sărit gardul. Reflectoare aflate undeva în depărtare scaldă cerul de deasupra lor – bătaia dublă a unui puls lent – și se opresc pentru o clipă speriați înainte de a merge mai departe.

De peste tot din jurul lor se aude un vâjâit, pare să vină dinspre o cădere de apă sau huruiala unor mașinării ascunse vederii sau poate e doar vântul, cu toate că nu sunt în stare să-și dea seama ce este de fapt. Își grăbesc pașii, trecând de o fâșie de copaci pentru a descoperi alte clădiri false, de data asta mai elaborate: carcasa unei locomotive cu aburi, parapetele unei fortărețe medievale, strada pitorească a unui oraș. Hei, șoptește Stanley pe când calcă în grabă peste pietrele cubice. Ăsta ar trebui să fie Parisul?

Da, spune Claudio, privind nervos în jur. Europa. Cred că e Parisul.

Ai fost vreodată la Paris?

Niciodată.

Păi, atunci de unde știi că e Parisul? Nu există niciun Turn Eiffel. Nu e niciun cum-îi-zice?

Claudio nu se uită la el. Ai spus că e Parisul. Eu am spus că e Paris abia după ce ai zis tu.

Avem impresia că e Parisul doar pentru că arată așa cum arată Parisul în filme? Poate că Parisul din filme nu are nimic de-a face cu Parisul din realitate. Poate că Parisul real seamănă cu China. Cum am putea să știm?

În fața lor e o fântână circulară, decorată cu lei înaripați, bazinul său gol e plin de mărăcini aduși din falsul orașul minier din apropiere. Vântul ezită, își schimbă direcția și, de undeva din fata lor, vine miros de ars, înțepându-l în nas pe Stanley. Totul pare părăsit, spune el.

Aici nu locuiește nimeni. Nimic nu e real.

Ei, căcat. Știu. Nu asta voiam să spun. Vreau să spun că toate chestiile astea par nefolosite. Ca și cum locul ar fi fost părăsit.

Claudio privește în jur, absorbit. Multe dintre filmele de azi sunt filmate la fața locului, spune el. Ca să pară mai reale. Simți cumva miros de ars?

După următoarea cotitură se găsesc în fața unui munte de gips-carton pârjolit și de profile contorsionate: imitația unei străzi dintr-un oraș, arsă de curând. Strada și rigolele ei, devenite una cu movilele de cenușă și funingine; atunci când bate vântul, în jurul gleznelor lor se aude un sâsâit. Aerul e greu de respirat. Stanley se uită la structurile adiacente ca să-și dea seama ce fusese asta înainte – ce ar fi trebuit să fie – și vede prăvălii, cinematografe, fundațiile de granit ale zgârie-norilor. New York.

Stanley și Claudio merg tot înainte ca să treacă de movila de cenușă și resturi. Ajung pe o stradă formată din case placate cu gresie cu stâlpii balustradei vopsiți în negru, ferestre acoperite cu placaj și stâlpi de iluminat public cu capătul curbat, înșirați de-a lungul trotuarelor: Brooklynul văzut în oglindă. Nu seamănă cu orașul în care a crescut, într-adevăr nu seamănă, dar Stanley știe că dacă ar vedea locul ăsta pe ecran ar fi convins că e New York-ul, fără doar și poate. Se gândește la acele filme a căror acțiune ar fi trebuit să se petreacă pe străzi pe care el le cunoaște bine. Unele dintre ele probabil că au fost filmate chiar aici. Acum, dacă se uită în urmă, întotdeauna au părut false, de fiecare dată, dar el niciodată nu și-a pus problema. Asta îl face să se simtă ca un tâmpit.

Stanley! sâsâie Claudio, făcându-i semn spre veranda în spatele căreia s-a ghemuit, dar e prea târziu: e prins în lumina reflectoarelor. Trec de el, lăsându-l din nou în întuneric, dar apoi se opresc brusc cu scârțâit de frâne.

El și Claudio se aruncă după colț, traversează strada și se ascund în tufișurile de lângă imitația unei biserici din New England. În spatele lor, se aude o portieră trântită, apoi o alta. Te-au văzut? întreabă Claudio.

Da, m-au văzut, ce mai!

Ce ne facem?

Stanley nu-i răspunde. Gardul de sârmă nu e departe, dar nu e sigur că vor reuși s-o șteargă la timp. Oricum, ar trebui să sară direct în canalul în pantă al râului Los Angeles ca să scape, și nu are de gând să încerce așa ceva pe întuneric. Dar nici să înainteze mai adânc printre decoruri nu i se pare o idee bună: ar putea fi prinși sau încolțiți dacă nu știu în ce direcție se îndreaptă. Iar acum, direcția din care au venit e blocată.

Două fascicule albe se mișcă în josul străzii cu case de granit: lanterne puternice, de felul celor cu baterii mari rectangulare. Cei doi paznici ai studioului se mișcă asemenea unor polițiști – păstrează o distanță suficient de mare între ei, ținând lumina la distanță de trupurile lor –, iar Stanley își dă seama că nu va fi ușor să scape de ei. Nu a văzut dacă paznicul de la poartă avea sau nu pistol, dar ar putea să bage mâna în foc că ăștia doi au. Se apropie prin întuneric asemenea unor oameni înarmați.

Trebuie să fugim, șoptește Claudio. Ne vor găsi.

Rămâi pe loc. Încă n-am terminat aici.

Nu e bine să stăm pe loc. Nu știm unde să ne ascundem. Ei cunosc locul ăsta.

Fii sigur că *o să* ne vadă dacă o luăm la fugă. Asta urmăresc, vor să ne scoată din ascunzișul nostru și să ne împuște. Nu am venit până aici ca să fiu arestat de clovnii ăștia.

Stanley, spune Claudio. Omul tău nu e aici. Nu e nimeni aici în afară de ei. Ar fi o prostie să mai stăm.

Paznicii sunt suficient de aproape acum, încât să le poată deslușii fețele: chipeși, imperturbabili, relaxați. Fiecare dintre ei pare să țină în mâna dreaptă ceea ce pare a fi un revolver special de calibrul treizeci și opt. Polițiști aflați în afara orelor de serviciu care vor să mai facă niște bani în plus, se gândește Stanley. N-o să se gândească de două ori înainte de a apăsa pe trăgaci. L-ar putea folosi pe Claudio drept momeală pentru a-i despărți. L-ar ataca pe unul dintre ei prin surprindere și i-ar lua arma. Dacă ar putea să ajungă înapoi la grămada de moloz, poate că ar reuși să găsească acolo ceva cu care să crape o țeastă. Poate o bucată de fier-beton.

Mă voi duce la ei, spune Claudio.

Ce?

Mă voi duce la ei. Când mă vor lua, tu te vei întoarce sărind peste gard. Ne vedem pe șosea. Acolo unde ne-a lăsat

autobuzul.

Stanley își dezlipește ochii de pe luminile aflate în mișcare și se uită la Claudio.

Ți-ai pierdut mințile? sâsâie. Cum adică te duci la ei? Și ce-o să faci?

Claudio continuă să se uite la paznici; Stanley îi poate vedea irișii întunecați sărind de la unul la altul. Mâna lui dreaptă se odihnește pe umărul lui Stanley, fermă și caldă. Expresia lui e calmă, alertă. Voi vorbi cu ei, spune el.

Stanley trage aer adânc în piept. Puștiule, spune el, dacă o să cheme poliția, s-a terminat cu tine. Te vor trimite înapoi în Mexic. Asta dacă ești norocos. Asta vrei?

Nu vor chema poliția.

Serios? Dar de unde știi, deșteptule?

O să-i fac să le fie milă de mine. Nu le voi cauza probleme. Se întoarce spre Stanley și rânjește. Am o înfățișare drăguță, spune el.

Stanley își deschide gura ca să spună ceva, dar Claudio s-a ridicat deja în picioare și iese dintre tufișuri. Dacă într-o oră vezi că nu vin, spune el, întoarce-te la ocean. O să ne vedem la sediul nostru.

Merge pe mijlocul străzii acum, cu brațele ridicate deasupra capului, cu picioarele ușor desfăcute, ca la plimbare. Stanley se uită după el. Fasciculele lanternelor curăță pavajul și converg asupra lui, iar în lumina lor, silueta lui neagră, perfectă e înconjurată de o aureolă albă. Bună, prieteni, strigă el. Cred că m-am pierdut.

Pulsul îl lovește pe Stanley în gât și în tâmple. Rămâne nemișcat. Paznicii se apropie de Claudio; se topesc în marginile luminii pe care trupul lui o oprește. Stanley nu înțelege nimic din ce se vorbește. Una dintre lanterne luminează în direcția lui, urmărind drumul pe care a venit Claudio până înapoi la tufișuri, iar Stanley rămâne întins pe jos, îngropându-și fața în resturile vegetale ale coniferelor.

Fasciculul de lumină trece peste el: o dată, de două ori, de trei ori. După ce trec mai bine de treizeci de secunde de când n-a mai văzut-o, ridică din nou privirea. Paznicii și-au pus pistoalele la brâu; unul dintre ei ține lanterna spre spatele lui Claudio, în timp ce celălalt stă cu fața la el, cu o mână lângă gâtul lui. Pare să-l ciupească de ureche pe Claudio ca un învățător de la școală, deși gestul lui ar putea fi și o mângâiere. Lanterna lui e îndreptată spre gâtul lui Claudio, astfel încât fața lui nu poate fi citită, ochii și gura lui sunt goluri întunecate. După încă un moment, cei trei se întorc, se îndepărtează și dispar după colț.

Stanley așteaptă ca paznicii să pornească motorul, așteaptă scrâșnetul roților, așteaptă ca revărsarea de lumină a farurilor să pălească prin canionul fațadelor. Pare să dureze mult timp. Când totul în jur redevine întunecat și tăcut, aleargă spre grămada de moloz, încercând să facă zgomot cât mai puțin.

Ajunge înapoi la locul în care au sărit gardul în ceea ce pare a fi un interval de timp foarte scurt, dar după câteva încercări își dă seama că niciodată nu va reuși s-o șteargă de unul singur pe aici: e înclinat foarte mult în interior, iar el nu e nici suficient de puternic, nici suficient de greu pentru a-l îndrepta fără ajutorul lui Claudio. Spre sud sunt prea multe lumini, prea multe case, așa că se îndreaptă spre râu, căutând un loc pe unde să se poată strecura pe sub gard. Însă inițiativa e lipsită de speranță – în partea de jos a gardului, la doar doi centimetri și jumătate de sol, se întinde un fir de înaltă tensiune – dar până la urmă ajunge într-un loc în care gardul închide un unghi ascuțit și un stâlp înclinat pe care-l poate escalada. Își aruncă geaca peste gard, apoi rucsacul milităresc, se înfioară când îl aude zornăind pe pământul uscat. Apoi apucă buclele de sârmă tăioasă, și se ancorează cu vârful pantofilor. Speriat și nerăbdător, își prinde piciorul de un ghimpe în timp ce încearcă să treacă peste gard; își rupe blugii, își spintecă gamba și, într-un moment nefericit, rămâne încurcat în fire, se împleticește înainte, pe punctul de a fi jupuit de propria greutate și de a se lovi cu fața de pământ. Apoi reușește să se redreseze, își trage sufletul – privind spre Mount Lee, spre creasta lui neagră, și spre un canal deversor care zăgăzuiește luminile orașului –, își eliberează piciorul și sare.

Face cale întoarsă până când dă peste o zonă pavată, cu lămpi stradale și case cu ferestre luminate: cupluri bătrâne jucând gin rummy, familii strânse în fața televizoarelor. Străzile din cartier îl conduc spre autostradă. Acum aleargă, sângele i se usucă pe gleznă, nu știe cât e ceasul; Claudio a spus să se întâlnească într-o oră, dar bineînțeles că niciunul dintre ei n-are ceas. Stanley simte că a trecut cel puțin atâta de când s-au despărțit.

Când ajunge la stația de autobuz, Claudio nu e acolo. Stanley aruncă rucsacul de armată pe o bancă, se așază și așteaptă. Apoi se ridică. Dincolo de porțile încuiate cu lacăt ale studioului nu se vede nicio mișcare, nici măcar licărirea ocazională a lanternelor. Spre est, forma întunecată a culmii Cahuenga începe să se deslușească pe cerul purpuriu al nopții, iar după câteva minute, din spatele lui apare o lună roșiatică, aproape plină. Stanley urmărește cum aceasta traversează cerul, devenind galbenă, apoi albă.

Se așază din nou, își deschide rucsacul, scoate *Hoțul de oglinzi.* O lampă stradală de deasupra capului său aruncă suficientă lumină, dar Stanley nu citește, nu se poate concentra. Pentru o clipă, îi vine să arunce cartea cât mai departe, spre porțile studioului. Își imaginează cum îi zboară din mâini și e mistuită de un zid de flăcări care curăță toată valea – sau cum prinde aripi, se năpustește prin întuneric ca o bufniță mare, cafenie, cum îl găsește pe Claudio și îl duce într-un ioc sigur. Stanley crede că volumul e capabil de astfel de isprăvi. Crede că i-a promis măcar atâta lucru.

Dar Stanley nu aruncă volumul. *Hoțul de oglinzi* rămâne închis în poală la el, inert ca un pistol blocat, în timp ce Stanley îi recapitulează conținutul din memorie.

> *Spre vest se ridică porțile gemene ale visului, corn*
> *și fildeș, fiecare un craniu țâșnit din somn.*
> *Pe jumătate adormit, Crivano râde de asprimea*
> *focului. Așa grăit-a alchimistul, „Calcinarea*
> *e adevărata comoară a unul obiect*; *nu te*
> *teme dară de calcinare*!” *Doar în acest fel*
> *poate fi substanța impură redusă prin grade de roșu*:
> bot bar bot
> *nezărită în spatele ușii alb-încinse a cuptorului,*
> *reînnoită în spatele mantiei desfăcute a nopții.*

Cum ar ieși Crivano dintr-o belea ca asta? E o întrebare stupidă, din multe puncte de vedere. În primul rând, Crivano ar fi venit singur – sau cel puțin n-ar fi venit cu cineva pe care să nu-l poată lăsa în urmă. E posibil ca Stanley să nu știe toate lucrurile pe care le știe Adrian Welles – istorie, alchimie, limbi străvechi, magie – dar măcar atâta poate și el să înțeleagă. Ar trebui să știe cum să se comporte asemenea unui hoț.

În timpul nopții, autobuzul nu mai circulă. Stanley se întreabă cum va ajunge înapoi pe faleză. Pune cartea înapoi în rucsac și se ridică din nou ca să se plimbe în jurul băncii, oprindu-se uneori ca să-și râcâie sângele închegat de pe picior. O patrulă a poliției trece pe lângă el, încetinește. Polițiștii se

uită la el; el le înfruntă privirile. Se opresc pentru o clipă, apoi merg mai departe. Îi înjură cu voce tare în timp ce se îndepărtează. Apoi îl înjură pe Claudio, apoi pe el însuși, bălmăjind obscenități în timp ce se plimbă în cercul său strâmt. După o vreme își încrucișează brațele la piept și geme, gest dublat de senzația care îi e complet străină, mai mult urgență decât teamă, asemenea nevoii de a strănuta sau de a defeca.

Dinspre terenurile studioului vine lumina unor faruri. Stanley se lasă pe bancă și le urmărește apropiindu-se. Un sedan alb, fără numere de înmatriculare, oprește paralel cu poarta. Portiera din spate se deschide. Claudio iese din mașină. Se apleacă să schimbe câteva vorbe cu șoferul, apoi ridică mâna în semn de rămas-bun și pășește peste poarta scundă. Mașina albă se întoarce pe proprietatea studioului, accelerând pe măsură ce se îndepărtează. Claudio se îndreaptă spre Stanley, cu mâinile vârâte în buzunarele de la geacă. Stanley îi face cu mâna. Claudio nu reacționează.

Când Claudio ajunge la marginea conului de lumină aruncat de felinarul din stația de autobuz, Stanley aleargă spre el, îl apucă de umeri și îl scutură. La naiba, puștiule! spune el.

Claudio se eliberează, îl împinge la o parte. Stanley merge cu spatele până când ajunge din nou la bancă. Barba lui Claudio tremură. Își strânge buzele cu furie. Să nu mă atingi, fir-ar să fii, spune el.

Hei! Mă bucur să văd că ești teafăr, atâta tot. Ce s-a întâmplat?

Claudio îi întoarce spatele, dă din cap. Apoi se întoarce din nou spre Stanley. Filmul pe care tipul tău îl făcea lângă ocean, spune el. Cum ziceai că se numește?

Nu-mi amintesc, spune Stanley. Nu cred că frizerul mi-a spus.

Jucau staruri mari. Tu ai spus asta, corect? Chiar și tu le știai numele. Spune-mi, Stanley, care erau acele staruri?

Căcat, puștiule, nu știu. Toată chestia asta de la Hollywood nu înseamnă…

Oare unul dintre aceste mari staruri era domnul Charlton Heston?

Stanley se gândește la asta pentru o secundă. Da! spune el. Era Charlton Heston! Frizerul mi-a spus că l-a și întâlnit o dată. A venit chiar în frizeria lui. Charlton Heston și o actriță celebră.

Marlene Dietrich? spune Claudio. Janet Leigh?

A doua. Janet. Cred.

Claudio se apropie foarte mult. Respirația lui e scurtă și rapidă. Se uită încruntat la Stanley cu ochi înfricoșător de

adânci. *Chiar* ești sigur, sâsâie el, că frizerul a amintit de *Adrian* Welles?

19.

Se întorc în oraș pe jos, orientându-se după lumina lunii. Drumul e în pantă, printre copaci se întrezărește din când în când panoul HOLLYWOOD. Când ajung pe Santa Monica Boulevard sunt morți de oboseală și sar peste zidul de piatră al unui cimitir și forțează ușa unui mausoleu, petrecându-și ceea ce a mai rămas din noapte pe jumătate adormiți pe lespedea ei de marmură, fără să schimbe nici măcar un cuvânt.

Dimineața ceața e densă, dar se risipește cu iuțeală, alunecând de pe oraș asemenea unei draperii. În timp ce așteaptă ca prietenul lui să se trezească, Stanley își dezmorțește picioarele și face o plimbare printre morminte: dreptunghiuri joase acoperite de iarba tăiată, îngeri, obeliscuri, iar printre ele cavouri pătrate, înfipte între trunchiurile întunecate ale cedrilor și palmierilor. Nu și-a imaginat niciodată un loc ca acesta. Cu brațele încrucișate, frecându-și coatele înfrigurate se gândește la oamenii morți pe care i-a cunoscut și se întreabă ce s-a întâmplat cu ei, unde s-au dus.

Găsește gamela și o cârpă aproape curată în rucsacul de campanie și își spală și-și bandajează rana. Despicătura blugilor se destramă deja, maronie din cauza sângelui închegat; în curând, va fi nevoit să fure o pereche nouă. După ce se bandajează cu cârpa, scoate din rucsac niște biscuiți, o conservă de sardine și *Hoțul de oglinzi,* și stă și mănâncă și citește și ascultă zumzetul mașinilor care trec pe bulevard, țipătul pescărușilor pierduți printre nori: sunetele orașului care se trezește.

> *Crivano se ascunde printre oase și șerpi.*
> *Pe aripile lui Argeiphontes trece de Stânca Albă*
> *tărâmul de umbră al viselor.*
> *Acolo, Okeanos, unde s-a înecat Arian*!
> *Crivano nu va avea parte de martiraj.*
> *Brav trădător*!
> *Fluierul său cheamă recolta somnului*
> *dinspre micile câmpuri ale morții*.

Când în sfârșit iese din mormânt, Claudio pare mohorât, absorbit de gânduri, neobișnuit de tăcut, dar Stanley îi alungă depresia, implicându-l în chestiunea întoarcerii la bază. La câteva străzi distanță, descoperă doi saci cu sticle de sifon goale lăsate pe pragul unui duplex și le ridică cu băgare de

seamă, tresărind la zornăitul sticlei, în timp ce se grăbesc că ajungă cu ele pe bulevard. Sunt nevoiți să meargă aproape un kilometru și jumătate până să găsească o farmacie deschisă, dar banii primiți în schimbul sticlelor sunt suficienți să le asigure cheltuielile de drum înapoi pe plajă și al unui mic dejun pe deasupra.

Dau de un restaurant agitat la marginea șoselei, Barney's Beanery, acolo unde Santa Monica deviază de la direcția est-vest înspre coastă, și se opresc să bea o cafea și să împartă o farfurie de șuncă prăjită și niște clătite. Înăuntru, cei mai mulți clienți sunt la costum: producători de filme în drum spre Paramount sau Goldwyn, medici evrei cu destinația Mount Sinai[18]. O gașcă de hipsteri cu ochii cețoși care n-au dormit toată noaptea stau tolăniți într-un separeu din colț și fumează încet, absorbiți. La bar, patronul discută cu doi bărbați zvelți purtând jachete la fel, în mod clar homosexuali, stând la doar câțiva centimetri distanță de un panou negru pe roz, pe care scrie FĂTĂLĂII – AFARĂ. Stanley și Claudio schimbă priviri nedumerite. Să fie o glumă? Oare știe?

În timp ce autobuzul 75, care merge spre vest, oprește lângă trotuar, Claudio se uită peste umăr spre restaurant, apoi se mai uită o dată. Ramon Novarro, șoptește el.

Cine?

Ramon Novarro! Uite-l, tocmai intră în restaurant!

Claudio face stânga împrejur; Stanley îi plantează o mână în stern și-l împinge în autobuz înainte să apuce s-o ia la fugă. Haide, puștiule, îi spune el. Hai să mergem.

Imediat ce își ocupă locurile, Claudio întinde gâtul, își turtește nasul de geamul nespălat. Nu-mi vine să cred, spune el. Ramon Novarro își ia micul dejun la același restaurant ca noi. Ar fi trebuit să intrăm în vorbă cu el.

Ce tot vorbești acolo?

Ramon Novarro! Starul din *Ben-Hur*! Starul din *Arabul* și din *Prizonierul din Zenda*! Astea sunt filme de o importanță majoră.

Pe măsură ce autobuzul trece pe lângă fântânile și arborii din Beverly Gardens, Claudio face un rezumat al carierei lui Ramon Novarro și relatează scenariile multora dintre filmele în care a jucat, făcând asta cu atâta abandonare de sine încât toate filmele se contopesc într-o singură epopee flamboaiantă de o complexitate isterică. Stanley nu-l ascultă decât cu jumătate de ureche. Stă cocoșat în scaun, cu ochii închiși, lăsând zgomotul motorului să-l legene spre granița somnului. Și-l imaginează pe Claudio ca fiind un băiat singuratic din Hermosillo, degetele lui mici răsfoiesc reviste americane de

cinema decolorate, ochii lui mărindu-se pe măsură ce luminile cinematografului se întunecă.

Când zăresc oceanul, e aproape ora prânzului. În timp ce traversează Santa Monica, dau lovitura la câteva băcănii: Claudio îi bate la cap pe proprietari, în timp ce Stanley fură de pe rafturi – *hispanicul nu înțelege o vorbă în engleză* – și își completează în curând rezervele de fructe, biscuiți și conserve de carne. Stanley reușește să șutească chiar și un sfert de galon de lapte și câteva batoane de ciocolată Heath, dar Claudio nu e impresionat. Devine plictisit, irascibil. Ceața s-a risipit. Ziua începe să se încălzească.

Claudio stropește ciocolata cu o înghițitură de lapte, apoi îi pasează sticla lui Stanley. Acum ce facem? întreabă el.

Nu știu. Stăm pe plajă, cred. Tragem un pui de somn. Ce vrei să spui?

Vreau să spun, acum ce facem ca să facem rost de bani?

Claudio pare detașat, mașinal, ca și cum ar vrea să reînceapă o ceartă veche din pură obișnuință sau doar ca să-și abată atenția de la altceva. Stanley îi aruncă o privire fugitivă. Bani? spune el și scutură rucsacul de armată ca să se așeze conservele. Aici avem mâncare pentru trei zile. Abia pot să car chestia asta. La ce ne trebuie bani?

Fața lui Claudio se strâmbă de consternare, dar ochii îi rămân calmi. Avem nevoie de bani pentru un loc în care să stăm, spune el. Un loc ca lumea. Ca să ne putem stabili.

Stabili? spune Stanley. Ce mai e și cu *stabilirea* asta? Știi măcar ce înseamnă cuvântul ăsta?

Știu ce înseamnă. Știu că nu putem continua în felul ăsta.

Stanley îi aruncă o privire aspră, își pune rucsacul pe umeri. Da? spune el. Vorbește în numele tău, frățică. Eu trăiesc așa de la doisprezece ani. Dacă nu-ți place, treaba ta. Gura mă-tii de fătălău!

Claudio pălește, dar nu înghite momeala, iar Stanley se simte un pic prost că a spus-o. Te-am ajutat, spune Claudio. Te-am ajutat să-l cauți pe omul acela. Acum trebuie să mă ajuți și tu.

Așa e, m-ai ajutat. N-aveai *absolut niciun chef* să vezi Hollywoodul. Corect? Ce sacrificiu teribil a trebuit să faci! Cum aș putea să te răsplătesc vreodată?

Pescărușii tăcuți se adună în aerul clar de deasupra; umbrele lor perfecte alunecă pe pavaj cu aripi nemișcate, asemenea conturului obiectelor atârnate de caruselul pentru bebeluși. Stanley coboară de pe trotuar, pășește pe nisip. Claudio îl urmează. Lângă apă vântul e rece, iar plaja e complet pustie. Trec două bătrâne cu legături de lemne netede, aduse de apă. Mai departe, în susul plajei un bărbat slab, fără cămașă,

purtând o beretă neagră, stă în fața unui șevalet, mâzgălind o pânză. În fața lui Stanley și a lui Claudio fuge un stol de fluierari, apoi se oprește până când aceștia reduc distanța, apoi fuge din nou din calea lor.

Pe măsură ce se îndreaptă spre sud, plaja se lățește și, când sunt suficient de departe de trotuar – prea departe pentru ca un polițist să se obosească până acolo, să-i acuze de vagabondaj –, Stanley se așază. Oceanul e în flux: resacul e impunător, iar valurile spulberă templele boltite și turnurile pătrate ale unui oraș elaborat, construit în nisip. O bucată de lemn înnegrit e prinsă în mijlocul a ceea ce a mai rămas din piața lui centrală, iar Claudio se ghemuiește să o ridice. Pare să fie scândura arsă a unei ambarcațiuni vechi, adânc încrustată de scoici Nucella lapillus și de alte scoici, plutind probabil de ani buni pe mare. Claudio o lasă să cadă în următorul val mare, care o duce cu el. În depărtare, dincolo de linia de spargere a brizanților, marea e inexpresivă, o fâșie argintie scânteietoare.

După un timp, Claudio se așază lângă Stanley. Stanley își curăță nisipul de pe palmă și și-o strecoară sub tricoul lui Claudio, atingându-i spatele îngust. Claudio tresare, apoi se relaxează. Mă vei ajuta să fac rost de bani, spune el.

Stanley studiază linia orizontului, jocul luminii în depărtare. Își simte ochii obosiți. Vrei să ne întoarcem la schema cu cele trei cărți? întreabă el. Am făcut ceva bani cu ea.

Huliganii ăia n-o să ne lase în pace.

Am putea să mutăm jocul în oraș. La Hollywood.

Nu. Huligani sunt peste tot.

Claudio îi ridică lui Stanley manșeta blugilor ca să vadă tăietura bandajată. Se uită la ea fără să facă vreo remarcă, apoi o acoperă din nou. Își duce mâna pe genunchiul lui Stanley. O lasă să alunece încet pe coapsă.

Stanley se apleacă spre el când observă ceva în dreapta lor, printre valuri. Ai văzut? spune el.

Ce să văd?

Uite, spune Stanley, arătând cu degetul.

Trei sfere negre plutesc în apa lină, aflându-se la jumătatea distanței față de brizanți, apărând și dispărând în spatele valurilor. Arată asemenea capetelor de scafandru, care ies pentru o clipă la suprafața ca să spioneze țărmul.

Nu văd.

Uite! Sunt trei. Stanley se ridică în genunchi în spatele lui Claudio, își sprijină brațul întins pe umărul lui, ca să-i poată urmări privirea. Uite, spune el. Chiar acolo.

Rămân nemișcați pentru o clipă. Brațul lui Stanley urcă și coboară în ritmul respirației lui Claudio. Una dintre sfere dispare, urmată de a doua, apoi de a treia.

Au dispărut. Vezi?

Pentru o clipă, Claudio continuă să tacă. Nu e nimic acolo, spune el.

Stanley se lasă pe spate, se întinde pe nisip. Închide ochii. La naiba! spune el. Am nevoie să dorm un pic.

Simte cum soarele îi încălzește fața, pleoapele. Simte mâna lui Claudio pe burta dezgolită. La New York cum ai făcut rost de bani? îl întreabă Claudio.

Simte în nisipul de sub el cum se sparge valul, cum îl leagănă asemenea motorului unui autobuz. Prin mai multe metode, spune el.

Ce metode?

Metode prin care, dacă n-ai o gașcă, nu te descurci. Metode care aici n-o să ne ajute.

Nicio metodă care să meargă în doi? Ești sigur de asta?

Stanley trage aer adânc în piept, expiră. Șuieratul de scoică al somnului îi umple urechile. Poate reușim să-i rulăm pe pilangii, bâiguie el.

Asta ce înseamnă?

Pilangii. Bețivi. Îi găsești și le iei portofelul. Simplu.

Îi rănești?

Doar dacă fac gălăgie. Chiar și atunci, de obicei se împiedică singuri. De cele mai multe ori habar n-au ce se întâmplă.

Nu cred că e o idee bună.

Bine. Să mă anunți când îți vine una mai bună.

Am idei, spune Claudio.

Stanley crede că a adormit doar pentru un moment, dar când se trezește cu senzația că se prăbușește, îl ustură gâtul, buzele îi sunt presărate cu nisip și totul strălucește într-o lumină portocalie. În fața lui, soarele e enorm, discul său rece e tăiat de linia orizontului, iar Claudio a dispărut.

Se ridică în picioare împleticindu-se, inima îi bate cu putere. Oceanul e la reflux. Valurile mari continuă să se spargă la câțiva metri depărtare, iar Stanley vede o formă întunecată – un buștean sau trunchi de palmier spălat de ape – imediat după punctul în care crestele valurilor ating apogeul. În timp ce se uită, apare o pereche de ochi negri; apoi forma se mișcă, se arcuiește și se aruncă în adâncul mării. Un pic mai încolo mai sunt două, se rostogolesc și înoată în apa întunecată. Foci. Lei-de-mare. Scafandrii lui Stanley au ajuns la mal. Râde de el însuși, tulburat.

De-a lungul promenadei se aprind felinarele și grupuri de oameni hoinăresc prin fața arcadelor, râzând, strigând, înghesuindu-se unul în altul. Doar câțiva tipi sinistri stau în umbră, sug din sticle, inspectează mulțimea. Stanley observă

câțiva Câini de Coastă zăbovind în preajma salonului Bridgo: puști tineri, noi recruți, fețe necunoscute. Se oprește să lase rucsacul pe o bancă și să cotrobăie prin el. La fund, încolăcită printre conservele de carne e măciuca lui, două fâșii de piele în formă de pană, cusute astfel încât să formeze un buzunar, umplut cu o alice, cântărind două sute douăzeci de grame, o armă pe care a meșterit-o în orele lui libere, cu câteva luni în urmă, pe când lucra la o fermă din Colorado sau poate din New Mexico. O îndeasă în blugi, la spate, și închide rucsacul la loc.

În timp ce străbate promenada, Stanley scanează mulțimea, concentrându-se asupra grupurilor; are senzația că nu-l va găsi singur pe Claudio. Puștiul nu e de găsit nicăieri, nici pe sub arcade, nici pe bănci, așa că la cheiul Ocean Park Stanley se întoarce și se îndreaptă din nou spre sud, aruncând câte o privire și spre străzile laterale când trece prin dreptul lor. Mugetul și pufăitul motocicletelor se aude de la câteva străzi distanță: o bandă de motocicliști în trecere. Asta îi va face pe Câini să se apropie de apă în seara asta, în căutarea unor bătăi pe care să le poată câștiga. Grăbește pașii.

Pe promenadă se apropie un grup de hipsteri neîngrijiți: doi tipi cu barbă și sandale, o tipă cu părul blond-închis într-un costum de balet, un tip alb cu o husă de saxofon, un negru cu o trompetă. Chiar înainte ca Stanley să-i întâlnească, ei fac dreapta pe Dudley Avenue. În timp ce trece strada, blonda se întoarce și îi aruncă o privire ciudată, plină de semnificație. Continuă să meargă, vocile aspre ale hipsterilor ricoșează în umbra din spatele lui. Gașca asta îi aduce aminte de cei din Village, care purtau helănci și miroseau a mentol, doar că-s mai sălbatici, mai arși de soare și mai disperați. Vederea lor, zgomotele și mirosul lor îl deranjează încă, chiar și după ce s-a distanțat de ei cu câteva străzi, cu toate că n-ar putea să spună de ce.

E atât de distras, încât aproape că-l ratează pe Claudio, care e așezat pe o bancă în apropiere de Wave Crest Avenue, alături de un bărbat subțire și chipeș. Tipul poartă o cămașă șifonată Bali Cay și ceea ce a fost cândva o pereche de pantaloni mișto; vorbește spaniola cu accent plat americănesc. Bărbatul râde în timp ce vorbește, gesticulează cu mâna stângă, care aterizează din când în când pe umărul lui Claudio. Stanley se duce la colțul străzii și așteaptă acolo până când se asigură că prietenul lui îl vede. Apoi traversează strada. Claudio nu-i prinde privirea. E aplecat în față, ochii lui strălucesc, zâmbește larg către bărbat.

O mașină Mercury Montclair, negru cu argintiu, trece scârțâind de un semn de oprire de pe autostradă, saxofonul lui

Chuck Rio zbiară prin geamurile deschise, iar bărbatul chipeș începe să danseze pe loc, ținând isonul, strigând Tequila! în noaptea efervescentă. Claudio râde și îl bate cu palma pe picior. Omul se întinde după sticla de lângă piciorul lui, învelită într-o pungă de hârtie, iar degetele lui lungi ratează gâtul acesteia cu câțiva centimetri. Stanley își încrucișează brațele, se sprijină de o coloană, respiră regulat. Pulsul îi bate în gamba rănită, apăsând nodurile bandajului. Simte greutatea bâtei la șale.

Claudio ridică privirea, îi face semn cu un deget curbat. Stanley traversează din nou strada și se apropie fără grabă de bancă. Forțează un zâmbet, își mijește ochii.

Charlie, îi spune Claudio bărbatului chipeș, te rog să faci cunoștință cu bunul meu prieten Stanley. Stanley, el e Charlie.

Encantado de conocerle, Señor, spune bărbatul și întinde brațul nesigur. Are o strângere de mână jilavă, de om beat. Claudio râde.

Încântat, spune Stanley.

Charlie lucrează în publicitate, spune Claudio. E omul reclamelor.

Ai observat câți dintre vecinii tăi cumpără mobilă Herman Miller în ultimul timp? spune Charlie imitând o voce de la radio. *Cei de la Detroit au căpiat, Edsel-ul*[19] *va fi copiat*!

Stanley se lasă pe vine și-l privește pe Charlie în față. Ochii bărbatului se mișcă în sus și în jos, plutesc asemenea licuricilor de iunie. Hei, spune Stanley, ce bei acolo, Charlie?

Bu-BA bu-ba BAA-bu BU-bu! cântă Charlie, stropindu-l pe Stanley cu salivă la b-uri. *Lămâie și sare într-un martini*? *Caramba*!

Dar Stanley îi simte mirosul de gin în respirație: în pungă e o sticlă de Seagram's. Îl privește pe Claudio dezaprobator. Claudio îi întoarce privirea, cu ochii largi și sticloși. Stanley nu poate să-și dea seama ce se ascunde în spatele lor. Hai să coborâm la ocean, Charlie, spune el. Ce părere ai?

Charlie mă invită acasă la el, spune Claudio.

Unde te invită?

Hei, ar trebui să vii și tu, omule, spune Charlie. Unde-s doi, mai încape unul. Cu cât suntem mai mulți, cu atât mai bine. Înțelegi?

Nu, spune Stanley. Hai să mergem la ocean. Oceanul e fain, Charlie. E rece. O să te trezească.

Sună bine, sună bine, spune Charlie. E o idee bună. Ador apa, omule. Îmi place să mă bag în ea și…

Se întoarce spre Claudio. E bine așa, omule? E în regulă? José? Scuză-mă. A… cum te cheamă? Cassius? Prietenul meu slab și înfometat. Nu. Claudius? C-C-Claudius? Nu, omule,

așteaptă… Gata, știu, știu. Pune momeala ca lumea, peștele ăsta o să tragă. Hai să mergem la apă. Iar cartea am s-o zvârl într-un adânc, necercetat de nimeni, niciodată.

Stanley îl apucă pe Charlie de brațul drept și-l trage după el. E ca și cum ai trage după tine o bucată de jeleu: simte că face progrese, dar Charlie e în continuare pe bancă, își caută sticla. Claudio își împletește brațul în jurul brațului stâng al lui Charlie și, cât ai clipi, Charlie e în picioare.

Îl cârmesc de-a lungul promenadei, direcționându-l spre zgomotul valurilor. Brațele lor se împletesc în jurul mijlocului său. Nu se uită unul la altul. Acum că distanța dintre ei e atât de mică, Stanley își dă seama că Charlie e un bețiv serios, aflat de mult pe drumul spre ruină: sub haine e doar o mogâldeață, slab ca o sperietoare de ciori, iar părul lui blond și sălbatic e friabil și uscat. Stanley știe că nu are cum să aibă altceva la el decât ceva mărunțiș, asta în cel mai bun caz. Se întreabă de ce s-a băgat în așa ceva.

La câțiva metri de când au pășit pe nisip, aproape de marginea luminii care vine dinspre promenadă, picioarele lui Charlie încep să rămână în urmă. Ești în regulă, amice? întreabă Stanley.

N-o lua spre apă, scâncește Charlie. Nu-s pregătit.

Ce spui?

Am *spus*…

Picioarele lui Charlie sunt înfipte ferm acum: stă în poziție de repaus. Pronunția greșită s-a evaporat, iar acum accentul e curat, specific elitei bostoniene.

Că nu sunt încă pregătit să mă duc la apă. Dacă nu te superi.

Stanley își duce mâna sub cămașă, apucă mânerul împletit al măciucii. Când își despletește brațul din jurul mijlocului lui Charlie, omul cade drept în față, trăgându-l pe Claudio după el. Amândoi sunt la pământ înainte ca Stanley să-și scoată măciuca de la curea. Mirosul de alcool și ienupăr îi izbește nările și aude gâlgâitul slab al sticlei care se golește. Râsul lui Charlie e înăbușit de nisip.

Stanley se uită în jur, apoi își vâră măciuca în buzunar. Hai să ne calmăm, Charlie. Bine? spune el.

Claudio îl întoarce pe Charlie cu fața în sus. *Liniște*! spune Charlie scuipând nisip, pălmuind obrazul neted al lui Claudio. *Șșș*! Tăcerea e cel mai desăvârșit sol al bucuriei. Nu-i așa, Tadzio? Vorbește *încet,* omule. Vorbește încet, dacă vorbești despre dragoste.

Stanley îngenunchează lângă Charlie și îi pipăie buzunarele de la pantaloni în căutarea unui portofel, în căutarea a orice. Cerul e întunecat cu excepția unei linii albastre la orizont. Pe

fundalul ei, parcul de distracții de pe cheiul din nord, aflat în construcție, se profilează ciudat. Stanley încearcă să-l distragă pe Charlie în timp ce muncește. Și, întreabă el, cum e să lucrezi în publicitate?

Nu nu nu nu *nu,* spune Charlie. *Atman*[20]. Sunt un atman, omule. Sunt o anima, un suflet, un psyche. Așa cum ești și tu. Așa cum e și el. Ca noi *toți.* Înțelegi?

Nu scrii reclame?

Nu mai fac asta, omule. Categoric nu mai fac asta, omule.

Și ce faci atunci, Charlie? Pe lângă faptul că bei.

Sunt poet, spune Charlie.

Stanley își retrage mâna din buzunarul lui Charlie, apoi netezește absent materialul șifonat. Undeva la sud, un corn de ceață își cântă cele două note lungi. O lună plină, galbenă s-a ridicat deasupra orașului; Stanley îi vede reflexia în fața lui, împrăștiată printre valuri. Sigur, se gândește el. Sigur că așa trebuia să se întâmple.

Charlie, spune Stanley, bănuiesc că n-ai auzit de un tip pe care-l cheamă Adrian Welles?

20.

O cavalcadă de motociclete cotește spre Brooks în timp ce Stanley și Claudio mărșăluiesc spre nord de-a lungul promenadei. Fete cu fuste cloș și pantaloni trei sferturi își îndeasă degetele în urechi și se holbează cu gura deschisă în timp ce linia oscilantă de faruri mătură clădirile, detunătura motoarelor cu cilindri în W remodelează aerul falezei. În fața unui magazin de băuturi de pe Breeze Avenue sunt parcate două motociclete Harley cu motor tronconic, țevile lor de eșapament cromate și șasiul sunt atât de lustruite încât sunt vizibile doar datorită imaginilor deformate pe care le reflectă în noaptea din jurul lor. Stanley grăbește pasul fără să-și întoarcă privirea.

Vezi? spune Claudio. Sunt un detectiv grozav.

Ești un detectiv norocos, asta ești.

Claudio dă din umeri. Cred că nu prea înțeleg care e diferența, spune el.

Nici măcar nu ești norocos, spune Stanley. Ai aflat informații în legătură cu ceea ce caut eu, nu în legătură cu ceea ce cauți tu. Tipul n-avea nici măcar un cent la el.

Atunci înseamnă că tu ești ăla norocos, nu? Să ai un detectiv atât de grozav ca partener.

Nu-mi vorbi mie despre noroc, spune Stanley.

Cu câteva străzi mai încolo, observă două fețe familiare care ies dintr-un salon dărăpănat de jocuri: tipul care păruse a fi șeful Câinilor în încăierarea de acum câteva săptămâni și albinosul. Amândoi șmecherii au câte o însoțitoare – o fufă cu sâni enormi și fața emaciată pentru șeful, și o corcitură mexicană pentru albinos, care pare nouă în domeniu – și, în afara lor, nu prea acordă atenție la nimic. Stanley și Claudio stau în cumpănă, apoi merg mai departe. Șeful îi vede în timp ce se apropie de el. Stanley îi întâlnește privirea, menținându-și privirea calmă și fața inexpresivă. Șeful își mijește ochii. Apoi îi aruncă lui Stanley un zâmbet vag și-i face semn din cap – neplăcut, dar plin de respect – apoi se întoarce către gagica lui. Stanley și Claudio trec mai departe în grabă.

Luna e mai sus acum și mai strălucitoare, de un argintiu-albăstrui, iar dincolo de acoperișul Avalon Ballroom, Stanley reușește să distingă structurile parcului de distracții de pe chei: un montagne russe, un carusel, o banchetă rotativă cu minarete și cupole pictate pe ea. Se apropie. Indicațiile lui Charlie erau o bălmăjeală specifică beților, dar Stanley știe exact unde trebuie să ajungă, își aduce aminte de Dudley Avenue de mai devreme și observă cafeneaua imediat ce trec de colț: în fața

lor, în stânga, strălucitoare și agitată. Traversează strada. Stanley trage de ușă.

E o încăpere lungă, luminată de sus, cu un coridor în mijloc și mese micuțe, octogonale, dispuse în lateral. Pereți văruiți sunt pictați cu cuvinte și fraze, literele sunt negre și au margini neregulate, iar în alte locuri sunt acoperite cu pânze late: vopsea împrăștiată cu mișcări neregulate. O tejghea îngustă cu un aparat de espresso așezat pe ea, la ceva distanță de capătul îndepărtat; un cuptor vechi, un frigider zgomotos, iar în spatele lui, un om cu ochelari, purtând un tricou pătat de cafea. Hipsterii de pe promenadă stau împrăștiați prin încăpere: muzicienii în spate, și o blondă sprijinită de peretele din stânga, care îi aruncă o privire somnoroasă. Nimeni altcineva nu pare să-l observe. Rotocoale de fum de țigară se ridică de la fiecare loc al fiecărei mese. Aerul lăptos pare să se solidifice treptat în lămpile cu globuri albe care atârnă din tavan.

În fața tejghelei e instalat un set de tobe. Înaintea lui stă un tânăr în blugi și pulover, îndreptat cu fața spre mese, și citește cu voce tare ceva dintr-un carnețel. În mâna dreaptă ține un creion, ca și cum tocmai ar fi terminat de scris cuvintele pe care le citește. *Prin ochii tăi văd orașul sfânt, Herman Melville,* spune tipul. *Această lumină a lunii noi e lumina ta, Herman Melville, iar picioarele mele găsesc mereu ritmurile tale.*

Poezie, se gândește Stanley. Apoi se întreabă de ce s-a gândit la asta. Nu seamănă deloc cu limbajul din *Hoțul de oglinzi* și, în afară de câteva versuri pe care obișnuia să le audă de la vagabonzii care încercau să-i tragă pe sfoară pe puștii de la universitatea Columbia pe strada 42, poeziile din *Hoțul de oglinzi* sunt toată poezia pe care o cunoaște. Deci cum de-i vine atât de ușor să judece chestia asta ca fiind poezie, în loc s-o considere doar o dumă de hipster?

Tipul în pulover continuă să citească pentru o vreme – declamând în păsărească despre Buddha și Zoroastru, Sputnik și General Motors –, iar Stanley își pierde interesul, scanează încăperea. Mesele sunt pe trei sferturi ocupate; continuă să vină oameni, înaintând printre ceilalți ca să-și găsească locuri. Stanley își mijește ochii prin fum ca și cum ar fi legat la ochi cu hârtie cerată. La o masă aflată lângă setul de tobe zărește un tip mai în vârstă. Are ochelari cu ramă din coarne și bască; are în jur de șaizeci de ani, e de două ori mai bătrân decât oricare alt client din încăpere. Îl ascultă pe poet, dă din cap. În dreapta lui stă un personaj cu aspect amenințător, cu barbă neagră și început de chelie. Scaunul din fața lui e liber.

Stanley îi dă un ghiont lui Claudio. Așteaptă aici, spune el. Mă întorc.

Drumul spre scaunul liber e blocat de tipul care citește, așa că Stanley îl ocolește, trecând prin fața tobelor. Poetul își ridică ochii din carnețel, îi aruncă lui Stanley o privire nedumerită, se întrerupe ca să-și poată relua lectura. Stanley alunecă pe scaunul liber. Omul cu barbă se uită urât la el, își încruntă sprâncenele stufoase, apoi se uită în altă parte.

Stanley se apleacă peste masă spre tipul mai în vârstă. Scuzați-mă, domnule, șoptește el.

Șșșș, spune tipul mai în vârstă, ducându-și un deget la buze. Nț-nț.

Poetul și-a regăsit din nou suflul; strigă ceva despre turnuri și piramide, despre o nouă Renaștere, despre Atlantida care va răsări din apele Pacificului. Oamenii din mulțime ovaționează și strigă hai hai hai, dar lui Stanley i se pare o prefăcătorie, ceva exersat. Își lipește călcâiul de pardoseala de beton, în timp ce tipul se apropie de marele climax și toți hipsterii aplaudă atât de tare, că-și rup degetele. Apoi se apleacă din nou peste masă. Mă scuzați, spune el.

Tipul în vârstă mai bate de câteva ori încet din palme înainte de a se întoarce spre Stanley și de a ridica o sprânceană imperioasă. Tinere, spune el. Cu ce ți-aș putea fi de folos?

Sunteți Adrian Welles?

Sprânceana se lasă, iar fața tipului se umflă de iritare. Tipul cu barbă râde înăbușit, se uită-n tavan. Dragul meu prieten, spune bătrânul. Eu sunt Lawrence Lipton.

O spune ca și cum Stanley ar trebui să-i recunoască numaidecât numele. În spatele lui Stanley se furișează cineva: e poetul, care vrea să-și recapete locul. Stanley îi aruncă tipului bătrân un zâmbet vag. Bine, tipule, spune el. Îl *cunoști* pe Adrian Welles?

Lipton se holbează la el pentru o clipă, furia îi crește treptat, apoi lovește de două ori tăblia albă a mesei, apoi se împinge de la masă. Eu cunosc pe toată lumea, mârâie. Privește peste capul lui Stanley și i se adresează poetului. Poftim, John, spune el. Așază-te pe locul meu. Trebuie să schimb câteva cuvinte cu muzicienii.

Stanley se ridică de la masă ca să-i taie calea, însă bărbatul cu barbă îl prinde delicat, dar ferm de braț. Așteaptă o clipă, spune el. Adrian Welles obișnuiește să treacă pe aici uneori. Vine să asculte canto-jazz.

În seara asta e aici?

Nu încă.

Ce e aia canto-jazz?

Dând ocol mesei, Lipton se oprește în fața setului de tobe. Se rotește încet în cerc, întinde mâinile ca un magician sau precum gazda unui joc interactiv de televiziune. Mâinile lui

întinse par să indice încăperea, scena, întreaga faleză. *Ăsta*! spune el. *Ăsta* este canto-jazz!

Omul cu barbă îi întinde lui Stanley o mână groasă, pătrățoasă. Eu sunt Stuart, spune el.

Stanley, spune Stanley.

Și ce treabă ai cu Adrian Welles, omule? Ești fiul pe care l-a pierdut cu mult timp în urmă sau ceva de genul ăsta? Ai venit să-ți revendici moștenirea?

I-am citit cartea, spune Stanley. Vreau să-l cunosc.

A publicat o carte?

Pe partea cealaltă a mesei, poetul se lasă încet pe scaunul lui Lipton. Cine a publicat o carte? spune el.

Adrian Welles.

N-am auzit niciodată de el.

Locuiește în cartier, spune Stuart. Larry îl cunoaște. A citit ceva scris de el la scurt timp după ce a fost inaugurată cafeneaua. Sigur l-ai văzut pe-aici. La prima vedere pare cam convențional, dar dacă îl perii un pic, își dă drumul la gură. A, Stanley, el este John.

Poetul întinde precaut mâna. Stanley a aruncat o privire scurtă spre ea, dar suficient cât s-o vadă și să i-o strângă.

Îți place Welles, hă? spune Stuart. Cine altcineva îți mai place?

Nu-ți înțeleg întrebarea, spune Stanley.

Poeți, omule. Pe cine altcineva mai citești?

Stanley se uită la tăblia mesei. E plină de picături de ceară, e ciobită pe margini, iar în câteva locuri e arsă cu țigara. Ridică din nou privirea și dă din umeri.

Stuart își mângâie barba, privind cum fumul se încolăcește dincolo de lămpile atârnate deasupra lor. Îmi place Welles, ce să zic, spune el. Cred că e inteligent. Dar trebuie s-o spun, omule, scriitura lui e clar deplasată. Adică îmi place destul de mult T.S. Eliot. *Tărâmul pustiit* e o nebunie. Dar e doar o chestie reacționară, omule, să alergi după coada lui moș Oposum[21]. Toți bășinoșii ăștia bătrâni – Patchen, Rexroth, Adrian Welles, Curtis Zahn, căcat, chiar și Larry câteodată – toți sunt cu picioarele pe pământ. Oameni cu capul pe umeri. Dar sunt un junghi în coastă, omule, și ei nici măcar nu știu asta.

Aproape de centrul mesei, parțial ascuns de baza unei lumânări groase, roșii, din furnirul mesei a fost tăiat un romb pentru a expune vederii lemnul de dedesubt. Cineva a lipit acolo un timbru de trei cenți LIBERTATE RELIGIOASĂ ÎN AMERICA și a înconjurat timbrul cu simboluri: stele, luni, cruci, crucea vieții, sigilii. Toate i se par familiare, dar, pe cele mai multe, Stanley nu știe de unde să le ia.

Poezia pe care o scriu ei, spune Stuart, poate fi asemănată *cool* jazz-ului, înțelegi? E aceeași situație. Tipii devin atât de buni la exprimarea problemei, încât uită să mai caute soluția. Și întreaga scenă se transformă într-un trip nasol. Noi, poeții de azi, ar trebui să continuăm de acolo de unde a lăsat-o Eliot, de la vorbele tunetului[22]. *Shantih shantih shantih,* omule.

John dă cu tifla spre intrare. Că tot vorbeam de trupuri nasoale, spune el, uite cine a venit.

Stuart se întoarce spre ușă. Stanley îi urmărește privirea. Acolo stă o femeie cu părul negru, având o expresie rătăcită și somnoroasă. În spatele ei se ivește un bărbat cu nasul coroiat și fruntea bombată, care își ține mâna pe gâtul ei. Tenul bărbatului e gri-uniformă, culoarea cărnii fierte; ochii mici scânteiază pe fața altfel lipsită de viață. Fata e zveltă, cu șoldurile late și umerii lați – e frumoasă, deși nu va rămâne așa pentru mult timp. Chiar și prin fumul gros, Stanley își dă seama că amândoi sunt narcomani. Împreună arată ca un număr pus la cale de un ventriloc.

Ăla nu e el, spune Stanley. Nu-i așa?

Welles? râde Stuart. Nu, omule. El e ceva de genul… *opusul* lui Welles.

Ce caută aici? spune John. Credeam că a întins-o. Nu trebuia să plece cu Lyn înapoi la New York?

Așa e, dar l-am convins să rămână până la migrația peștilor, spune Stuart. Alex n-ar rata pentru nimic un ospăț pe gratis.

Peștii? Asta o să se întâmple abia peste două săptămâni.

Nu, omule, mâine e migrația. În seara asta e lună plină, înțelegi?

Au, spui numai căcaturi, Stuart. Nu e nicio migrație mâine-seară. E prea devreme. E prea rece apa.

Stuart rânjește. N-ai înțeles nimic, tipule. Eu și cu Bob și cu Charlie ne-am dus aseară până la ocean și am comunicat cu Neptun și cu nimfele lui. Am primit raportul direct de la rege. E literă de lege, omule: mâine-seară peștii *vor* migra.

În spatele lui Stanley, negrul cântă game cu trompeta în surdină; saxofonistul suge ancia instrumentului său alto. Blonda și alți câțiva hipsteri se adună în jurul tejghelei și se așază pe podea, cu spatele sprijinit de pereți. Lipton îi face semn cu mâna lui Stuart, iar cu cealaltă mână agită un mănunchi de coli tichia-prostului[23]. O, o, spune Stuart. E timpul să înceapă spectacolul.

Stuart se ridică, scoate un carnețel din buzunarul de la spate și se așază în fața setului de tobe. În picioare, e mai mic de înălțime decât ar fi crezut Stanley: nu cu mult mai înalt decât Stanley însuși. Lipton îl bate pe Stuart pe spate, se duce să-și ocupe scaunul rămas liber.

Stanley se ridică în picioare, trece pe lângă bătrân, îl bate pe Stuart pe umăr. Stuart, spune el. Am nevoie de ajutorul tău. Cum îl găsesc pe Welles?

Stuart își răsfoiește carnețelul, nu ridică privirea. Dacă trece pe aici în seara asta, o să-ți fac cunoștință cu el.

Poți să-mi spui unde locuiește? Sau unde lucrează? Ai numărul lui de telefon?

Nu te pot ajuta cu nimic, omule, spune Stuart. Suspină, închide carnețelul și se uită în ochii lui Stanley. Ascultă, spune el. Sunt ocupat cu chestia asta acum. Mai târziu te voi ajuta să-l găsești pe Welles. Las-o mai moale, bine?

Stanley se uită-n podea. La câțiva metri mai în stânga, o vede pe blondă care se uită în sus la el. Ochii ei – cenușii, palizi precum caolinul, ochii unei păpuși – sunt larg deschiși. Pe Stanley îl stânjenește vederea lor și îl face să clipească. Apoi își vâră mâinile în buzunare, se întoarce și traversează încăperea să-și găsească loc lângă intrare.

Claudio e la o masă aflată pe cealaltă parte a intervalului, în mijlocul unui grup de oameni mai tineri: trei fete care stau pe scaune și doi tipi sprijiniți de spătarul scaunelor pe care stau fetele. Claudio face pe rușinosul, se comportă reticent și ridică din umeri în mijlocul vreunei întâmplări, relatându-și probabil aventurile de țăran mexican prin deșertul Arizona. Cei doi tipi își ciulesc urechile ca să-l audă mai bine, iar cele trei fete arată de parcă ar fi pregătite să-l ducă acasă, să-i facă prăjituri și să-l îmbrace în ținute fistichii.

Cineva se insinuează în dreapta lui Stanley: e tipul cu nasul coroiat. Când se trage mai aproape, Stanley devine precaut, o senzație precisă, dar nu neplăcută, o senzație pe care n-a mai cunoscut-o de când a părăsit orașul: tipul ăsta pare să fie un vagabond adevărat. Îi place familiaritatea senzației, chiar dacă ar putea să însemne necazuri. Stanley afișează detașare, privirea bărbatului n-o întâlnește pe a lui.

Ești nou pe-aici, spune bărbatul. Eu-s Alex.

Stanley.

Alex face un semn cu capul lui mare în direcția lui Claudio. Fătălăul ăla chipeș face ce vrea aici, spune el. Nu pierde niciun minut, nu-i așa?

Stanley zâmbește, nu spune nimic.

Partenerul tău, spune Alex. Lucrezi bine cu el?

Lui Stanley îi ia câteva secunde să-și aducă aminte că Alex abia a venit, nu i-a văzut niciodată pe el și pe Claudio împreună. Cel puțin nu din câte știe el. Stanley se întoarce spre tip.

Alex îi livrează profilul de bătrânul-înțelept-din-munți care se uită în gol. Tu și cu prietenul tău n-aveți niciun ban, spune

el. Am dreptate? Trăiți pe străzi.

Are un accent de străin: englezesc, dar totuși nu englezesc, irlandez sau scoțian, Stanley nu reușește niciodată să facă diferența. Nu e nicio rușine în asta, continuă Alex. Cu toate că poate fi foarte greu. Am trecut și eu prin asta. De mai multe ori. De fiecare dată a fost *alegerea* mea. Mă înțelegi tu, sunt convins. Spune-mi, prietenul tău… lucrează pentru bani?

Stanley simte un val de furie, dar nu lasă să i se vadă pe față, să i se simtă în voce. Nu, spune el. Nu lucrează. Cum așa? Cunoști piața?

S-ar descurca foarte bine, spune Alex. Nu aici, bineînțeles. Dar cunosc multe locuri.

Nu e interesat.

Alex se uită pentru o clipă la Stanley. Ochii lui se îngustează până devin niște fante. Ești din New York, spune el. Îmi dau seama după voce. Din ce zonă?

Brooklyn.

Flatbush? Borough Park?

Williamsburg.

Ești evreu?

Da, spune Stanley. Sunt.

Ai cam hoinărit ceva, nu-i așa?

Nu mai mult decât tine, cred.

Ai dreptate. Ce vânt te aduce în California?

Afaceri.

Și ce afacere, mă rog?

Stanley se uită la el cu ochii goliți de orice expresie. Copil de mingi la Dodgers, spune el.

Alex pare confuz; apoi începe să râdă zgomotos și toată lumea se uită la ei. Stanley nu se aștepta să aibă parte de genul acesta de atenție. Își ține ochii în pământ, fața inexpresivă, până când lumea își pierde interesul.

Râsul lui Alex se întrerupe. Devine tăcut pentru o clipă. Aia de acolo e soția mea, spune el. Numele ei e Lyn. Căsătorie civilă; fără ceremonie. Cu toate acestea, suntem căsătoriți.

Nu o arată cu degetul, nici măcar nu se uită la ea. Ea se sprijină de un perete în capătul îndepărtat al încăperii, lângă trei femei așezate pe scaune; femeile vorbesc între ele, pe ea o ignoră ca și cum ar fi invizibilă.

Peste câteva zile plecăm din oraș, spune Alex. Mergem la Las Vegas. Ai fost vreodată acolo?

Nu cred.

Lyn își va găsi de lucru acolo ca dansatoare. Striperiță, ca să fiu mai precis. Pentru ceva bani în plus o să se și prostitueze. Nu e nimic rușinos în asta. Toți facem doar ceea ce știm să facem. Întotdeauna.

Tu ce vei face?

Eu sunt scriitor, spune Alex. Intenționez să scriu.

În celălalt capăt al încăperii, Lipton își agită hârtiile, cântă ceva ce pare a fi o introducere. Stuart stă lângă el, cu brațele pe lângă corp, cu ochii închiși și nasul îndreptat spre tavan. Un puști alb și păros e așezat în fața setului de tobe, mângâie cu peria cinelul și toba mică. Blonda se ridică în picioare, spatele îi alunecă în sus pe perete. Un rând de text înclinat de deasupra capului ei spune ARTA E DRAGOSTE DE DUMNEZEU.

Alex vorbește domol; Stanley face eforturi să-l înțeleagă, cu toate că se preface că nu-l interesează. Proviziile pentru călătoria noastră au fost greu de găsit, spune Alex. Pari un tip inteligent și capabil. Cred că am putea să ne ajutăm unul pe altul. Am legături care s-ar putea dovedi utile.

N-am legături aici, spune Stanley. Îți pierzi timpul cu mine.

În locul ăsta ești binevenit, spune Alex. Toți cei care nu sunt mărginiți și convenționali sunt bineveniți aici. Dar asta nu e lumea ta. Niciodată nu va putea fi. La fel, lumea ta nu e lumea mea. Ți se spune delincvent minor. E o etichetă stupidă care insultă și îngroapă casa plină de comori a experienței umane nedocumentate, și nu poate fi trecută ușor cu vederea. Nu îți ofer înțelegerea mea. Știu că nu ai nevoie de ea. Dar îți ofer respectul meu. Putem să ne ajutăm reciproc. Sunt convins de asta.

Cuvintele lui Alex sunt înghițite de o scurtă bucată muzicală executată de cele două instrumente de suflat; îl bate pe spate pe Stanley cu mâna lui grea, dă un bobârnac borului unei pălării invizibile și se îndreaptă cu pași greoi către muzicanți. Toboșarul încropește un ritm zgâlțâit la tobe, iar Stuart – ținându-și în continuare ochii închiși, măturând aerul din fața lui cu carnețelul – începe să strige de-a curmezișul încăperii. *Argint*! spune el. *Întuneric*! *Ecou*! *Ocean*! *Adună lucrurile care sunt ale tale, o, Doamnă*! *Îți ofer vocea mea pentru toate acestea.* Încăperea pare să se contracte, aerul devine mai dens, iar firele de păr de pe ceafa lui Stanley, tăiate cu briciul, se ridică asemenea unor fantome.

Limbajul folosit de Stuart e unul plat, aproape colocvial, însă vocea lui e melodică, incantatorie, complet transfigurată, iar Stanley aproape că nu înțelege nimic din ceea ce spune. Ritmul cuvintelor lui urmează uneori ritmul tobelor, câteodată se opintește împotriva lui. Instrumentele de suflat sunt dereglate, în urmă, behăind game ciudate între pauzele lui de respirație. O frază efemeră agață atenția lui Stanley – *Mă întind spre cărbunii încinși și îmi sug degetele arse* – și scoate la suprafață amintirea unei povești despre Moise și Egipt, pe care bunicul lui i-a spus-o de multe ori. Stanley și-l imaginează

pe Stuart scăldat în lumină, târând după el table de piatră la coborârea de pe muntele sfânt, iar acest gând îi provoacă un zâmbet afectat.

Fumul îl zgârie pe gât pe Stanley, îl face să se simtă buimac. Piciorul rănit e instabil, îi tremură, iar el se întoarce să se sprijine de peretele de la intrarea în cafenea. Un alt bărbat – cu burtă și barbă roșcată, de vârstă mijlocie, purtând ochelari cu ramă neagră și o bască de tweed – stă pe partea cealaltă a intrării. Cei doi se măsoară pentru o clipă din priviri. Apoi se întorc și se uită de-a curmezișul încăperii, nemișcați ca niște cariatide, toba bas le pulsează ușor în viscere și pe fețe.

Aseară pe Abbot Kinney Boulevard l-am întâlnit pe arhanghelul Sariel, spune Stuart. *Sosia lui Robert Ryan. Frânt, nebărbierit.* În față, Lipton dă din cap în ritmul muzicii, își dă cu pumnul în palmă. Alex a găsit-o pe Lyn sprijinită de peretele din stânga; trupul lui o ascunde complet vederii. Chiar în față, Claudio stă tolănit între două tipe; se întoarce ca să-i arunce lui Stanley un zâmbet lipsit de griji. Stanley își dă seama că puștiul habar n-are de ce au venit în seara asta aici. Poate că n-a înțeles niciodată cu adevărat.

Blonda traversează încăperea, se îndreaptă în direcția lui Stanley, deplasându-se printre mese ca un pahar de hârtie în josul unui pârâu plin de pietre. Îl fixează cu privirea ei plată până când o mai desparte doar o jumătate de metru de el. Apoi își schimbă direcția, ca să-l ia de braț pe omul cu barbă roșcată. În timp ce Stanley se uită, se lipește de el, îi pune o mână pe burtă, se ridică pe vârfuri ca să-i șoptească la ureche. Postura ei – talia cabrată, genunchii lipiți, strânși în ciorapi negri, fundul împins în afară – îi aduce aminte de o frumusețe care făcea reclamă la cheesecake și se întreabă dacă spectacolul e făcut pentru el. În afara câtorva priviri rapide, fața bărbatului cu barbă rămâne statică, absentă.

După ce termină de vorbit, îl sărută pe bărbat pe obrazul său roșcovan și se întoarce la locul ei, aflat în capătul îndepărtat al încăperii aglomerate. Îi ia ceva timp să ajungă acolo. Nu se uită în urmă, nici la Stanley, nici la bărbatul cu barbă. Când se oprește, tipul se apleacă în față, se întoarce și deschide ușa cafenelei.

Stanley îl privește printre literele pictate pe sticlă, văzute în oglindă. Bărbatul stă pe trotuar, își umple pipa și o aprinde. Apoi traversează strada. Pe partea cealaltă, un câine mic și crăcănat e legat cu lesa de o ladă de gunoi; bărbatul cu barbă îl dezleagă, apoi se îndreaptă amândoi spre plajă. Dinspre ocean se întind spre țărm lujeri subțiri de ceață, iar bărbatul și câinele său dispar înainte de a ajunge pe promenadă.

În cafenea, trompetistul negru a încetat să mai caute breșe în versurile lui Stuart; acum cântă o secvență misterioasă care se repetă, subliniind scandările poetului, iar saxofonul îi urmează exemplul cu un ostinato tânguitor. Sunetele produse de toba mare devin mai frecvente și mai puternice, până când se contopesc într-o mare trepidație subterană, iar acum pare că Stuart nu rostește cuvinte, ci doar un torent de bolboroseli care sună ca și cum ar trebui să aibă sens, dar e clar că nu are. Ochii lui Stanley scanează mulțimea – John stă pe scaunul lui, mâna lui Alex alunecă sub fusta lui Lyn, fata blondă alunecă de-a lungul peretelui și dispare – apoi își închide pleoapele. Simte că muzica ce umple încăperea îl lipește de perete. Nu mai poate să distingă saxofonul de trompetă, trompeta de tobe, tobele de vocea lui Stuart. Iar acum toate sunetele dispar, resorbite în ele însele, într-o perdea de sunete uniforme care înglobează totul.

O clipă mai târziu, Stanley e pe bordura din fața cafenelei, înghițind aerul răcoros, fără să fie sigur cum a ajuns acolo. Muzica vine din spatele lui, un zgomot înăbușit care se clarifică pentru un scurt interval de timp, de câte ori se deschide ușa. Își ține degetele strânse în jurul piciorului bandajat; rana de pe gambă i s-a deschis din nou. O umbră maronie brăzdează mijlocul bandajului alb, mai largă și mai închisă în partea de jos.

Până la promenadă, pe Dudley Avenue nu se vede niciun suflet. În lumina felinarelor de pe faleză, Stanley poate vedea trecători în intervalele dintre vitrine și niciunul dintre ei nu plimbă vreun câine. Ceața se întinde peste ocean, iar luna plină alunecă în spatele ei, mânjită, înconjurată de halou, ca și cum ar fi învelită într-un ciorap de nailon. Pe măsură ce Stanley se uită, promenada se golește. Nu se vede nimeni, în nicio direcție. Atmosfera e grea, stătută, asemenea aerului captiv într-o cameră întunecată. Totul pare ireal: un platou de filmare, construit doar pentru Stanley și omul cu barbă roșcată.

Când se ridică de pe pavaj, are o senzație de leșin. Închide ochii și așteaptă, până când culorile care se rotesc în spatele pleoapelor se diminuează și încetinesc. Apoi îi deschide și începe să șchiopăteze spre plajă cât poate de repede.

21.

Crestele brizanților licăresc în întuneric, lumina de pe țărm le împrumută o tentă arămie, iar valurile sună asemenea respirației unor oameni adormiți, invizibili. Până când Stanley ajunge pe promenadă, pielea lui e acoperită de sudoare, dar își simte picioarele ferme și se deplasează destul de repede. Felinarele luminează prin ceață – un șirag de diamante false care leagă Santa Monica de câmpurile petroliere – iar sub ele, nici urmă de omul cu barbă roșcată și de câinele lui.

Câteva grupuri de oameni s-au adunat la Windward în sud și la Avalon Ballroom în nord, dar porțiunea asta de promenadă e aproape pustie. Doi motocicliști descălecați, în geci de piele și blugi strâmți, se apropie din dreapta lui Stanley, lipăind înghețată la cornet, iar unul dintre ei îl privește insistent pe Stanley când trece pe lângă el. Du-te-n mă-ta, spune Stanley.

Motociclistul dă din umeri, merge mai departe, iar acum Stanley e singur. Se întreabă cât o fi ceasul. Presupune că e târziu: trecut de miezul nopții. Se întreabă dacă n-ar trebui să se întoarcă la cafenea. Câinii de Coastă sunt cu siguranță în cartier, în căutare de probleme, și ar fi cam nasol să dea nas în nas cu ei în starea în care se află. Pe lângă asta, probabil că omul cu barbă roșcată e deja acasă și doarme.

Stanley se uită înspre sud, analizând una câte una siluetele de pe promenadă până la distanța pe care i-o permite vederea. Pe deasupra acoperișurilor și magazinelor răsar, abia vizibile, luminile verzi din vârful turnurilor de foraj. Stanley aude huruitul motoarelor, apoi vede luminile de aterizare virând spre aeroport: comete care se întorc, brăzdând ceața. Privește avionul până când acesta dispare. Apoi pășește pe plajă, își pune mâna streașină la ochi, ca să i se lărgească pupilele. Pe apă, luna e o pată albastră care luminează întreaga porțiune vestică a cerului.

Când simte că nisipul e tare și umed sub tălpi, se lasă în genunchi și se uită într-o parte și-n cealaltă a țărmului, scanând formele închipuite de lumină la marginea oceanului: nisipul alb, apa neagră, reflexiile fragmentate de valuri. Ăsta-i un truc pe care l-a învățat singur. Stă în genunchi, se gândește la lunga lui călătorie prin țară, la un joc simplu pe care l-ar juca, astfel încât să nu se plictisească în vagoanele de marfă. S-ar uita prin deschizătura îngustă a ușii vagonului și ar încerca să numere lucrurile pe care le vede: poduri, drumuri, hambare, șoimi care se odihnesc. La început a fost în competiție cu ceilalți vagabonzi plictisiți – așa făcea toată lumea –, dar în curând jocul a devenit frustrant și jenant. Nimeni nu se ridica la

nivelul lui. De fapt, de multe ori, ceilalți hoinari nu voiau să admită că lucrurile pe care le observa el chiar puteau fi văzute. Stanley a continuat să se joace, dar de unul singur, iar de-a lungul timpului a devenit din ce în ce mai ambițios, încercând să numere stâlpii de telefon, porumbeii speriați de tren, vagoanele deschise ale trenurilor care treceau – odată, când trenul mergea neobișnuit de încet, toate traversele dintre Winslow și Flagstaff. Trucul consta în a-și sincroniza vederea cu ritmul luminii care strălucea între obiecte. Acel puls a devenit un fel de cod pentru Stanley. Cu el, putea să citească aproape orice.

Anul trecut, la începutul lui septembrie, în timpul unei partide de poker, jucată într-o baracă aparținând unei ferme de vite din New Mexico sau poate Colorado, i-a trecut prin minte că ar putea exista o modalitate prin care să aplice această idee la amestecatul unui pachet de cărți. Până acum, având alte griji, n-a încercat să-și pună în aplicare teoria.

Imaginea lunii pline se leagănă pe apă, multiplicată într-o rețea de ovaluri și meandre, pe care, treptat, ochii lui Stanley le transformă într-o suprafață neutră. La o sută optzeci de metri spre sud, poate la jumătatea distanței de Brooks, apare o pată diformă, neagră: omul cu barbă roșcată și câinele său. Se deplasează șerpuit, schimbând direcția. Stanley se pune în mișcare ca să se interpună între ei și promenadă, mergând în așa fel încât lumina să-i vină bărbatului în față. Nu reușește să distingă trăsăturile bărbatului, dar silueta lui e clară. Măciuca din buzunar i se freacă lui Stanley de coapsă; o scoate și o pune din nou la șale.

Vântul schimbător poartă un firicel de fum de pipă. Bărbatul cântă ceva pentru sine sau poate îi cântă câinelui, într-o limbă pe care Stanley nu reușește să o identifice. Nu e spaniola lui Claudio, nici italiana femeii de acasă, din vecini, dar e ceva asemănător. Acum bărbatul se îndreaptă spre Stanley, distanța dintre ei scade. Stanley e tăcut, rămâne pe poziție. Poate vedea strălucirea portocalie a pipei bărbatului atunci când acesta trage din ea, dâra de fum, aerul care vibrează deasupra cavității pipei. Noaptea pare fragilă, ca și cum părțile ei ar fi ținute împreună de o armătură fragilă de sticlă. Un singur cuvânt ar putea nărui totul.

Când e la vreo patru metri distanță, bărbatul îl observă pe Stanley. Icnește, apoi se oprește. Câinele trage de lesă, fornăind, apoi sare ca mușcat de șarpe și începe să latre.

Bună seara, spune Stanley. Scuzați-mă.

Bărbatul își trece lesa în mâna stângă; își duce mâna dreaptă la spate. Poartă un sacou de tweed peste un pulover, textura materialului e abia vizibilă în întuneric. Stanley înghite-n sec.

Nu te-am observat, spune bărbatul. M-ai speriat.

E-n regulă, domnule. Nu vreau să vă fac probleme.

Vocea bărbatului e tensionată, dar fermă. Pare speriat. Își ține în continuare mâna dreaptă la spate. N-ar trebui să umbli singur în timpul nopții pe plaja asta, spune el. Nu e sigură.

Stanley își întinde brațele, își depărtează degetele, dar bărbatul tot nu se relaxează. Silueta lui se strânge, se încovoaie, iar Stanley e aproape convins că urmează să fie împușcat. S-a gândit atât de mult la ce va spune în acest moment, dar acum nu reușește să îngaime nimic. Toate cuvintele par să-l fi părăsit. Își simte gura deschizându-se, închizându-se. Adrian Welles? spune el.

Bărbatul e neclintit, tăcut, o pată inertă pe perdeaua argintie a oceanului. Cei doi stau acolo, ținându-și respirația pentru un timp ce pare îndelungat. Stanley e conștient de câinele care mârâie și sapă-n nisip.

Cine ești? întreabă bărbatul.

Când Stanley vorbește din nou, vocea care îi iese din gâtlej e complet nefamiliară. În momente de groază vecine cu moartea, uneori vocea i-a redevenit cea a unei variante mai tinere a lui însuși; în alte momente, când a fost trist sau obosit, și-a auzit vocea devenind dintr-odată mai matură, ca și cum ar prevesti persoana care ar putea deveni într-o bună zi. Dar vocea care vorbește acum nu e niciuna dintre acestea. Ascult-o cu atenție. Nu vei mai auzi niciodată această voce.

Dumneavoastră sunteți Adrian Welles? spune Stanley.

Dar știe deja răspunsul și nu-i mai este teamă.

22.

Welles se retrage, scurtează lesa câinelui. Tremură un pic. Un om bătrân în întuneric. Nu te apropia, spune el. Am un pistol și-l voi folosi.

V-am căutat, domnule Welles, spune Stanley. Nu vreau să vă fac nimic rău. Nici dumneavoastră, nici câinelui. Vreau doar să vorbesc despre cartea dumneavoastră.

Welles inspiră scurt, expiră. Cartea mea, spune el.

Da, domnule. Cartea dumneavoastră. *Hoțul de oglinzi.*

E prima oară când Stanley rostește cu voce tare titlul. Cuvintele îi sună șovăitor, iar el regretă că le-a rostit. Eliberate în aer, cuvintele par lipsite de viață, insuficiente pentru ceea ce ar trebui să exprime.

Cine ești? spune Welles. Cine te-a trimis aici?

Această întrebare i se pare ciudată lui Stanley. Nu m-a trimis nimeni, spune el. Pur și simplu, am venit.

Welles își înfige mai bine picioarele-n nisip. Apoi spune ceva într-o limbă necunoscută. Pare să fie ebraică. Mă scuzați? spune Stanley.

Welles repetă fraza. Nu e în ebraică.

Îmi pare rău, domnule Welles, dar n-am nici cea mai mică idee ce-ați spus.

Cum te cheamă, fiule?

Stanley.

Numele întreg. Care este?

Stanley nu vede suficient de bine fața bărbatului, încât să-i poată citi expresia. Degetele lui scurte continuă să strângă, absente, lesa câinelui. Ochelarii lui reflectă strălucirea arămie a promenadei, iar ambele lentile sunt despicate la mijloc de o formă întunecată, ca pupila unui ochi de pisică. Stanley își dă seama că e umbra lui.

Glass, spune Stanley. Stanley Glass. Domnule.

Mâna dreaptă a lui Welles e din nou la vedere. Și-o șterge de sacou, o sprijină de șold, apoi o lasă pe lângă corp. Te-am văzut în seara asta, spune el. La cafenea. De ce nu mi-ai spus nimic atunci?

La început nu eram sigur că sunteți dumneavoastră. M-am gândit că poate, dar nu eram sigur. Cred că, ăăă… ar trebui să lăsați un pic din lesa aia, domnule Welles.

Panglica de piele s-a încolăcit strâns în jurul primelor două degete ale lui Welles, iar câinele se zvârcolește și se dă înapoi, lovind aerul cu labele din față, ținându-se pe cele din spate. Mârâielile lui s-au transformat în bolboroseală. O, spune Welles. Da.

Stanley privește în larg, apoi spre plajă. Își târșâie picioarele, iarăși e nervos. Are atât de multe întrebări, mintea lui e un labirint, unul care nu pare să se intersecteze în niciun punct cu sfera vorbirii umane normale. E mai greu decât s-ar fi așteptat. V-am citit cartea, spune el.

Da.

Și am câteva întrebări legate de ea.

Da. În regulă.

Deși nu prea știu cum să vi le adresez.

În spatele lui Welles, valurile murmură ușor. Departe, pe țărm, se aude cornul de ceață. Probabil că a sunat toată noaptea, dar Stanley nu l-a observat.

Ce-ai zice dacă ne-am întoarce pe promenadă? Noaptea plaja asta e plină de drogați și de tineri delincvenți și e mai bine să nu stăm prea mult în întuneric.

A, sigur. E-n regulă.

Welles se îndepărtează în diagonală față de apă; câinele aleargă după el. Stanley îl urmează, apoi mărește pasul ca să meargă alături de el. Îmi pare rău dacă am început pe picior greșit, spune Welles. Evenimentele recente m-au făcut să mă îngrijorez, poate prea mult, în legătură cu propria siguranță. Cu toate că nu e cu totul nejustificat. În orice caz, sper că mă vei ierta. Îmi fac de obicei plimbarea de seară pe Windward Avenue, iar de acolo fac cale întoarsă. Dar în seara asta, dacă și Pompey e de acord, cred că ar trebui să trecem prin oraș. Aș putea să-ți ofer un mic tur. Ce spui, bătrâne?

Stanley a deschis gura să răspundă înainte de a-și da seama că Welles îi vorbește câinelui. Continuă să mărșăluiască fără să bage de seamă întrebarea, anunțând fiecare pas cu un mic fornăit.

Pe măsură ce se apropie de felinare, fața lată a lui Welles începe să capete formă: e bronzată, nasul e mic, și e încrețită în zona gurii și a frunții. Ochi albaștri, mari. În păr și-n barbă sunt amestecate fire albe. Nu are nimic remarcabil. Stanley consideră că are în jur de cincizeci.

Ajung pe promenadă, acolo unde colonada cu magazine își începe lungul șir spre sud. Welles se oprește, își curăță pipa deasupra unei lăzi de gunoi și scoate din buzunarul interior o cutie cu tutun. Câinele se pișă pe o latură a lăzii, întinzându-și piciorul din spate ca un contorsionist de la circ. Are blana lucioasă, roșu cu alb. Fața e mică, iar ochii bulbucați, botul scurt, incredibil de urât. Se zgâiește de sub urechile movulii ca Winston Churchill cu perucă Maureen O'Hara[24].

Spui că mă căutai, spune Welles. Nu cred să te mai fi văzut vreodată în cafenea. Locuiești în apropiere?

Locuim într-o casă părăsită nu departe de Horizon Court. Eu și cu amicul meu. Suntem aici de aproape trei săptămâni deja. Înainte de asta, am muncit în pădurea din Riverside.

Dar nu ești de-acolo, nu?

Nu, domnule. Partenerul meu e un imigrant mexican, iar eu sunt din Brooklyn.

Brooklyn! Ești departe de casă. Câți ani ai, dacă-mi dai voie să te întreb?

Șaisprezece.

Părinții tăi știu unde ești?

Tatăl meu a murit în Coreea, domnule Welles, iar mama mea și-a cam pierdut mințile. N-a mai rămas nimeni care să-mi ducă dorul.

Îmi pare foarte rău să aud asta. Ce serviciu îndeplinea tatăl tău?

Era în armată. Divizia a șaptea de Infanterie. A luptat împotriva japonezilor la Okinawa, apoi în Filipine, apoi s-a înrolat din nou. A fost ucis la Heartbreak Ridge.

Trebuie să fi fost foarte curajos. Trebuie să-și fi iubit țara.

Era curajos. Se pricepea la militărie, și îi plăcea ceea ce făcea. Nu a vorbit prea multe despre țara lui.

Welles zâmbește, își pune pipa înapoi în gură. Aprinde un chibrit, pentru o clipă îl lasă să ardă, apoi îl mișcă în cercuri strâmte pe deasupra cavității pipei din lemn de erica. Când tutunul începe să ardă înăbușit, îl stinge, apoi îi mai adaugă tutun. Și eu am fost în armată, spune el. Am luptat la Anzio, în vara lui 1944. Dar eram pe statul de plată – meseria mea e de contabil –, așa că am putut să evit luptele cele mai grele. Când s-a terminat războiul, am fost foarte bucuros. M-a tulburat profund.

Ridică ochii din pipă și își mijește ochii. Te-am mai întâlnit o dată, spune el. Jucai un joc pe promenadă.

Da. Eu eram acela.

Am câștigat un dolar de la tine.

Stanley se uită-n pământ, rușinat. Ați făcut bine că v-ați retras la timp, spune el. Nu las pe nimeni să câștige mai mult de un dolar.

Ești un jucător! spune Welles. Trăiești din îndemânare și noroc. La naiba, sunt foarte invidios pe tine. Asta a fost una dintre fanteziile mele romantice, încă de pe vremea când eram puști. Să fiu un escroc pe o navă fluvială. Cu un costum alb de in și un pistol în buzunar.

Mă etichetați greșit, domnule Welles. Jocul acela de pe promenadă e un joc corect. Mă pricep și la jocul de cărți un pic, dar nu sunt un jucător.

O, cum să nu fii, spune Welles. Sigur că ești. În orice moment, poți fi sigur în legătură cu cărțile, dar celălalt bărbat – oponentul tău, ținta ta – nu poți fi niciodată sigur ce gândește, cum va acționa. Însă ești nevoit să te lași, mai mult sau mai puțin recunoscător, la cheremul norocului. Iar jocurile de noroc la asta se rezumă. Nu-i așa?

Stanley își încrețește fruntea. Cred că da, spune el.

Welles își aprinde din nou pipa, pufăie ca să nu se stingă, scutură încet chibritul ca să-l stingă. Aruncă bețigașul încovoiat și negru în coșul de gunoi, se uită la locul în care a căzut, fumează concentrat. Apoi scoate pipa dintre dinți și arată cu mușțiucul spre coloanele și arcadele salonului cu jocuri automate de pe colț.

Asta s-ar putea să te intereseze, spune el. Aceste clădiri aflate de-a lungul promenadei datează din 1905. Au fost construite chiar de Abbot Kinney. S-au schimbat un pic de-a lungul anilor – au decăzut, cum s-ar zice –, dar încă poți să-ți mai faci o idee despre cum arătau. Observă bizara imitație de stil bizantin-gotic a loggiei. Construită, dacă nu mă înșel, în stilul lui Bartolomeo Bon. Mergem spre Windward?

Câinele o ia înainte ca și cum ar cunoaște drumul. Ceața înconjoară felinarele cu aureole; sub ele se înghesuie câteva siluete. Două străzi mai în față, cinci Câini de Coastă plictisiți își înfig cuțitele în nisip. Unii dintre ei i se par cunoscuți: de la cinematograful Fox sau poate din timpul urmăririi prin cartier, Stanley nu e sigur. Zâmbesc batjocoritor și aruncă priviri feroce pe când el și cu Welles trec pe lângă ei, dar Welles pare să nu observe.

La stânga urmează salonul Fortune Bridgo, iar Welles face un semn către ferestrele sale bătute în cuie. Ți-ai ales un loc bun pentru a-ți practica jocul, spune el. Un loc istoric chiar. Era vechea casă a lui Bill Harrah[25]. Pe vremuri – asta să fi fost în anii 1930 – Bridgo era o mare atracție în zonă. Bridgo, Budgo, Tango. Toate jocurile acelea de bingo. Știi să joci bingo?

Nu prea. Am auzit de el. N-am jucat niciodată.

Mă gândeam eu. Sincer, nu pari genul. E un joc ciudat. Neobișnuit de autoritar, așa cum sunt și celelalte jocuri de noroc. Plătești, iei cărțile, stai și asculți și aștepți revelația. Accepți ceea ce ți se dă. Din moment ce originile jocului sunt legate atât de strâns de cele ale statului italian, presupun că n-ar trebui să fim surprinși. În orice caz, în ciuda acestei impuneri a autorității – sau poate tocmai din cauza asta, cine știe? – sistemul municipal de aici din Los Angeles a fost mai degrabă ostil față de el, iar din această cauză, Bill Harrah și-a mutat până la urmă afacerea în Nevada, unde a avut parte de

destul de mult succes. Acesta e un model cu caracter repetabil. Tony Cornero, mafiotul care deținea vase pe care se jucau jocuri de noroc chiar aici în largul coastei, tot în anii 1930, a fost cel care a fondat unul dintre cele mai mari cazinouri de pe Las Vegas Strip. Ai fost vreodată în Nevada, Stanley?

Nu sunt sigur. Poate doar în trecere.

Eu obișnuiam să mă duc acolo destul de des. Cu afaceri, după război. Teritoriul său de acum fusese acoperit de mari lacuri. Știai asta? Mări interioare, de fapt. Asta se întâmpla în Pleistocen care, în termeni geologici, e o perioadă destul de recentă. Acum Nevada e cam secetoasă. E un deșert, de fapt. Unde au dispărut acele lacuri? E posibil să reapară într-o bună zi? Să facem stânga aici.

Cei doi traversează porticul hotelului St. Mark și se îndepărtează de ocean, trecând pe lângă magazine, restaurantul Forty-Niner, un vânzător ambulant de hot-dog, un stand Tee Pop. Totul e închis, cufundat în întuneric, și e așa de câteva ore bune. Ceasul iluminat din magazinul de feronerie arată aproape unu noaptea. La capătul străzii, în umbrele aruncate de semnul IISUS TE SALVEAZĂ, se vede o siluetă în mișcare: un câine foarte mare sau un om care se târăște în patru labe. Înainte ca Stanley să poată decide ce e, silueta dispare.

Deci, spune Welles, ce vânt te aduce prin Los Angeles?

Stanley socotește că n-ar fi înțelept să spună adevărul, cel puțin până când nu va ști cum să-l întrebe pe Welles ceea ce vrea să-l întrebe. Doar în trecere, spune el. Vreau să văd țara. S-a întâmplat să ajung în Los Angeles, așa că m-am gândit că ar trebui să vă caut.

Ei bine, sunt foarte flatat că ai făcut-o. Unde ai găsit cartea mea?

Am luat-o de la un tip din Lower East Side pe care-l cunoșteam.

Manhattan? spune Welles. Extraordinar! Am tipărit doar trei sute de exemplare, știi. Pe o sută dintre ele le țin în continuare în pod. Mă întreb cum Dumnezeu a ajuns exemplarul la New York?

Am luat-o dintr-un vraf de cărți care-i aparținuse unui tip care tocmai hotărâse să plece cu autostopul de pe insula Rikers. Erau o grămadă de cărți de poezie în vraful acela. Dar tipul ăsta urma să fie băgat la zdup pentru vânzarea unor bunuri furate, așa că e greu de spus de unde făcuse rost de ea.

Poate că i-a plăcut titlul.

E posibil.

Vreo șase motociclete Harley fac ture în sensul giratoriu, iar Stanley și Welles amuțesc în huruitul asurzitor al motoarelor. Welles urmează trotuarul în sensul acelor de ceasornic, înspre

partea opusă a sensului giratoriu. Câinele întinde lesa la maximum, încercând din răsputeri să se depărteze de stradă, cu capul în pământ și urechile lipite din cauza huruitului.

Când motocicliștii ajung la două străzi distanță de ei, Welles reia discuția. E o întrebare destul de prostească, spune el, dar sunt curios. Spuneai că erau mai multe cărți de poezie printre cărțile prietenului tău. Ai mai luat și altele?

Nu, domnule. Doar pe a dumneavoastră.

Mă întreb de ce ai făcut-o. De ce ai luat-o pe a mea. Și nu pe celelalte.

Stanley face câțiva pași înainte de a răspunde. Și eu mă întreb asta, spune el. Îmi aduc aminte că îmi plăcea cum arată, în primul rând. Toate celelalte păreau cam banale. Ori asta, ori că ar fi trebuit să-ți pice falca de cât de mișto erau. Dar aveau ceva fals. Cartea dumneavoastră arăta ca și cum cineva ar fi *făcut-o* cu mâna lui. Mi-a plăcut asta.

Editorul meu ar fi încântat să audă asta, spune Welles. Dacă n-ar fi în Mexic acum, ca să scape de creditori, i-aș transmite cu siguranță observația ta. Hai să traversăm pe aici.

Când ajung pe trotuarul aflat pe partea cealaltă, Stanley vorbește din nou. Încă ceva, spune el. Când am deschis cartea dumneavoastră, aproape că nu reușeam să înțeleg nimic din ea. Nici măcar nu reușeam să înțeleg ce-ar vrea *să fie.* Îmi dădeam seama că cineva a muncit din greu la ea și că a investit mult timp în ea. Iar asta pe bune că m-a enervat. Pentru că, bine… iată chestia asta complicată făcută de cineva. Iar eu dau peste ea doar din întâmplare, într-o grămadă de rahaturi, în apartamentul unui mardeiaș. Și nu înțeleg nimic din ea! M-a enervat la culme, ca să vă spun drept. Nu vreau să spun că am salvat-o sau ceva de genul ăsta. Nu părea să-i pese ce se va întâmpla cu ea, dacă o citește sau nu cineva. Dar de fiecare dată când o deschid, mă face să mă gândesc la toate lucrurile nebunești de pe lumea asta despre care nu știu nimic. Despre care n-am auzit niciodată. Și cred că ăsta e sentimentul care mă deranjează, domnule Welles.

Welles râde ușurel: un chicotit infatuat, paternal, care lui Stanley nu-i place. Mi-ați putea spune ce vi se pare așa de amuzant? întreabă Stanley.

Welles dă din cap. Hai să facem dreapta pe aici, spune el.

Trotuarul îi duce dincolo de Windward, înspre Altair Place. Felinarele se răresc, lumina lor e blocată de palmieri și eucalipți. Din cauza umbrelor, fața lui Welles e mai greu de descifrat. Nu râd de tine, spune el. Doar că am fost surprins de descrierea pe care ai făcut-o cărții, atâta tot. Motivul pe care-l amintești ca stând la baza alegerii tale de a citi cartea e foarte asemănător cu motivul care m-a determinat de la bun început

să o scriu. O fascinație față de necunoscut. Mai exact, față de ceea ce este invizibil. Mi-a luat mai mulți ani și un număr semnificativ de redactări pentru a recunoaște acel impuls. E plăcut să aud asta acum de la tine. Dă-mi voie să-ți pun o altă întrebare prostească. *Îți place* cartea mea, Stanley?

Stanley nu reușește să-și dea seama de ce l-ar întreba Welles așa ceva. Apoi nu reușește să găsească un răspuns. E conștient de tăcerea măsurată de zgomotul pașilor lor, de mârâielile cățelului. Ca să vă spun adevărul, niciodată nu m-am gândit la ea în felul ăsta. Nu știu ce să vă răspund. Am citit-o de la un capăt la celălalt de vreo două sute de ori. Cred că aș putea să vă recit întreaga carte chiar acum, din memorie. Dar dacă îmi place sau nu?

Au ajuns într-un loc în care lumina felinarelor trece fără opreliști printre copaci. Stanley scanează pentru o clipă curțile pline de buruieni ale căsuțelor din apropiere. Nu sunt departe de cartierul în care el și Claudio s-au ascuns de Câini: locul i se pare cunoscut.

Câteodată îmi place, spune Stanley. Câteodată o urăsc. Nu mă plictisește niciodată. Cred că ar cam fi cazul să vă spun că am venit până aici ca să vă întâlnesc, domnule Welles. Acum câteva minute v-am spus că eram doar în trecere, dar nu v-am spus adevărul. Nu e deloc adevărat că hoinăream. A trebuit să plec din New York, dar nu vreau să intru în detalii acum și am decis încă de atunci să vă caut. Mi-a luat mult mai mult timp decât m-aș fi așteptat. Sper că n-o să vă supărați și că o să mai vorbiți cu mine după ce v-am spus asta.

Sigur că nu, sigur că nu, spune Welles, dar Stanley simte disconfortul care radiază dinspre el în întuneric. Se întreabă dacă a făcut o greșeală prin faptul că s-a deschis atât de mult. Apoi se gândește: dă-o-n mă-sa! Îl dor picioarele. S-a săturat să fie precaut cu tipul ăsta.

O vreme, Welles rămâne tăcut. Pipa i s-a stins. Altair Place se unește cu Cabrillo. Cam jumătate dintre felinarele de pe strada din fața lor sunt arse sau stricate. Doi șobolani mari se luptă la marginea luminii palide aruncate de una dintre lămpile care a supraviețuit; câinele se încordează și își ciulește urechile spre țipetele și scâncetele lor inaudibile.

Mă bucur că ai venit să mă vezi, spune Welles. Sunt îngrijorat de faptul că o să te dezamăgesc. E dificil, dar probabil necesar să ținem minte că întotdeauna cărțile știu mai multe decât autorii lor. Sunt întotdeauna mai înțelepte. E ciudat ceea ce spun, dar e adevărat. Odată ce au venit pe lume, își dezvoltă propriile idei stranii. Ca să fiu sincer, n-am recitit poemele din *Hoțul de oglinzi* de mai bine de un an. Ultima oară când am făcut-o, și e valabil în cazul celor mai multe

dintre poeme, nu am reușit să-mi aduc aminte ce am vrut să spun. Câteva versuri au avut un înțeles obscur pentru mine încă de când le-am scris. Hai să facem dreapta pe Navarre.

Trotuarele sunt crăpate rău, în unele locuri asfaltul a devenit moloz împânzit de ierburi și plante târâtoare. Pe stânga, proprietățile sunt în pantă față de strada îngustă; una dintre case are un iaz în mijlocul pajiștii mocirloase, năpădite de papură. Pe măsură ce ochii lui Stanley se obișnuiesc cu lumina mai slabă, descoperă o deschizătură unde plantele au fost călcate, iar din deschizătură se ivește o pereche de picioare de om. Picioarele sunt nemișcate, încălțate cu ghete negre care se continuă cu o pereche de blugi stropiți cu noroi. În capătul străzii e parcată o motocicletă. În casă nu e aprinsă nicio lumină. De undeva din apropiere, Stanley simte parfumul dulce al unor flori, însă nu le poate vedea.

Înțeleg cum te simți, spune Welles. Și de ce ai venit aici. Cel puțin, așa cred. Am făcut și eu odată ceva similar, dacă-ți vine să crezi. Cunoști opera lui Ezra Pound?

Nu, domnule.

Nu l-ai citit niciodată pe Pound?

Scrie poeme?

Da.

N-am citit niciodată poeme, în afara celor din cartea dumneavoastră.

Serios? spune Welles. Doamne! Ei bine! Bănuiesc că e un început la fel de bun ca oricare altul. Dar probabil că ar trebui să împrumuți câteva cărți din biblioteca mea.

La câteva case distanță, o petrecere e pe punctul de a se termina: Stanley poate distinge un amestec de voci răgușite venind dinspre gardul viu și un difuzor din care se aude versiunea pentru cvartet de bop a piesei „E doar o lună de hârtie”[26]. La următoarea intersecție, pe indicator e trecut un nume – RIALTO – pe care Stanley îl cunoaște din cartea lui Welles, și văzându-l, i se ridică părul pe ceafă.

Welles lungește pasul, accelerează ritmul. După război, când eram în Italia, m-am dus să-l întâlnesc pe Ezra Pound într-o închisoare militară din apropiere de Pisa. Era închis acolo, așteptând să fie trimis înapoi în Statele Unite și să fie judecat pentru trădare. Pe vremea aceea se credea că există toate șansele să fie executat. Opera lui Pound a contat pentru mine într-un moment critic al vieții mele. Dar găseam discutabil comportamentul lui din timpul războiului. Și cred că m-am dus la Pisa pentru că aveam nevoie de un fel de explicație. Aici ia-o la dreapta.

Ajung pe Grand Boulevard. Strada se lărgește, iar cerul îngreunat de ceață atinge palmierii.

N-am reușit să vorbesc cu el, spune Welles. Nimănui nu-i era permis acest lucru, nici măcar polițiștilor militari. N-am reușit decât să-l zăresc. Era ținut într-o celulă cu suprafața de doi metri patruzeci cu un metru optzeci, construită din lemn, cu un acoperiș de hârtie gudronată. Avea haine specifice serviciului auxiliar al armatei. Nu avea nici centură, nici șireturi. În acea clădire se mai aflau peste trei mii de bărbați, cei mai mulți dintre ei criminali înrăiți – hoți, ucigași, violatori – și aproape toți trăiau în curte, în corturi. Existau doar zece celule cum era cea a lui Pound. A sa, unică, era întărită cu plasă galvanizată și tablă de oțel. Din cauza pereților din plasă era mereu expus. Soarelui, vremii, privirilor curioase. Puteai să-l vezi oricând. Dar n-aveai voie să-i vorbești. Vezi tu, în accepțiunea armatei, arma pe care a folosit-o să-și comită crimele era limba. Așadar, singurele cuvinte care îi erau permise în detenție proveneau din mintea lui, din memoria lui. Când l-am văzut, am știut că fusese înfrânt cu totul. Am plecat din Pisa foarte dezamăgit și frustrat. Dar câțiva ani mai târziu – după ce a fost declarat nebun și transferat la St. Elizabeth –, mi-am dat seama că aceea fusese confirmarea supremă a puterii sale. Când armata i-a făcut ceea ce i-a făcut. Cred că într-un anume sens am fost norocos că am fost împiedicat să vorbesc cu el. Mult mai norocos decât tine, mi-e teamă. Aici o să facem stânga pe Riviera.

Acum se apropie de câmpul petrolier. Stanley aude oftatul și sâsâitul mașinăriilor, iar sinusurile lui sunt tulburate de mirosurile petrolului: butan dulce, asfalt amar, sulf cu miros fecal. În mijlocul unui bulevard, o pompă petrolieră dă din cap, aruncând umbre ciudate sub sonde. Pe măsură ce urcă și coboară, luminile din spatele ei clipesc.

Era cât pe ce să spun, continuă Welles, că tăcerea lui Pound a fost mai puternică decât ar fi putut să fie orice cuvânt. Dar nu e adevărat. Tăcerea lui era lipsită de valoare. De putere. Așa cum e mereu tăcerea. Mai degrabă, era *imaginea* tăcerii lui. Prezența lui în acea cușcă. *Asta* mi-a rămas în minte. Remodelată, fără îndoială, în acord cu mitologia mea personală. Pentru că ăsta e trucul, nu-i așa? Amintirile noastre legate de limbaj sunt în general stabile. Dar cât de des ne amintim cuvinte? Se întâmplă mai des să ne amintim imagini. Iar imaginile sunt alunecoase, și ăsta e motivul pentru care au apărut atât de multe tehnologii de-a lungul istoriei ca să le fixeze. Din același motiv, despoții de succes au tendința de a-i exila pe poeți sau de a-i închide – chiar și pe poeții ca Pound, care sunt mari admiratori ai despoților – și de a recruta și angaja pictori, sculptori, regizori, arhitecți. Oprește-te o clipă, Stanley. Hai să privim luna!

Stau pe intervalul din mijlocul bulevardului la câțiva metri de pompele înconjurate de garduri. Stanley poate auzi zbârnâitul slab al motorului electric, scâncetul și urletul motorului cu piston rotativ. Strada e circulată în continuare de câteva mașini, majoritatea patrule de poliție; farurile lor întind umbrele vegetației neregulate în timp ce virează spre bulevard sau îl părăsesc. Cățelul scormonește în jur cu botul lui teșit, scoțând la suprafață bolțuri și bucăți de sticlă, dar Welles e tăcut, continuă să se uite la cercul palid de pe cerul vestic. Pe măsură ce se apropie de linia orizontului, aceasta se dilată, marginile ei sunt bine definite, chiar și în ceață.

Apare des în cartea dumneavoastră, spune Stanley.

Poftim?

Luna. Apare des în cartea dumneavoastră.

Da, spune Welles. Da, cred că așa este.

Ca în partea aia în care Crivano e pe vas. Când fuge. Poartă o întreagă conversație cu luna.

Așa e. Da.

Lumina mea nu ascunde nimic, recită Stanley. *Ești salvarea mea, restituirea mea. Te caut într-un carnaval perpetuu, de-a lungul țărmului, mascatule Crivano.*

Ai o memorie bună.

Sau atunci când visează. *Muncesc alături de arpentorii nopții, Selena, și cu cărămizi turnate din somn îți construiesc orașul.*

Welles mută lesa dintr-o mână în alta. Ăsta e încă un exemplu, spune el. Ai dreptate.

Chiar și la început. În blestemul acela. *Comoara pe care o poartă în sacul său de fluture nu e nimic altceva decât…*

Însăși prima reflectare. Desigur. Până la urmă, cartea se numește *Hoțul de oglinzi.* Oglinda nu trebuie înțeleasă în sens literal. În orice caz, nu în mod exclusiv. Crivano e un alchimist. Modelul său de gândire este neoplatonic, derivat din textele sacre atribuite zeului tău protector, Hermes cel de trei ori mai mare. Pentru Crivano, lumea însăși e doar o reflexie, emanația materială a unei idei din mintea lui Dumnezeu. Nu putem cunoaște mintea lui Dumnezeu așa cum nu putem privi direct în soare. În locul soarelui privim luna, vizibilă nouă datorită luminii solare pe care o reflectă. Luna reprezintă Opus Magnum, metoda indirectă a alchimistului de a descoperi gândurile lui Dumnezeu, cu scopul de a deveni asemenea lui Dumnezeu. Toate oglinzile conțin ceva din această esență lunară.

Da, spune Stanley. Am înțeles chestiile astea. Sunt în cartea dumneavoastră. Am citit-o.

Nu… nu cred că le-am enunțat într-o manieră chiar atât de explicită în carte.

E suficient de clar. Sunt toate piesele. Asta e egal cu asta e egal cu asta. Așa e, sunt un ignorant, domnule Welles. Dar nu sunt prost.

Welles deschide gura, o închide, apoi oftează exasperat. Îmi cer iertare, spune el. E dificil să vorbești despre lucrurile astea fără să pari pedant sau enigmatic. Mai ales că n-am de unde să știu ce anume știi.

Stanley își vâră mâna în buzunarul de la geacă. Țesătura i se lipește de spate, presându-i măciuca de piele. Da, spune Stanley. Scuze. Cred că problema e că niciodată nu m-am priceput prea bine să pun întrebări. Vă mulțumesc că ați avut răbdare cu mine.

La o stradă distanță înspre sud, o pereche de pescărușI își ia zborul de pe vârful unei sonde, scâncind și bătând din aripi, și atât Stanley cât și Welles tresar speriați. Ar trebui să mergem mai departe, spune Welles. Nu mai e mult până la locul pe care vreau să ți-l arăt.

Traversează benzile bulevardului care se îndreaptă spre est și ajung din nou pe o stradă cu bungalouri căzute în paragină. Pe terenurile libere sunt instalate sonde, câteodată direct pe peluze. Casele sunt întunecate, cu ferestrele sparte, pe punctul de a se prăbuși. Pe partea stângă a străzii se află un automobil Kaiser-Frazer abandonat, proptit la întâmplare de-a curmezișul trotuarului; e înconjurat de cioburi de sticlă și mucuri de țigară strivite, iar trei dintre cauciucurile sale sunt tăiate. Rivalii lui Stanley de pe țărm și-au făcut simțită prezența și aici, pictând câini grosolani, agresivi pe portierele și capota mașinii. Între ei șerpuiesc litere desenate la iuțeală, făcând reclamă ignoranței autorilor: DOGES[27]. Stanley râde ca pentru sine.

Mai devreme am vorbit despre războaie, spune Welles, și despre mari câmpuri de luptă. Cred că bătăliile pot lua numeroase forme. Cineva ar putea spune că traversăm un câmp de luptă chiar în acest moment. Mi-a trecut de multe ori prin cap că obiectul acestor conflicte – fie ele mărețe sau subtile – este dreptul la memorie. Și nu mă refer doar la dreptul de a-ți aminti, ci și la dreptul de a uita. De a uita selectiv.

Au ajuns la un pod înclinat, care traversează un canal. Privind în jos, Stanley vede reflexia lunii ascunse în ceață în apa stătută, filtrată de o glazură irizată de petrol. La vreo patruzeci și cinci de metri mai la dreapta, acest canal se unește cu o cale navigabilă mai lată, paralelă cu strada pe care cei doi își continuă plimbarea. Cu o stradă mai în față e un al doilea pod, iar după acesta un al treilea, iar Stanley devine conștient

de existența unei rețele de canale cu apă sălcie care împânzește cartierul, acoperite de o peliculă de spumă, o umbră lichidă aruncată de caroiajul străzilor. Welles și câinele trec pe lângă grilajul podului; Stanley îi urmează. Când pașii lor încep să reverbereze dedesubt, Stanley aude agitația rozătoarelor, cloncănitul energic al rațelor sălbatice trezite din somn.

Numele acestui loc nu e doar epatare. Sau, în orice caz, nu e o epatare neîntemeiată. Aproape toate străzile pe care ne-am plimbat în seara asta și altele de pe lângă ele au fost cândva canale. În locul sensului giratoriu de pe Windward era cândva o lagună. Rialto Street, Grand Boulevard, hotelul St. Mark: aceste nume erau descriptive la origine, nu doar aluzive. Dar conducerea orașului Los Angeles a acoperit în 1929 majoritatea canalelor – pentru ca zona să devină mai ușor accesibilă automobilelor, cred –, iar înfățișarea originală a zonei s-a pierdut între timp. Eram destul de pătruns de istoria locului când mi-am scris cartea.

Welles își scoate pipa dintre dinți și o lovește de palmă, golind-o de cenușă în canal. Scoate din nou cutia cu tutun. Tradiția intelectuală din care făcea parte Crivano era una sincretică, milenaristă, utopică. Ca toate tradițiile utopiste – gândește-te la Platon, sfântul Augustin, Thomas Morus, Campanella –, metaforele sale erau în mod inevitabil urbane. Ne întâlnim la tot pasul cu asta în literatura ermetică. În *Asclepius,* de pildă, se profețește întemeierea unui oraș înspre soare apune spre care are să-și grăbească pasul, pe uscat sau pe mare, întreaga rasă a muritorilor, atunci când zeii Egiptului se vor întoarce. În *Picatrix* putem citi despre orașul Adocentyn al lui Hermes Trismegistos, unde etalarea unor imagini magice – imagini, atenție! – asigură virtutea și prosperitatea fiecărui locuitor. Arhitectura clădirilor orașului reflectă arhitectura raiului. Gândește-te la implicațiile acestui lucru. În orașul ideal, ne revelăm sinele ideal. Practic e vorba de raiul pe pământ.

Reflexia lunii pe apa canalului e tulburată de un șobolan înotând; V-ul lin al siajului său se extinde spre țărm cu precizie geometrică. Welles își umple pipa în timp ce așteaptă ca șobolanul să traverseze. Când își termină traversarea, Welles își aprinde pipa, apoi lasă chibritul aprins să cadă în apă. În locul în care cade, apare o flacără verde-albăstruie în formă de cerc, pâlpâie pentru o clipă, apoi se stinge.

Ne gândim la orașe ca la niște locuri, spune Welles. Nu este așa. Munții sunt niște locuri. Deșerturile sunt niște locuri. De fapt, noi acum suntem în mijlocul unui deșert. Orașele sunt idei. Independente de geografie. Pot să dispară, subit sau treptat. Pot să reapară la mii de kilometri distanță. Sub altă

formă, poate. Reduse ca dimensiuni, întotdeauna imperfecte în realizarea lor. Dar, într-un fel, aceleași. Păstrând esența ideii. Așa cum e sus, așa e și jos, cum ar spune alchimiștii. Pentru desăvârșirea minunilor celui Unic. Asta reprezintă pentru mine inima – adevărata esență – a poveștii lui Crivano. În orice caz, asta am avut în minte când am scris cartea. Și de asta am vrut să-ți arăt acest loc. Acum ar trebui să ne întoarcem.

Se întorc pe bulevard pe unde au venit, apoi fac stânga ca să ajungă din nou pe trotuar. Stanley repetă în gând cele spuse de Welles, în căutarea unor indicii care ar putea avea legătură cu întrebările la care caută răspuns. Se bucură că tipul are chef de vorbă, dar în același timp îl și neliniștește. E aproape ca și cum Welles ar vorbi despre o altă carte decât cea citită de el. Ce ați spus mai devreme? întreabă Stanley. Despre sfântul meu protector? Ce voiați să spuneți cu asta?

Hm? A, da. Hermes Trismegistul. Știi cine este el?

Știu cine e în cartea dumneavoastră. E un fel de zeu sau un vrăjitor care a trăit cu mult timp în urmă.

Intelectualii Renașterii îl considerau ca fiind echivalentul egiptean al lui Moise. A fost asimilat cu Thoth – cel ce stabilește legile, inventatorul scrisului – și de asemenea cu zeul grec Hermes, mesagerul zeilor, zeul tămăduirii, al magiei și al secretelor. Era un intermediar între lumi, cel care traversa barierele și ca urmare era considerat zeul protector al hoților, învățaților, alchimiștilor și, desigur, al celor care practică jocurile de noroc, ca tine. Asta voiam să spun.

Deci nu ați inventat toate astea?

Nu! spune Welles. Doamne sfinte, nu. A fost nevoie de sute de oameni, de neînțelegeri care au durat mii de ani pentru a-l inventa pe De Trei ori Marele Hermes. Poeți muritori de foame au purtat discuții secrete în mansardele lor. Barzi bețivi au țopăit în jurul focurilor. Mame obosite și-au îmbiat copilașii la somn. Eu n-am făcut decât să adaug mica mea confuzie personală la capătul acestei liste lungi și sinuoase.

Încă sunt la câteva străzi la sud de arcade. Proprietățile întinse sunt punctate de case cu vedere spre plajă, cândva mărețe, acum erodate de vânturi, căzute într-o rână. Cele câteva care arată că ar fi cât de cât îngrijite par și mai decrepite: o verandă prăbușită acoperită cu vopsea proaspătă, un heruvim de ghips zburdă pe o peluză despuiată, rânduri aspectuoase de gălbenele urmează linia unei poteci fărâmițate. În curtea casei următoare e o barcă în ruină – lungă și neagră, o proră dințată, de fier, pe jumătate îngropată în nisip – care a fost transformată într-un ghiveci pentru flori: carena ei fisurată e năpădită de brebenoc, ochiul fetei, hibiscus, petalele au o nuanță deschisă de sepia din cauza luminii felinarelor.

Stanley e tăcut, numără absent scândurile peste care trece, conștient de interstițiile pline de nisip. Se gândește la acrobați pe sârmă, la faptul că ei n-ar trebui să se uite în jos, n-ar trebui să se gândească la precaritatea firului care-i susține. Se întreabă dacă până la urmă a fost o idee bună să vină până aici. Ce-i cu Crivano? spune el.

Crivano?

Pe Crivano l-ați inventat. Nu-i așa?

Welles suspină, se uită în direcția oceanului. În cazul lui Crivano mi-am luat anumite libertăți. În arhivele istorice e doar o umbră. Am umplut golurile cu cât mai multă imaginație. Desigur, tocmai acele lacune au făcut posibilă pentru mine scrierea cărții.

Stanley se oprește. Welles și câinele continuă să mai meargă câțiva pași, apoi se întorc cu fața la el.

Îmi spuneți că Crivano a fost un personaj real, spune Stanley.

A fost un personaj istoric, da. În timp ce cercetam un subiect care n-avea nicio legătură cu el, am descoperit o mențiune scurtă și destul de criptică în scrisorile lui Suor Giustina Glissenti și am fost încântat de posibilitățile metaforice pe care le sugera.

Încercați să mă păcăliți.

Nu, nu încerc. Din relatarea lui Suor Giustina am reușit să deduc doar că, în vara lui 1592, Consiliul celor Zece a emis un ordin de arestare pe numele lui Vettor Crivano, acuzându-l că a făcut parte dintr-o uneltire menită să fure de la artizanii din Murano, în numele unor persoane străine, informații privind manufactura oglinzilor din sticlă plană. În acele vremuri, o persoană acuzată de așa ceva se putea aștepta să fie încarcerată sau făcută sclav ori, dacă reușea să părăsească cumva orașul, să fie urmărită de asasini și omorâtă. Era o chestiune serioasă. Așa cum bănuiesc că ai aflat când ai citit cele două poeme lungi despre istoria comercială a imaginilor, locuitorii orașului Murano au beneficiat din plin de monopolul pe care-l dețineau practic asupra oglinzilor din sticlă plană până târziu în secolul optsprezece, așa că putem presupune că încercarea lui Crivano a fost fără succes. Din cercetarea altor surse am descoperit că era un fizician și un alchimist care și-a dat doctoratul la Bologna și am reușit să-i identific pe predecesorii săi până în vremurile Ciprului colonial, înainte de cucerirea otomană. Restul biografiei lui – ca să-ți împrumut expresia – am inventat-o.

Și atunci cât din ceea ce se întâmplă în carte e adevărat?

Aș prefera să nu folosesc astfel de termeni, Stanley. Când spui *adevărat,* presupun că vrei de fapt să spui *faptic.* Dar

există și alte feluri de adevăr. Eu sunt un poet de modă veche. În esență, consider că rolul meu este acela schițat de contemporanul englez al lui Crivano, Sir Philip Sidney, care ne spune că poetul nu afirmă nimic, și de aceea nu minte niciodată. Așa cum am mai spus, în viața de zi cu zi sunt contabil. Am fost angajatul Forțelor Aeriene timp de mulți ani, apoi am lucrat în industria aerospațială. Recunosc – de fapt, insist – că profesia mea reglementată în mod artificial ascunde satisfacții ingenue. Dar în orele mele libere, în scurta scufundare din muncă în somn, aleg să mă ocup de proiecte mai ambigue. Așa că sper că-mi vei înțelege reticența atunci când vine vorba de definirea clară a acestor probleme metafizice de suprafață, care în cel mai bun caz pot fi calificate drept calambururi în comparație cu realitatea, și care ar trebui privite ca fiind nimic mai mult decât semantică.

Fața lui Welles e lipsită de expresie, mulțumită de sine; obiecțiile atârnă în fața lui ca o pânză aspră. Stanley știe unde sunt găuri în ea, dar nu le vede încă. Aude respirația lui Welles, își aude și propria respirație și, dintr-odată, e dezgustat de sunet: două mugete cărnoase care consumă aerul, în timp ce lumea scufundată pe jumătate în întuneric se rotește fără ezitare sub ei.

La picioarele lui, cățelului îi curg balele. Stanley închide ochii, strânge pumnii, își schimbă centrul de greutate ca să-l lovească. Și-l închipuie zburând în arc de cerc spre nisip, cu lesa fluturând asemenea cozii unui zmeu. Expresia șocată a lui Welles când mânerul lesei îi scapă pe neașteptate dintre degetele îngălbenite de tutun.

Se întreabă dacă Welles e într-adevăr înarmat, așa cum susține, și dacă e așa, ce fel de armă are. Câteodată e greu să-ți dai seama când ai de-a face cu tipi grași.

Stanley își îndreaptă spatele, își relaxează degetele, zâmbește forțat. Welles îl privește în expectativă. În lumina lunii, amândoi seamănă cu propriile statui din marmură cizelată.

Domnule Welles, spune Stanley, mi-ar plăcea foarte mult să știu cât este adevărat din nenorocita dumneavoastră de carte.

PREPARATIO

20 mai 1592

Și văzând în apă o formă, o formă după chipul său, el a adorat-o și a vrut să coabite ze cu ea; și imediat după disocier e a urmat Operați unea, care a adus în prim-plan Imagine a iraționa lă sau Forma. Natura stăpâne ște în prezent ceea ce a adorat, s-a înfășur at cu totul în jurul ei

și amestecați au fost, căci se iubeau unul pe celălalt.

— Pimander

23.

Acolitul aprinde lumânările, în timp ce preotul deschide cartea. Fitilele lungi pâlpâie, iar imaginea Fecioarei apare în arcada de deasupra absidei, silueta ei gri e nemișcată pe fundalul ecranului de aur licăritor. Mozaicul de sticlă al ochilor ei captează lumina palidă, iar privirea ei pare să fie omniprezentă.

Mâna preotului urmărește psaltirea; paginile ei groase se îndoaie și se lasă peste celelalte. *Venite exultemus Domino iubitemus Deo salutari nostro,* intonează el. *Veniți să ne bucurăm de Domnul și să strigăm lui Dumnezeu, Mântuitorului nostru. Să întâmpinăm fața Lui întru laudă și în psalmi să-I strigăm Lui.* În spatele preotului se află relicvele sfântului Donatus, alături de oasele dragonului pe care l-a ucis scuipându-i în gură. Deasupra, acoperișul de lemn se curbează în exterior asemenea carenei unui vas.

Chiar și acum, cu câteva ore înainte de zori, bazilica nu e goală. Siluete solitare trec în navele laterale: pescari fără somn, suflători de sticlă în pauza dintre schimburi, văduve acoperite cu voal, așteptând nerăbdătoare întoarcerea lui Hristos. Unii dintre ei îngenunchează și murmură rugăciuni. În nartex, la baza unei coloane de marmură, sforăie un bețiv singuratic.

La capătul sudic al transeptului îngust, de-a lungul peretelui neregulat de piatră, trece un bărbat. Pașii săi sunt precauți, lipsiți de grabă, măsurați de țocăitul ușor al bastonului său. Ochii lui îndreptați în jos urmăresc imaginile de pe podeaua mozaicată: vulturi și grifoni, cocoșei care poartă o vulpe legată, păuni mâncând dintr-un potir. Sub flăcările curate ale lumânărilor din ceară de albine, carourile de porfir și serpentin se îmbină pentru a crea o suprafață fluidă, ce aruncă ape de nepătruns. Bărbatul își ridică încălțările din piele neagră de marochin asemenea unui bâtlan care vânează broaște.

Imaginează-ți-l acolo, între contraforturile vechii biserici construite din cărămizi: slab și vânos, în jur de treizeci și cinci de ani, purtând roba lungă și neagră a unui doctor din Bologna. Mica lui barbă bifurcată e tăiată scurt, părul blond-roșcat e ceva mai scurt decât o cere moda curentă. E întrucâtva mai puțin murdar, are mai puțini purici și păduchi decât cei pe lângă care trece. Toca lui de catifea și vesta de brocart sunt elegante, dar nu ostentative. Fața lui deformată sugerează o naștere dificilă și o viață plină de ghinioane. Aspectul său are ceva ciudat, un fel de detașare pe care cei ce-l întâlnesc tind s-o atribuie erudiției sale sau nenumăraților ani petrecuți peste hotare, deși, procedând astfel, ei se înșală.

A Lui este marea, El a făcut-o, cântă preotul. *Și mâinile Lui au întocmit uscatul.* Afară, ceața urcă dinspre canal, încredințând întunericului oceanul, aducând aer rece prin ușile grele de lemn. Bărbatul în robă neagră se înfioară, se întoarce să plece.

Să fie atunci el acesta. Crivano, Hoțul de oglinzi. Să poarte el acest nume. Cine altcineva l-ar putea revendica?

24.

În timp ce trece pragul, Crivano aude *Te Deum-ul* reverberând din mănăstirea Sfântul Marcu și Sfântul Andrei, aflate la o sută optzeci de metri la nord. O jumătate de lună adastă pe cer, înspre vest; sub ea, Campo San Donato e aproape pustiu. La distanță, pe malul celălalt al canalului larg, calea unei procesiuni ce părăsește noua reședință Trevisan e luminată de torțe. La intrarea în baptisteriul din apropiere, făclieri somnoroși fac schimb de injurii cu doi plebei neciopliți, străjeri aflați în slujba Ministerului Nopții. În timp ce coboară scările bisericii, Crivano își ridică bastonul, iar unul dintre băieți pune o lumânare în lampionul său de fier forjat. Iată lumina dumneavoastră, *dottore,* spune băiatul.

Caut un *ridotto*[28], care se numește Salamandra.

Sigur, *dottore.* E dincolo de podul cel lung, lângă San Pietro Martire. Aveți nevoie de o gondolă?

Voi merge pe jos, spune Crivano.

Traversează împreună piațeta și urmează canalul în direcția sud, apoi se întorc spre vest când acesta se varsă într-un canal mai mare. O deschizătură dintre clădiri se lărgește înspre lagună și, pentru un moment, Crivano zărește luminile orașului, aflate la mai bine de un kilometru și jumătate distanță: licăriri palide dinspre Arsenal și mai departe flacăra portocalie din clopotnița pieței. Marea este liniștită. Câteva bărci se află deja pe apă, purtând lampioane la prova, iar el se întreabă dacă ambarcațiunea lui Obizzo se află printre ele.

Pe măsură ce se apropie de podul cel lung, trotuarul larg devine mai animat. Negustorii se grăbesc spre vasele acostate pe chei, cărând baloți sau împingând cărucioare încărcate cu obiecte de bronz și majolică și mărgele de sticlă, nerăbdători să traverseze laguna pentru a ajunge la gheretele lor din Piazza San Marco înainte ca mulțimea venită pentru festival să se adune. Cu o săptămână în urmă, când Crivano a venit ultima oară aici la Murano ca să-i întâlnească pe participanții la conspirație, a găsit multe dintre magazinele de lângă canal închise pentru Sensa, pentru că-și mutaseră afacerea în oraș. Pe când în Rialto, breslele au fost nevoite să-și amăgească și să-și intimideze membrii ca să-și abandoneze magazinele și să-și etaleze produsele în Piazza. Argumentul breslelor părea dificil de susținut. Când întregul oraș e o piață de desfacere, de ce ți-ai bate capul cu un festival?

Din punctul cel mai înalt, aflat la mijlocul podului, Crivano observă aerul care tremură deasupra clădirilor din fata lui: e căldura care se ridică din fabricile de sticlă. Odată aprinse,

cuptoarele lor ard la temperatură constantă timp de mai multe săptămâni, câteodată luni la rând. Vasele de sub pod sunt încărcate cu bușteni de arin care urmează să fie descărcați.

Făclierul îl conduce pe lângă biserică, apoi într-o piațetă aglomerată. Muncitorii pe lângă care trec au fețe înfierbântate și mânjite de funingine, ochii lor sunt roșii și aspri, ca și cum oamenii tocmai s-ar fi întors din bătălie. Lângă fântâna piațetei, un muncitor bate și înjură un alt muncitor, dându-i pumni grei în cap și-n umeri. Atacatorul are un bandaj gros pe antebraț; bărbatul pe care îl lovește pare abia ieșit din adolescență. Când tânărul cade, atacatorul lui îl lovește până când nasul și gura i se umplu de sânge. Apoi, câțiva băieți solizi intervin și îi despart fără prea mare tragere de inimă.

Aici este, *dottore,* spune făclierul. Salamandra.

Crivano îi dă câteva gazetas[29] de aramă și-i dă voie să plece. Clădirea nu poartă niciun semn: un magazin oarecare cu două niveluri, ale cărui obloane au fost înlocuite cu dreptunghiuri de sticlă albastră, lumina focului trecând prin draperiile din spatele lor. O altă fereastră e încadrată în ușă, aceasta colorată într-un portocaliu surprinzător, cu o șopârlă translucidă, încovrigată în centrul ei. Ușa se deschide fără greutate.

Nu prea știe la ce să se aștepte – cartofori care mânuiesc cuțite, prostituate cu sânii dezgoliți –, însă locul e liniștit: o încăpere spațioasă luminată de lămpi cu ulei și un cămin în capătul îndepărtat al încăperii; o femeie în vârstă și cel ce pare să fie fiul ei adult, făcându-și de lucru în spatele unei tejghele lungi de lemn; un tavan de care atârnă înghesuite bucăți de vânat, cârnați, șuncă maturată. În colț, un bărbat tânăr zdrăngăne o țiteră și murmură un cântec. Șase-șapte muncitori ocupă opt mese, mâncând sau sorbind din cupe de vin. Crivano îi zărește imediat pe cei doi pe care-i caută, dar nu schițează niciun gest până când bătrâna nu vine să-i ia bastonul și roba.

Doriți niște supă, *dottore*? Avem și cârnați buni. Și un fazan.

Doar vin.

Crivano se așază la o masă liberă. După un moment, suflătoarea de sticlă Serena apare lângă cotul lui, ținându-și pălăria în mână. *Dottore,* spune el.

Maestro. Dorești să mi te alături?

Mulțumesc, *dottore.* Dă-mi voie să ți-l prezint pe fiul meu cel mare, Alexandro.

Băiatul are doisprezece sau treisprezece ani, fața serioasă. Are deja pe mâini și pe antebrațe mici cicatrici de la cuptoare. Plecăciunea lui e plină de demnitate și respect. Are ochi de om matur. Crivano se gândește în trecere la tinerețea lui: când el și Ciocârlia au plecat din Cipru ca să ajungă în Padova, aveau

vârsta acestui băiat. Nu crede defel ca vreunul dintre ei doi să fi fost atât de sigur pe el.

Îl ajuți pe tatăl tău în atelier? întreabă Crivano.

Da, *dottore.*

Studiază de asemenea alături de augustinieni, spune Serena. E un învățăcel bun.

Cu mâna lui mare, Serena ciufulește părul castaniu al băiatului. Primelor trei degete de la mâna dreaptă le lipsesc vârfurile; fiecare dintre ele se termină abrupt într-o cută de țesut cicatrizat de culoare diferită față de restul mâinii. Crivano nu observase asta până acum. Îți place să înveți, Alexandro? îl întreabă pe băiat.

Nu, *dottore.*

Serena râde. I-ar plăcea mai degrabă să lucreze cu sticla, spune el. Crede că lecțiile nu au nicio valoare. Câteodată sunt de acord. Călugării îl obligă să învețe latina și limba folosită la curte. Pentru ce? Pentru un negustor ar fi mai potrivită engleza, nu ești de acord? Sau olandeza.

În timp ce spune asta, Serena îi aruncă lui Crivano o privire pătrunzătoare care-l neliniștește. Ei bine, *maestro,* spune Crivano, acelea sunt limbile folosite de nobilime. Iar negustorii vor să vândă nobililor. Nu este așa?

Negustorii vor să vândă celor cu acces la bani și piețe de desfacere, spune Serena. Celor ca englezii. Și olandezii.

În timp ce Serena se așază pe scaunul pe care i-l ține fiul său, Crivano aruncă o privire prin încăpere. Argintarul Verzelin nici nu s-a clintit de pe locul lui de lângă foc. A căzut cu capul pe masă. Crivano îl cunoaște după tremurul picioarelor.

Serena a așezat un colet pe scândurile de stejar. Acele schițe pe care mi le-ai dat au fost foarte bune, *dottore,* spune el. Foarte precise și detaliate.

Da. Nu eu le-am făcut.

Serena zâmbește. În acest caz, mă închin în fața priceperii prietenului tău, spune el. Se apleacă în față. Înțeleg de ce vrea să rămână în umbră prietenul tău, spune el. Genul ăsta de muncă – nu oricine ar fi dispus să-l facă. Cel puțin, nu în vremurile astea.

Nu vrei să primești însărcinarea?

Primesc însărcinarea, *dottore.* Dar va trebui să-mi aleg cu grijă ajutoarele. Așa cum ai văzut, a fost – cum să mă exprim? – o întețire a pietății în întregul patriarhat. Pietate de un anumit fel. Și, bineînțeles, cu toții îl lăudăm pe Domnul pentru asta. Dar suntem adesea surprinși să descoperim că practici care odată au fost considerate doar niște excentricități, sunt deplânse astăzi ca fiind erezii. Văd întâmplându-se asta și în propriul meu atelier. Așadar, trebuie să fiu cu băgare de seamă.

Desigur, pentru această lucrare vom avea de asemenea nevoie de un făurar de încredere. Din fericire, cunosc unul.

Crivano dă din cap. Deschide gura ca să răspundă, când dinspre cămin se aude un scheunat; Verzelin stă țeapăn pe scaunul lui. Își scutură capul în stânga și în dreapta, latră cuvinte de neînțeles, apoi cade din nou cu capul pe masă. Cel ce cântă la țiteră îi aruncă scurt o privire, dar nu-și întrerupe cântatul.

E beat? întreabă Crivano.

E nebun.

Crivano se uită la Serena, încercând din răsputeri să-și ascundă uluirea.

Serena dă din umeri. Li se întâmplă uneori, spune el.

Cui?

Argintarilor. Înnebunesc. Nimeni nu știe de ce. Cred că e ceva comun în familiile lor.

Crivano se uită din nou spre Verzelin. Își trage fruntea înainte și înapoi pe lemn, vărsându-și vinul. Mai poate munci? întreabă Crivano. Ca și cum această preocupare i s-ar fi năzărit abia acum.

Serena rămâne pentru o clipă tăcut. Apoi dă la o parte straturile de bumbac alb în care e învelit pachetul din fața lui.

Gestul lui pare să dezvelească o gaură tăiată în tăblia mesei. Crivano se apleacă în față și se așteaptă să vadă picioarele lui Serena, dar în loc de asta, privirea lui întâlnește grinzile neacoperite ale tavanului – apoi o față, propria față, cu o claritate teribilă. Se ține cu o mână de marginea mesei ca să-și păstreze echilibrul.

Haide, *dottore.* Pune mâna pe ea.

Crivano își strecoară degetele subțiri sub pânză și ridică oglinda în fața ochilor. Are cam treizeci de centimetri în lungime și vreo opt centimetri în lățime, e rotunjită la colțuri, în conformitate cu schița lui Tristão. Sticla e perfect plată, peste tot la fel de groasă și de clară. Crivano o înclină înspre lumina focului ca să verifice stratul de argint și nu-i găsește niciun defect. O reflexie mișcătoare apare în cealaltă parte a încăperii, pe peretele de deasupra șemineului, apoi dispare când înclină oglinda în poziția inițială.

Verzelin a făcut asta? întreabă Crivano.

Serena își mângâie barba groasă, privindu-l pe Verzelin cu ochi obosiți. El a făcut-o, ori din pricina lui a fost făcută.

E remarcabilă. Perfectă.

Aproape, da.

Sticla făcută în atelierul tău e atât de curată?

Serena mormăie. Poate fi și mai curată, *dottore,* spune el. Dacă așa vreau eu. Dar dacă m-ai întreba pe mine, ceea ce

recunosc că nu ai făcut, ți-aș spune că sticla asta e *prea* curată. Prietenul tău ar face bine s-o ferească de umezeală, altfel, într-un an sau doi…

Scoate un sunet flatulent pe gură.

… s-a dus. Se va topi asemenea unor dulciuri cu dichis. Sticla foarte curată nu poate îndura umezeala, *dottore.* Prietenul tău ar trebui să păstreze oglinda asta pe un pat de alge, tot timpul. Pentru cât plătește, ar trebui să aibă grijă de marfa sa.

Crivano abia dacă-l ascultă. Se zgâiește la propria față. Ca orice gentleman, deține o mică oglindă de oțel, iar de-a lungul anilor, aceasta l-a învățat să se recunoască. Dar această sticlă îl transformă într-un mincinos. Se vede acum așa cum îl văd ceilalți, așa cum l-au văzut dintotdeauna: forma capului, felul în care i se schimbă expresia, spațiul pe care trupul său îl ocupă în încăpere. Cercetează cu atenție harta distrugerii înscrisă pe fața lui și se întreabă cât anume poate fi descifrat: cavitatea lăsată de săgeata unui ienicer, urechea crestată la Silistra de lama ascunsă a unei prostituate, dintele din față ciobit de gheata unui caporal persan cu o clipă înainte de a-și declanșa muscheta. Crivano trage iute aer în piept și așază la loc țesătura, apoi împinge pachetul înapoi spre Serena. Cât durează să i se atașeze rama? întreabă el.

Nu mult. Nu mai mult de o zi.

Prietenul meu nu va avea nevoie de ea așa de repede.

Odată ce va fi terminată, spune Serena cu un zâmbet trist, nu vreau s-o mai văd la mine în atelier.

Își duce mâna în interiorul tunicii – e făcut dintr-un material bun, observă Crivano, și e destul de curată – și scoate la iveală o bucată albă de hârtie, împăturită și închisă cu o pecete de ceară albastră care poartă însemnele Sirenei, atelierul familiei. Dă-i asta prietenului tău, spune el. Este prețul estimativ, alături de o listă cu schimbările pe care le-am adus desenului inițial. Dacă e ceva ce i se pare inacceptabil, îl rog să mă informeze până mâine înainte de apusul soarelui. Altfel voi duce lucrarea la bun sfârșit.

Crivano ia hârtia, o îndeasă în propriul pieptar. Se produce agitație: Verzelin e în picioare, nesigur. Omul cu țitera stă aplecat peste instrument, ignorându-l, prefăcându-se că îi strunește coardele. *Hristoase*! strigă Verzelin, apoi mai strigă ceva, dar Crivano nu înțelege. Din barba lui atârnă o flegmă lungă, ce pare aurie în lumina focului. Crivano vede două pete întunecate pe masa pe care a părăsit-o Verzelin. Pata mai mică e vin vărsat; cea mai mare, își dă seama acum, e salivă.

Verzelin se îndreaptă spre ei, din doi în doi pași clătinându-se spasmodic. *El este printre noi, fraților*! sâsâie. Arată cu

degetul spre Crivano. *Promisiuni*! *Promisiuni*! *Promisiuni de izbăvire*!

Crivano nu-și mută privirea. Partea din față a cămășii lui Verzelin e îmbibată de transpirație și salivă. Uimitor, se gândește Crivano: atâtea ore în fața cuptoarelor și totuși mai are atâta salivă. Probabil că acum nu mai e nimic de făcut. Totuși, e mai bine să nu riște.

Verzelin pronunță cuvintele cu greutate, părând să se înece cu ele. *Am strigat*! spune el. *Eu sunt profetul său*! *Păunul, el este o pasăre sfântă, nu este el o pasăre sfântă*? *El umblă pe străzile noastre*! *Urmați-l, fraților*!

A ieșit pe ușă, a dispărut. Crivano e tensionat, încearcă să nu lase încordarea să i se arate pe față.

Asta, spune Serena, nu e chiar genul de pietate despre care vorbeam.

Ar trebui să vorbesc cu el.

Nu prea are sens, *dottore.*

Îi datorez bani. Pentru oglindă.

Îl voi plăti *eu* pentru oglindă, *dottore.* Tu mă plătești *pe mine* pentru lucrarea terminată.

Serena se uită la Crivano cu ochii mijiți, ca la un imbecil, dar Crivano se ridică deja de la masă. Mă voi întoarce în două zile să ridic lucrarea, spune el. Trimite-mi vorbă în oraș în caz că proiectul va fi amânat. Sunt găzduit la Vulturul Alb.

Cât ai clipi, Crivano plătește vinul și-și recuperează roba și bastonul. Până să-și murmure cuvintele de rămas-bun și să se întoarcă în piațetă, Verzelin nu mai e de găsit nicăieri. Nu putea să ajungă prea departe în condiția în care se află, dar oare în ce direcție a luat-o? Crivano îl caută pe făclierul care l-a condus până aici, dar băiatul a plecat. Ar putea să întrebe pe oricine altcineva, dar n-ar vrea să lase mai multe urme decât e necesar.

Decide să facă la dreapta, pe strada Sticlarilor. E lungă, dreaptă și bine luminată – de lampioane smălțuite agățate deasupra intrărilor, și de asemenea din interior, de cuptoarele de un alb incandescent –, mărginită pe partea stângă de un mic canal sufocat de gondole. Dacă Verzelin a luat-o pe-aici, nu-i va fi greu să-l găsească.

Crivano se repede înainte, ținându-și bastonul lipit sub braț. Ia aminte la firmele în culori luminoase ale atelierelor pe lângă care trece: un înger, o sirenă, un dragon, un cocoș care devorează un vierme. Toate storurile sunt ridicate, produsele sunt expuse, iar el își descoperă uimit, mai mult decât o dată, imaginea propriei fețe pline de anxietate.

25.

La nouăzeci de metri distanță, pe trotuar, imediat după o mică piață de pește, Verzelin se clatină în fața fabricii de oglinzi Motta, atelierul unde e angajat, zbierând la colegii lui aflați înăuntru. Etajerele și obloanele atelierului sunt o galerie de panouri argintate – ovale, cercuri și dreptunghiuri, cât buzunarul sau de câțiva centimetri în diametru, cu rame de lemn furniruit sau de fier forjat sau de calcedonie – care-l redau în fragmente: pieptul scobit, membrele diforme, o-ul mut al gurii care strigă.

L-am înțeles pe Domnul! spune el. *L-am înțeles, l-am înțeles, cu toții l-am înțeles*! *Dar ce sens are să-l înțelegi dacă nu-l urmezi*? Din atelier nimeni nu se apropie de ferestre; trecătorii îl ocolesc de departe. Cărămizile de la picioarele lui sunt stropite cu spumă albă.

Crivano îl privește din apropiere, de pe chei. E mai bine așa, se gândește: e mai bine că el și Verzelin au plecat separat de la Salamandra și e mai bine că a avut timp să se gândească. Până acum, Obizzo trebuie să fi acostat deja vasul; trebuie să fie prin preajmă, la cel mult opt sute de metri distanță. Întrebarea e cum să-l facă pe Verzelin să se îndrepte în direcția bună. Crivano a avut de-a face cu prea mulți nebuni în timpul anilor petrecuți la Bologna ca să mai creadă că ar putea să le anticipeze acțiunile, dar în legătură cu asta are o intuiție, iar altă idee mai bună nu-i trece prin cap.

Merge înainte, aruncându-i sticlarului o privire goală. Verzelin devine tăcut, ochii lui febrili îi întorc privirea, fața lui uscățivă și bărboasă e asaltată de ticuri și convulsii. Apoi Crivano trece pe lângă el, își continuă drumul pe trotuar, manșonul de fier al bastonului său scoate un țăcănit distinct pe pavaj.

Încurcat, Verzelin eliberează un potop de bolboroseli, ininteligibile, bestiale, iar Crivano iuțește pasul. La dreapta e o deschidere: strada Olarilor. O ia pe-acolo. Un alt atelier de sticlărie, o osterie și o fabrică de vase metalice; celelalte ateliere sunt întunecate și au obloanele lăsate. La jumătatea străzii, Crivano pășește în gangul unui negustor de mărunțișuri și așteaptă.

Verzelin nu e foarte departe. La fiecare pas pe care-l face, corpul lui se înclină la stânga; se corectează asemenea unui vas care navighează în contra vântului. Puținii oameni de pe stradă îl ocolesc. Mormăie în timp ce se apropie. *Păunul,* spune el, *e o pasăre sfântă, o pasăre sfântă, o pasăre sfântă.*

Crivano îi iese în întâmpinare; e luminat de lumina lunii. Verzelin, spune el.

Verzelin clipește, își mijește ochii. *Dottore*! spune el. *Dottore* Crivano?

Da. Sunt aici.

Te-am conjurat, spune Verzelin. Te-am chemat prin sticlă.

Trebuie să mergem, Verzelin. Înțelegi? Trebuie să părăsim Murano în seara asta.

Verzelin se holbează la el fără a înțelege, apoi închide ochii strâns și scutură din cap, ca un copil care a gustat ceapă crudă.

Ascultă-mă! Breasla și Consiliul celor Zece au aflat de intențiile noastre. Zbirii au pornit deja în căutarea ta. În apropiere ne așteaptă un vas care ne va duce la Chioggia, dar trebuie să ne grăbim.

Verzelin se strâmbă, își privește picioarele șovăitoare. Pe fața lui, Crivano poate citi o puzderie de impulsuri trecătoare învăluite toate într-o epuizare profundă. Te voi urma, bâiguie Verzelin. M-am uitat. În sticlă. Ce am văzut. Și te voi urma.

Crivano găsește o porțiune uscată pe partea superioară a mânecii și-l apucă de-acolo ca să-l grăbească. În fața lor e o piață largă – soțiile matinale ale negustorilor umplu ciubere la fântână –, iar ei se îndepărtează de ea, urmând linia străzii până când ajung la canalul sticlarilor. De undeva de aproape se aud glasurile olarilor, îngână un cântec sentimental despre un marinar înecat, dar trotuarul e Liber pentru el și Verzelin.

Crivano vorbește repede, cu voce joasă, reamintindu-i lui Verzelin ce fac și de ce. De la Chioggia vom naviga spre Ragusa, șoptește el. În Ragusa ne va aștepta o barcă de pescuit englezească, care ne va duce la Amsterdam. Dacă ne ajută Dumnezeu, vom ajunge acolo în trei săptămâni. Iar rugăciunile adresate de breaslă Sfântului Antoniu vor fi foarte înflăcărate anul acesta, am bănuiala.

Nu vreau, spune Verzelin, *nu vreau* să merg la Amsterdam. Eretici! E plin de eretici, îți spun.

Ei bine, va trebui să-i convertești pe toți, nu-i așa, Alegreto?

Tremurul lui Verzelin a încetat, dar își târăște picioarele, iar vocea îi e trunchiată de saliva care-i curge din gură. Nu pot munci, spune el. Ridică sticla. Nu mai pot. *Mâinile mele, dottore*! Mâinile mele!

Crivano își strânge degetele în jurul brațului lui Verzelin, privește în față. Acum se văd laguna și cheiul tăcut unde Obizzo ar trebui să aștepte cu vasul. Nu va mai trebui să muncești cu sticla la Amsterdam, spune Crivano, trăgându-l după el. Ți-au găsit niște muncitori buni acolo. Oameni cu experiență. Nu trebuie decât să-i înveți cum să aplice stratul de argint.

Sunt năpăstuit, geme Verzelin. *Am văzut*! Nu e timp, nu e timp. Tu ai? Mă urmărești?

Desigur, *maestro,* spune Crivano. Sigur că te urmăresc.

Obloanele unui atelier din stânga se deschid, dar Crivano nu-și întoarce privirea. *L-am prins*! șoptește Verzelin, strângându-i mâna lui Crivano. În sticla mea! Am, am prins. Ține o oglindă spre Hristos, *dottore*! Nu e asta oare a doua venire? Ai făcut asta? Ce rost are să fii martor, dacă niciodată nu împărtășești?

Au ajuns pe chei. Laguna se întinde în fața lor, neagră și fără de margini, cu lampioane împrăștiate pe suprafața ei, un fir migălos de lumină care unește uscatul cu Canal Grande. Din apropiere, clădirile eliberează sforăituri, voci stinse, sunetele unui cuplu care și-o trage, dar nimeni nu e-n picioare. La optzeci de metri înspre sud, de-a lungul cheiului e un arboret de stejar de stâncă; Crivano observă o cârpă albă atârnată de una din crengile de jos. Haide, șoptește el, trăgându-l pe Verzelin de braț. Repede.

Am muncit atât de mult, spune Verzelin. Atât de mult. Acum înțeleg. Păunul e o pasăre sfântă, *dottore.* Numără-i ochii de pe coadă.

Crivano se oprește pentru o clipă să cerceteze cu atenție ferestrele și balcoanele, dar nimeni nu pare să-i pândească. Aproape că au ajuns la copaci. Pe cheiul din fața lor, două pisici ciugulesc din capul aruncat al unei scrumbii; în afara lor și a apei nimic nu mișcă. Crivano îl lasă pe Verzelin să facă un pas în față, apoi îi pune o mână grijulie pe spate.

Creanga pe care e atârnată cârpa arată spre o mică baliză unde e acostată mica barcă lagunară, neagră, a lui Obizzo. Obizzo a îndepărtat scaunele pasagerilor din barcă; carena goală e acoperită cu un strat de pânză de sac vătuită, care acoperă parțial un balot de cânepă și un bloc neregulat de piatră de var. Obizzo însuși stă ghemuit la pupa, ascuns sub o pălărie cu boruri largi, într-un palton ponosit. Când Crivano și Verzelin ajung în dreptul prorei, se ridică și se precipită înspre partea din față a vasului.

Verzelin gâfâie, se oprește. Chiar și aflat în această stare deplorabilă, îl recunoaște imediat pe Obizzo. *Tu,* spune el.

Crivano își ridică bastonul în diagonală cu ambele mâini și îl lovește pe Verzelin la baza craniului. Capul lui Verzelin pică în față, se clatină, iar Crivano îi strecoară bastonul sub bărbie și îl așază chiar deasupra cartilajului tiroid. Apoi împinge capătul drept al bastonului în spatele capului său, trage de el cu mâna stângă și-i zdrobește laringele lui Verzelin.

Verzelin se zbate, încearcă să respire, iar Crivano îl prinde cu mâna rămasă liberă de încheietura mâinii drepte ca să-l

imobilizeze. Obizzo îl ia pe Verzelin de picioare; le răsucește, strâmbându-se cumplit, ca și cum Verzelin ar fi un puiet bifurcat pe care încearcă să-l rupă în două. Odată ridicat în aer, Verzelin se răsucește, apucând aerul cu mâna stângă, rămasă liberă. Se aude un pocnet surd – un cap femural dislocat din acetabulum – și trupul lui Verzelin devine greu ca un sac.

Asemenea lui Antaeus, se gândește Crivano. Nu slăbește strânsoarea, asigurându-se că bastonul e bine fixat pe carotidă. Au trecut mulți ani de când n-a mai făcut asta. Se gândește la ceilalți bărbați – atingerea și mirosul lor, sunetul respirației întrerupte – în timp ce așteaptă ca Verzelin să-și dea duhul.

Haide, haide, la naiba! șoptește Obizzo. Pălăria i-a căzut de pe cap; o recuperează, o pune invers pe cap, o întoarce, privind luminile din clădirile apropiate, cu ochi de câine hăituit. Oricare dintre locuitorii din Murano l-ar recunoaște imediat.

În regulă, spune Crivano. Ia-l de picioare!

Așază trupul lui Verzelin pe fundul carenei și îl camuflează cu pânză de sac. Crivano leagă sfoara în jurul torsului – ambele picioare, ambii umeri, o trece de două ori în jurul mijlocului – și îl leagă la capăt cu nodul chirurgului.

Obizzo e la pupa, vâsla lui lungă e pregătită. E suficient, *dottore,* spune el. Dă-te jos din barcă și dezleagă parâma!

Crivano sare pe chei și smulge frânghia. Nu uita să-l arunci în apă la San Nicolò, spune el. Scufundă-l în canal. Dacă se rupe frânghia, apele îl vor duce în mare.

Când îmi vei da de veste?

Crivano face vânt frânghiei și o aruncă la prora vasului. Te voi găsi eu în Rialto, spune el.

Când?

Crivano nu răspunde. Îl urmărește pe Obizzo punând vasul în mișcare. Mânecile paltonului lui Obizzo se ridică atunci când acesta ridică vâsla, dezvelind antebrațele lui puternice, iar Crivano se întreabă ce gogoși le spune el pasagerilor ca să le explice arsurile care îi împestrițează pielea arsă de cuptoare. După ce vâslește de câteva ori și îi aruncă o privire furioasă, Obizzo se topește în întuneric.

De undeva de deasupra capului se aude gâgâitul insipid al gâștelor. Crivano caută cu privirea partea de dedesubt a aripilor lor, dar nu vede nimic. Când cerul redevine tăcut, îndepărtează bucata de pânză albă de pe creanga stejarului de stâncă, șterge scuipatul lui Verzelin de pe robă și de pe baston și aruncă în lagună cârpa umedă. Apoi se rotește pe călcâie și se întoarce pe strada Sticlarilor, traversează podul lung, studiind între timp ferestrele atelierelor.

Gazda lui se află pe Ruga San Bernardo: aglomerată în timpul zilei, tăcută în timpul nopții, nu are lacăt la ușa din față,

iar scările ce duc la camerele chiriașilor pornesc direct din foaier. Văduva care deține hanul îl va auzi când vine, dar nu-și va mai aminti ora. Își zăvorăște ușa și își odihnește capul pe lemnul ei, respiră adânc, conștient de pulsul său galopant. Apoi aprinde lampa de argilă de pe măsuță, își atârnă hainele de cârligele de lângă pat și își desface portmoneul.

Două prize de praf de busuioc îi răcoresc sângele, dar va sta treaz până când se va întoarce în Rialto. Face câteva exerciții de întindere pe care și le amintește din școala palatului Topkapî, apoi se așază și rupe sigiliul de ceară albastră de pe scrisoarea lui Serena, adresată lui Tristão. Odată desfăcută, stratul exterior de hârtie făcută din cârpe dezvăluie un al doilea document cu un sigiliu identic. Crivano îl așază pe acesta deoparte. Apoi nivelează foaia în care fusese împăturit, o apropie de flacăra lămpii și așteaptă să apară scrisul ascuns.

26.

Un vânt rece pune în mișcare ceața de deasupra lagunei, iar clopotnița bisericii San Michele devine vizibilă deasupra prorei *traghetto*-ului. În afară de Crivano, singurii pasageri sunt doi negustori tirolezi scumpi la vorbă, strângând baloți între genunchi. Gondolierul nu cântă; face pauze dese în timp ce vâslește ca să-și sufle nasul și să-și strângă mai bine paltonul în răcoarea dimineții.

Crivano suferă și el un pic de rinită și își simte gâtul tensionat, probabil din cauza nopții nedormite. În anul care a trecut a avut parte de multe astfel de nopți: perioade de călătorii dificile, iar înainte de acestea, lungi ore de lectură pentru dezbatere, pregătindu-se să-l dezbată pe Galen cu cancelari umflați în pene care cunoșteau doar varianta tradusă a *Qanun*-ului lui Ibn Sina, care nu-l citiseră deloc pe al-Razi. Zorii multor zile l-au găsit pe Crivano treaz la masa lui în neorânduială, sau ducând la bun sfârșit un proces alchimic dificil în micul său laborator, iar el își freca ochii și își punea pelerina și ieșea să hoinărească pe sub colonadele răcoroase ale Bolognei, simțind un fior melancolic de inviolabilitate, ca și cum ar aștepta noaptea în care va găsi o modalitate de a opri timpul, de a se elibera de grijile pământești. Ceea ce-l mulțumea cel mai mult era că nimeni nu putea să vadă ce făcuse, n-avea cum să știe că el încă mai profita de ziua pe care ei o lepădaseră. Iar în asta, desigur, exista ecoul altor secrete. Cercetând fețele netede ale studenților care aveau jumătate din vârsta lui, în timp ce făceau eforturi să-și alunge somnul și se grăbeau spre cursurile lor, Crivano își mușca interiorul obrazului și se minuna de propria stranietate letală: păianjenul din floare, cucul din cuib.

O pulsație albă străbate ceața la tribord, aripile unei egrete, iar acum Crivano le zărește cu zecile, așezate într-o cotitură plină de sălcii, la capătul estic al San Cristofero della Pace. Fluxul este scăzut, abia a început să crească: apa puțin adâncă lasă la vedere pietre năpădite de zostera, iar mirosul de mare îmbâcsește aerul. Crivano își pune o cârpă parfumată pe față și privește doi pescari în depărtare, lucrând în stăvilarul lor construit din stuf tăiat. Când se întoarce din nou cu capul în direcția de mers, turnurile care flanchează Arsenalul se înalță deja în fața lui.

Traghetto-ul se golește de călători. Tirolezii se grăbesc în direcția sud, purtând pe umeri poveri la fel de grele, îndoiți amândoi la fel de tare. Crivano stă într-o parte ca să-i vadă în timp ce se îndepărtează, în timp ce gondolierul care-și trage

nasul ia la bord alți pasageri. În spatele lui, ceața s-a ridicat deja și câteva vârfuri alpine spânzură deasupra orizontului, asemenea fărâmelor unei vechi fresce.

Mirosul gudronului fierbinte care vine dinspre Arsenal a spălat mirosul lagunei afectate de flux, iar Crivano își îndeasă batista înapoi în pieptar. Coloane de fum alb și negru se ridică în paralele fantomatice cu noua clopotniță de la San Francesco della Vigna, copia aproape fidelă a celei din *piazza*: mai îngustă, aproape la fel de înaltă, vârful ei abrupt, piramidal, asaltat deja de fulgere. Crivano își duce mâna streașină la ochi și observă că pe latura clopotniței dinspre Arsenal au fost deja puse cărămizile. Ca să strice punctul de observație al spionilor, își imaginează el. Crivano și tovarășii lui nu sunt singurii agenți care uneltesc împotriva Consiliului celor Zece.

În timp ce-și începe lungul drum spre Rialto, încearcă să nu se grăbească – încearcă să fie calm și alert, să se lase abandonat curenților străzii –, dar capul și gâtul îl dor, fețele din câmpul său vizual devin monstruoase și, fără să-și dea seama, începe să se grăbească, nepăsător față de lucrurile pe lângă care trece. Pe când traversează podul Calle Zon, o emanație puturoasă de bule sparg suprafața canalului, iar el se oprește, copleșit de greață, ca să se sprijine de balustrada de lemn. De pe fundul apei se ridică nămol negru, murdărind apa de smarald, iar Crivano și-l imaginează pe Verzelin undeva în lagună, priponit de blocul de piatră. Odihnindu-se, în sfârșit. Singurul leac care există pentru el.

Își tamponează fața cu batista, respiră prin ea, iar aroma de mentă îl ajută să-și concentreze gândurile. N-a reușit să anticipeze cât de obositor va fi: să țină un registru scrupulos al tuturor crimelor comise, al minciunilor spuse. Cea mai insignifiantă contradicție sau cea mai inocentă declarație privind faptele ar putea fi suficientă pentru a-l condamna dacă e spusă în apropierea unor urechi nepotrivite.

Mai rău: în continua împletire a firelor conspirației la care ia parte, Crivano descoperă că e înclinat spre stagnare, înstrăinat de obiectivul care l-a adus inițial aici. Când a sosit, porunca primei consoarte a sultanului era suficient de clară: caută meșteșugari capabili să făurească oglinzi fără de cusur, datorită cărora insula Murano e celebrată în întreaga lume civilizată, și întoarce-te cu acei meșteșugari la curtea otomană, astfel încât să punem și aici bazele manufacturării. Dar Crivano a aflat curând – spre consternarea, de nu chiar spre uimirea sa – că fabricarea oglinzilor este o întreprindere complexă, una care necesită munca a cel puțin doi specialiști: un sticlar familiarizat cu formule și tehnici care să producă o substanță cristalină de o transparență aproape perfectă și un argintar care

să fie în stare să modeleze acel material în foi plate, dublate apoi de un aliaj care să reflecte lumina. Datorită faptului că oglinzile de Murano sunt râvnite la toate curțile Europei, cei ce posedă o astfel de îndemânare se pot considera îndreptățiți, și pe bună dreptate, la venituri care să-l facă de rușine până și pe cel mai prosper pașă. Încercarea de a convinge astfel de oameni să renunțe la insula lor de baștină – o insulă unde sosesc zilnic ambarcațiuni din toate direcțiile, livrând stocuri speciale de materie primă atelierelor în care acești oameni și tații lor și tații taților lor și-au învățat și rafinat metodele – de a îndupleca astfel de oameni să renunțe la astfel de avantaje pentru a pune bazele unei producții *ex nihilo* într-o țară mahomedană unde limba și obiceiurile lor vor fi complet străine: asta părea să constituie pentru Crivano o mare provocare retorică.

Și astfel, Crivano a mințit. Bazându-se pe cunoștințele dobândite privind industria, a presupus că Amsterdamul – un alt oraș cu canale, un oraș în care începeau să apară ateliere de sticlă – ar putea reprezenta o destinație tentantă pentru cei din Murano. Oricare ar fi fost motivele sale, sticlarul Serena s-a arătat destul de dornic să se implice. Verzelin a făcut la fel – sau cel puțin așa părea, până ce Crivano a fost nevoit să conchidă că raționamentul argintarului nu era unul obscur, cât mai degrabă unul pierdut, anihilat de durerea care ajunsese să-i slăbească mintea. Dezastru! Nebunul era prea capricios pentru a fi de folos în proiectul primei consoarte, dar cu toate acestea suficient de coerent, pentru ca aiurelile lui privind o iminentă fugă în nord să fie luate în seamă de autorități. În final, nu mai exista decât o singură opțiune. Omul s-a sinucis.

Pe de altă parte, acest Obizzo e perfect. Pentru a suta oară, Crivano se întreabă cum a reușit Narkis să-l găsească: un argintar expert, un om chibzuit, un fugitiv pe al cărui cap s-a pus o recompensă de optzeci de ducați. După noaptea trecută, soarta lui este legată inevitabil de-a lui Crivano. Ca toți sticlarii, desigur, are o fire cam colerică – lui Crivano îi e groază de momentul când va trebui să-l împace, atunci când va traversa pasarela și se va trezi captiv într-un oraș foarte diferit de Amsterdamul la care s-a așteptat – dar asta e un nimic. Omul e un dar de la Dumnezeu. De la care Dumnezeu, rămâne desigur un mister.

Pe canal se aude un cântec deșănțat. Crivano se întoarce și vede un grup de tineri nobili – beți, deghizați în chinezi, însoțiți de două prostituate purtând măști – care traversează podul către vechea casă Zon și bat la poarta cea grea de lemn. Probabil că bărbații au fost atacați de curând de un *mattacino*[30]: mirosul de mosc se simte chiar și prin uleiul de

mentă. Unul dintre așa-zișii chinezi se holbează la el cu ochi alungiți cu fard. Crivano se întoarce, traversează podul pe unde a venit.

În Campo Santa Giustina se oprește să caute un monument al Bătăliei de la Lepanto, convins că va găsi unul, însă nici urmă de așa ceva. Biserica însăși e plină de crăpături, căzută într-o rână: trage cu ochiul la intrare și vede doi porumbei care se plimbă prin nartex, lumina palidă ce pătrunde prin găurile acoperișului punctează lespezile de piatră. Zâmbește acru, se întoarce din nou spre sud. Ce bine e să uiți!

Mâine e ultima noapte de carnaval. Cu două săptămâni în urmă, de ziua Înălțării Domnului, Crivano a fost oaspete de onoare pe galera familiei Contarini: a stat chiar lângă Giacomo Contarini pe puntea superioară împodobită cu ghirlande și l-a sprijinit pe bătrân pe măsură ce se apropiau de gura lagunei. L-a urmărit pe dogele Cicogna urcând cu pași nesiguri la bordul Bucintoro-ului său, i-a auzit vocea clară purtată de valuri – *Noi te luăm pe tine în căsătorie, o, mare, în semn de stăpânire adevărată și perpetuă* – chiar în timp ce consilierii săi se îngrămădeau să-l țină în picioare suficient cât să aibă timp să arunce inelul peste bord. Mai târziu, în aceeași după-amiază, pe Lido, Crivano a luat parte la sfânta împărtășanie nu departe de poligonul unde el și Ciocârlia și-au dovedit măiestria în tragerea cu arcul în urmă cu douăzeci și doi de ani. Apoi a stat la un banchet interminabil pentru a obține o scurtă audiență de la Cicogna însuși. *Republica îți mulțumește, fiule, pentru eforturile eroice făcute în folosul ei.* Era clar că dogele, bătrân și împuținat, habar n-avea cine era sau în ce consta eroismul lui Crivano. Chiar în timp ce cuvintele îi părăseau gura, a ațipit, iar Crivano a fost gonit de acolo, în timp ce focurile de artificii înfloreau deasupra acoperișurilor îndepărtate ale orașului. Probabil că n-a pierdut nimic.

S-a bucurat atunci că n-a luat parte la petrecerile din Piazza – melanj ciudat de depravare și tehnici de spionaj –, dar acum își dorește să le vadă înainte să se termine, să se piardă în îmbulzeală și spectacol. După ce greșește de trei ori drumul, intrând de trei ori pe drumuri care se înfundă, din dreptul absidei bisericii San Lorenzo urmează din nou canalul – îi poate auzi pe muncitori stivuind grinzi și cântând pe acoperișul acesteia, cu toate că sunt prea sus ca să-i vadă – și trece un pod făcându-și loc cu umerii printr-un grup de greci cu tichii violet ca să ajungă pe trotuarul de pe partea cealaltă. Ceva mai încolo traversează din nou, lasă în urmă fațada simplă a bisericii San Antonin, palatele gotice de la Campo della Bràgora, și chiar atunci când începe să creadă că s-a rătăcit, ajunge pe Riva

degli Schiavoni de unde vede întinderea bazinului San Marco, licărind ca o perdea din mărgele de sticlă.

Iese din vâltoarea mulțimii pentru a privi dincolo de ape. Monumentala bazilică San Giorgio Maggiore, care domină peisajul, abia începuse să fie construită atunci când el și cu Ciocârlia au sosit aici pentru prima oară. La vest, pe insula Giudecca, Biserica Preasfântului Mântuitor e o priveliște nouă pentru el. Ambele fațade, orbitoare în lumina soarelui, sunt din piatră albă și pură de Istria. Structuri imposibile într-un oraș imposibil. Îi aduc aminte de ruinele grecești pe care le-a văzut la Efes, dar asta nu le diminuează stranietatea. Ușile lor par a fi pe punctul de a se deschide spre o lume necunoscută până acum ochiului uman.

Un *peote*[31] trece în grabă, în drum spre o galeră ce sosește la Veneția; chila și vâslele ei abia tulbură suprafața apei. Dintr-odată, Crivano își dorește să poată uita acea primă dată când a văzut orașul – se lupta cu Ciocârlia pentru cel mai bun loc de lângă copastie, în timp ce la linia orizontului a apărut cheiul –, astfel încât acum să aibă vederea proaspătă, s-o poată evalua corect în comparație cu alte miracole la care a fost martor în anii ce-au trecut: orașul-labirint din Tunisia, piramidele de pe platoul Giza, templele săpate în stânci de la Wadi Araba[32]. Se sprijină de un stâlp de la marginea cheiului, închide ochii și încearcă să-și amintească senzația trăită în zilele petrecute în așteptare lângă carantina din Malamocco, să-și aducă aminte cum a stat pe un perete stâncos la marginea lagunei în timp ce se apropia furtuna. Ciocârlia era undeva în spatele lui, cântând și maimuțărindu-se în fața unor țărăncuțe – *Nobilul meu prieten și cu mine mergem la Padova să devenim medici. Vino, dă-mi voie să te examinez*! – în timp ce el se lăsa susținut de vânt, încercând să deslușească forma clopotnițelor printre norii rapizi.

Somnul îi dă târcoale: tresare și e pe punctul de a se dezechilibra, se prinde de stâlp ca să nu se prăvălească în apă, iar bastonul îi cade cu zgomot pe jos. Crivano îl oprește cu piciorul, se apleacă să-l ridice.

Pe chei, nu departe de el s-a adunat un grup de negustori. Privesc spre galera care se apropie; el le urmărește privirile. Catargul principal al vasului a dispărut – parțial rupt, parțial ciopârțit la înălțimea umărului, ca și cum cineva ar fi încercat să-l doboare cu un topor în timp ce vasul încerca să scape de vânt – și, pe măsură ce se apropie, observă carena plină de săgeți, ciuruită de plumbi, pătată de rugină sub găurile de drenaj.

Iisuse, ai milă, bâiguie unul dintre negustori. Pirații atacă din nou.

Să fie oare uscocii? întreabă tovarășul lui.

Cine altcineva, prostule? Privește cu atenție sângele! Acel echipaj a fost gazda unui festin de canibali, de asta poți fi sigur. Negustorul scuipă în valuri. Cineva ar trebui să-i spună impotentului de Cicogna că noua lui mireasă îi pune coarne cu însuși Diavolul, spune el. Iar plozii lor bastarzi sunt acum stăpâni peste apele noastre.

Crivano se întoarce să plece. În față, nu departe de Riva, o trupă de țigani acrobați fac tumbe pe fundația a ceea a ce urmează să devină noua închisoare. Crivano își face loc prin mulțime, trece podul spre Molo, depășește arcadele Palatului Dogelui și se îndreaptă spre coloanele gemene. Între ele sunt întinse cinci mese lungi, ocupate de slujitori mascați care zornăie zaruri de os în cupe de argilă. În spatele fiecărei mese, se întinde câte o coadă lungă formată din negustori, care șerpuiește spre dughenele artizanilor. Noua aripă a bibliotecii mărginește piațeta asemenea unui canion; de-a lungul bibliotecii se întind două rânduri de standuri de lemn, pătrunzând chiar și-n piațetă. O gloată dezordonată ia cu asalt exponatele – țărănci solide din Terrafirma, pelerini nemți care-și fac provizii pentru Țara Sfântă, mirese cu voaluri de argint și rochii de damasc –, iar Crivano inspiră adânc și pășește în față să li se alăture.

Grotescă abundență! Cutii gravate și vase de majolică. Săculeți, flacoane și pomezi parfumate. Breviare în format octavo și gravuri pornografice în lemn. Spaliere pline de mătănii și perle false. Rafturi cocoșate sub greutatea pantofilor, pieptenilor, tichiilor, ciorapilor și acelor. Vânzători de pigment măcinându-și produsele în mici grămăjoare. Aurari, arămari și tinichigii răsucind himere din sârmă și folii de metal. Curajoși cu ochii goi, încercând vârful cuțitelor cu degetul. Greci făcând comerț ambulant cu piei, longobarzi vânzând țesături, slavi vânzând lână.

În timp ce trece printre produsele etalate, Crivano își dă seama că a reușit să uite de complicații, să-și ia gândul de la intrigile care conferă un sens zilelor lui, să devină pentru o clipă exact ceea ce pare a fi: un om oarecare absorbit de evaluarea mărfurilor. Cu câteva săptămâni în urmă, când a ajuns în oraș, trăia rar astfel de momente; se smulgea din ele cu forța, ca unul care-și aduce aminte că și-a lăsat nesupravegheată punga cu bani. Acum Crivano a ajuns să creadă că în ultimul timp e în siguranță: caută mărfuri, îi distrează pe patronii Contarini, dezbate cu cetățeni învățați fleacuri de interes comun. Dezagregarea nu-l poate da de gol atâta timp cât el însuși nu se dezagregă. Se întreabă dacă va ajunge ca într-o bună zi să uite în asemenea măsură de el

însuși – de întregul catalog ocult al trădărilor și înșelăciunii –, încât să aibă șansa de a privi evidența propriei naturi corupte cu un sentiment de sinceră consternare.

Doi *mattacini* coboară în fugă treptele bazilicii, lansează ouă curățate de conținutul lor, umplute cu cârpe moscate din praștiile lor împletite, iar mulțimea se dă la o parte strigând și țipând. Crivano trece prin breșa astfel formată, pe lângă *loggetta* turnului ca să ajungă în Piazza. Formele și texturile acestui loc au stăruit atât de vii în memoria lui în cei douăzeci și ceva de ani cât a fost plecat, încât tinde să uite cât de puține zile a petrecut de fapt aici împreună cu Ciocârlia. Aceste amintiri i-au servit ca un fel de far călăuzitor în vremuri grele și pline de confuzie, o modalitate de a-și marca trecerea prin lume. Dar acum că s-a întors, a fost surprins să descopere câte aspecte au fost alterate de mintea lui în timpul absenței: cât de multe a augmentat sau a eludat sau rearanjat ca să supună realitatea capriciilor imaginației. Simte că traversează nu acel oraș care l-a bântuit atâta timp, ci un oraș care e bântuit la rândul său de acel oraș.

Aproape că a ocolit deja întreaga Piazza înainte să observe că aceasta a devenit mai spațioasă. Vechiul adăpost al pelerinilor a fost demolat – înlocuit de o nouă Procuratură, terminată cam pe jumătate, în stil clasic, cu înfloriturі –, iar trapezul pieței s-a lărgit. Acel spațiu găzduiește cele mai elaborate instalații ale târgului: aici, pe mesele sticlarilor sunt etalați delfini în plină săritură, dragoni cabrați, șerpi sinuoși, o armadă de sticlă cu toate pânzele sus. Crivano se apropie să admire un castel în miniatură, cu drapele stacojii, mărginit de un crâng format din copaci înspumați și un șanț în care clocotește un vin de culoarea lămâii.

Dar toate astea pălesc în fața celor etalate de făuritorii de oglinzi. Și-au unit dughenele cu o pasarelă de lemn mărginită de coloane și grinzi, asemenea unei pergole fără vie, și au împodobit suprafețele interioare cu o varietate de oglinzi plate. Sub un steag de canava, aflat la intrare – VIRTUTUM SYDERA MICANT –, cinci membri uriași ai breslei îi salută pe trecători, scoțându-și tichiile și cântând pe o notă discordantă. Acordurile sunt împrumutate dintr-o veche *frottola*[33], una pe care obișnuia s-o cânte și Ciocârlia, dar Crivano nu-și poate aminti versurile originale.

> *O artă simplă, doamnelor*! *Dacă toată lumea s-ar pricepe,*
> *atunci orice măgar ce suflă sticlă asta ar face.*

S-o demonstrăm aici? *Ne credeți proști, realmente*?

Veniți de vedeți Murano! *Și ale noastre instrumente*!

În timp ce Crivano își face loc cu coatele prin bătătura lor, imaginea lui alunecă, redusă la jumătate, în raza lui vizuală – din dreapta, din stânga, de deasupra – în timp ce altele, și mai mici, apar printre acestea, reflectate de oglinzile de vizavi. Fiecare suprafață de sticlă pe lângă care trece arată o procesiune de odăi încadrate, iterate la nesfârșit, iar Crivano este vidul viu din centrul lor. Își caută batista, se grăbește să ajungă pe partea cealaltă.

Mulțimile costumate, movilele strălucitoare ale produselor de lux: toate acestea ar fi avut un efect plăcut dacă Crivano ar fi fost odihnit, dar în starea în care se află acum e neliniștitor, o paradă a pornirilor morbide și, dintr-odată, îi pare rău că a venit. De lângă turnul cu ceas își cumpără un produs de cofetărie – o clătită presărată cu migdale și cu zahăr alb, de calitate – și îl mănâncă în timp ce se plimbă prin fața bazilicii, analizând aurul și marmura, serpentinul rece și porfirul carnal, incrustațiile făcute din vechile prăzi de război. Deasupra celei mai nordice arcade, pe un mozaic e reprezentată scena răpirii trupului neînsuflețit al apostolului Marcu din necredincioasa Alexandrie; această imagine îi provoacă un flux rapid de amintiri: prima lui întâlnire cu Narkis, cu aproape treisprezece ani în urmă, când a fost trezit din somn în locuința sa din Divanul Meydani. *Tarjuman* effendi, *am venit la tine din partea primei consoarte a sultanului. Ea are să vă împărtășească o idee interesantă.* O săptămână mai târziu aștepta lângă obeliscul din vechiul hipodrom roman. Bărbați străini se ascundeau în umbră, respirația lor înnegura aerul luminat de lună. *Fugiți,* messer! *Diavolii mă apucă de călcâie*! Smulgând pachetul dintre degetele tremurânde ale lui Polidoro – bietul Polidoro, hoțul, sclavul, nătărăul –, în timp ce strigătele gărzilor răsunau deja.

Apoi, mai târziu, în cursul aceleiași nopți, la ambasada din Galata, ținându-și respirația în timp ce aprodul îl desfăcea: un pachet de piele umană, împăturit frumos, suprafața sa bronzată acoperită de perișoare roșii. Bătrânul aprod, palid, nesigur pe picioare, alegându-și cuvintele cu grijă. *Fiți convins,* messer, *că veți fi recompensat cu vârf și îndesat pentru recuperarea rămășițelor acestui mare erou al Creștinătății.* Ei bine, un lucru era sigur: erau rămășițele cuiva. În aceeași lună în care a traversat Cornul de Aur la bordul unei galere Lucchese, în drum spre Ravenna, cu certificatul de înmatriculare al

Universității din Bologna, îndesat în pieptar. Purtând, pentru prima dată în viața lui, roba neagră a unui cetățean al Republicii. Încă o metamorfoză dusă la bun sfârșit.

Crivano plănuia să se întoarcă la Vulturul Alb prin Merceria – vrea să arunce o privire la noul pod care traversează Marele Canal –, dar înghesuiala va fi și mai mare acolo, iar el nu mai are răbdare cu mulțimile. Trece pe sub vechea Procuratură și urmează lunga stradă a Fierarilor, de unde va putea să tocmească o gondolă. Grăbindu-se în contra direcției traficului, își lasă capul în jos și își flutură bastonul ca să le țină la distanță pe prostituatele provinciale, adunate de-a lungul primelor două-trei străzi. Pe Calle del Magazen, mulțimea s-a mai rărit, iar el se deplasează fără efort.

În Campo San Luca se lasă distras de o bandă de artiști ambulanți care improvizează o satiră despre un alchimist șarlatan. În curând îi e clar că aceștia nu sunt niște saltimbanci oarecare: nu există niciun pușți care să adune auditoriul, actorul care-l joacă pe șarlatan are cunoștințe de latină și alchimie, iar glumele lor – ironii înțepătoare la adresa lui Filip al Spaniei și a Sfântului Scaun, printre altele – rotunjesc colțurile unei controverse importante, una care le-ar putea aduce necazuri dacă ar fi jucată în Piazza.

Orice metal inferior, declamă alchimistul, *aspiră să devină aur, așa cum orice ghindă ar fi bucuroasă să devină un stejar.*

Vorbește fără ocolișuri! îi cere un actor deghizat în evreu înțelept. *Te-aș urma până la copacul despre care îmi vorbești, dottore, dar tu îmi arăți o potecă strâmbă printre mărăcini*!

Alchimistul simulează iritarea. *Aceste digresiuni protejează o cunoaștere secretă, prietene neștiutor,* explică el, *la fel cum cele mai bune fructe ale pădurii sunt ascunse sub frunze și țepi.*

Din pricina vorbelor îmbârligate ale acestui ins, strigă evreul mascat, *cred că un alchimist nu e decât o veveriță cu carte*!

Pe Crivano, acest schimb de replici îl face să râdă, se înfioară la acest pamflet inteligent condimentat cu retorică bologneză care reușește să-și atingă ținta și aplaudă în timp ce piesa se sfârșește și alchimistul este gonit, fugind spre Campo San Paternian, pepite contrafăcute căzându-i din robă. Crivano e hotărât să-i urmeze ca să afle cine sunt acești poznași educați, când în piața din spatele lui se aude un icnet și țipătul unei femei.

În piața din apropierea capătului străzii Cuptorului a apărut o siluetă întunecată. Ca aproape toți ceilalți, persoana e deghizată, dar costumul său nu are nimic festiv: poartă o pălărie neagră cu boruri largi, o robă lungă, neagră, din in cerat

și masca grosolană de bronz a unui doctor de ciumă, cu un cioc asemănător unei păsări tropicale monstruoase. Orășenii se împrăștie și își fac cruce, în timp ce acesta traversează piața, unii dintre ei îl înjură, însă nimeni nu-i stă în cale. Fețele celor câțiva oameni care nu poartă măști sunt contorsionate de agonie, un inventar al suferințelor rememorate, întipărite în expresiile lor.

Au trecut șaptesprezece ani de când ciuma a lovit ultima dată orașul. Cu toate că el era în Constantinopole în acea perioadă, Crivano își aduce aminte că ultima epidemie a fost foarte urâtă: un sfert din populație a murit, inclusiv cei din familia lui, care rămăseseră în viață, norocoșii care au reușit să plece din Cipru înainte de sosirea trupelor sultanului. Amintirea molimei persistă pe fiecare stradă și în fiecare piațetă asemenea unei cicatrici invizibile. În timpul carnavalului, când ordinea este suspendată, costumul acestui ins ar putea da dovadă de o oribilă lipsă de gust; în timpul festivalului Sensa însă, e de neconceput. Sau poate că asta e o altă provocare teatrală. Crivano cercetează mulțimea, așteptându-se să mai vadă și alți actori, dar totul e nemișcat: toți ceilalți oameni din piață au înghețat pe loc, retrași în sinea lor asemenea anemonelor la reflux.

Când își întoarce din nou privirea în față, doctorul de ciumă e la doar câțiva pași de el. Crivano face un pas în lateral ca să-l lase să treacă, dar silueta îl urmează, micșorează distanța pășind lent, fără grabă, asemenea unei apariții coșmarești. Din ciocul său cu răsuflătoare se ridică fuioare de fum de ferulă; în mâna dreaptă îi atârnă o nuia subțire de frasin. Roba lui e împroșcată cu fluide întunecate, uscate între cute: ar putea să fie fiere, ar putea să fie sânge.

La aproximativ un metru distanță de el, apariția se oprește brusc, mută și statuară. Crivano se zgâiește la găurile tăiate în mască pentru ochi, dar sunt insondabile, acoperite cu emisfere de sticlă suflată. Nervii lui obosiți se întind ca o parâmă pe timp de furtună.

E pe punctul de a-l soma când, cu o mișcare fluidă, mai iute decât o clipire, mascatul poziționează nuiaua pe gâtul lui. Vârful se odihnește pe pielea lui Crivano, chiar deasupra gulerului, ca și cum ar vrea să-i măsoare pulsul. Țâșnește înapoi, izbește nuiaua cu bastonul, apoi își lasă degetele să alunece pe coada lui și o rotește cu ambele mâini, lovind cu mânerul greu de argint în clavicula mascatului.

Bastonul lovește doar aerul; Crivano e pe punctul de a-și pierde echilibrul. În timp ce se ridică, nuiaua îl lovește peste încheietura mânii, iar bastonul îi cade pe pavaj. Crivano își ridică instantaneu brațele, își apără fața. E calm, aproape că se

simte eliberat că e din nou angajat într-o luptă adevărată. Își coboară privirea ca să-și ascundă intențiile. Estimează distanțe: bastonul e pe jos, stiletul e în cizmă. *Omoară-l pe ticălos, dottore*! sâsâie o voce din mulțime. Doctorul de ciumă îl înfruntă nemișcat, cu brațele desfăcute.

Crivano se pune în mișcare. Face un salt înainte, simulează o lovitură, împinge bastonul în spatele lui cu talpa piciorului. Apoi face un pas în spate, își bagă vârful piciorului sub mânerul care se rotește și-l zvârle în sus ca să-l prindă cu mână. E o mișcare frumoasă – e foarte încântat de ea –, iar când ridică bățul să lovească din nou, doctorul de ciumă nu mai e de găsit.

Silueta lui neagră e deja la jumătatea străzii Turnătorilor, face pași lungi, dar graba lui nu bate la ochi. E atât de iute, încât aproape că plutește. Se mișcă asemenea pivotului unei moriști de vânt. Încremenit în poziție de atac, cu bastonul ridicat, pregătit să lovească, Crivano își dă seama că arată oarecum ridicol. Își reia poziția firească, își aranjează hainele, înfige manșonul în pavaj cu un țăcănit hotărât.

Piața se golește. Oamenii se feresc să-l privească în ochi, rușinați în locul lui sau pentru ei înșiși, nu știe exact care-i motivul. Un sacagiu apare lângă el cu un polonic; Crivano bea recunoscător. Acel nemernic a știut când să dispară, dottore, spune omul fără prea mare convingere. L-ați cam bătut.

Știi cine era acela? întreagă Crivano între înghițituri.

Sacagiul dă din umeri, fiind nerăbdător să plece. Cineva fără pic de decență, bănuiesc, spune el. Probabil, de pe uscat.

Crivano îi înapoiază polonicul. Eu sunt un străin în acest oraș, prietene, spune el. Spune-mi, costumul pe care-l purta acel escroc. E des întâlnit pe aici?

În ultima vreme, nu, *dottore,* spune sacagiul și își face cruce. În ultima vreme, nu.

27.

O rază de lumină portocalie taie camera asemenea unui cuțit și un zgomot pe care Crivano îl ia la început drept tropăit de copite se transformă într-o bătaie constantă în ușă. Sare dezbrăcat la ușă și mâna lui apucă deja clanța, când își aduce aminte de emblemele regimentare care-i marchează pielea. Da, strigă el. Așteptați o clipă.

Ciocănitul se oprește. Își scoate cămașa de pe cârlig, o aruncă pe el și cercetează camera în timp ce-și trage pantalonii bufanți. Înainte să se întindă în pat – doar pentru un moment, ca să-și odihnească ochii –, a lucrat așezat la masă; raportul adresat lui Narkis se află încă acolo, la fel și grila de lemn care l-a ajutat la încifrarea lui. Crivano ascunde grila sub hârtie, apoi deschide ușa.

Anzolo, proprietarul de la Vulturul Alb, așteaptă pe coridor, studiind gravura de lemn înrămată, de pe peretele opus. Se întoarce spre el cu o expresie binevoitoare, ca și cum ar fi ușor surprins, ca și cum Crivano ar fi apărut de nicăieri. A, spune el. Bună ziua, *dottore.*

Ce este, Anzolo?

Îmi cer scuze că vă deranjez, *dottore. Dottore* Tristão de Nis vă așteaptă jos și dorește să vorbească cu dumneavoastră. Spune că sunteți la curent cu vizita lui.

Anzolo este un hangiu foarte bun – are o dezinvoltură imposibil de perturbat, pentru care l-ar invidia orice curtean –, dar de data asta chipul său e umbrit de o urmă de îndoială, o nesiguranță privind protocolul. Îndoielile de acest fel îl însoțesc peste tot pe Tristão, așa cum păsările urmează dobitoacele.

Da, spune Crivano. Voi coborî numaidecât. Te rog să-i transmiți lui Dottore de Nis scuzele mele pentru întârziere, și ai grijă să se simtă bine. Vom lua prânzul în salon.

După ce Anzolo pleacă, Crivano zăvorăște din nou ușa și-și acordă câteva clipe pentru a-și aduna gândurile. A fost prins în mrejele unor vise intense care îl părăsesc acum într-o goană confuză: fragmente printre alte fragmente, asemenea pasajul plin de oglinzi din Piazza. Mama lui și sora lui mică pe treptele albe ale bisericii Il Redentore, cu ochii plini de dragoste, zâmbind, răpuși de ciumă. Tatăl și frații lui mai mari, mândri și plini de sânge la poarta Famagusta, oferindu-i o robă țesută din propria lui piele. Crivano se întreabă ce prevestesc aceste vise în privința deznodământului misiunii sale și de ce nu reușesc să-l tulbure.

Recuperează grila de lemn de pe masă și ridică capacul cufărului masiv din lemn de alun. Dă la o parte obiecte – cămăși de schimb și pantaloni bufanți, cizme grele și pelerine de ploaie, floreta și noul său pistol cu arc pe care l-a cumpărat la Ravenna – și scoate la iveală cărțile. Sub acestea se află un panou securizat cu un arc, care ascunde un mic compartiment, iar Crivano îl deschide ca să pună grila înăuntru. Apoi își pune la loc lucrurile care-i aparțin și închide cufărul. Cheia de aramă scârțâie în broască, încuietoarea face un clic.

În timp ce-și agață de gât cheia legată de o fâșie de piele, își aduce aminte de doctorul de ciumă. Își coboară mâna în raza de lumină ca să cerceteze locul loviturii, dar nu vede nicio rană, nicio vânătaie. Ia naștere un gând inevitabil – să fi fost tot un vis? – , dar Crivano îl înăbușă rapid. Își îndoaie degetele, observând alunecarea fină a tendoanelor sub piele, apoi se întoarce la ce are de făcut.

Cutia lui cu leacuri se află pe podea, lângă cufăr; scoate de acolo un dreptunghi de pânză albă și un vas îngust de ceramică închis cu un dop de plută. Vasul e pe jumătate plin cu rădăcină uscată de lemnul-domnului; Crivano presară conținutul vasului pe pânză, face un mic pachet și pune pachetul înapoi în cutie. Apoi face sul raportul către Narkis și îl pune într-un tub îngust, pune tubul în vas și îl astupă din nou.

Clopotele de la San Aponal bat ora exactă, ușor defazate față de clopotele de la San Silvestro, aflat mai la sud: Crivano numără douăzeci și trei de bătăi. Își piaptănă părul, își aranjează vârfurile bărbii, și-și pune cizmele, pieptarul și roba neagră. Un colț al perdelei e prins în geamul dublu de pe peretele estic; Crivano deschide canatul pentru o clipă, ca să lase perdeaua să cadă, și raza de lumină dispare. Apoi ia vasul de ceramică și scrisoarea sigilată a lui Serena, își ia bastonul din colț și coboară scările.

Vulturul Alb e mai liniștit în seara asta decât s-ar fi așteptat. Pe durata festivalului Sensa, cele mai multe hanuri din Rialto sunt pline și arhipline, însă Anzolo a avut grijă ca gradul de ocupare să nu depășească puterea de muncă a celor opt servitori ai săi. Hanul e scump, mai ales dacă vrei să stai singur, dar merită. Narkis i-a sugerat acest loc. Crivano se întreabă de unde a aflat despre el, din moment ce legea îi interzice să petreacă aici chiar și o singură noapte.

Aproape toate mesele din salon sunt ocupate. Crivano îi recunoaște pe majoritatea oaspeților de la mesele trecute: doi negustori grași din Frankfurt, chinuindu-se să înțeleagă bălmăjeala unui căpitan de galeră cu un singur ochi, pelerini bavarezi care studiază o hartă a Ierusalimului cu ochi ce

scapără de nebunie, doi tineri nobili scăpătați din Savoia care ignoră în mod fățiș alți doi tineri nobili scăpătați din Milano.

Tristão e așezat în mijlocul încăperii. E absorbit de un octavo pe care-l ține în palma mâinii stângi; mâna dreaptă descrie un circuit care se repetă – dă pagina, ia câte o nucă dintr-un bol, îi duce vinul la buze, mai dă o pagină – ca și cum ar fi o altă ființă, un mic demon de nădejde. Crivano se apropie, ezită, își drege glasul.

Tristão clipește și dă din cap, are privirea defocalizată, ca și cum cartea n-ar vrea să-l slăbească. Apoi ridică privirea și zâmbește larg și scoate un oftat de plăcere. Doctor Crivanus, spune el, ridicându-se pentru a-l îmbrățișa. Arăți mare bunăvoință prin disponibilitatea de a mă vedea.

Vorbesc în latină, așa cum le e obiceiul. Discursul lui Tristão e pe alocuri prețios, poetic și urban, antrenând latina învățată din cărți, net diferită de eficiența curtenitoare a argoului universitar al lui Crivano. Dintre cele trei limbi comune, e cea în care Tristão se simte cel mai confortabil. De asemenea, le oferă și un anumit grad de intimitate în această încăpere.

Pot să vă întreb cum o duce senatorul Contarini? spune Tristão, adâncindu-se în scaunul său. Nopțile îi sunt în continuare tulburate de insomnie?

N-am mai vorbit cu senatorul în ultimul timp. Urmează să trec mâine pe la el. Îi voi transmite urările dumneavoastră.

Sunt recunoscător că faceți asta. Presupun că i-ați prescris ciuboțica-cucului, nu-i așa?

Vin cu extract de ciuboțica-cucului, spune Crivano. Dată fiind vârsta lui și temperamentul, consider că așa e cel mai bine. Ce anume citiți, domnule Tristão?

Tristão își ferește privirea, îi aruncă un zâmbet timid. Dinții lui sunt de culoarea plumbului alb, incredibil de drepți. Oh, asta? spune el, mângâind octavo-ul. Acesta e Nolan-ul.

Nolan-ul?

Tristão deschide gura, ridică privirea și închide din nou cartea și, în loc să-i răspundă, împinge cartea spre el.

Din bucătărie apare una dintre servitoarele friuliene ale lui Anzolo, aducând vin alb dulce de Sopron. Înainte de a-i umple cupa lui Crivano, o a doua servitoare sosește cu mâncarea: anghinare micuțe, terci de orez, prepeliță longobardă umplută cu carne tocată. Fetele chicotesc și roșesc ori de câte ori întâlnesc privirea lui Tristão, apoi se retrag în grabă. Oh! spune Tristão, direcționându-și spre față aburii mâncării cu palmele. Oh, oh, oh!

Crivano zâmbește. Tristão e o caricatură a frumuseții masculine: păr bogat și creț, ochi întunecați cu gene lungi, piele fină de culoarea coniacului vechi. Un medic priceput

iubit de către nobilii orașului, care s-ar fi căsătorit demult cu fiica unui nobil, dacă n-ar fi fost vorba de situația lui neobișnuită. *E un converso,* a explicat Contarini. *Din Portugalia. Ca despre toți portughezii, se presupune despre el că în cel mai bun caz e un evreu ipocrit, iar în cel mai rău caz un ateu și un spion aflat în slujba sultanului. Bineînțeles că îți voi face cunoștință cu el – aveți multe interese în comun, fără îndoială –, dar trebuie să te previn să fii precaut dacă faci afaceri cu el. E un om ingenios și binevoitor, însă nu întotdeauna prudent.*

Rostesc o scurtă rugăciune și își fac cruce. În timp ce Tristão desface pasărea, Crivano deschide cartea la pagina de titlu. *de triplici minimo et mensura,* scrie acolo. Dând paginile, descoperă un lung poem filosofic – o imitație după Lucrețiu, inventiv chiar dacă lipsit de grație – apoi o pagină cu figuri geometrice: cercuri și stele ornamentate cu flori, frunze și faguri, semne magice, fără îndoială. Crivano închide cartea cu o mișcare rapidă, o împinge înapoi spre Tristão. Așadar, spune el. Nolan-ul.

Un călugăr dominican, explică Tristão printre îmbucături, ștergându-și gura cu un șervet. A fost exclus din ordin cu mult timp în urmă. Pentru că a căzut în patima băuturii și pentru că a răspândit unele noțiuni neortodoxe.

Cum ar fi?

Noțiuni anti-aristoteliene. Heliocentrismul. Înțelepciunea vechilor egipteni. Existența unor lumi infinite. Cel mai bine ar fi să nu vorbim despre aceste lucruri aici.

Tristão bagă o bucată de prepeliță în gură, își pune în mișcare fălcile, își duce degetele în dreptul buzelor și scoate dintre ele două oase curățate de carne. Nolan-ul, spune el, a circulat ani buni pe la curțile creștinătății. În Praga cu Rudolf al II-lea, în Anglia cu Elisabeta, la Paris cu ghinionistul de Henric al III-lea. În căutarea unui rege-filosof. A unui monarh care să fie receptiv la învățăturile sale.

Unde se află acum?

Se află aici. Este oaspete în casa lordului Iovanus Mocenigus, unde s-a angajat să-l învețe pe lordul Mocenigus arta memoriei, așa cum a fost ea practicată de erudiții oratori ai lumii antice. De asta citesc această carte.

Să înțeleg că acest Nolan e și orator?

O, nu, spune Tristão, aranjând oasele pe farfurie. Nu e orator. Urmează învățăturile lui Toma de Aquino în ceea ce privește recomandarea artei drept o unealtă a memoriei și a devoțiunii. Dar cred că merge mult mai departe decât i-ar permite Aquino.

Crivano își încrețește fruntea, soarbe din vin. Mocenigo, spune el. Zuanne Mocenigo? E în facțiunea dogelui, nu-i așa?

Din câte înțeleg, lordul Mocenigus tinde într-adevăr să favorizeze Spania și pe papă când vine vorba de interesele de stat.

Dar dacă Nolan este, precum spui, implicat în căutarea cunoașterii secrete, nu e oare greșit să aibă de-a face cu un astfel de om?

Tristão dă din umeri. S-ar putea spune că da, zice el. Dar s-ar putea ca ceea ce dumneavoastră sau eu privim ca fiind greșit, Nolan să considere drept fundamental pentru proiectul său. Poate că Nolan e de părere că noul papă va fi receptiv în privința învățăturilor sale. Și poate că acest lucru nu este imposibil. Până la urmă, și Pico della Mirandola s-a bucurat de protecția unui papă.

Pico a avut parte de protecția lui Alexandru al VI-lea, spune Crivano. Nu e un caz reprezentativ. Asta încearcă să susțină Nolan? Întoarcerea la starea de fapt de pe vremea familiei Borgia?

Puteți să-l întrebați dumneavoastră asta, dacă doriți. Mâine-seară se va adresa adunării de la Accademia degli Uranici și, ca de fiecare dată, patronii mei, lorzii Morosini, vor fi gazdele întrunirii. M-au rugat să te invit în numele lor. Acești Uranici sunt oameni puternici, Vettor. Prezența dumneavoastră printre ei ar fi apreciată așa cum se cuvine. Cred că viitorul Republicii este în mâinile lor.

Crivano ia o lingură din terciul de orez – îmbogățit cu bucățele de carne de vită și ciuperci – și începe să mestece încet, încercând să-și imagineze ce l-ar pune Narkis să facă. Își aduce aminte de când a fost la Ravenna, cu cinci luni în urmă, de ultima dată când au vorbit unul cu celălalt nestingheriți. *Tarjuman* effendi, *cea mai bună metodă de a disimula o conspirație e de a o camufla într-o conspirație mai mică.* S-au întâlnit într-o tavernă liniștită nu departe de vechea catedrală ariană. Narkis părea puternic și plin de sine, în niciun caz diminuat în turbanul și caftanul simplu pe care le purta. Pune-te în calea pericolului. Oferă-le autorităților ceva de descoperit. Vei deveni asemenea șopârlei care-și pierde coada.

Acesta este principalul motiv pentru care Narkis l-a trimis să-l caute pe Tristão: să găsească o conspirație mai mică sub care să se ascundă. Și e adevărat, Tristão s-a dovedit a fi suficient de iute în calitatea sa de sol reprezentant al sticlarilor din Murano. Sarcina sa neobișnuită – suficient de suspectă pentru a trezi interesul Inchiziției, dar mult mai moderată decât adevărata întreprindere a lui Crivano – s-a dovedit a fi un alibi perfect, care i-a oferit un pretext fabricat pentru întâlnirile

conspirative cu Verzelin și Serena. Atât de perfect, de fapt, încât Crivano se îndoiește că Fortuna i l-a oferit fără implicarea unor elemente lumești. Încă nu reușește să-și dea seama cât de multe știe Tristão despre adevărata lui misiune aici.

Sunt extrem de onorat să primesc invitația gazdei dumneavoastră, spune Crivano.

Una dintre fetele friuliene le aduce o farfurie cu coajă de lămâie glazurată și le ia tacâmurile; Tristão o oprește cu o ușoară atingere, se apleacă spre ea și laudă masa șoptindu-i vorbe inimoase. Fata își face gura pungă, flutură pleoapele, iar Crivano observă farfuria din mâna ei cu monturi albe: în ea, scheletul reasamblat al prepeliței devorate de Tristão și o coajă de anghinare tăiată în două pe post de craniu.

O, Vettor, spune Tristão în timp ce se ridică de la masă – ca și cum abia acum și-ar fi amintit, ca și cum nu acesta ar fi fost adevăratul motiv al întâlnirii lor de azi –, cum a decurs vizita ta la Murano?

A fost încununată de succes, spune Crivano. M-am întâlnit cu un sticlar, care e dispus să lucreze la cadrul oglinzii.

Dar cum rămâne cu oglinda?

Crivano nu ridică privirea – bastonul și vasul său de ceramică –, nu se dă de gol. M-am văzut pentru puțin timp cu fabricantul de oglinzi, spune el. Oglinda e gata. Acum se află la sticlar.

Cum arată?

Întrebarea nu e lipsită de o urmă de anxietate, audibilă, deși neexprimată, asemenea coardelor monotone ale rabab-ului. Crivano zâmbește netulburat. E perfectă, spune el.

Îi strecoară lui Tristão mesajul sigilat al lui Serena în timp ce trec prin foaierul hanului Vulturul Alb spre strada întunecată. Perfectă? spune Tristão îndesându-l în propriul pieptar. Sunteți sigur de asta?

Sticlarul a spus că s-ar putea să fie chiar prea perfectă.

Nu cred că vă înțeleg, Vettor. Ce înseamnă asta, prea perfect?

El spune că sticla curată e sensibilă la umiditate. S-ar putea să se deterioreze repede.

Fața lui Tristão se întunecă. Expresia lui înclină mai degrabă spre confuzie decât spre nefericire, ca și cum ar întâlni atât de rar piedici încât i-ar fi greu să le recunoască. Apoi expresia se topește în obișnuitul său rânjet radios. Ah, prietene, spune Tristão. Acesta nu e un motiv să ne îngrijorăm prea tare. Până la urmă, ce durează pe lumea asta o veșnicie?

Se îmbrățișează. Pelerinele lor sunt o pată temporară în vânzoleala din jur, drupe întunecate în mijlocul frunzelor

clătinate de vânt. Pe mâine-seară! strigă Tristão în timp ce se desprinde. Un banchet la apusul soarelui și apoi simpozionul! Să nu întârziați!

Pe mâine-seară, strigă după el Crivano.

În drum spre strada Dogarilor, Tristão se oprește să ciupească bărbia unei prostituate cărnoase și să-i inspecteze decolteul, apoi ceva mai încolo ca să schimbe câteva salutări neceremonioase cu trei evrei purtând turbane galbene. Cutezanța care-i însuflețește momentele nu pare născută din încrederea în sine, ci mai degrabă din certitudinea absolută privind soarta sufletului său. Privindu-l, Crivano consideră că o asemenea cutezanță ar putea atrage după sine damnarea, la fel de ușor cum ar putea atrage salvarea. Reușește să vadă cât se poate de clar lumina pe care o emană Tristão, dar deocamdată n-are cum să ghicească de ce anume este alimentată.

Tristão dispare după colțul străzii, spre nord. Strada e în umbră deasă, iar cele mai multe magazine de pe ambele laturi sunt închise sau sunt pe punctul de a fi închise. Crivano rătăcește o vreme, privind mulțimea care trece pe lângă el până când aceasta devine abstractă și lipsită de adâncime: un haos al culorilor, țesăturilor, gesturilor, fețelor. Apoi se deschide o breșă, iar el pășește în ea, se îndreaptă spre intersecție, urmând strada Dogarilor înspre sud.

Prăvălia farmacistului se află la mică distanță, în Campiello Carampane: ultimul loc trecut pe lista secretă a punctelor de întâlnire pe care i le-a furnizat Narkis în Ravenna înainte ca drumurile lor să se despartă. Crivano speră ca Narkis – sau unul dintre agenții săi; sigur are și alți agenți – să fi observat perdeaua al cărei colț l-a fixat între canaturile ferestrei pe timpul nopții. Prin urmare, misiunea lor ar trebui să avanseze cu repeziciune.

În timp ce prăvălia îi apare în cale, se sting ultimele bătăi de clopot pe timp de zi de la San Aponal. Prin obloanele lăsate, Crivano îl vede pe farmacist aranjându-și cutiile, vasele și plantele medicinale, pregătindu-se să închidă. Se oprește pe partea cealaltă a străzii și așteaptă, examinând cleștii din depozitul unui fierar, în timp ce meșteșugarul își azvârle produsele înăuntru. Deocamdată nici urmă de Narkis, dar e normal să fie așa.

Un lacheu dintr-un palat din apropiere se furișează în prăvălia farmacistului, iar Crivano îl urmează, apoi cercetează un morman de buchete și pachete cu rădăcini, în timp ce farmacistul completează comanda pentru verbină a lacheului. Pe când servitorul se îndepărtează, Crivano pășește în fața tejghelei, lăsându-și vasul cu dop de plută în urmă, ascuns

printre ierburi. Bună ziua, maestro, spune el. Aveți cumva măselariță bienală de calitate?

Înainte de a apuca să spună cuvintele până la capăt, Crivano simte o ușoară contractare a aerului, o scădere a intensității luminii și știe că Narkis a intrat în prăvălie, dar nu îndrăznește să se întoarcă.

Farmacistul e un sloven concis și mofturos ce poartă ochelari cu lentile groase, din sticlă flamandă; vorbește imperios în timp ce deschide una dintre numeroasele lui casete de valori. Această adevărată putere pe care v-o dau, spune el. Nu trebuie folosește în camere închise. Nu nici deschide. Te simți somnoros? Vezi imagini ciudate ca visul? Trebuie să te îmbraci, să deschizi fereastra, trebuie să ieși afară. Foarte, foarte, foarte atenție. Da?

Desigur, maestro, desigur, spune Crivano.

Farmacistul scoate un cilindru gros de sticlă din cutie, îi înlătură capacul bine îndesat – atât el, cât și Crivano strâmbă din nas din pricina mirosului dezgustător – și întinde mâna sub tejghea după un recipient gol. O, dar mi-am adus propriul meu vas, maestro, spune Crivano, apoi devine încordat, mimând surpriza, își pipăie cingătoarea și portmoneul, uitându-se în sus și pe tejghea.

Din spatele lui se aude o voce: Iertați-mă, *dottore,* să fie acesta vasul pe care-l căutați?

Asta e prima oară în treisprezece ani când Crivano își aude propria limbă maternă vorbită de Narkis. Narkis pronunță cuvintele cu aproximare, făcând eforturi, iar sunetul este ciudat și grotesc, ca și cum ai auzi un animal vorbind.

Crivano se întoarce – permițându-și doar o extrem de scurtă privire spre fața spelbă, spre turbanul alb – și smulge vasul gol dintre degetele lui Narkis. Da, i-o trântește el. Este. Vă mulțumesc.

Farmacistul presară o grămăjoară de frunze pe cântar, trage câteva înapoi în cilindru pentru a atinge cantitatea dorită și stabilește un preț astronomic pentru Crivano, care plătește fără să protesteze. Frunzele cad în vasul de ceramică; dopul de plută e pus la loc și îndesat bine. Foarte mare putere, spune farmacistul, agitând un deget. Nu e pentru joacă.

Fără să mai arunce vreo privire spre Narkis, părăsește prăvălia și se îndreaptă grăbit spre Vulturul Alb, nerăbdător să mărească distanța dintre ei. Socotește că raportul său va fi citit în decurs de o oră – e mai ușor să decodifici decât să codifici cu grilele de lemn –, dar nu poate ghici cât îi va lua lui Narkis să formuleze un răspuns. Între timp, cei o mie de ochi surogat ai Consiliului celor Zece îl urmăresc de la toate balcoanele și toate ferestrele. Undeva în lagună, cadavrul umflat al lui

Verzelin se smucește să ajungă la suprafață, luptând cu obstacolele ce se destramă.

În timp ce merge, Crivano e atent la fețe, pregătit să recunoască pe oricine. E aproape convins că zbirii l-au urmărit în timpul primelor zile petrecute în oraș – o precauție de înțeles, dat fiind faptul că autoritățile știu de el –, dar crede că acum nu mai este spionat. Informatorii îi urmăresc în continuare mișcările, fără îndoială, dar azi nu vor avea de raportat nicio activitate suspectă. Crivano e medic; medicii obișnuiesc să frecventeze farmaciile. Nu e ceva neobișnuit.

Mai are puțin până să ajungă la han, când privirea lui e atrasă de o siluetă: o fată cu aspect de țărăncuță, de aproximativ douăzeci de ani, care se sprijină de stucatura crăpată a atelierului unui tâmplar. Se apleacă înainte ca să-și studieze tălpile negre, piciorul drept cu genunchiul bandajat; pe pavaj atârnă o cizmă desperecheată. Mâinile fetei sunt pătate cu maroniu până la încheieturi din cauza unei munci recente: argăsirea pieilor, vopsirea sau împachetarea țesăturilor. Eșarfa alunecată într-o parte dezvăluie părul roșcat, scurt, ras și crescut parțial la loc, ca și cum ar fi fost tratată de curând de pecingine sau ca și cum ar fi încălcat legea Inchizitorului. Își împunge laba piciorului cu degetele murdare, nepăsătoare față de trecători, apărând și dispărând în timp ce aceștia trec prin fața ei.

Ceva din ea i se pare cunoscut, cu toate că Crivano nu crede s-o mai fi văzut înainte. Se uită la ea pentru o clipă, apoi se apropie și se mai uită încă o dată. Din bluza ei fără mâneci ies la iveală brațe musculoase, arse de soare, aproape că se contopesc cu petele de pe mâini. Forma feței ei e băiețoasă și dură. Degetele mici de la picioare sunt întoarse în interior, cele mari sunt curbate în sus, iar Crivano distinge elipsa unei veruci crescute în talpă. Te doare? întreabă el.

Vreme îndelungată, ea nu ridică privirea. Se simte ciudat atunci când merg, spune ea.

Există leac pentru asta. Ar trebui să-l cauți înainte să-i ceri unui bărbier să ți-o taie.

Ochii ei sunt plini de furie, dar furia nu pare îndreptată împotriva lui. Și ce plătește o fată pentru asta? întreabă ea.

Crivano îi zâmbește cu căldură și-și desface palmele.

Ea se holbează la el. Apoi își coboară capul și se uită din nou la propriile picioare. Se face târziu, *dottore,* spune ea. Pune un preț leacului tău, iar eu o să pun un preț pe fofoloanca mea. Și poate că atunci vom cădea la o înțelegere.

Crivano rămâne cu gura căscată. Apoi o închide și scrâșnește din dinți. Fata își duce degetele la buze, scuipă pe

ele și le trece peste verucă. Aceasta iese în evidență printre spirele pielii ei întărite.

Deci, curvo, spune Crivano, iar propria voce îi răsună urât în ureche, tot orașul e pornit la curvăsăraie acum de Sensa? Sau voi, șleampetelor, veniți aici din alte părți? Doamne Iisuse, toate bordelurile de aici și până la München trebuie să-și fi tras obloanele.

Bănuiesc că cineva ar putea să-ți răspundă la asta, *dottore,* spune ea. Dar nu eu. Întreabă o prostituată bavareză dacă întâlnești vreuna. Vrei să mă ajuți?

Și-a ridicat din nou privirea. Pentru o clipă, simte nevoia de a o lovi, să-i spargă falca băiețoasă cu mânerul bastonului. Dar îi întinde brațul, iar ea își trage cizma în picioare. Mulțumesc, spune ea. Și o zi bună.

Stă lângă zid și o privește mergând șchiopătat, capul ei învăluit în basma urcând și coborând prin mulțimea care se îndreaptă spre Merceria. Aproape că speră că se va opri – ca să arunce o frază obscenă către un grup de negustori sau pelerini sau marinari, să plece cu unul sau mai mulți dintre ei spre o stradă lăturalnică sau un *sottoportego* sau un intrând întunecat ca să-și ofere carnea netedă spre abuz –, însă fata își continuă drumul până când dispare.

Apoi, la Vulturul Alb, în timp ce urcă scările spre camera și cărțile lui, își aduce aminte de o dimineață de demult când călărea împreună cu fratele lui la sud de Nicosia, pe drumul Larnacăi. Grupul lor a dat peste o procesiune de fete cipriote, însoțite de o cotigă trasă de un asin, transportând baloți de henna spre târg. Toate fetele mergeau aplecate din cauza pachetelor grele, chiar și cele mai mici dintre ele; toate priveau înverșunate suprafața plină de gropi a vechiului drum roman. Matteo a scuipat spre ele când au trecut, iar Dolfin s-a ridicat în să ca să-și arate scula. Crivano se gândește că probabil acele fete sunt moarte acum: omorâte în timpul invaziei trupelor conduse de Lala Mustafa. Ori au ajuns în haremuri, ori cresc bastarzi turci, ori poate că își duc viața așa cum și-o duceau și atunci. În acea dimineață, cedrii îndepărtați de pe muntele Troödos formau o umbră verde spre vest; își aduce aminte cum, după ce și-a întors capul, i-a privit cu atenția neabătută.

Brațele puternice ale fetelor erau arse de soare până la coate, picioarele arse de soare până la genunchi. Fiecare unghie de pe fiecare deget era un oval roz, fantomatic, înconjurat de o aureolă sepia și acesta trebuie să fi fost motivul, se gândește Crivano, pentru care curva aceea insolentă i s-a părut atât de familiară.

28.

Dimineața târzie sosește albă și fără milă: un voal de fum ține captivă lumina în aerul gros de deasupra acoperișurilor înclinate, iar Canal Grande e un râu apatic de mercur. Soarele pătrunde în veșmintele negre ale lui Crivano, încălzindu-l din interior, iar el simte cum devine imponderabil, pe punctul de a se înălța, asemenea unui lampion chinezesc. Mai sunt doar câteva luni până se împlinesc cei o mie de ani de la Hegira și, dintr-odată, e ușor să ți-l imaginezi pe Profet răsucindu-se în mormânt. E o zi ce vestește sfârșitul lumii.

Își ține mâna streașină la ochi ca să găsească un *traghetto* liber. Un luntraș cărunt îi face semn fluturând brusc din mână, iar Crivano urcă la bordul gondolei sale a cărei carenă e vopsită în negru. La casa Contarini, spune el. În San Samuele.

Omul îi răspunde agitând câteva degete și scoțând un behăit teribil: luntrașul nu are limbă. Crivano îi dă un pumn de gazetas apoi se așază sub umbrar. Privește peste umăr în timp ce vâsla lungă mestecă apa și reușește să distingă forma cețoasă a noului pod, deschiderea sa arcuindu-se asemenea sprâncenei unui ochi de leviatan scufundat. Dispare din zare când prora ambarcațiunii cotește spre vest.

Drumul larg al canalului e pavat cu raze sparte de soare, reflexii care strălucesc mai puternic decât soarele. De pervazurile și balustradele ce încadrează malul sunt agățate covoare cu modele în culori vii din Cairo, Herat și Kashan, dar rândul de ferestre din spatele lor sunt niște goluri impenetrabile. Strigătele de pe Riva del Vin încep să se stingă, iar din când în când Crivano poate auzi râsul și vocile subțiri ale fiicelor nevăzute ale Republicii, albindu-și coafurile ondulate pe terase ascunse, undeva sus, deasupra lagunei.

Somnoros din cauza ambarcațiunii care se leagănă, încearcă să rămână treaz cântărind ce fel de blasfemii ar trebui să pronunțe sau cui ar trebui să le adreseze ca acestea să-i atragă tăierea limbii. În acest oraș, blasfemia e cântul gondolierului și limbajul său comun, la fel de indispensabil ca și vâsla; e mult mai probabil ca acest individ dur să fie un calomniator sau să fi fost. Acest lucru îl liniștește pe Crivano: faptul că un denunț poate avea repercusiuni și asupra celui care l-a emis. Își zâmbește sieși, își înclină capul ca să prindă razele soarelui.

Nu e convins că Narkis îi va aproba cheltuielile pe care le va face la curtea senatorului Contarini în cea mai mare parte a zilei – această excursie nu-i va ajuta deloc la progresul planului lor – dar, cu toate astea, Crivano se simte îndreptățit să facă această vizită. Senatorul e singura lui legătură legitimă

aici, autoritatea care l-a situat printre oamenii cu avere și l-a introdus în cercurile în care Narkis i-a cerut să se infiltreze; relația trebuie așadar cultivată. Dacă Crivano arată mai mult decât supunere respectuoasă în ceea ce privește perspectiva de a se face cunoscut celor mai eminente minți ale Creștinătății în cursul unor mese extravagante, ei bine, Narkis n-ar avea ce să obiecteze, nu-i așa? De altfel, în ce alt mod să-și petreacă după-amiaza? Închis în camera lui închiriată, așteptând de la Narkis un răspuns care ar putea întârzia cu săptămânile?

Palatul Contarini e construit într-un intrând al cotiturii sudice de pe Canal Grande, fațada lui impozantă încastrată între cele ale celorlalte fațade. Pe măsură ce se apropie, o gondolă elegantă condusă de un etiopian înalt, în găteli scumpe, se îndepărtează de poarta maritimă, iar Crivano se întreabă câți au mai fost invitați la ospăț.

Marco, cel mai tânăr fiu al senatorului, îl întâmpină cu o îmbrățișare sub timpanul larg al porții. Suntem onorați că ați venit, *dottore,* spune tânărul, conducându-l spre scări. Avem parte de vreme frumoasă astăzi, așa că tatăl meu a ales să țină banchetul în grădină.

Unul dintre nepoții lui Marco, un băiat bucălat, având în jur de șapte ani, îl ia de mână pe Crivano și urcă împreună cu el două rânduri de scări până în marea sală de la *piano nobile.* Elementele de amenajare pe care le-a văzut la vizitele anterioare – armuri complete, scuturi și paveze, suporturi circulare pentru săbii și lănci, încadrate de stindarde zdrențuite purtând embleme și figuri geometrice de care-și aduce aminte din copilărie – sunt îngrămădite acum în celălalt capăt al sălii, iar pereții din apropiere sunt acoperiți cu panouri de lemn, draperii negre strânse și schele pe jumătate montate. Înainte de a le putea inspecta de mai aproape, băiatul îl trage în atriumul orbitor.

Între două rânduri drepte de migdali, ale căror crengi atârnă deja sub greutatea fructelor verzi, se întinde o masă lungă cu umbrele de soare. În jur de cincisprezece servitori – alai de două ori mai mare decât cel obișnuit, incluzând și ajutoare temporare pe perioada festivalului Sensa – au împodobit masa de stejar cu pocaluri și tacâmuri. Crivano recunoaște câțiva dintre invitații care se învârt prin atrium de la banchetele de stat și de la alte evenimente, dar cele mai multe fețe îi sunt necunoscute.

Senatorul însuși stă la marginea ierbii arătând odihnit și magnific într-o robă de catifea împodobită cu blană de râs. Îl bate călduros pe umeri cu ambele mâini. Sunt încântat să văd că sunteți bine, spune Crivano.

Răspunsul lui Contarini e formulat în limbajul curții, nu cel al Republicii; probabil că are și vizitatori străini. Mă încred în dumneavoastră și în leacul pe care mi l-ați dat, *dottore,* spune el. M-am refăcut atât de bine, încât mi-e greu să mă mai recunosc.

Senatorul se întoarce spre omul din dreapta sa, un napolitan numai pielea și osul, cu început de chelie și înfățișare bolnăvicioasă. Acesta e eroul de care îți vorbeam, prietene, spune el. *Dottore* Vettor Crivano, un vlăstar al Ciprului, ca și mine, care a suferit ani de robie la turci, care a evadat vitejește din Constantinopole și a ajutat la repatrierea rămășițelor bravului Marco Antonio Bragadin în mâinile Republicii. Devotat în egală măsură înțelepciunii și faptelor curajoase, a absolvit la Bologna cu rezultate excelente, și a venit în orașul nostru pentru a-și începe cariera de medic. *Dottore* Crivano, bănuiesc că nu l-ați întâlnit până acum pe Signore della Porta.

Crivano și napolitanul se înclină politicos unul în fața celuilalt.

Tatăl lui *dottore* Crivano, continuă Contarini, a fost secretarul principal al rudei mele, lordul Pietro Glissenti, ultimul șambelan al Ciprului, și l-a servit cu fidelitate până când au fost uciși amândoi la Famagusta. Și, de parcă familia Contarini nu i-ar fi rămas suficient îndatorată pentru acel sacrificiu, *dottore* Crivano m-a tratat de curând de o insomnie care mă sâcâia deja cu mult înainte de postul mare. Te îndemn să-i ceri sfatul în privința propriilor tale indispoziții, Giovan. E omul cel mai în măsură să te ajute.

Nu vă simțiți bine, signore? întreabă Crivano.

Vocea napolitanului e slabă și hârșâită, asemenea fâsâitului unor documente. Nu e mare lucru, spune el. Sunt bine.

Contarini se apleacă spre Crivano, își coboară vocea. Tușește, spune el. Uneori îmi imaginez că inima lui îi va sări din gură asemenea unei broaște, tușește groaznic de mult. Starea lui se înrăutățește după ce mănâncă, de asta refuză să ia masa cu noi. Omul e înclinat să nu creadă, *dottore,* că zgomote atât de teribile ar putea proveni din plămânii unui om atât de mic.

Sper să-mi scuzați lipsa de politețe, domnule senator, spune napolitanul, dar așa cum ați observat deja, cu siguranță, soarele se apropie de zenit. Cu permisiunea dumneavoastră, mă voi ocupa de copii.

Della Porta se îndepărtează prin peristil, intrând în marea sală. Contarini îl bate pe braț pe Crivano și îi face conspirativ cu ochiul, apoi se întoarce să întâmpine alți oaspeți. Dezorientat pe moment, Crivano se pierde prin mulțime,

căutând fețe cunoscute, meditând la napolitan. Della Porta, se gândește. Din Napoli. De ce i se pare cunoscut?

Servitorii au început să-i poftească pe oaspeți la locurile lor. Crivano ajunge să stea între o junǎ ursuză, ascunsă sub văluri, și un gentleman mai în vârstă pe nume Barbaro – un procurator din San Marco, destul de surd –, care denigrează cu voce tare breasla sticlarilor, până când este servit primul fel de mâncare. Atelierele de sticlărie ale familiei Medici, strigă bătrânul Barbaro, fac lentile de calitate, dar ele n-au nicio șansă în comparație cu cele din atelierele din Olanda. Și de unde provin meșteșugarii lor cei mai buni? De aici! Îi tratăm pe breslașii noștri ca pe niște prinți ai negoțului, iar ei se comportă ca niște curve!

Crivano vrea să-și arate politicos dezacordul – un impuls lipsit de sens, din moment ce procuratorul cu siguranță nu-l va auzi – și încearcă să pună cap la cap puținele cunoștințe de optică pe care le are când își aduce aminte. Mă iertați, domnișoară, îi șoptește fetei cu văl. Gentlemanul napolitan care a fost aici ceva mai devreme, cel pe nume Della Porta… nu este el cumva Giambattista della Porta, autorul lucrării *Magiae Naturalis* și a faimoasei cărți despre fizionomie?

Sub norii gri de dantelă, ochii fetei sunt absorbiți de ai lui, dar aceasta nu răspunde.

Sau poate, spune Crivano, îl cunoașteți în calitate de dramaturg și mai puțin ca pe un ilustru învățat? În calitate de autor al comediilor populare *Penelopa, Fecioara* și *Olimpia*?

Vocea fetei e un murmur în contralto, fiecare cuvânt e format cu precizie. Sunt convinsă că Signore della Porta e ilustru, spune ea. Și cu siguranță e un învățat. Din acest motiv, bănuiesc că suntem îndreptățiți să vorbim despre el ca despre un ilustru învățat.

Puneți la îndoială erudiția lui Signore della Porta, domnișoară?

O, nu, *dottore.* Fiind una dintre cele care au citit ambele ediții ale *Magiae Naturalis* cu mare zel, n-aș îndrăzni să ridic astfel de obiecții. Pe deasupra, puțina învățătură pe care o primesc în școala de la mănăstire nu mă califică drept o cunoscătoare a subiectului. Nu mă pricep decât să imit ceea ce am spicuit din discuțiile erudiților mei veri.

Și ce anume ați auzit, dacă-mi permiteți?

Se uită la fața de masă și vocea ei scade și mai mult în intensitate. Dacă marea comunitate a învățaților ar putea fi asemuită cu familia instrumentelor muzicale, spune ea, atunci Giambattista della Porta poate fi asemuit cu un clopot de biserică. Munca lui se distinge prin claritatea sa de invidiat, însă nu prin subtilitatea sau orizontul ei.

Crivano râde, atrăgând o privire iritată din partea bătrânului procurator. În timp ce bâjbâie după o replică deșteaptă – un joc de cuvinte poate, despre cum răspunsul ei seamănă cu dangătul adevărului –, sosesc servitorii, aducând platouri imense: șuncă maturată fiartă în vin și boabe de capere, limbă de porc și struguri proaspeți, marțipan și prăjituri cu mirodenii. Crivano își freacă palmele, se întoarce spre fată să facă un comentariu în legătură cu ospățul, când aceasta își ridică vălurile.

E ca și cum s-ar fi prăbușit asemenea lui Icar spre mare – căzând vreme atât de îndelungată și de la o înălțime atât de teribilă, încât între timp a uitat că e în cădere –, iar acum ar fi lovit în sfârșit suprafața apei. Plămânii lui refuză aerul; membrele înmuiate nu-l mai ascultă. Simte cum se ridică în picioare pentru rugăciune și pentru toastul lui Contarini, cum își ridică pocalul cu vin de Mosela, însă urechile lui nu percep nimic decât freamătul interior al viscerelor sale.

Nu-și poate imagina care ar putea fi cauza acestui acces. N-a mai văzut-o niciodată pe fata asta; nu știe cine ar putea fi. Cu pielea ca smântâna, trăsăturile ascuțite și ochii îndărătnici, nu e frumoasă decât în sensul în care tinerețea și vivacitatea pot fi considerate frumoase. Există, poate, un parfum. Nu e atât vrăjit, cât mai degrabă îngrozit. Nu suportă să-i privească fața. Preferă să fixeze fibrele din tăblia mesei, ochii focalizează fierbinte și asiduu precum teribila lentilă a lui Arhimede. Cu toate astea, singura imagine clară din mintea lui e aceea a trupului zdrobit al Ciocârliei, carnea lui rozalie împrăștiată de ghiulea pe duneta *Vulturului Negru și Auriu.* De ce îl asaltează acum această amintire?

Bătrânul procurator și-a reluat pălăvrăgeala: o dâră de sos maroniu îi coboară pe mijlocul bărbiei. Sticlarii noștri duc lipsă de loialitate și de perspectivă! duruie el. Ar putea să calce în picioare cu ușurință Florența și Amsterdamul, dar nu vor să învețe, nu vor să se schimbe, nu au suficientă știință. Fii atent: de ce este orașul Sfântului Marcu superior orașului Sfântului Petru? Pentru că nu are un trecut păgân! De asta e fabricarea sticlei marea noastră artă: în nicio altă disciplină în afară de aceasta, meșteșugarii nu îi întrec pe predecesorii săi păgâni. Atelierele din Murano ar trebui să fie pline de pictori, ingineri și arhitecți, oameni învățați care să încerce să-și depășească predecesorii. Dar ce vând aceștia în schimb? Oglinzi. Oglinzi drăguțe și plate pentru domnișoare și sodomiți.

Oaspeții golesc platourile și sunt aduse alte platouri: friptură de prepeliță cu vinete, momițe fripte cu lămâie, o supă făcută din păsări cântătoare și pastă de migdale. Pe măsură ce fiecare farfurie de majolică e curățată, de sub firimituri și sosuri apar imaginile cu sânii dezgoliți ale zeițelor Annona, Felicitas și

Junona, oferind binecuvântări mute neamului Contarini. Acum urmează un vițel fiert și câteva gâște umplute, iată plăcintele cu carne de pui și picioarele de porc, iată tocănița de porumbel cu cepe întregi, translucide, ochi orbi care se topesc în zeama întunecată. Crivano aproape că nu mănâncă nimic. Fata, stând aproape nemișcată la marginea vederii lui, pare să mănânce și mai puțin.

La capătul mesei, Contarini se ridică în picioare, își ține mâna în aer, degetele lui puternice sunt îndoite în mod imperios. Este culmea mojiciei, spune el, să-l îndemni pe oaspetele tău să mănânce în grabă. Așadar, îmi cer iertare. Însă stimatul meu coleg, Signore della Porta, mă informează că distracțiile noastre trebuie să înceapă imediat, dacă dorim să avem parte de ele. Se pare că banchetul nostru depinde – așa cum bănuiesc că toate depind – de avantajele oferite de razele soarelui la amiază. Mai mult de atât nu vă voi spune, de teamă să nu trezesc marea supărare a micului napolitan. Ajunge! Să ne retragem prin peristil, unde ne așteaptă locurile noastre!

Crivano bâiguie câteva cuvinte politicoase către junǎ, se ridică în picioare și părăsește curtea, profitând de ocazie ca să scape și să-și pună ordine în idei. Pulsul îi izbește în tâmple și în viscere, înăbușit și defazat, asemenea loviturilor de ciocan prin care muncitorii scufundă un pilon în argila groasă. Crede că e pur și simplu bolnav: lovit de vreo miasmă oarecare specifică lagunei. E o coincidență, n-are nicio legătură cu fata. Dar chiar în timp ce îi trec prin cap aceste lucruri, se imaginează pe sine ca fiind un actor care n-a repetat suficient, declamând aceste fraze unui auditoriu nevăzut, în teatrul întunecat al minții sale. Partea lui ascunsă probabil că știe deja.

Pentru că n-are nimic în burtă care să-i întârzie efectul, vinul îi năvălește în sânge, făcându-l să pășească greoi și dezordonat în timp ce intră în clădire. În marea sală s-a făcut ordine; panourile de lemn au fost montate, draperiile puse la locurile lor, blocând ferestrele care dau înspre curte. Lumina soarelui pătrunde doar prin *loggia,* la capătul opus al sălii: un tremur lichid pe tavanul pictat, ecoul vălurit al suprafeței apei din Canal Grande care curge chiar dedesubt, ascuns vederii. Undeva în apropiere – n-ar putea să spună de unde –, aude un clinchet slab, metal atingând alt metal și râsul înăbușit al unui copil.

Crivano clipește, nesigur pe picioare în întuneric. Lângă el apare un servitor cu un felinar pentru a-l conduce într-o încăpere adiacentă. Ferestrele sunt acoperite și aici de perdele, iar în fața lor e un poliptic cu pânze albe. În lumina ștearsă a candelabrului, Crivano descoperă patru rânduri de scaune rabatabile, îndreptate spre pânze; un culoar larg ajunge până la

ele, iar el îl urmează până la un scaun aflat în față. În timp ce se așază pe scaun, observă un mic pupitru plasat lângă șevalete și un cufăr lung de lemn pe podea, în fața lor, una dintre laturile sale fiind ascunsă de draperii. Se întreabă ce-o fi cu toate acestea, în timp ce ceilalți invitați încep să sosească unul câte unul și, dintr-odată, locul din dreapta lui este ocupat. Știe fără să se uite că e fata.

Contarini reapare, așezându-se cu un gest amplu într-un scaun, iar della Porta se instalează în fața pupitrului. Domnule senator Contarini, spune el, mult distinse doamne și mult distinși domni, stimați prieteni, vă mulțumesc pentru îngăduința cu care îmi acordați oportunitatea de a vă demonstra în această după-amiază câteva principii ale științei care mi-au solicitat vreme îndelungată interesul. Înainte de a începe, ar trebui să vă spun că imaginile pe care le veți vedea ar putea fi șocante pentru unii dintre dumneavoastră și că niciuna dintre femeile, persoanele cu constituție delicată sau slabe de înger nu este obligată să participe. Cu toate astea, pot să vă asigur că tot ce veți vedea astăzi aici este consecința exclusivă a punerii virtuoase în practică a magiei naturale, și înfăptuită prin prisma înțelegerii umile a procedurilor ascunse ale Sufletului Divin al Lumii. În acest moment nu vă voi mai oferi explicații suplimentare în afară de a le semnala părților interesate ediția extinsă a cărții mele *Magiae Naturalis,* disponibilă la oricare dintre librarii de calitate din orașul dumneavoastră. Textul din care vă voi citi e un poem narativ compus de mine. Vă rog să stingeți luminile.

Della Porta își începe discursul cu un prolog înfumurat despre gloria apusă a Republicii, iar atenția lui Crivano moare odată cu lumina lumânărilor, absorbită de fată, de Contarini, de ceilalți oaspeți, de splendoarea poleită a încăperii, de cufărul ciudat de pe podea, iarăși de fată, până când dinspre ferestrele acoperite se aude un bufnet neașteptat și pe pânze se materializează o panoramă ciudată.

Dinspre scaunele din apropiere se aud icnete și câteva blesteme mormăite; fata pare să devină încordată, să se apropie de el. E ca și cum peretele din fața lor s-ar fi dizolvat pentru a lăsa la vedere un peisaj plin de umbre: un luminiș înconjurat de copaci strâmbi sub un cer fără soare. Imaginea e atât de clară, iar detaliile și culorile ei o fac atât de dinamică, încât cele mai reușite lucrări ale celor mai abili pictori *trompe-l'oeil* par mâzgălelile unor copii debili. Iar acum frunzele copacilor fantomă încep într-adevăr să se miște, o briză ușoară le face să foșnească. Auditoriul emite noi icnete.

După șocul inițial, Crivano se gândește la un capitol din cartea lui della Porta – și la o discuție similară, net superioară,

pe aceeași temă, din scrierile lui Ibn al-Haitham – și rânjește, mulțumit de sine. *E o camera obscura,* șoptește el. Acea cutie de pe podea. Ceea ce vedem nu este altceva decât curtea de dincolo de zid.

Pentru o lungă perioadă de timp, fata nu răspunde. *Pe urmă vorbi înțeleptul Dandolo,* duduie della Porta, *trecerea anilor nediminuându-i fervoarea.*

Dar noi stăm cu fața îndreptată spre curte, șoptește fata. Iar imaginea nu e cu susul în jos, așa cum ar trebui să fie.

Ssst, sâsâie Contarini peste umăr.

Fata are dreptate: aceasta nu e *o camera obscura* sau nu e doar atât. Crivano își trece în revistă cunoștințele de optică și nu găsește răspunsul. O a doua lentilă? se întreabă. O oglindă convexă?

Zgomotul unor cinele și zbierătul ciudat al unui oboi îi alungă aceste gânduri. Două grupuri de bărbați în armuri se apropie, paloșele și coifurile lor strălucitoare bombardează încăperea cu scânteieri fantastice. Ei ocupă poziție pe cele două părți ale întăriturii care se ridică din mlaștină – bizantinii în stânga, cruciații în dreapta – și își agită fioros armele unii spre ceilalți.

Napolitanul continuă nararea complexă a poveștii familiare: asaltul dogelui fanatic asupra zidurilor Constantinopolului. *Și, iată, celălalt prinț a privit și a văzut curajul acestui om din vechime, și mare a fost rușinea lor, căci faptele la care au fost martori n-aveau pereche.* În ciuda versurilor inepte și a imaginilor bombastice, Crivano e mai degrabă tulburat decât amuzat. Ceva din aspectul ca de vis al proiecției lui della Porta trezește în el amintiri violente, neancorate de nimic altceva decât unele de altele, care îi răsar în fața ochilor minții de nicăieri și dispar la fel de repede cum au apărut. Golful Patras plin de sânge, suprafața apei cuprinsă de flăcări, sufocată de săgeți și scuturi și membre tăiate și turbane albe. Un hambar din Tiflis plin de cadavre, aburii care se ridicau în aerul rece. Ciocârlia ocupat cu reîncărcatul pe puntea superioară, cântând un cântec grosolan, apoi tunetul și fumul și adio pentru totdeauna. Căpitanul Bua legat de un stâlp în piața orașului Lepanto, țipând, cu umerii jupuiți. Pielea tuciurie a lui Bragadin pe masa ambasadorului. Mâna albă a lui Verzelin dibuind pe sub pânza de sac. Ciocârlia din nou, despăturindu-și certificatul de înmatriculare în lumina focului. *Mama mea n-o să creadă niciodată că sunt mort. Dacă îi dai asta, atunci poate că va ști.*

Întăritura se rupe în două, cruciații îi copleșesc pe greci, iar auditoriul ovaționează și aplaudă. Della Porta face un pas în față, se înclină cu eleganță, se apleacă spre cufărul de lemn –

mâna lui fusiformă e luminată pentru o clipă în vârtejul firelor de praf, umbra ei imensă e proiectată pe pânza din fundal și îi închide capacul curbat. Panorama se întunecă.

Fata murmură ceva despre apertură, lentile biconvexe, vase placate cu oglinzi, dar Crivano își cere scuze și iese val-vârtej din încăpere. În marea sală, servitorii îndepărtează draperiile și panourile din fața ferestrelor, lăsând lumina să intre. Din curte se revarsă copiii, râd și strigă, poartă fragmente din armurile taților lor, își flutură săbiile inofensive. Crivano se furișează printre ei până la peristil, pășind peste întăriturile lor de jucărie făcute din ghips, umplându-și plămânii cu aer cald.

Mai mulți servitori curăță masa unde s-a ținut banchetul; trece de ei în drum spre capătul îndepărtat al curții, unde tufele joase de buxus formează cercuri concentrice. În centrul lor se află un cadran solar, marmură șlefuită pe un postament de calcar gri; tija de fier, poziționată în apropiere de vârful analemei, arată că ora se apropie de a douăzeci și una bătaie de clopot. Briza a început să-și facă simțită prezența și ceața s-a risipit. Cerul e împestrițat de câteva zdrențe de nori înalți, alunecând spre orizont cu o iuțeală surprinzătoare. Crivano se simte dintr-odată obosit. Se așază pe o bancă arcuită și privește umbra tijei târându-se pe marmura strălucitoare până când fata îl găsește din nou.

Se află de partea cealaltă a gardului viu, fața ei e acoperită de văluri, își ține degetele nervoase împreunate în față. Crivano se ridică în picioare, își dă jos tichia și se uită calm la ea până când aceasta i se alătură. O vreme stau amândoi într-o tăcere stânjenitoare. E mai în vârstă decât ar fi crezut; probabil că are peste douăzeci de ani. Ceva din ea îi aduce aminte de Cipru, deși n-ar putea spune ce anume. Cine ești? o întreabă el.

Numele meu e Perina, spune ea. Sunt verișoara senatorului Contarini.

Cine este tatăl tău?

Părinții mei nu mai sunt în viață. Nu mi-am cunoscut niciodată tatăl. Am fost crescută în această casă.

Pe tot cuprinsul orașului, clopotele anunță ora: un vuiet vibrant și luminos, ca sunetul unei ploi puternice pe acoperiș. Mâinile lui Crivano au început să tremure, își apucă strâns genunchii ca să și le calmeze. Deci ești călugăriță, spune el.

Fața ei capătă o expresie acră. Studiez, spune ea. La școala monahală din Santa Caterina. Nu m-am călugărit.

Probabil că se așteaptă să o faci. Altminteri nu vei mai avea libertatea de a veni și a pleca când dorești.

De-a lungul anilor, spune Perina, surorile de la Santa Caterina au avut parte de mari beneficii de pe urma moștenitorilor familiei Contarini. Asta înseamnă beneficii.

Înțeleg.

În apropiere de masa unde se ține banchetul, un copil care ataca prostește sub enormul său coif de bronz s-a lovit de trunchiul unui migdal. Cade pe spate în iarbă; coiful său se rostogolește cât colo. După o clipă se ridică în capul oaselor și începe să plângă. Crivano zâmbește.

Am auzit că ai luptat împotriva turcilor la Lepanto, spune Perina. E adevărat?

Ceilalți băieți râd de băiatul care se smiorcăie. O fată mai mare îl face să tacă, se apleacă să-i îngrijească nasul plin de sânge. *Ai luptat împotriva turcilor la Lepanto*, se gândește Crivano. N-a spus pur și simplu: *ai luptat la Lepanto.* O particularitate interesantă. Da, spune Crivano. E adevărat.

Mi-ar plăcea foarte mult să-mi povestești despre rolul tău în bătălie, *dottore* Crivano, dacă dorești să vorbești despre asta.

Un vârtej negru și galben de pițigoi se ridică deasupra acoperișului și se năpustește asupra vârfurilor de copac în căutare de omizi. Se împletesc în zbor și plonjează cu eleganță pe deasupra capetelor copiilor, ignorându-i și fiind ignorați la rândul lor de copii.

Asta a fost cu foarte mult timp în urmă, spune Crivano și mi-e teamă că trecerea anilor mi-a împrăștiat într-o anumită măsură amintirile. Sunt convins că ai citit deja despre bătălie, dar trebuie să spun că faimoasele relatări puse pe hârtie în prealabil de către cei întorși din luptă îți vor fi mai de folos, fie și numai pentru că acei bărbați au hotărât să înmoaie pana în cerneală imediat după ce au lăsat săbiile din mână.

Desigur, spune Perina. Cu toate astea, sunt foarte interesată de particularitățile experienței tale. Aș fi recunoscătoare totuși dacă te-ai hotărî să mi le împărtășești.

Cred că ai găsi mai multă claritate și ai înțelege mai bine cele petrecute chiar și din scrierile acelor istorici recenți ai Republicii care *nu* au fost acolo, care n-au cunoștințe directe în privința niciunui alt domeniu în afară de cele furnizate de bibliotecile lor, continuă Crivano. Semnificația ultimă a unui astfel de eveniment poate fi deslușit într-o prea mică măsură în haosul fără formă din mijlocul lui. Amintirile mele legate de Lepanto sunt formate mai ales din fum și zgomot, din trupurile morților și muribunzilor. Sunt convins că în acea zi importantă au avut loc multe acte de curaj, dar eu n-am luat parte la niciunul dintre acestea și nici n-am fost martor la vreunul. Pentru mine și pentru tovarășii mei a fost o ascensiune dificilă și lipsită de glorie, menită să ne țină în viață, una pe care mulți dintre noi au întreprins-o fără succes. Nu trebuie să vă pară rău pentru pierderea unor astfel de relatări, domnișoară. Și să nu credeți că poveștile acestor oameni căzuți la datorie au fost

îngropate împreună cu ei. Ele sunt de fapt chiar pământul care le macină oasele.

Până să termine de vorbit, propria voce îi pare lui Crivano distantă, ca și cum ar veni dintr-o încăpere aflată în apropiere. Vederea lui s-a îngustat pentru a exclude totul în afară de câteva detalii ale fetei: mâinile împreunate, pieptul pudrat, fața acoperită de văl.

Dar nu înțelegi, *dottore*! spune fata și îl prinde cu o mână fermă de antebraț. Eu vreau să cunosc tocmai acest haos, tocmai această dezordine!

Vălul îi ascunde fața, dar pare că în ochii ei strălucesc lacrimi. Conștient de degetele ei reci pe încheietura lui și de subita senzație că ceva îi râcâie stomacul, închide ochii și strânge din dinți. De ce? întreabă el.

Degetele ei se desfac; o simte schimbându-și poziția pe bancă. Pentru că am ajuns să cred că adevărul se ascunde într-o astfel de neorânduială.

Pițigoii zboară peste capetele lor. *Ii-cia,* spun ei. *Ii-cia, Ii-cia.*

Îmi pare sincer rău, spune Crivano. Aș vrea să continuăm această discuție, domnișoară, și nu intenționez să fiu grosolan, dar se găsește din întâmplare pe aici vreo latrină spre care să mă îndrumi? Mi-e teamă că nu mă simt prea bine.

Fata e în picioare, agitată, trăgându-l de mânecă. Îi dă voie să-l conducă pe un coridor lung spre partea din spate a palatului. Printre scuzele, propunerile ei de a-l ajuta și expresiile îngrijorării ei, el reușește să discearnă unde se află latrina și își ia în grabă rămas-bun de la ea.

Reușește să nu se mânjească, dar nici mult nu i-a lipsit. Își atârnă roba de cetățean pe un cârlig, își lasă pantalonii bufanți pe vine, se așază deasupra deschizăturii făcute în lemnul uzat și își sprijină capul de zidul de cărămizi și își golește viscerele, transpirând și tremurând. Se simte mai bine aproape imediat, apoi se simte ridicol, apoi în timp ce își aranjează hainele e lovit brusc de dorința de a rămâne pentru totdeauna în această mică încăpere împuțită, ascuns de ochii celorlalți, străin chiar și față de propriile intrigi. Respiră de mai multe ori adânc, închide ochii și se imaginează ca fiind o pupă ascunsă în solul fecund, în timp ce lumea activă a insectelor roiește deasupra ei.

Când în sfârșit iese din latrină, fata nu mai e nicăieri, însă tânărul Marco Contarini îl așteaptă în hol. Vă simțiți suficient de bine ca să aveți o întrevedere cu tatăl meu, *dottore*? întreabă el. Speră să poată răpi câteva minute din timpul dumneavoastră.

29.

Apartamentele private ale senatorului sunt la mezanin, sub *piano nobile,* pe latura palatului care privește spre Canal Grande. Așteptând în anticameră în timp ce Marco se consultă cu tatăl său, răsfoind o ediție octavo din *De Varietate Rerum* al lui Cardano pe care a găsit-o deschisă pe masă, Crivano e conștient de valurile insistente care se lovesc de zidurile palatului și de cântecul abia audibil al unui gondolier care trece cu barca. Un cântec pe care-l știe sau pe care l-a știut cândva în tinerețe.

Apoi se aude o broască, masiva ușă interioară se deschide și iată-l pe Verzelin, clătinându-se pe picioarele lui de cadavru, cu giulgiul său din pânză de sac năpădit de alge și orbitele ochilor curățate de crabi. Din gura lui acuzatoare i se varsă pe piept un șuvoi de nămol negru, în nămol se zbat creaturi de un alb fantomatic.

Crivano se retrage – șterge zidul cu omoplatul, cartea alunecă pe podea –, dar nu e Verzelin, sigur că nu e el, e tânărul Marco, ieșind din biblioteca tatălui său. Sfântă fecioară, *dottore,* spune el. Ce naiba s-a întâmplat?

Nimic! bolborosește Crivano. Absolut nimic. Efectul prelungit al unei boli minore, atâta tot. Aseară am mâncat o bucată de prepeliță stricată la hanul unde sunt cazat și se elimină mai greu. Îmi cer iertare. Nu trebuie să vă faceți griji.

Regretabil, *dottore.* Aveți toată simpatia mea. Sunteți cazat la Vulturul Alb, nu-i așa? Locul are o reputație destul de bună, dar niciun han nu este întrutotul sigur, mai ales în perioada festivalului Sensa. Ar trebui să reconsiderați propunerea tatălui meu de a sta aici, împreună cu noi.

Sunteți foarte amabil, spune Crivano, aplecându-se să ia cartea care a căzut. Însă Vulturul Alb este un loc ideal pentru mine și n-aș vrea să îngreunez și mai mult treburile gospodăriei dumneavoastră cu prezența mea. Până la urmă, prepeliță stricată ți se poate servi la orice han.

Marco își îngustează ochii și ridică alert capul. Sper că nesăbuita mea verișoară nu v-a spus nimic care să vă supere sau să vă jignească.

Sub pielea lui Crivano se adună o mulțime de convulsii. Cine? spune el.

Verișoara mea. Perina. Fata cu care…

A, da, desigur! Nu, nici vorbă! E o fată încântătoare. Foarte echilibrată. Deșteaptă.

Într-adevăr, spune Marco. Bine. Tatăl meu m-a rugat să vă cer iertare pentru întârziere. Vă va primi imediat, dacă nu aveți

nimic împotrivă să-l aşteptaţi aici.

Crivano nu are nicio obiecţie. Marco pleacă, iar după un moment în care îşi adună minţile, Crivano continuă să exploreze camera. În cercurile învăţaţilor, aceste încăperi sunt printre cele mai renumite din întreaga lume creştină, despre ele se vorbeşte în şoaptă, pe un ton invidios, din Varşovia până-n Lisabona. Mulţi oameni şi-ar pune la bătaie proprietăţile sau ar fi în stare să comită grave ofense doar ca să poată arunca o privire în acest loc unde el îşi pierde acum timpul. Până şi bogăţia mobilei din încăpere – căminul din serpentin şi marmură, friza poleită, cu alegorii pictate în ulei – pălеşte în faţa obiectelor ce acoperă mesele şi pereţii. Cioburile lustruite ale unor vaze greceşti. Fragmente ale unor sculpturi romane. Casete de lemn umplute cu minerale rare, cristale bizare, pieile unor bestii stranii. O multitudine uluitoare de instrumente de măsurare şi de calcul. Machetele unor maşini de asalt şi ale unor galere. Panouri de lemn pictate şi pânze ce dau dovadă de o mare virtuozitate şi inventivitate.

Lui Crivano nu-i vine să atingă nimic, ci se îndreaptă spre ultima dintre acestea. Primul care îi atrage atenţia e portretul unui patrician cu barbă, mutat într-un colţ ca să facă loc tablourilor mai mari. Cu vopseaua crăpată din cauza trecerii timpului, suprafaţa ei reproduce o imagine atât de precisă în detaliile ei, încât ar putea fi confundată cu o fereastră. Cu toate că e impresionantă, în ea rezidă o lipsă de viaţă care te îngheaţă – vacuitatea antiseptică a unui model – care ar putea justifica faptul că a fost nevoită să-şi cedeze locul altor lucrări.

Locul de cinste pe peretele cel mai lung e ocupat de ceva întrucâtva diferit, o scenă în tonuri ce imită pietrele preţioase: Europa cu sânii dezgoliţi, întinsă pe taurul ei alb împodobit cu ghirlande. În ramele din apropiere mai apar şi alte bovine, iar una dintre aceste lucrări îi atrage în mod particular atenţia lui Crivano: un tablou bucolic, reprezentând recolta de toamnă. Crivano compară compoziţia încărcată cu propriile amintiri legate de anul petrecut la o fermă din Anatolia – al paisprezecelea său an, anul de după bătălia de la Lepanto, cu un an înainte ca ienicerii să-l fi revendicat – şi o găseşte absurdă, schiţată după capriciile unui pictor căruia îi lipseau priceperea sau interesul faţă de redarea riguroasă a caracterului practic al agriculturii. Fermierii nediferenţiaţi, grămada şovăielnică de mere, multitudinea de unelte irelevante: în ciuda stupidităţii, îl fascinează. Fiecare detaliu pare pus anume în tablou ca să nege propria experienţă, ca să disloce palidele lui amintiri şi să le înlocuiască cu un adevăr abstract la care doar pictorul are acces. Mâna curajoasă a meseriaşului a agăţat până şi un centaur de norii din depărtare – nori de un verde tenebros

care nu face decât să-i aducă aminte de peisajul spectral invocat de dispozitivul lui della Porta.

Basul plăcut al vocii senatorului îi ajunge la ureche din celălalt capăt al încăperii, ca o mână care-l bate pe umăr. Oricare ar fi defectele ei, rămâne una dintre pânzele mele preferate. Mă mâhnește profund soarta acestui om.

Crivano se întoarce și-l întâmpină cu o plecăciune. Vă referiți la pictor? spune el. Nu știu nimic despre el.

Senatorul Contarini și-a schimbat roba de catifea cu o tunică neagră, țesută din damasc fin; traversează încăperea în direcția lui Crivano și se sprijină de marginea mesei. Pictorul vine din Bassano del Grappa. A devenit cunoscut în studioul tatălui său, Jacopo, care avusese mare succes cu scene rustice cum e aceasta. Multe dintre cele mai străvechi familii ale orașului nostru se desfată cu evocări ale proprietăților aflate departe, pe uscat, sursa unei bune părți din bogăția lor. În cazul în care ați avut ocazia să vizitați casa unui nobil din acest oraș, atunci sunt convins că ați văzut și lucrările lui Jacopo.

Senatorul își afundă mâna într-un talmeș-balmeș de instrumente și scoate la suprafață o lentilă măritoare, pe care o duce în dreptul tabloului ca să examineze centaurul născut din nor. După marele incendiu din palatul dogelui, continuă senatorul, Francesco – căci Francesco este numele de botez al celui care a pictat pânza – s-a mutat în oraș ca să-și deschidă propriul atelier. Marele Consiliu mi-a încredințat mie restaurarea palatului, iar eu i-am comandat câteva lucrări. Credeam că văd în lucrările lui promisiunea măreției. O măreție cum acest oraș n-a mai văzut de pe vremea când ciuma ni l-a răpit pe Tițian. Acel potențial nu mai are nicio șansă să devină realitate. Dar cine poate spune cu siguranță că m-am înșelat? Sau poate că sunt doar un visător, pentru faptul că mă preocupă lucruri fără de folos ca acestea, în loc să-mi văd de galere, de armament, fortificații, diversele arme primitive ale republicii?

Crivano se lasă de pe un picior pe altul, privește lentila de cristal străbătând suprafața pictată. Dacă un om vrea să exercite puterea, spune el, atunci acel om trebuie să controleze imaginea puterii. Sau cel puțin asta vrea un anumit funcționar din Florența să credem.

Contarini chicotește. Cam asta îmi trece prin minte, afirmă el. De multe ori sunt preocupat de asta. Desigur, același florentin abil ne previne și în legătură cu acei bărbați care visează la republici ideale care n-au existat niciodată. Acestor nesăbuiți – cum se exprimă oare? – nu le dă pace într-o asemenea măsură ideea că felul în care trăim e foarte îndepărtat de felul în care *ar trebui* să trăim, încât ajung să

desconsidere ce este făcut în detrimentul a ceea ce ar trebui făcut. Și astfel ei atrag pieirea asupra lor, asupra visurilor și familiilor lor. Câteodată am impresia că ar trebui să mă număr și pe mine însumi printre acești visători fără minte. Dar această suspiciune nu mă face niciodată să-mi fie rușine.

Sticla alunecă deasupra pânzei: nori verzi, mere roșii, vite de un maroniu-deschis. Ce s-a ales de el?

De cine?

De pictor, domnule senator.

Contarini își îndreaptă spatele, își coboară mâna, șterge lentila cu mâneca tunicii. Împotriva sfatului tatălui său, spune el, Francesco a început să se apropie de un grup de tineri nobili învățați. Agresivi din punct de vedere politic, lipsiți de răbdare în privința dictatelor date de papă, implicați în căutarea cunoașterii secrete. Aceștia nu erau nicidecum nobilii care-i ajutaseră familia să se îmbogățească. Această legătură care-i provoca sentimente contradictorii l-a aruncat pe Francesco în brațele anxietății, iar temperamentul său nu era unul care să îndure cu ușurință anxietatea. Privind în urmă, e clar că a suferit de o anumită infirmitate a minții. Potrivit bietei lui soții, a ajuns să creadă că zbirii și Consiliul celor Zece sunt pe urmele lui și că nu-i vor binele. Credea că l-au atacat prin practici de magie demonică în timp ce dormea, ștergându-i și alterându-i memoria. Sau cel puțin așa a declarat soția lui. Mie mi se pare la fel de posibilă varianta ca el să fi căutat să se desprindă de această lume, așa cum fac unii oameni, așa cum au făcut-o dintotdeauna. În orice caz, cu aproximativ șase luni în urmă, a sărit pe fereastra cea mai de sus a casei pe care o închiria. Nu a murit în urma căzăturii, dar a fost grav rănit și, în ciuda străduințelor prietenului nostru, Dottore de Nis, este și astăzi legat de patul său, nefiind în stare să îndeplinească nici cele mai banale sarcini. În grația Lui infinită, Dumnezeu nu a permis să fie afectat cursul natural al vieții: i-a acordat bătrânului Jacopo odihnă veșnică în februarie. Și se poate întâmpla oricând, cred eu, ca Francesco să-l urmeze pe tatăl său în mormânt.

Crivano își încrețește fruntea și studiază pânza, ca și cum aceasta ar putea să-i dezvăluie vreun indiciu al nebuniei creatorului, însă nu remarcă nimic nou. Presupun că temerile pictorului nu aveau niciun fel de temei, spune el.

Vă referiți la teama lui față de zbiri? spune Contarini cu un zâmbet macabru. Sau la cele legate de asalturile demonice asupra minții lui adormite?

Mă refer la zbiri.

Senatorul ridică din sprânceană, dă din cap, își mută privirea. Am făcut cercetări, spune el. În calitatea mea de

patron, mă simțeam într-o anumită măsură responsabil. Afirmațiile soției păreau neverosimile, dar – datorită activităților neobișnuite practicate de unii dintre tinerii prieteni ai lui Francesco – nu puteau fi neglijate cu totul. Inchiziția a susținut că nu știe nimic despre cazul lui. De asemenea, Ministerul Nopții susține că nu știe nimic.

Dar Consiliul celor Zece?

Contarini bate ușor din palme, ținându-și mâinile căuș ca și cum ar fi încercat să prindă o muscă, apoi și le desface, frecându-le încet una de alta. Din partea Consiliului, spune el, n-am primit decât obișnuitul răspuns confuzant. Ei nu neagă niciodată nimic, după câte știți. Puterea lor rezidă în percepția comună că ochii și urechile lor sunt peste tot. Negarea ar însemna că nu știu despre ce vorbești. Astfel, fălcile lor leonine rămân încleștate pe adevărul problemei, la fel cum secretul sorții nefericite a lui Francesco poate fi știut doar de…

Contarini izbucnește în râs, îl bate pe Crivano pe braț. Voiam să spun că e știut doar de Somnus și de cei trei fii tăcuți ai lui, conclude senatorul. Dar dumneavoastră sunteți în relații bune cu Somnus cel cu aripile pline de rouă, nu-i așa, *dottore*? Trebuie să fiți, dată fiind ușurința cu care ați reușit să-l faceți să mă primească din nou în grațiile sale.

Aceasta e o strategie la vedere, al cărei scop e abandonarea subiectului – una stângace, potrivit standardelor senatorului –, dar Crivano n-o poate dejuca cu grație. În loc de asta, chicotește politicos. Mă bucur să aud asta, domnule senator, spune el. Sunt onorat că v-am putut fi de folos în legătură cu acest mic necaz.

Deloc neglijabil când tu ești cel care nu poate dormi, *dottore*, spune Contarini. Face un gest către ușa din colț, ușa prin care a intrat în încăpere. Doriți să mă urmați în bibliotecă? întreabă el. Se află într-o dezordine reprobabilă în acest moment, dar vă voi face totuși un scurt tur. Dacă găsiți ceva care să fie folositor în cercetările dumneavoastră, atunci voi dispune în consecință.

Sunteți mult prea generos, domnule senator, spune Crivano. N-aș vrea să fiu insistent…

Dar senatorul s-a îndepărtat deja, astfel încât Crivano e nevoit să-l urmeze. Când ajunge la ușă, din interiorul bibliotecii vocea bătrânului reia firul discuției. Iată un lucru ciudat, spune. Nu știu – poate că dumneavoastră veți ști să răspundeți – dacă asta are vreo oarecare legătură cu vinul de ciubotica-cucului ori e, pur și simplu, consecința unei deficiențe mai vechi, *dottore,* dar în ultimele câteva nopți visele mele au fost de o intensitate copleșitoare.

Pentru o clipă, Crivano rămâne paralizat în pragul bibliotecii, înmărmurit de plenitudinea ce se arată în fața ochilor săi, înainte de a se aventura înăuntru. Ceva mai mare decât anticamera pe care tocmai a lăsat-o în urmă, această încăpere e atât de încărcată de comori, încât pare mai mică, abia ceva mai mare decât o cămară. La prima vedere, pereții ei par construiți în întregime din hârtie și piele: cărți noi, în format octavo, vechi quarto-uri, codexuri antice, unele dintre ele așezate pe orizontală, altele pe muchiile lor legate, iară altele cu cotorul la vedere, așa cum se obișnuiește mai nou, și niciuna dintre ele nu are lanț. Doar când își forțează privirea încep să se întrevadă fibrele de stejar: un sistem de rafturi în unghi drept și casete care asigură echilibrul lor, sprijinindu-le. Puținul spațiu care nu e ocupat de dulapuri este abandonat în favoarea diagramelor, desenelor, schițelor făcute de ingineri și arhitecți, prinse în rame simple de lemn. Privirea lui Crivano le trece repede în revistă – structuri reale și imaginare ce explodează în perspective și linii, devenind peisaje albe fără caracteristici –, până când reușește să identifice o imagine cunoscută: fațada simetrică, trasată cu precizie, a bisericii Il Redentore.

Această recunoaștere e însoțită de o senzație vertiginoasă de amețeală. Acel templu alb, nepământean, de pe Giudecca, se reducea cândva doar la atâta: câteva linii pe hârtie, o noțiune răsărită din mintea unui om. La fel ca și acest palat în care se află acum, toate cărțile sub care se încovoaie rafturile din jurul său, gondola cea neagră care l-a adus până aici – într-adevăr, întregul oraș: totul a țâșnit de-a lungul secolelor din mii de minți. La fel și planul de a fura oglinzi care acum îl poartă în siajul său: încolțit în intelectul fertil al primei consoarte a sultanului. La fel și moartea bietului Verzelin: rezultatul principal al propriei minți conspirative. La fel ca toate lucrurile subtile și sensibile ce există sub soare: cândva ele au fost doar o idee în mintea lui Dumnezeu.

La câțiva centimetri de Crivano e un scaun masiv din lemn de alun, spătarul și brațele acestuia sunt împodobite cu modele elaborate, și el se sprijină de el cu o mână, apoi face un pas înainte și se așază. Stând deja la biroul său masiv, Contarini aranjează și rearanjează documentele împrăștiate pe suprafața lui în timp ce vorbește.

Aceste vise ale mele, spune el, nu sunt simple realcătuiri ale întâmplărilor zilei. Ele irump din adâncurile cele mai tăinuite ale inimii mele. Fețe pe care moartea le-a ascuns de mult din fața ochilor mei, fețe de care îmi amintesc doar din portretele de proastă calitate pe lângă care am trecut an de an fără să le acord atenție – mama mea, tatăl meu, frații și surorile mele,

copiii pe care i-am pierdut, chiar și doicile și servitorii care mi-au fost dragi în casa copilăriei mele –, aceste fețe mă bântuie în somn, apărându-mi înainte la fel de aievea cum sunteți dumneavoastră acum. M-au condus de-a lungul coridoarelor lungi ale amintirilor vagi spre vremuri și locuri pe care le-am uitat cu desăvârșire, unde am petrecut nopți întregi admirând detalii pe care nu le remarcasem în timpul vizitelor mele inițiale. Și, lucrul cel mai confuzant dintre toate, Vettor, e graba cu care aceste umbre din vis se micșorează și dispar la primele raze ale dimineții care îmi pătrund sub pleoapele ochilor bătrâni și slăbiți. Ceea ce în vis a fost pur, devine banal și ridicol. Vă rog să mă înțelegeți că nu încerc să evit aceste vise. Din contră, realizez că sufletul meu e inundat de calm, iar fervoarea îmi grăbește pașii spre ele. Mă minunez pur și simplu privindu-le, așa cum te-ai minuna în fața unei comete sau a unei bestii himerice, și încerc să le înțeleg. Aveți vreun sfat pe care să-l împărtășiți unui bătrân curios, în legătură cu acest subiect superficial?

Crivano l-a ascultat doar pe jumătate; se foiește în scaun. Există un număr substanțial de scrieri despre vise, spune el, însă experiența mea în domeniu e departe de a fi completă. Poate îmi veți permite să studiez problema în amănunt, ca să pot medita asupra ei câteva zile, înainte de a putea formula un diagnostic. S-ar putea să existe leacuri care să vă ajute să scăpați de aceste fantasme.

Desigur, *dottore.* Curiozitatea mea este aprinsă, însă nerăbdarea mea nu e mare. Voi căuta eu însumi scrierile pe care le-ați menționat. Trebuie să recunosc că am fost deja ademenit de paginile lucrării *Oneirocritica,* scrise de Artemidorus, o carte a cărei utilitate s-a redus până acum în aceste apartamente la nivelarea unor hârtii încrețite în după-amiezile cu umiditate crescută. Este un lucru minunat și în același timp ciudat, *dottore,* ca un om de vârsta mea să descopere că se simte mai tânăr, cu senzația că lumea diurnă a devenit mai clară și mai intensă. Este de asemenea surprinzător să afli că agentul revigorator este legat atât de strâns de amintirile trecutului, chiar dacă acele amintiri ar putea fi deformate de lentila minții cuprinse de vis. În general, acest act al rememorării nu este un tonic pentru oamenii bătrâni. Nu sunteți de acord?

Crivano observă forma ascuțită a sprâncenelor senatorului și întârzie o clipă cu răspunsul. Presupun, spune el, că asta depinde de ce anume este rememorat. Dottore de Nis mi-a vorbit despre un om pe care l-ați putea consulta în această chestiune. Un expert al artei memoriei, originar din Nola și care în prezent este oaspete în casa lordului Zuanne Mocenigo.

Contarini izbucnește într-un râs aspru. Da, spune el. L-am întâlnit pe acest om din Nola despre care-mi vorbiți. Un tip interesant. Dezagreabil. Cred că trăiește într-o iluzie. Am aflat de la colegii mei din Padova că a candidat pentru catedra de matematică rămasă vacantă, lucru comparabil, din câte am reușit eu să urmăresc firul gândirii lui, cu încercarea astronomului principal al sultanului de a deveni următorul papă. Am început să scriu scrisori pentru a-l susține pe unul dintre rivalii săi – fiul faimosului maestru al lăutei, Vincenzo Galilei, care s-a stabilit de curând la Pisa – care pare destul de promițător în ciuda tinereții lui. Spuneați că ați aflat despre omul din Nola de la Tristão?

Așa este, domnule senator.

Înțeleg, spune Contarini. Sper să iertați un bătrân că oferă sfaturi moralizatoare, dar v-aș ruga să fiți precaut în legătură cu Dottore de Nis.

Crivano îi răspunde senatorului cu un zâmbet larg, fără conținut. Ca-ntotdeauna, primesc sfaturile dumneavoastră cu recunoștință, spune el, dar nu am văzut în comportamentul lui Dottore de Nis nimic care să merite să fie cenzurat.

Sigur că nu. Nici eu n-aș fi văzut. De fapt, mi-aș încredința – mi-am încredințat deja – propria viață în mâinile lui Tristão de Nis. Problema arzătoare însă nu e ceea ce vedem noi, ci ceea ce vede Inchiziția.

Crivano își netezește barba, își trece un deget peste buzele arcuite. Mi s-a spus, afirmă el, că Inchiziția e lipsită de putere în teritoriile controlate de Republică. Este adevărat?

Așa este, într-adevăr. Și este conștientă de lipsa ei de putere. Și, asemenea unui animal înfometat, poftește acum la orice entitate mai vulnerabilă decât ea. Evreii și turcii se află acum în siguranță în orașul nostru, în condițiile în care se legitimează și rămân în zonele care le-au fost desemnate. La fel, familiile creștine din oraș nu au de ce să se teamă. Dar pentru cei creștinați de curând, cum este Tristão – pentru toate persoanele care trăiesc la granița comunităților discrete ale polisului nostru –, continuă să existe primejdii. Căci convertirea evreilor din Portugalia a fost impusă cu forța de către regele Manuel, sinceritatea creștinilor portughezi este pusă mereu la îndoială aici. Dottore de Nis are mulți prieteni printre învățații din ghetou, printre care și unii care-s renumiți ca fiind alchimiști și magicieni. Din câte știu, are legături și cu învățații turci. Marea afecțiune pe care o trezește în sânul familiilor nobile – membrii ce aparțin acestei case fiind pe primul loc – l-au ținut departe până acum de orice reproș. Dar dacă ar fi denunțat de către cine nu trebuie, lucrurile s-ar putea termina foarte prost.

Domnule senator, credeți că Tristão e sincer în exercitarea credinței sale?

Finalmente, ceea ce credeți dumneavoastră sau eu sau oricine altcineva nu va conta.

Desigur, spune Crivano. Înțeleg perfect. Dar permiteți-mi să repet cu modestie întrebarea. Credeți că Dottore de Nis este sincer?

O urmă de iritare întunecă fața lui Contarini, apoi dispare. Se întinde peste masă ca să ia un cristal mare, hexagonal – perfect limpede, cu excepția câtorva filoane de aur –, pe care îl folosește ca prespapier pentru una din grămezile lui de scrisori. Mută absent cristalul dintr-o palmă în alta. L-ați citit pe Boccaccio, Vettor? întreabă el.

Au trecut ceva ani de când nu l-am mai citit.

Poate îți vei aduce aminte de o poveste pe care Boccaccio i-o atribuie evreului Melchizedek. Acesta îi relatează sultanului povestea unui bătrân extrem de bogat, a cărui familie păstrează tradiția de a da mai departe fiului cel mai iubit din fiecare generație un inel străvechi. Când vine vremea ca acest bătrân să-și scrie testamentul, îi e imposibil să aleagă între cei trei fii ai săi, egali în virtute, și-n loc de asta roagă un bijutier talentat să-i facă două cópii după inel. Acestea sunt atât de exacte încât, după moartea bătrânului, nimeni, nici măcar bijutierul nu poate să spună care este originalul. Astfel se întâmplă și cu creștinii, mahomedanii și evreii, afirmă Melchizedek. Cine ar putea să rezolve această încurcătură? Dacă cele trei inele sunt într-adevăr identice, este oare o blasfemie să ne întrebăm dacă asta e o preocupare demnă de muritori? Dacă are până la urmă vreo însemnătate?

Rămas fără glas, asemenea unui școlar, Crivano se holbează la insigna gravată pe biroul senatorului, incapabil să se gândească decât la un singur răspuns: bătrânul e mort. Alege însă să tacă în continuare.

Senatorul așază cristalul de stâncă în fața unei raze de soare, rotindu-l pe loc. Raze colorate mătură biroul ca spițele unei roți invizibile. Pe laturile sale netede, Crivano poate să distingă spiralele iridescente ale amprentelor lui Contarini.

În această după-amiază, spune Contarini, ați făcut cunoștință cu tânăra mea verișoară.

Perina. Da.

V-a pus câteva întrebări.

Da, așa este.

Contarini trage adânc aer în piept, apoi expiră. Pentru prima oară astăzi, pare bătrân. Am rugat-o pe Perina, spune el, să fie delicată și respectuoasă, într-un fel care să se potrivească unei tinere domnișoare de rangul ei. Dar mi-e teamă că educația ei

în această casă a dus lipsă de modele feminine care să-i inducă acest comportament și astfel călcătura ei e de multe ori mai grea decât ar trebui să fie. Îmi cer scuze pentru asta.

Nu este nevoie să vă cereți scuze, domnule senator. Mi-a făcut plăcere să vorbesc cu…

Contarini îl face să tacă ridicând mâna. Vă rog, spune el. Permiteți-i unui diplomat bătrân rostirea câtorva cuvinte sincere care să-i aline conștiința încărcată. Perina a încercat să vă interogheze în legătură cu bătălia de la Lepanto, din motive pe care cred că le-ați lămurit între timp. I-am făcut pe plac, nu doar prin faptul că am înlesnit întâlnirea, dar și prin aceea că v-am ascuns faptul că îi cunosc intențiile. Am fost părtaș la ambuscadă. Mi-am închipuit că acest lucru nu va avea decât consecințe minore – a fost o stratagemă amuzantă de a vă scoate din felul dumneavoastră rezervat de a fi –, dar sunt nevoit să constat că am fost încrezut.

Pune cristalul greu pe masă, iar acesta aruncă un curcubeu subțire peste tăblia mesei, până pe suprafața albă a unei epistole neterminate. Pe ea, Crivano poate distinge o schiță atentă a pieței, o formulă de adresare în franceză, scrisă invers. Soarele coboară spre canal, lungind umbra lui Contarini. Spectrul emis de cristal începe deja să pălească.

N-am participat niciodată la război, spune Contarini. La fel ca mulți dintre ceilalți senatori, am crescut într-o perioadă pașnică din istoria Republicii noastre. Eu și colegii mei ar trebui să fim recunoscători pentru asta. În schimb, suntem invidioși. Îi vedem pe acești bărbați mai tineri ca noi, fiii și verișorii noștri, care au gustat primii victoria de la Lepanto și care pot răspunde oricând pretextului înțelepciunii aduse de vârstă prin vorbele: *Dar eu am fost acolo*! Iar noi oftăm și visăm la gloria pe care am fi obținut-o dacă norocul ne-ar fi surâs așa cum le-a surâs lor. Pe scurt, noi ne imaginăm războiul ca fiind o probă necesară pentru obținerea gloriei. Nu este așa. Este o pierdere și o oroare – produsul celor mai groaznice eșecuri ale unor oameni de stat moi, așa cum sunt și eu – și să invidiezi un om pentru asta fie și un pic e o absurditate ireverențioasă.

Domnule senator, spune Crivano, vă judecați prea aspru. Dacă în război n-ar fi nicio glorie, acestea ar fi încetat cu mult timp în urmă.

Oh, gloria poate fi într-adevăr dobândită prin ele. Iar acolo unde nu există, gloria poate fi adăugată. Instaurarea gloriei după ce faptele devin o marfă ca oricare alta. Dacă ați văzut noile tablouri din palatul dogelui – unul dintre ele este opera bietului Francesco –, atunci veți ști că am participat la această afacere detestabilă. E pur și simplu vorba de prețul guvernării,

așa cum a spus funcționarul florentin: menținerea *imago urbis*-ului. Dar în timp ce am stat astăzi în acea încăpere întunecată, ascultând elogiul absurd al lui Signore della Porta, am realizat cât de nocive trebuie să i se pară cuvintele sale celui care a văzut o bătălie cu ochii lui și nu printr-o oglindă, în chip întunecos. Doamne Dumnezeule, acel poem! Nu e oare uimitor felul în care continuăm să-l lăudăm după atâtea secole pe dogele bătrân și orb? Un cruciat care a declarat război creștinilor, a cărui fantomă n-a făcut decât să aducă păgânii la porțile noastre? Însă poeții și pictorii noștri l-au scos din peisajul acelor timpuri, îl împing și mai departe prin istoria noastră, până ajunge să reprezinte însăși bravura Republicii. Și astfel e golit de substanță: o suprafață perfectă care să reflecte imaginea măreției noastre. În timp, asta se va întâmpla și cu Bragadin. Și cu Lepanto. Poate că se și întâmplă deja.

În Bologna, spune Crivano, am auzit aceste două nume rostite adesea de gurile unor nesăbuiți. Dar în acest oraș, ele par subiecte învăluite mereu în tăcere, e mai bine să nu fie amintite. Trebuie să recunosc că asta a fost o sursă de confuzie pentru mine.

Senatorul dă din cap. Am sperat ca orașul să vă primească cu mai multă căldură, Vettor, spune el. Că își vor exprima recunoștința în mod deschis. Dar mi-a fost greu să obțin și acele câteva gesturi neînsemnate la care ați fost martor.

Nu sunt deloc dezamăgit de primirea de care am avut parte aici, domnule senator. Voiam doar să spun…

Că ați fost surprins. E de înțeles. Dar explicația e simplă. Dacă galera dumneavoastră n-ar fi fost capturată de turci – sau dacă ați fi reușit cumva să vă întoarceți cu rămășițele lui Bragadin la doar câțiva ani după Lepanto – atunci probabil că azi ați fi căsătorit cu vlăstarul unei mari familii, pregătindu-vă fiii pentru eventualitatea de a deveni dogi. În realitate, Republica a semnat în taină un alt tratat de pace cu sultanul, în timpul îndelungatului dumneavoastră prizonierat, renunțând la toate drepturile asupra Ciprului. Apoi sultanul a murit, iar locul său a fost luat de un alt sultan, cu care suntem în relații comerciale bune. Astăzi, rămășițele bravului Bragadin pe care le-ați recuperat cu atâta curaj nu fac decât să ne reamintească faptul că a suferit și a murit degeaba. Ba mai mult, pentru diplomații de teapa mea, Lepanto a devenit un inconvenient care e mai bine să fie lăsat uitării. În ceea ce privește istoria Republicii, bătălia n-a adus nimic altceva decât glorie și cadavre și putea foarte bine să nu aibă loc. Să se preocupe poeții și pictorii de ea. Vă aduceți aminte de Polidoro?

Acesta este un nume pe care Crivano nu l-a auzit de ani buni, unul pe care tendoanele lui îl țin minte mai bine decât

creierul: chiar în clipa de care are nevoie pentru a-l recunoaște, membrele lui sunt deja paralizate de frică. Desigur, spune el. Omul care a furat rămășițele lui Bragadin din arsenalul turcesc. Mi le-a dat mie, iar când am evadat, i le-am dat diplomatului din Galata.

Polidoro a evadat la rândul său. Știați asta? Turcii l-au capturat din nou și l-au torturat mișelește, dar câteva săptămâni mai târziu a reușit cumva să-și recapete libertatea. Acum locuiește la Verona, orașul în care s-a născut. Cu câțiva ani în urmă, a cerut senatului o pensie lunară de șaisprezece ducați, invocând eroismul de care a dat dovadă în serviciul Republicii. Senatul i-a acordat cinci ducați.

Contarini îl observă îndeaproape pe Crivano. Acesta dă din umeri. Pentru mine, Polidoro a însemnat doar o pereche de mâini în întuneric, spune el.

N-are importanță, spune Contarini. Omul e un hoț oarecare. Hoția l-a făcut să devină vâslaș pe una dintre galerele noastre. Acea galeră s-a scufundat în mare, așa că a ajuns să vâslească pentru turci. Iarna l-a adus la arsenal, unde erau păstrate rămășițele lui Bragadin. Apoi, hoția l-a adus înapoi în Republică. Trebuie să mărturisesc că eu am votat ca omului să nu i se dea nimic. De ce ar trebui Republica să răsplătească un hoț pentru faptul că e hoț? Săptămâna trecută, dușmanul meu a fost mușcat de o cobră. Săptămâna asta, șarpele a apărut la mine în grădină. Îi ofer oare mâncare pe o tavă de aur? Nu. Mă întind după baston.

Vocea lui Contarini nu mai e atât de mătăsoasă, oboseala se adună, se instalează. Astăzi nu va avea loc niciun tur al bibliotecii. Crivano studiază ridurile aspre de pe fața bărbatului, tremurul ușor al mâinii sale stângi. Ce vise mărețe trebuie să treacă prin capul său nins, se gândește el.

Vreau să vă cer o mică favoare, spune senatorul.

Desigur.

Mâine, familia mea și cu mine vom pleca din oraș. Vara se apropie, iar săptămânile călduroase care urmează le vom petrece în aerul mai plăcut al vilei noastre de pe țărm. În seara asta, tânăra și vulgara mea verișoară trebuie să se întoarcă la școala de maici din Santa Caterina. Mi-ați face un mare serviciu și un serviciu și mai mare pentru ea dacă ați putea să vă consacrați câteva ore ca să treceți pe la ea în perioada în care noi suntem plecați. Bănuiesc că în după-amiaza asta v-a făcut năbădăi, dar vă dau cuvântul meu că uneori poate fi fermecătoare. Indiferent dacă veți alege să o vizitați sau nu, sper că veți profita de biblioteca de aici cât voi lipsi. Rigi, portarul, vă va lăsa să intrați.

Soarele apare în arcada superioară a ferestrei, iar trăsăturile senatorului se contopesc într-o siluetă. Crivano închide ochii pe jumătate și se uită la tăblia mesei. Din spectrul proiectat de cristal, rămâne doar o aşchie portocalie pe marginea zimțată a mesei. Crivano își simte pieptul ca și cum acesta s-ar fi micșorat și îngustat, asemenea cojii zbârcite a unui fruct uscat.

Sunteți foarte generos, domnule senator. Mă voi supune cu bucurie cererii dumneavoastră. Îmi dați voie să vă întreb ceva?

Vă rog.

De ce a vrut Perina să vorbească despre Lepanto cu mine?

Silueta întunecată a senatorului rămâne nemișcată timp îndelungat. Nu v-a spus? întreabă el până la urmă.

Nu, domnule senator.

Credeam că o va face.

O galeră împodobită cu ghirlande sclipitoare trece pe canalul din fața palatului, în drum spre *bacino*[34]. Pe puntea ei superioară, bărbați tineri cu ciorapi în culori vii cântă și fac tumbe. Crivano își aduce aminte că e ultima noapte a festivalului Sensa.

Perina a avut un frate care a fost omorât la Lepanto, spune senatorul. Un frate pe care nu l-a cunoscut niciodată. Vedeți, era prea tânără. V-a spus cumva… cine este?

Crivano încearcă să-și controleze respirația, tonul vocii. Prin fereastră, soarele pare să-și arunce întreaga lumină asupra lui. A spus că este verișoara dumneavoastră, zice el. Asta e tot ce mi-a spus.

Da. Este fiica cea mai mică a rudei mele Pietro Glissenti, de care sunt convins că vă aduceți aminte din tinerețea dumneavoastră, petrecută în Cipru. Tatăl dumneavoastră a fost principalul său secretar.

Doamne!

Poftim?

Fratele ei…

Numele lui era Gabriel, cred. Era destul de tânăr când a murit. De vârsta dumneavoastră, dacă nu mă înșel.

E imposibil.

Mă scuzați?

Fiica lordului Glissenti a murit în timpul epidemiei de ciumă. Ea și cu mama ei au părăsit Ciprul înainte de invazie și au venit aici. Amândouă au murit răpuse de ciumă, în urmă cu șaptesprezece ani. Așa mi s-a spus.

Tot ce spuneți este corect, *dottore.* Dar bănuiesc că vă referiți la fata mai mare a lordului Glissenti. Perina a părăsit Ciprul în pântecul mamei sale. S-a născut aici. Avea cinci ani când mama și sora ei au murit. Tatăl ei și cei doi frați mai mari au fost uciși la Famagusta. Și, așa cum am spus, fratele ei mic,

Gabriel, a murit la Lepanto. Ea nu i-a cunoscut niciodată pe acei bărbați. Dar dumneavoastră l-ați cunoscut destul de bine pe Gabriel, nu-i așa?

Crivano își dă seama cu uimire că a rămas cu privirea ațintită asupra soarelui care apune: când se întoarce spre senator, fața bărbatului e estompată de o pată verde, mișcătoare. Gabriel a fost prietenul la care am ținut cel mai mult când eram copil, spune Crivano. Am venit împreună din Cipru ca să ne înrolăm la Padova și ne-am angajat amândoi ca arcași când am auzit că Nicosia fusese cucerită. Eram lângă el atunci când a murit. A fost făcut țăndări de o ghiulea.

Înțeleg. Când îi veți povesti Perinei experiențele dumneavoastră, ați putea omite ultimul detaliu, *dottore.*

Nu-mi vine să cred, spune Crivano. Nu-mi vine să cred.

Dar Crivano crede. Știe că este adevărat. Sau aproape de adevăr.

Poate că acum, spune Contarini, veți înțelege de ce am fost nerăbdător să faceți cunoștință cu Perina, chiar dacă coordonarea evenimentului s-a dovedit a fi rușinos de ineptă. Dumneavoastră sunteți pentru ea singura legătură tangibilă cu trecutul familiei ei, față de care ea e destul de curioasă. Și – vă rog să mă iertați încă o dată pentru francheța mea – bănuiesc că e clar că o prietenie apropiată cu Perina ar fi o binefacere substanțială și pentru dumneavoastră. Sunt un om bătrân, care mai are de trăit doar câțiva ani pe acest pământ, așa că nu voi ezita să trec la subiect. Perina este răspunderea mea și îmi este foarte dragă, însă nu este copilul meu. Zestrea pe care sunt în stare să i-o ofer în mod echitabil e insuficientă pentru atragerea unui soț nobil, iar până acum n-am reușit să-i găsesc o pereche potrivită printre cetățenii orașului. Așa cum am spus, zestrea nu va echivala cu cea a unei fiice din familia Contarini, dar va fi o sumă considerabilă, mai ales pentru un gentleman cum sunteți dumneavoastră care nu e bătrân, dar care nu mai este tânăr și care caută să se stabilească undeva cât mai repede. Și să țineți cont și de faptul că ea este ultimul membru al familiei Glissenti, o viță nobilă. Copiii ei vor face parte din Marele Consiliu. Dar, gata! Am spus destule. Vizitați-o! vorbiți cu ea! Țineți cont de ce v-am spus.

Crivano vede peste tot forme verzi care pulsează – imagini-reflex ale soarelui, anulând totul. Podeaua de sub scaun pare să se miște, ca și cum palatul ar fi alunecat de pe pilonii săi și ar pluti în derivă pe valuri. În urechi aude un sunet, ca și cum cineva i-ar sufla ușor în ele.

Dar, domnule senator, șoptește Crivano, tânăra este mireasa lui Hristos. Nu-i așa?

Nu este. Este doar *logodnica* lui Hristos. Și nu sunt deloc convins că El ar fi cel mai potrivit soț pentru ea. Desigur, niciun bărbat n-ar putea fi la fel de fidel, dar nu este greu să-ți imaginezi că alții ar fi mai grijulii. Vă simțiți bine, Vettor? În lumina asta păreți cam palid.

30.

Când Crivano își revine – adus la simțiri din leșin de un vârf de cuțit de săruri volatile din laboratorul senatorului și de efectul întăritor al unui pahar de brandy tare –, soarele aproape că a apus, iar banchetul Uranici a început deja. Își cere iertare, schimbă cuvinte de rămas-bun și își pune pelerina, trece printr-o intrare laterală a curții, unde valetul grizonant împachetează coșuri mari pentru călătoria pe uscat. Bătrânul Rigi îl urmărește cu o privire sceptică pe grăbitul Crivano.

Palatul Morosini e la jumătatea drumului înapoi la Riva del Vin, pe Canal Grande, pe același mal al său. Cea mai rapidă cale de a ajunge la el e cu barca, dar Crivano simte nevoia s-o ia pe jos, așa că asta și face. Are nevoie de timp să se gândească, să-și golească mintea, să-și evalueze situația. Dacă asta înseamnă să piardă banchetul, ei bine, în acest moment nu prea îi e foame.

Festivalul Sensa se apropie de sfârșitul său apoteotic. Palatele își varsă locuitorii în crepuscul: băieți pomădați, cu pantaloni strâmți, întinși bine pe fund, fetele grăsuțe expunându-și partea de sus a sânilor în aerul răcoros. Mulțimile se bulucesc cu pași nesiguri pe vase, defilează pe alei izolate. Toți poartă măști. În curând, primele bătăi de clopot ale serii se vor face auzite, vor apărea făclierii și vor sculpta întunericul cu felinarele lor, iar orașul va începe să cocheteze din nou cu uitarea: ce este permis, ce este interzis. Pe strada Morarilor, Crivano se simte din nou invizibil, un teseract camuflat în mozaic.

Picioarele îl poartă în ritmul gândurilor sale, ducându-l pe lângă ferestre cu geamuri, ziduri acoperite de fresce, obloanele unor pasaje necunoscute, care se deschid și se închid. Indiferent în ce direcție sau cât de departe ar merge, mintea lui se întoarce mereu în același loc: Perina, întrebările pe care existența ei le impune. *Cum e posibil*? *Cum e posibil*? *Cum e posibil*?

El și Ciocârlia au lăsat în urmă Nicosia cu aproximativ nouă luni înainte ca aceasta să fie cucerită, cu aproape două luni înainte ca tații și frații lor să moară la Famagusta. Au primit vestea când flota era ancorată la Guiscardo, pe punctul de a o porni spre interiorul uscatului pentru apă proaspătă. Ciocârlia își curăța tingirea archebuzei, suflând în țeavă. *Tocmai am primit vestea, băieți, că Famagusta a căzut.* Căpitanul Bua era pe puntea superioară, vocea lui tremura de furie. *Generalul Bragadin, Dumnezeu să-l odihnească, s-a predat onorabil în fața lui Lala Mustafa. Iar fiul de căţea i-a tăiat nasul și*

urechile. Sălbaticii necredincioși l-au jupuit de viu, i-au băgat paie sub piele, l-au plimbat pe străzile orașului pe spatele unei vaci. Iar ei ne-o vor plăti cu vârf și îndesat pentru ceea ce au făcut, băieți. Expresia feței lui Ciocârlia – angoasată, speriată, furioasă, intrigată – era un ecou al felului în care se simțea. Au rămas fără tată. Ultimii reprezentanți ai clanurilor din care făceau parte. Amândoi aveau treisprezece ani.

Niciodată până în ziua de astăzi n-a încercat să-și imagineze cum trebuie să fi resimțit o femeie o astfel de pierdere: căutând prin portul Kyrenia un căpitan genovez sau ragusan care să fie dispus să cadă la învoială, apoi strânsă în îmbrățișarea întunecată a unui vapor zbătându-se pe valuri, printre coșuri sparte și baloți de pânzeturi, acoperind cu palmele fețele scăldate în lacrimi ale copiilor ei, căci ce-o să se întâmple dacă îi vor auzi turcii? În timpul jefuirii portului Tunis în 1574, zvonul potrivit căruia soția unui ofițer spaniol s-a baricadat, împreună cu cele cinci fete ale ei într-o casă de la marginea portului, a ajuns și la orta[35] lui Crivano. Ienicerilor înfuriați le-a luat o oră să-i dărâme ușa, timp în care soția a spart craniile copiilor ei cu o scândură în care fusese bătut un cui, apoi și-a tăiat gâtul. Ce povești o fi auzit micuța Perina, spuse de gurile amare ale mamei și surorilor ei înainte ca ciuma să lovească? Ce-și mai aduce oare aminte din acele povești? Cum este posibil?

E posibil ca Narkis să știe despre ea? Pare neverosimil. Și chiar dacă ar ști, de ce-ar trebui să-i pese? Un produs pur al sistemului otoman de răpire a copiilor de sex masculin, a fost întotdeauna tulburat de legăturile de rudenie care definesc lumea francă. *Eu vin din Macedonia, din munții înalți. Înainte ca otomanii să mă prindă, n-am văzut nicio biserică, nicio moschee. N-am văzut niciodată cuvinte scrise. Nu văzusem aurul, sticla. Între timp am fost la Mecca, Punjab, Kathmandu, China. Nu mă gândesc la familia mea. Chiar dacă încearcă vreodată să se gândească la mine, se găsesc în imposibilitatea de a înțelege ce-am devenit.* De asemenea, lui Narkis i-ar fi greu să înțeleagă ce semnifică Perina pentru Crivano. Dar *ce* semnifică Perina? Dacă Crivano e singurul care o poate spune, poate ea oare să semnifice ceea ce își dorește el să semnifice? I se poate atribui vreo semnificație?

Dar dacă prima consoartă a sultanului știe? Ideea îl face să se oprească, ca și cum zidul pe lângă care trece tocmai s-ar fi prăbușit pentru a dezvălui un labirint nebănuit de pasaje secrete; pentru o clipă se simte dezorientat, dislocat din curentul care i-a purtat pașii inconștienți pe străzile orașului. Cu puțin timp în urmă, a trecut peste un pod. Să fi fost casa din spatele casei Garzoni, ori cel din spatele Palazzo Corner? Ezită

preț de o clipă într-o intersecție aglomerată, până când un grup de petrecăreți – patru bărbați tineri rujați și cu peruci de femeie, aflați în urmărirea unui al cincilea, un bărbat durduliu costumat doar în scutece – atacă spre bifurcația nordică și se bulucesc pe lângă el. Crivano aruncă o înjurătură, își continuă drumul în direcția din care au venit.

A întâlnit-o pe prima consoartă o singură dată. A fost chemat la ea cu câteva luni înainte de a lua contact cu Narkis, iar la acea vreme, Crivano nu s-a gândit la nimic: ea se afla în negocieri cu un grup de bancheri genovezi și avea nevoie de serviciile unui interpret. *Am primit rapoarte favorabile în ceea ce vă priveşte, Messer Crivano.* Felul în care a sunat acel nume vechi în aer – nu cel de Tarjuman, numele pe care i l-au dat vizirii – i-a făcut pielea de găină sub caftanul nou, din material fin. *V-ați născut în Cipru, așa-i*? *Povestiți-mi despre asta.*

Chiar dacă era de vârstă mijlocie, era tulburător de frumoasă, cuibărită asemenea unei nestemate printre pernele ei. Entariul ei purpuriu, tivit cu fir de aur, *gömlek*-ul care se umfla la încheieturi, perfect ca pânza țesută de păianjeni. Teribilă. Grotescă. Ca tot ce este făcut să fie frumos din pură necesitate. *Și, după ce flota s-a întors la Tunis, orta dumneavoastră s-a dus spre est să lupte cu safevizii, nu-i așa*? O oră întreagă de întrebări, fiecare adresată în limba lui natală. Vorbirea ei lipsită de eleganță și înceată, dar clară și fără erori. Bancherii genovezi nu au mai venit; după o vreme, lui Crivano i s-a permis să plece. A presupus că e vorba de exercițiul limbii. Cu toate că n-a reușit niciodată să decidă dacă prima consoartă exersa o limbă nouă pentru ea, ori una pe care o învățase cu mulți ani în urmă și o uitase. Bârfele ajunseseră desigur și la urechile lui: concubina preferată a sultanului era descendenta uneia dintre familiile cele mai vechi ale Republicii și fusese instalată în harem după ce piraților o răpiseră de pe o galeră a familiei pe când era doar o adolescentă. Lui Crivano, povestea i s-a părut mereu neverosimilă. După ce a vorbit cu ea, i s-a părut mai degrabă că se trage din pescarii dalmați, decât din vreo familie de franci strămutați. Cu toate astea e incredibil, nu-i așa, cât de repede a câștigat Republica bunăvoința sultanului după ce această fată i-a născut un băiat sănătos.

Bârfele nu lâncezeau niciodată. Și mereu la margini, în șoapte care nici șoapte nu mai erau, se ascundea o fantezie mult mai profundă. Dacă într-adevăr această concubină provenea din Republică, n-ar fi fost oare posibil – oricât de incredibil ar părea – ca așa-zisa ei răpire să fi fost orchestrată de la bun început de către Consiliul celor Zece? Ca un șiretlic improbabil, acela de a infiltra pe unul dintre spionii lor în

interiorul haremului, să fi avut un succes nesperat? Ca fetișcana trimisă ca spion să fi ajuns împărăteasa *de facto* a turcilor și să-i fi dăruit moștenitori sultanului? Era de necrezut și pervers să-ți imaginezi: acolo unde secole de-a rândul toate armatele creștinătății dăduseră greș, această ființă, nobilă cândva, a avut sorți de izbândă. Nu-i de mirare că bătălia de la Lepanto ar putea fi uitată atât de repede.

Un scenariu ridicol. Dar, asemenea unui bețiv care se clatină și își măsoară pașii, cu cât încearcă Crivano mai mult să-și îndrepte gândurile spre altceva, cu atât mai insistent e asaltat de ele. Dacă ar fi așa – și n-ar avea cum să fie –, ce-ar însemna pentru el? Dacă firele lungi care-i ghidează pașii nu ar fi controlate de la Constantinopole, ci s-ar învârti pe scripetele acționat de prima consoartă, ca apoi să se termine undeva pe străzile întunecate pe care le străbate acum, cum ar afecta acest lucru natura misiunii sale? În ce punct al structurii ar fi putut arhitectul acestei conspirații bizare s-o plaseze pe Perina? Cum este posibil?

Oricât de mult ar încerca Crivano să construiască un scenariu, acesta se destramă și rămâne inform ca un scuipat. Ceea ce îl preocupă pe el în aceste speculații ce o privesc pe prima consoartă – în aceste speculații despre o femeie care, din câte poate el spune, tânjește pur și simplu după oglinzi plate și vrea ca supușii ei să le poată produce – sunt ecourile propriei lui povești, care reverberează în ele. Un lăstar al Republicii străbate mările bântuite de pirați, făcând asta pentru a fi redirecționată și transformată. Un lăstar al creștinătății se închină spre Mecca; cine poate spune ce este în inima acelui copil? Ce identificări se produc atunci când, după mulți ani, copilul întâlnește o față cunoscută? Care sunt acelea care nu sunt permise? Care sunt acelea care pot fi evitate?

Cum este posibil? E o întrebare stupidă. Existența fetei pare improbabilă doar pentru că niciodată nu s-a gândit că ar putea fi adevărat. A trăit atât de mult timp fără vești despre casă sau familie, fără să le acorde vreo importanță. A fost nevoit să procedeze astfel. Posibilitatea libertății depindea de asta, de aparenta lui indiferență. Când a avut nevoie de indicatoare și de antecedente, nu le-a căutat niciodată în lumea reală, ci doar în mituri și povești din copilăria lui, pe jumătate rememorate, modelate în funcție de nevoile lui de moment. Le găsea întotdeauna. Oare indiferența lui era doar aparentă? Dacă da, atunci ce ascundea? Există și întrebări mai bune, dar ele scapă atenției asemenea mercurului pe o lespede și nu e dispus să le urmărească.

Din piațeta din fața lui se aud strigăte: un grup de nobili corpolenți, costumați ca niște sălbatici din Lumea Nouă – bâte

de lemn, acoperăminte din blană pentru șale, peruci și frunze uscate în păr –, aleargă după un grup de băieți din plebe, răcnind. *Arată-ne puțulica aia pufoasă și îndoită a ta, tinere diavol*! Băieții râd și aleargă în direcția lui Crivano; băiatul chipeș din fruntea grupului șutează într-o minge de piele din fața lui cu o dezinvoltură lipsită de griji. Lumina focului din fereastra unei reședințe atinge în treacăt chipul băiatului și, preț de o clipă se transformă în Ciocârlia – oprindu-se pentru a-și trage răsuflarea în timpul unui joc cu mingea, apucând câțiva moșmoni copți de pe o tarabă cu fructe din Rialto, dansând o gagliardă pe puntea Vulturului Negru și Auriu.

Apoi băiatul frânează, oprește mingea cu vârful piciorului, face șchiopătând câțiva pași în lateral în timp ce le face tovarășilor lui semne și încetează să mai fie Ciocârlia, nici măcar nu mai e un băiat, ci prostituata cu părul tăiat din seara de dinainte, cea cu verucă pe picior și mâinile pătate de coloranți. În timp ce trec pe lângă el, observă că toți cei care o însoțesc sunt tinere femei, prostituate deghizate în băieți, fără îndoială pentru a-i ațâța pe cei cu gusturi neobișnuite.

În timp ce ultima dintre ele trece pe lângă el, Crivano își întoarce privirea spre prima, spre fața ei zâmbitoare. O seară bună vă doresc, *dottore,* spune ea și își scoate pelerina cu un chicotit înăbușit. Apoi șutează cu putere în minge și dispare.

În clipa următoare, așa-zișii sălbatici sunt lângă el, încetiniți fără speranță de sandalele lor din frânghie și lemn, huiduind ca maimuțele din junglă, făcându-și loc pe lângă el. Unul dintre ei – chel și îndesat, având fața unui copil crud și fără minte – își ia avânt fără mare convingere să-l lovească pe Crivano cu bâta lui; acesta se dă-n spate și-l lovește pe bărbat în coaste cu bastonul. Lovitura răsună cu un sunet gol, cărnos, dar bărbatul își continuă drumul neperturbat, în urma prostituatelor care au luat-o la sănătoasa. E prea beat ca să simtă durerea. Mâine va avea o vânătaie despre care nu-și va aminti de unde o are, oricât s-ar chinui. Crivano își dorește cu jumătate de inimă ca bădăranul să-și piardă cunoștința neobservat în vreun gang, înecat în noaptea propriului sânge.

Lumina pe care ați cerut-o, *dottore*!

Îi este vârâtă în față o torță din care sar boabe încinse de catran care se sting când ating pavajul, ținută de un făclier de circa șapte ani. De cealaltă parte a piațetei, sub cerul indigo, spuzit de stele, Crivano poate distinge luminile oranj ale altor pungași, probabil frații mai mari ai puștiului.

Caut casa Morosini, spune Crivano.

E aproape, spune făclierul, apoi își îngustează ochii mânjiți de funingine. Dar nu este ușor de găsit, spune el. Aș putea să vă arăt drumul.

Crivano oftează. A întârziat, e obosit, brusc se simte înfometat și își bagă mâna în punga cu bani ca să presare monede de aramă verde, lipsite de strălucire, în palma ridicată a țâncului.

31.

Casa Morosini este pe Riva del Carbon, un pic mai la nord de biserica San Luca; e mică sau cel puțin așa pare, umbrită de palatul Grimani, care se deslușește la două case mai încolo. Lumina lumânărilor se revarsă de la toate ferestrele, de la toate etajele. Observând siluetele strălucitoare și întunecate care trec prin fața acelor portaluri, ascultând discuția ce se desfășoară în mai multe limbi, Crivano își aduce aminte de o colivie din nuiele cu păsări colorate pe care a văzut-o cândva oferită spre vânzare de un marinar somalez cu privire înfricoșătoare, undeva în apropiere de Heliopolis, în delta Nilului.

Două torțe ard în candelabre în dreptul ușii ce dă spre țărm, iar Crivano își face loc pe lângă făclier ca să intre. Se întreabă cum va fi în stare să închege până și o discuție elementară cu acești oameni învățați, dată fiind tulburarea prin care tocmai a trecut. Dacă n-ar fi fost vorba de Tristão, n-ar fi venit în seara asta – cu toate că, tocmai când îi trece prin cap acest gând, își simte trupul dezbărându-se de șocul suferit, găsind alinare în adresarea mecanică a salutului și a mulțumirii.

Un valet vine în grabă dinspre poarta maritimă ca să-l salute, apoi dispare și se întoarce cu maestrul de ceremonii, un provensal bine clădit, cu o barbă neagră, îngrijită, și o expresie stoică. Bună seara, *dottore,* spune el și face o plecăciune adâncă. Frații Morosini vă urează bun venit.

Îmi cer scuze pentru întârziere, spune Crivano și își predă bastonul și roba. S-a terminat deja banchetul?

Cu o mișcare largă a brațului, maestrul de ceremonii îl invită să urce la etaj. Personalul tocmai curăță masa, spune el. Cuvântarea serii va începe în curând.

Stomacul lui Crivano emite un chiorăit înfundat, ca de pisică. Înțeleg, spune el. Aș fi recunoscător dacă ar exista cumva posibilitatea să am acces la mâncărurile rămase. Mă tem că am fost împiedicat de circumstanțe neprevăzute să iau masa înainte de…

Desigur, spune maestrul de ceremonii în timp ce urcă spre *piano nobile.* Sunt sigur că vom putea aranja ceva. Mă iertați, *dottore,* ați putea să-mi spuneți numele dumneavoastră?

Crivano, spune Crivano. Vettor Crivano.

Bărbatul se oprește brusc, își drege glasul, trage aer adânc în piept, iar vocea lui tunătoare e întoarsă de plafonul casetat. *Domnii mei*! spune el. *Dottore Vettor Crivano*!

În sala mare sunt aproape douăzeci și cinci de oameni, împărțiți în grupuri schimbătoare de doi, de trei și de patru. Câțiva se uită în direcția lor și dau din cap. Crivano vede nobili

și cetățeni, avocați și medici, învățați și călugări; aude frânturi de discuții purtate în germană, franceză, latină și în limba curții, precum și în limba Republicii. Sub murmurul vocilor poate distinge muzica suavă a coardelor ciupite, însă nu reușește să vadă niciun cântăreț. Așa cum nici pe Dottore de Nis nu-l poate localiza.

În apropiere, o pereche tânără de patricieni discută aprins cu un al treilea ceva mai în vârstă, cu o șuviță absurdă de păr, îmbrăcat într-un pieptar bombastic, despre care până și Crivano poate să spună că e demodat. Dar lord Mocenigo, spune unul dintre cei doi, navele turcești suferă mai mult decât ale noastre de pe urma atacurilor piraților uscoci. Sunteți sigur că vina e a prinților habsburgi care le furnizează arme și aur?

Așa deci, gândește Crivano, acest bufon este Zuanne Mocenigo: gazda și patronul Nolanului. Aruncă o privire spre sală, încercând să-și dea seama cine ar putea fi Nolanul, până când interlocutorul mai în vârstă al lui Mocenigo întrerupe discuția și se îndreaptă spre el. Trebuie să recunosc, Tristão v-a făcut o descriere perfectă. V-am recunoscut din prima.

Dacă a greșit chiar și cu puțin, signore, spune Crivano, sunt convins că a făcut-o din generozitate. Dumneavoastră bănuiesc că sunteți una dintre nobilele mele gazde, deși trebuie să recunosc că nu știu care anume.

Eu sunt Andrea Morosini. Acela e fratele meu Nicolò, cel ce discută cu lordul Mocenigo. Veniți, vă voi face prezentările.

Domnule, spune maestrul de ceremonii, iertați-mă că vă întrerup, dar *dottore* încă nu a luat cina. Dacă îmi permiteți, îl voi conduce acum spre cămară și vi-l aduc înapoi cât de curând.

Da. Desigur. Mergeți cu Hugo, *dottore.* Va avea grijă să primiți ceva de mâncare. Prietenul nostru Nolan e pe punctul de a-și începe prelegerea, dar cred că voi reuși să-l mai amân. A, *dottore*?

Andrea îl ia pe Crivano de cot și-l trage deoparte. E ceva mai scund decât Crivano. Atletic, calm ca un acrobat, dar moale. Se apleacă spre el și-i vorbește.

Ai făcut o treabă bună la Constantinopole, spune el. Nimeni nu pune asta la îndoială. Fratele meu și cu mine suntem mândri să te avem ca oaspete.

Înainte ca Crivano să aibă timp să identifice cauza acestui elogiu, maestrul de ceremonii îl conduce deja prin sala uriașă, pe lângă masa lungă unde s-a desfășurat banchetul, acum aproape goală. Podeaua întunecată din *terrazzo* e presărată cu pietre de un gri-verzui și portocaliu cioc-de-mierlă; suprafața ei șlefuită – ca aceea a unui bazin subteran – reflectă imaginea ștearsă a lui Crivano. În timp ce merge, trec încet licurici prin

fața fantomaticului său dublu înecat în apele podelei: e reflexia lumânărilor din candelabrele de bronz de deasupra capului său.

La dreapta, prin ușa unei camere de zi, zărește un muzicant: un bărbat robust cu barbă neagră, ținând în mâini o lăută, și un călugăr din ordinul servilor, care se luptă cu o teorbă masivă. S-au oprit din cântat pentru o ciorovăială simpatică. Nu, spune cel cu lăuta, ciupind în mod repetat o notă. Mai jos, spune el. Trebuie acordată mai jos.

Crivano a trecut deja de camera de zi când aude răspunsul călugărului. Mai jos? spune acesta, zdrăngănind o coardă de bas. Ești surd. Ascultă bâzâiala aia!

Vocea îi sună cunoscută. De ce? Crivano se oprește, se întoarce și întâlnește privirea unui al doilea călugăr chiar în afara ușii ce dă în încăpere. E îmbrăcat într-o tunică și, potrivit la culoarea acesteia, un scapular maroniu-roșcat, mai deschis: un obicei pe care Crivano nu reușește să-l atribuie niciunui ordin. Are trăsături pronunțate. Supărăcios. O barbă rară, castanie, și fizicul fragil al unui băiat bolnăvicios. Tocmai se conversa în latină cu un baron maghiar în timp ce un tânăr german cu înfățișare pedantă i-a urmărit. Observând privirea stăruitoare a lui Crivano, călugărul clipește, falca lui fragilă se închide și îi răspunde cu o căutătură insolentă.

Foamea a dat peste cap temperamentul lui Crivano: e pe punctul de a se hotărî să-l provoace pe bărbat, când maestrul de ceremonii îl prinde de cot. Aici, *dottore,* spune el. Pe-aici. Înainte ca fetele pe care le-am tocmit să plece cu toată mâncarea.

Crivano îi dă voie să-l conducă și, pe măsură ce își reiau drumul, misterul se deslușește. Călugărul subțire și arțăgos, se gândește el: idiotul ăla pompos trebuie să fie Nolan.

Servitoarele tocmite au strâns rămășițele banchetului într-o magazie aflată pe un coridor din apropiere; maestrul de ceremonii le concediază bătând de câteva ori din palme și rostind în grabă câteva cuvinte în limba friuliană. Dați-mi voie să vă pregătesc un loc, *dottore.*

Nu e nevoie, spune Crivano și își scoate cuțitul din teaca prinsă de cingătoare. Puteți să plecați. Nu voi sta mult.

Se apucă să mănânce picioarele din spate, pline de articulații, ale unui iepure, apoi continuă cu o bucată pufoasă de chefal, acoperită cu o glazură de piper negru. După ce le consumă, i se face și mai foame. E nevoit să se apuce mai serios de treabă, extinzând asaltul: o felie de plăcintă cu carne de porumbel, o salată de rucola și iarbă grasă, un bol de găluște cu scorțișoară și brânză rasă, donjonul ruinat al unui castel de zahăr, un copan de păun fript. În partea cealaltă a încăperii, o fată maură cu oasele proeminente, care a rămas în

urmă ca să arunce oasele într-o oală pentru supă, îi pândește isprava cu nervozitate. După o clipă, își șterge mâinile unsuroase de șorț și pleacă în vârful picioarelor, lăsându-l pe Crivano singur.

El își continuă ospățul. Pielea pântecului i se întinde, așa că se limitează doar la câte o îmbucătură din fiecare fel, cercetând talmeș-balmeșul de pe masă pentru orice savoare care ar fi capabilă să astupe golul care îi chinuie stomacul. Alune de pădure. Prepeliță fiartă. O brânză fină, galbenă. Gutuie fiartă. Un trandafir purpuriu tras în zahăr. Aspic de pește. Niște ierburi cu tulpina albă pe care nici măcar nu le poate identifica. Își aduce aminte de asediul Tunisului: vânătoarea după spanioli, desfășurată din ușă în ușă prin Medina. Paralizantă, disperată, la marginea ridicolului. Ce anume din el își dorește atât de mult să fie hrănit?

Tocmai atacă niște cârnați maturați milanezi când în încăpere năvălește Tristão, cu o mină hotărâtă și precaută pe fața lui atrăgătoare, ca și cum s-ar aștepta oarecum ca încăperea să fie plină de asasini sub acoperire. Într-un mod nu chiar atipic, comportarea lui este aceea a unui bărbat aflat în mijlocul unei aventuri mărețe și haotice. Vettor! spune el. Aici erai! Ești aici.

Cuțitul lui Crivano trece prin membrana acoperită de mucegai în care sunt cârnații; vorbește cu gura pe jumătate plină. Sunt, într-adevăr, spune el. Pentru numele lui Dumnezeu, pe unde ai umblat? Nu-l cunosc pe niciunul dintre acești Uranici. Cum te aștepți ca…

Vino cu mine, spune Tristão. Trebuie să ne grăbim. Nolan va vorbi în curând.

Un moment, te rog. Tocmai mâncam.

Vino! spune Tristão, apucându-l de manșetă pe Crivano cu o mână, cu cealaltă gesticulând. Haide, haide, haide, haide, haide!

Crivano învelește feliile subțiri de cârnat într-o bucată de pâine și-l urmează pe Tristão pe coridor. Nu se îndreaptă spre marea sală, ci înspre interiorul casei. În timp ce merge, Tristão pescuiește din pieptar o foaie de hârtie împăturită, o netezește și i-o dă lui Crivano. Aici, spune el. Privește!

Desenată cu creionul aproape în centrul paginii, e o formă alungită, subțiată la un capăt ca o pară deformată sau ca o smochină cu coada lungă. Crivano se holbează la desen, îl întoarce, dar nu înțelege nimic din el.

Asta va funcționa, spune Tristão buimăcit. Tristão privește în urmă. Pare hotărât să reia o discuție pe care Crivano nu-și amintește s-o fi avut cu el vreodată. Ce anume o să funcționeze? întreabă Crivano.

Tristão dă un bobârnac foii cu degetul mijlociu. *Asta,* spune el.

Ce-ar trebui să fie asta? Un uter?

Tristão se oprește, îi aruncă lui Crivano o privire rece și îi smulge desenul din mână. Îl fixează cu palma pe perete, scoate un creion din robă, îi linge vârful și scrijelește cu el hârtia, îngroșând liniile de pe partea lată a formei, ca și cum ar vrea să îngroașe endometrul uterului. Omul tău din Murano, spune el. Făuritorul de oglinzi. El va face asta pentru mine. Cu… nu mai țin minte cum se spune.

Prin argintare, spune Crivano. Vrei să faci un alambic.

Da! Un alambic. Cum altfel poate să fie?

Un alambic cu oglindă. Un alambic suflat cu argint.

Nu, spune Tristão. Nu suflat. Căptușit. Pe exterior. Un alambic din sticlă clară. Ca să prind lumina în interior, înțelegi? Crezi că metoda asta nu va funcționa?

Tristão n-a discutat niciodată în mod deschis despre practica alchimiei cu Crivano. Dacă o persoană nepotrivită – Mocenigo sau un servitor pios – le-ar auzi discuția, e posibil ca amândoi să aibă de-a face cu Inchiziția. Tristão ar putea fi torturat și exilat. Crivano a rămas cu gura căscată de uimire, dar pe fața lui Tristão nu se citește niciun fel de îngrijorare: e nerăbdător, dar în același timp calm.

Nu… nu știu, spune Crivano. N-am mai avut acces la un laborator de câteva luni bune. Și niciodată nu mi-a trecut prin cap…

Privirea lui trece pe lângă Tristão și fixează desenul, pe care acesta îl ține în continuare țintuit de perete și se uită la el cu ochii mijiți. În timpul Magnum Opus se produce lumină? întreabă el. N-am auzit niciodată de așa ceva.

Nu știu dacă se produce lumină, exclamă Tristão exasperat. Mă gândesc că e posibil ca nimeni să nu știe asta. N-am reușit să găsesc nimic convingător în acest sens în literatura de specialitate. Chiar și acest motiv este suficient ca acestei abordări să i se acorde o șansă. Vettor, dacă soarele n-ar apune niciodată, am ști noi de existența stelelor? Nu. N-am ști.

Crivano e nedumerit. Se uită la Tristão, apoi din nou la desen, apoi la pâinea și cârnații pe care-i ține în mână. Le duce la gură, ia cu timiditate o mușcătură.

Nările lui Tristão se lărgesc; îndeasă creionul și desenul înapoi în pieptar. Când deschide din nou gura, adoptă tonul unui învățător copleșit de situație, vocea lui e scăzută și ascuțită. Cum putem stabili stadiul în care se află Marea Lucrare? spune el.

Crivano dă din umeri, mestecă, înghite. După culoarea pe care o are, desigur.

Da. Vorbim despre înnegrire, albire, coada păunului, despre roșul final, care produce elixirul pe care-l căutăm. Sursele nu prea se pun de acord în legătură cu altceva, dar în legătură cu asta, da. Culorile sunt importante. Poate că sunt mai importante decât am crede.

Nu înțeleg unde vrei să ajungi, prietene.

Poate că, spune Tristão, culorile nu sunt doar niște calități, ci și produse. Poate că succesul operațiunii nu înseamnă hrănirea viziunii alchimistului prin expunerea lor, ci a mecanismului chimic. De a *conține* culoarea, nedevorată de ochiul uman. Și ce anume poate conține culoarea, așa cum lichidul e conținut de argilă sau de lemnul tare sau de metal sau de sticlă?

O oglindă.

Doar oglinda. Nimic altceva. Cărturarii care cunosc optica și perspectiva descriu oglinda ca pe un dispozitiv menit să ne asiste viziunea, dar asta nu se întâmplă. Sau se întâmplă doar accidental. Oglinda este un obiect invizibil. Este un mecanism care te ajută să anulezi vederea. Iar eu cred că este miezul ascuns al procesului căruia noi ne dedicăm eforturile.

Crivano se încruntă, își trece degetul mare peste buze. Interesant, spune el. Fără îndoială, e o abordare cu totul nouă. Cu toate astea, trebuie să-ți mărturisesc că nu cred că aș putea să găsesc ceva în cărțile de alchimie care să-ți susțină afirmația.

Tristão ridică un pic din sprânceană. Nu? spune el. Dă-mi voie să mă refer la scrierea fundamentală a artei noastre, *Tabula Smaragdina* a lui Hermes Trismegistul.

Crivano râde înfundat. *Tabla de Smarald*? spune el, mai tare decât ar fi vrut. Se uită spre ambele capete ale coridorului, se apropie de Tristão, șoptește. Nu cred că vorbești serios, spune el. La ce pasaj te referi?

Mă refer la numele lucrării, Vettor. Cuvântul *smarald.* Grecii din Antichitate foloseau acest cuvânt pentru a numi pietrele verzi, șlefuite, așa cum au făcut apoi și romanii. Smaralde, jasp, anumite tipuri de granit. Pliniu scrie despre împăratul Nero care, având vederea slăbită, privea spectacolul gladiatorilor cu ajutorul unui smarald. Istoricii noștri au identificat acest obiect ca fiind o lentilă, dar eu cred că a fost o oglindă concavă de jasp. Ba mai mult, mi se pare foarte posibil ca textul original al Tablei de Smarald să fi fost gravată pe o oglindă asemănătoare, care fără îndoială că s-a pierdut în haosul veacurilor ce-au trecut. Oglindirea este, până la urmă, exact ceea ce recomandă – *așa cum e sus, așa e și jos* –, oglindirea este funcția originară.

Tristão a expus acest caz cu o fervoare care a scăzut pe parcurs în intensitate: nu ca și cum ar fi fost asaltat de îndoială,

ci mai degrabă ca și cum i-ar fi fost greu să-și mențină interesul treaz în urmărirea unei linii de raționament pe care el o consideră de la sine înțeleasă. Crivano a rămas cu gura căscată. Toți oamenii educați – din Suez până în Stockholm, din Lisabona până în Lahore – posedă măcar câteva cunoștințe vagi legate de *Tabla de Smarald,* chiar dacă o consideră un obiect lipsit de Dumnezeu, care trebuie evitat și condamnat. Orice învățat aflat în căutarea cunoașterii secrete îi cunoaște pe de rost cele treisprezece fraze enigmatice. Cu toate astea, în viața sa dedicată studiului – în două vieți, cea otomană și cea europeană –, Crivano n-a întâlnit niciodată noțiunea pe care Tristão o expune cu atâta ușurință, nici vreuna din noțiunile care i-ar putea sta la bază sau care să semene măcar cu ea. E pentru prima oară când se gândește că e posibil ca prietenul lui chipeș să fie nu doar excentric și imprudent, ci de-a dreptul nebun. Se întreabă dacă Narkis știe asta, apoi se întreabă de ce l-a îndrumat Narkis să facă cunoștință cu Tristão.

Acesta pare absorbit de gânduri. Crivano își drege ușor vocea pentru a-l face din nou atent. Așadar, spune Crivano, asta ai vrut să-mi arăți?

Nu, spune Tristão. Asta.

Face un pas în față, deschide o ușă ce duce în altă cămară, de data asta plină de coșuri și butoaie pline de praf. În centrul încăperii, pe o masă arde o lampă, luminând o casetă din lemn de fag. Tristão scoate o cheie de la gât, o deschide, saltă capacul.

E plină de monede: ducați de argint și țechini de aur. Peste o mie, judecând după mărimea casetei. Tristão lasă capacul, închide caseta, îi dă cheia lui Crivano. Pentru făuritorul de oglinzi, spune el. Te rog să i-o dai lui și să te întorci cu oglinda.

Crivano pune pâinea cu cârnați pe masă, ia cheia și și-o agață de gât. Apoi prinde mânerele casetei și încearcă s-o ridice. Nici nu se clintește.

În seara asta, când vei pleca, spune Tristão, vei fi asistat de Hugo și de lacheu. Ei nu știu mare lucru despre proiectul meu, poți fi sigur că vor păstra tăcerea. Îți sunt foarte recunoscător pentru acest comision, Vettor.

Se apleacă, stinge lampa.

Crivano înghite ultimele îmbucături din mâncare în timp ce traversează grăbiți coridorul. Lăuta și teorba se aud din nou; lumânările din marea sală sunt umbrite, iar cei din familia Uranici se adună în camera de zi. Vino repede, spune Tristão. Este un domn aici în seara asta și i-am promis că o să i te prezint.

Cei mai mulți oaspeți s-au strâns în jurul celor doi muzicanți; bat din palme și strigă cuvinte de încurajare în timp ce cântăreții se lansează într-o fantezie care devine din ce în ce mai complexă și mai improbabilă din punct de vedere al armoniilor. Interpretul cântă de parcă ar avea mai mult de cinci degete la o mână. Crivano poate vedea gâtul lung al teorbei mișcându-se pe ritmul muzicii, însă muzicienii sunt ascunși în spatele mulțimii.

Tristão se duce în colțul opus al încăperii, spre ferestrele dinspre Canal Grande prin care pătrunde briza. În dreptul lor sunt doi bărbați care discută; Crivano constată cu neplăcere că unul dintre ei este lordul Mocenigo. Pe măsură ce se apropie, fața vag cretină a nobilului se creionează mai clar în lumina slabă, expresia lui e îndurerată și bănuitoare. *Spuneți-mi că n-ați întâlnit pe nimeni în tot orașul Frankfurt care să-și fi însușit cu succes așa-zisa artă a memoriei a lui Nolan,* îl aude Crivano întrebând.

Celălalt bărbat, un sienez înalt și voinic, pare tulburat de întrebările lui Mocenigo și zâmbește ușurat, recunoscător când Tristão și Crivano se apropie. Dottore de Nis! spune el. Ca întotdeauna, sosirea dumneavoastră ne face să părem mai urâți decât suntem.

Mocenigo scoate un pufăit iritat, se face nevăzut. *Messer* Ciotti, spune Tristão, dați-mi voie să vi-l prezint pe Dottore Vettor Crivano, care a venit nu cu mult timp în urmă din Bologna. Dottore Crivano, acesta este *Messer* Giovanni Battista Ciotti, care probabil că vă este cunoscut în calitate de proprietar al Minervei, cea mai bună librărie a orașului nostru.

Fac schimb de plecăciuni. Crivano a trecut pe la prăvălia lui Ciotti; a auzit de ea încă pe când se afla la Bologna și și-a spus că trebuie s-o viziteze imediat ce ajunge în oraș. Este o librărie foarte bună, unde se pot găsi multe cărți preocupate de cunoașterea secretă, cu care i-ar fi frică să se arate pe străzile orașului. Sunt încântat și onorat să vă cunosc, spune Crivano.

Răspunsul lui Ciotti, însoțit de un zâmbet, se pierde în ovații. Cel ce cântă la lăută a dublat ritmul fată de basul teorbei, executând pe clape fugi pe care auzul lui Crivano abia reușește să le diferențieze. Piesa se termină cu o înfloritură îndrăzneață, iar încăperea se umple de aplauze. Când aplauzele devin răzlețe, de pe o ambarcațiune ce traversează canalul se aude un *bravo*! îndepărtat și toată lumea râde.

Oaspeții se apleacă să-i felicite pe muzicanți, mulțimea începe să se răsfire, iar Crivano îl zărește pentru o clipă pe cel care cântă la lăută, privindu-și nătâng degetele pline de bătături. Extraordinar, spune Crivano. Cine este?

Nu l-am mai văzut până acum, spune Tristão. E destul de iscusit.

E un învățat din Pisa, spune Ciotti. Bănuiesc că a învățat să cânte de la faimosul său tată, care, o spun cu regret, a murit recent. El, domnii mei, a fost un interpret de excepție.

Nolan stă aproape de șemineu, conversându-se cu învățatul din Padova care trebuie să-l prezinte; tânărul neamț se învârte pe lângă ei. *Messer* Ciotti, întrerupe Tristão discuția, cu ocazia ultimei noastre întâlniri, dacă țin bine minte, mi-ați spus că ați avea nevoie de serviciile unui om care să poată citi și înțelege scrierea arabilor. Care să fie în același timp discret. Încă mai duceți lipsă de un astfel de om?

Pentru o clipă, Ciotti pare surprins. Într-adevăr, spune el. Am intrat în posesia unui document arab, un manuscris esoteric, și am cerut de curând să fie tradus. Aș vrea să autentific această traducere în latină înainte de a-i plăti traducătorului suma ce i se cuvine.

Acest om, spune Tristão, și îi pune lui Crivano mâna pe umăr, este foarte competent în vorbirea și scrierea arabă. Lucru valabil și pentru limba grecilor, a persanilor și a turcilor otomani, dintre care ultimii l-au ținut prizonier timp de mulți ani și s-au bizuit pe priceperea și experiența lui, folosindu-l ca interpret. Cred că Dottore Crivano v-ar putea fi de mare ajutor în această chestiune.

Crivano și Ciotti se uită unul la altul. Apoi vorbesc amândoi în același timp, devin iarăși tăcuți și zâmbesc încurcați. Pentru mine ar fi un privilegiu să asist, spune Crivano. Îmi dați voie să vă întreb cât de lung este manuscrisul în cauză?

Nu e lung. Mai puțin de zece mii de cuvinte latinești.

Crivano încuviințează, devenind dintr-odată prudent, ca și cum ar păși într-un laț. Ar putea necesita câteva ore, spune el. Bănuiesc că nu-mi veți permite să scot traducerea și manuscrisul din prăvălia dumneavoastră, nu-i așa?

Ciotti zâmbește. Aș putea face asta, dacă aș fi eu proprietarul manuscrisului. Dar nu sunt.

Se întoarce către Tristão. Dottore de Nis, spune el, când am vorbit ultima oară, mi-ați sugerat că această sarcină ar putea fi dusă la bun sfârșit cu rapiditate dacă aș folosi doi traducători în tandem. Mai știe vreunul dintre voi un învățat care să cunoască arabă?

Crivano se uită la Ciotti, apoi la Tristão, care îi urmărește atent pe amândoi, asemenea unui copil care a prins doi scorpioni într-un borcan. De fapt, spune Tristão, s-ar putea să cunosc un astfel de om.

Domnii mei! Se aude o voce de lângă șemineu, vorbind o latină clară și stridentă. Membrii ai Academiei Uraniene!

spune aceasta. Distinși oaspeți! În numele gazdelor noastre, generoșii Andreas și Nicolaus Morosini, vă mulțumesc pentru atenția acordată. Ca de fiecare dată, eu sunt Fabius Paolini, iar în seara asta sunt încântat să-i urez bun venit lui Philotheus Iordanus Brunus Nolanus în fața acestei adunări. Aceasta nu este prima dată când îl avem ca invitat pe Doctor Brunus. Cu ocazia vizitei sale precedente, această sală a fost plină și sunt convins că toți cei care ați fost prezenți vă aduceți aminte cu claritate, la fel ca și mine, dezbaterea plină de duh care a avut loc atunci. Așadar voi presupune că vorbitorul nostru vă este multora cunoscut – având în vedere familiaritatea dumneavoastră în privința faimoaselor sale publicații pe teme de filosofie, cosmologie, memorie și magie, iar dacă nu, atunci din introducerea lungă pe care i-am făcut-o mai devreme –, așa că voi omite o nouă prezentare. În seara aceasta, doctorul Brunus ne va vorbi, cred, despre arta memoriei, un subiect de mare interes pentru mulți dintre cei prezenți. Doctore, vă dau cu recunoștință cuvântul.

Nolanul ocupă acum locul unde mai înainte stătea Paolini; se învârte încet în cerc, ca și cum ar vrea să testeze soliditatea podelei. Mersul lui are ceva de felină sau de dihor, nu e tocmai uman. Merge cu genunchii îndoiți, pe vârfuri; ochii lui mici, adânciți în orbite, scrutează încăperea cu un dispreț fățiș. Crivano își aduce aminte de un derviș cu faclă din Tiflis, care a încercat să atace depozitul lor de praf de pușcă; arcașii ieniceri au tras atâtea săgeți în el încât, atunci când în sfârșit și-a dat duhul, cozile lui îi țineau trupul la distanță de sol. În timpul atacului, expresia de pe fața dervișului era identică cu cea a lui Nolan. Lumea nu e un recipient prea bun pentru astfel de oameni.

Când în sfârșit începe să vorbească, vocea călugărului e brută și ascuțită, de parcă ar fi fost nevoit să țipe des și asta i-ar fi înăsprit vocea. Vă mulțumesc, doctore Paolini, spune el. De fapt, în seara asta nu voi vorbi despre memorie. Am mai procedat o dată astfel în această încăpere, iar aducerea în discuție a aceluiași subiect i-ar scădea din valoare. Pe cei pe care n-am reușit să-i conving încă, nu voi reuși să-i conving nici de acum încolo, indiferent ce argumente aș aduce. În seara aceasta, în loc să vă vorbesc despre arta memoriei, o voi demonstra. Poate că acest exercițiu va închide gurile celor care spun că această artă e o prefăcătorie, o pierdere de timp, un capriciu. Domnii mei, vă invit să alegeți pentru mine un subiect. Suntem cu toții niște oameni educați, nu-i așa? Alegeți orice subiect care vă face plăcere, iar eu, pe nepregătite, mă voi implica în discuție.

Urmează o tăcere plină de mirare. Nolan se întoarce către audiență cu un rânjet batjocoritor. Tăcerea colapsează în mârâieli slabe, câteva râsete înfundate, zgomotul unui picior târât cu nervozitate. Paolini își drege vocea.

Dar ce se întâmplă, domnilor? spune Nolanul. De unde această reținere? Alegeți! Fiți curajoși! Sunteți oameni învățați, nu-i așa? Fiecare dintre voi are câte un subiect preferat, drag inimii. Numiți-l! Poate că nu am erudiția pe care pretindeți că o aveți când vă ascundeți în încăperile voastre pline de cărți, dar băgați de seamă că voi vorbi fără să recurg la vreo bibliotecă în afară de cea aflată în mintea mea. Doctore Paolini, din câte știu eu, ați scris despre temele oculte care se regăsesc la Virgiliu, nu-i așa? Să vă vorbesc despre asta? Sau despre matematică, poate? Avem printre noi vreun geometrician care să vrea să-și demonstreze perspicacitatea?

Nolanul aruncă o privire ascuțită spre cântărețul la luetă, iar acesta îi răspunde cu un zâmbet melancolic. Valul de dispreț care freamătă în mulțime devine mai vocal, tensiunea jenată mai palpabilă. Tânărul neamț își încrucișează brațele palide și face un pas spre călugăr cu intenția de a-l apăra. Crivano și Ciotti dau amuzați din umeri.

Dar nu, continuă Nolanul. Ar fi fost prea ușor pentru mine să mă pregătesc în prealabil să vă confrunt pe acele subiecte. Dorința mea este doar aceea de a fi provocat, căci adevărul poate să iasă la lumină doar datorită unor astfel de provocări. Vă rog să formulați ceva în afara sugestiilor mele! Dacă Nolanul urmează să fie luat, el va fi luat prin surprindere!

Oglinda, spune Tristão. Abordați subiectul oglinzilor.

Vocea lui clară și lipsită de asperități poartă în sine o bruscă tentă înțepătoare care face ca peste încăpere să se lase liniștea. Nolanul pare confuz: își îngustează ochii, ochii lui sar de la un chip la altul. Cine vorbește? spune el. Cine a vorbit?

Tristão nu răspunde. Fața lui e lipsită de expresie și patos: atitudinea lui este cea a unui jucător care și-a plasat miza, iar acum așteaptă revelația adusă de zaruri. Ochii tuturor celor prezenți se dezlipesc de Nolan și se întorc spre el.

După o tăcere îndelungată, Ciotti răspunde în numele lui. Prietenul meu, Dottore de Nis, spune el, v-a rugat să țineți un discurs asupra oglinzii.

Nolanul se încruntă. Oglinda, spune el. Trebuie să recunosc că această rugăminte mă lasă oarecum nedumerit. Nedumerit, din cauză că nu reușesc să înțeleg de ce ar alege prietenul dumneavoastră să adreseze acest subiect unui învățat ca mine, în loc să ceară expertiza unui negustor fără știință de carte. Credeam că această întâlnire e preocupată de lucruri mai înalte.

Din capătul celălalt al încăperii se aude o voce familiară: cea a celui de-al doilea muzicant, călugărul din ordinul servilor. Crivano își aduce brusc aminte unde a mai auzit-o: e vocea șarlatanului care se dădea drept alchimist, cel pe care l-a văzut la Campo San Luca, imediat după apariția doctorului de ciumă. Dar așa ceva e greu de crezut. Un călugăr să poarte mască pentru a juca o satiră pe stradă?

Așteptați, vă rog, spune servul. Îmi cer iertare, Doctor Brunus, dar dacă veți ignora oglinda – construcția și funcția ei – ca pe un subiect ce nu are nimic de-a face cu știința, care nu merită să fie discutată decât de către bresle, atunci vă asigur că mulți vor fi de acord cu dumneavoastră, însă eu nu mă voi număra printre ei. Poate că filosofii tânjesc după o lume în care tehnica meșteșugarilor să decurgă întotdeauna din aplicarea rațiunii, dar de cele mai multe ori descoperim că metodele se ivesc pur și simplu, și e de datoria noastră, a gânditorilor, să alergăm după ele, să stoarcem semnificație din industrie și întâmplare. Oglinzile plate confecționate în ultimul timp de către meșteșugarii din Murano pot fi luate într-adevăr drept exemplu. Cine oare dintre noi a privit într-una din ele fără ca minunarea și tulburarea să i se manifeste în suflet?

Acum ia cuvântul Paolini, vocea lui e excitată din cauza zelului. În *Phaedrus* al lui Plato, spune el, sunt convins că Doctor Brunus știe despre ce vorbesc, citim despre observația pe care regele Tamus i-o face zeului Thoth: părintele unei arte nu este întotdeauna cel mai în măsură să-i judece utilitatea. Așa cum tocmai a sugerat fratele Sapri, se pare că așa stau lucrurile și-n cazul oglinzii. Tamus se referă, desigur, la inventarea scrisului de către Thoth – astfel că subiectul atinge îndeaproape erudiția dumneavoastră, Doctor Brunus, deoarece nemulțumirea lui Tamus este aceea că inventarea literelor nu îmbogățește memoria egiptenilor, ci mai degrabă o face să se atrofieze. Scrisul nu susține rememorarea, ci uitarea; nu livrează adevărul, ci o copie a adevărului. În prelegerea pe care ați ținut-o dată trecută, ați descris scrierea hieroglifică a egiptenilor ca fiind superioară alfabetului folosit de greci, romani și evrei, pentru că aceasta evocă sensul pur, nu este doar sunet. Ați conturat în fața auditoriului sistemul dumneavoastră de memorare, bazat pe cifre și modele, despre care susțineți că îi va permite magului disciplinat să construiască în mintea sa o imagine a întregului univers, putând prin aceasta să acceadă la corespondențele ei cele mai tainice. Iar acum Dottore de Nis a ridicat problema unei invenții simple care reușește să capteze cu precizie, chiar dacă doar în chip trecător, imaginea unor obiecte plasate în fața ei. Ar trebui oare să ne temem de omniprezența acestui instrument

în casele noastre? Oare capacitatea imaginației noastre de a crea imagini se va diminua în prezența ei? Sunt convins că acestea nu sunt preocupări lipsite de semnificație pentru un filosof.

Urmează un murmur de aprobare generală, care crește apoi în intensitate. *Până când academia va refuza să îndure astfel de fraude,* aude Crivano pe cineva spunând, *nu prea merităm să fim luați în serios. Cum de e posibil ca acest clovn să fie invitat de două ori*? *Cred că e vina idiotului ăluia de Mocenigo.*

Nolanul se înroșește ca un rac, privește în pământ, strânge din ochi. După o clipă își întoarce palmele în sus, privește înspre ceruri și începe să se ridice pe vârfuri. Ca și cum ar exersa posibila lui izbăvire din ignoranța crasă a muritorilor ce-l chinuie. Fața lui își recapătă expresia calmă, iar el se lasă cu călcâiele pe podea și fixează încăperea cu zâmbetul trist și neputincios al unui martir.

Pentru un moment, trăsăturile lui de om uscățiv sunt luminate de artificiile roz lansate de pe o galeră aflată în trecere, dar nimeni nu pare să acorde vreo importanță acestor neînsemnate și false comete. Trasează arcuri de cerc incandescente pe cerul nopții, apoi dispar cu un sâsâit pe suprafața canalului.

Foarte bine, prieteni, strigă Nolanul. Așa cum am promis, vă voi îndeplini cererea. Să reflectăm așadar asupra oglinzii.

SVBLIMATIO
16 martie, 2003

Vorbesc despre pustiurile americane și despre orașele care nu sunt astfel… Fără oaze, fără monumente, travelling nedefinit al mineralului și al autostrăzilor. Pretutindeni: Los Angeles sau Twenty nine Palms, Las Vegas sau Borrego Springs …[36].

— JEAN BAUDRILLARD, *America*

32.

În visul pe care-l are, capul lui Curtis e bandajat, ochii legați cu gogoloaie de tifon alb, prin care reușește cumva să vadă.

Se îndepărtează de Humvee-ul lui răsturnat, bușit, care scoate un zgomot șuierător pe strada pavată cu piatră cubică – cu toate că accidentul a avut loc pe un drum de pământ la sud de Gnjilane, care nu seamănă deloc cu acesta. Soldații italieni din batalionul San Marco stau la umbra unui șir de palmieri și-l urmăresc cu o simpatie sinistră. Curtis le face semn cu mâna și dintr-odată locul i se pare cunoscut: Split, Croația, unde a debarcat în 1998, în timpul operațiunii Dynamic Response, cu trei ani înainte de producerea accidentului.

În spatele lui se întinde portul albastru. Cerul albastru e punctat de o formație de elicoptere Sea Stallion, rotoarele lor murmură în briză. La nord se întind munții împăduriți. Câteva clopotnițe se ridică deasupra acoperișurilor de țiglă. În fața lui, Poarta de Fier a palatului lui Dioclețian, încadrată de arcade scunde. Papucii îi alunecă pe pietrele pavajului, lustruite de-a lungul secolelor de trecători.

Cineva se află în stânga lui, conducându-l, cineva pe care nu-l poate vedea. La început e Danielle; apoi își aduce aminte că nu avea cum s-o cunoască deja pe Danielle, că Bethesda se află încă la luni și mulți kilometri distantă, iar această descoperire îl face să se înfioare: se mișcă de unul singur, fără să-i fie teamă, în siguranță, lunecând prin lumea necuprinsă și schimbătoare. Persoana care-l conduce vorbește încet, la limita auzului. Nu reușește să înțeleagă nimic. Vocea îl conduce ca un fir de argint prin labirint.

Se deplasează cu rapiditate pe străzile întortocheate, pe lângă arcadele bizantine ale loggiei gotice, pe lângă o clopotniță pătrată, albă, printr-un peristil străvechi. Lei de piatră îngemănați. Un sfinx de granit. Pasajele se îngustează. Zidurile sunt acoperite de un nămol urât mirositor. Acum se aude de peste tot dangătul valurilor.

Vârful unui al doilea turn – din cărămidă, dreptunghiular, cu un acoperiș abrupt, în formă de piramidă – apare și dispare în spațiul dintre acoperișuri. Pe măsură ce se apropie, pare să crească în înălțime și grosime, vârful devine verde. Traversează canale de jad, trec pe coridoare pline de bălți și ajung într-o piață mărginită de colonade, animată de forfota unor porumbei albi. Luându-și zborul speriate, păsările se unduiesc ca spuma pe cerul gri. Umbrele lor se reflectă pe marea clopotniță. Curtis cunoaște și acest loc.

Acum e singur, mergând înainte în spațiul dintre turn și domurile unei bazilici poleite cu aur, ocolind colțul unei colonade, și zărește marea agitată, aflată dedesubt. Pe cheiul din fața lui e un mic grup de jucători de cărți, care s-au adunat între două coloane de marmură, aruncând zarurile sub cadavrele împuțite ale unor spânzurați. Pe măsură ce se apropie, Curtis îl vede pe Stanley ghemuit asupra cuburilor care se învârt. Stanley ridică privirea și zâmbește, iar Curtis își dă seama că e mort: carnea atârnă pe el, orbitele ochilor sunt niște goluri negre. Îi întinde lui Curtis zarurile cu o mână veștejită, iar Curtis îl refuză. Stanley cel mort se întoarce și le azvârle cu o forță formidabilă, țintind spre o insulă aflată la capătul îndepărtat al lagunei. Curtis n-are cum să vadă dacă acestea cad în apă.

Jucătorii au dispărut. Curtis își face loc prin mulțimea echipată cu aparate de fotografiat, conștient de faptul că poartă un halat de spital; traversează un pod spre intrarea în Palatul Dogelui și e din nou în cazinou, chiar în stânga față de aparatele cu limită înaltă de pariere. Se îndreaptă spre lifturi, nerăbdător să ajungă înapoi în patul lui. În timp ce trece pe lângă Oculus Lounge, scanează mesele în căutarea Veronicăi, apoi a lui Stanley, apoi a puștiului pe care l-a urmărit noaptea trecută. Amintindu-și, derulând din nou cele întâmplate, lui Curtis îi e rușine pentru amândoi. Informatorul cu mica lui oglindă, Curtis și urmărirea lui stângace. Oameni maturi care s-au jucat de-a detectivii, spionii, criminalii. Damon la fel, cu uneltirile și faxurile lui. Și Stanley. Stanley, cu toată viața lui. Dar Curtis – care a fost martor al morții și nenorocirii în șapte țări, care s-a defectat și a fost imperfect reconstruit, care ar trebui să știe până acum mai bine decât ei – Curtis într-o măsură mai mare decât toți ceilalți.

33.

Acum e treaz.

Îi ia ceva timp până găsește cartea printre așternuturi. A petrecut mare parte a nopții citind-o: în camera Veronicăi, după ce ea a adormit pe canapea, apoi aici, până când a adormit și el. Își șterge pleoapele, se întinde să stingă lampa de pe noptieră.

Hoțul de oglinzi. Curtis nu reușește să se dumirească în privința ei. Din câte își dă seama, în mare parte e vorba de un tip pe nume Crivano, care e un fel de vrăjitor. Mai sunt și alte personaje: cineva pe nume Hermes, cineva numit Nolan. Luna susține un monolog. Câteodată pare să se închege o intrigă, dar apoi urmează un poem de șase, șapte pagini – despre alchimie sau despre tehnologia de fabricare a sticlei sau despre relația metalelor cu planetele –, iar povestea e amânată. Toată cartea se vrea foarte inteligentă și serioasă, dar în același timp are și ceva stupid, de *Dungeons & Dragons*[37] în ea.

> Dorință și război! Privirea împietrită a Gorgonei
> ascunde limita interioară a trupului –
>
> adulterini ademeniți de fire de mătase asemenea
> celor înălțate de păianjeni pe grinzi.
>
> Filatori de pânze, făuritori de oglinzi, Athena
> Parthenos și fratele ei diform
>
> tăinuie lexiconul măiestriei și artificiului:
> raza redirecționată, pasul în cerc
>
> făcut în lateral pe picioarele întoarse invers, precum
> se imprimă în nautilul logaritmic.
>
> Crivano, și el, se deplasează pe asemenea spirale.

Curtis e convins că există indicii care îi scapă. La început, de exemplu, o pagină a fost îndepărtată cu lama – a doua pagină tipărită, pagina cu titlul, care avea pe verso dată

publicării –, o tăietură imprecisă, aproape de cotor, astfel încât din ea a rămas doar o fâșie de hârtie. Mâine, când bibliotecile vor fi deschise, va suna să afle dacă mai există în arhive vreun exemplar intact.

Scoate învelitorile, face patul. Niciun fax, niciun mesaj. Trage perdelele, se culcă pe podea și face flotări și genuflexiuni, timp de câte două minute. Rapid, fără să numere. Se cronometrează folosindu-se în acest scop de burtiera CNN-ului. Pe ecran, chinezi cu măști chirurgicale. În Palestina, o fată a fost călcată de un buldozer. Războiul tot n-a început. Curtis se așază, zapează canalele: BET, USA, Disney, PAX, History, Travel, TV Land.

Își face duș, se bărbierește, se îmbracă – pantaloni marinărești gri, un pulover cu guler rotund –, apoi se verifică în oglinda din camera de zi, aflată mai jos. Își aduce aminte de ciudata halucinație din noaptea trecută, apoi se gândește la Stanley, care i-a apărut în vis ca fiind mort. Curtis se apropie mai mult de oglindă, își privește îndelung propria reflexie. Ca și cum s-ar aștepta să primească un sfat din partea acesteia. Cerul de deasupra Stripului e albastru ultramarin închis, presărat cu nori cirrus înalți, iar cicatricea superficială, în formă de seceră, aflată pe partea stângă a nasului, e proeminentă în lumina piezișă a dimineții. Își pune ochelarii și aceasta dispare sub rama lor subțire și neagră.

Curtis pășește în dormitor, desface patul, apoi îl face din nou. De data asta întinde mai bine cearșafurile. Când e gata, aruncă o monedă de douăzeci și cinci de cenți cu stema Louisianei să vadă dacă sare. Se așază pe scaunul de lângă fereastră să se gândească, rotind cu un bobârnac moneda pe masa de lemn. La început face asta ca să-și țină mâinile ocupate; apoi uită de ce o face. Azvârle moneda cu unghia degetului mare, încearcă să-i urmărească traiectoria și s-o prindă în aer. Îi ascultă țiuitul, vibrarea în aer: când o face bine, sunetul e perfect. Cade cu un mic plesnet în palma lui făcută căuș: stemă sau ban. Ar fi frumos dacă ar putea să decidă ceva în felul acesta. *Inventează sistemele astea care nu au absolut niciun sens, care nu au nimic de-a face cu probabilitatea.* În cazul unei monede, probabilitățile sunt egale; șansele unui joc de blackjack sunt – cât? Cinci la sută? Curtis nu-și aduce aminte. *După mintea lui Stanley, cam cel mai neinteresant lucru pe care poți să-l faci la o masă de blackjack e să câștigi bani.* Curtis nu mai e atent; moneda cade, el se apleacă să o ridice. Își plimbă buricul degetului peste conturul micului pelican și trompeta lui. Se gândește să-și sune tatăl, dar n-o face.

La ora zece, servitoarea bate la ușă. Curtis își pune sacoul sport și o lasă să intre, schimbând câteva vorbe cu ea în spaniolă. E tăcută, privirea ei e preocupată de ordinea din cameră. Chiar dacă e surprinsă de patul făcut, nu lasă ca acest lucru să se vadă. Când dispare în living, Curtis își prinde revolverul de curea, închide seiful și coboară la parter să-l caute pe Stanley.

Cumpără monede de la un bancomat de mărunțiș aflat în zona automatelor, nu departe de locul în care l-a văzut pe informator, apoi iese prin Palatul Dogelui ca să prindă autobuzul spre sud. Când ajunge pe trotuar, își schimbă ochelarii cu cei de soare, surprins de aerul răcoros de afară. Pasarela pietonală îl duce până la intrarea în Treasure Island, unde trece pe lângă cele două fregate nemișcate din Buccaneer Bay, și de fântâna vulcanului adormit. Fațada masivă, în unghi drept a Mirage-ului se reflectă în ferestrele sale din sticlă reflexivă, și Curtis se oprește sub intrarea lui acoperită ca să aștepte. Soarele continuă să urce. Sub el, cerul e plat, neclar, de culoarea zemii de lămâie, un ecran aflat în spatele munților. Undeva la est s-a iscat o furtună de praf. Curtis se gândește la tabloul din camera lui: culorile estompate și formele lui neclare. Dincolo de Strip, printre palmieri și stropii pulverizați ai fântânilor, clopotnița canelată de cărămidă a hotelului său e luminată de sticla reflexivă a Mirage-ului; privește jocurile luminii aurii pe suprafața ei. Autobuzul oprește lângă trotuar, apoi pleacă, și Curtis stă în continuare acolo, zăngănind monede în pumn.

A fost o idee bună să aleagă acest hotel. Tot ce-a făcut de-atunci a fost greșit. Nu există niciun centimetru de trotuar pe care Stanley să nu fi pășit, nicio masă pe care să n-o fi curățat de bani. De fiecare dată când Curtis se trezește în acest oraș, nimerește direct în capul lui Stanley. Ar trebui să înceapă să audă vocile, să vadă fantomele.

Dar acesta nu mai e orașul lui Stanley. Vechiul oraș e deghizat, s-a resorbit în sine însuși. Curtis își aduce aminte cum se plângeau ăi bătrâni: stăteau în cerc și pufăiau în casa lui taică-său de pe Irving Street. Carlos Huerta, Jim Press, Cadillac LaSalle. *Nenorociții ăia de dezvoltatori o să omoare orașul ăla cu palmierii și cu nenorociții lor de vulcani.* Henry Tsai a pariat odată cinci ași consecutivi dintr-un pachet de șase cărți la Hacienda. *E greu să mai găsești o masă decentă. La naiba, cei mai mulți oameni nici măcar nu se uită.* Leneșul Tony Miczek, care a preferat să-și dea un deget în 66 decât să-și plătească datoria față de bișnițarul care l-a împrumutat. Până la urmă i-a ieșit, a dublat de două ori suma, jucând fără oprire șaisprezece ore la Sands, în aceeași zi în care a părăsit spitalul.

Odată la câteva ore trecea pe la baie cu bandaje proaspete și o sticlă de Bactine. Și-a plătit datoria. Fără supărare. Studenți la facultate. Oameni cu copii. Tolomaci și neica-nimeni. Stanley holbându-se prin fereastra murdară a turnului universității, sub ei domul Capitolului și obeliscul cel alb. La început era tăcut, apoi a început să vorbească. Nu mai există nicio posibilitate de a intra în joc, pentru că nu e decât un joc. Râsul lui nătâng și uscat. Acum ei sunt cei care visează în locul nostru. Nimic nu e lăsat în voia hazardului.

Curtis îl lasă în urmă pe partea dreaptă pe Augustus Caesar. Privirea lui de ghips e fixată asupra hotelului Flamingo, aflat pe partea cealaltă a străzii. În lumina zilei, vechiul hotel pare modest. Unele dintre acele tuburi de neon sunt acolo de treizeci de ani. Frontispiciul în culori pastelate, care imită penele e în umbră, rece și gol precum chipul de pe un sarcofag. Curtis continuă să meargă.

Ieri, după goana de la Fremont, l-au durut toate cele, dar azi se simte bine, bucuros că se poate ține pe picioare. În urmă cu un an, doctorii i-au dat voie să conducă, singura condiție fiind să-și instaleze un sistem de prevenire a accidentelor și niște oglinzi în plus, dar de când cu accidentul, n-a mai urcat la volan. Nu îi e teamă – poate că e doar puțin nervos –, și s-ar putea obișnui din nou dacă ar exersa. Doar că nu e încă pregătit. Partea amuzantă e că nu i-a fost dor de condus. S-a simțit bine, satisfăcător fără mașină. Noua lui lentoare i-a arătat o lume ascunsă pe care a ignorat-o, pe care abia acum a început s-o descopere. Nu ar recunoaște asta niciodată, dar e recunoscător pentru răbdarea lui consolidată, pentru vigilența proaspătă față de spații și față de distanța dintre ele.

La mijlocul străzii următoare, dincolo de intrarea telescopată de la Bally's, se ridică spre cer Turnul Eiffel. Ultima oară când Curtis a fost în oraș, era încă un local nou-nouț, iar el și cu Damon și alți câțiva tipi s-au urcat în taxiuri în North Strip ca să dea o tură pe acolo. Un loc foarte ciudat. O mulțime de copaci de plastic, carpete Monet estompate și totul mirosea a baghete. Peste tot, obișnuitul cer fals de cazinou, chiar și la etajul jocurilor de noroc: a avut o senzație ciudată să joace sub cerul liber, chiar dacă nu era chiar cerul liber. Au luat la rând barurile și au urcat cu liftul până în vârful turnului, legănându-se pe picioarele înmuiate de alcool, privind cum se aprind luminile din vale. Soldații mai tineri se prosteau, îl imitau pe Pepe Le Pew[38]. Damon se holba la Arcul de Triumf pipernicit, aflat sub ei. *Napoleon, omule*! repeta el. *Să-l ia dracu' pe Napoleon*!

Acum traversează prin fața hotelului Harmon. În fața lui, în dreapta, se află New York-ul. Stanley a crescut în umbra acelor

clădiri: AT&T, Century, Chrysler, Seagram, Empire State. Ce crede despre ele atunci când le vede? Ce-și aduce aminte?

Trecând vineri pe aici, Curtis a întâlnit o barmaniță – lucra în tura de zi și era pe punctul de a termina programul – care și-a amintit imediat de numele lui Stanley și pe care-l văzuse în decursul săptămânii care trecuse sau cam așa ceva. Schimbul de zi începe abia peste o oră, dar Curtis se gândește că ar putea să aștepte.

La intrare, gros-planul unui steag umflat de vânt e proiectat pe afișajul dogoritor de luminos al afișajului LED, iar peste el, cu litere galbene ÎMPREUNĂ VOM ÎNVINGE și Curtis se întreabă din nou ce se întâmplă cu războiul. Își face tura în sensul acelor de ceasornic în zona jocurilor de noroc – aranjat să arate ca Central Park, fără tipicul cer fals – și, deoarece nu vede nicio față cunoscută, urcă scările la mezanin. Își cumpără doi hotdogi de la Nathan's, din pavilionul Coney Island, mănâncă unul din ei în timp ce ascultă scârțâitul și zăngănitul trenulețului care trece pe deasupra, apoi îl termină pe al doilea în mers, plimbându-se pe Bleeker și Hudson și Broadway, privind spre ieșirile de incendiu, gurile de vizitare pe unde iese aburul, cabinele telefonice umplute de graffiti și zidurile de gresie, ascunse sub iederă.

Când se oprește la piano barul din Times Square, o vede stând după tejghea: roșcată, cu atitudine de matroană, poate cu vreo cinci ani mai în vârstă decât Curtis. Se ține bine. Vorbește cu doi participanți la o convenție, folosind un accent elegant de Staten Island căruia probabil că își datorează locul de muncă. Nu-l recunoaște imediat ce se așază. Apoi îl recunoaște. E suficient de aproape ca să vadă scânteierea întunecată a pupilelor care se dilată: a venit unde trebuie.

Ea îi zâmbește, așezând un șervet pe tejghea. Bună, amice, spune ea. Cum merg treburile?

Greu de spus. Au fost câteva zile ciudate.

Povestește-mi. Cu ce te pot servi, scumpule?

Doar un suc de portocale, te rog. L-ai văzut pe Stanley?

Se oprește, pe jumătate întoarsă spre bar, privind în altă parte. Nici urmă de el, spune ea. A fost un tip popular în weekendul ăsta.

Să înțeleg că nu-s singurul care-l caută?

Râde, dă din umeri. Ca și cum ar fi auzit un banc. Toarnă sucul.

Veronica a trecut pe aici?

Ea pune paharul de plastic pe șervet, îi ia bancnota de zece dolari dintre degete, se îndreaptă spre casa de marcat. Nu răspunde. Nu mai zâmbește.

Dar un tip mic de înălțime cu strungăreață? Ai văzut pe cineva de felul ăsta?

Când se întoarce, are în continuare bancnota de zece la ea și o plasează pe tejghea împreună cu o bancnotă uzată de douăzeci. M-ai împrumutat data trecută, spune ea. Ți-i dau înapoi. Mersi. Băutura e din partea casei.

Banii ăia erau un bacșiș, nu un împrumut.

Nu mixez așa bine băuturile, pui.

Se apleacă spre el, îl privește în ochi. Dacă ăsta ar fi fost un film, spune ea, v-aș lua la toți banii. V-aș juca pe degete și m-aș îmbogăți făcând asta. Dar ăsta nu e un film. Dacă spun ceva, cineva o s-o pățească și n-aș vrea să am povara asta pe conștiință. Pari un tip de treabă, și vreau să cred asta despre tine în continuare. Așa că nu voi mai vorbi cu tine despre asta. *Capice*?

Nu vreau să fac rău nimănui.

Nu tu ești cel de care mă tem că va face răul.

Zâmbește din nou, aproape cu tristețe. Nici urmă de frică în ochii ei, doar îngrijorare. Trăiește de mult timp aici. Cine a trecut pe aici? întreabă el.

Ea trage aer în piept, expiră. Tipul cu strungăreață, spune ea. Și un altul. Înalt. De undeva din sud. Tipul mic de înălțime nu e din oraș, dar tipul înalt e de aici. L-am mai văzut. E un scandalagiu.

Și Veronica? Ea a trecut pe aici?

Își lasă privirea-n pământ, închide ochii. Dă din cap.

Curtis ia o gură de suc. Rotește conținutul în pahar. Se căutau unul pe celălalt? întreabă el.

Ce vrei să spui?

Toți au venit să te întrebe de Stanley? Ori s-au interesat și unul despre celălalt?

Stă să se gândească pentru o clipă. Tipul înalt m-a întrebat despre amândoi, spune ea. Despre Veronica și despre tipul mic de înălțime. Tipul mic de înălțime m-a întrebat despre Veronica. Veronica și tipul mic de înălțime au întrebat amândoi de tine.

Curtis zâmbește. Ce le-ai spus despre mine?

Că te-am văzut pe aici vineri seara, la sfârșitul schimbului. Atâta tot.

I-ai dat vreunuia numărul meu?

Nu. Nu-l aveam la mine.

Dar îl mai ai pe undeva.

Da. Da, îl mai am.

Dacă apare Stanley, spune Curtis, nu mă suna. E periculos. Dă-i numărul meu dacă ți-l cere. Spune-i despre toți cei care l-au căutat. Spune-i tot ce mi-ai spus mie.

S-a băgat în ceva belele, hă?

Cred că da.

Curtis ia cele două bancnote de pe tejghea, se uită la ea și îndeasă bancnotele în portofel. O eliberează. E pe cont propriu.

Dacă cineva întreabă de mine, spune-le adevărul. Nu te voi mai deranja.

Se ridică, îi întoarce spatele. Se întoarce din nou spre ea. Cum arăta?

Cine? întreabă ea.

Dar știe bine despre cine e vorba. Nu prea bine, spune după un timp. Nu arăta bine deloc.

34.

Când iese din bar, Curtis dă peste un mic pârâu de interior care curge spre falsul Greenwich Village din falsul Central Park, și-i urmează cursul spre mesele de joc. Se mișcă încet, mergând la întâmplare, analizând ceea ce i-a spus barmanița, când simte că cineva îl privește. Se oprește, ridică privirea. Se întoarce automat spre stângă.

Și iată-l pe Albedo, rânjind, urmărindu-l de la o masă de scraps, aflată la câțiva metri. Scriind ceva ininteligibil cu jarul țigării ținute între degete.

Pentru o clipă, Curtis îngheață. Albedo își schimbă poziția pe scaun, îi lasă dealerului bacșiș, se ridică de la masă. Își golește paharul de plastic, îl lasă pe suprafața de aba. Hei, omule, spune el, venind alene în direcția lui și întinzându-și mâna mare și moale. Curtis clipește, se scutură, dă mâna cu el. Se gândește. Încearcă să se oblige să gândească.

Ai avut o discuție fructuoasă cu bătrâna roșcată? întreabă Albedo.

Curtis nu face decât să se uite la el.

E o doamnă elegantă, roșcata aia. O cunosc foarte bine. Albedo își duce țigara între buzele subțiri. Ia spune, omule, bănuiesc că nu te îndrepți spre North Strip, nu-i așa? Am de luat pe cineva de la Sahara într-o oră, e vorba de două tipe. Pot să te duc până acolo.

Nu, mersi. Am ceva treburi de făcut pe aici.

Albedo se uită înapoi spre piano bar, se apropie. Curtis simte miros de paciuli și saramură. Ascultă, spune Albedo, am un mesaj pentru tine. De la Damon. Am vorbit cu el în dimineața asta. Lucrurile se duc dracului cu totul în Atlantic City, omule. Trebuie să vorbim. Haide, să facem câțiva pași.

Ai vorbit cu Damon? La telefon?

Ochii injectați ai lui Albedo se rotesc spre el. Nu, Curtis, spune el. Prin puterea telepatică a minții mele. Da, la nenorocitul de telefon. Despre ce vorbești?

Care-i mesajul?

Hei, putem și noi să facem câțiva pași? Nu pot să pierd timpul aici.

Curtis îl privește încruntat. Astăzi, Albedo poartă un tricou Metalica fără mâneci, ochelari de soare agățați la gulerul lăsat. Nu are geacă. Blugi prea strâmți ca să poată ascunde ceva, cel mult un cuțit. În regulă, spune Curtis. Să mergem.

Își fac drum printre automate spre intrarea principală, Curtis e nevoit să meargă de două ori mai repede ca să țină pasul cu lunganul de Albedo. Tot ce-a vrut Damon să-ți spună e că timp

de câteva zile nu va fi de găsit, începe Albedo. Va fi greu de luat legătura cu el. Că între timp va trebui să te ții tare și să nu-ți faci griji.

Câteva zile? Câte zile?

Nu știu, omule. Câteva zile. Te va anunța el.

Și te-a anunțat în dimineața asta?

Da. Cred că era în jur de zece dimineața. M-a trezit aiurea.

N-are niciun sens. Chestia asta de care mă ocup depinde de timp.

Da, mi-a zis Damon cum stă treaba, spune Albedo, apoi își verifică enormul ceas de mână. Șaizeci de ore, corect? Acum aproape că au trecut. Fii atent, uite ce-o să faci. Continuă să-l cauți pe Stanley, așa cum ai făcut-o și până acum. Când pui mâna pe vreo informație despre el, mă suni. Îl voi pune în legătură cu Damon. Nu trebuie să-ți faci griji.

Curtis dă din cap. Nu-mi place treaba asta, spune el. De ce nu mă sună direct pe mine? Ce se întâmplă în Atlantic City?

Treburile sunt urâte acolo, omule. Cei aflați la conducerea cazinoului au luat-o razna complet în legătură cu chestia asta cu număratul cărților. Au de gând să ia măsuri. Damon trebuie să-și păzească fundul, să aibă grijă cu cine vorbește. Iar aici intri și tu la socoteală.

Dar tu nu?

Albedo râde. Vai, nu fi gelos, omule, spune el. Nu-i frumos.

Se plimbă pe sub poarta pentru vehicule, îndreptându-se spre locul de unde valeții preiau mașinile. Albedo își aruncă țigara, îi dă băiatului vietnamez care stă acolo o bancnotă împăturită și îl strânge de mână rapid, în mod elaborat. Clevetește cu puștiul în timp ce așteaptă mașina. Curtis fierbe în tăcere, uitându-se la balustradele și parapetele hotelului Excalibur, aflat peste drum, până-l aude pe puști strigând *căcat.*

Mașina care se apropie pe alee e masivă, scânteietoare, zgomotoasă ca un tunet. Negru și argintiu și crom. Pătrățoasă, cu câteva adâncituri brăzdate în apropierea aripii din spate, ca un bloc din lemn de balsa, atacat fără tragere de inimă cu o rindea. Patru faruri. O bară de protecție ce pare să cântărească mai mult decât Saturn-ul lui Danielle. Un parbriz în unghi îndrăzneț care pare să sară în afară față de restul mașinii. Ornamentul acoperit de argint, un V curajos în unghi drept, înscris într-un cerc. Nu-i așa că e o frumusețe? spune Albedo.

Valetul se uită la el cu ochii bulbucați. Ce dracu' e chestia asta, omule?

Mercury Montclair Phaeton sedan, tinere. Fabricat în anul Domnului o mie nouă sute cincizeci și opt.

E o adevărată raritate?

Neah, spune Albedo. Le mai vezi câteodată.

Îi dă bacșiș băiatului care iese din mașină, dă scaunul în spate de tot, se apleacă și deschide portiera de pe partea lui Curtis. Ai restaurat-o de unul singur? întreabă puștiul.

Nici vorbă, fiule, spune Albedo, așezându-se mai bine pe scaun, arătându-și dinții galbeni. Nu știu nimic despre mașini. Am dat lovitura cu jackpoturile progresive la Caesars, anul trecut în iunie, și mi s-a cam urcat la cap. Am cumpărat toată drăcia așa cum e de pe eBay.

Curtis închide portiera, se instalează în scaun, iar Albedo bagă mașina în viteză, intră în fluxul circulației. Curtis se întinde după centură, dar își dă seama că mașina nu e dotată cu așa ceva. Mda, scuze, omule, spune Albedo. Nu mi-am bătut niciodată capul să instalez centură pe locul mortului. De obicei, fetele merg în spate.

Curtis își întinde gâtul în stânga și, ce-i drept, Albedo poartă atât o centură de siguranță standard, cât și un harnașament de aviator cu două curele care se fixează pe umeri, montat pe partea din spate a scaunului. Dar nu te agita, spune el, scoțându-și ochelarii de soare de la gâtul tricoului și potrivindu-i pe nas. Îți promit că nu voi face accident. Mergem înapoi la hotelul tău?

Curtis a încercat să găsească o strategie – o căutare inutilă prin care să-l ducă de nas pe Albedo și să preia controlul situației, să-l facă să dezvăluie ceea ce știe –, dar nu-l are la mână cu nimic. Da, spune până la urmă. Sunt cazat la…

Știu unde ești cazat, omule. Mi-a spus Damon.

Cea mai mare parte a mașinilor care vin de pe autostradă se îndreaptă spre Strip, iar după ce scapă de semafor, măresc viteza. Curtis nu-și găsește locul în mașină, fără centură se simte gol. Interiorul mașinii e dezordonat și murdar, ambalaje goale de bomboane M&M, pahare de carton și pungi de la burgerii In-N-Out acoperă fiecare suprafață plană. Curtis dă la o parte un cablu de racordare, o geantă diplomat îngustă, și un exemplar pliat și subliniat al revistei *Soldier of Fortune,* înainte ca picioarele lui să găsească un punct de sprijin solid pe podeaua lipicioasă.

Încă ceva, spune Albedo. Damon vrea să începem să facem presiuni asupra Veronicăi.

Curtis clipește. Ce? spune el.

Veronica, omule. Curvișteina aia slăbănoagă cu care o arde Stanley.

Știu cine e Veronica.

Ei bine, Damon e de părere că ar trebui s-o muncim un pic. Fata e slabă, omule. E suficient ca Stanley să lipsească câteva

zile ca ea să-și piardă cumpătul. Aplică un pic de presiune și se va da pe brazdă.

Curtis se holbează la Albedo: la nasul lui coroiat, la gura ca o tăietură. Serios? spune el. Și ce dracului știe Damon despre asta? Nu voi umbla prin oraș cu scopul de a intimida oameni doar pentru că… uite ce e, asta-i vrăjeală. Dacă Damon vrea să joace în continuare, va trebui să arate niște cărți. Se întâmplă niște căcaturi despre care el nu-mi spune nimic.

Albedo scoate un nechezat, izbește bricheta de bord. Ai înțeles perfect, omule, spune el. Și o să te descurci mult mai bine fără detalii, crede-mă. Adică, Iisuse Hristoase, Curtis, care-i treaba cu dorința asta subită de cunoaștere? Credeam că ești pușcaș marin, omule.

Aia era cu totul altceva, spune Curtis.

Pe bune? Deșertul era foarte diferit de situația de acum? Nu cumva trebuia să ai grijă de camarazii tăi și să ignori situația generală? Știi care e răspunsul, omule.

Capacul brichetei sare. Curtis se agită pe scaun, dar nu crede că Albedo n-are cum să observe. Albedo aprinde bricheta, ține flacăra portocalie în dreptul țigării și fumul se răsucește între cele două geamuri pe jumătate lăsate. Curtis se întoarce, se uită afară. Sunt la semaforul de pe Koval, la marginea aeroportului McCarran: Boeing-uri și Airbus-uri se aliniază pentru decolare, căldura emisă de motoare deviază lumina, deformează aerul.

Ai fost la întâlnirile narcoticilor anonimi? spune Albedo. Poftim?

Întâlnirile narcoticilor anonimi, omule. Domnișoara Veronica avusese o mică problemă cu cocaina înainte ca Stanley s-o repună pe făgaș. Dacă nu e prin preajmă, s-ar putea să înceapă să meargă la întâlniri. Ar merita o încercare. Dar, hei, știi ce? Lasă că mă ocup eu de partea asta. Sunt destul de bine conectat cu oamenii ăștia. Tu continuă să faci ce-ai făcut și până acum. Și dacă apare din nou, sună-mă. O să mă ocup eu.

Albedo virează brusc la stânga, îndreptându-se spre nord. Decorațiunile care-i atârnă de oglinda retrovizoare se bălăngăne și se lovesc una de alta și Curtis se întoarce să le vadă mai bine: un șirag de mărgele verzi Mardi Gras de la New Orleans, un disco-ball în miniatură, un set de plăcuțe de identificare pe un lanț de metal. Curtis întinde mâna să se uite la plăcuțe, gândindu-se că va descoperi cum se scrie corect numele lui Albedo, dar plăcuțele sunt ștanțate cu numele unui pușcaș marin pe nume ALLODOLA, O-pozitiv, care poartă o mască de gaze de mărime medie și care n-are preferințe religioase. Curtis le dă drumul.

Hei, vrei să vezi ceva cu adevărat mișto? întreabă Albedo. Ia carcasa aia de lângă piciorul tău. Deschide-o!

Curtis o ridică. Ținând cont de greutate, nu-i complicat să ghicească ce-ar putea fi înăuntru, dar o deschide oricum, doar cât să arunce o privire. O armă semiautomată, de nouă milimetri, cam de jumătate de metru lungime, încastrată într-o căptușeală de spumă. Ar trebui să aibă aparența unei arme rafinate, în stilul lui James Bond, dar învelișul cutiei e crăpat, lipit în câteva locuri cu bandă adezivă, iar căptușeala de spumă e îngălbenită și inegală, ca și cum ar fi fost smulsă din interiorul unei canapele vechi. Arma arată ca toate armele: înfricoșătoare și stupidă, ca o viespe captivă într-o încăpere. Lângă armă se mai găsesc un amortizor și câteva seturi de cartușe de rezervă, care alunecă dintr-o parte în alta ori de câte ori Albedo smucește volanul, lucru care se întâmplă des. Amortizorul arată ca și cum ar fi proiectul de atelier al vreunui puști din clasa a șaptea sau a opta. Curtis închide carcasa.

Dulcică, hă? spune Albedo. Pun pariu că îți trezește amintiri.

Mie, nu.

Nu? O, așteaptă – Damon era cel care lucra în cadrul securității ambasadei, nu-i așa? Nu tu. Vă tot confund. Dar îți spun, mie micuța aia îmi aduce aminte de zilele din cadrul forțelor speciale. Cunosc un tip care are un mic poligon de tragere în afara orașului Searchlight. Sub rosa. Nu e în evidențe. Mă duc cu ea acolo peste câteva săptămâni, o să fie rupere. Ar trebui să vii și tu, dacă mai ești prin oraș.

N-o să fiu, spune Curtis. Îi aruncă o privire scurtă lui Albedo. Cum să nu, se gândește. Tipul ăsta a fost în forțele speciale. Iar eu am fost în serviciile secrete.

Și *tu* ce ascunzi sub sacoul ăla, omule? întreabă Albedo. Curtis nu răspunde. Care-i treaba, ești timid? Hai, spune, ce armă porți?

Un pistol 357, spune Curtis.

Magnum? Măi să fie, omule. Ai venit să faci treabă pe aici.

Folosesc cartușe speciale de treizeci și opt, spune Curtis. Sunt mai ușor de controlat.

Albedo se uită la el cu sprâncenele ridicate deasupra ochelarilor, apoi izbucnește în râs. Exact așa ești tu, fratele meu, spune el. Dacă pot să mă exprim astfel. Un tip micuț, armă mare, detonație medie. Foarte drăguț. Da, omule. Te știu eu pe tine.

Poți să râzi cât vrei, spune Curtis încruntat. Ai tras vreodată cu cartușe magnum într-un spațiu închis, să zicem o cameră de hotel? Dacă vrei să orbești și să surzești în timpul unui schimb de focuri, n-ai decât. Eu nu mă dau în vânt după căcaturile astea gen Schwarzenegger.

Nu te contrazic, omule, nu te contrazic. Pot să arunc o privire?

Ce?

Dă-mi să-ți văd arma, omule. Haide!

Se opresc la semaforul de la intersecția dintre Koval și Flamingo, în diagonală față de Westin. Curtis se uită îndelung la Albedo, încercând să-i vadă ochii prin lentilele ochelarilor de soare. N-ar avea cum să facă acum vreo șmecherie.

Cel puțin, nu atâta timp cât conduce. Iar Curtis e sigur că a curățat bancheta din spate înainte să se așeze. Aproape sigur.

Se uită prostește la conducătorii auto de lângă ei, care par să se zgâiască toți la mașina lui Albedo, nu la ocupanții ei. Se apleacă în față și scoate revolverul de la brâu, ținându-l jos, lângă coapse. Curtis culisează cilindrul, acționează tija ejectoare și lasă cele cinci gloanțe uleioase să-i cadă în palma dreaptă.

Îi dă arma lui Albedo. Albedo o ia, o cercetează. În mâinile lui mari, aproape că nu se mai vede. E Smith, nu-i așa? spune el. Destul de mișto. Cartușele pe care le folosești sunt Speer? Gold Dot?

Cred că da, spune Curtis. Pe astea le-am găsit.

Lumina semaforului se schimbă. Albedo îi dă înapoi revolverul, își pune palma pe volan. Deci, ce crezi că ar trebui să fac cu chestia aia de pe podea, omule? întreabă el. Crezi că face două miare?

Nu știu, spune Curtis. Reîncarcă arma, apoi o pune la loc în toc. Pe stânga se vede Centrul de Convenții, imediat după, urmează intrarea din spate a hotelului unde stă Curtis.

Mă gândesc s-o păstrez, spune Albedo. Cunosc niște tipi în North Cackalack – mi-au fost camarazi în Irak – care chiar acum se întâmplă să fie în căutarea unor oameni competenți. Odată ce infanteria o să aterizeze în Irak și bătrânul Saddam va fi scos din joc, în deșert va începe goana după aur. Vezi tu, fututul ăla de Dick Cheney privatizează întreaga afacere. Ocupația, reconstrucția, forțele de ordine, furtul petrolului: totul o să fie privat, controlat de corporațiile astea private.

Chiar așa.

Și treaba e că muiștilor ăstora de scârțari nu prea le place ca cineva să tragă în ei. Așa că sunt în căutarea unor tipi ca noi care să asigure securitatea, să conducă operațiuni de contra-insurgență, căcaturi din astea. Și se pricep al naibii de bine să scrie cecuri, omule. Bani *cu nemiluita.* Adică nu mă înțelege greșit, nu am găsit cine știe ce satisfacții în căcatul ăla de armată – știu eu de ce am plecat –, dar ar fi fost mult mai ușor de tolerat dacă m-ar fi plătit cu o sută cincizeci de mii de dolari pe an ca s-o fac. Înțelegi ce spun? Plus că în cazul tipilor

ăstora nu mai e vorba de birocrația aia ierarhică, bizantină, unde căcatul-urcă-la-vârf, de care am avut parte în marină. Și nici nu e o chestie supravegheată de guvern. Da, sigur, trebuie să te pui bine cu o grămadă de tipi obezi de la Halliburton[39], dar, la dracu', omule. Să vină cecurile.

Acum intră sub poarta pentru mașini. Valeții își întind gâturile să vadă mai bine mașina care scânteiază bestial. Te pot pune oricând în legătură cu tipii ăștia, spune Albedo. Ai exact ce le trebuie. N-ai decât să spui, omule. Pronunță silabele.

Mersi că m-ai adus, spune Curtis și deschide portiera. Un pahar de polistiren și o broșură uzată și făcută acordeon cad pe pavaj.

Vorbesc serios, omule. Următorii câțiva ani vor însemna pentru paramilitarii privați ceea ce înseamnă primele douăzeci și patru de ore de după Ziua Recunoștinței pentru Wal-Mart. Bagă la cap ce spun.

Curtis lasă portiera masivă să se trântească, ridică paharul și broșura de pe jos și se îndreaptă spre intrarea în hotel. Hei, Curtis! strigă Albedo.

Ce?

Treaba asta la care lucrezi acum? Cu Damon, cu cazinoul Spectacular? Poate că n-o să iasă așa cum te aștepți să iasă, amice. Îmi pare foarte rău să-ți spun. Va ieși naspa sau nu va ieși nimic. O știi și tu, o știu și eu, iar cu copilul o să fim trei[40]. Poate că ar trebui să începi să te reorientezi. Bine? Pace!

Albedo ridică două degete, își împinge ochelarii pe șaua nasului și bagă Mercury-ul în viteză. Curtis a rămas cu gunoaiele lui Albedo în mână, uitându-se după mașina care se îndepărtează. Broșura e lipicioasă. Privind în jos, Curtis vede cuvintele ESCORTELE DIN ORAȘUL PĂCATELOR și, sub ele, o pereche de buze țuguiate.

Găsește un coș de gunoi lângă ușile automate, apoi intră în hol. Când cheamă liftul, degetele i se lipesc de buton și apoi de degetul mare când încearcă să și le șteargă. În fața camerei se străduiește să-și pescuiască portofelul, să folosească cardul și să deschidă ușa fără să atingă ceva cu mâna dreaptă. În timpul acestor contorsiuni, un tip alb cam de aceeași vârstă cu el trece pe coridor. Gras, cu început de chelie, ars de soare, purtând un costum de baie lăbărțat. În mână ține o pereche ochelari de scufundat și o cameră mică de filmat, subacvatică. El și Curtis schimbă priviri stânjenite. Tot ce se întâmplă aici rămâne aici, se gândește Curtis.

Când ajunge în cameră, simte că ceva îi năpădește pielea. Se eliberează de haine și intră în duș, dă drumul la apă fierbinte la limita suportabilului și, odată ce pielea i se obișnuiește, mărește temperatura. Se freacă aprig, sistematic – scalpul și

fața, clătește, brațul stâng, clătește, brațul drept, clătește, așa cum au învățat la baza de instrucție –, până când ajunge la tălpi. Apoi o ia de la capăt. Când termină, camera e înecată în rotocoale de aburi. Picături mici cad pe dalele de marmură, se scurg pe oglinzi.

Își pune un halat și iese pe hol. Aburii se revarsă în jurul lui ca aspicul dintr-un recipient. La picioarele lui e un plic alb, împins cu câțiva centimetri sub ușă, iar el se apleacă și îl ridică. Pe el stă scris CURTIS cu litere ascuțite de mână care îi sunt familiare. Înăuntru se află un bilet la muzeul de jos – ARTA DE-A LUNGUL SECOLELOR, iar pe el scrie: capodopere ale picturii de la Tițian la Picasso – și un bilețel scris pe hârtia cu logo-ul hotelului Quicksilver.

Ne vedem aici
la 3
Să nu spui la nimeni
V

Curtis a trecut prin fața muzeului de cel puțin două ori pe zi de când și-a luat camera de hotel; până acum nu prea i-a acordat nicio atenție. L-a considerat ca neavând nicio legătură cu Stanley – ceva ce-ar nesocoti ca fiind vrăjeală tipică parcurilor tematice, un premiu de consolare pentru soțiile înțepate ale jucătorilor și participanților la convenții – dar poate că lui Curtis i-a scăpat ceva. Nu a menționat Veronica faptul că Stanley a devenit interesat de artă? Poate că nu e de actualitate; Curtis nu-și mai aduce aminte. Poate că nici nu contează. Veronica nu pare să-l înțeleagă mult mai bine decât se înțelege el pe sine însuși.

Cartea e pe noptiera pe care a lăsat-o Curtis de dimineață. O ia, se duce cu ea la masa din fața ferestrei. Noaptea trecută când a citit din ea era pe jumătate adormit, puțin amețit încă de la whiskey-ul Veronicăi și mare lucru n-a reținut. Își aduce aminte vag de un poem despre un pictor sau despre artă – cel puțin așa i s-a părut, că despre asta e vorba –, dar, răsfoind acum cartea, nu reușește să îl găsească. I se pare improbabil că a putut să-l rateze într-o carte care are mai puțin de optzeci de pagini și se întreabă dacă nu cumva a fost doar o născocire a minții: dacă un vers pe care l-a citit i-a amintit pur și simplu de ceva ce-i spusese Veronica sau ceva ce-i spusese Stanley cu mult timp în urmă sau poate chiar de ceva ce văzuse cu ochii lui în vreun muzeu în timpul permisiei petrecute în Europa. Nu poate fi sigur.

Fecioara din Corint își trece

cuțitul peste cărămizi
fixând umbra
iubirii ei rătăcitoare.

Dacă oglinda ar avea un suflet
ar percepe imaginea pe care-o conține.

Când păsările cântătoare zboară
spre strugurii lui Zeuxis
Parrhasios face un semn spre cortină.

Dacă oglinda ar avea un suflet
ar percepe imaginea pe care-o conține.

În atelierele din Murano
sticlarii toarnă ușor
mercur lichid
peste cositorul călit.

Dacă oglinda ar avea un suflet
ar percepe imaginea pe care-o conține.

Iată adevărata alchimie:
cortina se ascunde doar pe sine
iar fecioara își iubește umbra
mai mult decât pe soldat.

După un timp, Curtis încetează să mai citească, doar se gândește, holbându-se la copia înrămată deasupra canapelei: catargele mici ale vaselor înalte ieșind din haosul galben-maroniu al mării și cerului. Tabloul are ceva înfricoșător. Până acum nu a observat acest lucru.

Își verifică telefonul mobil: e 2:15. Are timp suficient să investigheze muzeul în prealabil. Închide cartea, se ridică și se îndreaptă spre scări când observă că a primit un fax.

E de la Damon, trimis cu patru ore în urmă. Schița unui falus imens, îndoit cu grație în formă de semn de întrebare, care se întinde pe întreaga pagină. Acolo unde ar trebui să fie punctul, atârnă o pereche de testicule păroase. Pe partea lui interioară scrie CE PIZDA MĂ-SII??? cu litere îngroșate.

Curtis netezește faxul pe masă. Îl rupe în fâșii regulate de-a lungul diagonalei, folosindu-se în acest scop de marginea înclinată și ascuțită a mesei. Apoi pune fâșiile una peste alta și le mai rupe o dată, rezultatul fiind un pumn de confetti alb-negru. Ori de câte ori hârtia se rupe se aude un sunet frumos, un sunet cert. E bine să simți certitudine în legătură cu ceva.

În drum spre ușă, aruncă bucățelele de hârtie la veceu, se pișă pe ele, apoi trage apa.

35.

Muzeul e o cutie întunecată de fier care se întinde între holul hotelului și cazinou. După ce se învârte o dată în sensul acelor de ceasornic în jurul sferei armilare, Curtis arată biletul la intrare. Face o tură superficială prin muzeu să se asigure că Veronica încă nu a ajuns. Spațiul e mic; nu-i ia mult timp. Trei despărțituri împart galeria în patru încăperi, cu aproximativ zece tablouri în fiecare dintre ele. Pereții de fier ruginiți par să plutească în aer, dând impresia că nu ating podeaua ori tavanul; Curtis vede umbrele și picioarele trecătorilor prin fanta din apropierea podelei. Își trece în grabă degetul peste suprafața unuia dintre pereți să vadă dacă într-adevăr e de fier: e ciocolatiu și lustruit ca să pară umed și uleios. Se simte ca și cum ar fi într-o geantă fistichie de piele sau într-un rinichi sănătos.

Soarele după-amiezii se infiltrează prin fantele din zidul exterior, amplificând lumina becurilor rabatabile, agățate de arțarul aflat deasupra. Afară, albastrul clar al dimineții s-a estompat, un giulgiu galben întins peste cer. Pe stradă se plimbă doar câteva zeci de oameni, alți câțiva sunt în magazinul de cadouri. Veronica nu e printre ei. Curtis trece din nou prin sălile cu exponate, împărțindu-și atenția între artă și mulțime, rămânând în alertă. O va depista pe Veronica fără probleme, dar îi e teamă ca nu cumva informatorul să fie prin apropiere și să pândească. Se îndoiește că ar reuși să-l recunoască imediat pe pușți, dacă poate fi vorba de așa ceva.

Expoziția e ordonată în ordine cronologică, ultima piesă fiind un câine de carton din 1965, care mârâie. Curtis o parcurge invers, mergând înapoi în timp. Abia dacă se uită la tablouri. Nu l-a preocupat niciodată prea mult arta modernă cu vopseaua ei prelinsă și împrăștiată și marile ei dreptunghiuri monocrome. La una dintre lucrări, o cutie plată și neagră pe o suprafață plată și albă, simte nevoia să se oprească și să scuture din cap.

Cu ani în urmă, în timpul unei reveniri-surpriză în viața lui Curtis, tatăl lui Curtis a petrecut o după-amiază întreagă ținându-i o prelegere despre pictorii de culoare – Raymond Saunders, Frank Bowling, Beauford Delaney, Alma Thomas – și despre faptul că Picasso a furat cele mai bune idei ale sale inspirându-se de la măștile africane pe care le văzuse în Musée de l'Homme. Sâmbăta următoare, Curtis a încălecat pe bicicleta lui Schwinn, cumpărată la mâna a doua, și a coborât cu el trei kilometri până la noua bibliotecă MLK și a stat acolo cu orele și a răsfoit cărți masive cu coperte tari, îmbătat de pete

și mâzgăleli viu colorate. Iar apoi, câteva luni mai târziu, când tatăl lui a venit din nou în vizită, acesta i-a ținut o predică despre felul în care abstracționiștii de culoare nu fac decât să-l maimuțărească pe omul alb, despre cum n-au reușit ei să provoace sensibilitatea culturii albilor și despre faptul că singura formă de artă afro-americană revoluționară este jazzul. Curtis zâmbește, întrebându-se ce-ar zice tatăl lui dacă ar fi azi aici. Probabil ceva despre islamul care interzice reproducerea de imagini. *Sfântul Profet, pacea fie cu el, ne învață că în ziua învierii, tuturor artiștilor li se va cere să dea viață lucrurilor pe care le-au pictat. Iar dacă nu o vor putea face, vor fi pedepsiți. Gândește-te la asta, micuțule. Toate ființele vii sunt date de Domnul. Domnul ne-a creat pe toți după chipul și asemănarea lui. Și nu e bine să creăm imagini ale Domnului.*

Când Curtis ajunge în fața unei Venus toropite, cu sânii dezveliți, care seamănă foarte mult cu modelele nud specifice revistei *Playboy* spre sfârșitul anilor cincizeci, începe să acorde mai multă atenție artei. Acum e în anii 1700 – înainte de apariția Statelor Unite – și tablourile sunt mult mai realiste, mult mai precise. Un înger cu un paloș înflăcărat. Un infante palid care-ți dă fiori. Un câine-lup amenințător, cu ochi inteligenți de culoare portocalie. Curtis se apleacă în față să vadă mai îndeaproape câinele, detaliile blănii, lanțul, zgarda. El și cu Danielle au vorbit des despre faptul că-și vor cumpăra un câine după ce se mută în East Lansdowne. Un câine de talie mare. Au trecut aproape patru luni de când s-au mutat și încă nu și-au luat niciun câine. Curtis ar fi mai împăcat în legătură cu plecarea lui dacă ar ști că Danielle are un câine mare prin preajmă.

Pe măsură ce se apropie de intrarea în muzeu, ajunge înapoi în Renaștere, zărind nume de care-și aduce aminte din permisiile petrecute pe țărmurile mediteraneene: Lotto, Tintoretto, Tițian. Una dintre pânzele de mari dimensiuni i se pare cunoscută, cu toate că numele artistului – FRANCESCO BASSANO, 1549-1592 – nu-i spune nimic. Tabloul e intitulat *TOAMNĂ*: un grup de țărani culeg merele și calcă strugurii sub strania lumină verde a unui cer întunecat. Curtis n-ar putea spune cu precizie ce anume i-a atras atenția, dacă nu cumva e vorba de centaurul care țâșnește din norii din planul secund, învârtind un fulger, care îi aduce un pic aminte de zeii bărboși de pe harta din holul hotelului. Studiind tabloul, îi ia un moment să se gândească dacă nu cumva a văzut originalul în Italia, înainte să-și aducă aminte că *acesta* este originalul.

Tocmai se uită la cea mai veche piesă din expoziție, portretul unui negustor serios din 1436, când Veronica se năpustește în muzeu. Simpla ei apariție e suficientă ca el să

devină încordat. Acel pui de somn pe care l-a tras noaptea trecută pe canapea nu a ajutat-o prea mult: chiar și din capătul celălalt al încăperii i se văd cearcănele vineții. Mișcările ei par dezordonate, ca ale unei marionete, ca și cum ar fi susținută de ceva invizibil, aflat în afara ei, ca și cum fiecare pas pe care-l face ar fi o prăbușire frânată. În timp ce se apropie de el, își târșâie picioarele pe parchetul deschis la culoare.

Veronica poartă adidași și un trening de culoarea lavandei, în stilul lui Jennifer Lopez din clipul *Jenny from the block,* care nu prea i se potrivește; ținuta e în contrast izbitor cu părul ei descâlcit cu greutate și paloarea de insomniac. Zâmbetul ei larg e probabil menit să fie dezarmant, dar deviază spre zona ciudățeniilor de la circ, iar efectul obținut este aproape opusul.

Face un semn cu capul spre portretul negustorului în timp ce străbate încăperea. Nu le mai fac ca pe vremuri, este? spune ea.

Curtis se uită la tablou. Ochii negustorului sunt bine delimitați în penumbra cețoasă, privindu-l de la o distanță de cinci secole și jumătate. E adevărat, spune el. Arată ca și cum ar fi fost făcut cu un aparat de fotografiat.

Chiar așa e, spune Veronica.

Curtis clipește, se uită la ea, îi urmărește privirea până înapoi la panoul de stejar. Acolo unde sunt nasul și fruntea negustorului, vopseaua are mici crăpături. Poftim? întreabă el.

A *fost* făcut cu un aparat de fotografiat. Mă refer la *camera obscura,* la camera întunecată folosită pentru proiectarea imaginilor. Adică e un tablou, bineînțeles. În secolul cincisprezece, nu exista posibilitatea fixării unei imagini prin procedee chimice. Van Eyck l-a proiectat pe cel care i-a servit drept model pe panou cu un fel de dispozitiv optic, apoi a acoperit proiecția cu vopsea.

Veronica trece razant pe lângă Curtis apropiindu-se de perete și își trece mâna peste chipul din portret ca și cum l-ar marca cu un spray invizibil. Uită-te cum e încadrat, spune ea. Uită-te la felul în care e luminat. Uită-te la finețea aia, la umbrele alea. Toate astea se regăsesc mai târziu în *sfumato*-ul lui Leonardo, iar mai apoi la Giorgione, Hals, Rembrandt. Dar și la Canaletto și Vermeer, însă tipii ăștia au venit mai târziu. Van Eyck a trebuit să se descurce cu o oglindă concavă. Dar, în esență, abordarea este aceeași. Observi cum gradația tonală luminează trăsăturile figurii și conferă adâncime tabloului? Se dă de gol complet. Uită-te la tablourile spaniole sau sieneze din aceeași perioadă, sunt plate și necomunicative ca regele de treflă.

Despre ce vorbești? spune Curtis.

N-ai auzit de ei? Toți barosanii ăștia, cu numele lor de mari conți – van Eyck, Leonardo, Giorgione, Rafael, Holbein, Caravaggio –, toți au folosit dispozitive optice. Astea-s chestii fumate, omule. Toate astea au fost cam acum un an la *60 de Minute*[41].

Curtis se uită la ea iritat, apoi se întoarce din nou spre negustor. Ochii lui par să-l urmărească prin încăpere.

Veronica se retrage cu spatele spre fundul galeriei, rotindu-se ca o fetiță pe vârful piciorului. Tintoretto și Tițian nu au folosit optica, spune ea, arătând spre pereți. Cu toate astea, se vede influența stilului impus de optică. Fundaluri întunecate? E din cauza opticii. Imaginile proiectate într-o *camera obscura* au întotdeauna fundalul întunecat. Dar, Doamne sfinte, van Dyck? Vălurelele gulerului, glumești? E clar vorba de optică. În tabloul lui Lotto la fel, doar că el ascunde asta destul de bine. Și uită-te la Pontormo. Vezi ce proporții de căcat are? A folosit *camera obscura* să fixeze fața și mâinile Mariei, capul și brațul pruncului Iisus. Restul tabloului e de pe altă planetă. Mâinile și fețele nu se potrivesc cu trupurile. Dacă Maria aia ar coborî din tablou, ar arăta ca un pivot mic de la NBA. Brațele alea sunt la fel de lungi ca picioarele tale.

Îl prinde pe Curtis de cot și îl trage în următoarea încăpere, vorbind cu voce tare, arătând cu degetul. Un cuplu tânăr, cu bluze de trening și pantaloni de doc la fel stau lângă tabloul cu câinele-lup, în timp ce ei apar de după colț. Au fruntea încrețită a dezaprobare, ca și cum asta ar fi Capela Sixtină sau ceva de genul ăsta. Curtis le aruncă o privire dușmănoasă, de genul vezi-ți-de-treaba-ta.

Stai să văd dacă înțeleg bine, spune el. Vrei să spui că toate chestiile astea au fost…

Să nu spui că au fost *trasate. Trasate* sună disprețuitor. E mult mai mult decât atât. Trebuie să percepi corect valorile tonale și culorile. Nu e ușor. Nu e ca și cum tipii ăștia ar fi trișat. Ține cont că aici discutăm despre Evul Mediu. Pictura nu era considerată o alternativă nobilă la fotografie așa cum e astăzi, exprimarea unui adevăr uman inefabil sau mai știu eu ce. Era singura modalitate prin care acești oameni puteau înregistra imagini. Nimănui nu-i păsa dacă van Eyck a reușit să surprindă esența individuală a subiectului său: nu exista conceptul de esență individuală. Tot ce voiau ei să știe era dacă chestia aia afurisită arată sau nu ca unchiul Hubrecht.

Veronica își încetinește pașii. Privirea ei sare de la un tablou la altul. Nu voi înțelege niciodată de ce pică lumea în cur în fața chestiei ăsteia. Adică, și ce dacă au folosit optica? De ce vrem neapărat să-i privim pe acești oameni ca fiind niște supereroi? Eram la Columbia când Hockney a vorbit pentru

prima dată despre chestia asta și, crede-mă, *nimeni* n-a vrut să audă. Totul era teorie pură: Bataille, Derrida, Lacan. Nu-i păsa nimănui cum sunt de fapt realizate tablourile. Dacă aduceai un argument bazat pe știință, pe metode, pe observații empirice, se uitau la tine ca la unul care a venit să repare imprimanta color sau ceva de genul ăsta. Și nu-i vorba că nu credeau ce spuneai. Doar că nu înțelegeau ce sens are.

Nivelul entuziasmului ei scade, devine distrasă. Tensiunea îi revine în umeri, pe față. Am uitat că ai studiat arta, spune Curtis.

Istoria artei, spune ea. Nu arta. E cu totul altceva. Am aflat asta foarte curând.

Fac câțiva pași în tăcere. Veronica se holbează la parchet, pierdută în gândurile ei. Curtis o însoțește, cercetând pereții. Și-a imaginat că picturile îi vorbesc, că își scot la suprafață secretele într-un limbaj pe care el nu-l poate înțelege, nici măcar auzi. Acum că nu se uită, ele par să se cufunde una câte una în întuneric, asemenea ferestrelor unui bloc de apartamente.

Vii des pe-aici? spune el. La muzeu?

Ea râde, ridică privirea. Am fost la cazinou în fiecare seară, timp de o săptămână, spune ea. Șase ore pe noapte, cel puțin o sută de dolari la o mână pariată. Am adunat atâtea gratuități, încât ăștia sunt pe punctul să boteze unul dintre turnuri cu numele meu. Încep să mă îmbolnăvesc de la mâncat atâta *ossobuco* și *foie gras* la toate mesele. Așa că m-am gândit: bilete gratis la muzeu? Sigur, de ce nu? Îmi place aici. E liniște. E un loc bun în care să te ascunzi.

Să te ascunzi de cine?

Drept răspuns, ea zâmbește și dă din cap. Tocmai mi-am adus aminte, spune ea. N-am mâncat nimic de azi-dimineață. Vrei să luăm prânzul împreună? Am vouchere fără număr.

Am mâncat deja, dar te însoțesc. Te simți în siguranță când te plimbi prin oraș?

Ea rânjește – un pic cam nebunește – și, în timp ce merg, se apropie mai mult de el. E mai înaltă decât el cu vreo doi centimetri. Păi, spune ea, o să mă protejezi. Nu-i așa?

El se oprește. Ea îl ocolește, se întoarce spre el. El îi cercetează expresia feței ca să identifice schimbarea – un indiciu al faptului că ea se deschide pentru a-l lăsa să pătrundă în intimitatea ei –, dar chiar în timp ce face asta, realizează că n-are sens, că e depășit. Dacă ea încearcă să-l manipuleze, atunci se va lăsa manipulat. E singura mișcare de care dispune.

Uite ce e, spune el. M-ai întrebat mai demult dacă Damon m-a trimis doar pe mine în căutarea lui Stanley. Ți-am spus că da. Atunci așa am crezut. M-am înșelat. Mai e un tip. Unul de

pe aici. Un tip alb, înalt. Cam nemernic. Pretinde că-l cheamă Albedo. Îl cunoști?

Fața ei devine acră. Dă din cap în semn că nu. Spune adevărul.

Ei bine, spune Curtis, cred că ar trebui să fii cu ochii în patru și să te ferești de tip. Are de gând să-ți facă probleme. Tipul ăsta e trimis de Damon?

Da.

Și tot Damon te-a trimis și pe tine.

Mușchii maxilarului și ai frunții sunt încordați. În expresia ei e mult mai multă furie decât frică. Pentru o clipă, se gândește că l-ar putea mușca. Își mută privirea în altă parte.

Atunci de ce dracu' îmi spui de el, Curtis, dacă voi doi lucrați împreună?

Vreau să fac treaba asta în felul meu, spune Curtis. Asta e tot ce vreau.

Ea se întoarce și face câțiva pași fără să scoată un cuvânt, apoi se oprește din nou. Se uită-n podea. După o vreme, ridică ochii, privirea ei trece pe lângă el, spre tablourile aflate în dreapta lui. Acum e calmă, o mână i se odihnește pe soldul scos în afară. Postura ei îi amintește de un explorator care cercetează o vale înșelătoare și de o fată albă din Santa Barbara cu care a avut o relație de câteva săptămâni în timpul singurului semestru petrecut la universitatea Cal Lutheran.

Fii atent ce se întâmplă după 1839, spune ea.

Îi urmărește privirea dincolo de statuia lui Venus cu sânii dezgoliți, căreia i-a făcut ochi dulci mai devreme, spre câteva pânze mai noi: o căpiță de fân și un câmp cu flori; un iaz care se zărește printre copaci. Mozaicuri mâzgălite în culori vii. Curtis le privește pentru o clipă, încercând să analizeze ceea ce vede, înainte ca ochii lui să alunece înapoi spre Venus de-a lungul peretelui de fier ruginit. Părul ei adunat într-un coc, sânii mici și albi. Zâmbetul ei somnoros. De undeva, statuia e luminată de razele dimineții târzii, iar ea se întinde, se trezește. Fața ei este pe jumătate ascunsă de brațul moale, ridicat. Singurul ei ochi vizibil îl privește cu dorință nedisimulată.

1865 și 1880, spune Veronica. Corot și Monet. Pentru prima dată în ultimii patru sute de ani, picturile își pierd perspectiva, devin plate. Realizarea fotografiilor prin procedeu chimic datează din 1839. Dintr-odată, reproducerea de mână a unor imagini proiectate nu mai e un truc atât de elegant. De acum încolo, provocarea este aceea de a picta lumea așa cum o vede mintea, nu ochiul. Nu aceea de a surprinde obiecte exterioare, ci actul percepției în sine. Tradiția monoculară – degetul și ochiul, suprafața plană și obiectivul aparatului de fotografiat, iluzia adâncimii – nu mai era valabilă. Acum totul depinde de

doi ochi și de creierul dintre ei. Retina plată și pânza fără adâncime. Ochiul care se păcălește singur. Ăsta e începutul artei moderne.

Curtis îi aruncă o privire încurcată, dar ea nu-l bagă în seamă. Ochii ei se deplasează în sus și în jos de-a lungul pereților, alergând după un gând, urmând povestea înscrisă în tablouri. Își vorbește sieși. E imposibil de zis cât de multe știe despre el și ce anume e posibil să fi uitat.

Până la urmă, atenția ei se îndreaptă spre Venus și pe fața ei apare un rânjet de lup. De fapt, e un bărbat efeminat, nu ți se pare? spune ea. Există semne, chiar și cu o sută de ani înainte de apariția fotografiei, că oamenii începuseră să se plictisească. Toată lumea cunoaște șmecheria. Tu te uiți la ea, ea se uită la tine. Se folosește de ochii tăi ca să încerce să ți se bage pe sub piele. Toate vechile trucuri devin aproape jenante. Joshua Reynolds deținea o *camera obscura* care, odată strânsă, încăpea într-o carte.

Curtis și Veronica stau vreme îndelungată unul lângă altul, absolut nemișcați. Aproape că îi poate simți pulsul rapid și egal prin aerul dezinfectat.

Ochiul singular al lui Venus e format doar dintr-o pupilă largă și fără fund. Draperiile roșii pictate, din spatele ei, sunt vălurite, înghețate, cu umbre captive în pliurile lor. Poziția în care se află – cotul drept, ridicat deasupra capului – nu pare una foarte confortabilă. Cupidonul blond care trage de cingătoare nu i-o va desface niciodată. Mâna care-i ascunde fața nu va coborî niciodată.

Haide, spune Veronica după un timp. Să urcăm la etaj. Îți fac cinste cu o gogoașă.

36.

Zona dintre automate și Palatul Dogelui roiește de grupuri de tipi albi de vârstă mijlocie îmbrăcați cu tricouri de golf și purtând șepci roșu cu alb identice, cu inscripția Ace Hardware. Unii dintre ei trag după ei trolere, alții au obrajii roșii de la beția de după-amiază și toți strigă în stânga și în dreapta, în bonomia lor de cefe late în ultima zi de școală. Curtis și Veronica fac slalom printre ei, Veronica mergând ceva mai în față, atentă și fără grabă, rotindu-și capul dintr-o parte în alta ca un leu în căutare de pradă. Curtis observă mișcarea alternativă a gambelor și umerilor ei și se gândește la vineri seara când a urmărit-o jucând la masa de blackjack. Spatele ei se înclina ca o antenă în direcția cărților.

Pășesc pe scara rulantă. Veronica se sprijină de bara de cauciuc și se uită la tabloul vast de pe tavan: o regină tânără și zdravănă tronând pe un nor, un înger care o încoronează levitând deasupra ei. Aflat cu două trepte mai jos, capul lui fiind la nivelul coastelor ei, Curtis observă că poșeta de vinil a Veronicăi are fermoarul deschis mai mult de jumătate și își aduce aminte de arma cu care l-a amenințat noaptea trecută. Asta ar trebui să-l enerveze, faptul că poartă o armă, dar se întreabă de ce nu i se întâmplă așa, de ce se simte ușurat. Apoi, într-o scurtă și tulburătoare străfulgerare, e convins că nu-l va mai vedea niciodată pe Stanley Glass viu. Senzația se evaporă ca fumul, iar el o urmează pe Veronica în Marea Sală.

În drum spre cerul fals, trec pe lângă o altă statuie vie, sau poate că e aceeași pe care a văzut-o Curtis cu o seară în urmă; nu e sigur. Aceeași față albă, aceeași robă, aceeași tichie rotundă. Înconjurat de o balustradă de marmură pe care au fost aruncate bancnote mototolite. Veronica trece mai departe fără să privească de două ori înspre statuie.

În zona cu restaurante, la Krispy Kreme, schimbă un voucher pentru șase gogoși glazurate și se îndreaptă cu ele spre Grand Canal ca să se plimbe de-a lungul balustradei și să asculte strigătele și cântecele gondolierilor care cârmesc pe apa tratată cu clor. Cât e o plimbare cu barca? întreabă Curtis.

Cred că vreo cincisprezece dolari. În Italia, o plimbare adevărată te-ar costa suta.

O trupă de actori *commedia dell'arte* se apropie de ei – o curtezană și un scaramouche hărțuind pe cineva care arată ca Napoleon –, iar Veronica o ia rapid la stânga spre pod ca să-i evite, luând prin surprindere un cuplu mai în vârstă care se giugiulea pe canal. Soția cu părul vopsit și făcut permanent se uită la Curtis, apoi la Veronica, apoi din nou la Curtis. Își

îngustează ochii. Soțul – piele bronzată, păr argintiu, un pulover în jurul gâtului – îi pune o mână pe spate și o întoarce spre el.

Ups, spune Veronica. Cred că tocmai am intrat într-o reclamă la Viagra.

Scoate o gogoașă din cutie și se apleacă să o mănânce, sprijinindu-și coatele de balustrada de marmură. Fire de zahăr îi cad de pe degete, dispărând imediat ce ating apa. La baza coloanei are un tatuaj, unul mare; Curtis se uită la el pentru o secundă, se uită în altă parte, apoi se uită din nou. E un copac cu șapte ramuri, fiecare însemnat cu câte un simbol: soarele și luna, feminin și masculin, ceva ce pare să fie un patru, sau poate un doi, și un simbol care pare să fie un b mic și teșit. Creanga cea mai înaltă, a șaptea, e ascunsă de bluză. Sub copac sunt două figuri. Curtis le poate vedea doar partea de sus, aflate deasupra liniei pantalonilor. Tatuajul e făcut cu negru ca o veche gravură în lemn. Gândindu-se la propriile tatuaje – pasăre-prinsă-n-lanțuri pe deltoidul drept și un câine cu coarne de drac pe pectoralul stâng – și la felul în care s-au estompat în timp, estimează că al ei trebuie să aibă cel puțin opt sau nouă ani.

Uită-te la rahații ăștia. Face un semn cu capul spre cuplul în vârstă, care se plimbă acum pe sub arcadă ținându-se de mână. E atât de convențional, că îmi vine să împușc pe cineva. Veniți în orașul tematic! Experimentați cultura tematică! Achiziționați și consumați propriile voastre sentimente reificate! Ura! Încă o căsătorie lipsită de dragoste a fost conservată! Pun pariu că în noiembrie, când tipul ăla se va întoarce pentru expoziția de calculatoare, primul lucru pe care-l va face va fi să-și pună roba albă și spumoasă și să-și comande o tipă de nouăsprezece ani prin telefon, pentru două numere relaxante. Se va întoarce la acest hotel pentru că s-a simțit extraordinar aici cu soția lui. Nu va vedea nicio contradicție în ceea ce face. Și va avea dreptate.

Își termină gogoașa, își suge vârfurile de la degete. Urăsc locul ăsta, Curtis, spune ea. Și cel mai mult urăsc lucrurile bune pe care le are de oferit. Urăsc faptul că uneori îmi place de el. E așa o binefacere să-ți exteriorizezi gândurile și sentimentele! Nu trebuie să-ți bați capul să faci gesturi originale, pentru că gesturile originale sunt imposibile. Trebuie doar să urmezi scenariul. E ca balul de absolvire, de data asta cu jocuri de noroc și cumpărături.

Hei, spune Curtis. Pot să te întreb ceva?

Sigur.

Ai vrut să ne vedem dintr-un motiv anume sau ai vrut doar să vorbim? Pentru mine, oricare dintre variante e în regulă.

Dar dacă avem ceva treburi de rezolvat, mi-ar plăcea să le discutăm cât mai repede.

Ea râde încetișor, își îndreaptă spatele. Tatuajul dispare. Te-am invitat cu un anumit scop, spune ea. Care, de fapt, a fost acela de a vorbi. În dimineața asta am dat câteva telefoane în Philadelphia și Washington D.C. și te-am verificat. Toată lumea mi-a spus cam același lucru. Un tip onest. Un pic îngust la minte. Care nu e băgat în nicio treabă serioasă. În Atlantic City, nimeni nu părea să știe nimic de tine, ceea ce m-am gândit că e un semn bun. Dar voiam să mă lămuresc singură în privința ta. Fără ca mai întâi să îndrept o armă spre tine.

Apreciez asta. Cum mă descurc?

Binișor. Ești un bun ascultător. Dacă am putea să îmbunătățim capitolul simț al umorului, cred că vei scăpa complet de eticheta de cap pătrat. O să faci foarte fericită vreo tânără domnișoară.

Mersi. Te superi dacă te întreb cu cine ai vorbit în Philadelphia și în D.C.?

Nu, nu mă supăr, spune ea. Dar nici nu îți voi spune.

Rânjește spre el, dar nu are de gând să-i susțină privirea, iar el începe să o cerceteze cu atenție, fiind convins că e pe punctul de a descoperi ceva. Curtis n-a mai făcut parte din lumea ei de ani buni. Există o singură persoană cu care ar fi putut să vorbească în dimineața asta.

Veronica îi întoarce spatele, traversează podul, se întoarce pe partea cealaltă a canalului, pe traseul pe care au venit. El o urmează pe partea ei stângă, potrivindu-și pașii la ritmul ei de mers. Undeva în spatele lor, Napoleon și curtezana cântă în stil amatoricesc un duet pentru cei care iau masa pe terase; armoniile lor se amestecă și se ciocnesc cu Vivaldi-ul care se aude prin sistemul audio, cu vorbele murmurate de trecători, cu vâjâitul grav al aparatelor de aer condiționat care se aude sub toate aceste sunete. Chiar în fața lor e o familie de nemți – *ein Papa, eine Mama und zwei Kinder* – care studiază o hartă a zonei de cumpărături, instalată într-o cutie de lumină. Trăsăturile lor clare, angelice sunt luminate de jos, ca și cum ar examina cu atenție sfânta sfintelor.

Cred că ar trebui să te duci acasă, Curtis, spune Veronica. Chiar acum. N-ai niciun motiv să fii aici. Nu te amesteca în treaba asta!

Nu sunt amestecat în nimic. Nu fac decât să-l caut pe Stanley. Încerc doar să dau o mână de ajutor.

Ea îl privește iritată, aceeași privire cu care-i răspunde și Danielle atunci când e încăpățânat, și e nevoit să-și înăbușe un zâmbet. Curtis, spune ea. Pe bune. Damon Blackburn?

Vorbești serios? Știu că e vechiul tău tovarăș din armată sau… în fine! Dar *trebuie* să știi că tipul e suspect.

Nu, nu știam asta. De ce nu detaliezi?

Veronica inspiră, deschide gura să vorbească, apoi expiră încet aerul. Face asta de câteva ori. O face din ce în ce mai lent. Își relaxează gâtul și umerii. Pentru o clipă, îi e teamă că va adormi chiar acolo pe trotuar.

Aș vrea să știu *exact* ce ți-a spus Damon. Despre împrumutul pe care i l-a dat lui Stanley și despre numărătorii de cărți care au dat lovitura la Point. Aș vrea să știu exact ce vrea să faci pentru el și de ce.

Curtis se gândește la un răspuns cât mai adecvat. Nu are multe informații și se gândește că cel mai bine ar fi să joace pur și simplu cu cărțile pe față. Damon mi-a spus că l-a împrumutat pe Stanley cu zece miare, spune el. Nu cu mult timp după aceea, numărătorii de cărți au prădat Point-ul și celelalte cazinouri. Stanley n-a mai răspuns la apelurile lui Damon. Lui Damon îi e teamă că dacă Stanley nu va plăti, managementul de la Spectacular o să creadă că are legătură cu numărătorii de cărți și-l vor concedia pe Damon din cauză că a aprobat împrumutul. Așa că m-a rugat să-l găsesc pe Stanley și să-l informez. Asta e tot ce vrea.

Iar tu l-ai crezut.

Nu în totalitate, nu.

De ce nu?

Curtis își formulează răspunsul cu grijă. Damon și Stanley sunt prieteni, spune el. Eu nu țin minte ca Stanley să fi luat vreodată bani cu împrumut de la un prieten.

Veronica închide ochii, zâmbește. Ăsta a fost răspunsul corect și acum așteaptă să cadă monedele. Ea continuă să se furișeze prin mulțime, înclinându-se când pe o parte, când pe alta. Curtis se gândește la pacienții cu leziuni la coloană pe care i-a întâlnit la fizioterapie și la niște dansatori japonezi pe care i-a văzut odată în Okinawa.

Împrumutul de zece miare n-a fost o favoare, spune Veronica. Era menit să acopere cheltuielile din perioada în care Stanley a adunat echipa.

Curtis clipește. Căcat, spune el.

Eu și cu Stanley am făcut toată munca de teren, dar Damon ne-a ajutat cu recrutarea. Tot el a fost cel care a pus la bătaie cea mai mare parte a banilor. În afară de Stanley, nimeni nu ar fi trebuit să știe că Damon e implicat, dar desigur că Stanley mi-a spus, asta pentru cazul în care se întâmplă ceva.

Tonul vocii Veronicăi e plat și obosit, precis, dar neexersat. Ascultând-o, Curtis are senzația că e într-un montaigne-russe care trepidează; pulsul lui intră într-o treaptă de viteză

inferioară. Nu se aștepta la asta, dar nici nu e foarte surprins. Se leagă.

Eram doisprezece, spune Veronica. Lucram în două echipe. Cazinourile mari se specializaseră în depistarea echipelor, dar, în cazul nostru, n-aveau nicio șansă. Ne strecuram printre mese ca amibele. Eram transparenți. Ori de câte ori se întâmpla ca un șef de sală să intre la bănuieli, ne schimbam componența. Șefii știau că ceva se întâmplă, dar de fiecare dată când puneau ochii pe unul dintre noi, nu făceau decât să creeze o breșă în altă parte. Ca atunci când apeși un balon. Și, pe lângă toate astea, banii pe care a reușit să-i adune Damon erau foarte mulți. Eu personal mi-am început ziua cu două sute de mii de dolari, puși într-o geantă Betsey Johnson. Iar eu eram la categoria ușoară.

Stai un pic, spune Curtis. Îmi spui că Damon v-a ajutat să faceți echipa. De ce a crezut că ar fi o idee bună să prădeze propriul cazinou? Pentru mine asta n-are niciun sens.

Nu am prădat Spectacular-ul.

Curtis scutură din cap încercând să priceapă. Dar Point-ul a pierdut mai mulți bani decât…

Ascultă-mă! N-am făcut nici măcar zece cenți la Point. Știau că urmează să venim și ne-au împiedicat din start orice mișcare. Paza era cu ochii pe noi din momentul în care am intrat pe ușă. Ori de câte ori valoarea cărților numărate creștea, ei scădeau limita de pariere de la masă, ajungeau la minimum ca să atragă pleava. De fiecare dată când identificam un dealer slab, acesta dispărea. Era ca jocul x și zero: era clar că aveam de gând să ne petrecem întreaga noapte încercând să facem profit. Am plecat după doar o oră. Șeful de sală ne aștepta la ieșire ca să ne înmâneze coșuri de cadouri din alea ieftine, pline cu șampon și loțiune și dracu' mai știe ce. Zâmbea cu gura până la urechi. Poate că o să aveți noroc data viitoare, fraierilor.

Dar…

Stai să vezi! Asta era înțelegerea pe care o aveam cu Damon. Înțelegi? Point avea să fie ultima noastră oprire, trebuia să intrăm și să ne-o luăm în barbă. Damon avea să apară mai devreme a doua zi, cu capturi de ecran cu fețele fiecăruia dintre noi în parte, avea să țină o cuvântare de genul noi-puținii-norocoși-noi-ca-frații, către serviciile de protecție, și avea să devină un erou. Inducerea automată în lista celebrităților care au făcut parte din conducerea cazinoului. *Spectacular*: *cazinoul pe care n-au reușit să-l înfrângă*! Ai prins schema? Ține minte, Stanley și cu mine eram singurii care știam că Damon e implicat în afacere. Restul echipei săreau de la masă la masă, le ieșeau aburi prin urechi,

încercând să-și dea seama de ce ne-am ars așa repede. Nu era nevoie de prea multe talente actoricești.

Veronica, spune Curtis, mesele de la Spectacular au fost *măcelărite* în acea noapte.

Nu de noi.

Păi, și atunci ce dracu' s-a întâmplat?

Ea dă din umeri teatral. Ultima veste pe care am primit-o de la Atlantic City e că managementul de la Point a chemat poliția. Știi la fel de bine ca mine că cei din industrie preferă să evite asta, o fac doar în cazurile în care sunt convinși că au o problemă internă serioasă. Ce explicație are Damon pentru toate astea?

N-am idee. Orice-ar spune, nu-mi spune mie.

Când ai vorbit ultima oară cu el?

N-am mai vorbit de când am plecat din Philadelphia. Lui Damon nu prea îi place să folosească telefonul. Îi place să țină legătura prin fax. Ceea ce e amuzant, pentru că e cât se poate de dislexic. Stă foarte prost cu ortografia.

Pe Curtis a început să-l doară fruntea de la cât s-a încruntat. Își lasă ochelarii mai jos pe nas ca să-și maseze tâmplele, încercând să se relaxeze. Chiar dacă a fost un jaf pus în scenă, cineva din echipa voastră ar fi trebuit să știe treaba asta. Trebuia coordonat de cineva. Ai spus că echipa ta a stat la Point o oră înainte de a renunța. Poți să știi ce a făcut fiecare în acest interval de timp? Știi unde era fiecare dintre ei?

Îi ia mult timp să răspundă. Aproape că a renunțat să mai spere la un răspuns, încearcă să găsească o altă modalitate de a-i pune întrebări, dar până la urmă vorbește.

Echipa era împărțită în două, spune ea. Eu am condus unul dintre grupuri. Celălalt grup a fost condus de un tip care pretinde că-l cheamă Graham Argos. Nu e cineva pe care să-l fi știut de dinainte, și cred că nici Stanley nu-l știa prea bine. Dar era bun, foarte bun. Un șmecheraș din ăsta de la MIT sau cel puțin asta mi-a zis. Un numărător foarte bun, un actor excelent. Tipul e imposibil de descris. Am avut cinci sau șase conversații cu el – conversații lungi, față în față – și tot nu sunt sigură că aș reuși să-l identific la o recunoaștere a poliției. De fiecare dată când l-am văzut, arăta puțin altfel.

Veronica aruncă o privire spre fața lui Curtis, dar ochii ei nu focalizează, iar el își dă seama că în fața ochilor ei e altcineva, că își aduce aminte. Cam la cincisprezece minute după ce am intrat la Point, spune ea, Graham a dispărut. Nu l-am revăzut decât abia când ne-am întors în apartamentul nostru din Resorts ca să împărțim prada. Ne-am întâlnit cu el acolo. Ne-a povestit că oamenii de securitate de la Spectacular s-au luat de el, l-au amenințat, că s-a speriat și a plecat. Atunci pe moment

nu l-am crezut. M-am gândit că a renunțat mai repede decât noi și că n-a avut chef să aștepte pe-acolo după noi. Acum nu mai sunt așa de sigură.

Mai ești în legătură cu el? Ai vorbit cu el în ultimul timp?

Nu, spune ea. N-am vorbit. Dar tu ai vorbit.

Informatorul. Tipul cu strungăreață.

Veronica dă din cap. Poartă un fel de plăci, spune ea. Plăci dentare, cred că așa li se spune. Să nu te bizuiești prea tare pe faptul că-l vei recunoaște după strungăreața aia.

Mintea lui Curtis face clic, se pune în mișcare asemenea plăcuțelor de afișaj dintr-o gară, sortând fiecare lucru pe care tipul – Argos – i le-a spus la telefon noaptea trecută. Aceleași fraze revin la suprafață: *Știu ce s-a întâmplat în Atlantic City. Lasă-mă dracului în pace*! *Eu sunt tipul pe care-l cauți de fapt.* Veronica, întreabă Curtis, dacă tu și cu Stanley nu-l știați pe Argos înainte de jaf, cum de l-ați luat ca partener?

Ea îi zâmbește în timp ce răspunde, dar vocea ei e tensionată, furioasă. Damon l-a reperat pe Graham la Point cu vreo șase luni în urmă, spune ea. Graham lucra cu un partener slab. Ăsta e singurul motiv pentru care Damon a hotărât să-l ardă. Știa că Graham e bun. În loc să-l alunge, Damon l-a pus pe statul de plată ca jucător strategic. Apoi, într-o noapte, cu câteva luni mai târziu, Damon l-a întrebat dacă are chef să se bage într-o echipă de blackjack. De dragul vremurilor bune. Dacă nu l-ar fi întâlnit pe puștiul ăsta… de aici știi continuarea.

Futu-i, spune Curtis.

Acum trebuie să se întoarcă mult în trecut, prin straturi adânci de memorie. Damon la Leonard Wood, în Twentynine Palms. Își aduce aminte fragmente din lucrurile pe care le-a făcut și le-a zis. Expresia feței lui în anumite momente. Felul în care părea mereu ușor rupt de ceilalți, întărâtându-i, apoi lăsându-i să se obosească singuri. Se formează tipare pe care Curtis nu le-a observat niciodată sau n-a vrut niciodată să le observe.

Curtis, spune Veronica. Serios. Ar trebui să te duci acasă.

Iar în acest punct, Curtis cam asta și vrea să facă. Îl mănâncă nasul, fața îi arde și e asaltat de o amintire, ceva la care nu s-a gândit de douăzeci de ani sau chiar mai mult: o călătorie pe malul mării împreună cu taică-său, Stanley și câțiva prieteni pasionați de jocurile de noroc. Curtis n-avea mai mult de șase sau șapte ani. Cineva i-a spus o poveste despre comoara piraților; a găsit o cană corodată de mare, și-a ales un loc de pe plajă și și-a petrecut după-amiaza săpând în nisip, în timp ce toți ceilalți se distrau în apă. Când groapa i-a ajuns până la șold, a alergat la Stanley ca să i-o arate, dar până

să ajungă înapoi, groapa se umpluse cu apă de mare. *Nu te mai smiorcăi, puștiule. Așa n-ajungi nicăieri. Trebuie să găsești o hartă. Ascultă la mine, puștiule*: *povestea nu coincide cu harta.* Curtis nu are hartă. În toți acești ani, n-a învățat nimic. Spune-i povestea potrivită și o să înceapă să sape.

Clipește, ridică privirea. Se apropie de capătul cerului fals. Se gândește la arma de la centură, la verigheta închisă în seif, la Albedo navigând pe Strip cu mașina lui mare și neagră. A fost norocos. Putea să iasă și mai urât.

Dar mai are o șansă. Și Stanley unde era? întreabă el.

Ce?

În timp ce echipa ta era la Spectacular. El unde era?

Pentru o clipă, pare confuză. Era la hotel, spune ea. La Resorts. Pe teren, eu și cu Graham eram cei care conduceam echipele. Stanley a acționat alături de noi la început, în primele câteva locuri pe care le-am prădat, dar asta e tot. Se simțea prea obosit.

Face o grimasă, apoi se uită în altă parte, prefăcându-se că cercetează un manechin dintr-o vitrină. Stanley nu mai e așa în formă cum era pe vremuri, spune ea. Ca să funcționezi într-o echipă cum era a noastră, trebuia să te miști rapid. Stanley nu poate.

E destul de bolnav, nu-i așa?

Nu știu. Nu vrea să se ducă la doctor. Eu i-am tot spus să se ducă. Îi tot ziceam că o să chem o nenorocită de ambulanță și gata. Cred că așa ar fi trebuit să fac. Și acum…

E stăpână pe vocea ei, dar continuă să se uite în altă parte. Își ține mâinile încleștate. Cerul fals rămâne în urma lor. În față, statuia vivantă stă în spatele balustradei de marmură, o pată de alb pur, o lumânare singuratică în semiîntuneric.

Poate doar s-a săturat, spune Veronica. Vrea o provocare care să fie demnă de el. Se teme că a pierdut singurul talent pe care-l avea.

Dă din cap, e atent doar pe jumătate la ce zice, distras încă de ceea ce a aflat. Apoi îi observă privirea încruntată.

Nu mă refer la jocurile de noroc, spune ea. S-a plictisit să caute.

Rămâne tăcută pentru o clipă. Îl cunoști pe Frank Stella? întreabă ea.

E un jucător?

E un pictor. Un abstracționist mai relaxat[42]. Am auzit odată o poveste despre Frank Stella de la unul dintre profesorii mei. Stella credea că Ted Williams – celebrul jucător al echipei Red Sox? – credea că Ted Williams e cel mai mare american în viață. Era convins că Ted Williams e un geniu pentru că Williams putea *să vadă* mai repede decât oricine altcineva. Era

în stare să numere copcile de pe mingea care zbura cu o sută treizeci și cinci de kilometri la oră deasupra terenului. Frank Stella l-ar fi plăcut *enorm* pe Stanley Glass. Pentru Stanley, viziunea înseamnă acțiune. E o chestie pură, în stare nematerializată. Nici măcar nu e nevoie de avânt și de lovitură. Privirea în sine e turul complet.

Au ajuns înapoi în Marea Sală. Ochii Veronicăi sunt îndreptați spre tavan: regina trupeșă și curtea ei alegorică plutesc deasupra spectatorilor înmărmuriți. Călăreți în armuri pe armăsari ridicați pe picioarele din spate. Crainici și îngeri suflă în trompete. Statuia înaripată a unui leu. Un nor gri, suspendat între coloane albe, spiralate. Curtis pășește în liniște lângă ea, îi urmărește privirea, conștient doar pe jumătate de imaginea de ansamblu. E cu gândul la un truc de-al lui Stanley: tatăl lui Curtis împrăștia un pachet de cărți prin cameră – *hai să jucăm adună-cincizeci-și-două* –, iar Stanley le colecta, numind fiecare carte înainte de a o întoarce.

Între timp, au ajuns pe scările rulante. Sub ei, razele soarelui strălucesc portocalii prin ușile de la intrarea în Palatul Dogelui. Tipii cu șepci Ace Hardware s-au împuținat; holul e mai respirabil. Acolo, un *mattacino* mascat își face numărul, comparându-și bicepșii cu cei ai unui agent de pază.

Veronica se uită în continuare în sus. Veronese, spune ea în timp ce arată cu degetul. Tipul ăsta chiar a avut coaie, corect? Uită-te la perspectiva aia forțată. Uită-te ce șunci au tipii ăia de jos. Pun pariu că atunci când au dezvelit originalul, în Sala Marelui Consiliu, oamenilor le era frică să stea sub el. Ai fost să-l vezi?

Originalul? spune Curtis. Cred că da. Cu câțiva ani în urmă, când am fost în permisie în Italia. Mai vorbește Stanley despre faptul că ar vrea să se ducă acolo?

Aproape tot timpul, da.

Și de ce nu se duce? N-are bani?

Nu. Pentru el banii nu reprezintă niciodată o problemă. Doar că n-a avut niciodată pașaport.

Ea coboară de pe scara rulantă și se îndreaptă cu pas grăbit spre ieșire. Curtis o urmează fără să știe unde se duce. *Mattacino* o observă trecând și-și scoate pălăria cu pene – *Come sta, bella*? – iar ea îl ocolește fără să încetinească ritmul, îi arată degetul mijlociu fără să se mai obosească să-i arunce o privire. Un moment mai târziu, Veronica dispare pe ușă.

Curtis o prinde din urmă lângă balustrada canalului exterior. Soarele alunecă spre munți – mare și moale, un gălbenuș pe o tigaie înclinată –, iar cerul e o substanță tulbure și gălbuie, întreruptă de dârele roz ale avioanelor. Ea își roade degetul mare, cu brațele încrucișate strâns la piept. Se uită la gondolele

ancorate la mal, fără să le vadă cu adevărat. Iisuse, îi urăsc al dracului de tare pe tipii ăia, spune ea. Oamenii cu măști îmi dau fiori.

Curtis se încruntă, studiindu-i profilul. În afară de cazul în care cel care poartă masca ești tu, spune el. Atunci e în regulă. Am înțeles bine?

Ea dă din cap. Când eram copil, era în regulă. În perioada Halloween-ului purtam mască o săptămână întreagă. Nu mi-o scoteam niciodată, nici măcar atunci când făceam baie. Mama obișnuia să aducă acasă măștile astea albastre cu gel de la spa-ul unde lucra, iar eu dormeam cu ele. *Doar așa* puteam să dorm. Fără ea aș fi zăcut acolo pur și simplu toată noaptea. Întrebându-mă cum aș putea vreodată să fiu sigură că cineva chiar e acel cineva. Sau că eu chiar sunt eu însămi. Biata mea mamă m-a târât pe la toți psihologii. Cred că am făcut testul MMPI de șase ori până să aud măcar de testul SAT.

Curtis se sprijină de balustradă în stânga Veronicăi, uitându-se la apă. Un tip cu o plasă montată pe o bară lungă de aluminiu pescuiește gunoaiele de pe suprafața acesteia, făcând gesturi largi în stânga și în dreapta. Arată ca un gondolier fără gondolă.

Veronica își schimbă greutatea de pe un picior pe altul, vine mai aproape. Trebuie să fi făcut un scurt duș înainte de a părăsi camera: miroase a săpun de la hotel. Dar tu? spune ea. Tu în ce te costumai de Halloween când erai mic?

Curtis nu se uită la ea. Bunicii mei făceau parte din Martorii lui Iehova, spune el. Nu prea făceam mare lucru de Halloween.

Dar în timp ce spune asta, își aduce aminte de o petrecere la care s-a dus odată în Springfield cu niște tipi de la Leonard Wood. Ochelari de soare negri. Costumul gri-închis pe care l-a purtat la înmormântarea bunicii sale. O bucată tăiată dintr-un fir de telefon, șerpuind în jos de la ureche până în interiorul sacoului. Damon a fost și el prezent, purta un mundir și un bicorn și n-a vrut să spună de unde a făcut rost de ele. Ce stupide sunt lucrurile pe care le dorim! E stupid să-ți dorești orice.

Ce-o să faci acum? spune Curtis.

Chiar acum? O să dau o tură pe la mese. Am nevoie de bani. Din punct de vedere financiar…

Nu chiar acum. Vreau să spun… în general.

Râde prefăcut, își aranjează părul. La modul serios? spune ea. N-am nicio idee. Dar tu?

Schițează un zâmbet. Speram ca Damon să-mi ofere un loc de muncă în serviciul de pază de la Spectacular, spune el. Dar asta devine din ce în ce mai improbabil.

Mai ești în Marină?

M-am pensionat în ianuarie. De cum s-au împlinit cei douăzeci de ani, am șters-o.

Douăzeci de ani? spune ea. Iisuse! Ce-ai făcut?

În armată? Am fost PM. Polițist militar.

Pe bune?

Pe bune.

Uau! exclamă ea. Deci toată treaba asta de detectiv nu e o vrăjeală.

Curtis râde, dă din cap. Nu am făcut niciodată ceva de genul ăsta în armată, spune el. Eram specializat în securitate. Santinelă. Chestii de genul ăsta.

Ea îl măsoară din nou. Ai fost agent de pază timp de douăzeci de ani? întreabă ea.

Securitatea bazei, securitatea zonelor din spatele frontului, procesarea prizonierilor de război. Am făcut și alte chestii. Dar securitatea mi-a plăcut cel mai mult.

Căcaturi extravagante, nu glumă, Curtis.

Curtis nu face decât să zâmbească, lasă cuvintele să-i treacă pe lângă ureche. Sub ei, tipul care curăță canalul a prins în plasă o grămadă de flori roșii; din ele se prelinge apa și se scurge pe marginea plasei.

Ce anume ți-a plăcut la chestia asta? întreabă Veronica.

Curtis se gândește. Deschide de câteva ori gura să răspundă, o închide din nou. Îmi place să mă pun în calea lucrurilor, spune el după un timp. Cred că pur și simplu îmi place să stau în calea altora.

Ea râde, dă din cap. Asta-i tot? spune ea.

În mare, da.

Asta-i vrăjeală.

Curtis suspină, își îndreaptă spatele, suspină din nou. În ’81, când Reagan a fost împușcat, spune el, eram cam la trei kilometri distanță, la liceu, aveam oră de sport. Ne-au scos pe toți de pe terenul de fotbal. La televizor se tot repetau aceleași scene. Îți aduci aminte?

Eram – stai să mă gândesc – în clasa a treia.

Tipul ăla, Tim McCarthy, spune Curtis. Agentul serviciilor secrete, cel pe care l-a nimerit al patrulea glonte. I-a ieșit direct în cale. Țin minte că mi s-a părut extraordinar faptul că cineva a putut să facă asta.

Ea îi aruncă o privire ciudată. Sceptică. O percepe la marginea câmpului vizual. Nu prea știe de ce îi vorbește despre asta. El continuă să fixeze apa.

Ai jucat fotbal în liceu? întreabă Veronica.

Am jucat. Eram în linia ofensivă.

Nu cred.

Serios. Eram guard.

Ai terminat liceul în Washington, nu?

La Dunbar, toți cei patru ani.

Ea îl studiază îndeaproape. Ce înălțime ai, Curtis? spune ea. Dacă-mi dai voie să te întreb.

Sigur. Am un metru șaptezeci.

Un metru șaptezeci. Și ceilalți puști aveau…

Cam trei metri jumate, toți, da.

Asta o face să izbucnească în râs. Bine, spune ea. Mișto. Și după ce ai ieșit de la spital? După toate ședințele alea neplăcute de fizioterapie? Ce-ai făcut după aceea?

Curtis izbucnește și el în râs. M-am dus la facultate, spune el. Dar nu pentru mult timp. Apoi m-am înrolat în Marină.

O vreme nu mai zice niciunul nimic. Ea se uită în dreapta, dincolo de fațada magazinului de bijuterii Ca' d'Oro, spre turnul cu ceas – cadranul împărțit în douăzeci și patru de ore, semnele aurite ale zodiacului – și la afișajul care pulsează deasupra lui. Când se întoarce, își schimbă greutatea de pe un picior pe altul. Șoldul ei se odihnește pe piciorul lui Curtis: uscățiv și ascuțit, fierbinte ca febra. El își coboară privirea. Din nou tatuajul acela, de data asta mai vizibil. Cele două figuri de sub copac sunt un bărbat în vârstă cu barbă și un tânăr cu sabie. Peste scenă sunt suprapuse două triunghiuri: unul dintre ele e întors în sus, celălalt în jos. Pielea Veronicăi e închisă la culoare, bronz căpătat la salonul de bronzare.

Te-ai gândit vreodată cum ar fi să te întorci la școală, Curtis?

Cam asta vrea și soția mea să fac.

Pun pariu că e super încântată că ești aici, nu-i așa?

Mda. Când am plecat, nu prea mai comunicam. E destul de supărată.

Șuvițele de păr ale Veronicăi alunecă într-o parte, acoperindu-i umărul stâng. Își lasă capul să atârne în față și părul îi vine în față. În spatele ei, pe afișajul hotelului rulează un videoclip cu un jongler, însoțit de un text de culoare albastră: UN PĂUN CU O MIE DE OCHI!

Curtis, spune ea, cum de nu porți verighetă?

El trage aer adânc în piept, se îndepărtează un pic de ea.

Ți-am pus o întrebare proastă?

Nu, spune el. E o întrebare bună. Îți voi da un răspuns sincer.

Ea își îndreaptă spatele, se uită la el.

Când eram staționat în alte țări, spune el, s-a întâmplat de multe ori să dau de tipii ăștia de la serviciile secrete. Anchetatori. Câteodată erau militari, alteori nu. N-am apucat să-l cunosc pe niciunul dintre ei personal. Dar cu câțiva dintre ei m-am mai întâlnit, le făcea plăcere să vorbească despre

munca lor. Despre lucrurile pe care le-au făcut. Și ceea ce am aflat e că există un anumit tip de oameni care se potrivesc unei astfel de munci. Am înțeles ceva din felul în care acționează oamenii ăștia, din felul în care văd ei lumea. Acuma, pentru oameni ca mine și ca tine, verigheta de pe deget înseamnă *îmi iubesc soția.* Dar pentru tipii ăștia, verigheta de pe degetul meu spune *uite cum poți să mă rănești.* Întotdeauna mi-a plăcut să cred că tipii ăștia sunt puțini și că apar rar. Dar odată ce știi cum să-i reperezi, la ce să te uiți, atunci ajungi să-i vezi tot timpul. În fine, venind aici și neștiind în ce mă bag, m-am gândit că nu e ceva ce vreau neapărat să dau de înțeles. Atâta tot.

Ea dă din cap. Te înțeleg, spune ea. E o mișcare înțeleaptă.

Curtis zâmbește, dă din umeri.

Ei bine, ar cam trebui să plec, spune ea. O să slăbesc învârtindu-mă în jurul banilor.

Te duci înapoi înăuntru?

Nu, spune ea, acolo nu poți să câștigi. Dacă o faci în mare stil, indiferent că pierzi sau câștigi, oamenii încep să observe. Sunt plătiți să fie atenți. Nu vreau ca cineva să-și aducă vreodată aminte că m-a văzut pe-aici.

În afară de cel de față, desigur.

Desigur. Oricum, mirosul din localul ăsta nenorocit mă omoară.

Mirosul? spune Curtis. Cred că am încetat să-l mai simt.

Îl pompează prin sistemul de aerisire. Toate localurile de pe Strip o fac, dar în ăsta se simte cel mai tare. E ca și cum niște dihori și-ar trage-o într-un bol cu potpuriu.

Curtis râde. Veronica zâmbește, se uită într-o parte.

Hei, spune Curtis. Mersi că ai vorbit cu mine. Serios. Mulțumesc.

Stai liniștit, spune ea. Plăcerea a fost de partea mea. Sper să se rezolve cu tot căcatul ăsta.

Ea îi oferă mâna, iar el acceptă. Apoi pășește în spatele lui și se îndreaptă spre podul care duce spre Boulevard.

Hei, Veronica?

Ea se oprește, întoarsă pe jumătate spre el.

Crezi că Stanley o să vorbească cu mine?

Veronica se uită la el pentru o secundă, își mijește ochii în soare. Apoi deschide gura ca să-i răspundă.

Știu că ai vorbit cu el ieri-seară, spune Curtis. Nu trebuie să-mi spui unde este. Nici măcar n-o să te întreb. Crezi că va vorbi cu mine?

În ochii ei apare o licărire provocatoare, apoi dispare, fiind înlocuită de ceva mai apropiat de milă. Cred că da, spune ea. Dar nu acum. Încă nu e pregătit.

Se întoarce din nou ca să plece, apoi se răzgândește. N-ar trebui să aștepți după el, Curtis, spune el. Ar trebui să te duci acasă.

Umbra ei lungă e feliată de balustrada podului, o rază de întuneric în mișcare. Curtis o urmărește în timp ce se îndepărtează. Mâine-dimineață ar putea să se ducă direct la aeroport. Să rămână pe recepție. Ar trebui s-o sune pe Danielle, să-i dea de știre.

Aude șuieratul unor aripi: un stol de porumbei albi ca zăpada își ia zborul de pe garajul acoperit, revărsându-se în jurul turnului asemenea unei spume fără formă. Norul scânteietor se subțiază deasupra orașului, virând spre soare; aripile albe devin umbre întunecate. Curtis caută în depărtare muntele Charleston, dar din cauză că soarele e în spatele lor, munții sunt imposibil de distins, micșorați, iar el nu reușește să le întrevadă forma.

În drum spre etajul la care stă, Curtis își pescuiește telefonul ca să-și sune soția, dar până la urmă ajunge să-l sune pe Walter Kagami.

37.

La nord de New Frontier, Strip-ul devine mai sărăcăcios, însă Curtis optează să meargă înainte, ca să aibă timp și spațiu să gândească.

Strada din fața lui e vechiul Vegas: clovnii de neon de la Circus Circus, norul psihedelic în formă de ciupercă de la Stardust, elicopterul pâlpâitor, incandescent de la Westward Ho. Localuri frecventate de cei din marină: locuri pe care Curtis le cunoaște. Jumătate dintre proprietăți au lacătul pus, așteaptă demolatorii. Triunghiul echilateral al catedralei Guardian Angel dă înspre trecătoarea zgomotoasă a superarterei, mozaicul de pe fațada ei vestică e luminat slab de dedesubt, clopotnița ei autonomă, aerodinamică amintește de turnul de la Stratosphere.

Noaptea e răcoroasă, sunt în jur de zece grade, și brize ambivalente foșnesc frunzele palmierilor, împrăștie gazele de eșapament. Curtis merge pe partea estică a bulevardului, se ține aproape de marginea trotuarului. În stânga lui nu e nimic altceva în afară de cele opt benzi de circulație. Are pasul grăbit, cu toate că nu se grăbește: Kagami i-a spus că va trebui să aștepte până târziu dacă vrea să se întâlnească cu el. Merge drept înainte, lungind pasul. Ca și cum ar încerca să ajungă din urmă un gând care i-a scăpat. E supărat, mai ales pe el însuși, și e hotărât să plece din oraș.

Puțina experiență pe care o are Curtis în ceea ce privește blackjack-ul e dobândită în localuri cum sunt acestea – Slot a Fun, Riv, Ho –, după ani de lecții fără rod, primite de la Stanley și de la tatăl său. *Șefii de sală cred că negrii nu știu să numere, așa că n-o să te prindă niciodată. Îți dau cheile împărăției, micuțule. Nu va trebui să muncești nici măcar o zi din viața ta.* Dar să joace blackjack cu tatăl său a fost ca și cum ar fi luat lecții de condus de la Richard Petty[43]: Curtis nu avea acces. Și încă de pe vremea aia, Stanley juca un joc cu totul diferit.

Până la urmă Damon a fost cel care l-a învățat strategiile de bază: dimineți în care a trebuit să-și învingă mahmureala la mesele de doi dolari de la Slots. Până să ajungă înapoi la baza Lejeune, Curtis a trecut prin toate cazinourile din zona North Strip, a descoperit cum să se mențină mai multe ore pe linia de plutire cu ajutorul băuturilor servite gratis. Ba a și încasat niște bani, deși câștigurile lui însumau mult sub salariul minim pe economie. Cu toate astea, atunci când s-a întors în Carolina de Nord dobândise o nouă perspectivă în privința a ceea ce făceau de fapt tatăl lui și cu Stanley, cu toate că îi era în continuare

puțin neclar cum procedau. Măcar pentru atâta lucru, îi e dator lui Damon. Nu-i așa?

Au trecut exact două săptămâni de când a primit apelul. În timp ce Curtis conducea pe Broad Street Line, la sud de Marconi Plaza, în timp ce parcurgea distanța de opt sute de metri străjuită de terenurile de *bocce* și de parcul Quartermaster Depot spre Penrose Diner, capul îi zbârnâia de întrebări pe care se temea să și le adreseze, întrebări pe care știa că Damon le-ar înțelege, poate chiar ar avea și niște răspunsuri la ele. Ce-ar trebui să facă? Ar trebui să se întoarcă la școală? Cu dizabilitatea care nu-i permite să reia serviciul militar și rata de compensare de treizeci la sută, cei de la reorientare vocațională i-ar plăti taxa de școlarizare, poate că i-ar oferi și o indemnizație substanțială, dar merită oare toată tevatura? A fost oare o prostie să se însoare atât de repede după ce fusese rănit? Ar fi oare o nebunie să ia în considerare posibilitatea de a se înrola din nou, acum că pușcașii marini se pregătesc iar să plece în Irak?

Curtis n-a apucat niciodată să-i pună aceste întrebări lui Damon. Iar evoluția lucrurilor pare să indice că nu va apuca niciodată. Nu a crezut nicio clipă povestea pe care i-a livrat-o Damon. Dar nu se poate spune nici că n-a crezut-o. De-a lungul anilor, Damon l-a convins să ia parte la o grămadă de căcaturi dubioase, dar Curtis nu s-a simțit niciodată fraierit sau folosit. Până acum.

Lasă în urmă fațada efervescentă a Rivierei și parabolele roz ale hotelului La Concha. Trece pe lângă benzinării și restaurante fast-food împodobite cu neoane ce pâlpâie spasmodic, pe lângă complexe noi, construite pe locul celor vechi. SUVENIRURI TRICOURI CADOURI BIJUTERII INDIENE MOCASINI BĂUTURI. Urmează parcul acvatic Wet'n Wild: întunecat și tăcut, siluete ciudate, proiectate pe turnurile hotelului Sahara. În fața lui se ridică domul în formă de ceapă al cazinoului, mai degrabă persan decât egiptean, mai degrabă bizantin decât persan. Partea de vest a bulevardului e formată mai ales din parcele goale, care hibernează în așteptarea următorului boom economic. Aici e suficient de întuneric încât să se vadă câteva stele. Jupiterul spre sud-est, în înaltul cerului. Curtis se simte vulnerabil fără armă. Nu-i place senzația, și nici faptul că simte asta.

Puținii oameni de pe trotuar sunt adunați în grupuri neliniștite, iar Curtis îi cercetează cu coada ochiului, prinde frânturi de conversație când trece pe lângă ei. Niște tipi care par să fie adepți ai unei biserici scientologice încearcă să te prostească cu contractele lor de închiriere. Un grup șovăielnic de șepci Ace, poate aceiași tipi pe care i-a văzut mai înainte.

Ce idiot ar arunca șase-șase la zaruri când se pariază șase? *Clovnul ăla m-a costat o sută de parai*! Un predicator de stradă cu afișe pe piept urlă ceva despre apocalipsă spre doi polițiști pe motociclete, care-l privesc dezaprobator. O petrecere de nuntă cu tot dichisul: miri cu tunsori din anii optzeci, mirese grăsuțe în organza spumoasă, brațul miresei ridicat în aer de baloane care captează lumina reflectoarelor în pielea lor sintetică, un ciorchine de ochi care se rotesc. Patru fete japoneze vesele, cu părul roz și ochelari fistichii, ochi strălucitori, deghizate în costume de Halloween. Un cerșetor ars de soare, ținând bastonul într-o mână, cutia pentru mărunțiș în cealaltă și ochelari de soare identici cu ai lui Curtis. DACĂ EȘTI SUFICIENT DE RĂU CA SĂ FURI DE LA UN NEVĂZĂTOR, SERVEȘTE-TE! Un puști de culoare care pare să aibă treisprezece ani, împărțind broșuri pentru servicii de escortă. *Azar é palavra que não existe no meu dicionário, înțelegi ce vreau să spun*? Un bețiv într-un costum subțire boțit, care tocmai s-a pișat pe un palmier, cu scula deschisă la culoare ițindu-se din pantaloni, dansând foxtrot cu un partener invizibil într-o parcare, cântând „E doar o lună de hârtie” cu o voce adâncă și fermă.

La Holy Cow, Curtis traversează pe partea cealaltă a străzii și se îndreaptă spre nord. Când vântul bate din direcția din care trebuie, poate auzi huruitul de la Big Shot și High Roller, aflate undeva în față, și strigătele celor care se dau cu ele. Acum e prea aproape de turn ca să-l poată vedea în totalitate: vârful în formă de abajur întors invers, baza în formă de trepied, luminată de spoturi. Încearcă să identifice steagurile internaționale în chenare de neon, aflate deasupra marchizei, apoi își aduce aminte că sunt false. Țări imaginare. *Toate țările sunt imaginare,* obișnuia să spună Stanley. Asta îi aduce aminte lui Curtis de altceva, ceva ce i-a spus Veronica, motivul pentru care Stanley n-a fost în Italia niciodată. *Doar că n-a avut niciodată paşaport.* De ce *n-a avut*? De ce *nu are*?

O prostituată aleargă pe trotuar în direcția lui – perucă roșcată, ciorapi negri din plasă, un metru nouăzeci cu tocuri de zece centimetri, probabil o transvestită – încercând să-și tragă o geacă pe ea și să oprească în același timp un taxi. Continuă să se uite peste umăr spre Aztec Inn ca și cum s-ar aștepta ca cineva să fie pe urmele ei, ori poate că nu i-a funcționat trucul, ori poate că i-a furat tipului portofelul, ori poate că individului i-a explodat inima în timp ce ea i-o sugea și e nevoită s-o șteargă. Expresia de pe fața ei spune că lucrurile o să-i meargă și mai prost de acum încolo. Curtis face un pas în lateral, evită contactul vizual.

Un flux constant de taxiuri ia și lasă clienți la poarta de mașini a cazinoului. Puști de la Universitatea Las Vegas la întâlniri în cuplu, oameni din Midwest în geci anti-vânt și adidași pentru alergat. Odată ajunse pe Strip, toate taxiurile se îndreaptă din nou spre sud. Curtis își dă jos șapca de baseball când pășește dincolo de intrare și o îndeasă în betelia pantalonilor, acolo unde ar trebui să-și țină arma, lăsând cozorocul să i se frece de coccis.

Biletul pentru lift îl costă zece dolari. Îi ia ceva timp să-și dea seama ce direcție trebuie să urmeze în continuare, dar după ce reușește, așteptarea nu mai durează mult. Un detector de metale prin care trebuie să treacă – un model nou, produs de compania Garrett – îl așteaptă la capătul cozii, exact așa cum i-a zis Kagami că avea să se întâmple. Agenții de pază iau la puricat genții și borsetele, dar nu asta încetinește atât de mult lucrurile, ci fotograful care face poze fiecăruia dintre cei care se îndreaptă spre etajele superioare. Tipul din fața lui Curtis – beat și abia ținându-se pe picioare, mustăți în formă de ghidon și un tricou cu inscripția BUCK FUSH, o soție servilă și doi copii tăcuți – nu se mai oprește din comentat. Tipic Vegas, frate, îi spune lui Curtis. Întotdeauna vor să-ți vândă câte ceva.

Fac fotografii, spune Curtis, ca să aibă evidența celor care urcă în turn. Dacă unul dintre noi e încărcat cu Semtex și aruncă clădirea în aer, rămășițele noastre vor fi mai ușor de identificat. Dacă pot să scoată niște dolari în plus din vânzarea fotografiilor drept amintiri, atunci bănuiesc că nu-i poate opri nimeni.

Tipul râde și se uită la Curtis, dar Curtis nici nu râde, nici nu zâmbește, iar tipul se uită în altă parte și o lasă mai moale cu gălăgia.

Belvederea e la etajul o sută opt, la două sute patruzeci de metri înălțime. Liftului îi ia mai puțin de un minut să ajungă acolo. E în continuare prea devreme pentru întâlnirea cu Kagami, așa că face două ture în jurul etajului-belvedere, în direcția acelor de ceasornic și-n sensul contrar acelor de ceasornic, căscând puternic ca să-și desfunde urechile. Valea strălucește în toate direcțiile până la poalele munților, în oranjul lămpilor de sodiu și în albastrul lămpilor cu mercur. Cristale risipite într-o groapă.

Găsește o bancă liberă între două telescoape care funcționează cu monede, se așază și încearcă să se gândească. Din obișnuință, se gândește unde o fi Stanley, dar de-acum știe că aceasta nu este întrebarea corectă, a fost de la bun început o întrebare greșită. Mai bine s-ar întreba de ce e atât de greu de găsit – sau, și mai bine, de ce își dorește Damon atât de mult să-l găsească. Dacă Veronica spune adevărul și Curtis crede că

așa este, atunci numărul posibilelor răspunsuri la această ultimă întrebare este relativ mic, iar lui Curtis nu-i place cum se prezintă niciunul dintre ele.

Continuă să fie distras de oraș, de punctele de reper care-i sar în ochi din rețeaua orașului. De la înălțimea asta, parcela eliberată unde fusese Desert Inn arată ca deschizătura rămasă în urma unei măsele scoase. Își repereză hotelul în punctul în care Strip-ul cotește direct spre sud, clopotnița ei, un deget palid, întins peste ecranul luminos al cazinoului Caesars. Joi dimineața când a aterizat a zărit în treacăt Luxor-ul, New York-ul, Mandalay Bay, dar din partea de nord n-a reușit să vadă mare lucru; coborârea a fost prea rapidă.

Curtis nu mai zburase cu avionul de când a fost transportat de urgență acasă din Germania, cu un an și jumătate în urmă; atunci era prea îndopat cu Demerol ca să mai înregistreze ceva. Pentru zborul spre Vegas, Damon i-a rezervat un loc lângă culoar, pe partea stângă a unui 757, dar Curtis a ajuns suficient de devreme la aeroport încât să mai aibă timp să-l schimbe cu un loc pe partea dreaptă a avionului, la fereastră. Pe măsură ce avionul câștigă altitudine în timpul decolării în bucle largi, el privește în jos spre ținuturile mlăștinoase pline de arbuști de merișor din pădurile aflate la sud-est de Evesham, bălți de mercur din care ricoșau razele răsăritului, ca și cum focul interior al pământului ar țâșni la suprafață. Singur pe rând, privind cum se desfășoară sub el continentul, a fost cuprins de un fior răcoros, un calm cum n-a mai simțit de ani de zile – și senzația n-a dispărut nici după ce avionul a aterizat. Așa s-a simțit de când e aici: alert, dar detașat, nu tocmai implicat sau părtaș, ca și cum ar urmări tot ce se întâmplă de la o distanță enormă, printr-o fereastră. Nu e un sentiment negativ, dar începe să devină suspicios în legătură cu el.

Cerul nopții e plin de elicoptere, mai ales zboruri neregulate bâzâind prin coridorul luminos ce se întinde de aici până la aeroport. Unul zboară la altitudine joasă spre sud-vest, un elicopter al poliției din Las Vegas, iar Curtis îl urmărește cum își îndreaptă reflectorul spre Naked City, zona rezidențială cuprinsă între acest turn și Sahara Avenue, spre un punct în care s-au adunat, cu luminile pulsând roșu și albastru, mașinile de poliție. Clădirile din vechiul cartier multiplică și împart luminile rotitoare asemenea unui caleidoscop, iar zgomotul sirenelor e anulat de distanță și de sticla groasă. Curtis își verifică ceasul, apoi coboară în foaier și își comandă un irish coffee, privind restaurantul, aflat mai jos cu un etaj, rotindu-se glacial, în timp ce barmanul toarnă din sticla de Bushmills. Pe mica scenă din foaier, un trio de jazz interpretează o piesă de Jobim pentru audiența dezinteresată din încăpere: „Inútil

Paisagem", vocea clară și rece a vocalistei e mai aproape de cea a lui Gilberto decât de cea a lui Wanda Sá. Ea vorbește cu basistul și cu pianistul schimbându-și greutatea de pe un picior pe altul, făcând gesturi mărunte cu mâinile. Cei trei par a nu avea nicio problemă cu faptul că sunt ignorați.

Curtis se oprește la o măsuță aflată în partea sudică a foaierului și privește în jos spre Strip în timp ce-l așteaptă pe Kagami, focalizând uneori propria-i reflexie estompată. Își aduce aminte de lucruri legate de Damon: povești pe care le-a auzit, pe care le-a spus și repetat. Descoperă în ele umbre pe care le-a ignorat până atunci. Când Damon a confiscat un BMW Z3 de la un diliu din Simi Valley – a luat pur și simplu cheile din mâna tipului. Avea nevoie de ea ca să culeagă de pe drum o tipă pe care o cunoscuse în Mandalay Bay. Sau când l-a convins pe Curtis să-i bruieze pe polițiștii militari din Twentynine Palms în timp ce el a introdus pe furiș un soldat de rând căcat pe el din afara bazei într-o mașină a spălătoriei. Sau atunci când a făcut vreo șase tipi care se dădeau drept cowboy să bată în retragere în parcarea unui bar Waynesville, pistolul M9, presat de obrazul neted de cowboy, pielea din jurul țevii devenind un inel vânăt. Și Damon, mai treaz ca un călugăr. Curtis se simte ca și cum ar fi lucrat la rezolvarea unui joc de cuvinte încrucișate, uitându-se la el cu zilele, și descoperind abia acum că primele cuvinte pe care le-a completat erau complet greșite. Sau e ca acele imagini care erau la mare căutare acum vreo zece ani și care deveneau 3D dacă îți focalizai privirea așa cum trebuie, rămânând însă o grămadă de puncte fără sens dacă nu reușeai. Curtis simte că în continuare nu știe cum să focalizeze. Își aduce aminte că el n-a reușit niciodată să facă nenorocitele alea de imagini să se închege. Iar acum, desigur, e prea târziu.

În fereastră apare imaginea reflectată a lui Kagami: o siluetă întunecată plină de stele acolo unde blochează lumina ce vine de deasupra. Lentilele ochelarilor săi sunt luni în pătrar, îngemănate, susținute de vidul negru. Curtis se întoarce, întinde mâna. Mulțumesc că ai acceptat să ne vedem, Walter, spune el.

Stai liniștit, puștiule. Nu abuzezi deloc. Doar că a trebuit să închei o întâlnire jos în hol. Sper că nu m-ai așteptat foarte mult.

Mă bucuram de priveliște.

Kagami se lasă pe un scaun. Pare distras, ca și cum ar prefera să fie altundeva. Curtis aproape că nu-l recunoaște. Nu mai poartă nici sacou, nici cravată, acestea au fost înlocuite cu un pulover cu model, purpuriu cu albastru; și-a scos toate bijuteriile în afara verighetei de aur. Curtis se gândește la

propria verighetă, închisă în seif, și își mută mâna stângă în poală.

O întâlnire aranjată pentru duminică seara? întreabă Curtis. E vorba de vreun contract important?

Kagami zâmbește. N-a fost o întâlnire de afaceri, spune el. Doar socializare. Planuri pentru weekendul viitor.

Ce planuri ai?

O, o să ne plimbăm câteva ore în sus și-n jos pe Fremont. O să agităm niște pancarte confecționate manual. Vom striga *nu vărsați sânge pentru petrol.* Chestii din astea. Poți să vii și tu dacă vrei. Adu vreo cincizeci sau șaizeci de prieteni. Ar fi fain să participe mai mulți foști militari.

Curtis se întreabă dacă Kagami îi întinde o cursă, ca data trecută cu Gitmo. Își spune că trebuie să rămână relaxat, apoi își dă seama că nu e supărat, apoi se întreabă dacă ar trebui să fie. În weekendul următor voi fi în Philadelphia, spune el. Dar apreciez că m-ai invitat. Crezi că se va aduna multă lume?

Kagami dă din umeri. În ianuarie, am mărșăluit de la Bellagio la Trop. Sper să se adune măcar atâția și acum.

Bănuiesc că-i destul de bine pentru Vegas.

Aici sunt mulți oameni împotriva folosirii energiei nucleare, cu vechiul loc de testare din Nevada, și acum cel de la Muntele Yucca. În plus, mai e și universitatea, și uneori sindicatele. Sindicatul culinar a avut peste o mie de protestatari pe trotuarul din fața hotelului tău, când s-a deschis în ’99. Ar trebui să mai ieși din Strip uneori, puștiule. Se întâmplă multe lucruri aici despre care tu nu știi.

N-a trebuit să plec din Strip ca să-mi dau seama de asta, Walter.

Kagami rânjește. Încă îl mai cauți pe Stanley?

Nu mai am niciun imbold, spune Curtis. Se uită calm la Kagami pentru o clipă, sperând să observe vreun indiciu, ceva, pe chipul lui sau în postura sa, dar știe că nu are rost.

Walter, întreabă el, cunoști un tip pe nume Graham Argos?

Nu-mi sună cunoscut. Cine e?

A fost în echipa de numărători care au prădat Atlantic City de Mardi Gras. E aici în oraș acum. Am primit un telefon de la el azi-noapte pe mobil.

Ți-a dat vreo pistă?

Nu. Cred că și el îl caută pe Stanley.

Kagami chicotește, dă din cap. Sper că Stanley se distrează la maximum pe seama situației, spune. Ani buni părea că Stanley e doar parte a peisajului. Oamenii l-au luat ca atare. Acum, dintr-odată, toată lumea îl caută, nimeni nu știe unde naiba e.

Cred că tu știi unde e, Walter.

Zâmbetul lui Kagami e liniștit, iar expresia lui e neschimbată.

Cred că Stanley a ridicat un paravan de protecție între oamenii care știu unde se află și oamenii care știu ce s-a întâmplat cu adevărat în Atlantic City, spune Curtis. Cred că tu nu știi ce s-a întâmplat în Atlantic City.

Kagami rămâne nemișcat ca o statuie, dar ochii lui scânteiază calm, cercetând fața, pieptul și mâinile lui Curtis. Privirea lui îl absoarbe. Curtis se simte ca și cum ar fi tăiat felii, sortat în grămezi. Trebuie să recunosc, spune Kagami, că sunt destul de curios în legătură cu asta.

Da. Și eu.

Kagami își schimbă centrul de greutate, pune picior peste picior. Ai auzit ultimele știri? Începând de ieri-seară, secția de cazinouri a poliției nu mai răspunde de Spectacular. Cazul intră de-acum la infracțiuni majore.

Curtis clipește. Ce s-a întâmplat? întreabă el.

Păi, se pare că acum câteva zile tipul ăsta bătrân era în golful Absecon cu vasul lui de pescuit. La prins crabi. Tipul scoate la suprafață una dintre capcanele lui…

Kagami întinde mâinile ca și cum ar ține în ele o minge de fotbal american.

… și găsește în ea un enorm crab albastru american. Un adevărat monstru. Iar crabul rontăie o bucată dintr-un picior de om. Piciorul aparține unui bărbat originar din Asia de Sud-Est, are în jur de treizeci de ani. Dealerul care a dispărut de la Point e un puști coreean în vârstă de douăzeci și opt de ani. Bun. Deci bun venit Diviziei de Infracțiuni Majore.

Curtis e conștient de propriul puls, un ritm nervos în gât și în tâmple. Se uită afară pe fereastră. Pământul e departe. Nasoală treabă, Walter, spune el.

Nu te așteptai la așa ceva când te-ai înhămat la asta, nu-i așa, puștiule?

Curtis se holbează la masă, rotește ceașca goală între degete. Și-l închipuie pe Damon la Penrose Diner. Ochii lui înroșiți. Mâneca ruptă. Poate că n-a fost o idee prea bună să bea acel irish coffee. Are impresia că poate simți cum se leagănă turnul în vânt, însă afară nu bate deloc vântul. Walter, spune Curtis, nu te întreb unde e Stanley. Te întreb altceva. Tu l-ai pus pe Graham Argos pe urmele mele? I-ai dat numărul meu?

Ai vreun motiv să crezi asta?

A încercat să-mi dea de înțeles că-l are de la un barman sau un șef de sală sau de la cineva. Dar eu cred că-l are de la tine. Știe că am vorbit cu tine. Și știe că Damon e cel care m-a trimis aici. Doar tu și cu Veronica știați asta. Iar cu Veronica n-a vorbit.

Unde bați, puștiule?

N-a fost o surpriză prea plăcută pentru mine, omule. Tipul ăla mă neliniștește.

Serios? spune Kagami. Păi, ce căcat, Curtis! Și pe mine mă neliniștește. Speram să vă scurtcircuitați unul pe altul.

Puteai să mă anunți. De ce nu m-ai sunat?

Pentru că nu-mi place de tine, puștiule. Îmi dai o senzație proastă.

Kagami o spune cu delicatețe, aproape ca pe o scuză. Își încrucișează mâinile la piept, se întoarce să privească spre Strip.

Curtis inspiră și expiră, rumegând cele spuse de Kagami. Nici măcar nu mă cunoști, omule, spune el.

Să spunem doar că ceea ce știu nu mă face să-mi fie drag de tine.

Pentru o vreme rămân amândoi tăcuți. Curtis își încleștează fălcile; Kagami zace obosit în scaunul lui. Curtis e furios, dar nu poate scăpa de senzația că afirmația lui Kagami nu e cu totul deplasată. Tocmai se pregătește să se ridice și să se îndrepte către ușă, când Kagami oprește o chelneriță care era în trecere și comandă un coniac. Ce bei, Curtis? spune el. Mai vrei o cafea?

Nu, mulțumesc. Nu mai vreau nimic.

Haide, puștiule. Mai stai câteva minute.

Bere cu ghimbir, spune Curtis, și se așază din nou pe scaun.

În Naked City, nicio mașină nu mai are girofarurile aprinse, cu excepția unei ambulanțe care se îndreaptă spre vest pe Sahara; o urmăresc amândoi până când ajunge pe șoseaua interstatală și dispare. Apoi privirile lor alunecă înapoi spre Strip. Urmând traiectoria luminoasă, din ce în ce mai densă și mai pură spre sud, a unor gloanțe trasor, declanșate la hotelul Los Angeles.

Pune-te în locul meu, puștiule, spune Kagami. Habar n-aveam ce naiba se întâmplă. Nici acum nu știu. Tu ce-ai fi făcut?

Te înțeleg. Nu vrei decât să-l protejezi pe Stanley.

Nu vreau decât să fiu un afurisit de cetățean model al Republicii Populare Clark County, Nevada. Asta e tot ce vreau. Vreau să apăr dreptul inalienabil al lui Stanley de a dispărea când dorește și de a rămâne astfel atâta timp cât vrea. Eu iau foarte în serios lucrurile astea, Curtis.

Chelnerița se întoarce cu băuturile. Curtis ia o gură din berea de ghimbir, apoi încă una. Kagami învârte coniacul în pahar, privește afară pe fereastră. Petreci mult timp pe aici, puștiule? întreabă el.

În Vegas? Nu prea mult. Ultima oară am fost aici acum trei ani.

Ai auzit de noul slogan al CVA[441]? Sloganul oficial?

Ce se întâmplă aici rămâne aici? Curtis zâmbește. Da. L-am auzit.

E genial, spune Kagami. E rezumatul perfect. Oamenii numesc Las Vegasul o oază în deșert. Nu! E chiar deșertul, ce mama mă-sii? Asta e toată șmecheria. Uită-te în jos spre vale. Știi ce era acolo în urmă cu o sută de ani? Nimic. Niște mormoni. Câteva zeci de cowboy. Câțiva indieni paiute cu capsa pusă. În anul în care m-am născut, în vale trăiau zece mii de oameni. Astăzi sunt un milion și jumătate. Asta într-un interval de șaizeci de ani. Șaizeci de ani sunt o nimica toată. Ce-i atrage pe toți oamenii ăștia? Hă? Nimic. E ca o tablă școlară imensă sau ca una din acele – cum li se zice? – table albe magnetice. Poți s-o ștergi. Poți să desenezi ce vrei pe ea. Adică studiază ca lumea istoria, pușțiule. Vrei ca ceva să dispară? Vrei ca acel ceva să devină invizibil? Adu-l aici. Deșertul e groapa de gunoi a memoriei naționale. Proiectul Manhattan? N-am auzit niciodată de el. Indienii americani? Hei, habar n-am unde au dispărut tipii ăia. Jocuri de noroc. Prostituate. Deșeuri nucleare. Bănuiesc că ai observat Desert Inn-ul.

Am observat că a dispărut, da.

Steve Wynn l-a aruncat în aer în urmă cu câțiva ani. În octombrie 2001. Pe vremea aia, dărâmarea clădirilor nu era văzută ca fiind chiar atât de distractivă, așa că a făcut-o fără obișnuita agitație. Dar îți aduci aminte de petrecerea pe care a organizat-o în ’93, când a aruncat în aer hotelul Dunes? Sau noaptea aceea de Anul Nou, când au demolat Hacienda? Spune-mi un alt loc în care e ceva obișnuit ca clădirile istorice *să fie aruncate în aer.* Las Vegasul este o mașinărie a uitării.

Kagami își așază paharul pe masă. Voi fuma un trabuc, spune el, aplecându-se în față și ducând mâna în buzunar. Vrei și tu unul?

Nu, mulțumesc.

Kagami scoate o cutie maronie din piele, scoate un trabuc panatela de culoare închisă și se apucă să-l taie cu o ghilotină pentru trabuc. Te-ai plimbat la viața ta, Curtis, spune el. Ai văzut lumea. Europa. Asia. Orientul Mijlociu. Eu și cu nevastă-mea călătorim ori de câte ori avem ocazia. Anul trecut, cu ocazia aniversării a zece ani de căsnicie, am făcut ceva amuzant. Ne-am dus înapoi în Italia pentru două săptămâni. În Italia de nord, unde ne-am petrecut luna de miere. Știi ce am făcut? Am folosit aceleași ghiduri turistice. Doar ca să vedem dacă e posibil. Și a mers. Aceleași restaurante, aceleași

hoteluri. Îmi aduc aminte că odată am mâncat într-un local, un *bacaro,* care fusese deschis în 1462. Chestia asta m-a dat pe spate.

Cutia de trabucuri și ghilotina lui Kagami dispar de pe masă. El scoate acum din buzunar o brichetă mare cu nafta și o aprinde. Aceasta scuipă scântei. O flacără de cinci centimetri. După ce pufăie de câteva ori din trabuc, închide capacul brichetei cu un sunet clar și puternic, ca acela al unei monede căreia îi dai un bobârnac.

Bun, spune el. Acum imaginează-ți că tu și perechea ta vă plimbați prin Las Vegas cu un ghid din 1993. Cum crezi că v-ați descurca? *Oh, iubire*, *hai să vedem hotelul și cazinoul Sands*! Îmi pare rău, plăcinţica mea. Dar Landmark-ul? Acum, Landmark-ul e o parcare. El Rancho? Hacienda? Nu vei mai vedea Hacienda niciodată. Nu mai există. Orașul se schimbă încontinuu. Întotdeauna, doar de dragul de a se schimba. Și tocmai de-asta e întotdeauna la fel. Înțelegi? Asta e natura lui, esența lui. Invizibil. Pur. Fără forme. Indestructibil. Ce știi despre Rhodos?

Poftim?

Rhodos. Insula din Marea Egee. Acolo exista un colos, nu-i așa? Bun. Dar despre Alexandria ce știi? Avea o bibliotecă destul de mișto, din câte am auzit. Despre New York? Câteva clădiri înalte. Mă refer la fortărețele căzute în ruină, pustiule. Imperii care s-au prăbușit. Locuri care pot fi definite de ceea ce au pierdut. Odată ce a dispărut, devine etern. Tot ce vezi aici jos – totul! – e pe cale să dispară definitiv. Totul se autodistruge. Vreau să spun, dă-o dracului de Romă. *Ăsta* e orașul etern. Conceptul pur.

Chelnerița apare din nou de nicăieri cu o scrumieră și o nouă bere cu ghimbir pe care Curtis nu o vrea neapărat. Kagami trage scrumiera cu câțiva centimetri mai aproape, apoi ia o înghițitură de coniac. Trioul de jazz interpretează un cântec franțuzesc trist pe care Curtis nu reușește să-l identifice. *Les musées, les églises ouvrent en vain leurs portes,* spun versurile. *Inutile beauté devant nos yeux déçus.*

Kagami își rotește încet trabucul, depune cu grijă o mică grămăjoară, gri, în scrumiera de sticlă șlefuită. Iubesc orășelul ăsta prostuț, spune el. Deșertul îmi curge prin vene. Aici m-am născut. Știai asta?

Curtis dă din cap în semn că nu. Tatăl meu mi-a spus că l-ai cunoscut pe Stanley în California, spune el. Credeam că ești de-acolo.

Familia mea e din Los Angeles. Și acolo am crescut. Dar de născut, m-am născut aici. La vreo două sute cincizeci de kilometri de-aici, de partea cealaltă a acelor munți.

Kagami arată cu un deget scurt undeva în direcția munților Charleston, pierduți undeva în întunericul din spatele lui Curtis, invizibili. Curtis nu se întoarce.

Știi unde e valea Owens? întreabă Kagami.

Nu chiar. Știu că e la vest de Nellis, dincolo de granița statului.

E cam la douăzeci și cinci de kilometri de Parcul Național Death Valley. Asta ar cam trebui să-ți dea o idee în legătură cu climatul. Acolo m-am născut, într-un loc numit Mazanar. Ai auzit vreodată de Mazanar, Curtis?

Curtis îi aruncă lui Kagami un zâmbet vag. Kagami nici măcar nu se uită la el. Da, spune Curtis. Am auzit de el.

M-am născut acolo, în 1943. Nu-mi aduc aminte decât câteva frânturi. Cum miroseau păturile armatei. Praful maroniu care era peste tot. Umpleai un ulcior cu apă și, înainte să apuci să-l duci până la masă, pe suprafața apei se depunea praful. Mici vârtejuri de praf. Îmi aduc aminte clar. Mama mea nu voia să vorbească despre asta, iar tatăl meu a murit în Italia, dar am încercat să mă educ puțin câte puțin de-a lungul anilor. Iar de aici au decurs alte lucruri. Dacă îmi aduc bine aminte, Curtis, tatăl tău și-a petrecut sfârșitul anilor șaizeci și începutul anilor șaptezeci jucând în cluburile din Montreal. Curtis, ți-a povestit vreodată ce-am făcut în timpul războiului din Vietnam?

Nu, domnule. Nu mi-a povestit.

Am fost la închisoare. Am intrat în curtea judecătorească cu ordinul de încorporare și cu o brichetă Zippo și am făcut douăzeci și două de luni la Terminal Island. Nu vreau să fiu un nemernic, puștiule. Nu te judec, și nu-ți voi spune că ar trebui să-ți trăiești viața altfel. Dar dacă am o atitudine ușor ostilă față de tot ceea ce înseamnă poliție militară, am motivele mele să o fac. Asta-i tot.

Kagami își vâră trabucul înapoi în gură. Spre lumini se ridică un nor cenușiu de fum. Două femei de treizeci și ceva de ani, care stau la masa vecină – pantofi lucioși, coafuri scumpe, accesorii monogramate –, se ridică și se mută în celălalt capăt al încăperii, fluturându-și mâinile în fața nasurilor încrețite a dezgust. Curtis respiră adânc, își numără respirațiile până când i se descleștează fălcile.

Am fost polițist militar timp de douăzeci de ani. Oricât de mult aș încerca, nu mă pot simți prost sau plin de remușcări în legătură cu asta. Asta poate să însemne că într-una din aceste zile – când voi avea o cu totul altă stare – eu și cu tine vom fi nevoiți să ne așezăm și să avem o adevărată discuție pe tema asta. E-n regulă. Acum, tot ce voi spune e asta. Nu mai sunt în poliția militară, Walter. Dar sunt în continuare fiul lui

Badrudin Hassan, al lui Donald Stone. Și sunt în continuare prietenul lui Stanley. Poate că eu și cu tine avem păreri diferite în anumite privințe, dar în legătură cu acest subiect ne dorim amândoi același lucru. Iar acesta este să avem grijă de Stanley.

Poate că ai dreptate, puștiule. Dar ne dorim asta din motive cu totul diferite.

Nu văd cum ar putea să conteze asta.

Știu că nu știi, i-o întoarce Kagami. Fix asta e problema. Curtis, în acest moment, e cam singurul lucru care mai contează.

Curtis simte tensiune în gât și în tâmple: primele semne ale unei dureri de cap. O simte la baza limbii. E sigur în proporție de aproximativ nouăzeci și opt la sută că nu face decât să-și piardă timpul, dar cele două procente rămase continuă să-i facă cu ochiul, să-și ridice fustele. Formația de jazz face o pauză, iar cineva se pare că a uitat să dea drumul din nou la muzica din boxe; în încăpere se lasă o liniște stranie.

M-am săturat de tot căcatul ăsta, spune Curtis. Aproape oriunde m-am dus, n-am făcut decât să-mi pierd timpul. Sunt pe punctul de a-mi face bagajele. Un singur lucru mă reține să urc în avion. Dacă plec, iar mai târziu aflu că venirea mea aici a avut consecințe negative asupra lui Stanley, ceva ce aș fi putut să previn, atunci o să-mi pară rău. Iar în viața mea sunt destule lucruri pentru care îmi pare deja rău. Așa că ceea ce vreau să aud de la tine e dacă tu crezi că Stanley va fi în regulă.

Kagami îi aruncă o privire sceptică. Nu, spune el. Stanley nu va fi în regulă. Omul e pe moarte, Curtis. Înțelegi? Nu contează ce faci sau ce nu faci.

Ba contează, spune Curtis. Pentru mine contează.

Kagami nu răspunde. Se holbează în noapte, părând să fie foarte trist și foarte obosit. Din cenușa trabucului său se ridică o coloană densă și vălurită de fum, asemenea trompei spectrale a unui fluture, până în punctul în care e spulberată de aerul condiționat. Curtis îl privește ridicându-se spre plafon, când distinge huruitul adânc al unor turbo-ventilatoare, venind de afară. Se uită pe fereastră, căutând pe cer lumini aflate în mișcare.

Recunoști zgomotul? spune Kagami.

Curtis ascultă cu atenție, apoi dă din cap.

Noul avion de vânătoare nedetectabil. Sunt destul de sigur. Dar încă nu l-am văzut.

Sunetul motoarelor se estompează. Ai vreo veste în legătură cu războiul? întreabă Curtis.

Kagami se foiește pe scaun, se apleacă în față. Curtis observă că se așază mai confortabil, trece în revistă faptele,

pregătindu-se pentru o nouă serie de rezumate și analize. Apoi se oprește, ca și cum s-ar da bătut, ca și cum și-ar fi pierdut această abilitate. Curtis, când ai vorbit ultima oară cu Damon? întreabă el.

Am primit un fax de la el în dimineața asta. De când sunt aici, n-am mai vorbit cu el. Nu-mi răspunde la apeluri.

Chelnerița trece pe lângă ei, iar Kagami îi face semn să aducă nota, scriind cu trabucul pe un carnețel imaginar. Apoi duce trabucul la buze, trage rapid câteva fumuri și stinge chiștocul în scrumiera de sticlă șlefuită.

Ascultă, puștiule, spune el. Stanley nu mai e aici. A plecat din oraș în dimineața asta, înainte de răsăritul soarelui. Chiar eu l-am lăsat la aeroportul McCarran. Nu mi-a spus unde merge și nici eu nu l-am întrebat, dar bănuiala mea e că s-a întors în Atlantic City ca să-și plătească datoria față de Damon. Cred că n-ar fi suportat să se ascundă mai mult de atât.

Veronica e în continuare aici. Tocmai m-am întâlnit cu ea.

Și bine face, nu? Dacă atât Stanley, cât și Veronica au probe incriminatoare împotriva lui Damon, atunci e normal să se despartă. Astfel devin o garanție unul pentru celălalt.

Mă gândeam că o să-și păzească spatele unul altuia.

Kagami dă din cap. N-ai înțeles nimic, spune el. Tu încă vorbești despre Veronica și Stanley ca și cum ar fi doi oameni obișnuiți. Te înșeli. Au alte reguli, alte preocupări. De data asta, te-ai poziționat prost. Vrei să cred despre tine că ești un tip onest, că nu ești vreun golan? Bine. Atunci fii un tip onest. Du-te acasă la nevastă-ta. N-ai cum să-l ajuți pe Stanley, puștiule. N-ai credibilitate. Nici aici, nici altundeva. Iar asta nu e ceva de care să-ți fie rușine, crede-mă. Cel mai bun lucru pe care-l poți face pentru el e să uiți toată povestea. Aici nu-i vorba de dragul tău unchi Stanley care obișnuia să facă numere de magie. Ai ieșit din filmul ăla. Aș putea să-ți povestesc câteva lucruri. Dar nu o voi face. Pentru că el nu ar fi de acord cu asta.

Sosește nota. Kagami așază o bancnotă nou-nouță pe tăvița de plastic.

O să-ți spun totuși ceva, continuă el. Pe asta am auzit-o cu un an sau doi înainte să-l fi cunoscut măcar pe Stanley. Pe vremea aia era încă foarte tânăr, era implicat în jocul ăsta de poker din Pasadena…

Stanley nu joacă poker.

Pe atunci juca. Niciodată n-a fost bun la jocul ăsta, așa că a renunțat. Trebuie să-i înțelegi pe oameni dacă vrei să joci poker. Stanley nu-i înțelege. I-a luat ceva timp să priceapă asta. Deci, joacă poker în Pasadena. Un cazinou underground, exclusivist. Și nu se descurcă prea grozav. Pariurile sunt mai

mari decât se așteptase. Așa că cere un împrumut de la casă. Iar ei îi râd în față. *Puștiule, întoarce-te când o să-ți permiți să joci aici.* Bine. Stanley se ridică de la masă, se duce la ruletă. Ruleta e un joc care ține de norocul pur, corect? N-ai nevoie de nicio abilitate. Stanley ia o sută de dolari – patru jetoane verzi, pe vremea aia erau o mulțime de bani pentru un puști de vârsta lui – și imediat ce bila e pusă în joc, pariază jetoanele pe patru numere. Pac, pac, pac, pac. O face atât de repede, încât abia îi poți urmări mișcarea mâinilor. Pe masă, numerele sunt plasate în locuri diferite – însă pe ruletă sunt consecutive. Înțelegi? Bila cade pe unul dintre numerele lui. Acum are opt jetoane negre. Apoi, imediat ce crupierul pune din nou bila în joc, Stanley plasează cele opt jetoane pe alte patru numere. Tot consecutive. Și bila nimerește pe unul dintre acele numere. Șapte mii de dolari. El îi roagă să dubleze limita de pariere. Ei îl cheamă pe șef. Șeful își dă acordul, dar schimbă crupierul. Îl aduc pe tipul cel nou, tipul nou pune bila în joc, Stanley câștigă încă o dată. Are douăzeci și unu de mii de dolari și îi roagă să dubleze din nou limita de pariere. Nu vă vreți banii înapoi? Sigur că vor. Și, dintr-odată, are în fața lui cincizeci de mii de dolari. Din acest moment, localul își închide porțile. Stanley e singurul care mai joacă. Toți cei aflați în cazinou – barmani, muzicieni – sunt adunați în jurul acelei mese. Stanley le spune că vrea să crească din nou limita, vrea ca aceasta să ajungă la douăzeci de miare. Șeful se gândește la propunerea lui și spune în regulă, dar trebuie să te muți la o altă masă. Altă masă, alt crupier. Bila e pusă în joc. Stanley își plasează cele patru teancuri de jetoane. Teancurile sunt atât de mari, că abia reușește să le țină în mână. E liniște ca-n biserică. E o mutenie mormântală, cu excepția ticăitului ruletei. Apoi toată lumea explodează. Stanley Glass tocmai a câștigat ceva mai mult de două sute de mii de dolari după cinci aruncări consecutive. Dealerii se uită unul la altul, întrebându-se dacă mâine vor mai avea slujbă. E clar că dacă Stanley va continua să joace, va ajunge noul deținător al localului. Stanley își colectează jetoanele, se uită la șef și spune: *Vrei să joc aici în continuare sau să mă lași să joc nenorocita aia de partidă de poker*? Cred că asta se întâmpla în 1961. Stanley avea nouăsprezece ani.

Chelnerița se întoarce. Kagami îi face semn să ia bacșișul. Își așază coatele pe masă și se uită afară pe fereastră.

Cum a reușit s-o facă?

Ce vrei să spui?

Adică a fost vorba de un truc?

Kagami îi aruncă lui Curtis un zâmbet infatuat, se apleacă spre el, își coboară vocea. Trucul a fost, spune el, că *n-a existat* niciun truc. Stanley a văzut unde se va duce bila.

Curtis clipește. Cum e posibil? spune el.

Kagami dă din umeri cu palmele desfăcute și se lasă din nou pe scaun. Toată abracadabra de neînțeles a lui Stanley, spune el. La început am crezut că încearcă să mă păcălească. Apoi m-am gândit că poate chiar e magie – ca și cum ar fi încercat să transforme imposibilul în realitate. Acum sunt de părere că e vorba de altceva. În lumea lui Stanley se întâmplă mereu lucruri imposibile. Pentru el nu e mare lucru. Cred că magia e încercarea lui de a da sens lumii. Care e cu totul altfel față de lumea în care trăim noi. Și poate că pentru un om bătrân și bolnav, lumea e un teritoriu destul de izolat.

Curtis dă din cap, apoi dă peste cap ultimele înghițituri de bere cu ghimbir. Formația de jazz a început din nou să cânte: Sleepy John Estes, o variantă greu de recunoscut. *Doamne, nu voi uita niciodată acel ponton.* Pianul și basul abia se aud, lăsând să plutească septimi blânde peste murmurul și trăncăneala de la mese. *Ei îmi spun că am stat ascuns cinci minute sub ponton.* Dincolo de muzică, ferestrele mari tremură de huruitul distant al postcombustiei.

Se face târziu, spune Kagami. Dă-mi voie să te duc înapoi la hotel.

38.

Somnul lui Curtis nu seamănă deloc cu somnul, e doar o succesiune rapidă și agitată de vise, asemănătoare stării de veghe. Se află pe o stradă îngustă, pavată cu piatră cubică, luminată de lună și cu umbre lungi. Stanley e la un capăt, Damon la celălalt. Are loc o explozie, un bum înăbușit cu perna, iar Curtis e în aer, suspendat asemenea unui înger pictat pe fresca falsă de pe tavanul din holul hotelului, sărind să pareze glontele. Se trezește brusc, înainte ca acesta să atingă ținta, nefiind sigur dacă a ajuns să pareze la timp, nefiind sigur cine trăgea și-n cine.

Afară e încă întuneric. A apăsat toate butoanele radioului cu ceas de pe noptieră înainte să recunoască sunetul mobilului. Aruncă la o parte cearșafurile încâlcite și se întinde după mica sursă de lumină de un albastru palid de pe măsuța de toaletă, ia telefonul chiar înainte de activarea mesageriei vocale, se uită la ecran – *Informatorul* – și răspunde. Da, spune el.

Bună dimineața, Curtis. Sper că nu te-am trezit.

Curtis scoate încărcătorul din priză, se repede spre perete, găsește întrerupătorul. Își freacă ochiul cu podul palmei. Ce e? spune el.

Vreau să ne vedem.

Când?

Chiar acum. Sunt în parcarea de la Flamingo. Etajul șase. Stau într-un taxi Fortune. Tipul n-a oprit ceasul, așa că nu voi sta pe aici prea mult. Ar trebui să bagi viteză.

Curtis se uită din nou la ceasul care zace acolo unde l-a lăsat, răsturnat pe saltea: 4:31. Da, spune el. Bine. Voi fi…

Ascultă, Curtis. Să nu suni pe nimeni și să nu aduci pe nimeni cu tine. Dacă aduci pe cineva cu tine, atunci sună de pe acum la 911, pentru că o să te împușc și pe tine și pe toți ceilalți pe care-i văd, și să știi că nu glumesc. De asemenea, să aduci și bani. Măcar câteva sute de dolari. Pentru că asta va fi o conversație care o să te coste. Ai înțeles?

Da. Am înțeles.

Repetă ce-am zis.

Curtis ia o gură de aer. Parcarea de la Flamingo, spune el. Etajul șase. Taxi Fortune. Două sute de dolari. Doar eu. Nimeni altcineva.

Conversația se încheie cu un mic pocnet electric. Argos, se gândește Curtis. Graham Argos. Nu sună din niciun taxi; n-ar fi pomenit toată prostia aia cu împușcăturile în serie de față cu un șofer de taxi. Trebuie să fie o înscenare.

Ține în continuare telefonul mut la ureche, privindu-și reflexia în oglinda de deasupra măsuței de toaletă. Țeasta țepoasă, chiloți răsuciți într-o parte. Nu-i prea suav. Are nevoie de câteva secunde bune ca să-și separe visele de amintiri, să-și aducă aminte ce știe, în ce stadiu se află. Stanley a plecat din oraș sau cel puțin așa spune Walter. Se pare că, în acest moment, Damon e practic în belea. În Atlantic City s-au găsit cadavre; într-un fel sau altul, Argos a fost și el implicat. Dacă se întâlnește cu el, Curtis nu are nimic de câștigat. Gândul ăsta are darul de a-l elibera de o greutate, e ca lumina ce vine din spatele unei uși familiare: nimic de câștigat.

Curtis se îmbracă, își prinde pistolul la centură, își aruncă încărcătorul în buzunarul de la sacou și se îndreaptă grăbit spre ușă, apăsând în hol butonul de chemare al liftului. În timpul liceului, antrenorii nu-l aruncau în joc decât rareori, atunci când tribunele centrale începeau să se golească și rezultatul jocului era deja decis; la început îi era rușine, dar cu timpul a început să-i placă. Asta făcea ca totul să devină mai pur, îi dădea senzația că, într-un fel, e stăpânul propriilor eforturi, ceva ce jucătorii titulari nu aveau cum să pretindă. Acum, în timp ce așteaptă în fața ușilor glisante de aramă, obosit și buimac și sigur pe el, are cam pe sfert aceeași senzație. Astăzi e ziua în care va lămuri câteva lucruri.

Când liftul ajunge la parter, Curtis face un ocol spre casieria de la etajul jocurilor de noroc ca să mai încaseze câteva cecuri de călătorie: cinci sute de dolari, doar ca să fie sigur. Pune plicul cu bani în interiorul buzunarului, se îndreaptă spre galeria comercială. Pe drum trece pe lângă caravana tăcută a unor agenți de pază care se plimbă de la o masă la alta, recoltându-i pe gură-cască. Ceva din atitudinea lor – fețe netede, lipsite de expresie, ochi ageri și eficienți – amintește de finalul lipsit de bucurie al unei plăcuțe de identificare a cadavrelor. Niciunul dintre jucătorii înrăiți aflați în marea încăpere nu se uită la ei; se holbează la cărțile lor ca și cum ar fi fost vrăjiți, transformați în piatră, în timp ce banii se îndepărtează încet de ei.

Curtis sare într-un taxi în fața intrării și-i spune șoferului să-i dea bice; ajung la garajul de la Flamingo în mai puțin de trei minute. Curtis îi dă o bancnotă, coboară din mașină la parterul cazinoului și se îndreaptă spre capătul opus al clădirii ca să urce pe scări.

La fiecare etaj, se îndepărtează un pic de casa scărilor și se uită în jur înainte să continue. Primele două etaje, destinate valeților, sunt aproape goale. La următoarele două etaje e o forfotă de oameni și vehicule dar, pe măsură ce urcă, acestea se împuținează. Când ajunge la etajul șase, nu se oprește, urcă

încă un etaj și ajunge pe acoperiș: în afara unui Impala vopsit în grund gri, cu un pescăruș argintiu cocoțat pe el, parcarea e goală. Luna plină, imensă și cerată, coboară înspre munți, iar curtea plină de palmieri a Flamingo-ului e umbrită de hotelurile turn. Piscina lui largă și albastră strălucește sub frunze și ramuri, iar lui Curtis îi revine în minte imaginea ecranului mobilului său în timp ce acesta suna pe măsuța de toaletă. Ar fi trebuit s-o sune pe Danielle noaptea trecută; nu știe de ce n-a făcut-o. Acum îi pare rău. Pescărușul îl urmărește cu privirea în timp ce trece, ridicând din când în când unul din picioarele lui palmate.

Coboară pe rampă până la etajul șase. E aproape la fel de gol ca și acoperișul: câteva berline, o mașină de teren parcată lângă scări. Niciun taxi. Curtis își îndreaptă atenția către mașina de teren; se furișează spre ea cu mâna pe mânerul pistolului și se apleacă să-i cerceteze geamurile fumurii în care se reflectă cerul incandescent. Din câte își poate da seama, în mașină nu e nimeni.

Sub el se aude scârțâitul unor cauciucuri. Curtis își aranjează sacoul, se poziționează între mașina de teren și scări. Pregătit să se miște în orice direcție. Cu privirea încețoșată încă de somn și fără dușul de înviorare, se simte totuși ager, dar nu-și poate da seama dacă e vorba de o agerime autentică sau de cea pe care o simți după câteva beri. Își verifică ceasul. E 4:43.

Faruri. E un taxi: alb, cu barele negre și aripile magenta. Pe măsură ce părăsește rampa, încetinește, rulând înainte cu viteză constantă. În afară de șoferul de taxi, Curtis nu reușește să mai vadă pe nimeni aflat la bord. Când ajunge aproape de el, descrie o curbă largă, apoi se oprește. Ecranul LED, instalat în partea ei dorsală, îl anunță că au fost stabilite primele meciuri din campionatul de baschet al colegiilor. Pe ușa din spate scrie FORTUNE CAB.

Un bâzâit ușor: geamul lateral de pe partea șoferului este coborât. Hei, omule, spune taximetristul. Tu ești Curtis?

Da, spune Curtis. Unde ți-e pasagerul?

Tu ești pasagerul meu, omule.

Bine. Unde mergem?

Șoferul – freză rasta, încărunțit la tâmple, piele maronie, ridată și lăsată – îi aruncă lui Curtis o scurtă privire. Îți voi spune cum stă treaba, zice el. Și apoi vei putea decide dacă vrei să vii cu mine sau nu. Vezi tu, n-am voie să-ți spun unde mergem. Ar trebui să-ți iau telefonul și, odată ce-ai urcat în taxi, n-ar trebui să mai vorbesc cu tine. Ce zici de asta?

Curtis se gândește. Poți să-mi spui cât va dura cursa asta? zice el.

O să-ți spun cât o să coste. O sută șaizeci. Îmi dai banii în avans.

O sută șaizeci? spune Curtis. Înseamnă că e o cursă lungă. Trecem de granița statului?

Buzele șoferului se strâmbă într-un zâmbet vag. Deci, ce-ai de gând, omule? spune el.

Curtis scoate opt bancnote de douăzeci din plicul aflat în buzunarul sacoului și i le dă șoferului. Apoi îi înmânează telefonul mobil. Șoferul stinge telefonul în timp ce Curtis deschide portiera din spate și se așază.

Mașina rulează spre ieșirea din garaj și virează spre sud, trecând de hiperboloidul strălucitor al cazinoului Barbary Coast în drum spre șoseaua interstatală. Când taxiul coboară rampa de acces și se înscrie în trafic, șoferul vorbește din nou. Poți să te faci comod, spune el. Avem de mers o oră și jumătate, poate o oră și patruzeci și cinci.

Curtis își încrețește fruntea, calculează distanța și timpul. Nu ajunge la niciun rezultat. Mergem la Indiana Springs? întreabă el.

Șoferul nu răspunde. Curtis se așază mai bine pe banchetă, își potrivește arma, se uită afară pe geam. Pe drum sunt în continuare multe mașini: se mai răresc după ce trec de autostradă, și multe dintre ele se pierd pe străzile din North Las Vegas. Taxiul rămâne pe șoseaua interstatală. În curând, trec de pista de curse, de baza aeriană. Din radioul cu volumul dat încet se aude Anita Baker. Hei, spune Curtis. Știi ceva noutăți despre război?

Șoferului îi ia mult timp să răspundă. Nu știu nimic, omule, spune el.

Ce-ar fi să cauți un post de știri?

Tipul umblă un pic la volum, apoi apasă un buton până când dă peste un post al radioului public. Tocmai începe sumarul *Ediției de dimineață.* Statele Unite i-au sfătuit pe inspectorii Națiunilor Unite să părăsească Bagdadul; Franța a afirmat că se va opune oricărei acțiuni de autorizare a intervenției armate; Bush spune că va acționa indiferent ce-o fi; raportul dintre americanii care susțin invazia și cei care nu o susțin este de doi la unu.

Până să înceapă emisiunea lui Bob Edwards, Curtis a încetat de ceva timp să fie atent la radio. Voia să se ducă la portar în dimineața asta, să intre pe net ca să afle vești despre Atlantic City. Dacă ceea ce i-a spus Kagami despre dealerul de la Point care a fost dat dispărut este adevărat, atunci știrea ar trebui să fie deja în ziare. Ar fi trebuit să verifice seara trecută, ar fi trebuit să dea niște telefoane, dar era prea obosit, prea distras. Ar fi fost bine să aibă aceste informații acum că urmează să se

întâlnească cu Argos, care a fost chiar în centrul celor întâmplate, sau cel puțin așa ar vrea să-l facă pe Curtis să creadă. *Știu ce s-a întâmplat în Atlantic City. Eu sunt tipul pe care-l cauți de fapt.*

Pe măsură ce urcă în munți, radioul începe să fâsâie. Autostrada se înclină spre est; orizontul e de un albastru apos, fâșia de alb e în creștere. Deșertul se materializează: bolovani ascuțiți, pâlcuri de ambrozie și boscheți de larrea, silueta de sperietoare de ciori a unui arbore Iosua. Câteodată, lumina farurilor surprinde sconcși și iepuri coadă-de-bumbac, străfulgerări abia vizibile la marginea drumului.

După ce trec de un indicator al administrației drumurilor cu inscripția Parcul Național Valley of Fire, taxiul semnalizează dreapta. Curtis verifică numărul ieșirii și ora: sunt la vreo cincizeci și cinci de kilometri de oraș și mai au aproximativ patruzeci și cinci de minute de mers până la destinație. Șoferul scoate din torpedou niște foi de hârtie împăturite și le netezește pe volan: indicații tipărite. Curtis nu reușește să distingă nimic. După câteva secunde, șoferul împăturește foile la loc.

Drumul cu două benzi cotește spre sud, apoi spre est. Marginea soarelui îi luminează pe furiș dintre crestele ascuțite, până când mașina cotește din nou spre sud. Pe drum nu mai e nicio altă mașină. Când ajung la marginea rezervației, radioul recepționează doar vârtejuri de electricitate statică și câteva bolboroseli: *suportul multilateral… sindrom respirator… irlandezo-american… nefiind sigur dacă… obținerea păcii.* În loc să stingă radioul, șoferul îl acompaniază cu un cântec de-al lui Bob Marley, fredonând atunci când nu-și aduce aminte cuvintele, revenind mereu la primele versuri, care sunt despre a fi jefuit și vândut ca sclav după ce ai reușit să ieși dintr-o groapă fără fund. Șoferul are o voce destul de bună. Lui Curtis îi place piesa, dar nici el nu reușește să-și amintească versurile.

Dincolo de drum, pământul e abrupt și sfărâmat, împânzit de monoliți de un portocaliu întunecat, erodați de vânt care aruncă lungi umbre în lumina oblică. Taxiul merge mai departe, șerpuind printre locuri de campare și zone pentru picnic, trece pe lângă un centru de informare a turiștilor – Curtis își verifică din nou ceasul –, apoi iese din rezervație și pătrunde în Zona Națională de Agrement Lake Mead.

Asfaltul se termină în curând, la intersecția cu un alt drum: tot cu două benzi, de data asta în direcția nord-sud, paralel cu malul lacului. Șoferul face o oprire lină, se întinde din nou după hârtii, le studiază îndelung. Ne-am rătăcit? spune Curtis.

Șoferul răsfoiește paginile. Din boxele stereo se aude un scâncet electrostatic, pulsând sub ritmurile vorbirii umane, dar nu se distinge niciun cuvânt. Acum soarele s-a înălțat deja cu

mult deasupra stâncilor. Pe geam, Curtis zărește flori albastre și galbene risipite printre pâlcurile de ambrozie, crescute peste tot acolo unde e pământ. Motorul taxiului merge la ralanti. Nicio mașină nu parchează în spatele lor. Pe drum nu trece nimic.

Șoferul aruncă foile înapoi pe bord, ridică piciorul și traversează intersecția până pe partea cealaltă, dincolo de asfalt, intrând pe un drum de pământ pe care Curtis nu-l observase până atunci. Când acul indicatorului de viteză atinge în jur de treizeci și cinci de kilometri la oră și taxiul începe să se zgâlțâie, iar molarii lui Curtis să se lovească unul de altul, șoferul încetinește. În spatele lor se ridică un nor de praf roz, răspândit de briza aspră. Venirea lor nu va fi o surpriză pentru nimeni.

Au parcurs deja vreo cinci kilometri pe drumul de pământ. Acesta se termină acolo unde începe lacul sau se continuă cu o pantă abruptă acolo unde era acesta. Șoferul oprește mașina. Asta e, omule, spune el.

Curtis își îndreaptă spatele pe banchetă, se uită înainte și înapoi. În afară de o toaletă ecologică și un loc în care pot întoarce mașinile, nu se mai vede mare lucru. Vântul bate dinspre lac, biciuind capetele florilor și lujerii artemisiei tridentata. Super, spune Curtis.

Iese din mașină, se apleacă spre geamul șoferului. Ți-a spus cumva tipul unde o să se întâlnească cu mine?

Știi la fel de multe ca și mine, spune șoferul. Poate chiar mai mult.

Îmi dai înapoi telefonul?

Șoferul îi dă telefonul. Curtis îl deschide, în timp ce taxiul se îndepărtează, urmând norii de praf pe care i-a stârnit. Telefonul nu are semnal. Curtis îl oprește din nou.

De aici poate vedea apa, suprafața ei arde în lumina reflectată a soarelui. Păsări mari – pescărușI sau rațe – plutesc pe suprafața ei asemenea unor pete de soare. Dar sunt mult prea departe. Chiar în față, pământul se înclină abrupt; o pată cenușie de mâl arată nivelul până la care urca apa cândva. Se pare că de ceva vreme n-a mai urcat atât de sus. A fost o secetă îndelungată; Curtis își aduce aminte că a auzit de ea. Își duce mâna streașină la ochi și cercetează întinderea plată dintre baza povârnișului și apă, dar nu reușește să distingă nimic în lumina puternică.

Vântul îi biciuie urechile. Se întoarce, apoi se întoarce din nou. Niciodată nu e atât de conștient de limitele vederii sale ca atunci când e la vedere, expus. Își scoate pistolul – conștient de sine, ca și cum tocmai i-ar fi căzut pantalonii în public – și

risipește orice bănuială smulgând cu putere ușa toaletei ecologice. E goală, imaculată, puțind a solvenți și parfumuri.

Începe să se întrebe cum va reuși să ajungă înapoi pe Strip, când ceva ce se află jos lângă apă îi atrage atenția. O sclipire, spre sud. Precisă, însă fără a avea precizia unei mașinării. Un semnal. Curtis mârâie, aducându-și aminte de oglinjoara folosită de Informator în cazinou și o ia din loc.

O vreme, e nevoit să cerceteze malul abrupt înainte de a găsi un drum practicabil ce duce spre fundul lacului, o pantă suficient de lină încât să nu existe riscul să alunece. Odată ce suprafața devine plată, poteca ajunge să fie destul de vizibilă. Curtis se pricepea destul de bine la estimarea distanțelor; de la accident încoace nu mai e atât de sigur. Socotește că sursa luminii e la doi kilometri distanță.

Pe fundul lacului e cu aproape trei grade mai cald decât pe mal. E acoperit în mare parte de lăstăriș și ierburi, vegetație completată de tufe de tamarix suficient de înalte încât să reducă vizibilitatea. Câteva locuri mai adânci sunt pline de mâl; în celelalte, pământul s-a crăpat în plăci de mărimea unor farfurii, unele dintre ele dovedindu-se instabile sub picioarele lui Curtis. Fisurile dintre ele sunt mai largi de doi-trei centimetri și mai adânci decât par. Fiecare pas pe care-l face e însoțit de un crănțănit. Mâlul uscat e acoperit de un strat fin de cristale alcaline lăsate în urmă de apa care s-a evaporat. Cărarea se bifurcă, apoi se bifurcă încă o dată. De fiecare dată când are impresia că s-a pierdut, blițul micii oglinzi trece prin desiș ca să-l ghideze. Începe să se facă prea cald. Are haine care ar fi mai rele pentru această drumeție decât cele pe care le poartă acum, dar nu prea multe. Șireturile i s-au umplu de scaieți.

După o vreme, ajunge pe o potecă largă fără iarbă, fără nicio plantă crescută în mijlocul ei. E atât de dreaptă, încât lasă impresia că a fost trasată de un topograf. Lumina oglinzii vine dinspre capătul potecii: acolo e un luminiș larg, ceva ce seamănă cu un bolovan plat. Lumina reflectată vine din apropierea solului și bate mereu în ochii lui Curtis. Dacă Argos ar fi vrut să-l împuște, ar fi făcut-o de mult. Curtis se apropie încet, cu palmele desfăcute, brațele întoarse în exterior.

Observă ceva în dreapta lui, în iarbă: o coloană din cărămizi, plină de găuri, ca un horn, care nu-i ajunge nici până la genunchi. Pe măsură ce se apropie, ferindu-și fața de lumina oglinzii, își dă seama că de fapt e baza unui horn: o parte din temelia mărginită de cărămizi a ceea ce trebuie să fi fost cândva o clădire de mici dimensiuni. După ceva timp, reușește să distingă și alte ruine: dale acoperite de noroi, fântâni înecate în nămol, grinzi rupte, fantomatice din cauza sedimentelor

albe. Înainte să se construiască barajul și să fie amenajat lacul, aici trebuie să fi fost un oraș. Acoperit de ape timp de mai multe decenii. Seceta a scos la suprafață rămășițele.

Vocea lui Argos, un șuierat care se armonizează cu vântul: Mergi înainte, Curtis! spune el. Ceea ce faci cu mâinile e foarte bine. Continuă să le ții așa.

Stă pe ceea ce pare a fi un scaun pliant de plastic ieftin, așezat lângă o motocicletă de teren. În fața lui, la vreo trei metri, se mai află un scaun. În afara cazului în care va mai veni cineva, Curtis consideră că acel scaun e pus acolo pentru el. Ambele sunt așezate pe fundația netedă a unei vechi clădiri care a putrezit sau a fost luată de ape cu mult timp în urmă. În afara câtorva colțuri ciobite din care răsar bare de fier-beton, placa pare pregătită pentru ridicarea unei noi construcții. Curtis abia reușește să-l vadă pe Argos. În spatele oglinzii orbitoare pe care o ține ridicată în mâna stângă, nu se distinge decât o umbră.

Hei, strigă Curtis, ai putea oare să termini cu prostia aia?

Argos nu răspunde, iar oglinda continuă să-l orbească. Curtis mai face câțiva pași în față. Încet și precaut. Strânge din pleoape. Când e la distanță de doar un braț de scaunul liber, lumina dispare și Argos ridică cealaltă mână.

În ea ține o armă: un pistol semiautomat negru, mat. Argos îl ține ca unul care s-a uitat la multe filme. Asta îl enervează pe Curtis, dar nu foarte tare. Se aștepta întrucâtva la asta.

Vino spre mine, spune Argos. Ține-ți brațele în față. Mai aproape. Acum întoarce-te, mâinile la ceafă. Îndepărtează-ți picioarele. Bun.

Curtis pășește pe placa de beton și face ce i se cere, lăsându-l pe Argos să-i ia pistolul și să-l percheziționeze neîndemânatic. Curtis își scoate sacoul, îl pune pe spătarul scaunului și se așază.

Argos poartă ochelari de soare cu ramă albă, iridescenți și opaci. Are un costum lucios de motocros cu apărătoare, atât de curat, încât pare să se fi îmbrăcat în el după ce a ajuns aici. Se lasă pe propriul scaun, așezând cele două arme lângă el pe capacul închis al unei lăzi frigorifice din polistiren. Curtis înțelege în sfârșit ce-a vrut să zică Veronica: fața tipului e absolut neremarcabilă. E alb, dar nu e doar atât. Pare să aibă și trăsături de asiatic, cu toate că ar putea la fel de ușor să treacă drept hispanic sau arab. Privindu-l stăruitor, încercând să vadă dincolo de ochelari, Curtis se gândește la ilustrația dintr-o carte de introducere în psihologie pe care a studiat-o la Cal Lutheran: imaginea neclară a unei fețe de bărbat, construită din imaginile suprapuse ale altor zeci de fețe. Curtis nu-și aduce

aminte ce-ar fi trebuit să ilustreze imaginea, dar Argos arată exact ca acel bărbat, are aceeași fizionomie ștearsă.

Înainte de a începe, spune Argos, ar trebui să-ți aduc ceva la cunoștință.

Bine.

La vreo două sute șaptezeci de metri în spatele umărului tău drept, în vârful dealului, e un mic pâlc de larrea. Nu te uita. Crede-mă pe cuvânt. Ascuns în acel pâlc de larrea, e un prieten de-al meu, îmbrăcat din cap până-n picioare în costum de camuflaj. Prietenul meu are o pușcă dotată cu lunetă și, chiar acum, reticulul în cruce al acelei lunete e fixat pe ceafa ta. Sunt convins că știi mai multe despre aceste lucruri decât mine, Curtis, dar prietenul meu susține că nu e mare brânză să ochești cu arma asta de la distanța de două sute șaptezeci de metri. Așa că te rog să ții cont de asta.

Pentru o clipă, Curtis devine încordat, simte furnicături pe piele, dar senzația nu durează. Argos a și ațintit unul dintre pistoale spre el, așa că de ce a mai menționat și pușca? Probabil că e o vrăjeală: tipul a venit singur aici și e speriat. Poate că e suficient de speriat încât să devină periculos. Dar cu siguranță e singur.

Ai ajuns destul de repede, spune Argos.

Mersi. Ce vrei?

Vreau să ajungem la o înțelegere. Încep să mă satur să fiu fugărit. Vreau să mă reapuc de treabă, să organizez din nou echipe. Nu sunt lacom și știu unde mi-e locul. Vreau niște garanții clare și convingătoare din partea lui Damon, vreau ca de acum încolo să mă lase în pace să-mi văd de ale mele.

Și ce ai de oferit?

Argos rânjește. Are un rânjet de nebun, dar rânjetul ăsta e unul intenționat. Nu ofer nimic, spune el. Eu dăruiesc. O să avem parte de un mic *potlatch*[45] aici.

Bine. Ce dăruiești?

Renunț la propria memorie. Am de gând să uit de toate revendicările mele privind oricare parte din câștigurile provenite de la Spectacular. Bine? Uit tot ce s-a întâmplat la Atlantic City. E un episod pe care l-am șters complet din memorie. La naiba, sunt dispus să uit și de faptul că Atlantic City *există.* Nu voi mai pune niciodată piciorul pe-acolo. Și fac toate astea în mod unilateral. Nu mă aștept la gesturi de reciprocitate. Poți să-i spui lui Damon că ăsta e darul meu pentru el.

Curtis și Informatorul se uită unul la celălalt. Vântul șuieră printre tufele de tamarix. Face destul de mult zgomot, dar Curtis abia-l percepe.

Cu toate astea…, zice Curtis.

Argos suspină. *Cu toate astea,* spune el, înainte să încep să uit, am scris câteva scrisori. Nu-ți voi spune câte. Am trimis scrisorile astea unor prieteni de-ai mei. Prieteni buni și prieteni nu-atât-de-buni. Le-am spus oamenilor ăstora că dacă păstrează aceste scrisori, le voi trimite un mic dar în fiecare an pentru deranj. Ceva bani. Ei nu trebuie să facă nimic. Decât în cazul în care acest mic dar anual al meu *nu* ajunge la ei. Atunci trebuie să trimită mai departe scrisoarea poliției statului New Jersey. Curtis, sunt convins că știi cum decurge în general acest proces. Nu e nevoie să-ți explic.

Curtis dă din cap. Inima începe să-i bată mai tare, dar încearcă să-și păstreze fața inexpresivă. Simte că se apropie, dar nu știe cum să-l ia pe tipul ăsta. Apoi totul devine limpede și știe ce are de făcut. Acum se vede prin ochii lui Argos: știe cine și ce crede Argos că e el. Nu e un sentiment plăcut, dar e util.

Păi, spune Curtis, Damon o să vrea să știe ce scrie în scrisoarea aia.

Argos se strâmbă. Despre ce vorbești? spune el. Nu scrie nimic despre tehnicile lui de a trișa la Links, Curtis. Ce crezi că e în scrisoare?

Nu e suficient. Damon o să vrea să știe exact ce-ai spus în ea și felul în care ai spus-o. Tu spui că știi ce s-a întâmplat în Atlantic City. Până aici sună bine. Dar ce ai în mână de fapt? Trebuie să arăți niște cărți.

Ce? râde Argos. Damon vrea să-i trimit o copie a scrisorii? Sper că-și citește singur nenorocita de corespondență.

Zi-mi mie, spune Curtis. Chiar acum. Zi-mi, așa cum le-ai zice-o polițiștilor.

Dinspre nas spre buze, fața lui Argos e traversată de un spasm ciudat. Ca și cum fața lui ar putea să-și schimbe forma. Curtis, spune el, să știi că n-am timp…

Trebuie să-ți faci timp, spune Curtis. Dacă vrei să aranjezi lucrurile.

Argos rămâne tăcut pentru ceea ce par a fi câteva minute bune. Vântul îi răvășește părul scurt, castaniu. Bine, spune el. De unde vrei să încep?

Curtis se gândește la povestea Veronicăi, încercând să-și aducă aminte de golurile din ea. Stanley și Damon au adunat numărătorii de cărți, spune el.

Stanley a fost cel care a adunat echipa, spune Argos. Damon mi-a spus că urmează să mă sune. Dar Stanley nu știa ce planuri avea Damon pentru Point. Asta știam doar eu, Damon și cu dealerul. Cu toate că sunt sigur că, între timp, Stanley s-a prins.

Ce s-a întâmplat la Point?

Uite ce, spune Argos. Chiar trebuie să…

Spune-mi, la naiba! Ce s-a întâmplat la Point?

Argos scoate un mic pufăit iritat. Echipa a luat la rând mesele, spune el, așa cum a făcut și-n cazul celorlalte localuri. Ne-am așezat, iar dealerii au început să ne ardă la buzunare, exact așa cum plănuise Damon. Când echipa mea s-a împrăștiat, m-am ascuns în baie, m-am schimbat și am mers țintă spre zona cu limită înaltă de pariu.

Sprâncenele i se arcuiesc deasupra ramei ochelarilor de soare. Ca și cum informațiile de până acum ar fi de ajuns. Explică-mi, spune Curtis. Ce ai făcut?

M-am așezat, spune Argos cu un surâs batjocoritor. Am început să joc *blackjack.* Am început să pariez *maximul permis,* ceea ce însemna zece mii de dolari mâna. O vreme nici n-am câștigat, nici n-am pierdut, apoi i-am rugat să dubleze limita. Au dublat limita. Apoi am început să câștig.

Cum a decurs treaba?

E de-a dreptul ridicol, Curtis.

Cum a decurs?

E amuzant totuși, știi? Chiar îmi face plăcere. Acum mă simt cam ca o curvă perversă. Putem să mai jucăm niște roluri după ce terminăm? Șeful cercetașilor și tânărul său novice, ce zici? Ce părere ai?

Spune-mi cum a decurs, Argos!

Pentru un moment, Argos se holbează la Curtis cu gura căscată. Cum mi-ai spus? întreabă el.

Întrebarea îl prinde pe Curtis pe picior greșit, dar nu lasă să i se vadă îndoiala din voce. Așa ți se spune, corect? spune el. Graham Argos.

Curtis zâmbește superior, se foiește în scaunul șubred. Sigur, spune el. Dacă scrii un cec pe numele lui Graham Argos, nu-mi va fi greu să-l încasez. Ăsta e numele pe care l-a folosit Damon în conversația cu tine?

Curtis se apleacă în față, își sprijină coatele pe genunchi și îl fixează pe Argos cu o privire fermă. Vreau să-mi zici chiar acum, spune el, cum a decurs.

Tăcerea care se instalează e întreruptă de o rafală puternică și caldă care mătură pulberea cenușie de pe vechiul fund de lac. Șuieră pe lângă răcitorul lui Argos și pantofii lui Curtis și formează un vârtej temporar în fundația plată a unei ruine. Câteva granule se lovesc de ochelarii lui Curtis.

Dealerul era necinstit, spune Argos. Așa a decurs. A fost destul de uimitor, dacă vrei să știi adevărul. El era la fel de bun ca mecanic, cum sunt eu ca jucător de blackjack. Și nu glumesc. Știam exact ce urmează să facă – știam ce să caut – și

tot nu reușeam să văd. Asta nu e o abilitate care să fie lăudată prea des, dar ar trebui să fie. E mai mare rușinea și păcatul că tipul ăsta nu mai trăiește.

Cum de nu te-au prins?

Cum ziceam, tipul era bun.

Vrăjeală, spune Curtis. Nu contează cât de bun era. Cazinoul era în stare de alertă. Știau că au numărători printre clienți; pe câțiva dintre ei i-au și ars. Cine a autorizat creșterea limitei? De ce n-a văzut nimeni că banii încep să curgă spre tine?

Căutau acolo unde nu trebuie, spune Argos. Normal că știau că au numărători printre clienți. Tocmai de aia a ieșit așa de frumos. Ți-am spus, eram în sala cu *limită înaltă.* Echipele de numărători de cărți evită mesele cu limită înaltă; ar fi prinse cât ai zice pește, la dracu'! Prea multă atenție, prea puțin trafic. Damon îi *scosese* pe șefii ăia de sală șmecheri și pe tipii de la supraveghere din zona cu limită înaltă, și-i comasase la mesele obișnuite. Acolo era amenințarea vizibilă. Le oferea recompense în bani celor care reușeau să ne ardă echipa. Între timp, eu am dat peste un dealer necinstit, un șef de sală necopt, speriat că ar putea să enerveze un mare patron și o grămadă de agenți de pază care înnebuneau la gândul că pierd adevărata acțiune care se desfășura în cealaltă sală. Plus că – și aici e cheia – Damon a fabricat pentru mine un fals istoric al creditelor, așa că pe hârtie chiar arătam ca un mare patron. Puteam să intru dracului în seiful lor cu o lopată și să nu mă prindă nimeni.

Cât ai făcut?

Argos rânjește fioros. Ți-a dat voie Damon să mă întrebi așa ceva?

Asta rămâne între mine și Damon.

Da, spune Argos. Cred că ai dreptate. Bine, Curtis. La limita de douăzeci de mii, am strâns un milion două sute cincizeci de mii în mai puțin de zece minute. Asta e suma cu care m-am prezentat la casierie și ăștia sunt banii cu care am plecat din cazinou.

Te-au lăsat pur și simplu să pleci cu mai mult de un milion de dolari în bani gheață?

Nu prea le-a convenit. Au încercat să mă rețină cu niște pretexte de căcat cum că trebuie să completez formularul 8300, deci probabil că până atunci trebuie să-și fi dat seama că ceva nu e în regulă. Dar ce puteau să facă în acel moment? Repet, nu eram doar un tip oarecare în costum. Eram un jucător cotat.

Curtis privește peste umărul lui Argos la ierburile înalte de la marginea apei, urmărește modelele care apar și dispar în bătaia vântului. Damon te angajase mai demult la Point, spune

el. În calitate de jucător strategic. După ce te arsese. Înainte să se fi întâmplat toate astea.

El ți-a spus asta?

E adevărat?

Sigur, spune Argos. Și ce-i cu asta?

Deci vrei să spui că obișnuiai să joci zilnic poker la Point – apoi ai venit cu echipa, ai stors mai mult de un milion de parai de la o masă cu limită înaltă, ai încasat banii la casierie – și nu te-a recunoscut nimeni?

Argos dă din umeri. Mă pricep la ceea ce fac, spune el.

Curtis se lasă pe spate și îl cercetează cu privirea. Ar putea avea douăzeci și cinci, treizeci și cinci sau patruzeci și cinci de ani. Sub ochelarii de soare, pielea lui e netedă și uniformă ca plasticul sau ca lutul. Are ceva înfiorător, ceva care nu e în totalitate uman. Seamănă cu o persoană oarecare în aceeași măsură în care un coiot seamănă cu un câine. Lui Curtis nu-i mai e deloc teamă de el.

Ce s-a întâmplat cu dealerul? întreabă el.

Curtis se așteaptă ca în acest punct Argos să ezite, dar acesta nu o face. Asta e partea la care voia să ajungă.

După ce am trecut pe la casierie, spune el, am ascuns profitul într-o casetă de valori și m-am alăturat din nou echipei la Resorts. A fost multă agitație și confuzie și Spectacular a fost foarte înjurat, dar nimeni nu avea inima frântă, pentru că în celelalte locuri, toată lumea a făcut bani frumoși. Cred că atunci Stanley știa deja că a luat-o nasol la Point și cred că știa și faptul că eu fusesem implicat. Dar nu se simțea bine și n-a făcut mare tam-tam. Ne-a luat ceva timp să împărțim banii, iar după aia fiecare și-a văzut de drum. Eu m-am dus la caseta de valori ca să scot banii, iar de acolo m-am dus înapoi la Point.

Stai un pic. Unde te-ai dus?

Mda. Nici mie nu prea îmi convenea. Numai că Damon a hotărât să ne întâlnim acolo ca să reglăm conturile, pentru că el și cu dealerul n-au putut să părăsească cazinoul pentru foarte mult timp. Sau cel puțin așa mi-a spus. Așa că mi-am modificat un pic înfățișarea și m-am îndreptat spre cazinou. În sala de jocuri era o vibrație foarte confuză. Veneau o mulțime de oameni de la alte cazinouri ca să-și prezinte felicitările, voiau să știe cum au reușit cei de la Point să ne ardă, și, cam în același timp, managementul de la Spectacular începea să realizeze cât de urât fuseseră de fapt trași pe sfoară. Era ca și când ai fi intrat într-un magazin la câteva minute după ce a fost prădat. Sau ca și cum ai trece printr-un orășel după ce a fost lovit de o tornadă. Doar că nimeni nu putea să vadă tornada. Toată lumea era surescitată, entuziasmată. N-am stat prea mult pe-acolo. Am șters-o spre cameră.

Ce cameră?

O cameră oarecare din turn. Am bătut la ușă, mi-a deschis un tip.

Ce tip?

Nu-l mai văzusem înainte. Mi-am dat seama imediat că e o înscenare. Treaba era făcută, banii erau la noi. De ce-ai mai aduce pe cineva?

Cum arăta?

Înalt. Un metru nouăzeci și ceva, cred. Optzeci, optzeci și cinci de kilograme. Unsuros. Cu accent de băiat de la țară. Era făcut: un tip care a stat la pușcărie. M-a lăsat să intru – dealerul era deja acolo –, apoi a plecat. A zis că se întoarce imediat cu Damon.

Ce-ai făcut?

Am plecat dracului de-acolo. Ce crezi că am făcut?

De ce?

Pentru că sunt al dracului de deștept, de aia. Ia gândește-te: mă prezint, Damon nu e acolo, la ușă răspunde un golan barosan, verifică dacă am banii, ne spune să așteptăm și dispare. Adică, ce căcat, Curtis? Putea la fel de bine să întindă niște folii de plastic pe jos și să ne spună să ne întindem pe ele până se întoarce.

Te-ai speriat.

Poate că nu eram sută la sută sigur în acel moment. Dar am avut o presimțire proastă și am ales să țin cont de ea. Dar uite ce s-a ales de dealer. Dealerul a rămas acolo. Acum e hrană pentru pești în Absecon Bay.

Nu ai văzut cu ochii tăi ce i s-a întâmplat.

Nu, Curtis, n-am văzut. Nu am așteptat ascuns în tufișuri în timp ce Damon și asasinii lui încărcau cadavrul în portbagaj. Nu i-am urmărit până în port cum a făcut nenorocita de Nancy Drew[46]. Ai perfectă dreptate. Sunt un prostănac. Polițiștii din Jersey n-o să dea doi bani pe ce știu. Îmi pare rău că ți-ai pierdut timpul cu mine. Dar nu-i așa că lacul e minunat? Acum vino, ia-ți arma și împușcă-mă în cap.

Ai luat din bani?

Nu, n-am luat nenorociții ăia de bani! A spus Damon cumva că am luat banii?

De ce n-ai luat din ei? De ce i-ai lăsat acolo?

Argos se agită, își trece o mână prin păr. Nu erau bani câștigați, spune el. Erau furați. În regulă. Dar o mare parte din ei erau bancnote noi. Nu știam ce să fac cu ei. Iar pe moment planul lui Damon nu părea atât de inteligent. Am ales să las totul baltă și s-o tai.

Ce-a făcut dealerul?

A încercat să mă oprească. Începea să se piardă cu firea. Am încercat să-i explic de ce plec, dar engleza lui nu era prea bună. Ne-am cam înfierbântat. L-am pus la pământ. Probabil că ar fi venit după mine, dar n-a vrut să rămână încuiat pe dinafară.

Cum îl chema?

Nu mi-a spus. L-am văzut abia când m-am așezat la masă și pe urmă nu mi-a trecut prin cap să mă uit la ecusonul lui. Când ne-am revăzut mai târziu, n-am avut timp de jocuri de spargere a gheții. L-am găsit ieri pe internet și mi l-am scris undeva. Un nume coreean.

Curtis își încordează maxilarul, se uită la apă. Scrâșnește din dinți. E supărat, aproape că îl sperie cât de supărat e. Se gândește la modalități prin care să ajungă la arme. Soarele e sus. Unele dintre păsările de talie mare, despre care credea că sunt pescărușii se dovedesc a fi de fapt pelicani albi, planând la câțiva centimetri deasupra apei, căutând pești în apele puțin adânci, năpădite de stuf, apăsându-și ciocurile lungi în piept.

Dar dacă tipul celălalt nu era un asasin plătit? spune Curtis. Dacă era acolo să cumpere banii?

Despre ce vorbești? spune Argos. Dar știe foarte bine ce vrea să spună Curtis; i-a trecut și lui prin cap. I se simte în voce, chiar dacă fața lui nu trădează nimic.

Chiar tu ai spus că sunt bancnote noi, spune Curtis. Poate că asta era treaba celuilalt tip, să spele banii. Poate că nu era un asasin. Poate că tranzacția a decurs prost doar pentru că tu ai plecat și ei s-au panicat și au început să se vâneze unul pe celălalt. Poate că toate astea sunt vina ta, Argos. Te-ai gândit vreodată la asta?

Argos zâmbește stins, face un gest indiferent. Am tendința să nu-mi bat capul cu chestii din astea, spune el. Mă fac nefericit. Tot ce contează în afacerea asta e atâta…

Zâmbetul i se evaporă. Se ridică în scaun. Ce dracului e aia? spune el.

Lui Curtis îi cade falca în semn de neîncredere. Cred că glumești, spune el. Vrei să spui că acum ar trebui să mă întorc cu spatele?

A apărut ceva pe drum.

Argos înșfacă cele două arme, le așază pe beton și rabatează capacul răcitorului: înăuntru sunt câteva sticle și un binoclu, pe care Argos îl duce la ochi. Acesta ar fi un moment bun să-l atace, dar Curtis simte că nu are suficiente resurse interioare. Probabil că nu e decât prietenul tău imaginar cu arma, spune el. M-am săturat de amânările astea.

E o mașină. Te-a urmărit cineva?

Nu m-a urmărit nimeni, spune Curtis. Dar dacă stă să se gândească mai bine, nu s-a uitat nici măcar o dată în oglinda retrovizoare a taxiului. Cu toate astea, i se pare imposibil.

Ei bine, spune Argos, trebuie s-o șterg.

Se duce la motocicleta de teren, deschide portbagajul de sub șa, înghesuie binoclul înăuntru. N-o lua razna, Argos! spune Curtis. Probabil că e doar pădurarul.

Nu e pădurarul.

Argos își îndeasă arma în centură, apoi descarcă revolverul lui Curtis și îl pune împreună cu gloanțele în răcitor. Curtis se ridică de pe scaun. O să mă lași pur și simplu aici în deșert, hă? spune el. Cum mă sfătuiești să ajung înapoi în oraș? Telefonul meu nu are semnal aici.

Ai observat și tu asta, nu-i așa? râde Argos. Ești destul de ager. Telefonul ăla l-ai primit de la Damon, corect?

Curtis clipește. Și ce legătură are?

Mi-a dat și mie unul. Un telefon destul de mișto. Dar să vezi chestie. După ce-am scăpat la Point de Damon și ucigașul lui plătit, câteva zile am fost de multe ori gata-gata să fiu prins. Eram într-un restaurant sau în vreun loc oarecare, și era suficient să ridic privirea ca să-l descopăr pe băiatul de la țară, uitându-se în jur cu ochișorii lui ca mărgelele. Din câteva locuri a trebuit s-o șterg prin bucătărie sau sărind pe fereastră. Dar ghici ce? După ce am aruncat telefonul, căcaturile astea nu s-au mai repetat. Sigur, știu la ce te gândești: corelația nu înseamnă cauzalitate. Dar dacă te întrebi de ce am vrut să ne întâlnim la dracu' în praznic, ăsta-i răspunsul.

Curtis scutură din cap. Ești un ticălos paranoic, spune el.

Argos își pune pistolul în portbagaj, împreună cu două sticle de apă luate din răcitor. Rânjește din nou ca un nebun; dar de data asta mai puțin afectat. Crezi că sunt paranoic, hă? spune el. În regulă. Hai să discutăm o clipă despre amicul nostru Damon. Cu ce s-a ocupat Damon după războiul din Golf, Curtis? Securitatea ambasadelor. Unde? În Bolivia. Pakistan. Cine o ardea pe la ambasadele alea? Vrei să spui că Damon n-a interacționat cu tipii ăia? Damon Blackburn? Fii serios, Curtis. Tipul ăsta știe salutul secret, înțelegi? Are decodorul secret.

Curtis râde de ce-a spus Argos, scutură din cap ca și cum ar fi un lucru ridicol, dar în același timp se gândește: cum a reușit Albedo să mă găsească ieri la New York?

Argos scoate din nou binoclul din portbagaj, să cerceteze încă o dată norul de praf. De data asta, Curtis riscă și el o privire. Într-adevăr, acolo e o coloană de praf roz, spulberată de briză. Nu reușește să distingă niciun vehicul.

De ghidonul motocicletei e agățată o cască; Argos și-o pune pe cap, fixează cureaua sub bărbie. Apoi bagă binoclul în

portbagaj și-l închide. Ia stai un pic, spune Curtis. Încă n-am terminat.

O, dar mă tem că da, prietene.

Curtis se forțează să gândească repede, să-și reintre în rol. Încă nu are informațiile de care are nevoie. Nu destule. Nu încă. Îmi vinzi gogoși, omule, spune el. Dacă te aștepți ca Damon să facă o înțelegere pe baza a ceea ce tocmai mi-ai zis, atunci chiar că ești dus cu pluta. Nu mi-ai dat nimic. Dă-i drumul și livrează povestea aia poliției. Damon va spune că ai inventat totul. Va spune că tu și cu dealerul ați pus la cale planul de capul vostru și că tu ai fost cel care l-a tocat pe dealer. Orice ai susține că a întreprins el din interior, el va spune că putea fi făcut de tine din exterior, ținând cont de câteva precauții. Cine poate să verifice dacă e adevărat?

Argos încalecă pe motocicletă, îi dă un brânci și îi ridică piedica. L-ați găsit cumva pe Stanley? spune el. Nu? Nici nu mă așteptam. Cred că o să ne vedem la linia de finiș.

Nimeni nu-l va găsi pe Stanley, Argos. Știi bine asta. Nu te va salva. Ai nevoie de probe solide împotriva lui Damon, dar nu ai așa ceva. Te pui cu un fost pușcaș marin decorat și nici măcar nu ai un nume real. Nu ai altceva decât poveștile tale paranoice de doi bani.

Am un număr, spune Argos.

Poftim?

Un număr. O mie șapte sute nouăzeci și șapte.

Ce naiba tot îndrugi acolo?

Asta e camera de la Point unde m-am întâlnit cu dealerul și cu ucigașul lui Damon. Nu pot fi absolut sigur, dar bănuiesc că dealerul n-a ieșit din camera aia din proprie inițiativă. Sper doar, și spun asta spre binele lui, ca Damon să nu fi lăsat curățenia pe mâna celor de la administrație.

Argos rotește cheia de contact, schimbă în punctul mort, strânge de ambreiaj, apoi apasă pe pedala starter. Micul motor zgomotos tușește și se aprinde. *Te voi căuta peste câteva zile*! strigă Argos ca să acopere huruitul motorului. *Ai face bine să ai niște vești bune până atunci*!

Înaintează, virează și deschide clapeta de accelerație, alunecând într-un arc larg de cerc de-a lungul vechiului drum ce fusese înghițit de ape, împroșcând un nor clocotitor de pietriș fin și praf alcalin. Înainte să apuce să ridice brațele, grosul îl lovește în piept și în față. E ca atunci când se împrăștie gaze lacrimogene, iar tu ești în bătaia vântului. Scuipă și înjură. Apoi zâmbește. Vaierul motorului crește și descrește în intensitate, apoi se estompează. Camera 1797, se gândește Curtis. Asta e bine. Poate că e exact ceea ce trebuie.

Răcitorul de polistiren a rămas cu capacul deschis pe placa de beton. Curtis se împleticește spre el, bagă mâna înăuntru. Au mai rămas două sticle. Deschide una dintre ele, își scoate ochelarii, își umple palma făcută căuș, își împroașcă fața și scalpul. Repetă gestul, frecându-și gâtul cu mâna umedă, bea restul apei. Apoi își șterge mâinile de crăcii pantalonilor și pune gloanțele înapoi în pistol.

Vehiculul de pe drumul de pământ trebuie să fi fost al pădurarului. Dar, pentru orice eventualitate, ar vrea să plece cât mai repede de-aici. Își leagă sacoul în jurul taliei, pune ultima sticlă cu apă în buzunar. Orbita ochiului stâng îl ustură și lăcrimează: probabil că a intrat ceva acolo, pe lângă lentila ochelarilor sau poate în timp ce se spăla pe față. Vrea să se clătească din nou, dar deja se simte deshidratat și nu-și permite să risipească apa.

Nu foarte departe, mascat de ierburile aspre mișcate de vânt, descoperă fundația intactă a unei case, destul de bine executată încât să rețină apa rezultată din ultimele ploi. Aproape că ar putea fi luată drept piscina dreptunghiulară închisă într-un atrium roman, dacă n-ar fi scaieții adunați în colțul ei vestic. Se duce spre ea în speranța că își va putea examina reflexia în apă, dar nu reușește să distingă decât conturul întunecat al capului. Apoi îngenunchează și închide ochiul drept, ținându-și echilibrul fără să vadă, în timp ce își împroașcă fața cu apă de ploaie.

Nu-l ajută cu nimic. Nu mai poate să rămână aici. Centrul de informare pentru vizitatori e la cel puțin șaisprezece kilometri și, pe cea mai mare parte a drumului, terenul este accidentat. Curtis se șterge cu manșeta suflecată a cămășii. Vântul îi usucă scalpul, în timp ce el se cațără pe mal ca să ajungă înapoi pe drum.

39.

Norii pe care i-a văzut ieri adunându-se la est de oraș trebuie să fi fost purtători de ploaie, pentru că deșertul a înflorit: ochiul fetei, ca niște flăcări galbene, lujeri albaștri de phacelia și de astragalus, primula de culoare roz și maci californieni și câteva fouquieria înalte și zvelte, florile lor țepoase, roșu-coral, țâșnind deasupra pământului portocaliu asemenea unor flăcări. Curtis trece pe lângă toate astea aproape târându-și picioarele, cu capul în pământ, cu o urmă sărată pe obrazul stâng.

Când ajunge pe drumul de asfalt, se face mai cald, apoi drumul începe să urce. Golește și ultima sticlă de apă. Șopârle maronii i se retrag din cale. Pe drum sunt animale moarte: șerpi, marmote, o pisică cu coadă inelată, cu carnea ciugulită de corbi. Curtis are suficient timp la dispoziție să se gândească. Damon l-a folosit pe post de câine de vânătoare, de pointer englez, scoțându-i din joc pe Stanley și pe Argos, astfel încât Albedo să poată acționa. Nici măcar atât. Un câine de vânătoare măcar știe ce face, știe la ce este folosit. Nu e nici măcar o momeală. Momelile sunt înșelătoare, inofensive. Curtis e mai degrabă ca unul dintre acele dispozitive folosite în urmă cu o sută de ani pentru prinderea păsărilor cântătoare. O sfârlează strălucitoare. Dă-i drumul și urmărește distracția.

Dincolo de limita parcului național găsește un drumeag ce duce spre niște locuri de campare și se îndreaptă spre ele în speranța că va găsi un robinet ca să bea apă și să-și clătească din nou ochiul. Dar asta nu-l ajută. Găsește o baie și se cercetează în oglindă, ridicându-și pleoapa. Nu vede niciun obiect străin. Când va ajunge înapoi la hotel, va trebui să și-l scoată.

Ajunge la centrul de informare pentru vizitatori după ora unu, o clădire maroniu-roșcată, în formă de cutie, înconjurată de o marchiză albă. În sensul giratoriu din fața clădirii flutură leneșe steaguri ale Statelor Unite și ale Nevadei. Clădirea aproape că dispare pe fundalul formelor netede, ambigui, sculptate în piatra arămie: domuri, coloane, pietre în echilibru. Curtis se uită la ele în timp ce se asigură de două ori că sacoul îi ascunde arma. Formațiunea pare organică, vie într-un fel. Curtis deslușește forme bizare. Fețe fantomatice. Orificii cloacale. Vietăți marine nevertebrate. O figură umană cu cap de pasăre. Se bucură că Argos a vrut să se întâlnească devreme cu el; nu și-ar fi dorit să ajungă aici noaptea.

Bea din țâșnitoare până când i se face teamă că se va îmbolnăvi, apoi umple din nou sticla. Odată intrat, trece de monitoarele video și de cutiile de sticlă în care sunt mostre și

artefacte și capete, îndreptându-se direct spre telefonul public. Caută prin portofel – vechi cartele telefonice pe care nu le-a mai folosit de luni de zile, numele și numărul taximetristului care l-a dus la întâlnirea cu Kagami – și începe să formeze numărul.

La numărul taximetristului nu răspunde nimeni. E întâmpinat cu câteva cuvinte – în engleză, apoi în arabă, apoi în franceză – urmate de un bip. Salut, Saad, spune Curtis. Probabil că nu-ți aduci aminte de mine, dar numele meu e Curtis Stone și, cu câteva zile în urmă m-ai dus până la Quicksilver. Am vorbit un pic despre jazz. Ascultă, nu știu dacă lucrezi astăzi, dar am nevoie de ajutorul tău. Am reușit să mă împotmolesc aici în parcul național Valley of Fire și mi-ar prinde bine o cursă până înapoi pe Strip. Bănuiesc că nu e pe ruta ta obișnuită, dar pot să fac în așa fel încât să merite efortul. N-am semnal la telefon, deci probabil că o să te mai sun în curând. Eu sunt la centrul de informare pentru vizitatori. Mulțumesc.

Curtis formează un nou număr, selectează serviciul de informații telefonice, și cere numărul de la Sin City Escorts din Las Vegas. Timp de un minut ascultă muzică ieftină și formulări standard rostite de o voce care respiră zgomotos. Apoi sună telefonul și îi răspunde o femeie. Sin City Escorts, spune ea. Cum vă putem face fericit astăzi?

Caut un tip care șofează pentru voi, spune Curtis. Un tip pe nume Albedo. Conduce un…

Așteptați un pic, spune femeia.

Curtis așteaptă. Își șterge obrazul cu niște hârtie igienică pe care a luat-o din baia campingului. În telefon se aude vocea unui bărbat. Pe cine cauți? întreabă el.

Un tip pe care-l cheamă Albedo. Conduce uneori una dintre mașinile voastre. E o mașină mare și neagră, veche, încerc să iau legătura…

Îl știu pe tip, da. Dar nu te pot pune în legătură cu el. Nu furnizăm astfel de informații. Îmi lași numele și numărul și poate data viitoare când îl văd o să i le dau, dacă-mi aduc aminte.

Nu e nevoie să faci asta omule, spune Curtis. Am numărul lui. Tot ce încerc să aflu e dacă s-a întors sau nu din Atlantic City.

Atlantic City? spune tipul. Da, s-a întors din Atlantic City. S-a întors cam de o săptămână și jumătate. A mai plecat încă o dată de atunci.

Mersi, spune Curtis și pune capăt conversației.

Își șterge obrazul, se sprijină de perete și se gândește.

Apoi sună la operatorul de la cazinoul Spectacular din Atlantic City și cere să i se facă legătura cu biroul de obiecte pierdute. Bună, spune el. În urmă cu câteva săptămâni am stat la hotelul dumneavoastră și e posibil să fi lăsat ceva în camera în care am stat.

În receptor se aude o voce feminină. Sigur, spune aceasta. O să verificăm. Ce anume ați pierdut?

Am pierdut un buton de la cămașă, spune Curtis. De aur, cu o piatră prețioasă neagră.

Și vă aduceți aminte ce cameră ați avut, și perioada în care ați stat la noi?

Am stat în camera 1797, spune Curtis. Am fost cazat pentru o noapte, pe… când a fost asta? În weekendul cu Mardi Gras, asta știu sigur.

În regulă, ciripește vocea. Dacă sunteți dispus să așteptați un minut, vom vedea ce se poate face.

Urmează un clic. Se aude un cântec al formației Eagles. După un vers și o parte cântată de cor, se aude un nou clic. Îmi cer scuze, se aude vocea de dinainte. Cum spuneați că vă cheamă?

Numele meu e Albedo, spune Curtis. Dar nu sunt sigur dacă rezervarea a fost făcută pe numele meu. Am stat acolo împreună cu un grup.

Păi, s-ar putea să am vești bune pentru dumneavoastră, domnule Albedo. Avem înregistrat un buton de cămașă pe data de doi martie. Acum va trebui să mă consult cu cei de la managementul riscului.

În receptor se aude din nou cântecul formației Eagles. Apoi acesta se pierde într-un cântec al formației Fleetwood Mac, iar acesta se pierde în vocea lui Norah Jones. Curtis își sprijină capul de perete și închide ochii, când din spatele lui aude o voce. Hei, spune aceasta. Tu ești Curtis Stone?

Curtis se întoarce, clipește. Da, spune el.

E o tipă, ranger al parcului, care pare iritată. Tocmai te-a sunat taximetristul, spune ea. Vine încoace. Spune că probabil o să-i ia vreo două ore să ajungă.

Bine, spune Curtis. Mersi.

Vrei să vorbești cu el?

Nu pot acum. Îmi pare rău. Mersi.

Tipa își dă ochii peste cap și pleacă. Curtis își șterge obrazul și își sprijină din nou fruntea de zid. Se gândește la ce i-a spus Damon la Penrose Diner. *Uite ce e, nu e nimic periculos. Nimeni nu încalcă nicio lege.* Curtis face o grimasă. Norah Jones e urmată de Elton John. Apoi se aude un clic. Domnule Albedo?

Da. Sunt aici.

Vocea fetei e tensionată și Curtis știe că e aproape. Îmi pare foarte rău pentru întârziere, spune ea. Îl am aici pe șeful securității Ramirez la telefon. Vă va explica el care e situația butonului de manșetă. Bine? Domnule ofițer Ramirez?

O altă voce: Alo? Domnule Albedo?

Da, eu sunt.

Am, ăăă… am investigat problema butonului de manșetă care vă aparține și ceea ce am descoperit în esență este că avem înregistrat un astfel de obiect găsit în camera 1797 în data de doi martie, însă obiectul nu se mai află în biroul nostru de obiecte pierdute. Știți cumva dacă a mai fost și altcineva în cameră, care ar fi putut să revendice obiectul?

Știți, spune Curtis, s-ar putea să știu pe cineva. Va trebui să verific. Voi nu țineți evidenta obiectelor revendicate?

Ba da, spune tipul, dar, știți, uneori înregistrarea nu este făcută. Îmi pare foarte rău. Ăăă… dacă tot v-am prins la telefon, domnule Albedo, v-aș putea ruga să-mi răspundeți la câteva întrebări legate de stricăciunile produse în acea cameră?

Curtis întrerupe conversația. Stă cu receptorul în mână până când acesta începe să țiuie. Apoi îl pune înapoi în furcă. Rulează mai multe variante în minte. Pune în balanță lucruri pe care până acum nu le-a considerat a fi separate. Ajunge mereu la același rezultat.

La capătul acestui proces se gândește: așa îl ajut eu pe Stanley. Până la urmă, la asta se reduce totul.

Ridică receptorul, formează din nou un număr. Telefonul sună de câteva ori. Vocea tatălui său pe mesageria vocală. Curtis acoperă vocea. Tată, spune el. Știu că ești acolo. Sunt Curtis. Răspunde la telefon.

Se aude un clic, apoi din nou vocea tatălui său, mai tare și mai clară. Care-i treaba, Curtis? spune el. Ce s-a întâmplat? Ai probleme?

De pe fața lui Curtis cade o lacrimă și îi formează o pată întunecată pe picior. Pantofii lui negri au o nuanță gri-rozalie din cauza noroiului și prafului. Șireturile sunt pline de scaieți. Arată ca niște false echinoderme care sunt pe punctul de a aluneca de pe un recif. E în regulă, spune Curtis. Sunt în regulă.

Nu te-am întrebat dacă ești în regulă, micuțule. Te-am întrebat ce s-a întâmplat.

Curtis râde încetișor. Păi, multe lucruri au mers anapoda. Dar nu e nimic care să nu poată fi îndreptat. Îmi pare rău că te încarc cu asta, tată, dar am ajuns într-o poziție dubioasă. Nu prea pot să intru în detalii acum, dar vreau să faci ceva pentru mine, iar asta îți va da ceva bătaie de cap și-ți va răpi din timp.

În liniștea care urmează, Curtis simte că are loc o mare antrenare a capacităților de a-l critica, așa cum se adună apele în spatele unui baraj. Când tatăl lui vorbește din nou, Curtis simte încordarea din vocea lui, pricinuită de efortul de a se abține. Îl iubește pe bătrân pentru asta.

Bine, spune tatăl său. Cu ce te ajut?

Ai ceva cu care să scrii?

Da.

Bine, spune Curtis. Vreau să suni la poliția statului New Jersey.

40.

Când apare Saad – în sandale, cămașa firmei cu mânecile suflecate și pantaloni de doc pătați la genunchi –, Curtis e luat prin surprindere: nu ține minte să fi văzut vreun taxi care să oprească în parcarea centrului. Astăzi nu lucrez, prietene, spune Saad. Am venit în mașina mea personală. Eram acasă când m-ai sunat, lucram la acoperișul casei mele. Ce ai pățit la ochi? Ai nevoie de Visine? Am Visine.

Saad îl conduce pe Curtis la o Honda albă și îi deschide portiera din spate. Nu am contor, cum bine vezi. Pentru distanțe folosesc MapQuest[47]. O să te coste o sută cincizeci de dolari. Bine? Sper că va fi o călătorie pe placul meu.

Sigur că da. Mă simt prost că ți-am stricat ziua liberă.

Saad închide portiera după Curtis cu un gest indiferent. Ha! spune el. De ce să te simți prost? Ți-am spus, lucram la acoperiș. Acum ce fac? Conduc printre munții ăștia frumoși. Poate că voi avea parte de o călătorie plăcută și-apoi voi putea plăti niște oameni să-mi repare acoperișul, soția mea a tot zis că ar fi cazul. Înțelegi? Sunt fericit că m-ai sunat. Și în curând ne vom îndepărta de munte, iar eu voi găsi niște jazz bun la radio. Bine?

Honda virează la stânga pe șoseaua Valley of Fire și în curând părăsește limita de vest a parcului. Radioul începe să pâlpâie, iar peisajul adoptă linii mai calme. Te-ai săturat de cazinouri, să înțeleg, spune Saad. Nu ești mai norocos.

Curtis cade pe banchetă. E extenuat. Nu mai vrea să se gândească la nimic. Toată agitația de dimineață și excursia lungă prin deșert și iritația de la ochi îl fac să se simtă greu ca o buturugă. Nu, spune el. Chiar că nu sunt mai norocos.

Așa că ai părăsit orașul și ai venit în deșert, spune Saad. La fel ca Iisus. Așa-i?

Exact ca Iisus, spune Curtis. Sau Mohamed. Mohamed s-a dus și el în deșert, nu? După ce situația lui la Mecca s-a înrăutățit.

Sau Moise! Moise și-a scos poporul din Egipt, așa-i? L-a condus în deșert. Înțeleg, vezi tu? Și eu mi-am scos poporul din Egipt. Acum doi dintre oamenii mei sunt la universitate și îmi cheltuie banii, iar celălalt om al meu mă întreabă în fiecare zi de ce nu e reparat acoperișul. Da, prietene. Uneori e bine să te duci în deșert.

Curtis zâmbește, își șterge obrazul, își lasă capul pe spate. Somnul îl trage în jos asemenea nisipurilor mișcătoare; brațele și picioarele îi sunt amorțite deja. Cred că sunt mai degrabă ca

Iisus decât ca ceilalți doi tipi, spune el. Când m-am dus în deșert, nimeni nu m-a urmat.

Te înșeli, prietene, spune Saad. Eu te-am urmat. Vezi tu? Eu sunt foarte loial.

Zumzetul cauciucurilor urcă prin coloana lui Curtis și se întinde umplându-i pieptul, o senzație caldă și lichidă. Acum vede peisajul prin ochii închiși. La nord, un câmp presărat cu opuntia și cactuși înalți, gardul de sârmă de la Delta Camp și, dincolo de el, albastrul Mării Caraibilor. La sud, perdeaua de fum ce-a înghițit Al Burgan, cadavrele înnegrite, cu picioarele acelea lungi ale cămilelor, lacul de petrol cuprins de flăcări. Curtis aude scârțâitul pietrișului sub roțile Hondei, și-l imaginează proiectat de pe asfalt direct în ochii lui și se trezește ca lovit. Hei, spune Curtis, poți să-mi povestești ceva despre orașul ăla vechi de pe fundul lacului?

Nu știu ce vrei să spui, prietene.

Tocmai am fost până la lac. Apa a scăzut foarte mult, bănuiesc că de la secetă, și acolo jos e un orășel care a ajuns sub ape. Poți vedea străzi, hornuri, câte ceva din fundațiile vechi.

A, da, spune Saad. Am văzut asta la știri. Au construit barajul Hoover și apoi a venit apa, iar orașul ăsta a fost acoperit. Ca Atlantis, așa-i? Acum nu mai plouă, așa că orașul a reapărut. Oamenii care au construit orașul ăsta, erau… cum li se zice? Cei care construiesc biserici albe.

Mormoni?

Da. Mormoni. Dar există și un alt nume.

SZU, spune Curtis. Sfinții din Zilele din urmă.

Da, spune Saad. Ei sunt. Sunt curios în legătură cu oamenii ăștia. Îi întâlnesc uneori în taxiul meu. Pe cei tineri îi văd uneori pe biciclete. Sunt creștini, acești Sfinți din Zilele din urmă?

Cred că depinde pe cine întrebi. Tatăl meu face parte din mișcarea musulmanilor negri[48], iar mama din Martorii lui Iehova, așa că n-am de gând să-i judec pe mormoni.

Saad se apleacă să umble la radio și reușește să prindă o piesă în difuzoare: Sonny Rollins, „How High the Moon”, o sesiune înregistrată pe Coasta de Vest, cu Barney Kessell și Leroy Vinnegar. Se aude un sfârâit uniform și scurt, întreruperi provocate de electricitatea statică, atacă nota de swing, apoi acesta dispare. Curtis închide din nou ochii.

Sfinții ăștia, continuă Saad. Într-un fel, sunt ca evreii sau ca musulmanii, așa-i? Au greutăți – opresiune, discriminare – și atunci vin în deșert. Poate că își spun: *suntem ca evreii*! Și bineînțeles că nu doar sfinții ăștia. În țara asta, e posibil oricând. Gata! spunem. Mergem în deșert! Ne construim

propriul oraș. Pentru noi, pentru copiii noștri. Va fi un loc sfânt și plin de dreptate. Ne vom cunoaște pe noi înșine și pe Dumnezeul nostru după forma pe care o ia. Așa că îl construim. Și oamenii încep să vină, din ce în ce mai mulți oameni. Și apoi, într-o zi, totul ni se pare ciudat. Nu mai e ceea ce ne-am dorit. S-ar putea să fi devenit tocmai lucrul de care am încercat să scăpăm. Așa că ne întoarcem în deșert și plângem și ne rugăm ca Zeul Norocului să inunde pământul, să lase marea să se închidă peste armatele faraonului, să șteargă greșelile noastre de pe fața pământului. Dar apele pot să tot crească, nimic nu e șters și nici nu poate fi. Orașul e peste tot.

La un moment dat, vocea lui Saad devine vocea lui Stanley, și Curtis știe că iar a adormit sau că e pe punctul de a o face: e cu un picior în lumea visului. Încearcă să se mențină la hotarul dintre trezie și vis, astfel încât cuvintele lui Stanley să nu se piardă, apoi ajunge să le vadă, fiecare cuvânt e independent și viu, din ele cresc lăstari cu frunze penate care se agață de alte cuvinte, rostite cu alte voci. Poate auzi vocea bătrânului poet, Welles, și vocea *Hoțului de oglinzi.* Vocea tatălui său. Pe cea a lui Walter Kagami. Pe a Veronicăi. Pe a Daniellei. Vocea magicianului căruia i se zice Nolan. Vocea zeului Hermes. Vocea clară și stinsă a lunii.

Apoi o altă voce, familiară. *Stimați concetățeni,* spune ea, *evenimentele din Irak au ajuns în stadiul de dinaintea luării marii decizii.*

Curtis sare ca ars, se agață cu o mână de tetiera lui Saad. Căcat, spune el.

Ești bine, prietene? Ai adormit. Ajungem imediat.

Curtis dă din cap, se uită afară strângând din pleoape. Au ajuns deja în centrul orașului, trecând pe sub joncțiune spre șoseaua expres Las Vegas. Un indicator verde anunță ieșirea spre Charleston Boulevard, la patru sute de metri distanță. Pe Curtis îl doare gâtul; a sforăit. Ce se întâmplă? spune el. A început războiul?

Vorbește președintele, spune Saad. Te-ai trezit, așa că îl voi da mai tare, bine?

Eforturile pașnice de a dezarma regimul din Irak au dat greș din nou și din nou pentru că n-avem de-a face cu oameni pașnici, se aude de la radio. *Informațiile adunate de acest guvern și de alte guverne nu mai lasă nici urmă de dubiu că regimul din Irak continuă să posede și să ascundă unele dintre cele mai letale arme care au fost concepute vreodată.*

Saad intră pe Spring Mountain Road. Hei, spune Curtis, ce-ar fi să ne mai plimbăm pe Strip pentru o vreme? Mi-ar plăcea să ascult asta.

Desigur, prietene. Cum dorești. Să zicem, cinci dolari pentru fiecare cinci minute?

Curtis își desface sacoul de la mijloc, găsește plicul în buzunarul interior, îl deschide. Ce-ar fi să-ți dau trei sute pentru drum, spune el, și mă anunți tu mai încolo când trebuie să pleci acasă.

Statele Unite şi alte naţiuni nu au făcut nimic pentru a merita sau a atrage asupra lor această ameninţare, dar vom face tot posibilul pentru a o învinge. În loc să plutim neputincioşi în calea tragediei, ne vom îndrepta spre siguranţă. Înainte ca ziua ororii să vină, înainte de a fi prea târziu pentru a mai acţiona, acest pericol va fi îndepărtat.

Când ajunge pe bulevard, Honda virează spre sud, trece de hotelul lui Curtis, trece de corăbiile piraților și de vulcan, de fântâna dansatoare de la Bellagio. După atâta mers pe jos, e plăcut să stea într-o mașină, e plăcut să vadă toate chestiile astea – neoanele și luminile incandescente, indicatoarele și afișajele, intrările eclectice ale cazinourilor și turnurile care se înalță deasupra lor, acoperite cu sticlă reflexivă, măști strălucitoare cu găurile ochilor goale – și să știe că el nu este parte din ele. I-a luat ceva timp să găsească aici o masă care să i se potrivească, dar consideră că și-a recuperat pierderile.

Deceniile de amăgire şi cruzime s-au încheiat. Saddam Hussein şi fiii săi trebuie să părăsească Irakul în patruzeci şi opt de ore. Refuzul lor de a se conforma va avea ca rezultat un conflict militar pe care-l vom iniţia când vom crede de cuviinţă.

Bine, Saad, spune Curtis. Am ascultat suficient. Poți să întorci.

Saad face de două ori stânga și ajunge pe Strip. Peste drum se înalță Luxor-ul, iar la nord se află sfinxul ghemuit. Bulevardul e cam aglomerat pentru luni după-amiaza. Când trec de semaforul de la Trop Avenue, Curtis observă un grup adunat pe trotuar lângă Statuia Libertății – un grup compact și energic, înarmat cu fluiere și tobe, tricouri verde smarald și pălării de plastic – și își aduce aminte ce zi e azi.

Datorită traducerii acestei transmisiuni radio, mulţi irakieni mă pot auzi în seara asta, şi aş dori să le adresez un mesaj. Dacă vom fi nevoiţi să începem o campanie militară, aceasta nu va fi direcţionată împotriva voastră, ci împotriva oamenilor fără de lege care vă conduc ţara. Imediat ce coaliţia noastră îi va destitui, vă vom livra alimentele şi medicamentele de care aveţi nevoie. Vom distruge aparatul terorii şi vă vom ajuta să construiţi un Irak care să fie prosper şi liber. Într-un Irak liber nu vor mai exista războaie de agresiune împotriva vecinilor voştri, nu vor mai exista fabrici

de otravă, nu vor mai fi executați disidenții, nu vor mai exista camere de tortură și violuri în pușcării. În curând, veți scăpa de tiran. Ziua eliberării voastre este aproape.

Pe trotuarul aflat la sud de hotelul său, câțiva polițiști motorizați și agenți de pază se ceartă cu cinci sau șase agenți comerciali LaRouche care hărțuiau trecătorii cu pancarte și broșuri. Puștii arată cu degetul și strigă; unul dintre polițiști vorbește prin stație. METODOLOGIA RĂULUI, scrie pe pancartele puștilor. NU-I LĂSAȚI PE OLIGARHI SĂ-L ACUZE PE DOGELE BUSH! BOMBELE LUI CHENEY SAU DOLARII LUI GREENSPAN – CARE VOR *EXPLODA* PRIMELE? Curtis și-l imaginează pe Walter Kagami în puloverul lui supradimensionat, scandând printr-un megafon, în timp ce poliția îl bagă în dubă. Curtis încă nu știe ce sentiment îi trezește războiul, dar nu-l invidiază pe Walter. Trebuie să fie greu să urăști ceva atât de mult și să știi că nu ai nici măcar o nenorocită de șansă să îi pui vreodată capăt.

Când ajung în fața hotelului, discursul încă nu s-a încheiat, dar Curtis a înțeles cum stă treaba. Îi întinde peste umăr lui Saad plicul cu bancnotele și deschide ușa. Cum este ochiul tău? întreabă Saad. Ești sigur? Pot să te duc la un doctor.

E-n regulă, spune Curtis. Mă voi ocupa de el când ajung sus. Mâine lucrezi?

Da, spune Saad. Mâine voi fi la lucru.

S-ar putea să te caut din nou. S-ar putea să am nevoie de o cursă până la aeroport.

Ai numărul meu. Mult noroc, prietene. Să nu te apropii de cazinou!

Mersi! strigă Curtis. Să nu te apropii de acoperiș! Dar Saad s-a înscris deja în trafic, nu-l poate auzi.

Când trece cardul prin fantă și deschide ușa, Curtis observă un pâlpâit constant pe noptieră: a primit un mesaj pe telefon. Trebuie să fie polițiștii din Jersey. Probabil că au așteptat timp de trei ore să fie sunați. Câteva minute în plus n-o să-i omoare, se gândește Curtis. Oricine ar fi, poate să aștepte.

Își aruncă sacoul pe pat, deschide geanta diplomat, deschide buzunarul cu plasă de pe interiorul capacului și scoate punga cu închidere etanș în care își ține soluția salină, peroxidul și pompa de aspirație. Apoi se duce cu punga în baie și aprinde lumina.

Își scoate ochelarii, își spală mâinile, se spală pe față. Apoi își freacă încă o dată mâinile cu săpun, de data asta până mai sus de coate. Când e gata, despachetează un pahar și întinde peste chiuvetă unul dintre prosoapele albe și pufoase ale hotelului.

Oglinda perfect curată și luminile puternice din tavan, nu-l ajută prea mult să identifice problema. Ar putea fi o reacție alergică sau poate că e doar deshidratat. Își întoarce pleoapele ca să vadă mai bine.

Încă i se pare de necrezut: micile fibre roz în sclerotica alb-gălbuie, fibrele individuale ale irisului gri-șoarece. Specialistul în protetică oculară a făcut o treabă extraordinară. Aproape că nu-și aduce aminte nimic din ce s-a întâmplat între momentul când se afla la sud de Gnjilane, pe drumul accidentat, și momentul în care s-a trezit în Landstuhl, orb și înspăimântat. Oricum, legat de accident nu-și aduce aminte nimic. Mai târziu, lucrurile devin mai clare: e pe pista de la Ramstein și încearcă să înțeleagă, prin ceața indusă de sedative, de ce nu decolează avionul. *Nu zburăm, domnule sergent, pentru că nimic nu zboară. Administrația Federală a Aviației a ordonat ca toate zborurile să rămână la sol, atât cele civile, cât și cele militare. Toate zborurile din interiorul Statelor Unite sau care au ca destinație spațiul aerian al acestora. Nu, domnule, nimeni nu știe, pentru că e prima oară când se întâmplă așa ceva.* În acel moment, totul părea să se fi dus naibii, ca și cum nimic n-o să mai fie ca înainte. Și așa a și fost, de fapt. Dar a fost surprinzător de simplu să uite ce anume mai exact s-a schimbat, să uite detaliile accidentului, să uite ce poate și ce nu poate să vadă.

Curtis udă ventuza cu un jet de soluție salină, strânge clopotul de cauciuc și îl presează pe corneea artificială. Apoi își trage în jos pleoapa inferioară cu degetul mare și proteza cade în palma umedă.

O pune în paharul hotelului și toarnă peroxid peste ea, apoi își desparte din nou pleoapele ca să se uite în adâncitura albă de dedesubt: sfera albă a implantului orbital acoperit de mucoasă. Pe etajeră, proteza întoarsă în sus privește printre bulele de peroxid. Subțire, tare, curbată. Marginile ei netede sunt aproape triunghiulare, asemenea unei pietre pentru relaxare.

În timp ce-și clătește orbita goală cu soluție alcalină, îi sună mobilul. Își șterge fața cu prosopul, pășește în dormitor ca să răspundă. E un număr local pe care nu-l știe. Pentru o clipă, se gândește la ceea ce i-a spus Argos. Apoi apasă pe butonul verde. Da, spune el.

Curtis, sunt Veronica. Unde ești?

Vocea e învăluită în zgomot ambiental. Nimic cunoscut. La hotel, spune el. Care-i treaba?

Ascultă, tocmai am vorbit cu Stanley. Se întoarce în seara asta din Atlantic City.

Curtis clipește. Bine, spune el.

A trebuit să se ocupe de Damon. Curtis, amicul tău a pus-o. Point-ul a emis un mandat de excludere pe numele lui și am auzit că se va emite și un mandat de arestare. N-am reușit să înțeleg ce se întâmplă, dar Stanley se întoarce în oraș și vrea să se întâlnească cu tine.

Dincolo de vocea ei, Curtis aude un anunț public: un pasager întârziat este chemat de urgență pentru îmbarcare, se anunță ceva legat de securitate. E la aeroport. În capătul apartamentului lumina înserării se revarsă prin ferestre, creând o bandă aurie pe ultimii treizeci de centimetri ai peretelui de pe partea stângă. Lumina abia ajunge până la Curtis. Aprinde lampa de pe noptieră. Exact în acel moment, faxul din celălalt capăt al încăperii începe să bâzâie.

Curtis? Mai ești?

Da. Sunt.

Te-am sunat într-un moment prost?

Nu, spune Curtis în timp ce se deplasează prin cameră, luând coala de hârtie scuipată de aparat. Nu, e-n regulă. Hei, ăăă… crezi că ai putea să mă suni pe fix? Pe telefonul de la hotel?

N-am timp. Îmi pare rău. Avionul lui Stanley o să aterizeze în cinci minute, cam așa. Poți să vii sau nu?

Hârtia din mâna lui Curtis e înnegrită aproape cu totul. Marginea ei groasă pare să fie făcută din bucle – ca și cum cineva ar fi vrut să vadă dacă un pix ieftin mai are pastă –, dar se dezvoltă apoi într-o încâlceală anatomică respingătoare: fofoloance și scule și coaie, intestine desfășurate, cranii sparte care se varsă asemenea unor cornuri ale abundenței. Fiecare colț e împodobit cu imaginea câte unui ochi, în urma căruia flutură nervul optic, asemenea cozii unui zmeu. În mijlocul paginii aglomerate e un mesaj. TRĂDĂTOR NENOROCIT CE EȘTI!

Sigur, spune Curtis. Pot să vin. Când și unde?

La Quicksilver. Walter ne-a făcut rost de o cameră. Nu trebuie decât să te duci la recepție și să-ți spui numele. Îți vor da un card. Dacă vom ajunge înaintea ta, atunci îți vor da doar numărul camerei.

Nu veți ajunge mai repede, spune Curtis.

Mototolește hârtia în timp ce se uită afară pe fereastră. Un avion, poate cel în care se află Stanley, tocmai coboară spre aeroportul McCarran. Pe perete, lângă umărul lui Curtis, tabloul neclar se scaldă în ambră. Majoritatea detaliilor sale vagi dispar în lumină, pe când altele ies la suprafață. Într-unul din colțurile de jos, e un monstru marin pe care Curtis nu-l văzuse până acum.

Hei, Curtis? spune Veronica. Încă ceva. Pot să-ți cer o favoare?

Da. Sigur.

Când vii, poți să aduci cartea lui Stanley? Cred că ar vrea s-o primească înapoi.

Nicio problemă, spune Curtis, dar Veronica a închis deja telefonul. Pentru câteva secunde, se holbează la telefonul mut, apoi îl bagă în buzunar.

Hoțul de oglinzi e pe măsuța circulară, la doar câțiva centimetri de mâna lui. Cu toate că nu s-a ales cu mult mai mult decât cu o durere de cap de pe urma lecturii, Curtis își dorește pe undeva să fi citit mai mult. În timp ce-l ridică prin razele de soare, ultimele particule de argint rămase pe copertă scânteiază în reflexe aurii.

Când se îndreaptă spre baie ca să-și pună proteza, Curtis observă urmele pe care le-a lăsat pe covor cu pantofii lui plini de praful deșertului: contururi alcaline palide în urma fiecărui pas, asemenea urmelor de pași ale unei fantome.

CALCINATIO

Martie 1958

Iar apele mai bogate ca sticla
Aur arămiu, izbucnirea de argint,
băi de vopsea în lumina torței,
scânteierea valurilor sub corăbii
Și ciocurile de argint urcând și travers ând
Copaci de piatră, albi și rozalii în întuneric,
Chiparoși, acolo lângă turnuri.

Alunecă
sub
carene
în
noapte.

— EZRA POUND,
Canto XVII

41.

Stanley e trezit de strigătul pescărușilor. Primul lucru pe care-l vede sunt firele de praf care plutesc în razele subțiri ca niște creioane care străpung placajul ce acoperă fereastra din spate a ascunzătorii lui și a lui Claudio. Nu a visat New York-ul, dar tot i se pare că ceva nu e în regulă cu lumina, ca și cum ar trebui să vină din cealaltă direcție. Se ridică în capul oaselor, își freacă fața, ascultă zgomotele de afară, clare în aerul rece al primăverii.

În unele dimineți, înțelegerea deplină a distanțelor pe care le-a parcurs îl ia pe sus și i se taie respirația, iar asta e una dintre acele dimineți. Obișnuia să deschidă cartea lui Welles și să se minuneze de multitudinea locurilor îndepărtate și a orașelor exotice prin care a trecut Crivano: Nicosia, Ragusa, Iskanderun, nume care nu însemnau nimic pentru Stanley, care nu evocau nimic în mintea lui Stanley în afară de imagini neclare ale fumului de tămâie, ale unor alei întortocheate, fete ascunse sub văl și cuțite ascuțite. În decursul îndelungatei lui hoinăreli prin țară, își închipuia adesea că reconstituie pașii *Hoțului de oglinzi*, și doar uneori realiza faptul că locurile prin care trece nu sunt mai puțin străine pentru el decât cele amintite în carte și că întinderile parcurse sunt la fel de vaste. Obișnuia să reflecteze în tăcere pentru o clipă și să-și imagineze propria călătorie relatată în vreo carte uitată și să se gândească la cel care, peste ani și ani, își va sacrifica timpul și atenția pentru a o citi.

I-a luat opt luni întregi să ajungă aici. Drumul lui a fost arbitrar și inexorabil ca o crăpătură care avansează de-a lungul parbrizului. A făcut autostopul, a sărit în vagoane de marfă, a mers cu autobuzul, a mers pe jos kilometri întregi pe orice fel de vreme. Cu basculanta în Indiana. Cu barja în Memphis. Accentul local a fost pentru el la fel de străin ca o altă limbă. A trecut din Arkansas în Oklahoma în spatele unui camion Willys Overland printre coșuri pline cu piersici, s-a lipit de platformă din cauza sucului de fructe care s-a scurs și, cât a ținut ziua, a fost pișcat de furnici. În New Mexico a dormit într-un sat de indieni, în Denver într-un bordel, în Armadillo la închisoare, în Juarez la mănăstire. De multe ori a dormit sub cerul liber. Într-o noapte înstelată, în timp ce-și punea cortul la o margine de drum plină de pâlcuri de cactuși după ce a fost dat jos din mașină de un pervers, a văzut cerul estic despărțit în două de o teribilă minge de foc și a urmărit ca vrăjit ascensiunea pe cer a unei ciuperci de nor, fulgerele care alergau în coroana ei întunecată, până când zgomotul și vântul au ajuns la el și l-au

pus la pământ, lăsând urme sărate pe obrajii lui, acolo unde mai înainte fuseseră lacrimi de uimire.

Noaptea trecută, după toate aceste luni și toată această distanță, Stanley a găsit în sfârșit ceea ce căuta. A găsit-o și n-a fost în stare să-și aducă aminte absolut nimic, niciunul dintre lucrurile pe care plănuia să le spună: nimic prin care să arate că mesajul ajunsese la el, că înțelesese. L-a urmat pe Welles peste tot ca ultimul tont, în timp ce bătrânul turuia, iar cățelușul ăla urât se pișa pe lucruri.

Pete de lumină traversează podeaua și praful alb de pe beton strălucește ca praful de zâne într-o producție Disney. Stanley aude motoarele de mașini, o motocicletă îndepărtată, bufnetul abia audibil al valurilor grele. Pescărușii plâng ca babele la înmormântare.

Claudio nici nu se mișcă atunci când Stanley se ridică și se întinde. N-au reușit să ajungă acasă ieri-seară decât foarte târziu, așa că puștiul o să doarmă dus câteva ore de-acum. Dar Stanley nu mai poate să doarmă. Are destule de făcut.

Cracul pantalonilor i s-a lipit de gambă. Trage de el ca să-l elibereze, apoi se strâmbă, aducându-și aminte de tăietură. Se duce în camera din față, se pișă într-o sticlă de lapte, îi pune capacul ca să nu miroasă. Apoi își deschide rucsacul, bea din gamelă, se spală pe dinți.

Când e gata, își scoate pantalonii, scoate bandajul însângerat și clătește rana. Nu arată prea bine. Găsește sticluța cu alcool izopropilic, tifonul și un tricou alb și curat de care se poate lipsi. Apoi toarnă alcool pe tăietură, scâncind printre dinți din cauza durerii. În sticlă nu mai e mult alcool, îl toarnă pe tot. Își șterge ochii umezi cu tricoul, îl rupe în fâșii, își fixează noul bandaj. Când durerea se domolește, are un puternic sentiment de satisfacție: plăcerea de a avea grijă de sine, condimentată cu o mulțumire binemeritată față de oamenii slabi, care trăiesc după reguli care n-ar putea sau n-ar face una ca asta, lumea celor care rezolvă totul cu ajutorul banilor, în ultimul timp, nu momentele în care visează cu ochii deschiși, ci acestea – când e implicat în realizarea celor mai banale sarcini – sunt cele când se simte cel mai aproape de Crivano.

Odată ce bandajul e legat, rupe tifonul și își coase blugii. Mai târziu va clăti sângele uscat în apa oceanului.

În camera din fund, Claudio se întoarce pe partea cealaltă și spune ceva în spaniolă. Stanley se oprește în pragul ușii ca să-l privească – o formă amuzant de plată sub pătură –, apoi bagă mâna prin gaura din placa de ghips-carton ca să scoată la iveală ceea ce a îndesat acolo noaptea trecută.

După ce el și Welles s-au despărțit într-un final, lui Stanley i-a luat ceva timp să găsească drumul înapoi, trecând din nou

pe trotuarele crăpate, pe lângă terenurile mocirloase, până la motocicleta parcată, iazul ascuns în păpuriș, strada al cărei nume nu reușeau să și-l amintească: Navarre. Motocicleta era încă acolo, la fel și perechea de ghete negre, ițindu-se din vegetație. După o pauză în care s-a asigurat că nu e niciun pericol, Stanley s-a furișat până la marginea apei să arunce o privire. Un motociclist mort din cauza unei supradoze, exact cum se aștepta: fața suptă, buze albastre încadrate de o mustață în formă de ghidon, seringa rămasă înfiptă în venă. Un miros puternic de pișat, amestecat cu mirosul iasomiei de noapte. Stanley și-a ținut respirația, s-a aplecat deasupra cadavrului și, bingo: patru pliculețe de celofan îndesate în vesta de blugi.

Când a ajuns înapoi la cafenea, era deja aproape două. Lumea era pe picior de plecare, trupa de jazz punea instrumentele de suflat în husă, iar poeții – Larry, Stuart și John – îl înghesuiseră pe Alex într-un colț, certându-se în legătură cu cineva sau ceva căruia îi ziceau Molloy. Stanley a atras imediat atenția lui Alex asupra sa, ca și cum tipul ar fi mirosit drogurile de la distanță. În timp ce Stanley îi privea, Alex a scos un creion și un carnețel negru, a scrijelit ceva pe o pagină, a rupt-o și i-a pasat-o peste umăr lui Lyn, prietena lui cu părul negru. Fără să facă vreo pauză în monologul lui. *De Gaulle i-a dat Crucea de Război. Dar comportamentul lui din timpul războiului nu poate fi considerat unul eroic. A făcut ce-a avut de făcut. Niciun act care poate fi justificat prin rațiune n-ar trebui să fie privit ca fiind curajos. Cărțile lui – refuzul cumplit pe care-l conțin – nu pot fi considerate acte eroice.* Fata s-a apropiat de el ca o fantomă ca să-i dea pagina împăturită. Stanley l-a ridicat în picioare pe Claudio, care căsca încontinuu, de pe locul lui de lângă ușă și au ieșit în noapte cu ritmul străin al vocii lui Alex răsunându-le încă în urechi. *Da, l-am cunoscut la Paris. L-am publicat, pe vremea când nimeni nu voia să-l publice. În anumite privințe, a ajuns un fel de tată pentru mine.*

Stanley își trage pantalonii cusuți, îndeasă pachetele de celofan în buzunarul din față și despăturește foaia ruptă din carnețelul lui Alex. Pe ea scrie: CLUB HOUSE AVE, 41. Mută scândura de pin din ușă și se furișează în stradă.

Club House e la o distanță de șapte străzi mai scurte, în direcția nord, spre Ocean Park. Traficul de pe șosea e redus, dar Stanley alege să meargă pe promenadă, ca să vadă oceanul. Valuri mari. E o melancolie neliniștitoare în valuri și pe cer. Țărmul pare flasc, prăbușit, ca un balon din care a ieșit heliul. Undeva în depărtare, oceanul se pregătește de ploaie; nu se știe când va veni. Probabil că mercurul e la fundul barometrului. Stanley își simte sinusurile supradimensionate.

După cum arată lucrurile, promenada a avut parte de o noapte grea: pantofi pierduți, prezervative folosite, urme de roți de motocicletă în nisip. Pescărușii și rândunele-de-mare luptându-se pentru voma cea mai valoroasă. La colțul străzii Westminster, Stanley găsește niște urme uscate de sânge – arsuri arămii, la intervale mari, pe scândurile promenadei – și le urmează o stradă întreagă, până când acestea deviază de la traseul lui. Cei câțiva oameni pe care-i întâlnește par să sufere din cauza lipsei de somn și sunt beți turtă.

Nu-i place cum se simte: fără direcție, în contratimp. Întâlnirea cu Welles din noaptea trecută l-a tulburat, și nu în sensul bun, nu în felul în care s-ar fi așteptat să fie tulburat. Ca și cum semnalul luminos pe care l-a urmat s-a dovedit a fi doar o suprafață strălucitoare, reflectând altceva. Vrea să afle ce anume. Tot ce i-a spus tipul noaptea trecută e o aiureală, menită să păstreze ascuns adevăratul secret. E o întrebare pe care Stanley simte nevoia s-o adreseze; șansele lui de a face asta se diminuează. Trebuie să formuleze întrebarea înainte de a se întâlni din nou cu Welles.

Pe Club House, clădirile arată de parcă ar fi fost destinate să devină locuințe, dar pe parcurs s-au transformat în spații comerciale, iar acum sunt în procesul de a redeveni locuințe. Numărul 41 e un vechi magazin, căruia i-au îndepărtat firma de mult. Vopseaua de pe ușă a fost râcâită, iar ferestrele sunt marcate cu vopsea neagră. Din interior se aude țăcănitul insistent al unei mașini de scris. Stanley bate la ușă. Dar zgomotul tastelor nu încetează, așa că bate din nou.

Se oprește. După un lung moment de tăcere, ușa se deschide și în cadru apare nasul ascuțit al lui Alex. În spatele lor, licăresc doi ochi mici, ca mica de pe pereții unei peșteri. Room service, spune Stanley.

Desigur. Te rog să intri.

Alex e în boxeri și un maiou alb; sandalele lui scârțâie pe podeaua netedă de ciment. Face un gest spre o ladă în care au fost portocale, acoperită cu o pătură indiană. Stanley se așază. Locul e întunecat, aproape lipsit de mobilier. Nu cu mult mai bun decât ascunzătoarea de pe Horizon. Stanley trage cu ochiul spre mașina de scris din colțul îndepărtat, o cărămidă neagră cocoțată pe o masă rabatabilă șubredă. Deasupra ei atârnă un bec de patruzeci de wați, umbrit de un abajur făcut din bucăți de hârtie cerată fixate pe o structură de umerașe îndreptate, acoperite cu straturi groase de guașă roșie și violet. Becul luminează aproape exclusiv mașina de scris. Într-un colț al mesei e un teanc de caiete cu paginile dezlipite, iar pe partea cealaltă a mașinii de scris e un fascicul ordonat de pagini tipărite. Pe măsură ce ochii i se obișnuiesc cu întunericul,

Stanley distinge și alte foi tipărite, aflate pe podea, aranjate la fel de frumos, cu toate că hârtia e veche, îndoită și cu urme de degete pe ea. Stanley estimează că teancul de pe podea îi ajunge cam până pe la jumătatea gambei.

Alex se așază pe o altă ladă în care au fost portocale. În spatele lui, o ușă duce spre o cameră ceva mai luminoasă, unde lumina indirectă a soarelui pătrunde printr-o fereastră pe care Stanley n-o poate vedea. Cearșafuri și pături, marginea saltelei, un braț suplu, întins. Brațul se retrage; apar două picioare goale, zgâriate. Apoi în cadrul ușii apare Lyn, în contralumină. O fâșie palidă de lumină îi scoate în evidență partea de sus a brațului și umărul, relieful ascuțit al coastelor, curba unui sân și adâncitura șoldului, asemenea craterelor care se ghicesc pe secera lunii.

Cine e? spune ea. Vocea ei alto e înfundată din cauza somnului.

Cine să fie? Noul nostru prieten Stanley, spune Alex. Adu-ne niște ceai, te rog.

Ea se retrage din cadrul ușii, dispare după colț. Ce dorește? spune ea.

Alex și-a scos trusa. Desface pielea împăturită, scoate conținutul pe masa scundă aflată între coșuri: vata, pipeta, acul. Vrea să ne ajute, spune Alex. Ce ne-ai adus, Stanley?

Stanley se ridică în picioare, scoate pachetele din buzunar, se așază, le aruncă pe masă. Fiecare pachet face câte un paf răsunător. Alex se apleacă în față, ca o velă coborâtă brusc. Nimic din expresia lui nu trădează emoție, dar Stanley nu i-a văzut niciodată ochii strălucind atât de tare. Îmi dai voie? spune el.

Stanley dă din cap. Alex desface un pachet, își umezește vârful degetului, îl bagă în pachet și-l linge. Lyn reapare, cu trupul înfășurat neglijent într-un kimono scurt de mătase și trece prin spatele lui Alex spre chiuvetă. E un rezervor de tablă prins de perete cu un cui, prin care trece un furtun de cauciuc. Când se apleacă să deschidă robinetul, kimono-ul i se desface, dar nu-și bate capul cu asta. Umple un fierbător electric și-l bagă în priză.

Alex taie cu foarfeca o fâșie dintr-o bancnotă, apoi toarnă praf într-o lingură. M-am gândit că dacă tot s-a umplut orașul de băieți răi pe motociclete, probabil că au adus și ceva marfă cu ei.

Dinspre chiuvetă se aude încă un pleoscăit și Lyn se întoarce să așeze două pahare roz pe masă. Alex introduce pipeta, umple lingura, aprinde un chibrit. Lyn aprinde străvechiul radio Zenith din colț, din difuzoare se prelinge o muzică

clasică apoasă. Tuburile electronice aruncă, prin scala radioului, o lumină albastră pe perete.

În ultimul a cam trebuit să facem o pauză, spune Alex. E greu să te descurci. Stuart și prietenii lui pot face rost oricând de metadonă, analgezice, barbiturice. Dar evident că nu se compară.

Pune vata în lingură. În timp ce soluția se impregnează în ea, înșurubează acul pe pipetă cu ajutorul fâșiei tăiate din bancnotă. Apoi își pune garoul.

Ceainicul fluieră. Lyn îl decuplează. Stanley, spune ea, vrei lapte și zahăr?

Accentul e de irlandeză din Long Island, cu toate că nu arată a irlandeză. Nodul simplu care-i ținea cordonul legat i-a alunecat până sub buric. Stanley se întreabă de ce și-a mai bătut capul să-și pună halatul. Nu, mersi, spune el.

Alex strânge partea de cauciuc a pipetei, înfige acul în vată și absoarbe doza. Apoi caută o venă pe exteriorul brațului stâng. Lichidul din pipetă tremură în ritmul bătăilor inimii lui, devenind din ce în ce mai întunecat. Împinge bulbul, apoi slăbește garoul. Stanley păstrează o expresie relaxată, plictisită, dar se gândește la motociclistul care a murit de supradoză, pregătindu-se să o șteargă în cazul în care Alex pățește ceva.

Alex suspină și se lasă pe spate pe lada în care au fost portocale. Ca și cum efectul dozei ar fi fost asemănător cu acela al unui pahar de apă cu gheață dat pe gât. Întinde trusa spre Stanley, ridică din sprâncene.

Nu, mersi, spune Stanley din nou.

Alex pare surprins, apoi pe fața lui apare o expresie autosuficientă. A, spune el. Înțeleg. Preferi extazul adus de propriile senzații. Pentru cineva relativ tânăr ca tine, nu e ceva surprinzător. Încă nu ai devenit conștient de forța și dimensiunile curentelor istorice care se ridică împotriva ta. Poate chiar ai reușit să obții câteva mici victorii. Nu-i exclus. Diferența dintre sălbăticia delincvenței juvenile și gesturile transformatoare ale Cabaretului Voltaire este luciditatea. Când în sfârșit vei ajunge s-o folosești, marfa o să înceapă să aibă sens.

Stanley îi aruncă o privire rece lui Alex: sprâncenele lăsate, ochii adânciți în orbite, părul încâlcit din cauza somnului. Domnule, spune el, habar n-am despre ce vorbești.

Nu? spune Alex cu un zâmbet rezervat. Te rog să mă ierți. Mi-e teamă că există un protocol al drogaților la care nu ader. Ar trebui să-ți spun că e înțelept din partea ta că nu ai acest obicei, că ar fi o prostie să te apuci. Asta e. Pagina aia din rolul meu trebuie să fi rămas în șapirograf.

Lyn aduce cănile cu ceai. Își leagă cordonul de la halat, se așază pe o altă ladă, își ridică mâneca, leagă garoul. Stanley își ia cana, suflă în ea, soarbe.

Alex și-a scos portofelul; numără un teanc de bancnote, i le dă lui Stanley, apoi se lasă pe spate și dispare în umbră. Nasul lui e ascuțit și proeminent ca înotătoarea dorsală a unui rechin. Stanley numără bancnotele, le împăturește și le pune în buzunar. E mai mult decât obișnuia să capete în New York, dar probabil că mai puțin decât valoarea reală. Nu cunoaște piața locală și Alex știe acest lucru, așa că Stanley nu-l va presa. Ai zis că pleci din oraș, spune Stanley.

Așa este. Plec în Las Vegas. Într-o săptămână.

Bun. De ce ai nevoie?

Alex dă din umeri. De cât poți să faci rost? spune el.

Nu știu exact. Tot ce-i sub o uncie ar trebui să fie ușor de procurat.

Alex ciupește pachetul desfăcut, îl ridică de pe tăblia mesei. Și marfa o să fie la fel ca asta? spune el.

Îți dai seama. Dar în curând își va lua tălpășița, așa că trebuie să acționăm repede.

Bănuiesc că legătura ta e unul dintre motocicliști, nu?

Stanley își soarbe ceaiul.

Ahhh, geme Lyn. Garoul de piele îi alunecă de pe braț și cade pe podea, iar ea se pleoștește pe lada ei de portocale, cu un zâmbet cețos. Cel puțin de data asta nu i se mai desface halatul. Lada ei e acoperită cu o pernă, nu cu o pătură, iar Stanley zărește o siglă întoarsă invers, într-un colț al lăzii: e aceeași companie care a cumpărat recolta de pe plantația pe care a lucrat împreună cu Claudio în Riverside.

Un sfert de uncie cred că ar fi suficientă, spune Alex.

O să te coste două sute de dolari. În avans.

Alex își încrețește buzele subțiri. Nu pot să-ți dau decât o sută cincizeci acum, spune el.

Stanley se preface că se gândește pentru o clipă la oferta lui, apoi dă din cap.

Îți dau banii în seara asta, spune Alex. Câțiva dintre poeții care locuiesc pe coastă – Stuart, John și încă câțiva – organizează o petrecere în cinstea mea. Un fel de petrecere de rămas-bun. Ar trebui să vii. Ne vedem aici la zece. Adu și o găleată și să nu uiți de prietenul tău frumos și oacheș. O să mergem la pescuit.

Alex amestecă în ceai. Linguriță clincheteș leneș, lovindu-se de cană, asemenea unui clopoțel de vânt care anunță apropierea unei furtuni. Lyn șterge o pată de sânge cu un șervețel de hârtie. Venele de la îndoitura brațului nu sunt

afectate: nu se droghează de mult timp. Alex mi-a zis că ești din Brooklyn, spune ea.

Așa e.

Eu sunt din Hicksville. Știi unde este?

Știu unde este, spune Stanley. N-am fost niciodată acolo.

Nu-ți bate capul, spune ea. E absolut *groaznic.*

Întinde șervețelul, și-l duce la față. Între cutele lui apar puncte roșii de diferite mărimi. Alex e cel mai mare scriitor al generației sale, spune ea. Poate că nu-ți pasă, dar cred că ar trebui să știi.

Lui Stanley nu-i pasă, spune Alex. Nu e sentimental. Și ce este scrisul dacă nu sentimentalism? Asta dacă nu cumva înseamnă doar să faci câteva balegi alunecoase ca să-ți marchezi trecerea. Cred că nici mie nu-mi pasă.

Nu vorbi așa, spune Lyn.

Stanley soarbe din nou din cană, apoi înghite. Te-am auzit bătând la mașină, spune el.

Da, asta făceam. Îmi place cum sună: *bătând la mașină.* Sună mai bine decât *scriind.* Și mă bucur foarte mult că nu ai spus *muncind.* Stuart și prietenii lui folosesc mereu termenul ăsta. Au impresia despre ei înșiși că simpatizează proletariatul. Adevărul e că vor ca munca lor să fie apreciată de piață, oricât de mult ar dori să nege asta. E dificil să nu-ți dorești asta. Așa că hai să nu-i condamnăm. Dar nici să nu-i spunem *muncă.* E joacă sau nu e nimic. În cel mai bun caz, artă de menestrel.

Înțeleg, spune Stanley. Și ce bați la mașină?

Ca să fiu sincer, nu sunt sigur. Încerc să rămân indecis. Cum spunea Antonin Artaud? Ne petrecem zilele preocupați de formă, când de fapt ar trebui să fim ca ereticii arși pe rug, gesticulând în timp ce ne mistuie flăcările.

Stanley face un semn cu capul spre teancul de hârtii de pe jos. Se pare că ai o grămadă, spune el. Orice-ar fi.

Alex se încruntă, apoi măsoară teancul îngustându-și ochii. Așa cum s-ar uita cineva la un animal ciudat pe care l-a primit în casă, căruia nu știe ce să-i dea de mâncare și nici cât de mare va crește.

Nu e poezie, spune el. Nu e nici roman, cu toate că am scris romane și le-am și publicat. Nu ai nevoie deloc de măiestrie. În perioada în care am stat la Paris, am ajuns să mă împrietenesc cu un grup de tineri – cum să ți-i descriu? Revoluționari? Avangardiști? Criminali? Ca să fii oricare dintre aceștia, trebuie să aduci dovada plauzibilă că ești în celelalte două categorii. Tinerii mei prieteni erau convinși că arta, în toate formele ei, e contrarevoluționară. Că cea mai mare parte a ei e așa-numita artă avangardistă. Cu treizeci de ani în urmă, dadaiștii au definit-o ca fiind supapa culturii: reduce presiunea

internă, întârzie explozia transformatoare. În loc să pretindem aventură și frumusețe de la viețile noastre, căutăm simulacrul acestora în filme și cărți de duzină. În loc să ne luptăm cu polițiștii și cu trădătorii care s-au aliat cu ei, stăm acasă și ne recităm sloganurile în fața oglinzii. S-ar putea precum cea mai reușită evocare a celei mai bune societăți să ne ajute să ne-o imaginăm, dar nu ne aduce mai aproape de punerea ei în act. Din contră. E un substitut. Arta face ca frustrările noastre să devină suportabile, când de fapt *n-ar trebui* să fie suportabile. Am respins toate aceste idei. Am practicat un fel de autoterorism. Obiectivul nostru principal era să construim situații și băteam străzile orașului cu pretenția ca oamenii să se schimbe în funcție de cerințele noastre. Câteodată – foarte rar – se schimbau.

Stanley îl privește interesat. Cum ați făcut? spune el.

Alex nu răspunde. Toți trei stau în tăcere. Aerul devine dens din cauza aburilor ce se ridică din fierbător și din cănile lor.

Stanley e pe punctul de a repeta întrebarea când afară se aud pași care scrâșnesc pe trotuar. Ușa se clatină în balamale și e oprită cu zgomot de încuietoare. Se aude un ciocănit rapid. Stanley se întoarce încordat. Umbra unui cot apare și dispare la marginea sticlei date cu vopsea.

Stanley se uită la Alex, apoi la Lyn. Lyn își examinează venele de pe braț. Alex își aprinde o țigară, stinge chibritul. După o vreme, persoana din fața ușii pleacă fără să mai bată. Bâiguie ca pentru sine ceva de neînțeles. Stanley îi recunoaște vocea: poetul, omul cu reclamele, bețivul.

Lyn ridică privirea zâmbind trist. Charlie, spune ea.

Da, spune Alex. Presupun că iar a uitat.

Se apleacă în față, ca un copac cu crengile acoperite de gheață și trage mai aproape de el capacul unei cutii de maioneză.

Poate că e doar un jurnal. Un catalog de impresii. Un atlas psiho-geografic. O hartă a rătăcirilor. E firul pe care l-am depănat prin labirintul invizibil, în cazul în care ar apărea cineva care să vrea să reconstituie drumul pe care l-am parcurs. Exploratorul care, odată ajuns în vârf, înjură când găsește piconul celui de dinaintea lui nu poate fi numit explorator, ci doar un cuceritor și un golan. Orice inițiativă meritorie e o colaborare, o conspirație, o serie de mesaje codate, transmise de-a lungul anilor de la un necunoscut la altul. Aceasta era natura demersului nostru la Paris.

Stanley n-ar ști să spună dacă aceste vorbe erau menite să-i răspundă la întrebare. Din țigara lui Alex se ridică o șuviță lungă de fum acru; trage din ea doar cât s-o țină aprinsă, scutură cenușa în capac. Trecerea timpului în interiorul

încăperii pare legată de acea țigară: ca și cum gestul de a fuma ar fi redus timpul la o simplă târâre. Stanley se fâțâie pe scaun. A uitat cât de mult îi urăște pe drogați.

În ceea ce privește metoda, spune Alex, pur și simplu coboram în stradă. Nu aveam nicio destinație prestabilită, nicio așteptare legată de ceea ce am putea descoperi. Întâmplarea și hazardul erau modalitatea noastră de a lua totul de la început. Căutam semnale și urme cu ajutorul antenei precise a dorințelor noastre. Chiar dacă pare o acțiune lipsită de eforturi, te asigur că n-a fost așa. Îți cerea dedicare și o rezistență ieșită din comun, pentru că dușmanul stătea mereu la pândă în noi. Dorința e înșelătoare, nu vrea decât să fie satisfăcută, și astfel e mereu dispusă să accepte compromisuri dezastruoase. Am acumulat vise ca pirații care adună comori și, așa cum se întâmplă cu toate comorile adevărate, ele au generat în timp hărți. În acele zile vorbeam adesea despre un oraș – imaginar, dar cu toate astea realizabil – care să fie construit cu niciun alt scop decât acela de a înlesni jocul. Obstacolul cel mai mare îl constituia bineînțeles arhitectura. Dorința e trecătoare; arhitectura în schimb, nu. Astfel, dorința încearcă să se adapteze arhitecturii. Joaca se profesionalizează. Plăcerea devine rutină. Nu aveam nicio soluție la această problemă. Ne imaginam că în orașul visurilor noastre, fiecare om va sălășlui în propria lui catedrală. Dar, de-a lungul anilor, singurul rezultat pe care am reușit să-l obțin…

Alex își duce țigara la gură, ridică acul și pipeta de pe masă, le trece în mâna stângă și își scoate țigara din gură.

… e o fortăreață, spune el. O citadelă. Vezi tu, partea cea mai bună în a avea o obișnuință este că știi întotdeauna care ți-e dorința și că dorința aceea este a ta. Nu e ca atunci când vrei să cumperi un Oldsmobile nou. Închide dorințele mai neînsemnate în chihlimbar, ca să le poți examina cu o privire detașată. Nu am uitat de orașul pe care-l căutam. M-am plimbat cândva pe străzile lui și cred că va veni și ziua când voi avea din nou ocazia să o fac. Trebuie să-ți mărturisesc că am așteptări mari în privința Las Vegasului. Vor fi cu siguranță înșelate.

Lyn oftează, se apleacă, deschide pachetul de Lucky Strike de pe măsuța joasă, își aprinde o țigară. Își dă capul pe spate când suflă primul fum, ca amanta unui gangster într-un film. Apoi ia o carte de pe podea – pe cotor scrie *Ascultă, omulețule*! – și se întoarce în dormitor, desfăcându-și în mers cordonul halatului. Când dă colțul, kimono-ul îi alunecă de pe umeri și cade pe podea. Alex nu se uită nici la ea, nici la nimic altceva. Își duce țigara la buze și vârful acesteia strălucește. N-a fumat nici măcar o treime.

Scuză-mă, Alex, spune Stanley. Crezi că aș putea să folosesc pentru o clipă baia?

Dulia atârnată deasupra veceului e goală. Pe rezervor, Stanley zărește o cutie de chibrituri și o candelă, apoi închide ușa. Aproape că nici n-apucă să-și dea jos pantalonii, că Alex începe din nou să bată la mașină: o explozie inițială, urmată de țăcănitul sporadic al tastelor și de șuieratul ocazional al carului împins la capăt. Se insinuează pauze lungi. În curând, Stanley ajunge să numere cu atâta ușurință literele fiecărui cuvânt, încât e tentat să le ghicească. Se gândește la Welles, și-l imaginează pe bărbatul gras stând la propria masă de scris. Triunghiul format de ochii, degetele și paginile ce ies rând pe rând din mașină. Stanley închide ochii și își întinde degetele arcuite spre o tastatură imaginară.

Trage apa după ce termină, își scoate geaca și cămașa și își spală fața, gâtul, brațele și pieptul în chiuvetă. Oglinda de deasupra dulapului e pătată: e pe punctul de a o șterge cu un prosop, când realizează că petele sunt litere care abia se mai văd, scrise cu un creion pentru fard. Apropie candela de oglindă, se uită mai atent. Scrisul grăbit, cu litere zimțate, e distinctiv, familiar: se potrivește cu cel al sloganurilor pe care le-a citit seara trecută pe pereții cafenelei. CEEA CE VEZI ESTE FAȚA LUI DUMNEZEU, scrie pe oglindă.

Stanley se usucă și se îmbracă, așteaptă ca sunetul tastelor să se întețească, înainte să stingă candela și să iasă pe ușă. În dreptunghiul de lumină care duce spre dormitor, vede picioarele albe ale lui Lyn, cu tălpile întoarse în jos la marginea saltelei. Piciorul drept e nemișcat; cel stâng se ridică și coboară, asemenea sondelor de lângă canale. Alex nu-și ridică privirea spre Stanley, nici măcar atunci când nu scrie. Țigara Lucky Strike îi atârnă uitată între buze, arsă până la filtru. Stanley iese pe ușă înainte ca cenușa să cadă.

42.

Pe drumul înapoi spre Horizon Court, Stanley trece pe lângă o mică prăvălie care tocmai se deschide: managerul proptește ușa, apoi se duce în spate și intră într-un spațiu de depozitare ca să scoată produsele. Femeia de la casă răsfoiește un catalog. Stanley se furișează printre rafturi și mese, nimeni nu-l observă când intră și iese. Pleacă cu o nouă pereche de blugi, o cămașă nouă, cu o pereche de pantaloni marinărești din gabardină care i-au făcut cu ochiul. Două case mai jos, fură o sticluță cu alcool izopropilic de la un farmacist care stă de vorbă la telefon cu contabilul. De ce-și mai bate lumea capul să plătească? se întreabă Stanley.

Bate la ușă în felul în care a convenit cu Claudio – ar fi bine ca puștiul să nu mai doarmă –, apoi se duce până la colț. După ce se asigură că nu vine nimeni, se întoarce, ciocăne de două ori și ușa se deschide.

Claudio se ascunde după cadrul ușii, tot în boxeri. Pe unde ai umblat? spune el. Am fost foarte îngrijorat.

Puteai să mă întrebi unde merg.

Dormeam.

Stanley depune hainele pe tejgheaua acoperită cu sticlă. Nu dormeai chiar așa de adânc, spune el. Hei, ia aruncă o privire la chestiile astea de care am făcut rost. Îți plac pantalonii ăștia?

Asta ai făcut atâtea ore? Ai căutat pantaloni?

Relaxează-te, puștiule. Am avut ceva de rezolvat. O să avem bani în seara asta.

Bani? Ce bani?

O sumă babană. O sută cincizeci de verzișori.

Ochii lui Claudio se lărgesc; gura lui se deschide în formă de O. Ce? spune el. E adevărat? De unde o să vină banii ăștia?

De la tipul ăla, Alex. Îți aduci aminte de el? L-am întâlnit aseară, la localul ăla. Din Anglia sau nu mai știu de unde. Are un nas mare.

Da, spune Claudio încruntat. Îmi aduc aminte. Am vorbit cu el. Mi s-a părut că ceva nu-i în regulă cu el și cu nevasta lui. Păreau ciudați.

Par un cuplu de drogați și de vagabonzi, ceea ce și sunt. Tocmai de aia merită să-i buzunărim un pic. Ne dau bani pentru droguri.

Stanley își scoate pantofii, apoi își trage fermoarul de la blugii murdari și îi dă jos. Îi pune pe tejghea și despăturește pantalonii de gabardină.

Scuze, spune Claudio. O să ne dea bani pentru ce? Pentru droguri?

Droguri, spune Stanley, trăgându-și pantalonii. Marfă, davă, căluț. Împrospătează-ți vocabularul, puștiule!

Narcotice?

Ce, dintr-odată o dai ca ăia din Comisia Kefauver[349]? Ce părere ai despre pantalonii ăștia? Destul de șic, hă? Se potrivesc cu cămașa?

Stanley, spune Claudio, despre ce vorbești? De unde o să faci rost de drogurile astea?

La naiba, ce-ar fi să te relaxezi? Sunt deja la mine. Le-am luat astă-noapte de la un tip mort.

Un tip mort? Unde e tipul ăsta mort? Unde sunt drogurile? Sunt aici? Dacă poliția…

Șșt, spune Stanley, punându-și mâna peste maxilarul lui Claudio, degetul mare pe buze. Ascultă, spune el. Drogurile pe care le-am găsit i le-am vândut deja lui Alex. Asta e șmecheria. I-am vândut de câțiva dolari și i-am spus că o să mai fac rost. În seara asta îmi dă banii. Într-o săptămână pleacă din oraș.

Îi luăm banii, spune Claudio, și nu-i dăm niciun drog. Asta e planul tău? Nu vom avea probleme din cauza asta?

M-am gândit la asta, spune Stanley, și la început ăsta a fost planul. Acum am o idee mai bună. Dacă îl fraierim așa cum spui tu, o să avem parte de cei o sută cincizeci de verzișori și poate de niște mustrări de conștiință. Dar dacă facem livrarea, asta ne-ar putea aduce același câștig, poate chiar unul mai mare. Problema merită studiată.

Dar cum? De unde o să faci rost de o asemenea cantitate de narcotice? Nu cunoaștem oameni pe care Alex să nu-i cunoască la rândul lui.

Cum naiba să nu cunoaștem, puștiule? spune Stanley. Cu Câinii de Coastă cum rămâne?

Ochii lui Claudio se îngustează; îl prinde pe Stanley de încheietura mâinilor și le îndepărtează cu o mișcare delicată. Despre ce naiba vorbești? murmură el.

E o idee genială, puștiule, spune Stanley. Ne rezolvă toate problemele. Punem mâna pe o grămadă de bani și scăpăm de clovnii ăia. Facem o masă rotundă cu ei, fumăm pipa păcii și ajungem la o înțelegere. Toată lumea o să plece acasă fericită.

Dar Câinii ne urăsc. Vor să ne omoare. I-am umilit.

Stanley face un pas în spate, își descheie cămașa. Nu-i înțelegi pe tipii ăștia așa de bine ca mine, spune el. Toate găștile sunt la fel, peste tot în lume. Toate găștile vor să dea marea lovitură, dar le lipsește imaginația. Îți garantez că știu ei pe cineva care să ne facă rost de ceea ce avem nevoie, și o să se bucure de partea de cașcaval pe care o vor primi. Voi sta de vorbă cu tipul ăla ca să punem lucrurile la punct, iar trecutul va fi dat uitării. El și cu mine vom fi amici pe viață.

Cine e tipul ăsta cu care vei vorbi?

Îl știi, spune Stanley. E tipul. Șeful lor. Freză ăla pe care l-am lovit la boașe. În ceilalți din gașca aia n-aș avea încredere nici să-i las să-mi facă un sandviș, dar cu tipul ăla cred c-o să mă înțeleg. E suficient de deștept ca să-și dea seama că e prost.

Stanley își pune cămașa cea nouă, o îndeasă în pantaloni: un amestec de vâscoză bej, dungi de culoare ocru, intercalate în material, coborând în paralel cu nasturii strălucitori de sidef. E arătoasă – exact ce-i trebuie pentru următoarea ocazie când o să se întâlnească cu Welles –, dar va trebui să aibă grijă când iese cu ea pe stradă. Orice polițist deștept își va da seama cum a făcut rost de ea.

Claudio stă deoparte, cu brațele încrucișate, degetul mare pe buze. Nu există altă modalitate? spune el. Altă modalitate de a face rost de bani?

Ce vrei să spui? Sunt o grămadă de modalități. Dar s-a ivit ocazia asta, așa că o să profităm de ea. E o lovitură rapidă, sigur, dar nu iese din teren. Așa că trebuie să încercăm. Cum arăt?

Stanley își netezește cămașa, întinde brațele, se întoarce. Claudio îi aruncă o privire îngrijorată. Arăți bine, spune el.

Dacă îți plac țoalele astea, pot să-ți fac rost și ție de unele. Păcălicii ăia din magazin…

Ideea asta a ta, spune Claudio. E prea periculoasă. Gașca. Poliția. Nu știm dacă Alex ăsta e de încredere. Asta e o infracțiune gravă, Stanley.

Te mai plângi mult? Să știi că nu diferă cu nimic de traversarea unei străzi. Poate că o să te calce un camionagiu dement. I se poate întâmpla oricui. Dar traversezi oricum, corect? Nu se poate altfel. Pușiule, trebuie să fii mai dur dacă vrei să reziști pe-aici. Nu poți să umbli mereu cu morcovul în cur.

Dar cu omul tău cum rămâne? spune Claudio. Cu poetul tău?

Ce-i cu el?

Omul tău nu poate să ne ajute să facem rost de ce ne trebuie? În așa fel încât să nu încălcăm nicio lege.

Stanley se gândește la asta. Apoi face un pas în față, trage de elasticul de la boxerii lui Claudio și-l plesnește ușor. Nu ține, spune el. De la tipul ăla vreau altceva.

Mai târziu, când hainele noi ale lui Stanley sunt atârnate deja pe sârmă, în timp ce urmărește curba netedă a spatelui lui Claudio legănându-se pe sub razele subțiri de lumină, își aduce aminte de ceva.

Azi-noapte mi-am schimbat din nou numele, spune el.

Claudio scoate un bolborosit slab, vocea lui e somnoroasă și încleiată.

Am spus că mi-am schimbat numele. Acum e Stanley Glass.

De ce?

Stanley își pune nasul între omoplații fini ai băiatului și inspiră. Era timpul, spune el.

Mmmm. Eu îți voi spune doar Stanley.

E-n regulă. A, și trebuie să furăm și o găleată.

O găleată?

Da, spune Stanley, scuipându-și pe buricele degetelor. Știi tu, o găleată. Pentru pești.

43.

Cadranul iluminat de la magazinul de feronerie de pe Windward le arată cât e ceasul: mai e puțin până la ora nouă. A trecut deja o oră de când plouă torențial, și nu pare că se va opri. Farurile mașinilor care se disting în depărtare, în traficul din sensul giratoriu, îl fac să pară un carusel plictisitor: de felul celor care se învârt încet, destinat bătrânilor și copiilor. Din timp în timp trece câte o mașină, picături mari de apă brăzdează aerul din fața lor, asemenea unor zgârieturi pe o peliculă întunecată.

Stanley și Claudio se pun la adăpost sub coloanele de la magazinele Forty-Niner și Semper's Men's Wear, trăgându-se lângă zid la fiecare rafală de vânt, privind picăturile care clipocesc pe fețele surâzătoare de pe coloanele de fontă. Ar cam fi cazul ca Stanley să pună mâna pe un ceas: de obicei estimează ora după lumina de afară, dar apusul din seara asta a fost stins de furtună și au ieșit în ploaie cu o oră mai devreme decât ar fi trebuit. Claudio e tăcut, ca și cum l-ar supăra ceva. Dacă tot sunt deja uzi până la piele, ar putea la fel de bine să se îndrepte spre casa lui Alex. Probabil că vor da de cineva pe acolo.

Arcadele de pe promenadă îi feresc cât de cât de apă până când ajung la jumătatea distanței ce-i separă de Club House; după aceea, se strecoară pe sub paravane de pânză cu gulerele suflecate. Când cotesc pe o stradă, văd trei siluete cu găleți în mâini și ziare folosite pe post de umbrelă trecând prin conul luminos al unui felinar. Siluetele strigă și lovesc cu pumnul în ușa apartamentului lui Alex și, după câteva clipe, dispar înăuntru.

Stanley își strânge umerii, traversează de două ori mai repede trotuarul. Claudio e chiar în spatele lui; Stanley aude picăturile de ploaie care se izbesc de găleata de tablă din mâna puștiului. În fața lor, prin locurile unde vopseaua neagră care acoperă ferestrele a sărit, pete de lumină roșie și portocalie se preling în întuneric, apoi dispar, blocate de umbrele celor din apartament. În curând, Stanley și Claudio sunt atât de aproape, încât pot auzi râsete și voci.

Bat la ușă și aceasta se deschide imediat. În cadru apare o față: poartă ochelari și barbișon, greu de distins în contralumină. Stanley nu-l știe. Pot să te ajut cu ceva, omule? spune acesta.

Stanley își șterge apa de ploaie de pe nas și buze. Alex e pe aici? spune el.

În cadrul ușii mai apare o siluetă, uitându-se peste umărul tipului cu barbișon: e Stuart, tipul cu barbă de la cafenea. Era printre cei trei care au sosit înaintea lor: are cămașa udă, translucidă, și în părul lui negru strălucesc picături de ploaie. Hei, spune el, îi recunosc pe șobolanii ăștia plouați.

Acum se aude vocea lui Alex: deja a venit tânărul Stanley? strigă el. Nu sta în ușă ca boul, Tony. Lasă-l să intre.

Ușa se deschide mai tare, împingând la o parte găleți puse una în alta: se lovesc unele de altele și de podeaua de beton. Stanley își scutură geaca udă leoarcă; Claudio scutură ploaia de pe găleata lor răsturnată și pășește înăuntru. Văd că ai adus lucrurile pe care ți le-am cerut, spune Alex. Dar ai venit cam devreme, nu-i așa?

Eu și cu prietenul meu am trecut la ora de vară cu o lună mai devreme, spune Stanley. Încercând să profite de ocazie.

Alex și Stuart chicotesc, iar Stanley cercetează camera cețoasă. Toate lăzile în care au fost portocale sunt ocupate; alți tipi tineri stau turcește pe podea, iar din mâinile lor palmate se ridică fum de marijuana. Pe scaunul de la mașina de scris stă un negru arătos; când ochii lui îi întâlnesc pe-ai lui Stanley, tipul îi zâmbește rezervat. Din partea celorlalți, doar priviri suspicioase: privirile lor se mută de la Stanley la Claudio, de la Claudio la Alex și înapoi.

Prieteni, spune Alex, aș vrea să faceți cunoștință – dacă încă nu ați făcut-o – cu Stanley și Claudio, doi mardeiași pe care i-am întâlnit de curând și care încep să-și arate interesul față de artă, poezie și alte lucruri rafinate. Domnilor, este responsabilitatea noastră ca acești puștani să nu cadă în abisul crimei.

O voce din colț: poate că ăștia doi o să ne scape pe toți de artă și de poezie, spune el. O să ne transforme în niște infractori onești.

E Charlie. Stanley aproape că nu-l recunoaște: pare lucid, sau aproape. Se uită spre ei cu un zâmbet subțire și o privire de cunoscător, dar nu e convingător. E o privire care spune: *te-am prins cu mâța în sac, amice, dar nu mai știu ce mâță.* Stanley își păstrează calmul, râde un pic la gluma lui Charlie. E singurul.

Din stânga, în sensul acelor de ceasornic, faceți cunoștință cu Bob, Bruce, Milton, Saul, Maurice, Jimmy, Charlie, Stuart, pe care-l cunoașteți, și cu Tony, portarul nostru. Stanley, lasă-ți geaca la prietenul tău și vino cu mine.

În dormitor – cearșafuri aruncate care încotro pe salteaua goală, tablouri indescifrabile cu vopseaua scursă, prinse de perete –, Alex îi ia lui Stanley geaca și-i dă un teanc de bancnote. Numără-i, spune el și Stanley se conformează: o sută

cincizeci. Dă din cap, iar Alex îl gonește înapoi în camera principală.

Stuart și alți câțiva tipi au reluat o discuție care pare să fie una dintre preferatele lor. Unul dintre tipii noi – cărnos, fals profesoral, probabil gay, sorbind vin dintr-o cană de cafea – are cuvântul. *Bineînțeles* că poemele ar trebui să fie ca picturile! spune tipul. De ce n-ar fi așa? Adică, *ut pictura poesis,* omule: asta e toată istoria genului într-o singură frază. Se regăsește și la Horațiu – iar Horațiu nu făcea decât să-l citeze pe Simonides. Impactul imediat al imaginii, spațiul negativ al paginii goale, adâncimea posibilului detaliu. Asta ne dorim cu toții, nu-i așa?

Nu-s prea convins, spune tipul de culoare, Milton. Câți dintre poeții din această încăpere sunt și pictori? Cam toți, dacă nu mă înșel. Dacă ești mulțumit de unul, de ce să te mai preocupe celălalt?

Tony, stând în continuare lângă ușă, îi face semn lui Alex să se apropie, îi șoptește ceva la ureche. Se uită direct la Stanley și la Claudio, e nemulțumit în legătură cu ceva. Stanley nu aude ce spune.

Stuart se ceartă cu profesorul bondoc. N-ai fost la lectura de la *Coastlines,* Bruce, spune el. Dacă ai fi venit, sunt absolut convins că n-ai mai râcâi căcaturile astea. Ginsberg nu e un pictor, omule. Ia cel mai agresiv tablou la care te poți gândi – ia Capela Sixtină, pentru numele lui Dumnezeu – și tot ești super departe de chestia pe care a citit-o. Ești setat pe un fel de trip muzealo-academic, omule. Umpli borcănele cu formaldehidă. Îmi plac tablourile, dar ele nu există *în timp.* Poeziile nu se întâmplă pe pagină. Sunt făcute din respirație vie.

Ginsberg? spune cineva. E celebritatea aia care face striptease, nu?

… *e doar teatru,* murmură cineva în barbă.

Deci care e faza cu teatrul? spune Stuart. Poezia are nevoie de mai mult teatru! Are nevoie de mai multă muzică! Scoateți-o din pagină și aduceți-o pe scenă, omule! Să curgă sângele prin venele alea de hârtie!

Oh, Iisuse, spune Bruce, umplându-și cana dintr-o carafă de un galon de pe podea, iar începem cu tâmpenia aia de canto-jazz.

În partea cealaltă a încăperii, Alex își odihnește mâna ca un unchi pe umărul lui Tony, și îi arată degetul mijlociu. Tony nu mai scoate nicio vorbă.

Poeții și pictorii n-ar trebui să se mai considere unii pe alții oponenți, spune Stuart, ci să se apuce să imite jazzul. Eliberați formele! Eliminați falsele bariere dintre artă și viață! Doar așa

vom putea ajunge la oameni, frate. E un război de gherilă. În zilele noastre, toată lumea e însetată de imagine, toată lumea e hipnotizată. Atacul frontal nu e bun. Trebuie să pătrunzi prin ureche, trebuie să comunici cu ochiul interior, ochiul care nu poate fi păcălit de vreo proiecție subliminală.

Charlie intervine în discuție, vocea lui e prea puternică pentru mica încăpere. Uau, Trigger! spune el. Ai reușit să mă confuzezi. Vorbim despre poezie sau despre publicitate?

Stuart și Bruce îi aruncă priviri aspre, exasperați, perplecși, scoși din ritmul lor. În liniștea neașteptată, vocea joasă a lui Tony răzbate prin încăpere: *pe lângă faptul că sunt niște frumușei care învârt droguri,* spune el, *în plus mai sunt și pederaști.*

Dați-mi voie să vă dezvălui un secret de breaslă, spune Charlie. Asta e zona mea de competență, înțelegeți? Știți ce e și mai eficient în vânzarea produselor decât proiecțiile subliminale? Proiecțiile super-liminale, omule! Asta ca să știți și voi! Voi vorbiți despre oameni ca și cum ar fi niște oi, ca și cum n-ar fi în stare să gândească pentru ei înșiși, ca și cum, dacă n-ar fi așa proști, ar fi chiar aici pe malul oceanului împreună cu noi, pictând tablouri, scriind poezii, dormind pe nisip, trăind din carnea de cal cumpărată de la pet shop. Adevărul e că *le place* să fie prostiți. Vor ca cineva să le spună ce să facă, ce să-și dorească, ce să le placă. Își iubesc iluziile. Ca și noi, corect? Dar noi credem că iluziile noastre sunt *mai bune.* Dacă vreți să schimbați lumea, începeți să dați atenție gradului de rigiditate. Cum obișnuiam să spunem la birou: *nu poți vinde un om care nu ascultă*!

În jurul lui Charlie clocotește un val de proteste; zâmbește afectat, mulțumit de sine însuși. Astea-s o grămadă de aiureli cinice, omule, spune Milton cu voce joasă.

Ei na, spune Charlie. Sunt considerat cinic doar pentru faptul că nu sunt licențiat în științe? Mi-ar plăcea să greșesc în legătură cu asta, crede-mă. Greșesc, Alex? Ce părere au prietenii tăi deviaționiști de stânga? Dacă le dai oamenilor posibilitatea să aleagă între dragoste și un tocător de gunoi, cei mai mulți aleg tocătorul. Corect?

Alex își întoarce profilul spre Tony, schițând vag un zâmbet superior. Cred că ai demonstrat ce aveai de demonstrat, Charlie, spune el.

Nu încerc să *demonstrez* nimic, spune Charlie. Vocea lui e ușor stridentă și își duce mâinile la față: seamănă un pic cu Jack Benny[50], un pic cu un copil chinuit. Îi tremură mâinile. Vreau doar să aflu ce-ar trebui să *fac,* spune el. Ce-ar trebui să *scriu.* Vreau să fiu onest, vreau să mă lepăd de Moloch și de

toată lucrarea sa, nu vreau să înrăutățesc și mai mult starea lumii. Cum aș putea să fac asta, Alex?

Alex se sprijină de perete cu brațele încrucișate, cu capul în piept. Toată lumea e cu ochii pe el, în afară de Claudio, care se uită la Stanley. Stanley își dă seama că oamenii de aici îl tratează pe Alex ca și cum ar fi celebru sau cam așa ceva. Poate că așa și e.

Când vorbește Alex, se adresează mai degrabă celorlalți oameni adunați în încăpere decât lui Charlie. Sarcina scriitorului e să înregistreze timpurile pe care le trăiește. Să stea deoparte, în calitate de martor.

Oh! spune Charlie, pocnind din degete, apoi plesnindu-și genunchii, ridicându-se în picioare. Ei bine, acum totul e clar! Doamne, ce tont sunt! În tot timpul ăsta, încercam să *creez* ceva. Cred că dacă vreau să fac asta, trebuie să mă apuc de pictură. Nu, Stuart? Sau poate că ar trebui să mă întorc la firma de publicitate. Acolo aș putea fi *foarte* creativ. Hei, Alex, crezi că pot să trec pe la veceu pentru câteva minute? Trebuie să mă cac.

Bănuiesc că mai știi unde e, spune Alex. Și cum funcționează.

Charlie traversează camera, ocolind în vârful picioarelor lăzile și cănile cu vin. Chiar mi-ar fi plăcut să prinzi lectura de la *Coastlines,* Charlie, îi spune Stuart în timp ce trece pe lângă el. Să știi că tipul ăla, Ginsberg, a scris și el reclame.

Ginsberg *încă* mai scrie reclame, i-o întoarce Charlie. Îl bârfiți mereu pe Larry Lipton cum că a ajuns să vândă generația beat ca pe săpun, dar adevărata voastră nemulțumire e că nu o face suficient de mișto. *Poetul stă întotdeauna gol în fața lumii*! Minunat! Hei, Alex, tocmai mi-am făcut câteva fotografii Polaroid la sculă. Crezi că cei de la Evergreen Review vor dori să le publice?

Charlie intră în baie, închide ușa, înjură, o deschide din nou ca să găsească chibriturile și lumânarea. Nu știu ce dracu' vrei, Charlie, strigă Bruce.

Vreau dracului ceva de băut, mormăie Charlie și închide din nou ușa.

Toată lumea se uită în gol, își ferește privirea. Încăperea începe să miroasă urât. Prea multe corpuri și prea puține băi. În afară de jetul de urină al lui Charlie nu se aude nimic, apoi e doar liniște. Două mâini se întind în același timp spre carafa de vin; ambele se retrag stângaci. Cineva, poate Maurice, poate Bob, se îndreaptă spre vechiul aparat de radio Zenith, însă Milton îl interceptează cu o palmă ridicată. Ascultă, spune el. Cred că s-a oprit ploaia.

Cât ai zice pește, bărbații sunt în picioare, își pun hainele, dau gălețile din mână în mână. Stanley și Claudio stau aproape unul de altul, sunt luați pe sus de grup și se trezesc în stradă. În aer stăruie o ceață lipicioasă. Norii denși și rapizi strălucesc verde-lichen în lumina lunii, însă Stanley nu reușește să vadă luna.

Charlie îi ajunge din urmă, încheindu-se încă la pantaloni, în timp ce Alex zăvorăște ușa. N-ai șters oglinda! spune el, bătându-l pe Alex pe umăr. Apoi o ia înainte, vocea lui explodând în sunete ce par a fi de bucurie. Stuart! strigă el. Nu a șters-o! Chestia pe care mi-ai scris-o pe oglindă e în continuare pe oglindă!

Se îndreaptă spre promenadă, formând o coloană neglijentă, grupuri de câte doi-trei, legănându-și nepăsători gălețile. Din bălțile adânci formate în asfaltul peticit se reflectă porțiuni ale cerului și lămpile stradale. Stanley zărește focuri aprinse în depărtare pe plajă, umbre ce trec de la una la alta.

El și Claudio merg fără să scoată o vorbă, închizând coloana. Claudio habar n-are ce au de gând să facă. Nu că n-ar fi înțeles ce i-a spus Stanley; puștiul e destul de prezent. Doar că e super setat pe ideea de a-l urma pe Stanley orice-ar fi, indiferent de motivele acțiunilor sale. Stanley crede că ar trebui să fie recunoscător pentru asta, în schimb situația îl enervează un pic.

Deci apartamentul ăla e al lui Alex, spune Claudio după un timp, dar să înțeleg că înainte a fost al lui Charlie? Sau cum?

Habar n-am, puștiule.

Se țin după ei, târșâindu-și picioarele. Cei din față au ajuns deja pe promenadă și se îndreaptă spre plajă.

Claudio încearcă din nou. Charlie era nefericit, spune el. Știi de ce?

Cred că se teme c-ar putea fi un tip fals și-un clovn.

Dar de ce îi e teamă de asta?

Nu știu. Poate pentru că așa e. Știi ce, de ce nu alergi până în față să-l întrebi?

Nu vrea să rănească lumea, spune Claudio, Dar cum ar putea un poem să rănească lumea? Cum ar putea face ceva? Eu asta nu înțeleg.

Când ajunge pe plajă, coloana se destramă, învălmășindu-se ca o frânghie căreia i s-a dat drumul. Trec pe lângă oameni: o femeie și doi tipi mai tineri, complet dezbrăcați, aflați în drum spre apă. Nimeni nu se uită la ei de două ori. În cercul de lumină aruncat de cel mai îndepărtat foc, un tip cu pieptul dezgolit și purtând ochelari de soare bate, fără prea mult talent, la o pereche de tobe cubaneze cu sunet înalt. Tobele arată și

sună ca și cum ar fi de jucărie. Un ritm răzbate prin zgomotul valurilor, se disipează, apoi crește din nou în intensitate.

Milton își verifică ceasul. În zece minute e maximul fluxului, spune el.

Imbecilii ăștia ar face bine să-și stingă luminile, altfel o să sperie toți peștii, spune Stuart.

O motocicletă pufăie pe șosea, îndreptându-se spre sensul giratoriu. De undeva din apropierea câmpurilor petroliere se aud câteva bubuituri puternice care ar putea fi rateuri sau împușcături.

Zece minute, deci? spune Alex, căutându-se prin buzunarele salopetei de blugi. Are cineva chef să jucăm un pinball înainte să se închide sălile de joc?

Stanley rânjește; se simte ca și cum i-ar fi citit gândurile. Ia-o înainte, amice, spune el. Pentru mine asta e ceva de bază.

Pășesc din nou pe scândurile de lemn. Claudio, Charlie și unul dintre ceilalți – Jimmy? Saul? – se rup de grup ca să-i urmeze. În timp ce se îndepărtează, Stuart strigă după ei. *Ne îndreptăm spre sud, unde e mai întuneric*! spune el. Alex ridică o mână în semn de aprobare vagă, fără să se întoarcă. Charlie a dispărut încă înainte să apuce să traverseze promenada: probabil s-a dus să-și cumpere ceva de băut, se gândește Stanley.

Sala de jocuri e un vechi salon de bingo Bridgo, mic și murdar și plin de automate care arată ca și cum ar fi fost aruncate dintr-un camion. Reclama atârnată de colonadă era probabil nouă în urmă cu zece ani, ceea ce înseamnă că e mai recentă decât reclama de pe clădirea de lângă, cu ferestrele bătute în cuie, care probabil că fusese nouă prin 1930. Interiorul e dat cu var pe un sfert, ca și cum cineva s-ar fi oprit fix în timp ce dădea cu pensula undeva înspre jumătatea peretelui de pe partea stângă când au rămas fără bani și fără vopsea, sau poate și-au dat seama că nimănui nu-i pasă. Un val de zgomote stridente se revarsă prin ferestre și ricoșează de cărămizi: clopote și bufnituri, fluiere mecanice, melodii sentimentale la celestă.

Înăuntru e mulțimea obișnuită: soldați, marinari, muncitori, mexicani, golani. Câteva prostituate cu înfățișare deprimantă zăbovesc în ușă și lângă ferestre, cerând bani trecătorilor. Câinii sunt și ei prezenți, chiar dacă nu foarte mulți: sunt doar trei și stau cu spatele la ușă. Agresează un automat Daisy May. Albinosul e printre ei.

Stanley pune câteva monede în palma lui Claudio, îl parchează în fața unui străvechi și șubred automat Bingo Bango. Mă întorc într-un minut, spune el. Să nu te miști de-aici!

Traversează încăperea și-l bate pe Albinos pe umăr înainte ca vreunul dintre ei să apuce să-l vadă venind. Nu e greu. Stanley își lasă greutatea pe spate, bine plantat pe picioare, în caz că cineva ar încerca să-l lovească.

Albinosul se întoarce, are o reacție întârziată. Pentru o clipă, panica îi scânteiază în ochi; apoi o maschează cu un zâmbet de hienă. Ei, ia te uită, spune el. Cineva ar putea să ne-o sugă în seara asta dup…

Fleanca, cap sec. Îl caut pe șeful tău.

Albinosul își îndreaptă umerii și strânge din maxilar, se umflă ca un păun, dar vocea lui e clară și respiră pe nas: n-o să încerce nicio șmecherie. Pe *cine*? spune el.

M-ai auzit. Unde e?

Probabil la ultimul loc de muncă de unde mi-am dat demisia, boule. Nu am niciun șef.

Bine, deșteptule. Atunci unde e clovnul care gândește în locul tău? Știi despre cine vorbesc. Nu te comporta ca un fraier.

Nu e rândul meu să am grijă de el, secătură. Crezi că-s secretara lui?

Nu mă interesezi deloc, amice. Când îl vezi, spune-i că eu și tovarășul meu vrem să demarăm o afacere pe țărm. Dacă vrea și el o parte, ar fi bine să-mi dea cât mai repede de știre. N-am de gând să umblu după el.

Rânjetul Albinosului se ofilește, ca și cum i-ar fi obosit mușchii feței; își examinează conținutul creierului în căutarea unui răspuns inteligent. Stanley se dă încet înapoi până în momentul în care Albinosul deschide din nou gura. Apoi se rotește pe călcâie și pleacă.

Claudio îl urmărește cu privirea panicată; se urnește, îl întâlnește pe Stanley la jumătatea distanței. Ce faci? șoptește el. De ce te duci la tipii ăia?

Știi bine de ce, puștiule, spune Stanley. Uite ce e, acum nu putem vorbi despre asta. Vreau să ai grijă de ceva.

Scoate teancul de bancnote primit de la Alex și-l înghesuie în mâna lui Claudio. Ochii lui Claudio se lărgesc, îi cade fața. Termină, spune Stanley. Uită-te la mine. Dacă îi vezi pe derbedeii ăia făcând vreo mișcare – adică dacă vin încoace, înțelegi? – atunci mă anunți imediat. Dacă cineva dă cu pumnul, atunci o întinzi rapid. Ne vedem la ascunzătoare.

Alex și tovarășul lui joacă la două automate aflate unul lângă altul în capătul îndepărtat al încăperii, un Shoot The Moon și un Mercury, capetele lor umede din cauza cețiii se conturează pe fundalul rachetelor pictate pe sticla ce acoperă aparatele. Alex se pricepe: zgâlțâie automatul cu finețe și pricepere, ținând și o cuvântare în timp ce joacă. Adevăratul

farmec al pinball-ului, spune el, rezidă în întruchiparea mecanismelor sociale rigide care ne țin captivi. Să joci înseamnă să lovești în ele la modul simbolic. Pinball-ul și jazzul sunt două dintre cele mai bune lucruri pe care țara ta le-a dat lumii și ambele se nasc din același spirit de frondă.

Stanley trece de ei spre un automat Arabian Nights. Aruncă o monedă de zece cenți în aparat și sticla se luminează: o dansatoare cu văl, un sultan cu turban, înconjurat de fete pieptoase din harem. Sultanul e elegant și impunător. Citește cu voce tare dintr-o carte masivă; Stanley se gândește la Welles și zâmbește. Estimează că nu are prea mult timp, așa că trage arcul, lansează prima bilă și o lasă să cadă. Procedează la fel și cu a doua și a treia. Apoi începe să joace pe bune, adunând puncte în grabă, încetinind atunci când simte prezența lui Alex în spatele său. Nu-i rău, spune Alex când jocul se termină.

Mersi. Nici tu nu te descurci prea rău.

Obișnuiam să joc destul de des la Paris. Mi-e teamă că am ruginit un pic.

Stanley bagă mâna în buzunar, scoate încă o monedă. Mai avem timp să jucăm una? spune el.

De ce nu? Bănuiesc că peștele o să aștepte.

Vrei să-ți câștigi banii înapoi?

În timp ce Alex se avântă în joc – presând cu genunchii și coatele în carcasa automatului, sucindu-l, schimbând traiectoria micilor bile argintii – Albinosul și acoliții lui prostănaci ies din sală, arătându-i lui Stanley degetul mijlociu. Claudio pare să se relaxeze un pic. Prin ferestre se insinuează o briză ușoară, iar Stanley observă că valurile sunt luminate de lună; probabil că norii de ploaie s-au risipit. Automatul de pinball geme sub greutatea lui Alex. Luminile care afișează scorul se aprind rând pe rând pe sticlă; mașina cloncăne și sună.

În curând îi vine rândul lui Stanley. Nici măcar nu se uită la scorul lui Alex. La câteva momente după ce și-a lansat bila, Alex începe să râdă; scoate o bancnotă de cinci dolari din portofel, o împăturește în două, o pune pe marginea aparatului. Ah, dar ești un escroc dat naibii, Stanley, spune el. Acum du-te cât poți tu de mult. Merită să dau cinci dolari doar ca să-ți urmăresc jocul, ticălos magnific ce ești.

Stanley nu zgâlțâie aparatul, nu a încercat niciodată, nu prea știe cum se face. Nu atinge nimic în afară de butoanele de flipper. Cel stâng e un pic cam prost; câteodată vede unde se îndreaptă bila, dar nu poate să facă nimic, iar asta îl enervează. Ochii lui urmăresc dâra argintie în timp ce ricoșează între amortizoare. Se aprind luminile de la capcane; mașina vomită

bile gratis. Trei milioane de puncte. Patru milioane. Cinci. Plictisit, Claudio bate cu degetele un ritm de mambo pe găleata de tablă. Stanley e în continuare la prima bilă. Dulce Iisuse, îi șoptește Alex lui Claudio. Așa ceva n-am mai văzut.

Până la urmă, atinge punctajul maxim. Stanley bagă bancnota de cinci, apoi rupe hârtiuța cu bilele gratuite și i le dă lui Alex. Deci, cine are chef de pescuit?

Îl găsesc pe Stuart și pe ceilalți în apropiere de canalul prin care se pătrunde în noul port. Stuart și Milton sunt la marginea apei, uitându-se în adâncul canalului, ale cărui maluri se văd desenate sub luna ce tocmai se arată. Ceilalți stau ceva mai în spate pe nisipul uscat, printre găleți goale și încălțări aruncate de-a valma. Grupul s-a extins: a venit și Lyn, cu încă trei femei, fețe de care Stanley își aduce aminte de la cafenea. Charlie e și el prin apropiere, ceva mai departe de ceilalți, bând tacticos dintr-o sticlă învelită într-o pungă de hârtie.

Una dintre femei îl salută pe Claudio spunându-i pe nume; probabil că a făcut cunoștință cu ea noaptea trecută, când Stanley era plecat cu Welles. În timp ce Claudio vorbește cu ea, Stanley își scoate pantofii ca să li se alăture lui Milton și Stuart. În timp ce se apropie, Stuart îi face semn cu mâna ridicată să fie prudent, cu toate că Stanley nu face deloc zgomot.

Stanley se ghemuiește între ei, urmărind valurile. Câțiva pești argintii zvelți – poate de vreo cincisprezece centimetri lungime – înoată în siajul ultimului val, apar pentru o clipă la suprafață, apoi dispar. Hei, șoptește Stanley. Ce căutăm?

Stuart se uită cu ochii strânși la ocean, trăsăturile lui de om corpolent sunt aprige și alerte. Pește, spune el.

Un alt pește argintiu trece ca o săgeată prin apa puțin adâncă, brăzdând apa cu spatele lui neted. Stanley se uită la Stuart, apoi la Milton. Ce facem când îi vedem? spune el.

Îi prindem, spune Stuart.

Cu ce? Avem plase?

Nu avem nevoie de plase, spune Milton. Folosește-ți mâinile. Îi prinzi și-i arunci în găleată. Sunt ușor de prins.

Stuart își păstrează încă expresia de Bomba-băiatul-din-junglă[51], cercetând spuma albă. Stanley se uită dincolo de el. Vreo douăzeci sau treizeci de peștișori mici înoată de-a lungul malului apei, între locul în care se află ei și debarcaderul pe jumătate terminat. Uitându-se spre nord, observă și mai mulți. Cum ar trebui să arate? spune el.

Ca niște sardine mari, spune Milton. Doișpe-cinșpe centimetri. Subțiri și argintii. La început o să vezi câțiva masculi: sunt santinelele. Inspectează plaja, se asigură că nu e niciun pericol. Apoi apar și domnișoarele, ca să depună ouăle.

Stanley arată cu degetul. Alea sunt santinelele? spune el.

Milton și Stuart se apleacă în față. Amândoi își presează câte o palmă de nisipul ud, ca să-și țină echilibrul și își duc cealaltă mână la ochi ca să și-i ferească de lumina lunii. În poziția asta arată ca două garguie sau ca niște lei de piatră. Măi să fie, spune Milton.

Stuart se uită peste umăr. Pregătește-te! latră el. Vin încoace.

În decurs de doar câteva minute, nisipul mișună de pești care se zbat. Mulțimea de pe plajă își suflecă pantalonii, aleargă spre mal răcnind și ovaționând; Claudio sare în apă cu un icnet, apoi înaintează ca să-și umple găleata cu apă de mare. Primul val care mătură gleznele goale ale lui Stanley îi amorțește pielea, tremurul îi cuprinde întregul trup. Abia poate să facă un pas fără să simtă sub tălpi ceva care se zvârcolește. Apa sărată îi trece prin bandaj, îi înțeapă rana. Se apleacă, înhață pești alunecoși între degetele vinețiii, înțepenite, ridică prada și o aruncă în găleata pe care Claudio o ține în expectativă.

Fiecare val aduce noi și noi pești, care se zvârcolesc și se răsucesc în aer, aterizând cu coada în nisip. De-a lungul țărmului, petice întregi de plajă strălucesc în lumina lunii, ca și cum acolo s-ar fi spart niște oglinzi și cioburile lor ar fi prins viață. Stuart și prietenii lui aleargă prin apă, râzând și clănțănind din dinți. *Nu lua mai mulți decât poți mânca,* spune Milton. *Mai lasă și pentru următoarea lună nouă.* Alex ține un pește mic în căușul palmei, ținându-i capul cu degetul mare încovoiat; îi șoptește ceva, apoi îi dă drumul înapoi în apă.

Gălețile s-au umplut și oamenii se întorc fără grabă pe nisipul uscat. Cineva cântă un pasaj melancolic la chitară: *Mi-ar plăcea să fiu o aterină, să înot în marea rece și adâncă,* cântă ea. *Toți oamenii voștri frumoși ar încerca să mă prindă.* Stuart aleargă după una dintre femei prin apa până la genunchi, încercând să-i bage un pește în bluză. Charlie i-a furat pantofii lui Alex și i-a pus în picioare; sunt prea mici pentru el. Dansează în vârful picioarelor, fluturând sticla în aer, mișcându-și șoldurile și zbierând haotic, în stil scoțian, apăsând r-urile. Iamb troheu! strigă el. Îți place piciorul meu metric, omule? Gicuțu e lung!

Stanley simte că nu mai are mult și rămâne fără suflu – din cauza frigului, din cauza efortului de a prinde pește și de asemenea din cauza a altceva: o senzație străină pe care îi e greu să o numească. O uimire lucidă. Senzația fragilă și tristă indusă de ancorarea în prezent și de trecerea clipelor. Luna joasă răzbate pentru o secundă printre nori și Stanley se gândește la acea minge de foc pe care a văzut-o în deșert și la cum s-a simțit când a văzut-o. Se gândește și la *Hoțul de*

oglinzi – se gândește la ea în felul în care obișnuia să se gândească, în felul în care n-a mai fost în stare să o facă de când a ajuns aici, de când i-a luat urma lui Welles, ca și cum Welles i-ar fi blocat cumva procesul gândirii. Acum Stanley își aduce aminte. Există anumite momente care fac legătura cu alte lumi, spre lumea căreia Stanley e convins că îi aparține. Cartea e o hartă care-l va duce acolo, o parolă care va deschide încuietorile.

Se duce înapoi pe plajă și se așază. Claudio lasă găleată pe nisip și se ghemuiește lângă el. Stanley? spune el. Ești bine? Ești bolnav?

Stanley se uită la el. Apoi își ferește privirea. Se uită la luna multiplicată în apă, la clădirile tăcute care se înșiră de-a lungul promenadei. Felinarele și luminile sondelor petroliere au remodelat ruinele locuite ale țărmului, transformându-l într-un labirint de umbre, o rețea care leagă o serie de scene iluminate. Fiecare scenă goală strălucește asemenea unei diorame văzute printr-un vizor, scena unei reprezentații anulate, și e un indiciu spre ceva ce acest loc ar fi vrut cândva să devină. Stanley îi simte reverberația, ca și cum s-ar afla în interiorul unui clopot care sună. Excelent, șoptește el. Mă simt excelent.

După un timp se ridică din nou în picioare. Până acum au umplut găleata cu atâția pești câți au considerat că e nevoie, dar găleata pe care a adus-o Charlie zace lângă ei, uitată în nisip, așa că Stanley o ia și, atât el, cât și Claudio se apucă să o umple. Ce-o să facem cu atâția pești? întreabă Claudio.

O să-i mâncăm. Ce crezi, că o să-i învățăm să facă numere, ca pe o trupă de purici?

Cum o să facem asta? Nu avem unde să-i pregătim.

Lasă asta pe seama mea, puștiule. Știu eu un loc.

Covorul de pești continuă să se reverse, dar în curând toată lumea se retrage, încărcată cu atâția pești câți poate duce. Alex și Lyn au devenit zvăpăiați, abia așteaptă să ajungă între patru pereți. Își înlătură praful de pe haine și se îndreaptă spre oraș, iar mulțimea îi urmează, luând-o întâi într-o direcție, apoi în alta, oprindu-se uneori din motive pe care Stanley nu le înțelege. De câte ori se opresc și pornesc, peștii capturați se sperie; se lovesc cu botul de marginea de tablă a găleții.

Stuart și femeia după care a alergat au rămas în urmă, certându-se cu voci scăzute. La Windward se despart: Stuart se oprește să-și aprindă o țigară sub porticul farmaciei Center Drug; ea își continuă drumul pe promenadă ducând găleata. Cu excepția lui Lyn, toate femeile o urmează și majoritatea capturii rămâne la femei. Bărbații zăbovesc pe loc, cu mâinile în buzunare, privind în urma lor. Totul e în regulă, Stuart? întreabă unul dintre tipi.

Stuart își stinge chibritul ca un tip dur din filme, trage fumul adânc în piept, expiră pe nas o dâră de fum demnă de un vulcan. Putem să mergem undeva, spune el, unde să mă liniștesc și să mă *gândesc* dracului, de dragul schimbării?

Ajung în apartamentul cuiva: nivelul superior al unei case vechi și șubrede, împărțită acum într-un triplex, în cartierul prin care Stanley s-a plimbat cu Welles noaptea trecută. Gălețile sunt aliniate pe palier, suprafețele lor argintii sunt tulburate uneori de o înotătoare micuță sau de câte o gură. Înăuntru, un nou vinil cu muzică bop se învârte pe sistemul hi-fi, iar coperta e dată din mână în mână: fotografia unui altist, pozat cu cornul său în umbra copacilor, relaxat și cu fața lipsită de expresie, privind în dreapta, spre ceva aflat în spatele scenei, ceva ce-ar putea fi soarele la apus sau iminentul sfârșit al lumii, tipului ăstuia oricum îi e indiferent. Stuart și Tony stau așezați pe podea, lângă o etajeră făcută din bolțari, fumând și văitându-se. *Mă duc acasă și tot timpul e vorba de copii, de facturi, de chirie. Cum aș putea să duc o treabă serioasă până la capăt*? *Femeile nu înțeleg cât de dificil e să păstrezi o idee în minte, mai ales când e vorba de o idee periculoasă, una pe care nimeni nu dorește să o ai.* La masa din bucătărie, Alex își pregătește doza: chibrituri, pipetă, ac, heroina motociclistului mort. Unii dintre tipi își suflecă mânecile. Lyn alunecă dintr-o cameră în alta ca o umbră, ignorată de toată lumea. Charlie a eșuat într-un colț, încearcă să desfacă o sticlă de bere, vorbește tare, cu vocea lui de crainic radio: *Îți riști viața – sau viața copilului tău – pentru că folosești seringi murdare*?

Pe Stanley îl doare tot corpul, mai ales piciorul, rana i s-a jupuit din nou și e neclară din cauza apei mării. Nu se poate abține să nu se gândească la peștii de-afară care-și lovesc boturile de pereții găleții și înghit aer la suprafață. Senzația pe care a avut-o adineauri a trecut cu totul. El și Claudio se furișează în stradă în timp ce luna apune, fără să-și ia la revedere de la nimeni, trăgând după ei gălețile grele.

44.

Adrian Welles locuiește pe Wave Crest, într-un bungalou acoperit cu șindrilă, mare în comparație cu casele din cartier: două etaje, cornișe crem și pereți laterali proaspăt vopsiți, acoperișul plat și lung de la etajul al doilea înconjurat de vrejuri de glicină groase ca încheietura mâinii. De-a lungul anilor, planșeul s-a deplasat; din stradă, ușa din față pare ușor strâmbă, înclinată într-un unghi ce amintește de camera oglinzilor. Casa stă pe lotul ei spațios și nisipos asemenea unui lunatic pe o bancă din parc, îmbrăcat cu cel mai bun costum al său, care nu are nimic mai bun de făcut decât să se uite la trecători cu un zâmbet strâmb, reticent.

Stanley și Claudio și-au petrecut ziua într-o frenezie a pregătirilor. Și-au cărat hainele murdare la spălătorie, apoi au mers pe jos spre nord până în Santa Monica să facă un duș și să se bărbierească la baia comunală de acolo. Până s-au întors în Horizon Court, cutele de pe hainele furate ale lui Stanley au dispărut; Claudio și-a pieptănat părul pe spate și și-a pus o cămașă de viscoză în culori țipătoare. Apoi s-au strâns unul lângă altul în timp ce Stanley își ținea oglinda de buzunar, întinzând un braț. Ar putea trece drept doi cântăreți la corn dintr-o trupă mișto de la vreun hotel – sau drept staruri de cinema, lucru susținut cu tărie de Claudio. Suntem ca două tinere vedete de cinema.

Au pornit spre Pacific când soarele a început să apună, trecând prin valea comercială scufundată în întuneric, cu magazinele ei de băuturi și depozite închise și brutării evreiești roase de griji, încetiniți de greutatea găleților pe care le cărau și din cauza riscului de a-și stropi pantalonii curați cu apă de mare. Cea mai mare teamă a lui Stanley – care ar avea ca rezultat, în cel mai bun caz, răsturnarea găleților cu pește – nu s-a adeverit, și când au intrat pe strada lui Welles, s-au oprit pentru o clipă să-și tragă sufletul, să-și flexeze degetele înțepenite, să hrănească pisicile din cartier, adunate în jurul lor, cu un pumn de pești care au murit în timpul nopții.

Au ajuns în fața casei. La ora asta, lumina nu este potrivită pentru a putea trage cu ochiul pe ferestre: fiecare ochi de geam e o suprafață oarbă, care reflectă soarele, umbrită ici și colo de ciorchini de flori îmbobocite de glicină. Dincolo de gardul scund de lemn, aleea construită din dale e încadrată de perișor, infiltrându-se în iarba crescută neuniform. În fața ferestrelor, hibiscusul a crescut înalt, iar deasupra verandei, sunt prinse câteva coșuri cu fucsii. Pe partea stângă a peluzei e un iaz puțin adânc, pentru păsări; pe dreapta, un ceas solar așezat pe

un piedestal de beton, cadranul ruginit al acestuia fiind împodobit cu o față mare și zâmbăreață. La marginea piedestalului se arcuiește un text: *un singur nume am furat.* Stanley nu reușește să deslușească restul cuvintelor. De undeva din casă, un sistem audio redă un concert de coarde; la început e greu să distingi ceva, dar când crește în intensitate, e suficient de puternic încât să zgâlțâie ferestrele. Muzica e discordantă, ca un bocet irlandez, nu seamănă cu nimic din ce-a auzit Stanley până acum. Îi e greu să înțeleagă de ce-ar vrea cineva să asculte așa ceva.

Stanley, spune Claudio. Intrăm?

Stanley simte o vagă presiune pe glezne. Se uită-n jos. Una dintre pisicile vagabonde, numai piele și os, își freacă creștetul capului de piciorul lui; o alta se ridică pe picioarele din spate ca să atingă circumspectă marginea găleții cu lăbuța. Claudio are de furcă cu alte trei.

Volumul muzicii crește; ușa din față s-a deschis. De pe verandă se aude un hohot de râs, apoi vocea unei femei. Ce Dumnezeu? spune ea.

Stanley și Claudio își ridică privirile. Femeia din ușă e suplă și foarte înaltă, îmbrăcată într-o rochie lungă, înflorată, care pare lucrată în casă. Ochelarii ei cu ramă de sârmă și părul prins într-o coadă lungă o fac să pară în același timp mai tânără și mai bătrână decât este, probabil, în realitate. Nu este machiată, iar în părul ei arămiu se amestecă șuvițe cărunte. Stanley estimează că are în jur de patruzeci de ani. Bună seara, doamnă, spune el, adoptând cea mai veridică expresie de băiețel pierdut de care e-n stare. Domnul Welles este acasă?

Da, e aici. Tu ești Stanley? Trebuie să fii Stanley.

Ea coboară scările în grabă, traversează aleea. Mersul ei e iute și atletic; nu-i greu să ți-o imaginezi jucând tenis sau golf. E-n picioarele goale, iar antebrațele ei bronzate sunt stropite cu ceea ce pare a fi vopsea albă. Are în mână o ceașcă de ceai fierbinte și, când ajunge în dreptul gardului, o trece în mâna stângă ca să dea mâna cu dreapta.

Eu sunt Synnøve, spune ea. Sunt soția lui Adrian. A fost atât de încântat că te-a cunoscut! A vorbit încontinuu despre tine. Și el cine e?

Mi se spune Claudio, spune Claudio. Mă simt foarte onorat, *señora.*

Îmi pare rău că am mâinile murdare. Mi-am petrecut toată ziua în studio. Măi să fie, ia uite ce de pisici! Ce Dumnezeu ați adus?

Eu și cu prietenul meu, spune Stanley, am fost la pescuit noaptea trecută și…

Alea sunt aterine? Atât de devreme?

Da, doamnă. Am ajuns să avem mai multe decât avem nevoie și nu știm ce să facem cu ele, așa că ne-am gândit că poate dumneavoastră și domnul Welles…

Dar ce drăguți sunteți! Și-n plus de asta, ați venit la fix. N-aveam nici cea mai vagă idee ce să pregătesc în seara asta pentru cină și ne plac la nebunie aterinele. Și-acum ar cam fi cazul să intrați, înainte ca acești bandiți cu blană să vă devoreze. Cu curaj, cu curaj! Încă mai am apă fierbinte pentru ceai.

Doamna Welles – Synnøve – are un accent ciudat: scandinav poate, sau german sau olandez. Vorbește engleza de parcă ar fi învățat-o în Marea Britanie. *Adrian*! strigă ea ca să acopere muzica în timp ce deschide din nou ușa din față. *Au sosit Stanley și Claudio*! *Ne-au adus pește pentru cină*!

Stanley nu aude răspunsul lui Welles, dacă există unul, din cauza sistemului audio dat la maximum. El și Claudio își lasă gălețile pe podeaua din bucătărie – peștii desenează pale umbroase sub lampa din tavan – și în timp ce Synnøve pregătește ceaiul și discută cu Claudio, Stanley cercetează bucătăria. Pereții și mesele sunt pline de lucrări ciudate de artă: scânduri vechi stropite cu plumb topit, lemne aduse de apă, înfășurate cu ață, ouă de ceramică din care a eclozat în grabă ceva. În timp ce Stanley cotrobăie prin bucătărie, aude o voce masculină slabă, precisă, filtrându-se din încăperea de lângă; la început are impresia că e Welles. Apoi i se alătură o a doua voce, exact când Stanley observă caracterul metalic al primei: e o emisiune de la radio, care se aude din difuzoare. N-are timp să se gândească de ce ar ține cineva în funcțiune atât sistemul audio cât și radioul. De sus se aude scârțâitul podelei: la etaj, cineva se mișcă.

Stanley, îl strigă Synnøve, Adrian mi-a spus că ai venit până aici tocmai din New York și că acolo ai descoperit cartea lui de poeme. E adevărat?

Da, doamnă, spune Stanley. Sunt din Brooklyn. Am găsit cartea în Manhattan.

Minunat! Cred că, într-un fel, la asta visează orice poet. E ca atunci când pui bilețele în sticle și le arunci în ocean. Eu sunt o artistă – când fac ceva, știu unde va ajunge – așa că nu prea înțeleg. Cel puțin Adrian așa spune. Dar trebuie să-ți povestesc ceva. Ieri? Când a venit acasă de la birou? S-a dus sus, în camera lui de lucru și a zăvorât ușa. Astăzi? În seara asta? La fel. Nu i s-a mai întâmplat de ani de zile să scrie așa. Ani de zile! E din cauza ta. Nu îți va mărturisi acest lucru, așa că îți spun *eu.* Vrei lapte în ceai? Sau zahăr?

Nu, doamnă. Îl beau simplu. Mulțumesc.

O lumină palidă pâlpâie în camera alăturată – Stanley o vede reflectată în geamul ferestrei și în piciorul curbat, lustruit al lămpii – și își dă seama că vocile potolite nu se aud de la un aparat radio, ci de la un televizor. Pășește dincolo de prag ca să poată vedea mai bine. E după colțul din stânga: un model Philco, cu un tub catodic de douăzeci și unu de centimetri în carcasa din lemn de mahon. Stanley a mai văzut până acum televizoare, de multe ori chiar, dar de cele mai multe ori în magazine, nu în casele oamenilor. Acesta transmite știri – unele vechi, din câte își dă seama, asta dacă nu cumva naziștii au revenit la putere undeva și Roosevelt a înviat din morți. Ca de fiecare dată, lui Stanley îi e greu să se concentreze la imagine: e distras mereu de textura ecranului, holbându-se până când imaginea se dezintegrează într-un mozaic de mici lumini pulsatile. Clipește de mai multe ori, dă din cap, se întoarce brusc scârbit.

Când vederea i se stabilizează, întâlnește o pereche de ochi care îl fixează din apropierea podelei. Tresare, scoate un sunet de uimire.

E fata cu părul blond-murdar de la cafenea: cea pe care a văzut-o pupându-l pe Welles pe obraz. E așezată pe covorul bogat ornamentat – cu spatele sprijinit de un taburet, umărul învelit într-o cuvertură cu modele orientale –, și se confundă aproape cu totul în decor. Stanley nu-și mai aduce aminte când i s-a întâmplat ultima oară să intre într-o încăpere fără să observe pe cineva. S-ar putea să nu i se fi întâmplat niciodată. Ochii fetei îl urmăresc; trupul rămâne perfect nemișcat. Expresia ei e relaxată, alertă, leonină. Pare să spună: *ești încă în viață pentru că nu mi-e foame.*

Din spatele lui apare Synnøve, îi dă o ceașcă și o farfurioară. Oh! spune ea. Cynthia! Credeam că ai ieșit pe afară.

Ceva din vocea lui Synnøve trădează neliniște, ca și cum ar fi la fel de surprinsă s-o găsească aici pe fată ca și Stanley și nu foarte încântată de acest lucru. Privirea fetei se mută de la Stanley la Synnøve, apoi din nou înapoi la Stanley. Clipește o singură dată, încet, și nu răspunde nimic.

Cynthia, spune Synnøve, fă cunoștință cu Stanley și Claudio. Sunt prietenii lui…

Se întrerupe brusc, ca și cum ar fi uitat ce voia să spună sau s-ar fi răzgândit. Sunt prietenii noștri, conchide ea. Vrei un ceai?

Da, te rog, spune fata.

Vocea ei e catifelată: vocea unei fete grase, se gândește Stanley, cu toate că ea nu e deloc grasă. Estimează că are șaptesprezece, cel mult optsprezece ani. Are forme frumoase pentru vârsta ei, dar are genul de constituție cu dată

recomandată de vânzare: în zece ani se va lupta să dea jos din greutate. Desigur, cei mai mulți tipi nu observă asta de pe acum sau nu-i interesează. Dacă îmbrăcămintea ei nu este aceeași precum cea pe care a purtat-o cu două zile în urmă – un pulover negru, pufos, cu decolteu, tras peste un costum dintr-o singură piesă, un batic purpuriu de borangic cu nod la gât –, atunci e identică. Te-am văzut la cafeneaua aia, spune Stanley.

Cuăfenea, hă? spune ea, imitându-i accentul cu o sprânceană ridicată. Tare, bătrâne. Am auzit că ne-ați adus niște pește.

Ai auzit bine.

Marfă, spune fata. Un zâmbet i se insinuează pe față ca un ou spart.

Synnøve reapare, aducând încă o ceașcă și o farfurioară; Cynthia se ridică încet, se întinde – sucindu-și brațele deasupra capului până când îi pocnește coloana –, apoi le ia. Stanley nu reușește să se decidă dacă fata asta e splendidă ca o vedetă de cinema sau e ușor grotescă, ceea ce presupune că trebuie să însemne că e splendidă. Cuburile de zahăr îngrămădite pe farfurioară se lovesc de ceașca ei; ia câteva cu linguriță și le pune în ceai, iar pe restul le mănâncă, crănțănind în timp ce amestecă. Ceaiul cu lapte are exact culoarea ochilor ei, doar că ceaiul e mult mai cald. Stanley își dă seama de pe acum că el și cu tipa n-o să fie prieteni.

Claudio își face loc pe lângă el și intră în cameră. Cynthia! spune el.

Hei, gură-spartă, spune fata. Bate palma!

Am ceva pentru tine, *mija,* râde Claudio și îi oferă o îmbrățișare grijulie, caldă. Ceștile lor zăngăne pe farfurioare. Nu mă așteptam să te văd, spune el. Ce faci pe-aici?

Asta e frunza mea de nufăr, broscuțo. Aici îmi prind cupele.

Stanley își mută rapid privirea de la unul la altul. O cunoști pe gagica asta? spune el.

Ea e Cynthia, spune Claudio, uitându-se la Stanley de parcă ar fi dat în mintea copiilor. Prietena mea de la cafenea. Ți-am povestit despre ea.

Stanley se încruntă. Poate că într-adevăr i-a povestit; jumătate din ce spune puștiul îi trece pe lângă ureche. Se uită la ei în timp ce pălăvrăgesc – aducând în discuție nume de care n-a auzit niciodată, oameni pe care nu dorește să-i întâlnească –, până când atenția îi este atrasă de tabloul imens atârnat pe peretele din spatele lor. Printre pete brute de culoare, flori uscate lipite de pânză și ghemotoace de material textil îmbibate în vopsea, Stanley deslușește treptat forma unui copac. Printre crengile ei golașe și noduroase sunt împrăștiate

peceți decupate din folie de aluminiu. Două figuri umane stau strânse una în alta lângă trunchiul său.

Din bucătărie se aude vocea lui Synnøve, strigând ca să acopere zgomotul apei de la robinet. Tocmai mi-am amintit, spune ea. Astăzi, brutăria se închide devreme și vreau o pâine challah pentru cină. Cynthia, te ocupi tu de oaspeții noștri cât timp voi fi plecată? Mi-e teamă că nu pot să ghicesc când o să iasă Adrian din bârlogul lui. Băieți, dacă vă dau cuțitul meu cel bun, ați vrea să curățați peștele pe care l-ați adus?

Curăț eu peștele, spune Cynthia.

După ce Synnøve închide ușa din față în urma ei, Stanley și Claudio cară gălețile într-un loc luminat de soare de pe veranda acoperită. Cynthia strânge ustensilele necesare – o pungă de hârtie maro, un cuțit de curățat legume, un cuțit cu lama subțire ca o geană, prosoape de plajă pe care să stea, numere vechi din *Mirror-News* – și îi urmează. Pe marginea verandei sunt așezate bănci de lemn, iar ea le acoperă cu paginile ziarelor, apoi toarnă apa din una dintre găleți pe peluză, lăsându-le peștilor mai puțină posibilitate de mișcare, astfel încât să-i poată prinde mai ușor. Probabil că sarea va afecta iarba, dar Stanley nu zice nimic.

Cynthia îi înmânează lui Claudio cuțitul de curățat. Tu o să cureți solzii.

Apoi își bagă mâna în găleată, scoate un pește care se zbate, îl aruncă pe ziar, apoi îi deschide pântecul pornind de la anus spre gât. Degetul ei mare alunecă în interiorul peștelui ca să împingă afară micul ghem de intestine. Apoi îi taie capul, imediat după înotătoarele pectorale și îi dă restul lui Claudio. Gura cea micuță încă mai cască după aer în timp ce ea îi zvârle capul și intestinele care atârnă de el în punga de hârtie.

Claudio se apucă să curețe peștele decapitat fără să-i pună întrebări Cynthiei, fără ca aparent să gândească măcar și, în curând, peste ziar plouă cu fulgi argintii. Cynthia taie capul unui al doilea pește și se apucă de al treilea. Cel pe care l-a curățat se zbate un pic pe hârtie. Cuțitul îi amintește lui Stanley de unul pe care l-a avut o vreme acasă: i-a înfășurat mânerul cu bandă izolatoare, îl purta la ciorap. Apoi l-a folosit și, a fost nevoit să scape de el. Urmărind-o cum muncește, începe să se simtă amețit. Se ridică, traversează curtea din spate spre locul în care, de după gard, se ivește un trandafir cățărător și inspiră adânc, aplecat peste florile de un alb cerat.

În curând, o pisică pestriță și jerpelită vine spre el pășind pe grinda transversală, adulmecând aerul; de undeva de jos se aude mieunatul altei pisici. Pe verandă, Claudio și-a dat drumul la obișnuita logoree, vorbind despre filme și vedete de cinema. Tipei nu-i e greu să-l urmărească: contribuie și ea cu

propriul material – nume cu rezonanță străină pe care Stanley nu le-a auzit niciodată în viața lui, legate între ele prin expresii de cunoscător din care el nu pricepe nimic –, în timp ce măcelărește fauna din găleată. Privind dincolo de ei, spre casă, Stanley o vede în bucătărie pe Synnøve, întoarsă acasă de la brutărie. Se gândește că ar trebui să se ducă înăuntru și să vorbească cu ea despre artă sau ceva, dar nu o face. În loc de asta, se plimbă în sus și-n jos de-a lungul gardului, oprindu-se uneori să scarpine pe ceafa cu blana încâlcită pisicile vagabonde, alteori ca să le prindă în timp ce țâșnesc spre punga cu capete de pește și să le arunce înapoi peste gard. O dată, se gândește el, măcar o singură dată, i-ar plăcea ca ceva să-i iasă așa cum își dorește. N-ar strica un pic de diversiune.

După un timp, fata duce peștele curățat în bucătărie, iar Claudio traversează curtea. Stanley? spune el. Ești bine?

Stanley se uită în continuare la pisici. Nu te apropia de mine cu căcatul ăla pe care-l ai pe mâini, spune el.

Mă spăl imediat. Nu te simți bine? Pari ciudat.

Mă simt minunat, spune Stanley. Doar că am multe pe cap.

Pentru o clipă, Claudio rămâne tăcut. Face acel gest nervos cu degetele: Stanley aude mici plesnete în timp ce vârfurile degetelor se lipesc și se dezlipesc de opozabilul lipicios. Cynthia e prietena mea, spune Claudio. Îmi place să-mi fac prieteni. Cred că e un lucru normal să-ți faci prieteni. M-ai lăsat singur în cafenea. Nu mi-ai spus unde te duci. Stanley, doar nu crezi…

Plasa de la ușă se trântește: fata s-a întors. Coboară de pe verandă cu o mișcare de balerină, apoi se năpustește asupra lui Claudio, răvășindu-i părul. În tot acest timp se uită la Stanley.

Stanley, spune Claudio, Cynthia și cu mine o să mergem în seara asta după cină să vedem un film. Ai chef să vii cu noi?

Stanley le aruncă fiecăruia câte o privire înghețată. Îmi pare rău, drăguță, spune el. În seara asta va trebui să am o discuție cu tatăl tău. Ca de la bărbat la bărbat. Dar mersi de invitație.

Fața fetei e traversată de o expresie ciudată – iritare și jenă, în amestec cu un pic de panică, ca și cum Stanley tocmai i-ar fi întrerupt discursul de absolvire ca să-i spună că i se vede biletelul – dar apoi aceasta e înlocuită de un zâmbet atotștiutor. Uau, spune ea. E cam devreme să-mi ceri mâna, nu crezi? Nici măcar prima întâlnire n-am avut-o.

Mda, spune Stanley. Păi, mă mișc destul de rapid. Sper ca zestrea să fie așa cum mă așteptam.

Ea își dă capul pe spate râzând teatral, din gât. Apoi îl lovește pe Claudio în regiunea temporală. Duceți-vă în casă și spălați-vă pe mâini, sălbaticilor, spune ea. Să vedem dacă mama are nevoie de ajutor cu haleala.

O pornesc spre verandă. Și, ce film e?

Bonjour Tristesse, spune Claudio.

Bu-hu-ju ce?

Bonjour Tristesse. Noul film al lui Otto Preminger, cu David Niven și tânăra actriță Jean Seberg. Mi se pare că-n *Ioana d'Arc* n-a jucat prea bine. Dar poate că rolul ăsta i se potrivește mai bine.

E vreun număr cu broaște?

Oac-oac, îi răspunde Cynthia.

Se deschide ușa, iar în bucătărie stă Adrian Welles, odihnindu-și afectuos o mână pe spatele lui Synnøve. Ea se întoarce spre ei cu un zâmbet neastâmpărat.

E cu patru-cinci centimetri mai scund decât soția lui. Nu e chiar atât de pântecos cum ar fi crezut Stanley: e lat, desigur, dar mai mult mușchi decât grăsime. Probabil că noaptea trecută avea o grămadă de straturi de haine pe el. Cățelușul agitat e și el în bucătărie; se lansează spre ei, lătrând să-i iasă ochii din capul său monstruos. Cynthia îl prinde de zgardă și-l trage înăuntru. I se vede albul ochilor bulbucați, pe care-i rotește amenințător.

Aerul din bucătărie e încărcat de mirosul de ulei încins, țelină, usturoi și pește. Ochii albastru-deschis ai lui Welles au prins o lucire intensă sub lentila ochelarilor și ard asemenea unor pietricele de cuarț scoase la suprafață de o ploaie neobișnuită. Îi salută cu voce tare pe Stanley și Claudio, ca să acopere sfârâitul cratiței. Vă salut, tinerii mei prieteni! spune el. Sunteți o bucurie neașteptată pentru această casă.

45.

Peștele e servit cu câteva linguri de fasole verde la cuptor și felii groase de pâine proaspătă. Synnøve scoate încă un scaun rabatabil dintr-un dulap de pe hol, dă mai departe salata de castraveți. Stanley examinează totul cu grijă înainte să înceapă să mănânce.

Toată lumea mănâncă peștii întregi – cu tot cu oase, ca pe sardine –, dar nu au gust de sardine. Stanley își aduce aminte de peștișorii pe care îi pregăteau vecinii lor italieni în perioada sărbătorilor de iarnă, în acei ani când tatăl lui era plecat și maică-sa nu vorbea și era nevoit să mănânce pe unde apuca: ăștia seamănă un pic la gust cu ăia. În timp ce mestecă, se gândește la covorul mișcător de pești de pe plaja luminată de lună și, de asemenea, la punga plină de capete – mațele încâlcite, gurile mici care încă se mișcă, ochii cețoși, imobili – *forțându-se* să se gândească la aceste lucruri. Dar aceste gânduri nu-l prea deranjează. Peștele e gustos. Îi e foame. N-a mai mâncat o masă ca lumea, gătită în casă, de câteva luni.

Welles se tot așază și se ridică, vărsând în grabă vinul auriu-deschis în pahare pe jumătate pline. *Soave classico,* spune el. Am sticlele astea de mai bine de un an. E bine că le-am păstrat! Se potrivește de minune cu cina din seara asta. Pește vinerea! Doamne, vrei să redevin catolic? Păi, s-ar putea să funcționeze, la naiba, s-ar putea să funcționeze.

Tipul e turat, nu stă o clipă; nimeni nu se agită prea mult să împartă scena cu el. Synnøve și Cynthia mănâncă cu poftă, iar Claudio se chinuie să lanseze câteva întrebări serioase, dar în cea mai mare parte a timpului îl lasă pe Welles să se obosească. Stanley are impresia că se uită la o luptă cu săbii dintr-un film vechi, în care eroul – poate Errol Flynn sau Tyrone Power – ține în șah mai mult de zece tipi deodată, doar că niciunul nu pare să se străduiască prea tare să-l atingă. Cynthia tot ridică din sprâncene, zâmbește afectat. Welles gesticulează puternic, abia se atinge de mâncare. Lui Stanley totul i se pare destul de deprimant.

Că veni vorba de catolicism, spune Welles, apoi recită un fragment dintr-un poem, ceva ce-a scris recent. Stanley strânge din dinți, se uită-n farfurie, împinge încolo și încoace o păstaie de fasole verde tăiată în stil franțuzesc ținându-și degetele încleștate pe mânerul furculiței. *Astfel împăturește credința distanțele*! spune Welles. *Astfel se îndoaie razele ptolemeice*! *Și Biata Clara percepe, născută din eter, imaginea înveșmântată a preotului pe perete.* Te rog, oprește-te, se gândește Stanley. Nu strica seara. Nu mai vorbi.

Bănuiesc că ai auzit, spune Welles, că papa tocmai a numit-o pe Clara din Assisi sfânta protectoare a televiziunii. Acum două sau trei săptămâni, cred. Ar fi dat dovadă de mai puțină inventivitate dacă l-ar fi declarat pe arhanghelul Gabriel sfântul protector al radioului, nu ești de acord? Dar e adevărat că biserica a acceptat dintotdeauna destul de ușor conceptul de cuvânt fără trup propagat prin spațiu. Lucru care nu se poate spune despre imaginea fără trup. Papa a trebuit să muncească mai mult ca să identifice precedentul divin. În ultimul timp, când scriu, descopăr că sunt atras de poveștile de acest fel. Cred că ăsta e *subiectul* pe care-l vor trata noile mele scrieri. Puterea imaginii. Imaginea puterii.

Văleu! exclamă Cynthia. Uită-te la ceas! Ar trebui s-o tăiem, devotatul meu prieten. Mai sunt șaisprezece minute până începe filmul.

Ea și Claudio se retrag în hol, Claudio strânge mâinile gazdelor și murmură cuvinte de mulțumire în timp ce Cynthia îi dă geaca. Stanley se ridică de la masă, îl trage pe Claudio deoparte în hol, îi dă câteva bancnote împăturite. Pentru film, spune el.

Claudio le palmează cu o privire vinovată care nu durează mult. Vei fi aici când mă voi întoarce? spune el.

Aici sau la ascunzătoare.

Ar trebui să rămâi aici, spune Claudio. Îmi place aici.

Synnøve debarasează masa; Welles traversează camera de zi – încă mai mănâncă din farfuria pe care o ține în mână – ca să pună un disc de vinil pe platan. Cynthia alunecă spre ei și le plasează câte un pupic după ureche. Claudio și cu mine ar trebui să ne grăbim, spune ea. Nu sta după noi!

Ia-o încetișor, îi spune Stanley lui Claudio în timp ce acesta iese pe ușă. Cască ochii.

N-o să mergem la Fox, spune Claudio privind peste umăr cu iritare. Vom merge într-un loc drăguț.

Ușa se închide. Stanley îi urmărește prin fereastră în timp ce alungă câteva pisici de pe peluză. Simte o furnicătură ciudată în sinusuri, un tremur dureros în gât. Se întreabă ce dracu' a pățit așa, dintr-odată.

Din sistemul audio irumpe muzica: un cor aiurit, cântând într-o limbă ciudată, acompaniată de suflători și timpane. Welles își bagă capul pe hol, strigând ca să-și facă auzită vocea: Synnøve și cu mine o să spălăm vasele, spune el. Ce zici dacă ai urca la etaj să arunci o privire în bibliotecă? Poți să împrumuți orice-ți face cu ochiul. Voi urca și eu în câteva minute cu câteva beri. Ce părere ai?

Pe Stanley îl apucă amețeala pe scara îngustă, așa că o ia mai încet. Bea rar, nu prea îi place senzația de moleșeală

năucitoare pe care i-o provoacă băutura. Își ridică picioarele, le pune din nou jos. Își simte pulsul în piciorul rănit.

Când ajunge în vârful scărilor, aerul se schimbă, devenind uscat, închis și învechit. Se simte un miros puternic de fum de pipă și sub acesta un altul: de hârtie, pânză, lipici și insecte care se hrănesc cu astfel de materiale. Chiar înainte ca Stanley să găsească întrerupătorul lămpii de pe masă, *simte* prezența cărților. La fiecare pas pe care-l face pe podeaua scârțâitoare, are impresia că toată casa pare să se miște, că lucrurile aflate pe etajere se împing una în alta.

În lumina galbenă și palidă a lămpii, oferta lui Welles devine ridicolă: Stanley ar putea căuta ore întregi prin această încăpere și să nu găsească nimic care să-l intereseze. Cărți despre economie și energie nucleară și istoria Italiei, cărți despre metalurgie și turnarea sticlei și electronică, cărți scrise în alte limbi. Lui Stanley, multe dintre ele îi aduc aminte de *Hoțul de oglinzi,* însă nu de acele aspecte care îi plac lui. După câteva minute de răsfoit paginile cărților, își pierde interesul, își concentrează atenția asupra camerei.

Camera de lucru ocupă aproape tot etajul. Peretele vestic e întrerupt de un glasvand care se deschide spre acoperișul luminat de lună. În mijlocul peretelui opus e o ușă masivă neagră, cu o încuietoare normală plus un zăvor, totul amintind de o fortăreață medievală. Fiind curios, Stanley trage zăvorul – sistemul audio de la parter înghite zgomotul – și rotește de mânerul ușii, însă ușa e închisă. Lasă zăvorul așa cum l-a găsit, își mută atenția asupra biroului lui Welles.

E imens: tec lăcuit, bogat ornat. Mai multe prespapieruri ciudate – un pelican de bronz, o emisferă de cristal cu dâre de culori care se răsucesc în interiorul ei, un bucățoi neregulat de metal care arată ca schija unui obuz – sunt îngrămădite în colțul din dreapta jos, probabil ca să stea în calea stilourilor și creioanelor care o iau la vale, din moment ce în acea parte podeaua e înclinată. Pe sugativă sunt așezate câteva foi alb-rozalii, acoperite de un scris îngrămădit, cu litere puternic înclinate, ilizibile. Lângă ele e o scrisoare care n-a fost scoasă încă din plicul rupt, de la cineva aflat într-un spital din Washington, D.C. Stanley nu le acordă prea multă atenție. Cu o ureche ciulită spre scară, începe să deschidă sertarele și să le cerceteze conținutul.

Fiecare are o încuietoare sofisticată de bronz, dar niciuna nu e închisă. Primul sertar pe care-l deschide – cel puțin adânc, din mijloc – conține un pistol: un model 1911, automat, calibrul 45. Stanley bănuiește că e deja încărcat, dar nu are de gând să verifice. Așezat în scaunul rotativ din spatele biroului, lui Welles i-ar fi ușor să pună mâna pe el. Cu două sertare mai

jos, pe dreapta, Stanley găsește un al doilea pistol, un Wehrmacht P38. Dacă Welles păstrează chestiile astea în birou, atunci în sertarul cu șosete oare ce ține? O mitralieră, poate. Sau o bazucă. Probabil că tipul merge cu tancul la muncă.

Pe zidul din spatele biroului e atârnată o hartă înrămată. Cel puțin, Stanley crede că e vorba de o hartă: înfățișează un oraș-insulă în formă de bâtă de baseball, așa cum ar arăta dintr-un avion care-l survolează, dar nu direct, ci de la o anumită distanță. Pe Stanley îl izbește perspectiva neobișnuită, pentru că stilul în care e desenată harta îl duce cu gândul la vremuri în care nu existau deloc avioane – ca și cum cel care a desenat-o a trebuit să închidă ochii și să se închipuie proiectat în aer, apoi să păstreze imaginea orașului în memorie ca să poată fixa străzile, canalele și casele pe hârtie. Aducându-și aminte cât mai multe detalii, iar pe restul imaginându-le.

Welles e pe scări, cântând cu o voce gravă și moale în timp ce urcă. *O Fortuna,* cântă el, *velut luna statu variabilis. Semper crescis aut decrescis, vita detestabilis*…

Stanley se uită în continuare la harta înrămată, vânând detalii: domuri și clopotnițe, piațete și vapoare. Câteva insule mai mici, periferice, sunt prevăzute cu o inscripție; numele lor sunt aproape familiare. IVDECA, scrie în dreptul uneia. MVRAN, în dreptul alteia.

Vocea lui Welles. O recunoști? întreabă el.

Sigur. E orașul din cartea dumneavoastră.

Așa e. Bănuiesc că n-ai fost niciodată acolo.

Stanley își mijește ochii, se apleacă mai aproape. Aproape că atinge harta cu nasul. Nu cred, spune el. Unde e?

E în Italia. La malul Mării Adriatice. Dacă ai fi fost acolo, bănuiesc că ți-ai aduce aminte.

Italia, spune Stanley. Asta e în Europa. Așa-i?

Da. Europa. Corect.

Nu, spune Stanley. N-am fost niciodată în Europa.

Welles face un pas în față, îi pune lui Stanley o sticlă rece în mână: o bere Goebel.

Ar trebui să te duci când o să ai timp, spune Welles. Ți se va părea un oraș intrigant. Dar dacă nu se va întâmpla, modesta mea lecție de istorie locală de acum două nopți va dobândi o rezonanță mai bogată. Orașul, vreau să spun cel original, e construit pe apă. Direct pe apă. Nu prea se poate spune că e un oraș ce aparține uscatului. Se află în mijlocul unei lagune. Știi ce e aia o lagună?

Sigur. Tata a fost în atolul Enewetak.

Atunci bineînțeles că știi. Cuvântul nostru pentru *lagună* vine din rădăcina latină *lacuna,* care se referă la o despărțitură,

o absență, o întrerupere. Ceea ce ar putea să explice de ce acest oraș a devenit de-a lungul timpului un loc în care se concentrează atâtea feluri diferite și viguroase de dorință. S-a plasat în mod deliberat într-un vid.

Stanley se îndepărtează cu un pas de perete. O bere e ultimul lucru pe care-l vrea acum, dar soarbe oricum din ea. Aveți o casă drăguță, spune el.

Mulțumesc. Cred că, în situația de-acum, eu și Synnøve ne-am permite să avansăm în lume, cum se spune. Dar locul ăsta ne e apropiat. Pe coastă, fiecare și-ar vedea de propriile interese. Și, sincer vorbind, nu suport ideea de a muta toate aceste cărți.

Stanley face un semn cu capul spre ușa cu zăvor. Ce e acolo? întreabă el.

Aceea, spune el. Ia o gură zdravănă de bere. Aceea e camera Cynthiei, spune el.

Stanley se uită la Welles cu sprâncenele ridicate. Apoi aruncă o privire lungă, studiată spre zăvor înainte de a se uita din nou la Welles. Vă e teamă că o să fugă în timp ce dormiți? spune el.

Welles râde forțat. *Ah ha ha*! Știu că pare ușor excentric. M-am întrebat adesea de ce ocupanții de dinainte ai casei au crezut de cuviință să monteze o astfel de ușă. Agentul imobiliar a susținut că nu știe nimic. Obișnuiam să-mi închipui tot felul de lucruri. Că un contrabandist l-a folosit pe post de spațiu de depozitare a băuturilor. Că a fost o carceră pentru sclavi albi. Azilul vreunui copil care s-a născut idiot și care între timp s-a făcut mare. În cartierul ăsta orice e plauzibil. Dar în ultimul timp mă gândesc foarte rar la asta. Vrei să ieșim pe lanai[52]?

Pe ce?

Pe lanai, spune Welles, deschizând glasvandul ce duce pe acoperiș. Mi-a fost teamă că în seara asta o să fie din nou vreme urâtă, dar deocamdată nu se arată niciun nor. Desigur, dacă ni se face frig, intrăm înapoi în casă.

Afară e o masă de lemn cu picioare scurte înconjurată de scaune de pânză, rabatabile, din cele care se regăsesc în revistele de cinema ale lui Claudio, scaune pe care sunt pozate de obicei vedete de cinema și regizori. Acoperișul nu oferă cine știe ce priveliște, în afară de zidul lateral al casei vecine, dar Stanley simte în continuare apropierea oceanului. O armadă de nori mici și denși mătură cerul albastru al înserării, iar luna atârnă printre ele ca un măr lovit, cercul ei perfect a intrat în declin.

Welles îi dă lui Stanley scaunul care are cea mai bună vedere spre vest. Stanley nu-l vrea – Welles ar fi astfel luminat

din spate; ar prefera să stea în așa fel încât să-i poată vedea față – dar îl ia totuși – se gândește că n-ar fi frumos să-l refuze. Așadar, spune Welles, făcându-se comod pe scaunul scârțâitor. Ai spus că ai niște întrebări pentru mine.

Da, spune Stanley.

O vreme stau fără ca vreunul să spună ceva. Discul de vinil trebuie să fi ajuns la capăt. Deasupra lor, bârâitul motorului se amplifică, apoi scade în intensitate.

Păi, spune Welles, nu e nicio grabă. Avem tot timpul din lume…

Vreau să-mi vorbiți despre magie, spune Stanley.

În regulă. Ce anume vrei să-ți spun?

Puteți să-mi spuneți cum se face. Cum funcționează.

Welles e tăcut. Apoi chicotește. Sună îngâmfat, superior – fals chiar. Mi-e teamă că întrebi pe cine nu trebuie, spune el.

Cum adică?

Nu știu nimic despre magie, Stanley. Am învățat câteva trucuri cu cărțile când eram în armată, dar le-am uitat chiar și pe alea. Îmi pare rău.

Stanley își mută berea dintr-o mână în alta. Crivano știe despre magie, spune el. Ați scris despre el. Deci trebuie să știți ceva.

O vreme, Welles pare să se gândească la cele spuse, dar Stanley își dă seama că de fapt nu face asta. E la mintea cocoșului, recunosc. Dar eu nu sunt Crivano.

Cum dracului nu sunteți? Haideți, domnule Welles. Nu mă refer la personajul real, istoric. Nu mă interesează asta. Vorbesc despre tipul *dumneavoastră.*

Welles deschide gura să răspundă ceva, apoi renunță. Se apleacă în față, pune berea pe masă, își împreunează vârful degetelor în fața gurii. Pare iritat, dar undeva sub această stare se simte nervozitatea. Stanley respiră adânc. Se apropie, dar următoarea rundă va fi dificilă.

Chiar asta ai vrut să mă întrebi? spune Welles. Vrei să devii mag. Alchimist. Magician. Așa-i?

Da, cam asta e, în mare.

Nu-ți pot spune cum să faci asta, Stanley.

Stanley dă din cap, soarbe din bere. Nu vă cred, spune el.

Welles clipește repede, încercând să-și adune gândurile, să-și păstreze poziția. Asta e fantezie, Stanley, bolborosește el. Adică, hai să fim serioși. Nu ești copil, în realitate nu se întâmplă astfel de lucruri. Ele există în imaginația noastră.

Vrăjeală, spune Stanley.

Stanley.

Vrăjeală. Asta e vrăjeală. Îmi pare rău, domnule Welles, scuzați-mă, dar așa e. Știu asta. V-am citit nenorocita de carte

de multe, de foarte multe ori și știu ce e real și ce nu e și știu că asta e vrăjeală. Știu că tăierea unei femei în două cu fierăstrăul nu e magie, nici prezicerea viitorului, nici preschimbarea unei Coca-cola în 7-Up nu e. Știu că magia înseamnă să vezi un model în toate. Vreau să-mi arătați cum să fac asta.

Welles se holbează la el. În ochii lui se citește o amenințare directă, ceva ce lui Stanley nu i-a mai fost dat să vadă din acele prime momente când s-au întâlnit pe plajă. În sfârșit, iată-l pe acel Welles cu care voia să vorbească: cel care are uși interzise prin casă, cel care ține arme în sertarele biroului.

Se privesc ochi în ochi pentru ceea ce pare a fi un timp îndelungat. Apoi, fără să clipească, Welles se lasă din nou pe spate în scaun și oftează adânc. Își pune mâinile la ceafă, împletindu-și degetele. Trebuie să mă ierți, spune el. Într-adevăr, *nu* ești copil. Copilăria se termină atunci când realizăm că lumea e inacceptabilă. Am dreptate? E inacceptabilă! E coruptă! E o vale a plângerii, o bucătărie plină de fum, o trudă perpetuă. Ce putem face? Putem să capitulăm. Putem să renunțăm la așteptările noastre și să acceptăm lucrurile așa cum sunt. Sau putem lupta. Putem să opunem rezistență. Cred că de aici izvorăște dorința de a crea: din acest mare dezgust visceral față de lume și față de experiența vieții în ea. Nu vorbesc despre dorința de a reforma sau remodela lumea, atenție. Vorbesc despre dorința de a o nega cu totul, de a o înlocui cu ceva mai bun, mai convenabil nouă. Pentru a recunoaște în noi această dorință, trebuie să căutăm compania celor doi prieteni ai noștri, poetul și magul.

Welles se ridică în picioare, ia berea de pe masă, se duce până la balustrada de lemn a acoperișului ca să privească înspre mare. Trebuie să recunosc că atunci când eram tânăr, spune el, credeam în noțiunea potrivit căreia poetul și magul sunt uniți într-un fel de acest refuz. Că sunt, de fapt, identici. Credeam că un poem bine scris poate deveni o incantație și poate astfel transforma lumea. Între timp m-am maturizat într-o oarecare măsură și îmi dau seama că am greșit. Poetul nu schimbă nimic. Creează lumi alternative pline de savoare și îi invită pe alții să găsească refugiu în ele. Un astfel de punct de observație ne oferă uneori posibilitatea să ne examinăm existența banală, de fiecare zi, cu un ochi mai proaspăt, dar asta se întâmplă accidental și nu are relevanță. Meseria poetului e iluzia. Eu sunt poet.

De ce să nu fiți magician, atunci?

Pentru că nu merge, Stanley. E o pierdere totală de timp. Mai rău! E ca atunci când un copil își leagă un cearșaf de gât și sare pe fereastră, convins de televizor că poate zbura.

Înseamnă să alegi să trăiești într-un poem care a devenit invizibil pentru tine *ca* poem. Nu e magie, e nebunie.

Nu accept asta.

La vârsta ta, spune Welles, cred că nici nu trebuie să accepți. La vârsta mea însă e greu. Ascultă, nu vreau să par superficial sau lipsit de respect sau să sugerez că întrebarea ta nu e bună. Mi-am petrecut mult timp gândindu-mă la asta – încă o mai fac – și ăsta e răspunsul meu sincer. Lumea pur și simplu nu funcționează așa.

Welles examinează curtea din spatele casei. Are sprâncenele împreunate; se sprijină în brațe, cu mâinile depărtate pe balustradă. Silueta bondoacă a corpului său pare o hieroglifă.

Dar dacă e așa cum ați spus acum două seri? șoptește Stanley. Dacă toate astea…

Rotește sticla de bere într-un cerc larg, indicând fiecare obiect care-l înconjoară. Welles stă în continuare cu spatele; nu vede.

… Dacă nu sunt reale? Dacă sunt doar reflexia a altceva? Dacă mai există și o altă lume?

La început, Welles nu răspunde. Se încovoaie ca și cum ar fi obosit. Poți să te gândești la vreun motiv pentru a crede că așa ceva e posibil? spune el.

Pare adevărat, spune Stanley. Pare posibil.

Într-adevăr, așa e. Dar atunci e posibil. Sigur că e posibil. Iată ce spun eu: dacă alegi să crezi asta, atunci te afli într-o companie foarte distinsă. Până la urmă, asta ne imputa Platon nouă, poeților, nu-i așa? Că simulăm înțelepciunea, suntem copiatorii unor cópii. Poate că suntem. Cine știe? Poate că ne pierdem timpul cu tot felul de capricii, în timp ce adevărata cucerire a lumii invizibile e înfăptuită de alchimiștii moderni, fizicieni nucleari și ingineri aerospațiali în halate albe. Poate că suntem sentimentali: nu suportăm prea multă realitate. Pretindem că tânjim după ea, dar când în sfârșit ni se arată și imaginea nu corespunde frumoaselor noastre reflexii în oglindă, ne dăm cu silă înapoi. Ne retragem pe insulele noastre de pe râu și ne mistuim de jale ca Lady of Shalott[53].

Ați omorât vreodată pe cineva, domnule Welles?

Stanley își ține respirația, clipește uimit. Nu voia să întrebe așa ceva, nici măcar nu se gândea la asta. Sau?

La marginea acoperișului, Welles e nemișcat și tăcut. Aproape invizibil, tensiunea i s-a mutat din coate în spinare. Stanley respiră repede, speriat la început, că a spus ceva ce nu trebuia – apoi e doar speriat, nici el nu știe de ce anume. Undeva sub ei, un brotac a început să orăcăie. Acum Stanley aude zeci de orăcăieli, venind din tot cartierul, pe care nu le-a observat până atunci.

Nu, spune Welles. N-am omorât pe nimeni.

Stanley are brusc senzația că-și pierde controlul, ca și cum ar urma să vomite. Eu da, spune el.

Welles e întors pe jumătate spre el, privind încă înspre mare. Ai omorât pe cineva, spune el. Înțeleg.

Probabil că mulți tipi v-ar spune așa ceva doar ca să vă impresioneze, se aude Stanley spunând. Și poate că ăsta e unul dintre motivele pentru care vă spun. Dar ce spun e adevărat. Când aveam treispre…

Vocea i se împiedică și se frânge. Își drege vocea și începe din nou.

Când aveam treisprezece ani, spune el, puștiul ăsta portorican a încercat să mă înjunghie. Și i-am rupt brațul cu o rangă de fier și i-am luat cuțitul și i-am tăiat gâtul.

Fața lui Stanley arde. Obrajii îi sunt leoarcă de sudoare. Habar nu are de unde vine asta. Dintr-odată, e ca și cum ar fi purtat o altă persoană înăuntrul lui fără s-o știe: un fătălău mic, ghemuit în viscere ca un vierme într-un fruct.

Welles s-a întors cu totul ca să-l vadă: se apropie încetișor de el pe platforma acoperișului, cu luna strălucindu-i în păr. N-aveai de ales, spune el. Încercai să te aperi.

Da, spune Stanley. Cred. Cred că oricine ajunge să omoare pe cineva se gândește că se apără de ceva. Anul trecut am azvârlit un tip de pe acoperiș. Nu știu decât de ăștia doi. Mai sunt și alți tipi pe care i-am rănit destul de urât în timpul unor lupte. Poate că au murit și eu nu știu. Anul trecut am luat parte la un jaf și unul dintre polițiști a fost rănit, așa că, potrivit legii, l-am omorât și pe el. Ăsta e motivul principal pentru care a trebuit să părăsesc New York-ul.

Welles pășește peste masa joasă, apoi se așază pe ea, cu fața la Stanley. Stanley nu ridică privirea. De ce vrei ca eu să știu de lucrurile astea? spune Welles. De ce îmi povestești toate astea?

Probabil credeți, spune Stanley, că sunt doar un puști deștept căruia i-a plăcut cartea dumneavoastră și care și-a făcut niște idei ciudate legate de ea. Nu vă judec pentru asta. Dacă aș fi în locul dumneavoastră, probabil că aș gândi la fel. Dar ce-aș vrea să înțelegeți, cred, e că am văzut și făcut niște chestii destul de nasoale la viața mea, mă scuzați, și că am trecut printr-o groază de chestii ca să ajung aici și am niște întrebări la care chiar aș vrea să primesc niște răspunsuri, domnule Welles. S-ar putea să nu aveți răspunsurile. Sau poate că le-ați avut cândva și între timp le-ați uitat. Dar m-am gândit mult la ceva ce-ați spus cu câteva seri în urmă, cum că o carte poate să știe mai multe decât cel care a scris-o. Pentru că eu cred că

Hoțul de oglinzi știe, domnule Welles. Cred că știe că acest fel de magie e posibil.

Welles se uită la el îndelung, aplecat în față. Pentru o vreme, Stanley se gândește că Welles o să-l atingă, că o să-i pună mâna pe picior, și se întreabă cum o să reacționeze la asta. Apoi Welles rupe tăcerea.

Acea carte mă nedumerește complet acum, spune el. Mi-a luat zece ani s-o scriu. Ți-am spus asta? Am început-o în Italia, în timpul războiului, când eram încă relativ tânăr. La vremea aceea, aveam – sau cel puțin credeam că am – o idee foarte clară despre cum aveam să procedez și ce formă va lua. Mă simțeam ca și cum aș fi fost pe vârful unui munte, privind spre văile și pădurile pe care urma să le traversez în zilele următoare. Părea un drum destul de drept. Dar, desigur, lucrurile se schimbă când ești în *interiorul* pădurii întunecate, împresurat de tufe de măceș și nisipuri mișcătoare, distras de meandre, când te temi de lupi și de tâlhari și Dumnezeu mai știu eu ce, fiindu-ți imposibil să vezi la o distanță mai mare de câțiva metri. Până s-o termin, uitasem, în mare parte, de ce o începusem, cum anume voisem să arate în primul rând, cum de-am ajuns să fiu interesat de așa ceva. Nu vreau să fiu evaziv și nu încerc să te flatez când spun că tu înțelegi mai bine decât mine despre ce e cartea.

Stanley deschide gura să răspundă, dar Welles și-a dat din nou drumul, vorbește furtunos, ridicându-se de pe scaun, lăsând sticla goală de bere pe masă. Pare dornic să uite confesiunea făcută de Stanley. În timp ce traversează acoperișul, întreaga casă se mișcă și geme.

Ceea ce s-a schimbat n-a fost doar concepția mea legată de carte, spune el. S-a schimbat și ceea ce credeam în legătură cu scrisul în sine, ceea ce credeam că înseamnă scrisul. Așa cum am spus mai înainte, am abandonat repede noțiunea poemului care funcționează ca incantație. Am adoptat în schimb o teorie nu cu mult mai puțin romantică, aceea că poezia e un fel de act sexual – o serie de gesturi menite să îi provoace celuilalt o eliberare, un orgasm, un extaz la care egoul nu participă – și speram eu, o plăcere corespunzătoare. Dar, până la urmă, am ajuns să înțeleg că această analogie nu este potrivită. Pentru că, vezi tu?, plăcerea celuilalt e amânată. Și pentru că e un act la distanță. Experiența nu este împărtășită. E clar că ai avut parte de o anumită plăcere citindu-mi cartea și sunt recunoscător pentru asta. Dar, între timp, au început să mă preocupe alte lucruri. Așa că sunt nevoit să concluzionez, întărind spusele lui Flaubert, că nevoia de a scrie este în esență masturbatorie. Onanistică. Bineînțeles că acestea nu sunt niște metafore noi, dar sunt bogate și merită contemplate.

Welles e din nou lângă balustradă, sprijinit în coate. Piciorul lui echipat cu șlapi lovește în partea de jos a stinghiilor lăcuite. Stanley își dă seama că încă nu a terminat ce avea de spus, așa că așteaptă, uscându-și obrajii cu mâneca galbenă a cămășii lui noi.

Pentru mine, spune Welles, e ca actul defecării. Chiar așa e. Ar fi o prostie să pretind altceva. Căcatul e îngrășământ, desigur. Iar căcatul e *prima materia.* Dar pentru cel care se cacă, e doar căcat. Analizată cum trebuie, distanța de care am amintit, dintre scriitor și cititor – plăcerea amânată –, nu e un impediment față de succesul unui poem. De fapt, poemul chiar depinde de asta. Îmi închipui, spre marea mea amărăciune, că tu afli asta chiar acum. Mi-ai citit cartea și s-a întâmplat ca asta să-ți stimuleze imaginația. Dar când l-ai întâlnit pe autorul ei, ai descoperit că e un burghez burtos, un arogant pompos, și ai realizat că e – așa cum spune expresia – plin de căcat. Cartea n-are decât de pierdut din această întâlnire. Ce bine ar fi fost pentru tine dacă eu aș fi rămas un mister! Ce bine ar fi fost dacă *Hoțul de oglinzi* ar fi continuat să existe doar așa cum ți-ai imaginat-o tu! Nu e oare adevărat că lucrările care ne ating și ne inspiră cel mai profund sunt cele mai lipsite de formă – cele mai iremediabil pline de fecale – peste care dăm? Pentru că ne lasă nouă sarcina de a le completa, de a stoarce sens din ele. Pentru că, făcând asta, ajungem mereu să ne întâlnim pe noi înșine. Haosul lor degradat se descompune încet ca să ne arate propria imagine, o proiecție bizară a ei. Întotdeauna se întâmplă așa. Cititorul – nu poetul – este alchimistul.

Între timp, nasul și gâtul lui Stanley s-au curățat. Noaptea miroase mai dulce și mai clar. Nu-și mai aduce aminte când a plâns ultima oară așa. Nu când a murit taică-su sau bunică-su. Poate atunci când tatăl lui a plecat în Coreea. Chiar și atunci, s-a întâmplat mai târziu, în singurătate, când nu putea să-l vadă nimeni. Ce vreau este să intru în cartea dumneavoastră, spune Stanley. Cu totul. Vreau s-o rup în bucățele. Vreau să știu tot ce știe Crivano, indiferent dacă e ceva ce știți dumneavoastră sau nu. Vreau să-mi spuneți cum să le deslușesc. De unde să încep.

Welles se întoarce, își încrucișează brațele, se sprijină cu spatele de balustradă; scârțâie și se arcuiește sub greutatea lui. Pentru o secundă, Stanley se gândește că o să cadă, dar nu se întâmplă nimic. Welles se uită în pământ, își încrețește fruntea, doar pe jumătate concentrat, ca și cum ar încerca să-și aducă aminte numele prietenilor vechi din școala primară.

Apoi își strecoară o mână în vesta tricotată și scoate din buzunarul cămășii o pipă. Vei avea multe de citit, spune el. *Corpus Hermeticum,* în primul rând, cap-coadă. De asemenea, *Picatrix*-ul și *Tabula Smaragdina.* Pe Platon și pe Plotin,

pentru a putea situa tradiția în contextul potrivit: Crivano i-a citit negreșit pe amândoi. Marsilio Ficino și Pico della Mirandola sunt figuri importante. Cine mai e? Abulafia, cred. Llull. Reuchlin. Trithemius. Agrippa. Cardano. Paracelsus, desigur. Poate că o să vrei să-i citești și pe John Dee sau pe Robert Fludd, cu toate că ei erau contemporani cu Crivano, iar el nu avea cum să știe de existența lor.

Toate chestiile astea sunt vechi, spune Stanley. Nu-i așa?

Cam da. Crivano, din câte-mi amintesc, a fost activ în ultimii ani ai secolului șaisprezece. Trebuie să te avertizez că s-ar putea ca multe dintre scrierile importante pe care le-am menționat să nu aibă traduceri de încredere în engleză, ci doar în latină, sau în diverse dialecte germane sau italiene. Multe dintre ele s-ar putea să nu fie deloc accesibile publicului larg.

Există cineva care să facă chestia asta acum? Mă refer la magie.

Welles și-a scos cutia cu tutun din buzunarul de la pantaloni; își îndeasă meticulos pipa. Când a terminat, o aprinde, o îndeasă, apoi o umple din nou, aerând tutunul cu un instrument ce seamănă cu un ac.

O, da, spune el. Oamenii încă se mai ocupă de asta.

Stanley îi cercetează insistent fața. Brotacii fac un zgomot asurzitor; sună ca orchestra de coarde care cânta la parter când a sosit împreună cu Claudio. Cine? întreabă el. Cine mai face?

Se aprinde încă un chibrit, triplat în lentilele ochelarilor lui Welles, și deasupra capului lui se ridică un nor urât mirositor. Aici, în sudul Californiei, spune el, îi poți găsi fără prea mari eforturi. Poți găsi cu promptitudine teozofi sau rosacrucieni, de asemenea – alături de susținători ai scientologiei și ai Mișcării Gândirii Noi și pe cei de la Știința Minții – cu toate că nu-ți recomand să faci asta. De fapt, sunt de părere că nu este necesar să-i întâlnești pe practicanții contemporani ai magiei. Așa cum mi-a fost dat să descopăr când mi-am început propriile cercetări, te vor găsi ei, și încă destul de repede.

Vreți să spuneți că e o pierdere de timp să stai de vorbă cu ei?

Odată ce ajungi să cunoști tradiția, spune Welles, îți va fi ușor să-ți dai seama cine e șarlatan și cine e doar nebun. Există câțiva care sunt bine informați și serioși, presupun, dar au tendința de a se feri de lume. De asemenea, interesul lor pare să se învârtă mai degrabă în jurul compendiilor industriale și al cărților științifico-fantastice de duzină, decât în jurul unor tratate prăfuite de alchimie, care ne-au rămas de pe timpul Renașterii. Dacă-ți vine să crezi, am lucrat cu unul dintre tipii ăștia la corporația Aerojet. Numele lui era Jack Parsons. N-aveam nici cea mai vagă idee în ce nebunii fusese implicat

până în 1952, când s-a aruncat oarecum nepăsător în ceruri cu ajutorul unei cantități mari de fulminat de mercur. În mod evident, Jack a petrecut ani și ani de weekenduri și seri performând ritualuri magice, încercând literalmente să o invoce pe Târfa Babilonului și să dea naștere Anticristului. Acest domn a fost unul dintre fondatorii Jet Propulsion Laboratory[54], atenție. Deci, da. Oamenii încă mai fac magie.

E o reținere în vocea lui Welles, o notă falsă, dar Stanley nu știe ce-ar trebui să-l întrebe ca s-o descifreze. Se simte în continuare nesigur, supărat pe el însuși pentru că a cedat. Lista asta de nume pe care tocmai mi-ați dat-o, spune el. N-o voi ține minte. V-aș putea ruga să mi le scrieți pe o hârtie?

Dar desigur. Desigur. Mi-ar face plăcere.

Stanley își ia sticla de bere și o golește. După ce înghite și ultimul strop, simte o greață în stomac. Probabil credeți că sunt un biet nebun, spune el. Nu-i așa? Din cauză că vreau să fac asta.

Welles scoate mușțiucul pipei din gură și scutură încet din cap. Nici vorbă, spune el. Din contră. Asta e o perioadă dificilă pentru tine, înțeleg asta. Nu te cunosc prea bine. Dar am încredere în tine. Cred în tine. Iar eu… Synnøve și cu mine… am vrea să te ajutăm sub orice formă.

Stanley începe să cedeze din nou, deși nu știe de ce i se întâmplă asta, nu știe dacă se întâmplă cu adevărat sau doar i se pare. Se gândește la un jaf armat la care a participat în urmă cu câțiva ani. El și echipa lui purtau cu toții măști de Halloween: își aduce aminte ce senzație a avut când a îndreptat arma spre paznicul de noapte umilit, când l-a privit direct în ochi știind că el nu putea vedea decât fața crudă a unui clovn trist. Stanley se simte ca atunci – puternic și rușinat –, doar că de data asta masca e înăuntrul său, iar el nu o poate controla.

Trebuie să fiu sincer cu dumneavoastră, domnule Welles, spune el. Eu nu mă gândesc la mine așa cum dumneavoastră vă gândiți la dumneavoastră. Mă refer la motivele pentru care fac ceva. Nu țin minte să fi existat vreo perioadă în viața mea în care să nu știu ce am de făcut sau să nu am habar măcar vag. Așa că niciodată n-a trebuit să mă opresc și să mă gândesc. Câteodată simt că n-ar fi rău să fac asta uneori, dar nu prea știu cum s-o fac. Și asta începe să mă sperie, pentru că în ultimul timp simt că mă transform în altceva, și nu știu în ce.

Welles e tăcut, pufăie rapid din pipă. În curând, tutunul se consumă cu totul. Nu știu dacă te ajută cu ceva, spune el, dar eu nu sunt îngrijorat în legătură cu tine.

Nu sunt îngrijorat neapărat în legătură cu mine însumi, domnule Welles. Mă îngrijorează tot restul. Doar că nu întotdeauna simt că aparțin acestei lumi.

Din gâtul lui Welles urcă un chicotit gros. Dă-mi voie să-ți spun că mi-e cunoscut acest sentiment, spune el.

Bănuiesc că urmează să-mi spuneți că voi depăși perioada asta.

S-ar putea. Deși speranța mea sinceră e să n-o depășești.

Face încet un pas în față, apoi îl strânge de umăr pe Stanley cu mâna lui cu degetele groase. E o lume ieftină, stupidă și meschină, cea în care ne e dat să trăim, spune el. Futu-i, să nu te *împaci* cu asta. Du-te și construiește-ți propria lume.

Se îndreaptă de spate, își pune pipa înapoi în gură. Deci, spune el. Ți-ai adus aminte să vii cu cartea?

Da, domnule. O am jos, în geacă.

Păi, du-te s-o aduci. Îți voi scrie lista pe care ți-am promis-o.

În timp ce coboară, Stanley o poate auzi pe Synnøve de undeva din apropiere, fredonând ca pentru sine, dar nu se uită în jur. Deschide dulapul din hol, scoate *Hoțul de oglinzi* din buzunar, urcă din nou scările.

Welles a aprins lampa de pe birou; e cuprins de lumina de sub abajurul ei verde opac. Pe măsură ce Stanley se apropie, Welles ridică cu un gest larg foaia pe care a scris și i-o dă. Asta te va ține ocupat pentru o vreme, garantez, spune el. Îmi dai voie?

Stanley îi dă cartea și ia în schimb foaia. Se uită peste ea în lumina palidă: o coloană lungă de nume ciudate, uniforme și echidistante, ca și cum ar fi fost trasate cu o riglă. Scrisul de mână e curat, dar înghesuit și neobișnuit, și știe că se va chinui grozav să-l descifreze.

Când Stanley ridică din nou privirea, vede cartea deschisă pe masă și pe Welles cu un stilou în mână. E nemișcat, pe fața lui se citește o expresie confuză. A, da, spune Stanley. Cred că am uitat să vă spun. Cineva a scris deja pe exemplarul meu. Așa cum v-am mai spus, am luat-o la mâna a doua. N-am reușit nicicum să citesc mesajul.

Welles începe să râdă. E un râs ciudat: ușor isteric, apoi lipsit de bucurie, forțat în final. A, spune el. Încep să înțeleg. Unde ai spus că ai găsit cartea asta?

În Lower East Side. I-a aparținut unui hoț care a fost trimis la Rikers.

Cum îl chema? Știi cumva?

Stanley dă din umeri. Toată lumea îi zicea Hunky[55], spune el. Nu l-am întâlnit niciodată.

Hmm, spune Welles. Atunci presupun că ai luat-o, cum să spun, la mâna a treia, asta în cel mai bun caz. Stai că-ți citesc eu dedicația. *Dragă Alan* – a, bun, se pare că am scris greșit numele –, *îți salut curajul pur. Cu respect, Adrian Welles.*

O, face Stanley.

I-am dat-o unui poet care a trecut prin oraș acum două veri. Un tânăr care se autointitula vizionar. Blake, via Walt Whitman. Cred că Larry Lipton a fost cel care-l invitase să vină din San Francisco. În timpul lecturii a avut o altercație cu cineva din public și, ca să demonstreze *ceva,* nu mai știu ce, sinceritatea, devotamentul… s-a dezbrăcat complet. Pe vremea aceea mi s-a părut un gest destul de impresionant.

Welles închide cartea, se așază ca să poată deschide un sertar. Știi ce, copia asta e cam jerpelită. Am una aici care e practic neatinsă. Dă-mi voie să înlocuiesc…

Stanley își pune rapid palma peste carte în semn că nu e nevoie. Dacă nu vă deranjează, spune el, atunci aș vrea s-o păstrez pe cea pe care o am.

Privirea lui Welles urcă de-a lungul brațului lui Stanley, apoi se oprește asupra feței. Pare să nu-i fi picat prea bine. Apoi zâmbește.

Când se ridică, ține în mână o riglă de metal. O pune pe masă, pescuiește o lamă din sertarul superior. Deschide cartea, pune rigla pe ea și rupe pagina cu dedicația cu o mișcare rapidă. Stanley devine pentru o clipă tensionat, pe punctul de a sări pentru a-l prinde pe Welles de braț. Apoi își dă seama că nu-i pasă. E mai bine așa.

Welles dă la pagina precedentă, scoate din nou capacul stiloului. În timp ce penița scrijelește hârtia, privirea lui Stanley rătăcește prin încăpere: munții de cărți, biroul-depozit-de-arme, ușa masivă, zăvorâtă. După o clipă, suflă peste cerneală să se zvânte și-i pune lui Stanley cartea în mână. Am încercat să fiu mai atent la caligrafie de data asta, spune el. Poți să citești?

Da, spune Stanley. În mare.

E un citat din Roger Bacon, un mag britanic din secolul treisprezece.

Bine. Ce înseamnă?

Welles pune capacul la stilou, stinge lampa. Înseamnă că sunt bucuros că te-am întâlnit, spune el. Foarte bucuros.

Welles își ia pipa și se îndreaptă din nou spre glasvand, dar Stanley nu-l urmează. Stă lângă birou, cu cartea în mână, uitându-se în gol. Vă mulțumesc pentru tot, domnule Welles, spune el. Serios. Dar e timpul să plec.

La parter, în timp ce-și pune geaca, Synnøve face tot posibilul să-l rețină – la mine în studio e un pat rabatabil, spune ea; garantez că e confortabil –, însă el pleacă în cea mai mare grabă, acceptând un pupic pe obraz, îmbrățișând-o cu stângăcie. Așteaptă! spune ea. Nu voiai să iei gălețile în care ai adus peștii?

O, spune Stanley, alea nu sunt de fapt ale mele.

Welles îl conduce pe alee până la poartă. Ce să-i spun prietenului tău când el și cu Cynthia se vor întoarce? spune el.

Va ști unde să mă găsească. Nu trebuie să vă faceți griji.

Welles îi întinde mâna. Stanley i-o strânge, iar Welles îl trage spre el ca să-l îmbrățișeze. Pentru o clipă, Stanley e în aer, cu urechea lipită de pieptul bărbatului, inspirând fumul lui iute, ascultând mugetul și huruitul din interiorul lui compartimentat. Apoi Welles îi dă drumul.

Abia ajuns în stradă, Stanley se întoarce. A, domnule Welles? strigă el.

Da?

Acum câteva nopți, când ne-am întâlnit prima oară pe plajă, mi-ați spus ceva. Ce era?

Welles se îndepărtează încet, până ajunge la scările ce coboară de pe verandă. Apoi se întoarce și se sprijină de o coloană de lemn. Nu cred că-mi aduc aminte, spune el.

Era în altă limbă, zice Stanley. Ați spus-o de două ori.

Proiectat pe fundalul ușii deschise, Welles e o siluetă fără trăsături. Soția e în spatele lui. Pare somnoroasă și tristă. În lentila ochelarilor îi apar două puncte de lumină. Stanley nu-și dă seama de unde vine lumina.

Îmi pare rău, spune Welles. Cred că am formulat atât de prost, încât trebuie să fi sunat a limbă străină tot ce am spus. Sunt sigur că am vorbit în engleză. Și foarte prost, se pare. Îmi pare rău.

Stanley dă din cap. Bine, spune el. Noapte bună, domnule Welles.

Noapte bună, Stanley.

În drum spre promenadă, cu vreo două case mai jos, Stanley trece pe lângă o curte neîngrijită, unde vede o pisică. Pisica are ceva în gură: un cap de pește plin de nisip, din care atârnă bucăți de mațe. Se uită la el cu ochi verzi, sticloși.

Stanley strânge din dinți, se pregătește să tragă un șut în capul mâței, apoi se abține în ultimul moment. Pisica se încovoaie, urechile i se lipesc de cap și o ia la sănătoasa prin iarbă, înfigându-se sub verandă. Vederea lui Stanley se încețoșează din nou; un tremur îi urcă în gât, și simte că nu mai poate să respire.

Privește peste umăr spre acoperișul lui Welles, vizibil acum prin rândul de tufe de ienupăr, ascuțite ca niște vârfuri de lance. Lângă balustradă e o siluetă întunecată care trebuie să fie Welles, dar Stanley n-ar putea să spună dacă se uită în direcția lui sau nu.

Ești un căcat mincinos, sâsâie Stanley printre dinți.

46.

Când Stanley se trezește a doua zi dimineața în ascunzătoarea din Horizon Court, Claudio lipsește. Stanley se ridică în capul oaselor, se freacă la ochi, se uită în jur. Se întreabă dacă nu cumva puștiul a bătut la ușă la un moment dat și el n-a auzit. Apoi își aduce aminte de seara de dinainte – Cynthia și filmul ei cu broaște, Synnøve și patul ei rabatabil –, și dintr-odată îi e clar unde e puștiul.

Se prăbușește din nou în pat, trage pătura peste cap. Încearcă să se enerveze, dar nu prea îi iese. Puștiul e influențabil; bineînțeles că a acceptat patul. Nu-l poate învinui pentru asta. Stanley în schimb nu prea poate să-și explice de ce s-a grăbit atât de tare să plece de la Welles. Pe de o parte, din cauză că a dat apă la șoareci în mod lamentabil, asta e clar. Pe de altă parte, din cauză că discuția nu mai renta. Dar a mai fost și altceva: o stinghereală greu de numit, senzația că ceva se compromite, devine hazardat. Încercând să definească senzația, nu reușește decât să se întristeze, iar tristețea îl obosește mereu.

Când se trezește din nou, e dimineața târziu; nu-și dă seama cât de târziu. Claudio lipsește în continuare.

Începe să se simtă ca și cum ar fi făcut un pariu prost: bani puțini, numere care nu se nimeresc. Aruncă pătura de pe el, se spală pe dinți, bea din gamela lui taică-su. Lista de nume de la Welles e în continuare în cămașa lui nouă, în buzunarul de la piept; o scoate și o netezește pe tejgheaua din încăperea de la stradă, se mai uită la ea din când în când în timp ce se îmbracă. Putea să fie și în chineză. Uneori, lui Stanley îi e pur și simplu greu să spună în căutarea a ce anume mai exact s-a pornit să cutreiere țara, dar știe al naibii de sigur că nu e asta. Welles l-a amăgit din nou, schimbându-și forma ca o creatură marină sinuoasă, acoperindu-l ca de obicei într-un nor de cerneală.

Își aduce aminte de lunga plimbare alături de Welles din noaptea în care au făcut cunoștință, și toată bolboroseala pe care a produs-o. Dacă totul a fost doar o modalitate de a-l deruta pe Stanley? Dacă secretul se regăsea de fapt în pașii lui, în traiectoria pe care a urmat-o printre canalele de odinioară, și nu în vorbele sale? Stanley se gândește la un cuvânt pe care l-a văzut atunci pe un indicator, un cuvânt de care nu mai poate scăpa: RIALTO. Ce înseamnă? În *Hoțul de oglinzi* există un loc, un cartier al orașului bântuit din carte – nu cel al orașului, dar nu foarte diferit de acesta. Cuvântul e un indiciu spre ceva. Spre ce?

Ar putea fi ceva legat de istorie, dar Stanley nu prea crede. Istoria înseamnă și mai multe cărți; secretul pe care-l caută nu are nimic de-a face cu cărțile. E fie în lume – ascuns acolo undeva –, fie nu merită aflat. În timpul plimbării s-a apropiat cel mai mult de el: felul în care bătrânul, prins cu garda jos, a arătat către oraș, ca să se facă înțeles. Welles e, cu siguranță, cel care a scris cartea, dar nu el a construit orașul. Orașul este cheia. Pentru a putea privi cu claritate, Stanley trebuie să se detașeze.

Își leagă șireturile la pantofi, se furișează neobservat în stradă. Starea lui mohorâtă se datorează și presiunii aerului: presimte că o să mai plouă, cu toate că cerul e senin. Când ajunge pe promenadă, simte în nări un miros acru, respingător – al naibii de familiar, complementar cumva duhorilor de la sondele petroliere –, și își aduce aminte că a uitat să schimbe pansamentul de la picior. Acum că se gândește la asta, simte din nou durerea; se simte năucit, încetinește pasul. Ieri după-amiază a fost ultima dată când și-a curățat rana, la dușurile din Santa Monica. Atunci arăta bine; acum, nu prea își mai dă seama. Se gândește să se întoarcă la adăpost, dar apoi înțelege că n-ar dura mai mult de câteva ore să se pornească iar.

Își alege un loc lângă apă ca să stea, să privească promenada și să se gândească. După un timp, în care străzile și clădirile nu îi dezvăluie nimic, se întoarce și privește spre mare. Soarele e la zenit; valurile sunt de un albastru adânc, translucent. La limita vederii, printre pietrele de pe fundul apei, zărește câteodată licăririle unui pește garibaldi, care seamănă cu o mandarină coaptă din Riverside, pierdută printre valuri.

Stanley scoate lista lui Welles din buzunarul de la blugi și o mai parcurge încă o dată, luând fiecare nume la rând, cercetând fiecare buclă. E un singur nume pe care-l știe din carte – Hermes Trismegistul, desigur –, căci tot restul e în cuneiforme. Se uită la ele, sperând pe undeva să se descâlcească singure, să prindă viață asemenea unor miriapode și să închipuie un alt mesaj. Nu după mult timp, pe Stanley începe să-l doară îngrozitor capul, și literele continuă să rămână aceleași.

Împăturește foaia, o bagă în buzunar, o pornește spre nord, cu picioarele goale prin nisip, de-a lungul liniei de spargere a valurilor. Fluxul e înalt. Plaja e lungă, plată și netedă, punctată la intervale ciudate de lucruri aruncate la mal care lasă cărări drepte în urma lor: meduze, velella velella, cochiliile melcilor și crabilor de stâncă, cojile sinistre, ciocolatii ale ouălor de calcan, benzi de kelp galben trase înspre mare de puterea valurilor. În timp ce Stanley merge înapoi către oraș, în direcția arcadelor – câțiva bețivi vlăguiți care trec pe lângă

Fortune Bridgo, un evreu bătrân, elegant îmbrăcat, cu o cutie pentru violină, o femeie care împinge un cărucior pentru copii și trăgând după ea un copil cu un balon alb în mână –, simte sub picior ceva tare, îngropat în nisip, și se oprește ca să-l dezgroape.

E craniul unei păsări demente: un cioc maroniu-deschis, de lungimea unui antebraț, și niște găvane enorme și adânci în care au fost cândva ochii. Nisipul a găurit și lustruit ciocul, iar pe la jumătatea lamei cornoase, e lipit un crustaceu. Stanley îl studiază, apoi se uită la gaura pe care a săpat-o în nisip. E bulbos la un capăt, iar la celălalt se îngustează până devine un punct, arată ca o literă dintr-un alfabet arhaic. Nisipul din jurul lui e neted și uniform, aparent gol, deși s-ar putea să mai ascundă și altceva.

Apoi Stanley se ghemuiește pe plaja netedă și crestează adânc nisipul cu ciocul întors în jos. Apoi mai trage o linie – lungă, șerpuitoare – lângă prima. Cele trei semne arată ca și cum ar putea avea un înțeles în vreo limbă, cu toate că Stanley nu știe în ce limbă și nici ce-ar putea să însemne. În *Hoțul de oglinzi,* Crivano scrie pe plajă ca să invoce luna, care iese din mare și îi vorbește. În carte nu se specifică ce semne a făcut. Probabil că nici Welles nu știe. Dar cartea știe.

Stanley se apleacă din nou, tăind brazde lungi în nisip. Se gândește la vechiul apartament din Division: peretele alb din fața patului, primul lucru pe care îl vedea dimineața când se trezea. Cât de mult ura nenorocitul ăla de perete! S-a rugat de maică-sa să-i ceară permisiunea lui bunică-su să agațe ceva pe el – o hamsa, un tablou, orice –, dar ea nu s-a înduplecat. Peretele părea să-l urmărească mereu, dar în rest rămânea inexpresiv. Până la urmă s-a săturat. I-a trecut prin minte să urâțească suprafața pură cu numele lui, dar și atunci n-a făcut decât să se detașeze de el, să-l lase în urmă. În loc de asta a scris CĂCAT, cel mai puternic cuvânt pe care-l cunoștea. Ca să orbească peretele. Ca să nu-l mai judece. Gândindu-se acum la asta, își aduce aminte de urmele de mâini și de picioare din incinta Grauman's Chinese, iar asta îl face să zâmbească. Se îndreaptă, se întinde, azvârle craniul de pasăre înapoi în mare.

Se plimbă vreme îndelungată pe nisipul umed, privind promenada și apa. Umbra i se proiectează în față. Spre est, aproape tot ce se vede a fost făcut sau aranjat de mâna omului; spre vest, aproape nimic nu aparține omului. Între cele două spații se întinde vidul alb al plajei. Un pescăruș trece în zbor cu un pește în cioc. Stanley se gândește la peștii care roiesc între valuri și se întreabă ce întrerupător acționează luna ca să-i atragă la țărm – dacă ei sunt conștienți de asta, dacă există printre ei pești care preferă să nu ia parte, care nu vor să se

implice și aleg să rămână în adâncuri, ascunși, singuratici și mândri.

Când se apropie de parcul de distracții de pe chei, gol la ora asta, îl vede pe Charlie mergând agale pe plajă. Charlie poartă un costum de prost-gust – cămașă albă, cravată de mătase, sacou și pantaloni, pălărie de fetru – dar nu are nici pantofi, nici șosete, iar pantalonii sunt suflecați până la genunchi. Într-o mână ține un cilindru de hârtie, în cealaltă o sticlă, iar pașii lui descriu pe nisip un traseu întortocheat. Hei! strigă el. Hei, Stanley! Bwana Lawrence tocmai a întrebat de tine!

Hei, spune Stanley, ridicând o mână. Cine?

Bwana Lawrence, Lawrence Lipton. Pliculețe de ceai Lipton. Haine fine, amuzante. Știi la cine mă refer, omule. Mi-a spus că a făcut cunoștință cu tine serile trecute, la canto-jazz.

Stanley își mijește ochii, se apără de soare cu mâna. E un tip mai în vârstă? întreabă el.

Un tip în vârstă! Corect. Dar nu unul oarecare. Larry e chiar stâlpul de susținere al cantoului. E cel mai excentric, cel mai rezistent bătrân afectat de microbul muzicii, pe care-l vei întâlni pe țărmul mării ăsteia pline de macrou. Și vrea să te vadă.

Cum așa?

E ceva legat de cartea lui. Ai auzit de *cartea lui pentru tineret,* nu? Opera inteligenței lui fără de vârstă?

Stanley dă din cap.

Ne înregistrează pe bandă, spune Charlie. Pe toți. Vrea să scrie o carte despre ceea ce se întâmplă aici.

Stanley se uită la Charlie, apoi se întoarce pe călcâie, încercând să-și ascundă fața în umbră. Trebuie să fi trecut deja de ora trei. Bine, spune el. *Ce* se întâmplă aici?

O, dezafiliere și reafiliere. Sărăcie devotată. Ultimul avanpost ridicat împotriva venirii lui Moloch. Multe ierburi toxice și prea puține băi. Un stil de viață cu totul nou. Depinde pe cine întrebi. Larry vrea să te întrebe *pe tine.*

De ce pe mine?

Charlie soarbe din sticlă cu un zâmbet șmecheresc, atoateștiutor. Bwana Lawrence e interesat de perspectiva ta unică asupra lucrurilor, spune el. *Id est,* de ce-ar traversa un delincvent juvenil dur și inflexibil toată țara ca să se întâlnească cu un poet necunoscut. *Id est,* s-a dus vorba despre vizita ta la bunul doctor cum-îl-cheamă. Cred că Larry e gelos, dacă vrei să știi de la mine.

Serios? spune Stanley. Ce-aș avea de câștigat din învârteala asta?

Din *învârteală,* spune Charlie, îți iese niște *haleală,* pentru care nu trebuie să faci o faptă *penală.* Probabil că jumătate din

tipii care stau de vorbă cu Larry o fac pentru mâncare. Apoi îl vorbesc pe la spate. Asta mă cam bagă în boală, ca să fiu sincer. Le spun mereu: abțineți-vă de la vrăjelile astea romantice, pentru că așa trebuie să arate un scriitor adevărat. Larry a publicat romane. A scris scenarii de film și de televiziune. Trebuie să recunosc, lucrurile nu-s mereu roz. Nu-s întotdeauna subtile. Dar *a ales* să fie aici. Nu a fost pur și simplu aruncat la țărm, ca noi ceilalți. Crede în realitatea lui Moloch și a venit aici ca să i se împotrivească.

Dinspre promenadă se aude un sunet ascuțit, pătrunzător – un copil care plânge – și o mică umbră sferică trece pe deasupra nisipului. Stanley se uită-n sus la timp ca să vadă un balon alb cu heliu care trece peste capetele lor; apoi e orbit de soare. Lângă arcade, femeia cu căruciorul pentru copii s-a lăsat pe vine, încearcă să-și liniștească copilul. Nu aude ce-i spune. Copilul plânge și mai tare. Păi, spune Stanley, mersi că m-ai anunțat. O să-l caut.

Comportamentul lui Charlie s-a schimbat. Își mișcă gura ca un iepure; sub stratul de bronz, pare atins de o paloare bolnavă. Larry îl *înțelege* pe Moloch, spune el. Știe cum funcționează și ce vrea. Larry crede că tu ai putea să-i răpești lui Moloch limbajul, ca să-l folosești împotriva lui. Nu sunt sigur. S-ar putea să se fi stricat iremediabil. Pentru că eu l-am văzut pe Moloch, știi? L-am văzut prin lume. Nu e greu, odată ce știi cum s-o faci. L-am văzut când eram doar un copil, în biblioteca din Boston. Avea coarne de taur. Pumni ca niște furnale. Ca în mozaicul auriu de pe un zid. Mai târziu l-am văzut și în Europa. M-am uitat în jos din tureta artileristului și era acolo. Luminat de focul iadului. Acceptând ofrandele. Cred că are de gând se elimine copiii în surplus și asta înseamnă că în curând va fi peste tot. Poți să aduci câte argumente sociologice vrei: vorbesc despre un *demon real.* Un demon care se hrănește cu mulțumire de sine și frică.

Copilul de pe promenadă dă din picioare într-un acces de furie, țipând ca și cum ar fi pe punctul de a fi omorât; copilul din cărucior a început și el să plângă. Stanley se lasă de pe un picior pe altul, se simte nervos și inconfortabil. Așa, spune el, arătând spre cilindrul de hârtie din mâna lui Charlie. Și ce-ai acolo, Charlie?

Pentru o clipă, Charlie e confuz. Apoi se luminează, pasându-i sticla lui Stanley. E un cadou de la revedere pentru Alex, spune el. Vezi?

E un material promoțional pentru un film care se numește *Cowboy,* cu Glenn Ford și Jack Lemmon. Posterul lung, de culoare galbenă, îi înfățișează pe cei doi bărbați în țoalele lor de cowboy, unul e în prim-plan, imens, celălalt minuscul, în

fundal. Stanley nu mai știe care-i care. Îi e greu să creadă că cineva a putut să facă un film cu un titlu atât de plictisitor cum e *Cowboy.* Motto-ul posterului este: *E cel mai grozav, pentru că se întâmplă în Vestul mârşav*!

Drăguț, spune Stanley. Lui Alex îi plac westernurile, hă?

Charlie rulează posterul, ia sticla înapoi și rânjește. Nu, omule, spune el. Cred că nu-i pasă de ele nici cât negru sub unghie.

Mai ia o înghițitură. Femeia cu căruciorul îl plesnește peste față pe copilul care țipă, făcându-l să tacă. Stanley e conștient de valurile din spatele lui; sună ca niște artificii îndepărtate. Păi, spune el, cred că ar cam trebui să merg. Ne vedem mai încolo, Charlie.

Să nu uiți să-l vizitezi pe Larry Lipton! strigă Charlie după el. Să nu ratezi masa aia moca!

Stanley nu se întoarce. Se îndreaptă spre promenadă, în direcția salonului unde a jucat pinball cu două nopți în urmă, pe când aștepta venirea peștilor. Se întreabă pentru o clipă dacă Claudio o fi ajuns până acum la ascunzătoare – oare el se întreabă unde o fi Stanley, oare a avut parte de o seară al naibii de distractivă –, dar alungă repede acest gând. Între timp, promenada s-a umplut de oameni care vizitează din curiozitate zona: căutători de comori cu detectoare de metal, fani respectabili de-ai lui Lawrence Welk[56], ofițeri de armată și prietenele lor. Peste câteva ore, soarele va apune și va răsări luna, oamenii ăștia o să dispară și o să-și facă apariția vârcolacii obișnuiți ai străzilor.

Salonul e agitat, dar nu e nici pe departe plin. Stanley speră să apară și Câinii – vrea să dea drumul la heroina pentru Alex –, dar e plin de tipi cu tunsori scurte, nici urmă de vreunul cu tunsoare coadă de rață, nici vorbă de vreo freză dată cu lac. Ciudat, se gândește el. Probabil că o să apară mai târziu.

Dă o tură să se uite la automate – Domino, Hayburners, Meat Ball, Dreamy –, dar nu-l atrage nimic. Apoi, descoperă în colț un rând de cinescoape Mutoscope cu monede, cu mesajul DOAR PENTRU ADULȚI – INTERZIS COPIILOR, imprimat pe peretele de deasupra lor cu ajutorul unui șablon, puțin câș față de rândurile de cărămizi. În mod normal, Stanley nu ar arăta interes față de cinescoape, dar nu îi place să i se spună că ceva nu este permis. Se plimbă agale până în fața lor, aruncă o monedă în aparat.

E un spectacol destul de obișnuit, poate ceva mai obscen decât media: UN ARTIST ÎN ATELIERUL SĂU, spune plăcuța. Stanley își apropie fața de vizor – ridicându-se un pic pe vârfuri – și rotește manivela. Se pune în mișcare, scoțând la fiecare secvență un sunet constant, venind de undeva din

spatele lui, și imaginile intră pâlpâind în cadru: artistul bărbos, cu aspect boem, luând vopsea de pe paletă și întinzând-o pe pânză, și modelul său nud, înfășurat într-o draperie albă plasată strategic. Încă un strat de vopsea, și încă unul, și încă unul; o vreme nu se mai întâmplă nimic altceva. Modelul e îmbujorat, are părul creț, să aibă în jur de douăzeci de ani. Acum trebuie să aibă – cât? – cincizeci, în cel mai bun caz. Stă nemișcată, clipind, strângând draperia subțire la piept. Dintr-odată, pictorul își aruncă pensula și paleta și se grăbește să o îmbrățișeze, în timp ce ușa din spatele lui se lovește de perete și logodnicul fetei dă buzna în atelier. Pentru o clipă, draperia cade sub nivelul sfârcurilor ei. Rola de film se termină cu un zgomot surd. De la început până la sfârșit, toată treaba a durat în jur de un minut.

Stanley se lasă pe spate, apoi se lasă pe vine, privește în jur. Nimănui nu pare să-i pese că folosește cinescoapele. Poate că au impresia că e mai în vârstă, dar bănuiește că ar putea să instaleze și un țânc pe un scaun înalt în fața unuia dintre aparatele astea, și rezultatul ar fi același: mesajul e pentru polițiști, nu pentru clienți. Plictiseala îl trage deja de mânecă, dar trece la aparatul următorul.

Acesta se numește PRINȚESA RAJAH: e o „prințesă” arabă îmbrăcată bizar care dansează din buric și apoi ridică un scaun de lemn apucându-l cu dinții. Stanley nu e expert în prințese arabe, nici în dansul lor, dar întreaga producție i se pare falsă și ridicolă.

Următorul Mutoscope îi cere o monedă de zece cenți, nu de cinci cenți; Stanley e pe punctul de a-l sări, dar apoi observă plăcuța cu titlul: ZEIȚA LA SCALDĂ. COLOR!

Moneda lui cade cu un clinchet estompat pe o grămadă ascunsă de alte monezi de zece cenți. Începe filmul: un tip tânăr, imberb, îmbrăcat într-o togă, pândește dintr-un boschet; o femeie înoată într-o piscină, ținându-și la suprafață capul proaspăt coafat. Trupul ei e o pată albă, unduitoare. Imaginile au fost migălos colorate de mână: obraji roz, frunze verzi, apă albastră. Zeița se ridică din piscină cu apa picurând de pe ea, arătându-și pentru o clipă fundul gol, apoi se întoarce cu fața, smulgând un prosop de pe o creangă pentru a se șterge pe piept. Tipul din boschet icnește și tremură cu gura deschisă în extaz. Zeița îl aude; fața ei se strâmbă din cauza șocului și a furiei. Face un gest amenințător în direcția lui, iar acesta explodează într-un nor de fum galben. Buf: s-a terminat.

Stanley bagă încă o monedă de zece cenți, apoi încă una. Diapozitivele din interiorul aparatului se rotesc pe bobina lor; o anumită dispunere a oglinzilor și a luminii aduce fiecare imagine în fața ochilor privitorului, apoi, într-o clipă, manivela

o face repede nevăzută. Stanley devine conștient de caracterul distinct al fiecărei imagini, fiecare dintre ele e o mică bijuterie colorată în lumina din interiorul aparatului. Încearcă să rotească mai încet manivela – să vadă printre diapozitive, să anuleze trucul pe care-l produc ochii săi – dar dincolo de un anumit punct, vizorul se întunecă. Aruncă a patra monedă în aparat. Imaginea zeiței goale e dublată, tăiată în bucățele pe suprafața încrețită a apei din piscină. Observatorul îmbrăcat în togă dispare, înlocuit de o dâră de fum. Crengile din jurul lui dispar, apoi reapar mișcate cu un centimetru mai încolo.

Mașina nu acceptă monede de cinci cenți; Stanley nu mai are monede de zece. Îl va ruga imediat pe operator să-i schimbe un dolar, dar până atunci mai vrea să încerce un aparat care funcționează cu monede de cinci.

Eticheta s-a șters sau a fost scoasă. Pe plăcuța cu titlul scrie doar atât: 4 iulie 1905. Moneda lui Stanley cade cu un zăngănit gol, singuratic.

Primul lucru pe care-l vede e un vas lung și negru, care coboară pe un canal larg, și un montagne russe imens în fundal. Imaginea este înlocuită imediat de altele: cămile și pachiderme, o cale ferată în miniatură, frumuseți la plajă în costume bizare, bărbați cu pălării melon și soțiile lor purtând corset, plimbându-se pe sub arcade umbroase. Apoi Stanley observă o firmă familiară: HOTELUL ST. MARK.

Mâna îi îngheață pe manivelă; vizorul se întunecă. O ia de la început și, în curând, în fața ochilor îi apar alte peisaje familiare: clădiri de pe Windward și de pe promenadă, cu toate că numele celor mai multe dintre magazine – Biliard Harry A. Hull, Prăvălia H.C. Burminster, Frasinelli Fruit Co. – îi sunt necunoscute. Cel mai confuzant lucru e că Windward nu se termină la promenadă: traversează plaja ca să devină aleea din mijlocul unui parc de distracții aglomerat de pe chei, cu băi publice și saloane de dans și o roată mare, luminată. Când rola se termină, alimentează din nou aparatul cu monede de cinci cenți. În cele din urmă, descoperă clădirea care, într-o bună zi, a devenit salonul Fortune Bridgo, iar apoi, cu câteva magazine mai jos, clădirea în care se află acum. Își presează fața de vizorul de alamă, învârte încet manivela. De-a lungul cheiului, mărșăluiesc haotic siluete în haine negre, purtând pălării împodobite cu pene, licărind ca fantomele care au devenit.

Pe moment, Stanley e cuprins de panică: senzația că e urmărit. Își îndreaptă spatele și se întoarce să cerceteze încăperea, dar nu întâlnește privirea nimănui. Aerul s-a schimbat, a devenit greu. Dincolo de ferestrele deschise, cerul de deasupra oceanului s-a colorat în gri, pierzându-și fluiditatea. Are senzația sinistră că a rămas în urmă, ca și cum

i-ar fi scăpat ceva. Stă neclintit, privind promenada și țărmul, așteptând să se întâmple ceva.

În curând își dă seama ce e. E Charlie, umblând cu pași greoi pe plajă, cu o expresie lucidă și serioasă. Își ține brațul în jurul taliei cuiva, ajutându-l să meargă. Se apropie cu o lentoare coșmarească prin aerul dens.

Stanley țâșnește afară pe ușă, pe promenadă. Vrea să vadă, cu toate că acum știe deja. Persoana care e cu Charlie se împleticește de parcă ar fi pe jumătate orb; Stanley vede că are ochii atât de umflați, că abia mai vede. Își ține mâna dreaptă pe piept ca și cum ar fi o pasăre care s-a izbit de un geam în timp ce zbura; Stanley își dă seama imediat că mâna e ruptă. Așa răvășită cum e, persoana își măsoară pașii, își ține bărbia ridicată, și mai ales datorită acestor trăsături – și a cămășii albastre de viscoză pe care o poartă, pătată acum în față de sânge uscat, oxidat –, Stanley își poate da seama că e Claudio.

47.

La un bufet de pe Market îi fac rost lui Claudio de un pahar de apă și de o pungă cu gheață pentru mână. Claudio bea apa cu paiul. La început, Stanley se teme că are maxilarul rupt, dar când în sfârșit vorbește, vocea lui e destul de clară. Mulțumesc, îi spune lui Charlie. Poți să pleci acum. O să fiu bine.

Când pleacă, Charlie e pe punctul de a izbucni în lacrimi, frângându-și mâinile în mijlocul trotuarului, ca și cum Claudio ar fi propriul lui copil rănit. Stanley strânge din dinți, ceva îi stă în gât, cu toate că nu e sigur ce e: poate blesteme sau vomă. Își simte stomacul ca și cum i-ar fi căzut undeva în coapse.

Nu sunt la mai mult de nouăzeci de metri de ascunzătoare, dar Claudio nu vrea să meargă acolo. Le ia infinit de mult timp să parcurgă distanța de patru străzi până pe West Crave. Mulțimea le face loc, ocolindu-i. Stanley privește fețele trecătorilor care apar din întuneric și-l văd pe Claudio: uimite, dezgustate, amuzate. Câțiva soldați ieșiți în oraș cu prietenele lor se opresc să le ofere ajutorul, dar Stanley îi refuză. La colțul Club House un polițist în patrulare îi reține câteva minute punându-le întrebări. Amicul meu tocmai a avut un accident cu bicicleta, domnule ofițer, spune Stanley. A intrat într-un stâlp de telefon. Nu, în afară de el, nimeni n-a pățit nimic. O să se facă bine.

Da, confirmă Claudio cu buzele sparte. S-a întâmplat exact cum v-a descris prietenul meu. Un stâlp de telefon.

Claudio bălmăjește ceva de-a lungul drumului, apoi devine tăcut. Cuvinte repetate cu înverșunare. Te-am căutat peste tot, spune el. Te-am căutat toată dimineața și toată după-amiaza. Voiam să-ți spun atâtea lucruri! Găsisem atâtea variante de a ne face viața mai bună! Și n-am reușit să te găsesc. Unde-ai fost?

Stanley strânge din dinți, nu spune nimic.

După primele bătăi în ușa lui Welles, nu le deschide nimeni. A doua serie – bătăi puternice și lungi – nu are nici ea efect, iar Stanley e gata să sară de pe verandă și să încerce ușa laterală, când perdeaua de dantelă e dată la o parte și în cadru apare chipul lui Synnøve, acoperindu-și cu mâna palidă, pătată de vopsea, gura căscată de groază.

Îl înfășoară pe Claudio într-o pătură croșetată – aceeași pe care a folosit-o și Cynthia cu o seară în urmă –, apoi pregătește un nou pachet cu gheață și iese grăbită din cameră să dea un telefon. Stanley ține noul pachet pe fața lui Claudio; Claudio presează gheața pe mâna rănită cu cealaltă mână. Fruntea lui

are paloare de cadavru. Se învinețește rapid sub ambii ochi. Unde ai fost, Stanley? spune el. Te-am căutat peste tot, peste tot.

Ascultă, spune Stanley. Taci un pic! Spune-mi cine a făcut asta!

Golanii.

Ei căcat, golanii. Ce golani?

Claudio se strâmbă acrit. Nu contează, spune el.

Ba contează, puștiule. Cine a fost? Trebuie să…

Unde-ai fost? spune Claudio. În vocea lui se amestecă o notă ascuțită, tristă și periculoasă.

Puștiule, spune Stanley. Trebuie să-mi spui chiar acum cine a făcut asta. Pentru că dacă n-o faci, atunci va trebui să intuiesc. Și voi intui că, oricine a fost, a avut parte de întăriri ca lumea, și voi ajunge să fac mai multă mizerie decât e nevoie. Spune-mi acum! Cine a fost? Albinosul, corect? Și încă mai cine?

De ce-ai vrut să faci afaceri cu ei? spune Claudio. De ce-ai crezut că ar putea însemna ceva bun?

Și mai cine? spune Stanley, mutând pachetul de gheață pe cealaltă tâmplă a lui Claudio, ocolind scaunul ca să stea cu fața la el. Șeful? Dacă nu-mi spui, atunci voi crede că da. Înțelegi? Știi ce înseamnă asta?

Claudio clipește din ochii mijiți, ca niște fante. Apoi se uită în altă parte. Buzele i se întredeschid, apoi se închid. A fost cel pe care l-ai bănuit, spune el. Cel cu pielea albă.

Bine. Cine a mai fost? Șeful?

Claudio dă din cap, tresare.

Dar ăilalți doi? Cei pe care i-am văzut atunci împreună cu Albinosul la salon.

Da. Ei. Doar ei.

Stanley ridică pachetul de gheață ca să dea câteva șuvițe de păr la o parte din ochii lui Claudio. Fruntea lui e lipicioasă. Ce s-a întâmplat, puștiule? spune el.

Nu vreau să vorbesc cu tine despre asta.

La naiba, puștiule! De ce n-ai încercat să scapi de ei așa cum te-am învățat? De ce n-ai…

Claudio ridică mâna în care ține pachetul cu gheață, dă la o parte mâna lui Stanley. M-am luptat cu ei, sâsâie el. M-am luptat, așa cum mi-ai spus să fac. Și uite!

Încearcă să-și ridice mâna ruptă; se strâmbă. E julit pe monturi; Stanley n-a observat asta până acum.

M-am luptat cu ei, spune Claudio. Am încercat să evit bătaia, dar ei nu m-au lăsat. Voiau să mă convingă să fac ceva ce nu voiam să fac. Au încercat să mă oblige, dar m-am luptat cu ei. Așa cum m-ai învățat. I-am lovit cu piciorul și i-am lovit

cu mâna și, când m-am rănit la mână, am dat din nou cu piciorul. I-am bătut. I-am făcut să plece.

Stanley dă din cap. În regulă, spune el, atingându-i părul lui Claudio. În regulă. Asta e bine. E bine că ai încercat. Dar, puștiule, dacă ai fi făcut-o așa cum te-am învățat eu – exact cum te-am învățat eu –, atunci n-ai avea mâna asta belită, iar noi n-am fi în situația asta jenantă. Ai o inimă mare, amice. Dar mai avem mult de lucru la capitolul duritate. Data viitoare…

Nu, spune Claudio. Își smucește capul sub mâna lui Stanley, îl privește în ochi. Apoi ridică pumnul stâng și-l lovește pe Stanley în antebrat, tare. E o lovitură oblică, dar îl doare. Stanley face un pas înapoi. Claudio se ridică doar cât să-l lovească din nou în umăr, făcându-l să se retragă și mai mult. Uau, spune Stanley. Ia-o ușor, puștiule!

De ce trebuie să fac lucrurile astea? spune Claudio. De ce, Stanley? Nu am nevoie de chestiile astea. *Tu* le vrei. *Dur*? Du-te dracului cu tot cu *duritatea* ta. Nu vreau să fiu dur. Vreau să fiu curajos. Vreau să fiu frumos. Vreau să fiu celebru.

Stanley e surprins, își freacă brațul cu degetul mare acolo unde a încasat lovitura de la Claudio. Mâine va avea o vânătaie acolo. Bine, se aude spunând. E-n regulă. Putem face asta. Sunt sigur că vom putea face asta într-un fel sau altul.

Claudio se așază pe scaun, ridică pachetul cu gheață de pe jos, și-l așază din nou pe mână. Există un milion de modalități, spune el. Am încercat să-ți spun de un milion de ori. Dar tu nu m-ai ascultat. Nu m-ai ascultat.

În camera alăturată, receptorul ajunge înapoi în furcă scoțând un mic clinchet, iar Synnøve revine grăbită în bucătărie, deschizând dulapuri și închizându-le. Am reușit să vorbesc cu Adrian la birou, spune ea. Azi pleacă devreme de la muncă. Va ajunge în curând acasă și apoi te va duce la spital. Să ții gheața pe mână deocamdată. Și… poftim, Stanley, uite o sticlă de Tylenol. Adu-i lui Claudio niște apă și dă-i două pastile. Îmi pare rău, m-aș ocupa chiar eu de asta, dar sunt murdară de vopsea. Trebuie să fac ordine înainte să ajungă Adrian acasă.

Unde e Cynthia? întreabă Stanley, dar Synnøve a ieșit deja din încăpere și nu-l aude. În timp ce deschide sticluța și scutură pastilele albe în palmă, Stanley o aude trebăluind prin casă: dând drumul la apă, deschizând sertare.

Pune Tylenol-ul și paharul plin ochi pe tăblia mesei, lângă mâna lui Claudio. Degetele lui Claudio dau drumul pachetului cu gheață, apucă pe rând pastilele și le duc în dreptul gurii. Apoi bea câteva înghițituri de apă. Se mișcă foarte încet. Își ține ochii închiși.

Nu vorbești cu mine, hă? spune Stanley.

Claudio atârnă inert pe scaun. Buzele și pleoapele lui sunt albăstrii. O venă i se zbate în tâmplă, pulsând ca stomacul unui șarpe. Fața lui umflată, însângerată, pare să nu-i stea bine pe craniu și, pentru o clipă, Stanley nu-și mai aduce aminte cum arată în realitate.

Voiam să-ți spun atât de multe lucruri, bâiguie Claudio. Dar niciodată nu mă asculți.

Stanley îl privește mult timp, fără să se miște: soarbe din paharul de cristal, se luptă să-și țină capul sus. E lovit din lateral de o amintire a zilelor lungi și ploioase care au lichidat ultimele zile de la sfârșitul lui februarie: puștiul citea reviste de cinema furate, în timp ce Stanley citea *Hoțul de oglinzi.* Stanley căuta indicii în carte; Claudio își omora timpul. Sau cel puțin așa credea Stanley. Pentru Claudio, desigur, a fost exact invers. Stanley știe asta de mai demult; poate că a știut dintotdeauna. Acum înțelege asta altfel – mai bine, cu mai multă detașare și seriozitate – și e ca și cum ar fi dat peste un zid înalt sau o furculiță înfiptă în drum. Puștiul ăsta are propriul său trup cald, care trăiește și moare, și o minte asemănătoare unei cutii negre, care nu poate fi văzută: la fel ca Stanley sau ca oricine altcineva. Iar Stanley nu poate să-l cunoască; abia reușește să se cunoască pe sine însuși. Există multe întrebări pentru care cartea lui Welles oferă indicii, dar asta nu se numără printre ele. Cel mult îl poate convinge că întrebările de acest fel nu contează, iar Stanley speră că într-o bună zi se va întâmpla asta.

Stă în spatele lui Claudio și se uită la ceafa lui Claudio până când simte că nu mai rezistă. Apoi se duce la ușa din spate – tălpile lui de cauciuc nu fac niciun zgomot pe linoleum –, o deblochează și se strecoară afară pe verandă. Nici măcar o scândură nu scârțâie în timp ce face asta, dar probabil că Claudio simte curentul de aer provocat de deschiderea ușii. Stanley? spune el.

Stanley lasă ușa întredeschisă. E aproape sigur că Synnøve e în baie, nu în vreun alt loc de unde să-i poată observa plecarea dar, pentru orice eventualitate, traversează curtea în grabă, sare peste gard, aleargă pe o distanță de jumătate de stradă, până pe Pacific Avenue. Respiră greu. Propriul puls îi sună în timpane precum pașii urmăritorilor.

Până să ajungă înapoi la adăpost, vântul începe să bată mai tare, ridicând hârtii din lăzile de gunoi, angrenând felinarele într-un legănat spasmodic. Sub zidul de nori care se apropie, o felie subțire de soare se dizolvă în ocean. Stanley îl vede pentru o secundă în timp ce traversează Horizon Avenue; când intră pe Horizon Court, îl pierde din nou.

În dimineața asta, înainte să plece, și-a strâns cu grijă toate lucrurile, ca de obicei; nu-i ia mult timp să găsească articolele de care are nevoie. După un minut, cât îi ia să împacheteze lucrurile lui Claudio, e din nou pe stradă, evitând mașinile de pe șosea, mișcându-se cu ușurință, fără să se uite în stânga sau dreapta, ca și cum ar trăi de ani de zile în acest cartier. Chiar dacă soarele a apus și vremea rea e pe cale să izbucnească, lumea i se pare dezvrăjită, împuținată. Stanley se mișcă pe un teren familiar acum, simțindu-se confortabil și trist.

Primele picături mari îl prind pe promenadă, în timp ce se instalează pe o bancă; strălucesc în lumina felinarelor, se sparg în raze zimțate de mărimea unor dolari de argint pe scândurile de lemn. Picăturile care-i cad pe piele sunt grele și reci, ca niște bătăi pe umăr venite din partea unei fantome.

Urmărește ferestrele salonului – aflat încă la o stradă distanță – până când ploaia îl udă de-a binelea și mânecile ude ale cămășii se transformă în piei de reptilă care-i atârnă pe brațe. De la distanța asta nu poate să distingă decât fețele: Albinosul cu o buză și un ochi umflat, cei doi derbedei mai mici cu câteva zgârieturi minore. Toți trei par ursuzi, nemulțumiți unul de altul și de ei înșiși.

Oamenii trec prin spațiul dintre Stanley și salon într-un ritm constant, grăbindu-se prin ploaie: unii dintre ei împart umbrele, alții se strâng sub câte un ziar. Siluetele lor pulsează pe ferestre ca golurile dintre diapozitivele de pe bobina unui Mutoscope. Din când în când, lângă Stanley se așază câte cineva – un bețiv, un vagabond, un pervers –, dar nu întoarce privirea și nu le adresează niciun cuvânt și până la urmă pleacă toți.

Stanley se gândește la lista lui Welles, pe care o ține în buzunar. Ar fi trebuit s-o lase la adăpost; cerneala se va dizolva din cauza ploii. Acum nu prea mai e nimic de făcut. Probabil că oricum era o vrăjeală. A fost o mișcare proastă să încerce să joace după regulile lui Welles, nu după propriile reguli. Acum îi e destul de clar că așa stă treaba.

Unul dintre cei doi Câini – cel care se află mai aproape de ușă – se îndepărtează până la urmă de aparat și se îndreaptă spre toaletă. Stanley se ridică de pe bancă. Micșorează rapid distanța, fără să alerge și, între timp, respiră adânc. E posibil ca unii dintre oamenii pe lângă care trece să ghicească intenția întipărită pe fața lui; își feresc privirea nervoasă, îl ocolesc de la distanță. În scurt timp ajunge la intrare și se oprește, lăsând o băltoacă de apă sub tălpi. Derbedeul e la câțiva pași de el, întors cu spatele. Albinosul e tocmai în celălalt capăt al încăperii, cu fața la Stanley, absorbit de joc sau de cine știe ce gânduri. Preț de o clipă fulgurantă, lui Stanley îi trece prin

minte ce-i trece mereu în astfel de momente: *Nu trebuie să faci asta. Poți să te răzgândești.* Gândul acesta îl face să încetinească mai mult decât ar fi vrut. Se simte ca și când ar fi înaintea primei pante abrupte pe șinele unui montagne russe; are ochii strânși din cauza efortului de a-și imagina că e altundeva. E aici.

Face câțiva pași rapizi, trece în spatele primului derbedeu, se oprește și-l lovește cu cotul în rinichi. Dintre buzele tipului țâșnește un geamăt aproape inuman și i se taie picioarele. Stanley se lasă-n jos împreună cu el.

Îl prinde de părul uleios ca să-i izbească fața de cutia cu monede.

Stanley merge-n patru labe până în colț, pe lângă rândul de automate, apoi se ridică luându-l pe Albinos prin învăluire. Câțiva oameni se holbează la derbedeul căzut la pământ; alți câțiva se grăbesc spre ieșire, însă Albinosul continuă să se joace fără să ridice privirea. Stanley e atât de aproape acum, încât îi vede scorul; două milioane de puncte, încă o minge de jucat. Tipul nu joacă prost, știe ce face.

În timp ce Stanley răsare în spatele Albinosului, aruncă o privire peste umărul lui spre căluții-de-mare care scot bule de aer și sirenele fără sutien de pe terenul de joc, scânteierea bilei argintii. Îl lasă pe Albinos să joace până când tipul simte că e privit, până când realizează că ceva nu e în regulă. Își pierde concentrarea. Pierde bila.

Stanley zdrobește mâna dreaptă a Albinosului de marginea aparatului izbind-o cu măciuca de piele. Apoi îl lovește din nou în partea laterală a capului și continuă să-l lovească până când cade lat pe beton. O fată aflată la câteva automate mai încolo începe să țipe.

Al treilea Câine încă n-a ieșit din baie, așa că Stanley se duce după el, dă cu piciorul în ușa cabinei, măciuca șuieră în aer până când îi întâlnește fața. Câinele se face covrig, se scurge pe tăblia jegoasă de lemn. Prin găurica făcută deasupra suportului de hârtie igienică, Stanley vede pe cineva bătând în retragere în cabina alăturată. O, Doamne, se aude o voce. Dumnezeule!

În drum spre promenadă, Stanley se oprește să-i mai tragă una Albinosului, având grijă să nu pășească în pelicula de sânge care se scurge din trupul lui în direcția oceanului, purtată de panta podelei de beton.

Nu-i ia mai mult de câteva minute să evacueze adăpostul. În curând, Stanley e din nou în stradă, cu rucsacul tatălui său în spate și sacul marinăresc al lui Claudio aruncat pe umăr, mergând prin ploaie și vânt în timp ce felinarul cu becul spart, de deasupra capului său, scârțâie și se zbate la capătul

cablurilor negre. Avea de gând să o ia pe șosea, dar sirenele mașinilor de poliție și ale ambulanțelor – n-ar putea spune câte – s-au adunat la Westminster, la o stradă distanță de salonul de jocuri. Se oprește sub o acoperitoare neetanșă ca să privească, în timp ce luminile lor roșii de avertizare aruncă umbrele gigantice ale polițiștilor echipați cu pelerine de ploaie pe zidurile clădirilor. Stanley se gândește la scorpioni negri care iau cu asalt Mexico City.

Mărește pasul până înapoi pe Market. Se îndepărtează de mare, mergând în direcția orașului, pe Cabrillo până la Aragon, apoi pe Aragon până pe Abbot Kinney, luând-o din nou spre vest pe aceasta. Când face din nou stânga pe Main, o ambulanță țâșnește prin intersecția din spatele lui, cu sirena pornită, iar asta îl face pe Stanley să se simtă un pic mai bine: dacă tipul din ambulanță ar fi mort, nimeni nu și-ar mai bate capul să pornească sirena. Cel puțin asta obișnuiau să spună oamenii în cartier.

După câteva străzi urmează Wave Crest. În timp ce traversează Pacificul, norii se sparg, vântul mătură ploaia făcând-o să pară un zid de netrecut și se grăbește să se adăpostească în cadrul ușii unei brutării, plouat deja ca un câine. Probabil că de aici a cumpărat ieri Synnøve pâinea; astăzi e închis pentru șabăs. Rafturile din vitrină, etichetate cu grijă – TEIGLACH – HALVAH – HAMANTASH –, sunt goale și curățate de firimituri. Stanley își sprijină nasul umed de geam și inspiră, dar nu miroase decât a sticlă, a nimic.

Probabil că, până acum, Welles și Synnøve l-au dus pe Claudio la spital; nu pare să fie nimeni acasă și Stanley tocmai pe asta mizează. Ca să se asigure, bate în ușa de la intrare, lasă cele două rucsacuri pe verandă și așteaptă în curte, ghemuit între ceasul solar și gardul viu, întunecat de hibiscus, ca să nu fie văzut din stradă. Nu răspunde nimeni. Stanley se ridică, bate încă o dată la ușă, se ascunde din nou. Ca să-și omoare timpul, citește literele de bronz dispuse pe circumferința cadranului solar. Nu-i ia mai mult de o secundă să-și dea seama de unde trebuie să înceapă. *Am furat raza eternă a soarelui,* silabisește el, *și am scris până când pământul a ajuns doar un nume*.[57] Picăturile de ploaie bat darabana pe spatele lui Stanley, în timp ce el se apleacă să citească.

Face rapid înconjurul casei ca să verifice dacă e aprinsă vreo lumină, dar nu vede niciuna. La adăpostul terasei, traversează veranda laterală până la ușa de la bucătărie. O rigolă care bolborosește scuipă apă întunecată pe pavaj; un canal construit din prefabricate de beton direcționează șuvoiul spre stratul de flori, unde acesta formează o băltoacă. Pe suprafața vălurită a

băltoacei apare reflexia acoperișului ascuțit ca un vârf de cuțit, negru pe fundalul cerului verzui, luminat de lună.

Stanley scoate o veche rolă de bandă adezivă din buzunarul jachetei; s-a umflat pe la margini din cauza umezelii. Rupe câteva fâșii și le lipește pe ochiul de geam din dreapta jos al ușii, cel aflat cel mai aproape de mâner, până când îl acoperă complet. Pune mai multe straturi de bandă, ca totul să rămână lipit de ele. Are mâinile reci, amorțite și foarte încrețite din cauza ploii și procesul îi ia ceva timp. Când e gata, pune banda adezivă înapoi în buzunar, își scoate jacheta, o împăturește în două, o presează cu mâna stângă de geamul lipit cu bandă adezivă. Apoi lovește cu pumnul drept: o lovitură puternică și rapidă. Geamul se sparge cu un pârâit slab. Câteva cioburi, mai mici decât grăunțele de sare dură, se împrăștie pe verandă și strălucesc în jurul picioarelor lui Stanley. Își scutură geaca, și-o aruncă peste umeri, decojește straturile de bandă adezivă. Aproape toată sticla spartă rămâne lipită de ele; le pune deoparte. Apoi bagă mâna prin spărtură și deschide ușa.

Aerul din interior e uscat și cald și plin de mirosuri ciudate pe care Stanley nu le-a observat până acum. Sau poate că sunt mirosuri noi. Se simte ca un arheolog care tocmai a descoperit un mormânt. Traversează rapid casa până la ușa din față, își agață geaca udă de balustradă, apoi trage înăuntru cele două rucsacuri de pe verandă.

În baia de lângă scări găsește un prosop, își usucă părul și mâinile. Apoi își deschide rucsacul și scoate teancul gros de bani – banii plătiți de Alex pentru droguri, prada din seara cu escrocheria de pe promenadă – pe care i-a adunat în ultimele săptămâni. Scoate și puținul pe care-l are prin buzunare, îi numără pe toți, îi împarte în două, atât cât îi permit bancnotele pe care le are. Într-o parte sunt cu câțiva dolari mai mulți decât în cealaltă. Stanley pune jumătatea mai mică înapoi în rucsac, îndeasă restul în sacul marinăresc al lui Claudio.

Apoi cercetează casa. Parterului îi acordă doar o atenție fugitivă – o armă semiautomată cu dispozitiv pneumatic de armare sub o învelitoare din dormitorul mare și curățel; sculpturi ciudate în atelierul aglomerat al lui Synnøve, gogoloaie adipoase, fără piele și fără formă, asemenea unor organe lipsite de corp – dar Stanley știe deja ce vrea să vadă cu adevărat.

La etaj, în camera de lucru a lui Welles, deschide zăvorul ușii mari cu grilaj, dar descoperă că încuietoarea e în continuare închisă. Face un pas în spate să se uite la ea. Probabil că ar putea găsi ceva în atelierul lui Synnøve cu care să spargă sau să desfacă încuietoarea, dar i se pare un act lipsit de eleganță, de amatori și oricum, Stanley nu e sigur că are

timp pentru așa ceva. În plus, are sentimentul că Welles ține o cheie ascunsă undeva prin apropiere.

Întâi verifică cele mai la îndemână locuri: partea de dedesubt a biroului, a scaunului rotativ și a sertarelor, apoi spațiul din spatele sertarelor. Biroul e în continuare deschis, cu cele două pistoale la îndemână. Welles nu-și ține armele sub cheie, dar ține închisă ușa aia mare și neagră. *Camera Cynthiei,* așa a spus. Ce vrăjeală!

Stanley deschide și închide sertarele. De fiecare dată când se apleacă, simte mirosul bandajului de pe picior; încă nu și-a făcut timp să și-l schimbe. De fiecare dată când se ridică, vederea i se tulbură și se simte amețit. Simte că are febră. Afară, vântul bate în rafale; ploaia rece șuieră pe suprafața ferestrei și a glasvandului.

După o vreme, Stanley se așază în scaunul rotativ, se lasă pe spate și se gândește. Încearcă să-și imagineze un mod de a pătrunde în trupul mare, îmbibat în fum de pipă al lui Welles, în capul lui umflat. Nu prea are noroc. Își trece degetele peste marginea biroului, întârziind în locurile în care lemnul s-a tocit, lacul s-a dus. Scrisoarea pe care a găsit-o cu o seară în urmă – cea trimisă de la spitalul din Washington – e deschisă pe birou și arată ca și cum Welles ar fi început să scrie ciorna unui răspuns.

> *Naturellement, orice om care posedă un strop de rațiune și curaj intelectual e obligat să fie anti-evreu, dar în același timp și anti-creștin… departe de a fi eroarea cea mai gravă, însă nici cea mai minoră a nazismului, ea s-a manifestat printr-un Wotanism superficial și prin lipsa unei înțelegeri profunde a înțelepciunii păgâne a strămoșilor de origine teutonică.*

În coșul de gunoi metalic de lângă birou, Stanley găsește cinci sau șase foi de hârtie mototolite pe care e trecută aceeași propoziție, cu variațiuni infime. Le mototolește din nou, încet, și le pune înapoi în coș. Apoi se lasă din nou pe scaun, cercetând camera.

Cheia e blestemata de *carte*; mai mult ca sigur. Probabil, o carte scrisă de unul dintre blestemații din nenorocita aia de listă din buzunar, lista lui Welles, lista care acum s-a șters, s-a făcut terci din cauza ploii. Se întreabă dacă poate să descopere cheia doar uitându-se – va descoperi o fantă între paginile cărții respective sau între pagini și copertă –, dar cele mai

multe dintre volumele fără cotor sunt așezate sub altele, puse pe orizontală; în afară de asta, pe toate etajerele cărțile sunt stivuite până la tavan, iar Stanley nu e suficient de înalt să vadă rafturile de sus. Ochii lui alunecă de-a lungul cotoarelor, în sus și-n jos. Mii de cărți. Care să fie?

Se ridică în capul oaselor. Apoi rotește scaunul cu trei sute șaizeci de grade și se ridică în picioare.

Simte cheia imediat ce degetele lui ating rama vechii hărți: foaia lungă de sticlă care acoperă hârtia galbenă pivotează undeva în apropiere de centru pe o mică protuberanță. Stanley ridică rama, își trece mâna pe sub marginea ei de jos și găsește cheia atârnată într-un mic toc de piele, cu puțin sub ceea ce pare a fi piața centrală a orașului. O scoate, aranjează rama pe perete. Pe suprafața hărții, un desen baroc înfățișează un zeu musculos – gol, înarmat cu un trident, încălecat pe un grotesc monstru marin – care-și ridică privirea spre locul în care a fost cheia, ca și cum ar fi încercat de la bun început să-i vândă pontul lui Stanley, să se dea de gol. O tonă de mulțumiri, tipule, șoptește Stanley. Abia acum îmi spui.

La început se teme că nu se potrivește cheia. Dar se potrivește. Încuietoarea alunecă, țăcănind ușor.

Intrarea e acoperită cu draperii negre, pe același plan cu peretele interior. Stanley găsește o fantă și îndepărtează draperiile: dincolo de ele e un întuneric abisal, mai negru chiar decât perdelele. Lumina slabă, verde, a veiozei pare incapabilă sau reticentă să traverseze pragul. Stanley poate să distingă câțiva centimetri din podeaua de lemn de pe partea cealaltă – la fel precum cea pe care stă acum –, dar nimic altceva.

Se strecoară înăuntru. Perdelele se închid în urma lui. Încăperea în care a intrat sună ca o încăpere vastă și goală, mult mai mare decât camera de studiu a lui Welles. Așteaptă ca ochii să i se obișnuiască cu întunericul, dar nici după aceea nu reușește să vadă ceva. Își trece degetele pe sub draperiile de pe ambele laturi ale ușii, dar nu găsește niciun întrerupător. Mirosuri ciudate: ascuțite, dulci, grețoase. Greșite cumva. I se face pielea de găină pe antebrațe.

Se retrage în camera de lucru, găsește o cutie de chibrituri pe masă și aprinde trei de ușorul ușii în timp ce trece din nou dincolo. Pâlpâitul flăcării abia luminează pereții: camera ocupă tot restul etajului. Stanley reușește să distingă, la câțiva pași în fața lui, bănci joase de lemn, imediat după ele un candelabru atârnat la nivelul ochilor lui. Dincolo de toate astea e ceva mare și fără formă, acoperit cu draperii colorate. Linii albe trasate pe podea. Perdele negre pe pereți, de jur-împrejur. Tavanul e pictat într-un negru egal. Totul pare conceput să devoreze lumina.

Chibriturile ard până la capăt; se grăbește să aprindă altele de la flacăra lor muribundă. Candelabrul din fața lui e un candelabru adevărat, nu electric; Stanley trece printre cele două bănci, se întinde să aprindă o lumânare, o folosește să le aprindă și pe celelalte. Ploaia s-a mai domolit, estompată de draperii și de ceea ce pare a fi o mansardă. Se întreabă dacă va reuși să audă în cazul în care cineva intră pe ușa din față de la parter.

Pe tavan apar cercuri de lumină galbenă, iar forma candelabrului proiectează peste ele o pânză tremurătoare. Toate mobilele din încăpere par vechi, vulgare, realizate manual. Stanley se simte ca și cum ar fi călătorit înapoi în timp, în afara istoriei sau într-o istorie pe care n-o cunoaște nimeni. La fiecare mișcare, scândurile lăcuite ale podelei scârțâie sub el, cântând asemenea picioarelor de greiere.

Obiectul fără formă din capătul îndepărtat al încăperii e un pat masiv cu baldachin, stâlpii lui sunt învăluiți și decorați cu borangic roșu și negru și auriu. Perne fistichii zac în dezordine pe salteaua groasă; în spatele patului se înalță două dulapuri mari pentru haine. Stanley își ferește privirea. Nu e pregătit să se gândească la ce este sau ce înseamnă toate astea. A fost o mare greșeală să vină aici; încă nu e sigur cât de mare. Știe deja că în încăperea asta nu va găsi nimic din ceea ce căuta. Dar simte nevoia să vadă, orice-ar fi. Să termine cu asta. Să stârpească ceva în el, ceva care l-a stânjenit în tot acest timp, făcându-l vulnerabil. Ca extragerea unei măsele stricate.

Se uită la liniile albe de sub picioarele lui, se apleacă să lumineze mai bine locul. Trei triunghiuri arată spre el, pornind de pe o platforma de lemn din colțul din dreapta al încăperii. Peste vârfurile triunghiurilor e pusă câte o masă acoperită, și pe fiecare dintre ele e așezat ceva: un vas cu apă, cuburi de metal prevăzute cu găuri, în care au fost înfipte bețigașe parfumate, un cufăr așezat pe verticală, acoperit cu un văl. Platforma și triunghiurile sunt așezate în unghiuri neobișnuite față de pereți, ca și cum s-ar fi ținut cont de indicațiile busolei, nu de linia țărmului. Totul pare poziționat cu mare grijă: distanțe calculate în funcție de formule ritualice. La stânga e un mic podium, așezat în mijlocul unor cercuri concentrice înscrise în dreptunghiuri concentrice. Spațiile goale dintre liniile trasate metodic sunt umplute cu un scris pe care Stanley nu-l cunoaște: nu e ebraică, nici rusească, nici arabică, nici grecească. Se gândește la acea noapte pe plajă și la Welles intonând acea frază ininteligibilă. Un limbaj secret. Ceva sinistru, ceva ce ar putea fi produsul imaginației unor copii mici.

Stanley se lasă pe una dintre bănci. E ameţit; respiraţia îi sună aspru în urechi. Când se apleacă în faţă, lumânarea din mâna lui se clatină şi câteva picături de ceară lichidă se varsă pe podea: transparente, apoi albe. Numără picăturile care cad în ritm constant, apoi le pierde şirul. Pe platforma din colţ sunt obiecte – lumânări roşii, vase de aramă, flori uscate, o carte, un tablou reprezentând un copac negru, cu crengile marcate cu rune – dar lui Stanley nimic din toate astea nu-i trezeşte interesul. E clar că e o capcană: nu una pregătită de Welles pentru el, ci o capcană în care Welles a fost prins. Nicio pistă a cărţii nu conduce aici. E timpul să termine odată cu toate astea.

Stanley se ridică în picioare, se clatină un pic, traversează încăperea spaţioasă. Simte o aciditate care i se ridică din stomac – o simte în fundul gâtului –, dar continuă să înainteze. Patul cu baldachin se conturează elegant, flancat de două candele groase cât un braţ, fixate pe suporturi imense de bronz; în spatele patului, între cele două dulapuri, Stanley zăreşte o măsuţă de toaletă joasă, drăgălaşă, pe care e montată o oglindă lipsită de strălucire. Adulmecă aerul, împunge cuvertura de catifea roşie cu vârful degetului. O a doua oglindă, mai mare şi mai nouă decât prima, e suspendată deasupra patului, paralelă cu podeaua, atârnată cu lanţuri întinse de cei patru stâlpi ai patului. Pe Stanley îl întâmpină reflexia propriei feţe întoarse în sus, copilăroasă şi speriată; se uită în altă parte, apoi se vede din nou plutind deasupra măsuţei de toaletă, o fantomă vagă, răvăşită de argintul pătat şi băşicat.

Piciorul lui se loveşte de ceva sub cuvertura patului şi se apleacă să vadă ce e: o ploscă urinară. O aşază pe cuvertură, deschide unul dintre dulapuri. Înăuntru sunt atârnate câteva costume ciudate – stranii, aproape obscene – alături de nişte bluze şi pulovere şi fuste oarecare, ciorapi de nailon şi costume mulate negre, rochii de vară decolorate, brasiere de domnişoară şi serviete. Camera Cynthiei.

Stanley bagă mâna în şifonier, ciupeşte unul dintre pulovere, trage de el şi apoi îi dă drumul. Pentru o clipă, stă şi se holbează. Apoi stomacul i se întoarce pe dos şi se răsuceşte să vomite în plosca smălţuită, cu picăţele. Gâfâie, apucă plosca, o coboară spre podea în timp ce se lasă în genunchi. Simte mirosul acru al piciorului bandajat şi vomită din nou. N-a mai mâncat nimic după peştele din seara trecută, aşa că tot ce-i iese din stomac e doar lichid şi câteva fibre de ţelină. Diafragma i se contractă în mod repetat; nu poate să respire. Simte că s-a transformat: e un tun de carne, o fiinţă redusă la o târâtoare. Ca şi cum ar expulza din sine fiecare trăsătură umană.

Până la urmă se ridică din poziţia ghemuit, îşi curăţă gâtul şi scuipă, îşi curăţă faţa de lacrimi şi acid şi mucus, cu o pereche

de chiloți de-ai Cynthiei. Se gândește că ar trebui să dea foc acestui loc. Sunt o grămadă de chestii inflamabile în atelierul lui Synnøve. Terebentina. O dâră care să ardă de la ușa laterală până sus pe scări. Odată ce cărțile alea se vor aprinde, locul ăsta va arde până la temelii. Dar unde să ascundă atunci lucrurile lui Claudio?

Jos se trântește o ușă; se aude o voce slabă. *Hei*? spune ea.

Stanley împietrește – un șoc puternic, ca atunci când te scufunzi în apă rece –, apoi încearcă să se relaxeze, să asculte. Odată ce pulsul i se stabilizează, își pune palmele pe podea și împinge, ridicându-se în picioare ca un nor de fum, imponderabil, fluid. În timp ce traversează încăperea cea mare spre camera de lucru, încearcă să rămână aproape de perete, să pășească în locurile în care podeaua e fermă și în care nu prea a pășit nimeni. Câteva scânduri scârțâie – e inevitabil –, dar își păstrează calmul și respiră ușor. Se luptă cu impulsul de a o lua la sănătoasa, ca și cum s-ar lupta cu impulsul de a strănuta. De fapt, intrusul e o ușurare. Cu câteva secunde în urmă, Stanley era pierdut, un străin în propriii ochi. Acum se află pe un teren familiar: spărgătorul care n-a reușit să spele putina la timp.

Până la urmă reușește să aranjeze biroul lui Welles; sertarele lui se închid și se deschid fără zgomot. Stanley socotește că Welles nu s-a obosit niciodată să înregistreze pistolul de fabricație germană pe care l-a luat ca pradă de război, așa că asta e arma pe care o alege; cel de calibrul 45 e prea mare oricum pentru el. Își pune măciuca în buzunarul din față, își lasă cureaua mai largă și înfige pistolul în locul în care a fost până atunci măciuca, la baza coloanei. Nu se simte confortabil, dar nici nu simte nevoia. E aproape sigur că piedica e pusă, e aproape sigur că nu se va împușca în cur din greșeală.

Se oprește la capătul scărilor, ascultă. Din casă nu se aude niciun zgomot. Scara e un tunel întunecat și gol, cu o lumină vagă la capăt, care vine dinspre fereastra din hol. Stanley își privește pentru o clipă picioarele, în timp ce începe să coboare scările, potrivindu-și pașii cu ritmul scărilor și, când își ridică din nou privirea, fata se află chiar în fața lui, la nu mai mult de un braț distanță.

Rămâne nemișcat, cu genunchii îndoiți, sprijinindu-se cu mâinile de perete ca să-și păstreze echilibrul. Degetele albe, armonioase ale Cynthiei se odihnesc pe balustradă – jacheta lui e agățată la doar câțiva metri în spatele ei –, iar piciorul ei încălțat în sanda se oprește pe următoarea treaptă. Bărbia ei ascuțită e înclinată, își ține umerii și coloana drepte, ca la un concurs de frumusețe. Nu pare surprinsă sau îngrijorată să-l vadă. Ochii ei de culoarea cremei de caramel strălucesc, ca și cum ar fi atinși de o rază de lună. Ea și Stanley se uită unul la

altul timp îndelungat. Din geaca lui Stanley picură apă de ploaie: o bătaie ușoară, care măsoară timpul.

Fata vorbește. Deci, Betty Crocker[58], spune ea, aproape șoptit. Ce pui la cale?

Stanley deschide gura ca să-i răspundă, dar tot ce iese din gâtul lui ars de vomă e un scârțâit neclar. Înghite, încearcă din nou. Futu-i, ce se petrece aici, sus?

Fața Cynthiei se strâmbă violent, ca și cum ar fi înghițit o viespe. Apoi se albește la față. E o paloare stoarsă complet de sânge, o paloare de un milion de wați, o paloare ca partea din aval a unui baraj hidroelectric. Stanley a mai văzut așa ceva de două sau de trei ori: la o femeie care se pregătea să sară de pe podul Williamsburg și la un tip care era pe punctul de a împușca trei oameni într-un bufet din Alphabet City. O față transformată într-o mască lividă, care nu mai transmite nimic, suprasolicitată de ceva pentru care nu găsește expresia potrivită. De multe ori, Stanley și-a imaginat că e singur pe lume, dar așa arată singurătatea de fapt, iar asta îl sperie. Respiră regulat, rămâne cu genunchii îndoiți, își ajustează poziția, își mută mâna liberă ceva mai aproape de mânerul pistolului.

Ai fost în camera mea? spune Cynthia.

Stanley nu răspunde. Ar putea să se aplece și să o răstoarne – să-și ia rucsacul și geaca și s-o taie –, dar acum casa pare să se strângă în jurul lui și să-l țină captiv sau poate că fata e cea care crește, umflându-se ca un balon alb ca să umple casa scărilor. O parte din el nu-și dorește decât s-o împuște. Își imaginează reculul pistolului, o vede dispărând cu pocnet jilav și elastic.

Dar acum e aproape în afara oricărui pericol. Ochii ei aleargă în toate părțile, în toate părțile cu excepția feței lui, și culoarea se întoarce în obrajii ei așa cum se întorc copiii după o alertă falsă cu bombă. Nu e prea stabilă pe picioare; se tot agită ca să-și ascundă tremurul. Când vorbește din nou, tonul vocii ei e schimbător: la început defensiv, apoi acuzator. Probabil că ai impresia, spune ea, apoi vocea i se stinge. Ascultă, se răstește ea, să nu crezi nici măcar o clipă că înțelegi…

Crede-mă, spune Stanley. Nu înțeleg.

Sprijinită de balustradă, Cynthia imită o postură jucăușă de Andrey Hepburn, prefăcându-se calmă, recăpătându-și calmul. Vocea ei e luminoasă, groasă și neconvingătoare, sirop de arțar turnat peste fibră de sticlă. Știi, ei nu sunt părinții mei, spune ea. Ți-a povestit Claudio, nu-i așa? M-am aciuat și eu pe-aici pentru câteva luni. L-am întâlnit pe Adrian pe plajă, la fel ca tine. Sunt oameni de treabă, indiferent ce crezi. Dacă cineva

întreabă, le spunem pur și simplu că sunt nepoata lui Synnøve. Pe aici, nimeni nu-și bate capul cu asta.

Acum se uită stăruitor în gol: degetele ei se joacă cu o țigară imaginară, în timp ce ochii porționează golul din fața ei. Nimeni nu mă *obligă* să fac nimic, spune ea. Nu înțeleg ce e greșit aici. Nimeni nu are de suferit. Doar pentru că vine cineva și spune asta. E diferit, atâta tot, înțelegi? Ca tine și Claudio.

Nu știi nimic despre mine și despre el.

Ea clipește. Apoi ochii ei mătură scările – mecanic și ciudat, ca ochii unei păpuși de porțelan – și se opresc asupra feței lui. Îl fixează cu un rânjet diluat. Ești un copil, spune ea. Nu mă interesează unde ai fost sau ce-ai făcut. Pentru mine, ești doar un copil.

Îi înfruntă privirea preț de câteva respirații, apoi se uită din nou în altă parte. Aproape ca și cum s-ar fi plictisit. Acum, între ea și perete e suficient de mult spațiu, suficient ca să treacă. Ar fi o prostie să mai zăbovească aici.

Așa, spune Stanley. Ce e la etaj? Mobila. Desenele de pe podea.

Rânjetul ei devine mai ascuțit, mai crud. Ce *crezi* că e? spune ea.

El își târșâie picioarele pe scară. Magie, căcaturi din astea, mormăie. Un altar.

Pun pariu, spune Cynthia, că ți-ar plăcea *la nebunie* să vezi ce se întâmplă acolo, sus. Nu-i așa? Să te transformi într-o muscă. Pun pariu că ai sta frumos acolo pe bancă și ți-ai împreună mâinile în poală și n-ai scoate nici măcar un sunet.

Pentru un moment – doar un moment –, Stanley simte că îi ia foc fața.

Nu cred nici măcar un cuvânt din ce-mi spui, zice el. Ca să știi. Îți pierzi timpul cu balivernele astea, tăticule. Niște chestii destul de tâmpițele, părerea mea. Juvenile. Tot timpul și efortul investit în încercarea de a prinde niște fantome. Nu există *fantome.* E trist și stupid să gândești așa. Ai citit cartea aia, *Revolta lui Atlas*? De acolo vin eu, omule.

Stanley se sprijină de perete, își încrucișează brațele ca să-și ascundă tremurul. Păi, spune el. Asta înseamnă că ești o curvă nenorocită. Dacă nu crezi.

Gura ei se cască, eliberând un mic icnet. Nu e șocată, doar surprinsă. Ca și cum el tocmai i-ar fi dat o floare pe care a ținut-o ascunsă la spate.

Apoi își dă capul pe spate și râde. Nu e un râs fals. E aproape eliberator, ușor nebunesc. Mama lui Stanley a râs în felul ăsta atunci când a murit bunicul lui. A râs ore întregi. A fost ultimul sunet al ei pe care Stanley l-a mai auzit.

Trece destul de mult timp înainte ca Cynthia să-și recapete suflul. Bietul Adrian! gâfâie ea. Crede că m-a *invocat.* Claudio ți-a spus asta? Nu glumesc. E *patetic,* înțelegi? Vrei să *vezi*! Vrei să *știi*! Nu înțeleg. Adică, nu e ca și când mie mi-ar face plăcere ceea ce facem. Poate fi destul de plictisitor, serios. Dar primesc mâncare gătită în casă, am un loc drăguț în care să dorm, primesc niște bani de buzunar. Fac alegeri, la fel ca toată lumea. E mult mai bine decât era acolo de unde am venit, crede-mă.

Da? spune Stanley. *De unde* ai venit?

Întrebarea îi stinge și ultima urmă de zâmbet; pe fața ei revine o pâlpâire a palorii de dinainte. Apoi rânjește: un rânjet larg, fără limite. Arată ca un copil care a descoperit cum să dea foc furnicilor cu ajutorul unei lupe. Din iad, spune ea. Am venit din iad.

Afirmația ei atrage o nouă rundă de chicoteli. Curând se îndoaie, zgâlțâită de sughițuri, ștergându-și ochii apoși. O *curvă*! spune ea. *Perfect,* Clyde. Și nu o curvă *oarecare*! O, nu! Omule, asta chiar că-i bună. Pe bune că-i amuzant.

Da, spune Stanley. E hilar.

Scoate pistolul de la spate, trage pârghia de siguranță și ațintește țeava rotundă și subțire spre fața ei. Cynthia se uită confuză la armă. Gura ei larg deschisă se închide; buzele ei cărnoase se strâng într-o expresie dezaprobatoare. Nu pare speriată. Cei doi se uită unul la altul. Ea începe din nou să sughițe: un cloncănit estompat și cărnos în tăcerea din jurul lor.

Hai sus, spune Stanley.

O forțează să urce în studio, să-l traverseze, până în fața ușii negre. Unde mergem? spune ea. Ce ai de gând să faci?

Nu *mergem* nicăieri, dragă. Eu o s-o șterg. Dar mai întâi va trebui să te închid.

Unde sunt ceilalți? I-ai omorât?

Îi adresează întrebarea pe același ton de o curiozitate moderată pe care l-ar avea dacă ar întreba *Ai ascultat noul album Johnnie Ray*? sau *Tricoul pe care-l porți e un nou Van Heusen*? Îl derutează pe Stanley pentru o clipă. Prietenul meu a fost rănit, spune el. Synnøve și Adrian l-au dus la un doctor. Polițiștii sunt pe urmele mele. Mulți polițiști. Nu vreau să fiu prin preajmă când ceilalți se întorc.

Când Cynthia trage perdeaua neagră la o parte, se oprește și se întoarce spre el, dându-și părul pe spate. Ochii ei sunt largi, excitați. Pe promenadă? spune el. Tu ai fost făptașul?

Ce? Ai văzut ceva?

Am văzut polițiști. Câteva ambulanțe. Au spus că a fost o bătaie între găști, că trei tipi au fost răniți destul de nasol. Unul dintre ei era Claudio?

Nu. Pușiul e în siguranță. A încasat câțiva pumni, atâta tot. Au spus cumva… ai auzit să fi murit cineva?

Ea se rotește pe călcâie, sughițând în continuare încetișor. Draperia cade ca o togă pe umărul ei și pe sânul ei stâng. Dă din cap în semn că nu.

Stanley se uită la ea. Apoi se uită în podea. Apoi oftează. Bine, spune el. Dă-te înapoi! O să închid ușa.

Vor să fac un copil pentru ei. Nu ți-a povestit Claudio?

Stanley se oprește. Mâna lui stângă se odihnește pe lemnul negru, în apropierea mânerului. Ușa masivă se balansează ușor sub atingerea lui. E pe bune, spune el.

Dacă o fac, o să-mi cumpere un loc unde să stau. Vor plăti chiria pentru șase ani. Îmi vor plăti taxa de școlarizare la UCLA dacă hotărăsc să mă înscriu. Tot ce trebuie să fac e să rămân însărcinată și să le las lor copilul. Crezi că ar trebui s-o fac?

Stanley se simte din nou amețit, înfierbântat. Vederea i se îngustează. La ce dracu' le trebuie un copil? spune el.

Habar n-am, omule. Întrebi gagica greșită. Nu știu de ce ar avea *oricine* nevoie de un copil. Dar bănuiesc că face parte din…

Își agită degetele în aer, scutură din cap spre camera luminată de lumânări din spatele ei. Știi tu, spune ea. Sughiță din nou.

Tâmpla lui Stanley e inundată de o sudoare rece, care i se prelinge pe falca țepoasă. Ce vor să facă cu el? spune ea.

Cynthia dă din umeri. Flutură perdeaua neagră în fața ei ca pe o fustiță dantelată sau ca pe o pelerină de vampir. Ochii ei imenși cu pupilele dilatate îi fixează ochii. Crezi că ar trebui s-o fac? spune ea.

Stanley se uită la ea. Apoi își privește mâna, albă în contrast cu marginea neagră a ușii, cu venele prea proeminente. Pare un obiect străin, lipsit de viață. Nu poate face nimic cu el. Suprafețele îi par plate și nemișcate, echidistante. Ca și cum încăperea asta n-ar fi decât un tablou într-o cameră. I se face din nou rău, e pe punctul de a leșina.

Deci, spune el – propria voce sunându-i găunos în urechi, strident –, cine va fi mândrul tătic? Drăgălașul de Daddy Warbucks[59], corect?

Acum, perdeaua îi încadrează strâns fața, adunată în mâinile ei ascunse. E o mască vorbitoare, care plutește în vid. Cred că depinde pe cine întrebi, spune ea. Și ce crezi.

Stanley clipește puternic, scuturându-și capul, încercând să-și recapete echilibrul. Fața desprinsă de trup a Cynthiei pare să se înalțe, să vină spre el, o lună rece în întunericul fără stele.

Doar simpla ei vedere e ca un coșmar, unul pe care o să-l viseze de multe ori de-acum încolo.

Păi, îți doresc mult noroc, Cynthia.

Îi trântește ușa în nasul micuț și drăgălaș și trage zăvorul mare. Apoi se lasă pe podea – înghițind aerul cu lăcomie, încercând să-și oxigeneze creierul – și își presează fruntea de lemnul neted.

Din partea cealaltă a ușii se aude vocea înăbușită a fetei. Hei, strigă ea. Numele meu adevărat nu e Cynthia, să știi.

Stanley înghite, umezindu-și gâtul uscat cu un pic de salivă. Serios? spune el. Păi, ține-te bine. Nici numele meu nu e de fapt Stanley.

Urmează câteva secunde de tăcere. Afară ploaia s-a oprit, sau e pe punctul de a se opri. Ea vorbește din nou, de data asta mai încet. Bine, spune ea. Atunci sunt încântată că n-am făcut cunoștință.

Stanley închide ochii, zâmbește. Își simte buzele amorțite, de cauciuc, ca și cum ar fi beat. Își presează nasul în crăpătura dintre ușă și cadru. Iubito, sâsâie el, nici măcar că sunt încântat n-am putut să-ți spun.

Apucă mânerul, se saltă în picioare. Încăperea dispare. Vede roșu, apoi alb, apoi explozii sălbatice de culoare, apoi negru și se agață de mâner și scrâșnește din dinți și așteaptă nemișcat să-i treacă amețeala.

Până la urmă, îi trece. Primul lucru pe care-l deslușește e *Hoțul de oglinzi.* Cartea e așezată pe un raft aflat la înălțimea ochilor, la câțiva centimetri de nasul lui, ca și cum Welles ar fi lăsat-o acolo în timp ce deschidea ușa și ar fi uitat de ea. Stanley întinde mâna să o atingă, apoi se oprește.

E identică, bineînțeles, cu cartea jerpelită pe care a plimbat-o prin toată țara. Dar exemplarul ăsta arată de parcă n-ar fi fost atins aproape deloc. Paginile lui sunt compacte și netede, clapetele nevătămate, literele argintate de pe copertă intacte. Putea fi tipărită ieri. Asta e cartea, dar în același timp *nu* e cartea – și dovada existenței unui exemplar peste care abia dacă s-a uitat cineva pare să indice faptul că exemplarul pe care l-a găsit în Manhattan, cel pe care l-a avut asupra sa, nu-i aparține nici el în totalitate. *Oricine* ar putea să pună mâna pe cartea asta. Stanley își aduce aminte ce i-a spus Welles în prima seară – *trei sute de exemplare, din care o sută zac în continuare la mine în pod* – și își imaginează acea armată de automate latente, îngrămădite în pod. Pentru a doua oară astăzi, își dorește să dea foc casei ăsteia nenorocite.

În loc de asta, coboară în grabă scările. În toaleta cu acces din dormitorul principal găsește tot ce-i trebuie ca să-și revină: iod, spirt pentru frecții, tifon curat. Își suflecă cracul îmbibat

cu apă al blugilor, jupoaie bandajul urât mirositor. Rana făcută de sârma ghimpată e urâtă: vâscoasă, cu puroi pe margini. În timp ce o curăță, i se face greață și se apleacă de câteva ori deasupra veceului să vomite, dar nu iese nimic, nici măcar lichid. Din oglinda de deasupra chiuvetei îl privește un străin drogat: buze albastre, piele ca ceara, ochi adânciți în orbite. *Ceea ce vezi este fața lui Dumnezeu.*

Pe blatul laminat sunt două căni ieftine din ceramică, în formă de capete de animale: o pisică albă, un câine negru. Stanley umple capul de câine cu apă de la robinet și bea din el. După care vomită în chiuvetă. Apoi umple cana și bea din nou. Într-un dulap aflat mai jos găsește un coș aspru de nuiele plin de sticluțe cu medicamente; unele dintre ele par a fi sulfamide. Înghite câteva pastile, iar pe restul le bagă în buzunar.

Când e gata, se oprește în hol și ascultă șuieratul mașinilor pe pavajul ud, pașii nervoși ai fetei de la etaj. Încearcă să-și dea seama de ce ar mai avea nevoie. Probabil că pe undeva sunt și niște bani – poate și niște bijuterii sau un ceas drăguț –, dar pe moment nu are nevoie de nimic. Ar putea lua câteva conserve din cămară, dar nu prea merită să le care. Dă încet o tură prin casă, cercetând pereții și mobilele. În jurul lui, casa arată ca un obiect mort, o scoică goală căreia fata i-a dat o întrebuințare nouă, mutându-se în ea ca un crab hermit.

A venit prea târziu. Asta e nenorocita de problemă. Poate dacă ar fi ajuns aici cu câteva luni mai devreme, înainte de venirea ei, poate că lucrurile ar fi stat altfel. Sau poate că n-ar fi fost nicio diferență. Probabil că zarurile fuseseră deja aruncate până să pună el mâna pe *Hoțul de oglinzi* în bomba aia din Lower East Side: Welles renunțase deja, își pierduse răbdarea. Indiferent ce era acel ceva care-l împinsese să scrie cartea, îl schimbase pe dorințe care erau mult mai ușor de ținut în frâu în mintea lui: o casă, o soție, o familie. Căzuse la pace cu propria stranietate nestăvilită, găsise o cale de a o îmblânzi cu ajutorul cercurilor magice, al perdelelor negre și al ușilor zăvorâte. Nu-și mai înțelege propria carte. Dar Stanley o înțelege. Ca s-o poată urma, va trebui să continue drumul de unul singur – cel puțin la fel de singur cum fusese Welles atunci când a scris-o. Poate la fel de singur cum e fata acum. S-ar putea să vină o zi când calea o să i se pară greu de urmat, dar în acest moment, lui Stanley nu-i pasă deloc de asta.

Lângă ușa din față e un cuier pentru haine, încoronat cu coarne întoarse înspre tavan; pe ele sunt agățate pălării. Printre ele e basca de șofer din tweed pe care a purtat-o Welles în noaptea în care l-a întâlnit pe Stanley. Stanley ia basca, și-o pune pe cap. Îi vine mai bine decât s-ar fi așteptat.

Își pune geaca udă, ia rucsacul tatălui său și părăsește casa pe ușa laterală din bucătărie. Stă în curte în ceața care îi linge gâtul gol și își imaginează mașina parcând în fața casei: Welles și Synnøve pe alee, cu dragul lor de Claudio între ei, cu mâna în ghips și un rânjet care îi despică fața vânătă și frumoasă. Cei trei urcă în grabă pe verandă, nerăbdători să ajungă în casă să o elibereze pe Cynthia să-și rostească vrăjile și să-și dezvelească trupurile și să-și înceapă frumoasa viață comună: o familie perfectă într-o lume perfectă. Stanley se vede și pe el însuși: târându-se spre ei, spre arcurile scârțâitoare ale patului, spre gemete și râsete, pistolul negru trăgându-i mâna în jos și toate fantomele cu glasuri șoptite de pe țărm adunate în spatele lui.

Pe moment, știe exact cine este el acum: diferit de oamenii cu care s-a identificat cândva, diferit de oamenii cu care o să se identifice într-o bună zi. Mai demult, ar fi dat foc acestei case fără să stea pe gânduri. Cele mai multe dintre viitoarele lui euri ar face același lucru; ajunge să înțeleagă acest lucru despre sine însuși tocmai acum. La ani și ani după seara asta – în momente de repaus, pe jumătate adormit –, își va imagina incendiul pe care ar fi putut să-l stârnească, sfârșitul pe care ar fi putut să-l scrie. Imaginându-și cum se vede de pe mare sau dintr-un avion aflat în trecere: casa e o flacără mișcătoare, strălucitoare pe linia țărmului, aruncând umbre în toate direcțiile. Fata e combustibilul pur, ascuns în inima casei. Iadul, se va gândi el, amintindu-și de acest moment. Aș fi putut să-ți arăt iadul.

Dar n-o va face. Nu în seara asta. Nici vorbă de un așa noroc.

Când, după câteva minute de așteptare, mașina încă nu a apărut, Stanley își aranjează mai bine rucsacul pe umeri, deschide poarta și pășește pe strada îngustă și umedă.

REDVCTIO
22 mai 1592

Drept care, până la urmă, întreaga mulțime de divinități se reduce la o unică sorginte, la fel cum toată lumina provine de la o unică și primă sursă de lumină, la fel cum imaginile care se oglindesc în diferite și numeroase oglinzi, ca în tot atâtea existențe specifice,

provin
dintr-un
unic
principi
u
formal
și ideal,
sorginte
a
tuturora
.[60].

— GIORDANO BRUNO,
din *Alungarea bestiei triumfătoare*

49.

Cu un scurt hohot de râs, Crivano își alungă somnul, apoi stă cu ochii închiși în întunericul călduț, încercând să-și aducă aminte ce l-a amuzat atât de tare în vis.

Era destul de târziu ieri-seară când a plecat din casa Morosini. Cu toate astea, acum se simte complet refăcut, sătul de atâta somn. Își dă la o parte așternuturile, se ridică întinzându-și oasele, scoate oala de noapte de sub pat.

În timp ce urinează, observă prin fantele oblonului tras o fâșie de cer indigo și se întreabă cât o fi ceasul, în memoria lui persistă vocea lui Nolan – straniu, din moment ce Crivano n-a acordat lecturii decât o atenție modică. *În comentariul lui Cecci la Sacrobosco, citim despre demonul Floron, care poate fi perceput într-o oglindă de fier prin anumite metode de invocare.* Astfel grăit-a Nolanul. Așa să fie oare? Ar putea fi și vocea de vis din imaginația lui Crivano, agățându-se rapid de orice suprafață luminată de soare care ar putea-o susține? Nu poate fi sigur.

În timp ce aprinde lampa, umple ligheanul și-și stropește fața și gâtul, clopotele de la San Aponal bat de zece ori. În jumătate de oră, soarele va fi sus. Până la a douăsprezecea bătaie a ceasului, trebuie să se prezinte la prăvălia lui Ciotti: e timp suficient pentru o plimbare pe Rialto, pentru o inspectare a noului pod. Noaptea trecută, trecerea lui în starea de somn a fost îngreunată de anxietăți legate de ciudatele întâmplări ale zilei – dar în dimineața asta, aceste preocupări par să se fi retras în depărtare, de parcă ar fi fost domolite de o nostimă convingere care i s-a transmis în timpul visului. Crivano se simte în putere, neliniștit, ca o ambarcațiune ce se întoarce împotriva vântului.

Pentru înțelepții egipteni, oglinda o evocă pe Hathor cea cu coarne de vită, cea care împresoară cerul precum Calea Lactee, așa cum Nilul împresoară Pământul. Figura grecească ce-i corespunde este, desigur, Amfitrita. Nolanul a vorbit cu o seară în urmă aproximativ două treimi dintr-o oră. I s-a părut mai mult. Crivano ar fi putut poate să asculte mai cu atenție dacă nu ar fi fost atât de demoralizat de comportamentul lui Tristão: menționarea indiscretă a alambicului argintat, urmată de sugerarea oglinzii ca subiect de discuție în fața lui Nolan. Bineînțeles, acesta a fost de la bun început motivul pentru care Narkis i-a ordonat să se asocieze cu Tristão – bălăcirea imprudentă a acestui om în cunoașterea secretă e rechinul cu care se vor hrăni rapizii pești paraziți ai propriei conspirații – dar Crivano se simte în continuare expus, compromis, din

cauza acestor gesturi nesăbuite. Noaptea trecută, Tristão s-a retras din încăpere la doar câteva minute după ce a lansat întrebarea: i-a șoptit ceva lui Ciotti și dus a fost. Fără îndoială că Tristão e excentric, însă nu-i stă în fire să fie nepoliticos, chiar și față de un papițoi cum e Nolan.

Hathor este soția lui Ra, care e Soarele. Așa cum Isis e soția lui Osiris. Așa cum Seshat e soția lui Thot. În timp ce trece pe coridor, Crivano aude un rând de sforăituri. În afara lui, niciun alt oaspete nu pare să se fi trezit. În salonul de la parter, o fată friuliană în cămașă de noapte hrănește focul cu lemne crăpate. Bună dimineața, tânără femeie, spune Crivano. Anzolo s-a trezit deja?

Fata se întoarce cu un tresărit, apoi își ferește privirea, încă nu, *dottore,* spune ea. Să mă duc să-l chem?

Se oprește pentru o clipă să o observe: părul îi e moale, șalele late, paisprezece sau cincisprezece ani. Întotdeauna par un pic speriate de el fetele astea. Nu-s niciodată încântate sau cucerite, așa cum sunt când îl văd pe Tristão. Desigur, e prostesc să simtă invidie. Nu e nevoie, spune Crivano. Transmite-i un mesaj. Noaptea trecută m-a ajutat să car un mic cufăr, pe care l-am închis împreună în dulap. Acum plec; plănuiesc să mă întorc la Vulturul Alb la a paisprezecea bătaie de clopot. La acea oră, voi avea nevoie de un gondolier viguros și de încredere, care să mă ducă împreună cu acea cutie, în Murano. Am încredere că Anzolo se va putea ocupa de aceste aranjamente.

Sunt sigură că așa va face, *dottore.* Voi avea grijă să primească instrucțiunile dumitale.

Afară, cerul s-a copt într-un albastru în care s-a amestecat o tentă de galben. Obloanele sunt trase, carpetele împodobesc pervazurile, iar mirosul de aluat dospit trenează din coșurile femeilor care se îndreaptă spre *fornaio.* Crivano întârzie sub insigna Vulturului Alb ca să-și conceapă traseul spre Merceria – închizând ochii ca să vizualizeze în minte imaginea orașului, închipuindu-și că plutește pe deasupra ei – și, când pornește la drum, primele raze ale soarelui aprind clopotnița bisericii San Cassiano.

La jumătatea străzii Dogarilor, e distras de un buchet de busuiocul-cerbilor cu flori albastre din fereastra unei farmacii și ratează intrarea pe strada Spadasinilor. Nu-și dă seama de greșeală decât atunci când simte mirosul pieței de pește, dar nu mai are de gând să se întoarcă. Zărește aerul luminos de deasupra canalului, un zid de lumină acolo unde clădirile lasă loc apei și își continuă drumul spre el. Renunțând pentru o clipă la țelul său inițial. Lăfăindu-se în încâlceala de

posibilități, în senzația de a nu fi nici rătăcit, nici sigur de drumul pe care-l are de urmat.

Babilonienii o pomenesc pe zeița Hathor ca Ishtar. Evreii îi spun Astarte. Grecii o cunosc de asemenea ca fiind Io, îndrăgită de Zeus, păzită de un uriaș cu o sută de ochi care este, desigur, ucis de Hermes. Crivano pășește peste băltoace de apă de mare și grămezi de mărunțaie de pește, trecând printre dughenele negustorilor de pește ca să vadă ce a mai dat marea în vileag. Multe dintre cele etalate îi sunt cunoscute din vizitele lui la Balik Pazari, din timpul anilor petrecuți la curte, dar pe multe dintre ele nu le cunoaște sau le-a uitat. Păianjeni de mare lăbărțați. Langustine în nuanțe de coral. Pești-undițar cu guri ca de broască. Scoici din specia Solen, așezate în rânduri ordonate, asemenea unor cotoare de cărți. O încâlcitură de octopode, brațele lor mov prevăzute cu ventuze albe. Chefali și dorade, devenind rigide în aerul cald, ochii lor făcându-se cețoși ca sticla de calitate inferioară. Dincolo de dughene, apa e o urzeală de diamante pulsând, o suprafață care împrumută albastrul cerului și oranjul palatelor de pe Canal Grande. Un *bragozzo* ancorat pe marginea cheiului de calcar alb își descarcă marfa, revărsând sardine într-un torent lunecos ce aruncă reflexii.

Crivano trece pe lângă zarafi și bancheri așezați pe băncile lor de sub colonade, apoi se îndreaptă spre sud pe Rialto, oprindu-se să arunce o privire la cicoarea roșie din Treviso, la roțile de cașcaval din Asiago, la legăturile de sparanghel din Bassano del Grappa. Găsește lămâi cu coaja strălucitoare și portocale amare din Terrafirma, inclusiv fructul în formă de lacrimă din Bergamo, dar cele câteva citrice dulci care se găsesc în piață sunt vândute la un preț absurd de mare și întreabă un negustor cum se explică asta. Din cauza uscocilor, spune omul ridicând din umeri.

Mirosul înțepător al cânepii și catranului din piața Frânghierilor îi gâdilă plăcut nările, însă Crivano nu e interesat de aceste mărfuri. Coboară pe strada Asigurătorilor, trece printr-un *sottoportego* în piața San Giacometto și ajunge în apropierea de Pietra del Bando[61], surprins de faptul că se găsește în locul în care, cu douăzeci de ani în urmă, el și Ciocârlia au auzit vestea că orașul lor de baștină, Nicosia, căzuse. Traversaseră piața spre banca Pisani ca să mai răscumpere câteva dintre înștiințările tatălui său: doi hoinari cu ochi de căprioară, abia așteptând să fie corupți. Acum, băieții de atunci îi par complet străini: anxioși, imberbi, plini de idei prostești. Stăteau cu gurile căscate, inimile lor băteau în nicovala coastelor, în timp ce încercau să înțeleagă dialectul comandadorului urcat pe coloana de porfir. În rumoarea

generală, și-au croit drum spre sud, spre Molo și au stat plângând și urlând de furie sub arcadele de la Palatul Dogelui în timp ce funcționarul le scria numele – *Gabriel Glissenti, Vettor Crivano* – în registrul vasului *Vulturul Negru* și *Auriu din Corfu.* Tânjind după propria anihilare așa cum numai cei tineri și privilegiați pot tânji. Era o zi senină de septembrie; plănuiseră să facă o vizită la o librărie. Cel puțin acest lucru nu s-a schimbat.

Rialto-ul, și el, pare aproape neschimbat. Crivano traversează trotuarul ca să citească anunțurile fixate pe statuia gheboasă de la baza coloanei. *Când fac comerț cu Dalmația, căpitanii galerelor aflate în proprietatea statului trebuie așadar să facă oprire la Spalato. Republica Serenă îi încurajează pe Habsburgi și pe Sultan să rezolve fără vărsare de sânge disputa lor din Croația. Pirații uscoci au interceptat de curând trei vase comerciale, omorându-le echipajul și mâncând inimile căpitanilor lor, așa cum le e obiceiul.*

Abia când se întoarce să verifice ceasul de pe frontispiciul de la San Giacometto, Crivano zărește noul pod de piatră. Înclinația sa înzestrată cu scări urcă dinspre strada Aurarilor și se arcuiește peste Canal Grande într-o singură deschidere largă, căreia i se alătură dinspre Trezorerie și Riva del Vin două scări mai abrupte. Cu doar câteva clipe în urmă, Crivano uitase de el, iar acum se grăbește spre el de parcă ar urma să se dizolve în aer.

Când el și Ciocârlia au sosit pentru prima oară în oraș, au auzit adesea discuții despre necesitatea unui astfel de pod – o legătură permanentă între Rialto și Piazza, cum i-ar șade bine unei mari puteri creștine –, dar au dedus că astfel de dezbateri sunt la ordinea zilei de cincizeci de ani sau și mai mult și părea că plăgile, incendiile, războiul și împotrivirea arătată de reacționarii care trag de timp în fața Marelui Consiliu vor întârzia pentru totdeauna începerea construcției. Și acum, iată-l. Urcând pe lângă balustrada sudică, Crivano privește burci și trabacoli descărcându-și marfa dedesubt: fier și cărbune pe malul stâng, butoaie cu vin pe partea dreaptă. Stă în apexul pavilionului și se uită în jos spre Canal Grande, privind trucurile pe care suprafața lui întunecată i le joacă soarelui dimineții. Când briza își schimbă direcția, reușește să distingă, prin duhoarea sărată a apei, mirosul puternic al calcarului proaspăt tăiat.

La coborâre, pătrunde între cele două rânduri de prăvălii din pasajul central, ca să cerceteze oferta bijutierilor și al aurarilor. În apropiere de capăt găsește un negustor care-și etalează mărgelele făcute să imite perlele fine – mai mult decât perfecte, în culori splendide și improbabile – și când își ia

privirea de la ele, e surprins să-și descopere propria privire într-o oglindă plată agățată de peretele lateral. E o sticlă dreptunghiulară Del Gallo de calitate foarte bună, măsurând doar câțiva centimetri în lungime, încastrată într-o ramă spiralată de calcedoniu; de n-ar fi propria față care să-l privească din mijlocul ei, Crivano ar putea să jure că e o fereastră. Se dă înapoi, privește din nou. Pielea lui brăzdată, dinții neregulați, ochii de șacal. I se reamintește încă o dată cine și ce este.

Stabilește locul în care se află prăvălia lui Ciotti, în apropiere de piața San Salvator: mica firmă de lemn ce o anunță cu numele MINERVA apare și dispare în spatele mătăsurilor roșii, unduitoare, expuse de negustorul de lângă ea. În cadrul ușii stă Ciotti însuși, consultându-se într-o germană fluentă cu un om pe care-l bănuiește a fi tipograful său. Când Crivano se apropie, Ciotti îl bate pe umăr și-l poftește înăuntru cu un zâmbet larg.

În încăperea din față e un băiat de vreo treisprezece ani, cu oasele suple; îl întâmpină precaut pe Crivano. În spatele lui, într-o despărțitură joasă, doi corectori cu ochelari stau la o masă așezată lângă perete, aplecați deasupra unui teanc de foi nelegate. Unul dintre ei citește aproape inaudibil, în timp ce celălalt verifică textul. Amândoi își mișcă buzele; Crivano nu-și dă seama care dintre ei vorbește.

În timp ce așteaptă, răsfoiește octavo-urile expuse în încăperea din față. În jur de cincizeci de titluri stivuite pe două mese înguste: istorii, biografii și volume de versuri. Cele mai multe dintre ele sunt tipărite în limbi vulgare, majoritatea locale sau din zona toscană; restul sunt aproape toate în latină. Cărțile din stiva cea mai înaltă – o culegere ce conține corespondența purtată de misionarii din China și Japonia – poartă însemnul prăvăliei. La marginea mesei mai îndepărtate de el, Crivano găsește două cărți scrise de Nolan. Una dintre ele este octavo-ul pe care i l-a arătat Tristão în timpul cinei de la Vulturul Alb; cealaltă e un dialog filosofic scris în toscană, în stilul lui Lucian. Coperta din față dovedește faptul că a fost publicată aici în oraș, iar asta are darul de a-l amuza pe Crivano: e clar că a fost legată de un tipograf englez, gelos poate pe originea sa aldină. Se întreabă dacă această decepție a fost gândită în prealabil de Nolan.

În timp ce Ciotti intră pe ușă, Crivano se lasă în jos ca să dea impresia că examinează îndeaproape stiva de cărți. Tocmai admiram priceperea cu care a fost făcută această masă, spune el. Suportă atât aceste lucrări iezuite, cât și operele lui Nolan, fără să se încline vizibil într-o parte sau alta.

Ciotti râde. Apreciez atenția dumneavoastră, spune el. Nu întotdeauna e ușor să atingi un asemenea echilibru. Mai ales în acest cartier, în care chiar pământul de sub picioarele noastre pare adeseori că se deplasează.

Crivano se ridică, să se încline și să dea mâna cu sienezul. Dacă la gât nu i-ar atârna o pereche de ochelari cu lentile groase, prinse cu un lanț, Ciotti ar putea fi confundat cu un meșteșugar prosper: un brutar, poate, sau un tâmplar.

Am fost surprins să descopăr însemnul dumneavoastră pe coperta culegerii iezuite, spune Crivano. Prietenul dumneavoastră, lordul Mocenigo, trebuie să fie foarte încântat de acest demers.

Zâmbetul librarului se răcește într-un surâs plin de perspicacitate. Nu mă judeca, dragă prietene, spune el. Sunt convins că veți fi de acord că, în calitate de naratori ai unor călătorii, soldații din infanteria Papei sunt neîntrecuți. Clienții mei fideli sunt întotdeauna doritori să afle despre obiceiurile tărâmurilor îndepărtate. Desigur, toți cetățenii Republicii noastre sunt interesați să citească noutăți despre acțiunile întreprinse de spanioli în colțurile îndepărtate ale lumii. Și, naturalmente, aceia dintre noi care sunt de acord în privința treburilor laice și spirituale cu senatul nostru, sunt încântați să descopere relatări tipărite ale iezuiților în emporiu. Cu toate astea, veți observa, Dottore Crivano – așa cum și eu observ cu neplăcere de fiecare dată când deschid sau închid storurile prăvăliei mele – că această stivă nu prea se împuținează, în timp ce cele din jurul ei da. Ați vrea să mă însoțiți în camera mea de lucru? Prietenul lui Dottore de Nis ar trebui să ni se alăture în curând.

Ciotti îl conduce pe Crivano într-un mic birou aglomerat, aflat aproape de capătul prăvăliei, și închide ușa grea în urma lor. Crivano se așază pe un scaun, lângă o masă plină de grafice și corecturi nelegate; Ciotti se așază de partea cealaltă a mesei. Zidurile de cărămidă sunt prevăzute cu rafturi de stejar, fiecare dintre ele înțesate până sus cu cărți.

Tocmai am traversat podul de piatră, spune Crivano. Destul de impresionant.

Ciotti pare încântat și mândru, ca și cum l-ar fi construit chiar el. Da, spune el. A fost terminat destul de recent.

O singură deschidere, spune Crivano. Surprinzător. Nu prea se obișnuiește.

Ciotti îi aruncă o privire pătrunzătoare. Vreți să spuneți că nu prea e în stil roman, zice el.

Cine a fost arhitectul?

Antonio da Ponte. Un nume potrivit.

Crivano dă din cap. Nu am auzit de el.

E un inginer. Fost cârmuitor al Autorității Sării. Până la această lucrare nu s-a afirmat în calitate de constructor. Marcantonio Barbaro, acel nebun grandoman, a făcut tot posibilul să-i încredințeze proiectul lui Vincenzo Scamozzi, însă grația Domnului ne-a scutit de încă una dintre demonstrațiile teoretice ale acestui păun. A adus și așa destule prejudicii pieței San Marco. Signore da Ponte abia a reușit să convingă Senatul să-l împiedice să adauge un al treilea nivel Bibliotecii. Vă puteți imagina? Lordul Morosini mi-a arătat câteva dintre schițele realizate de Scamozzi pentru proiectul podului Rialto. Dezgustător. Implacabil de geometric. Ornamentație absurdă. Dați-mi voie să vă întreb, podul este un templu? Nu. Este un pod.

Crivano zâmbește. L-am întâlnit chiar ieri după-amiază pe lordul Barbaro, spune el, la un banchet organizat în casa lui Giacomo Contarini. Părea nerăbdător să ne împărtășească faptul că sticlarii din Murano au compromis viitorul Republicii pentru că și-au concentrat eforturile asupra fabricării oglinzilor, în detrimentul lentilelor, așa cum fac florentinii.

Da, este unul dintre subiectele lui preferate.

După cină, argumentele lui au fost spulberate de un faimos învățat napolitan, care a demonstrat în mod necugetat că lentilele pot fi folosite pentru producerea ochelarilor care ar putea da naștere unei frivolități asemănătoare sau chiar mai mari decât sticla argintată.

Ei bine, nu pot decât să sper că prietenul nostru nebun după oglinzi, Tristão de Nis, a fost prezent la acea demonstrație, spune Ciotti și-și îngustează ochii estimativ. Dacă-mi permiteți să vă întreb, spune el, ce-ați priceput din performanța de aseară a lui Nolan?

Crivano dă din umeri. Dacă intenția sa a fost să-și demonstreze prodigioasa memorie, atunci bănuiesc că și-a atins scopul, spune el. Dacă scopul său a fost să împărtășească o părere definitivă în privința subiectului discutat, atunci trebuie să mărturisesc că am plecat de-acolo nelămurit.

Ciotti se lasă pe spate în scaun; mâna lui dreaptă se oprește asupra unei tăvițe de lemn puțin adânci de pe masa de lângă el. Este un dar retoric rar întâlnit, spune el, acela care îi permite unui om să vorbească în cunoștință de cauză despre un subiect și cu toate astea să-și arunce auditoriul într-o stare de confuzie productivă. Uneori mă gândesc că această îndemânare este specifică profesiei de magician. Nolan o are, cred că sunteți de acord cu asta. Acestea fiind spuse, nu-l pot considera un șarlatan.

Din ceea ce mi-a povestit Tristão despre acest ins, spune Crivano, m-am așteptat să întâlnesc fie un farsor, fie un nebun.

Ca și cum aceste categorii ar trebui să se excludă.

Ciotti dă din cap; tăvița de lemn păcăne sub degetele lui. E împărțită de șipci în compartimente pătrate și fiecare compartiment e umplut cu bucăți scurte și subțiri de metal. Sunetul lor seamănă cu zăngănitul zarurilor de os într-o cupă. Urmărind privirea lui Crivano, Ciotti pescuiește câteva bucăți de metal din tăviță și i le oferă cu o mână subțire ca un cioc de pasăre. Poftim, spune el. Le-ați mai văzut până acum?

Crivano le ia. Alunecă pe cutele încrețite ale palmei lui pline de bătături. Fiecare dintre ele e cuboidă, mai mică decât degetul unui nou-născut, turnată dintr-un aliaj de plumb. Fiecare dintre ele are o literă grecească – Λ Η Θ Η – ieșită puțin în relief la capătul uneia dintre laturile cele mai înguste. Caractere mobile, spune Crivano. Am văzut odată o tipografie în Bologna. Dar niciodată nu am văzut piese independente, ca acestea.

Se numesc *matrițe,* spune Ciotti. Sunt asamblate într-o *formă,* cu ajutorul căreia e tipărită pagina. Această etapă nu se realizează aici. Plătesc un tipograf să facă asta, iar el în general își toarnă propriile caractere. E discret și de încredere, dar nu are caractere grecești. De curând, am primit o comandă să tipăresc *Enneadele* lui Plotin, așa că am avut nevoie de propriile caractere. La început, tot ce foloseam era alfabetul latin. Dar după ce Brucioli a avut un asemenea succes cu cărțile lor în ebraică, ignorarea acestei îndeletniciri a devenit dificilă. Unii dintre breslași – mă abțin să le dezvălui numele – au obținut chiar privilegiul să tipărească în arabă, iar acum obțin profituri din vânzarea cărților sfinte ale mahomedanilor către turci.

În ochii lui Ciotti apare un licăr plin de speranță – o invitație, poate –, iar Crivano își suprimă o tresărire. A avut ocazia de câteva ori să vadă edițiile franceze ale Coranului la Constantinopole: fără viață, lipsite de grație, pline de erori șocante. Calitatea lor îndoielnică nu i-a scandalizat pe muftii în aceeași măsură în care i-a scandalizat faptul că ele există: ideea mesajului final al lui Dumnezeu transmisă nu prin respirația vie a Profetului și a însoțitorilor săi, nici de mișcările mâinii unui caligraf, ci de nefireasca repetiție a unei mașinării lipsite de suflet. Crivano alege să nu-i explice asta lui Ciotti. Se întinde spre masă, pune matrițele înapoi în mâna făcută căuș a sienezului.

Ciotti le studiază la rândul său, împingându-le cu degetul arătător asemenea unui fermier care cercetează o mână de semințe. M-am gândit la astea noaptea trecută, spune el. Ceva ce-a spus Nolanul mi le-a readus în memorie. A vorbit despre

lumea arătată de oglindă și despre felul în care ea diferă de această lume. Cum a formulat mai exact? Vă amintiți?

Crivano nu mai știe. Deschide gura să-i răspundă, când se aude un ușor ciocănit la ușă. Ciotti se ridică să o deschidă, iar în deschizătură apare fața palidă a băiatului. A venit un turc să vă vadă, *maestro,* spune băiatul.

Foarte bine. Te rog să-l poftești înăuntru pe *Messer* bin Silen.

Subsuorile lui Crivano sunt inundate de sudoare atunci când Ciotti pronunță numele, inima începe să-i bată mai tare, însă fața lui rămâne placidă, postura relaxată. Nu se teme, dar e precaut. O parte din el se aștepta la asta.

Oricum, pe Ciotti nu-l preocupă persoana lui. A închis ușa, iar acum stă în fața ei, cu nasul la o palmă distanță de lemnul ei noduros. Matrițele de metal le ține în continuare în pumnul stâng; le scutură absent. Zornăitul lor ușor umple încăperea ca sunetul unei tamburine arabe, estompate de zidurile unui palat.

Omul care a pus bazele acestui mod de tipărire, spune Ciotti, a fost la început un făuritor de oglinzi. Sau cel puțin așa se spune. Știați asta? S-a întâmplat în urmă cu mulți ani. Era un aurar german și realiza mici oglinzi pentru călugării care vizitau capela din Aachen. Oamenii simpli credeau despre aceste oglinzi că ele pot capta sau conține binecuvântările invizibile care emanau din moaștele de acolo. După standardele din Murano, sunt convins că acele oglinzi nu erau impresionante. Erau făcute din plumb sau tablă. Similare matrițelor mele, de fapt, dacă e să ne gândim la modul de realizare. Dar erau plate și astfel orice imagine captată de ele era inversată. Îmi place să cred că oglinzile au fost cele care i-au furnizat aurarului neamț ideea de a realiza caracterele de tipar: mici litere așezate invers, aliniate pe rânduri. Imaginea în oglindă a paginii care urmează să fie tipărită. Reflexia nu arată niciodată lumea așa cum este, așa cum a spus și Nolan. Dar ne arată lucruri despre lume. Poate că, și în această privință, nu e cu mult diferită de o carte.

Se aude o a doua bătaie în ușă. Ciotti apucă mânerul de fier forjat. *Messer* bin Silen, spune el. Vă mulțumesc că ați acceptat să contribuiți cu priceperea dumneavoastră. Sunt Giovanni Battista Ciotti. Bine ați venit în micul meu atelier.

50.

Intrând în încăpere, Narkis pare bățos și imponderabil, propulsat de o forță aflată în afara lui, asemenea unei păpuși din paie la un târg. Poartă pantaloni albaștri și un caftan brodat, de culoarea gutuii fierte. Chiar și purtând turban, abia e mai înalt decât cei doi băieți care-l însoțesc. Ochii lui largi sunt concentrați asupra unui punct de pe podea aflat la vreun metru optzeci distanță: atitudinea care-l distinge pe un turc expatriat într-un oraș neprietenos. Vorbește cu voce scăzută în obișnuitul croncănit bestial. Bună ziua, *Messer* Ciotti, spune el. Vă mulțumesc pentru ospitalitate.

Ciotti își menține zâmbetul călduros, dar pare stingherit, nerăbdător să plece. Aruncă în mod repetat priviri spre partea din față a prăvăliei ca să vadă cine ar putea fi acolo, cine ar fi putut să-l vadă pe Narkis intrând. Preocupat fără îndoială de aparențe.

Dați-mi voie să vi-l prezint pe Vettor Crivano, spune el, care va fi colaboratorul dumneavoastră pentru însărcinarea din această dimineață. Dottore Crivano e din Cipru și a trăit mulți ani printre ai voștri. Dottore Crivano, acesta este Narkis bin Silen, care ni se alătură astăzi din *fondaco*-ul[62] turcesc.

Atât Crivano, cât și Narkis se înclină într-o manieră scorțoasă.

Eminenții mei prieteni, spune Ciotti, nu vreau să vă reții astăzi mai mult decât este necesar. Cererea mea e simplă. Una dintre tinerele mele cunoștințe m-a ales să-i public – într-o ediție limitată – o traducere în latină a unei scurte lucrări practice scrise de alchimistul mahomedan Geber. Lucrarea a ajuns în posesia acestui gentleman în varianta originală scrisă în arabă, iar eu am angajat un cărturar din Padova pentru realizarea traducerii. Îngrijorarea principală a patronului meu și a mea se centrează pe acuratețea acestei traduceri. Înțeleg că învățatul nostru este un om aflat în posesia unor cunoștințe vaste, dar este și o fire puțin lirică, înclinată să ornamenteze în detrimentul clarității. Dumneavoastră aveți amândoi avantajul de a cunoaște limba maternă a marelui Geber și împărtășiți aceeași înțelegere privind considerațiile practice ale unui alchimist practicant. Nu vă cer decât să confruntați varianta latină cu originalul și să evaluați potrivirea ei, ținând cont de aceste lucruri. Pot să vă răsplătesc în bani sau în bunuri. Cu toate că, zâmbește el, vă încurajez călduros să acceptați bunurile.

Ciotti îi alungă pe cei doi corectori din prăvălie, dându-le câte un pumn de bănuți de aramă să meargă la o casă aflată de

partea cealaltă a străzii, apoi așază manuscrisele pe masa aglomerată. Soarele e suficient de sus încât să nu bată în fereastră, însă razele lui se reflectă de pe zidul proaspăt tencuit de peste alee, oferindu-le astfel suficientă lumină pentru a putea lucra.

Ciotti se întoarce în birou, dar lasă ușa deschisă. Crivano cercetează fața lui Narkis în căutarea unui indiciu pentru felul în care ar trebui să înceapă, dar privirea cu care i se răspunde e atât de lipsită de înțelegere încât pentru o clipă se întreabă, în ciuda evidențelor, dacă acesta e într-adevăr Narkis și nu un geamăn identic, de care n-a știut până acum. Micul macedonean pare să-l evalueze cu aceeași curiozitate și repulsie cu care cineva ar inspecta o ciudată pasăre cântătoare pe care a găsit-o moartă sub fereastra proaspăt smălțuită a unui palat.

Amândoi își ocupă locurile. Cu o scurtă privire, Narkis îi sugerează lui Crivano că ar trebui să se ocupe de documentul original. Crivano se face mai comod și începe să citească din el cu voce tare. E un text scurt; îl citește fără să se grăbească. Narkis mută o călimară aflată în apropierea lui și privește în jos spre traducerea latină cu ochi nemișcați, pe jumătate închiși.

Textul e un tratat despre transmutarea metalelor, care ar fi destul de neremarcabil în privința conținutului, de n-ar fi fost scris de marele Abu Musa Jabir Ibn Hayyan, cunoscut de către occidentali ca Geber. Așa cum fără îndoială știe și Ciotti, e aproape sigur un fals – o imitație recentă sau, și mai rău, o traducere în arabă a unei imitații originale latine. Dar Ciotti nu i-a chemat să se pronunțe în această privință.

Crivano îi mai aruncă lui Narkis câte o privire pe furiș, în timp ce citește. Întâlnirea lor din farmacie a fost în mod intenționat una pasageră; aceasta e prima oară când are ocazia să-l vadă îndeaproape după întrevederea de acum câteva luni din Ravenna. Fața lui Narkis e netedă, senină, fața unui copil aproape, mai puțin îngândurată decât a lui Crivano și a lui Ciotti. Chiar și aici, își păstrează calmul interior specific unei berze. Pe pielea mâinii care parcurge înainte și înapoi distanța până la călimară are tatuată o pasăre neagră, emblema artei lui, iar Crivano se gândește cât de diferită ar fi fost propria lui soartă, dacă Fortuna ar fi ales să-l marcheze și pe el astfel, și nu pe piept sau pe picior, într-un loc ascuns sub haine.

Parcurg amândoi textul timp de o jumătate de oră. Narkis îl întrerupe uneori cu câte o întrebare, uneori face o notație pe margine. Tensiunea e aproape insuportabilă. Crivano începe să se întrebe dacă Narkis așteaptă vreun semn de la el, dar nu-și poate imagina care ar putea fi acela. Devine confuz, repetând

unele rânduri și sărind altele, iar Narkis îl corectează cu blândețe.

Apoi, fără să ridice privirea, Narkis face un gest rapid cu mâna dreaptă, atingându-și buzele cu degetele. Acesta este ișaret, limbajul surdo-muților, cunoscut de toți cei care s-au învârtit în cercurile interioare ale curții sultanului. Crivano n-a reușit niciodată să-l învețe bine; a uitat mare parte a ceea ce știuse cândva. Dar înțelege destul de bine ce i se cere. *Vorbește,* spune Narkis. *Spune-mi.*

Luați oricare parte din această piatră împreună cu amestecul ei, citește Crivano, *și măcinați-o cu calaican, țipirig și apă până când devine neagră.* Sticlarul și făuritorul de oglinzi sunt amândoi de încredere și pregătiți de plecare în decurs de câteva ore. Așteptăm instrucțiunile tale. *Apoi supuneți-o la căldură foarte redusă până când începe să miroasă a vână de bărbat.*

Crivano își păstrează vocea plată, inflexiunea uniformă. Stomacul i se strânge în timp ce își face raportul, cu toate că știe că nimeni în afară de Narkis nu poate să înțeleagă cuvintele lui arăbești; ei nu aud decât lectura lui neîntreruptă.

Mâinile lui Narkis vorbesc din nou: Dar ce s-a întâmplat cu mortul?

E în lagună. Nimeni nu-l va găsi. N-am auzit pe nimeni să menționeze ceva legat de dispariția sa. *Când dobândește acel miros, scoateți-o și spălați-o atent cu apă pură, apoi ardeți-o la foc mic până când percepeți vapori vizibili.*

Narkis dă din cap. Apoi vorbește cu voce tare, tot în arabă. Refuzul sticlarului de a părăsi Murano fără soția și copiii lui e o veste foarte proastă, spune el. Riscul este nerezonabil de mare. N-ar putea fi descurajat? Poți să-l convingi că se vor reuni cât de curând?

Aceasta a fost cerința principală formulată în mesajul secret al lui Serena, subiectul principal al raportului codat al lui Crivano. A sperat că nu va reprezenta cine știe ce obstacol – odată ce Narkis a aranjat evadarea a trei oameni, ce problemă ar putea să reprezinte încă doi băieți și o femeie? – , dar e clar că speranța lui nu era fondată. Sticlarul nu e prost, spune Crivano. Trebuie să facem ceea ce ne cere. Nu-ți face griji în legătură cu familia. Voi găsi o cale de a-i include, fără ca asta să ducă la compromiterea proiectului nostru. *În acest fel, apa va fi eliminată, iar greutatea pietrei se va reduce, fără însă ca esența să se piardă.*

Am găsit o navă, spune Narkis. Pleacă din Spalato peste trei săptămâni.

Acum e rândul lui Crivano să se arate iritat. Din Spalato? spune el. De ce nu de aici? *Scoateți-o și scufundați-o iarăși în*

apă și transformați-o sub apă în pudră și ardeți-o din nou ca înainte. Acum, culoarea ei neagră se va diminua.

Prea periculos, spune Narkis prin semne. *Drumul trebuie să înceapă pe uscat.*

Crivano își dă seama că se teme de uscoci. *După ce apa a fost absorbită, îndepărtați piatra uscată,* spune el. Asta va crea cu siguranță dificultăți. Meșteșugarii au în continuare impresia că vor fi duși în Amsterdam, nu în Constantinopole. Mai ales făuritorul de oglinzi e foarte disperat și nu va fi ușor de ținut în frâu. Dacă ajunge pe uscat, mi-e teamă că va încerca să evadeze de unul singur în Olanda. *Măcinați-o în apă pură și ardeți-o încă o dată. Va deveni verde, iar negreala va dispărea.*

Convinge-l să coopereze, spun mâinile lui Narkis. Apoi vocea. Astăzi aș dori să fiu plătit în bani, spune el. Tu o vei primi pe a ta în cărți. Voi ascunde informațiile de care ai nevoie în interiorul traducerii latine a *Kitab-al-Manazir*-ului[63] de pe masa din față a gazdei noastre. A doua carte din stivă. Tu și meșteșugarii trebuie să fiți pregătiți în trei zile pentru îmbarcarea spre uscat.

Narkis își ridică ochii din manuscris ca să întâlnească; privirea lui Crivano. Îi susține privirea pentru o clipă, apoi se uită în jos și nu mai spune nimic.

În mai puțin de o oră, termină și cu textul următor. Cei doi răsfoiesc în tăcere cărțile din încăperea dinspre stradă, în timp ce Ciotti scoate banii datorați lui Narkis din seif: un mic teanc de soldi. Crivano îi prezintă lui Ciotti cărțile pe care le-a ales – o nouă traducere a lui Galen, una dintre lucrările lui Nolan, Kitab-al-Manazir-ul – și, până să le scoată Ciotti din inventar, Narkis a dispărut.

Lumina de la mijlocul dimineții aruncă umbre ciudate spre Merceria, în timp ce stofele se umflă în briza primăverii târzii. Sub picioare observă urmele petrecerilor din seara de dinainte: vin vărsat, panglici murdare, fragmente de coajă de ou. Privind spre sud în direcția pieței, Crivano are impresia că distinge turbanul lui Narkis, apărând și dispărând ca o lună printre nori, dar nu e prea sigur. Câțiva muncitori de pe un vas cu cărbuni trec pe lângă el, râzând nestăpânit, ochii lor sunt albi ca niște scoici contrastând cu fețele lor înnegrite. Un grup de bravi tândălesc la colțul unei străzi lăturalnice, uitându-se la muncitori și la Crivano în timp ce trece. Unul dintre bandiți, întors probabil recent din războaiele purtate în Franța, are fața atât de mutilată încât cu greu poate fi numită față: o crestătură ce ține loc de gură și un ochi orb ieșind la suprafață dintr-o învălmășeală de cicatrici. Crivano se înfioară, merge în direcția cealaltă.

Acest nou plan care include și Spalato nu e bun. În curând va trebui să-l găsească pe Obizzo, va trebui să-i zică noutățile, dar va trebui întâi să găsească cea mai bună modalitate de a-i spune povestea. Îi e greu să-și imagineze cum va reuși să-l stăpânească pe Obizzo odată ce vor ajunge pe uscat. Știe foarte puține despre acest om. Cu patru ani în urmă, Obizzo a fost condamnat la galere pentru că și-a ajutat fratele să plece din Murano; de atunci se tot ascunde. Fratele lui deține acum în Amsterdam un atelier de sticlărie prosper, iar Obizzo speră că în curând se va îndrepta și el spre acest oraș. Desigur, greșește crezând că așa ceva e posibil. Crivano știe aceste lucruri și mai știe și că Obizzo ar fi în stare să omoare. El și cu Obizzo știu acum amândoi acest lucru unul despre celălalt.

Părăsește Merceria, continuând pe o arteră dreaptă și largă spre Canal Grande, unde mulțimea se deplasează mai repede. E nerăbdător să se întoarcă la Vulturul Alb, unde speră să aibă suficient timp să răsfoiască noile sale cărți – să așeze grila de lemn peste mesajul codat, ca să vadă ce planuri are Narkis pentru el – înainte să fie nevoit să plece spre Murano. Dar apoi, când ajunge pe Riva del Ferro, se oprește.

Podul, din nou. Acum că majoritatea ambarcațiunilor și-au descărcat marfa sau au încărcat-o și se îndreaptă spre Terrafirma, podul e liber, clar vizibil de pe chei. Culorile reflectate ale fațadelor din jur îi transformă suprafețele de piatră albă într-un auriu diluat precum carnea ofilită a unui scoici și șerpi de lumină îi joacă sub bolta lui măreață. Crivano își imaginează ce s-ar fi construit în locul ei – imitațiile de temple romane pe care i le-a descris Ciotti – și zâmbește. Podul cel nou îți taie respirația prin caracterul său practic, potrivindu-se atât de bine cu ritmurile și texturile ascunse ale Rialto-ului încât aproape că devine invizibil.

În orașul care poate ridica așa ceva, se gândește el, marile fapte sunt cu siguranță posibile.

51.

În ciuda sau poate tocmai din cauza beției lor vizibile, cei doi gondolieri pe care i-a găsit Anzolo sunt tenace și iuți: trec o vâslă din lemn de fag prin inelele de fier ale cufărului lui Tristão și o ridică la bordul batelei lor ca și cum ar fi un cerb pe care l-au braconat. Apoi îl așază pe Crivano pe o bancă, astfel încât cufărul să-i vină între picioare și vâslesc cu putere spre canalul Cannaregio, cântând versurile unei ciudate barcarole despre o fată blestemată care țese o pânză fermecată. În curând trec pe sub Ponte delle Guglie – o altă construcție nouă, un alt pod cu o singură deschidere –, și își croiesc drum prin straturile de noroi ce-au prins coajă în cartierele noi ale orașului ca să ajungă în apele deschise ale lagunei. Barca se întoarce spre nord, apoi spre est. Crivano respiră prin batistă și se ghemuiește peste cufăr, stomacul lui contractându-se de fiecare dată când chila se balansează pe un val imprevizibil.

Un pocnet surd se aude peste apă și un nor alb se ridică de pe un *sandolo* aflat în direcția prorei: doi vânători care împușcă rațe. În depărtare apare o a doua dâră de fum, la marginea mlăștinoasă a insulei San Cristoforo della Pace, iar sunetul împușcăturii ajunge cu o bătaie de inimă mai târziu. În dreapta, o echipă de muncitori gălăgioși s-a adunat în jurul unei barje care a eșuat din cauza refluxului; înfig piloni în noroi, transformând apa de mică adâncime în pământ solid, extinzând limitele orașului.

Batela virează din nou spre nord, îndreptându-se acum spre gura Canalului Sticlarilor, o pâclă formată din fumul furnalelor pe cerul liber. Crivano distinge o umbră verde la marginea insulei: pâlcul de stejari de stâncă lângă care a zdrobit gâtul lui Verzelin. Se întreabă în trecere dacă absența făuritorului de oglinzi a fost remarcată și comentată de multă lume, dar această speculație nu reușește să-i rețină pentru mult timp atenția și își întoarce din nou privirea spre oraș. Vâslele gondolierilor spintecă apa, tufele de răchită lunecă prin fața nepământeanului obelisc al lui San Francesco della Vigna, iar Crivano e cuprins de un val de uimire, amintindu-și brusc ce-a trăit când a văzut pentru prima dată orașul. Cu două zile în urmă, când era pe Molo, n-a reușit să-l surprindă: îl avea clar în minte, dar era lipsit de viață, o imagine a orașului. De data asta reușește să ajungă la el doar cu ajutorul unei amintiri de câțiva ani mai târziu: călătorea pe Drumul Regilor în caravana unui vizir tânăr și aventuros și au făcut un ocol la arbitră, capitala căzută în paragină a nabateenilor, aflată la sud de Marea Moartă. În timp ce se plimba printre templele părăsite,

monoliți trandafirii sculptați în pereții canionului, nu s-a putut gândi decât la momentul în care el și Ciocârlia zăriseră domurile bazilicii: construită pe apă, fiecare material care o compune înstrăinat de locul de proveniență. Orașul imposibil al strămoșilor, închegat din ceață.

Gondolierii trag barca la țărm într-un loc vacant, lângă o altă batela care aproape că ia apă, umplută până la copastie cu lemn de arin crăpat cu toporul. În soare, lemnul proaspăt tăiat, parfumat, capătă o culoare portocalie țipătoare. În timp ce vâslașii leagă frânghiile de un stâlp și pregătesc o vâslă ca să transporte cufărul, Crivano sare pe chei și intră pe o ușă împodobită cu o sirenă – o himeră de sticlă colorată cu sâni goi, armonioși și gheare de pasăre de pradă – încadrată de un lemn întunecat. Pe rafturile prăvăliei sunt îngrămădite produsele atelierului de lângă: ulcioare mari de cristal în formă de ambarcațiuni, pocale ample și puțin adânci pentru vin roșu, carafe cu pereții atât de subțiri și de clari, încât sunt vizibile doar datorită filigranelor, răspândite printre urne farfurii și vase din sticlă de calcedoniu în nuanțe ciudate și surprinzătoare. Vânzătoarea din spatele tejghelei ascultă plină de serviabilitate o femeie corpolentă îmbrăcată într-o *zimarra* de culoarea șofranului; când Crivano intră în prăvălie, amândouă se întorc spre el și fac o reverență. Ochii femeii mai în vârstă scânteiază când îi observă roba neagră de doctor; gura i se strânge. E soția lui Serena. Știe cine e și de ce a venit. Bună ziua, spune Crivano. Îl caut pe Maestro Serena.

În timp ce vorbește, pocalurile fine înșirate de-a lungul pereților tremură din cauza sunetului vocii lui; asprimea vocii lui e tăiată de vibrația lor înaltă și continuă să sune în tăcerea care urmează. Răspunsul femeii e un murmur slab la care sticla nu reacționează. Da, *dottore,* spune ea. Veți găsi aici patru bărbați care răspund la acest nume.

Crivano zâmbește. Ăsta e un semn bun: femeia știe pe cine caută, dar e suficient de deșteaptă să nu-i livreze această informație. Nu le va face probleme în timpul evadării: din contră, le va fi de folos. Narkis n-are de ce să se teamă. Cel cu care aș dori să discut e Boetio Serena, spune Crivano. I-am adus banii care i se cuvin și aș dori să iau un articol pe care l-a realizat pentru mine.

Mona Serena se întoarce spre fată. Condu-l pe *dottore* în atelier, spune ea.

Fata îl conduce pe o ușă laterală, de-a lungul unui coridor, apoi îl roagă să aștepte. Trage cu putere de o poartă întărită cu benzi de fier – prin deschizătură se revarsă căldură și miros de aer pârjolit – și dispare înăuntru. Se întoarce imediat, urmată de tânărul Alexandro. Băiatul pe care Crivano l-a cunoscut la

Salamander. Fața și părul lui Alexandro sunt acoperite de cenușa care îi mânjește maxilarul transpirat. Își șterge mâna de o cârpă, având aerul unui om care abia așteaptă să-și reia munca. Dottore Crivano, spune el și se înclină. Vizita dumneavoastră ne onorează.

Crivano îi întoarce salutul. Tinere maestro, spune el, aș dori să schimb câteva vorbe cu tatăl dumitale.

Tocmai amestecă șarja, dar în curând va fi gata. Vă pot conduce până în salonul nostru dacă doriți să așteptați acolo. Sau doriți să mă ocup de lucrul pentru care ați venit?

Expresia de pe fața băiatului arată clar că întrebarea lui nu este de fapt o întrebare: competența lui se extinde asupra a tot ce se întâmplă aici. Crivano îi cercetează privirea calmă și purtarea lejeră – asemănătoare cu a Ciocârliei –, și își dă seama că de asta a ales Serena să se alăture conspirației puse la cale de Crivano, pentru că vrea să-și evacueze familia din Murano. Sticlarul, din câte ține minte, are doi frați mai mari; acei frați au la rândul lor mulți copii. Alexandro practică îndeletnicirea familiei nu doar ca unul care a studiat-o cu sârguință, ceea ce fără îndoială a făcut, ci ca unul înzestrat cu un talent înnăscut. Cu toate astea, nu va apuca niciodată să conducă acest atelier.

Afară, pe trotuar, sunt doi gondolieri, spune Crivano. Îi vei găsi cântând, muiați de băutură și cărând cu ei un cufăr plin cu monede. Aceasta este plata pentru o lucrare realizată de atelierul vostru. Te rog să-i primești alături de mulțumirile mele – dar să nu te ostenești să-mi aduci articolul pe care l-am comandat. Îl voi aștepta pe tatăl tău. Am de discutat cu el un subiect ce nu are legătură cu comanda.

Cum doriți, *dottore.* Vă voi conduce până-n salon.

Există cumva posibilitatea, spune Crivano, să aștept mai degrabă în atelier? Aș fi curios să asist la exercitarea meșteșugului vostru. Sau crezi că prezența mea ar compromite anumite proceduri confidențiale?

Alexandro chibzuiește la cele spuse, apoi zâmbește. Le-ar compromite, într-adevăr, dacă ați fi capabil să preziceți ce este înăuntrul capetelor noastre și să vedeți secretele ascunse acolo. Altminteri nu există niciun pericol. Vă voi lăsa să intrați, dar să vă țineți la distanță de cuptoare și de sticla topită. De nu cumva doriți să folosiți pe propria piele leacurile dumneavoastră, dottore.

Un zâmbet nervos: pentru o clipă, băiatul își arată adevărata vârstă. Dar e doar ceva trecător și-l conduce pe Crivano pe ușa masivă.

Crivano se întreabă dacă n-ar fi fost oare mai bine să aștepte totuși în salon: aerul îi înțeapă ochii și nasul, sudariumul nu-l

ajută la nimic. Spațiul din fața ochilor lui roiește de bărbați turbați care se opintesc, ale căror siluete se conturează în lumina puternică, arămie a celor două cuptoare care dogoresc la capătul îndepărtat al atelierului ca mormintele infernale ale unor eretici de frunte. Alexandro îl îndrumă spre niște coșuri îngrămădite într-un colț, îl îndeamnă să ia loc. Tatăl meu te va întâmpina îndată, spune el.

Serena lucrează în apropiere, adăugând apă într-un cilindru de lut alb, în timp ce un muncitor amestecă. În spatele lor, un alt muncitor dă formă pastei dintr-un alt tub, turnându-l sub forma unor mici bulgări albi și așază acești bulgări la uscat lângă un cuptor mai mic. Acum Serena râde; răvășește părul murdar al celui care amestecă și traversează atelierul, trecând pe lângă căzi de lemn în jurul cărora atârnă cârpe unde se răcesc bucăți încinse de frită ca să se alăture hamalului scăldat în sudoare care sparge frita albă ca zăpada cu un baros de fier. Serena îl întrerupe, se apleacă să ridice o fărâmă, o studiază, apoi o aruncă din nou pe jos. Apoi se duce la cuptorul mai mare, ca să-l verifice pe omul care încarcă frita sfărâmată în creuzete, apoi pe omul care amestecă și îndepărtează zgura din sticla topită, pe omul care toarnă topitura în căzi clocotitoare de apă curată. Aici Serena se apleacă din nou, pescuiește o bulă de sticlă dintr-o cadă și o ridică în lumina care se revarsă prin găurile cuptorului.

Crivano numără rapid muncitorii și ajunge la un total de zece: bărbați tineri, câțiva băieți, amestecând șarja, ocupându-se de sticlă și de frită, alimentând cuptoarele, tăind lemne. Și toate acestea sunt doar procese preliminare: nu a văzut pe nimeni care să înceapă să dea formă finală sticlei. Presupune că această sarcină îi va reveni fraților mai mari ai lui Serena și fiilor lor privilegiați; în Constantinopole va fi sarcina lui Obizzo. Dar cine va menține focul din cuptoare și cum va ști acesta care e temperatura potrivită? Cine va alege lemnul care le va alimenta, lutul care să le sigileze? Omul care îndepărtează zgura din creuzetele introduse în cuptorul cel lung folosește o lingură de metal cu mâner lung. Va fi oare nevoie de realizarea unor astfel de unelte? Cine va ști cum să le facă? Oare prima consoartă a sultanului are vreo idee despre ce va fi necesar pentru demararea producției?

Insistența lui Serena de a-și lua familia cu el i se pare din ce în ce mai puțin un gest născut din egoism sau din sentimentalism și din ce în ce mai mult o recunoaștere înțeleaptă a necesității. Fără îndoială, sticlarul a luat deja în considerare cum va face rost de materiale odată ce atelierul său se va muta la Amsterdam – dar nu va ajunge la Amsterdam. Oare Narkis s-a gândit la asta? Dacă Narkis nu va putea să-și

reia munca, va deveni frustrat, agitat, tentat să comită o nouă trădare, pe care spionii spanioli și genovezi din Galata vor fi dornici să o alimenteze. Și Obizzo! Obizzo va deveni o bestie furioasă.

Narkis trebuie să aducă în discuție problema uneltelor, a amenajărilor necesare, a materiei prime. Scoaterea în secret din Republică a acestor meșteșugari va fi în zadar dacă abilitățile lor nu vor fi folosite. Ce pregătiri se fac pentru venirea lui Serena și a lui Obizzo? Ce știe de fapt Narkis despre turnarea sticlei? Ce-ar trebui să-i spună Crivano?

Începe o stângace inspecție ad-hoc a coșurilor și sacilor printre care stă. Unii dintre ei sunt deschiși, pe jumătate plini; cei mai mulți dintre ei conțin un praf strălucitor care are textura făinii brute. Crivano consideră că e vorba de cuarț măcinat: extrem de pur, mai uniform decât cele mai albe nisipuri din Egipt. Câțiva saci conțin carbonat de magneziu și diferite săruri, însă niciuna din ele în cantități mari. Alți saci conțin tot un praf alb, și mai fin decât cuarțul. Cel mai probabil un fel de fondant. Își umezește vârful unui deget – aerul uscat absoarbe umezeala din vârtejul amprentei – și-l trece prin praf ca să-l guste. E rece, înțepător și amar. Alunecos pe limbă. Mai gustă o dată.

Dottore, dacă vă e foame, o voi ruga pe nepoata mea să vă aducă niște dulciuri.

Serena a ajuns lângă el, ștergându-și fruntea cu o cârpă de bumbac. Încă mai ține bulgărele de sticlă brută în mâna stângă, frământând-o ca pe o amuletă norocoasă. Crivano se ridică pentru a-i întoarce reverența. Nu făceam decât să vă examinez materialele, *maestro,* spune el. Presupun că aceasta este potasă.

Sodă calcinată, spune Serena. Din Levant. Breasla o cumpără prin intermediul unui sindicat, împreună cu săpunarii și fabricanții de majolică, care o folosesc la rândul lor. Mi s-a spus că e făcută din cenușa unei plante care absoarbe apa sărată ca și cum ar fi cea mai proaspătă apă de ploaie și care își poate scoate rădăcinile din pământ ca să se lase dusă de vânt și să-și împrăștie semințele, dar n-aș putea spune dacă toate acestea sunt adevărate.

E adevărat: Crivano își aduce aminte de căruțele văzute de-a lungul coastei siriene, încărcate cu aceste tufe rotunde, uscate și altele care se rostogoleau libere pe lângă drumuri. În Tripoli, a văzut muncitori care o ardeau, încărcând-o în vase pentru a fi livrată în vest – i se spunea *al-qali.* Dar cuarțul măcinat? întreabă el. De unde provine?

De pe fundul râurilor Ticino și Aldige. Carbonatul de magneziu e din Piemont. Mai există și alte surse, desigur, dar acestea…

În atelier pătrunde vocea furioasă a lui Alexandro: i-a condus pe gondolierii lui Crivano în magazie și tocmai s-a oprit să dojenească un bărbat care greblează conținutul cuptorului mai mic. Muncitorul a devenit neatent, privindu-i probabil pe Serena și pe Crivano; acum e din nou atent la procesul de coacere.

Serena rânjește. Calcinăm șarja în cuptorul mic timp de cinci ore, spune el. Trebuie scormonită mereu ca să se încălzească uniform și să devină frită fără să se topească. Dacă se topește, nu mai e bună de nimic. Poate chiar să distrugă cuptorul. Fiecare om pe care-l vedeți aici, *dottore,* are capacitatea de a ne ruina în orice moment. De asta se întâmplă atât de des să întâlniți sticlari cu ochi învinețiți, pumni zdrobiți, măsele lipsă.

Mi-e teamă că am devenit un spectacol pentru cei din atelier.

Serena face un gest indiferent cu mâna dreaptă, rănită, însă expresia lui nu e la fel de nepăsătoare. Nu vă faceți griji, *dottore,* spune el. Orișicât, sper să-mi îngăduiți un repaus de la această fierbințeală. Să ne retragem în oficiul meu, unde vă voi arăta ce a achiziționat prietenul dumneavoastră.

Îl conduce pe Crivano către o ușă laterală înzestrată cu o impresionantă încuietoare nemțească, care se deschide cu o cheie masivă. Camera dindărătul ușii e mică, ordonată, luminată de o fereastră modestă ca mărime, aflată chiar lângă birou; Crivano se așază și are de gând să se aplece în față ca să respire aer curat, după care își dă seama că e închisă. Uniforme și incolore, ochiurile ferestrei se materializează în ceața răsuflării lui, apoi dispar din nou când el se retrage.

În spatele biroului, Serena se apleacă spre podea ca să deschidă o serie de lacăte atașate unui cufăr imens care arată de parcă întreaga clădire ar fi fost croită în așa fel încât să-l încapă. După o clipă se îndreaptă, ridică de capac și bagă mâna înăuntru.

Când se întoarce, din pieptul lui izbucnește soarele. Crivano își ridică mâinile ca să-și apere ochii, apoi, când strălucirea scade, le coboară, întâlnindu-și fața înfiorată, suspendată între degetele înfășurate în cârpe ale lui Serena.

Serena așază oglinda pe masă. Crivano se apleacă să o inspecteze, blocându-și reflexia cu ajutorul palmei deschise. Sticla lui Verzelin e chiar mai mare și mai curată decât își aducea aminte, iar rama montată cu pricepere de Serena fură doar puțin din suprafața ei. Rama este realizată din trei vițe împletite din sticlă de calcedoniu, perfect simetrice și șapte fire de sârmă încolăcite în jurul lor. Vițele de sticlă, lăptoase și având suprafața identică, scânteiază ca opalele atinse de razele soarelui, dezvăluind culori ascunse în interior: roșu aprins, un

indigo ce bate în negru, albastrul-verzui bălțat al unei cozi de păun. Probabil că rama e modelată în jurul unei armături de vreun fel, pentru că tot ea susține și o serie de medalioane, fiecare dintre ele de mărimea unui țechin de aur care plutește în jurul marginii exterioare. Crivano observă gravurile de pe ele – un arcaș gol, doi câini care se luptă, un bărbat călare pe un leu, o femeie care e bătută –, și știe fără să numere că sunt treizeci și șase. Dorința lui Serena de a scăpa cât mai repede de această oglindă e justă.

Credeți că asta va satisface exigențele prietenului dumneavoastră, *dottore*?

Da, spune Crivano. Sunt convins că va fi mulțumit.

Întorcându-se din nou cu spatele, Serena închide capacul cufărului și începe să așeze tot felul de lucruri peste el: sfori, hârtie groasă, bumbac brut, stinghii de lemn, frunze uscate, gri-verzui. *Dottore,* eu nu sunt un om pios, spune el. Așa cum probabil v-ați dat seama. Dar acum că am terminat această lucrare, voi face o confesiune extrem de sinceră și îi voi dona sfântului Donatus câteva dintre monedele de la prietenul dumneavoastră. N-am dormit deloc bine de când acest obiect se află în casa mea.

Sper, pentru binele meu, că această confesiune va fi scurtă, vagă și legată stric de acest subiect, *maestro.*

Serena se întoarce spre el făcându-i cu ochiul și rânjind. Și să nu menționez iminenta mea călătorie? spune el. Nu, *dottore,* aceste păcate la voi mărturisi după ce le voi fi comis. Sunt sigur că și la Amsterdam există preoți de un fel sau altul.

Expresia lui Crivano exprimă teamă; Serena râde în timp ce îndepărtează repede oglinda de pe masă și se întoarce din nou spre cufăr. În această încăpere puteți vorbi fără teamă, *dottore.* Zgomotul din atelier e atât de mare, încât nimeni nu ne poate auzi. Și acum, vorbiți-mi despre planurile dumneavoastră.

Crivano îi răspunde spatelui lat al lui Serena cutându-și fruntea. Ei bine, ați putea lua în considerare varianta de a cheltui banii pe care nu-i donați sfântului Donatus pe bijuterii pentru stimata dumneavoastră soție. Diamante, rubine, smaralde. Ceva care să fie mai ușor decât aerul. Ceva ce poate fi transportat cu ușurință.

Ea și fiii mei au plecarea garantată?

Desigur.

Când?

Peste trei zile, dumneavoastră, împreună cu familia va trebui să călătoriți în oraș și să vă adăpostiți la un han pe nume Cerberus. Se găsește pe Fondamenta da Cannaregio. Eu voi veni după dumneavoastră și ne vom deplasa împreună până la un trabacol ancorat în lagună. Trabacolul ne va duce în Triest.

Triest? De ce în Triest?

Pentru că vom călători pe uscat. Până la Spalato. Acolo ne vom îmbarca pe un vas olandez.

Nu știu dacă am înțeles bine, *dottore.* Din moment ce călătorim pe uscat, de ce nu ne ducem la Trent? De ce să nu mergem în direcția cea bună?

E prima dată când Crivano simte o urmă de anxietate în vocea lui Serena și o anumită tensiune în postura lui. Pentru el, Murano e o cușcă confortabilă; probabil că n-a pus niciodată piciorul pe uscat, poate că în toată viața lui n-a traversat de mai mult de câteva zeci de ori laguna până în oraș. El nu e Obizzo. Are mult mai multe de pierdut.

În orice han, spune Crivano, indiferent de orașele prin care vom trece, indiferent de drumul pe care-l vom alege, informatorii Consiliului celor Zece vor sta la pândă. Terrafirma e pânza țesută de Consiliu, la fel de puternică și de invizibilă precum cea a lui Vulcan, iar acele drumuri sunt firele ei. Dacă le atingem, ei vor ști. Am cădea în mâinile zbirilor înainte de lăsarea nopții.

N-am putea naviga până la Ragusa? Și să găsim acolo un vas olandez?

Din cauza uscocilor, singurele vase care pot naviga în siguranță coasta dalmată sunt galerele deținute și înarmate de Republică. Și bineînțeles că astfel ne-am pune viețile în primejdie.

Crivano aude hârșâitul sforii brute și Serena se întoarce ca să pună pachetul pregătit în fața lui pe masă. Nodurile care leagă hârtia groasă sunt aproape la fel de artistic realizate ca și oglinda pe care o înconjoară. Am împachetat-o în iarbă-de-mare, spune Serena, ca să previn eventualele stricăciuni cauzate de umezeală. Așa cum am mai spus, îl sfătuiesc pe prietenul dumneavoastră să facă din asta un obicei. Orice farmacist bun va ști cum să-l depoziteze. Coniac, *dottore*?

Crivano dă din cap. Serena scoate o carafă pântecoasă, albăstruie, dintr-un dulap și două cupe simple de cristal de o claritate și o grație fără egal. Destupă carafa și umple paharele, apoi se așază și saltă cupa. Atunci bănuiesc că ar trebui să bem pentru Triest.

Pentru Triest, repetă Crivano. Cupele lor se ciocnesc cu un sunet fin, reverberant.

După prima înghițitură, Crivano aproape că se îneacă: simte gustul băuturii volatilizate în aerul de deasupra paharului. De la Triest, spune el, dregându-și vocea, vom continua spre Fiume, apoi spre Karlstad, apoi vom traversa munții până pe coasta dalmată. Trebuie să ajungem în Spalato înainte de sărbătoarea sfântului Antoniu. Credeți că vor fi complicații?

Vor rezista soția și băieții dumneavoastră la un drum atât de lung?

Serena soarbe din coniac, dă din cap, soarbe din nou. Nu se uită la Crivano.

Crivano studiază cupa pe care o ține în mână, rotind-o lent în soare. Există vreo posibilitate, întreabă el, ca băieții dumneavoastră să stea departe de cuptoare până când ne vom începe călătoria?

Probabil că da. De ce?

Urmează câteva zile epuizante. O parte din ele le vom petrece pe drumuri neumblate. Potrivit experienței mele – vorbesc acum în calitate de medic –, tinerii cu arsuri proaspete nu rezistă cu ușurință o expunere prelungită la elemente.

În ochii lui Serena e un licăr care ar putea fi angoasă. Da, spune el. Vă înțeleg îngrijorarea.

Își golește cupa și o reumple, rotind lichidul. Învăluie marginile paharului ca uleiul. Oglinzi, spune el. Spuneți că vom face oglinzi?

Veți face oglinzi în timpul primăverii, spune Crivano, iar în restul anului orice doriți. Acestea sunt condițiile noastre.

Nu știu cum se face argintarea sticlei. Nici cum se aplatizează sticla.

Da. Știm asta.

Serena rostogolește baza carafei înainte și înapoi pe tăblia mesei. Beția a început să i se instaleze în ochi. Deci, spune el, asta înseamnă că mai aveți și pe altcineva.

Așa este. Mai avem și pe altcineva.

Dottore, spune Serena, ați reușit să-l găsiți pe Verzelin în seara aceea?

Crivano se uită la Serena, dar Serena îi evită în continuare privirea: privește carafa care se rostogolește, schițând un zâmbet tainic. Crivano ia o gură de coniac înainte să răspundă. Pulsul îi bate răbdător în gât. O, da, spune el. L-am găsit.

M-am gândit eu, spune Serena. Nimeni din Murano nu l-a mai văzut de-atunci. Când oamenii de la atelierele de oglinzi Motta au venit să întrebe de el, le-am spus că ați plecat în căutarea lui.

Coniacul urcă înapoi în gâtul lui Crivano.

Bănuiesc că aflaseră deja cam același lucru de la femeia bătrână de la Salamandra, continuă Serena. Mi-am luat de asemenea libertatea de a le spune că mai târziu, în aceeași seară, v-am întâlnit în piața San Stefano și că mi-ați spus că nu l-ați găsit. Am intuit că asta ar trebui să le spun. Sper să nu vă supărați, *dottore.*

Crivano eliberează aerul din plămâni cu un suspin care devine apoi un râs nervos, iar la sfârșit un chicotit. Ridică fără

un cuvânt cupa spre Serena și dangătul se aude din nou. Un timp, își sorb amândoi băuturile în tăcere.

Ia spuneți, *dottore,* ce părere aveți despre asta?

Îi dă lui Crivano carafa. E făcută cum trebuie, chiar dacă e neinspirată. Sticla ar putea fi mai clară, mai albă. Chiar și așa, e o lucrare mai bună decât oricare dintre cele pe care le-a văzut vreodată la palatul sultanului. Dă aprobator din cap, i-o dă înapoi.

Am făcut-o când aveam doisprezece ani, spune Serena. Prima mea carafă. Carafele sunt pâinea de zi cu zi a sticlarilor. Aceasta n-a fost suficient de bună încât să mă califice drept un bun meseriaș. Dar pe vremea aia eram tânăr.

Crivano dă din cap, golește ultimele picături de coniac din cupă. Examinează din nou cupa în lumina ce vine dinspre fereastră. O înclină. O ține aproape de față.

Vedeți? întreabă Serena.

Se uită încă o dată. Acolo, la baza cupei: un mic șir de bule, mai mici decât o geană. Bulele în sine sunt vizibile doar împreună. Vă referiți la acest defect? spune Crivano. De asta nu e de vânzare?

Desigur. Credeți că aș vinde o piesă cu un defect atât de vizibil? Cu toate astea, forma acestor cupe mi-a plăcut. Și aveam nevoie de câteva.

Crivano așază paharul pe masă. Serena îl umple din nou. Obrajii lui Crivano sunt calzi, ca și cum ar fi stat în apropierea unui foc dogoritor. Ceea ce, de fapt, chiar a făcut. Faceți lucruri foarte frumoase, *maestro,* spune el.

Serena îi aruncă o privire ciudată în timp ce astupă carafa și o pune deoparte. Nu, *dottore,* spune el. Nu e adevărat. Asta fac.

Mâna lui apucă ceva de pe tăblia mesei și o aruncă spre Crivano; Crivano o prinde aproape înainte să realizeze că a fost aruncată. E bulgărele de sticlă brută pe care Serena l-a scos din cada de răcire din atelier: neted, lunguleț, mai plat pe o parte, o proeminență ascuțită pe cealaltă, punctat ici și colo de bule delicate. E verzui și mat, dar lasă totuși lumina să îl traverseze. Forma lui îi aduce aminte de ceva; Crivano nu știe de ce anume.

Alți oameni din atelierul ăsta fac lucruri frumoase, spune Serena. Într-o zi, când vor fi mai în vârstă, poate că și băieții mei vor face la rândul lor lucruri frumoase. Dar eu? Asta fac eu.

Se apleacă în față și ia bucata de sticlă brută din mâna lui Crivano, apoi se așază din nou pe scaun. Bila stă în palma lui ca o broască umedă, adăpostită de ramurile celor trei degete rănite, fără vârf.

O fac în așa fel încât să se topească în mod uniform, spune el. Astfel încât să poată fi prelucrată. O fac rezistentă și flexibilă. Dacă e nevoie de claritate, o fac clară. Dacă însă e nevoie de mister, atunci o fac să înșele lumina. Sper din toată inima ca alții să fie în stare să o facă frumoasă, *dottore.* Dar asta e responsabilitatea lor. Nu este a mea.

52.

În timp ce ambarcațiunea se apropie de San Cristoforo della Pace, deranjând un grup de păsări cioc-întors și de piciorongi, Crivano vomită mare parte din băutura pe care i-a oferit-o Serena peste bord și începe să se simtă mai bine. Își clătește gura cu apă din plosca gondolierului, se instalează în umbra acoperământului și-și odihnește capul pe unul dintre stâlpi, urmărind păsările de-a lungul bancului de nisip, năvoadele pescarilor uscându-se în soarele după-amiezii. Capul lui supraaglomerat i se pare foarte greu. Își imaginează cum se umple ca partea de jos a unei clepsidre, fiecare grăunte de nisip fiind un gând, o memorie, un secret.

Gondolierul acostează barca. Crivano îl plătește și debarcă pe *fondamenta,* strângând pachetul la piept, atât de preocupat de păstrarea lui în siguranță, încât își uită bastonul. Gondolierul aleargă după el, îl prinde din urmă când aproape că a ajuns deja în piața Santa Giustina; Crivano îi mulțumește, îi mai dă niște bani.

Nu are de gând să se oprească la biserică, dar cumva se nimerește totuși acolo, croindu-și drum prin naosul cu podeaua deteriorată de la o rază de soare cu fire de praf în suspensie la altă rază de soare, gândindu-se la Lepanto. Vocea căpitanul Bua reverberează în platoșă și în coif: *Santa Giustina, ne rugăm ca, în această zi în care te sărbătorim, să intervii pentru binele nostru și să obții pentru noi binecuvântarea Domnului în lupta de apărare a integrității măreței noastre Republici în fața sălbaticilor.* Cum strângea mâna alunecoasă din cauza stropilor fini pe când se apropia flota: ultima clipă de liniște, înainte ca tobele și talerele să izbucnească deasupra valurilor pentru a primi replica goarnelor de pe galerele creștine, înainte ca formațiunea să se destrame și să înceapă oroarea. Primul om ucis: capul înfășurat cu turban, despărțit de trup și împrăștiat pe suprafața apei în timp ce omul sărea de pe platformă. Alunecând pe puntea scăldată în sânge, cu gleznele încâlcite în viscere. Ciocârlia lovind un ienicer mort cu antebrațul retezat al unui alt soldat, în timp ce vaierul ghiulelelor sfâșia aerul. Detunătura care s-a auzit atunci când vasul *Biruința lui Hristos* și-a dat foc la magazia cu praf de pușcă, spulberând galerele otomane din jurul lui, fumul străpuns de ploaia aceea cu bucăți de fier, lemn și carne. Epavele care ardeau în golf, adunându-se în grupuri ca petalele pe un iaz sau ca bucățile de magnet pe mercur. Bâjbâind în întunericul înceţoșat de lacrimi după actele Ciocârliei, în timp ce turcii năvăleau pe punțile superioare.

Trebuie să mănânce ceva. Afară, în spatele absidei crăpate, găsește un mic local care servește căprioară la proțap cu pâine tare și un vin roșu oarecare. Singurii clienți în afară de el sunt patru muncitori cu fețe severe de la Arsenal, cu legături de lemne subțiri aduse de apă la picioare; când intră, își întrerup jocul de zaruri, ascunzându-și fără grabă cupa și monedele, privindu-l dușmănos, fără o vorbă. Crivano se miră să-i vadă jucând în public, acum că există atâtea separeuri în oraș; caracterul flagrant al activității lor e o dovadă a decăderii forului public. Privirile stăruie asupra lui, așa că Crivano se grăbește să-și termine masa, se ridică și – simțindu-se revigorat de mâncare, îmbărbătat de vin – se apropie de ei. Prieteni, îi permiteți unui doctor să pună rămășag? spune el.

După ce îi lasă să-l înșele cu o mică sumă de bani trișând, Crivano comandă vin pentru toată masa și se interesează de starea bisericii. Într-adevăr, starea ei e deplorabilă, cad aceștia de acord; nu e un monument potrivit pentru cei ce și-au dat viața la Lepanto. Unul dintre cei patru a luat parte la bătălie, sau cel puțin așa susține: a fost vâslaș pe nava amiral a lui Vincenzo Quirini, și-a înfipt lancea în coastele turcilor. S-a întors acasă liber, câțiva ducați care i-au revenit din prada de război, câteva povești pe care nimeni nu vrea să le audă. Doar proștii se laudă că au luptat în zadar, spune el, așa că eu nu mă laud niciodată. Diplomații nu au intenționat niciodată să recucerească Ciprul. Acum lucrul ăsta e destul de clar, nu-i așa? Pe când noi porneam la luptă, ei tocmai căzeau la înțelegere cu sultanul. Dar am apărat viața celor care au vâslit alături de mine, am trimis o grămadă de turci în iad, nu m-am făcut de rușine arătând lașitate. Sunt mulțumit. Eu nu mai văd nimic altceva care să conteze.

Când Crivano părăsește localul, soarele se apropie de asfințit. Lângă scările bisericii întâlnește un preot tânăr cu o lumânare, mai beat decât el, furișându-se înăuntru ca să aprindă cele câteva lumânări rămase. Pielea de culoarea pământie de pe gâtul omului e inflamată pe alocuri de urme de sifilis. Pentru o clipă, Crivano vrea să-l urmărească pe acest nenorocit și să-l lovească cu bastonul, dar se răzgândește. Mânia lui îl surprinde. De ce-ar trebui să-și facă griji că bătălia de la Lepanto e dată uitării? Oare n-a încercat și el să o uite?

Se gândește la Perina: întrebările ei insistente, ochii ei mari și sfredelitori. Oare în ce mănăstire se află? Parcă la Santa Caterina. E în apropiere, după Zanipolo, nu cu mult după biserica Sfintei Cruci. Cum s-a exprimat? *Chiar acest haos vreau să-l cunosc, căci tocmai într-o astfel de dezordine sălășluiește adevărul*! Ah, convingerea sinceră a tinereții când rostește astfel de cuvinte! Amuzante, tulburătoare, jenante. Ca

și cum ai privi niște copii care se joacă cu săbiile taților lor. Vrea să o vadă, să îi vorbească. Iar faptul că e pe cale să comită un act de trădare n-ar trebui să-l împiedice să-și țină promisiunea față de senator, nu-i așa?

Pornește pe o *salizzada* aglomerată spre piața San Zanipolo, unde pășește printre cotigile vânzătorilor ambulanți de lângă statuia ecvestră a lui Colleoni ca să se oprească în fața școlii Sfântul Marcu și să-și tragă sufletul. Ciudata pictură murală care imită realitatea, reprezentând pelicani, păsări phoenix și lei înaripați, nu reușește decât să-l confuzeze și mai tare, așa că se alătură din nou mulțimii, mergând spre vest. La început știe exact pe unde trebuie să o ia, trecând de străvechea clopotniță îndesată a bisericii Sfintei Cruci și de campanila ascuțită, cu dom în formă de bulb a bisericii Apostolilor, dar ajunge în curând printre zidurile înalte ale unor spitale și palate noi, și soarele e singurul lucru după care se poate orienta. E pe punctul de a se da bătut, când traversează un canal larg și zărește lunga fațadă zăbrelită a palatului Zen și, dincolo de ea, mănăstirea Santa Caterina.

În fața ușii exterioare a mănăstirii arde un felinar, cu toate că soarele încă nu a apus. Crivano încearcă mânerul ușii, dar o găsește închisă. Ciocăne cu vârful bastonului. Pachetul a devenit greu; îl pune jos, apoi îl ridică din nou, balansându-se pe scările de piatră. După un timp, bate din nou în ușă.

Se aude un zăvor, iar ușa se deschide pentru a dezvălui o măicuță subțire ca așchia: gură întoarsă în jos, obraji ridați, ochi răbdători. Îmi pare rău, *dottore,* spune măicuța. Vizitatorilor nu le este permis accesul în salon după coborârea soarelui. Sper să reveniți mâine.

Crivano pronunță cuvintele nedeslușit; încearcă să-și îmbunătățească dicția. Măicuță, puteți spune orice despre soare, dar nu că a coborât, spune el. Chiar și acum, discul său arzător îmi sfâșie privirea. Am străbătut cale lungă ca s-o văd pe Signorina Perina Glissenti, care studiază aici la dumneavoastră. Vă rog să mă primiți.

Ochii măicuței se îngustează, dar vocea ei rămâne curtenitoare. Vă repet, spune ea. Îmi pare foarte rău, *dottore,* dar pur și simplu nu e posibil. Chiar și-n timpul zilei, doar rudele apropiate ale celor ce studiază aici au acces în mănăstire. Și, sub nicio formă nu pot fi primite persoane aflate în stare de ebrietate. Noapte bună, *dottore.*

Crivano își vâră mâna stângă prin ușă înainte ca măicuța să o închidă. Marginea de lemn îi prinde degetele: e destul de netedă. Ca și cum ar fi ultimul actant al unei scene care s-a repetat de nenumărate ori în fața acestei porți. În stare de ebrietate? spune el sfidător, presându-și nasul în deschizătură.

Soră, eu sunt medic; aș aprecia dacă ați lăsa astfel de diagnostice pe seama mea. Deschideți ușa și chemați-o pe signorina. E foarte important să-i vorbesc. Vizează o chestiune vitală pentru securitatea statului.

Măicuța împinge cu grijă ușa ca să-și arate fermitatea, iar Crivano tresare. Simte că oamenii care se află în piață îl privesc. Ne-ar plăcea să vă ajutăm, *dottore,* spune vocea înăbușită. Întoarceți-vă mâine cu o rudă sau cu o autorizație din partea Consiliului. Noapte bună.

Sunt o rudă, strigă Crivano. Chiar sunt. Sunt fratele tinerei domnișoare.

Presiunea exercitată asupra mâinii lui slăbește puțin. Din câte știu, spune măicuța, toți frații signorinei au decedat.

Da, spune Crivano. Așa este. Din câte puteți vedea, sunt mort. M-am întors în noaptea asta din mormântul meu de marinar ca să-mi vizitez sora mai mică și aș accepta bucuros să fiu primit în sfârșit în salonul dumneavoastră.

Vă urez încă o dată noapte bună, *dottore.*

Ascultați-mă, stimată soră, spune Crivano, cumpănindu-și tonul. Am fost rugat să o vizitez pe signorina de către vărul ei, senatorul Giacomo Contarini, al cărui nume sunt sigur că vă este familiar. Aceasta a fost o rugăminte specială pe care mi-a adresat-o chiar senatorul. Presupun că mi-a acordat permisiunea de a face această vizită. Consultați-vă cu maica stareță dacă e nevoie și spuneți-i cine sunt: mă numesc Vettor Crivano.

După o tăcere îndelungată, ușa se trage încet îndărăt.

Fără să se deranjeze să-i ia roba, măicuța îl conduce pe Crivano spre două scaune cu spătar înalt pentru convorbiri intime, aprinde un sfeșnic cu ulei pe suportul pentru lumânări aflat între ele și se îndepărtează pe un coridor întunecat, lăsându-l singur. În afară de câteva scaune și măsuțe în dezordine, încăperea spațioasă e goală. Deasupra căminului rece e atârnat un portret al Ecaterinei din Alexandria, în stil bizantin: aură poleită ce strălucește în lumina sfeșnicului, o roată cu spini spulberată de simpla ei atingere. Crivano se așază, sprijinind oglinda împachetată a lui Tristão pe genunchi și bastonul deasupra.

Este furat imediat de somn, apoi se trezește brusc, fără să știe prea bine unde se află. Deasupra capului și pe tot cuprinsul orașului, clopotele marchează sfârșitul zilei; din sanctuarul alăturat se aude vecernia. Pe coridor se produce agitație: șoapte și zgomote de pași. Apoi apare Perina, urmată îndeaproape de măicuță. Înaintează grăbit cu pași lungi, lucru nedemn pentru o domnișoară; măicuța își flutură mâinile în jurul feței ei, încercând să-i aranjeze vălul.

Când privirea ei îi descoperă silueta neagră în lumina sfeșnicului, în ochii ei strălucesc surpriza și bucuria; gura ei formează un cuvânt pe care respirația ei nu-l poate susține. Acum reușește să-i distingă și fața. Expresia ei devine confuză, alarmată. *Dottore* Crivano? spune ea.

În timp ce se ridică, bastonul îi cade pe podea. Se înclină adânc, sprijinindu-se de spătar ca să-și țină echilibrul. Signorina, spune el, eu sunt.

Ce plăcere neașteptată, spune ea, sunt bucuroasă că ai venit. Dar ce chestiune urgentă te aduce aici la această oră târzie?

Pioasă domnișoară, trebuie să recunosc: m-am prefăcut. Te rog să mă ierți pentru asta. Urgența ce mi-a dat ghes să vin la mănăstire nu-și poate revendica drept scop nimic în afară de limitele animale ale persoanei mele. Poate că ar fi mai bine să mă îndrept către sanctuarul unui preot, însă pașii m-au purtat încoace, în speranța că voi putea vorbi pentru a-mi putea redobândi pacea minții. Frumoasă Perina, am întâlnit de curând un om care a luptat la Lepanto și amintirea vagă care s-a deșteptat în mine m-a făcut să tânjesc după atenția și urechile tale ascultătoare. Vei sta cu mine?

Se așază. Cu mare efort, Crivano își recuperează bastonul de pe podea. Fii scurt, spune măicuța. Perina, sunt convinsă că știi regulile de conduită ale salonului și sunt convinsă că i le vei aduce la cunoștință și lui *dottore.*

Măicuța traversează încăperea, aprinde încă un sfeșnic, se așază și ia în mână o suveică și un coș cu lână. Din umbră, în timp ce femeia deapănă lâna, ochii ei îl înțeapă fără să clipească. După ultima noastră întâlnire, spune Perina, am fost convinsă că vei încerca să mă eviți. M-am temut că întrebările mele te-au ofensat. Așa că sunt foarte bucuroasă să te văd acum, *dottore.* Cu toate că mi-ar fi plăcut să știu când vii.

El zâmbește, se uită la ea. E dezgustat de sine însuși, pentru uimirea, fie ea și un strop, pe care a arătat-o atunci când senatorul i-a spus cine este. Ciprul este atât de prezent în ea – cu toate că n-a fost niciodată acolo și nici nu va ajunge. Atât de multe ecouri pe care ea nu le poate auzi. Apropierea ei poartă în sine un fior interzis al invizibilității, o emoție alcătuită din înfățișarea ei: rasa de lână închisă la culoare și vălul pus în grabă, accidental și ingenuu, ce nu e ornamentat pentru ochii bărbaților. Asta îl încântă. Ar putea să-i spună orice.

Senatorul mi-a explicat cine ești, spune el.

Ea înghite. Pe gâtul ei apar și dispar umbre.

Îți voi vorbi despre Lepanto, spune el, cu toate că vor fi puține lucruri pe care nu le știi deja. Fratele tău și cu mine ne aflam în drum spre Padova când am aflat vestea căderii Nicosiei. Am hotărât să ne angajăm pe o galeră ca arcași. Eram

tineri, mai tineri decât ești tu acum, însă cu siguranță nu eram războinici. Singura galeră care a acceptat să ne ia a fost o navă din Corfu care se numea *Vulturul negru și auriu.* Vulturul s-a alăturat Ligii Sfinte la Messina, iar în ziua bătăliei ne aflam pe flancul drept. La început, lupta a decurs în favoarea noastră, însă când flancul turcesc a devenit cu totul vizibil, manevrele noastre au devenit confuze. Amiralii noștri nu aveau încredere unul în altul, linia noastră s-a destrămat și am pierdut din vedere celelalte galere creștine. Am triumfat în câteva lupte strânse – și vai! fratele tău a pierit într-una din ele –, dar în curând am fost înconjurați cu totul. Căpitanul nostru, un om pe nume Pietro Bua, a ales capitularea, iar turcii care se retrăgeau ne-au ancorat în portul din Lepanto și ne-au adunat în piața orașului. Erau foarte supărați că au pierdut bătălia și profund îndurerați din cauza pierderilor suferite. Toți creștinii de origine nobilă au fost separați de restul. Pentru a fi răscumpărați, am crezut la început. Dar turcii i-au decapitat pe acești nobili, iar pe căpitanul Bua l-au jupuit de viu. Supraviețuitorii au fost făcuți sclavi.

Cum a murit fratele meu?

A fost lovit de o ghiulea. Un proiectil lansat de un *pedrero* aflat pe linia centrală a unei galere otomane. Un bolovan destul de mare: cred că avea cel puțin douăzeci de kilograme. Proiectilul trebuie să fi crăpat în momentul lansării, pentru că am găsit fărâme de piatră pe unde a trecut. Dacă dușmanul ar fi fost în depresiunea dintre două valuri atunci când a fost lansat și nu pe creasta unui val, proiectilul ar fi rupt în două puntea și atât eu, cât și mulți alții am fi murit. Dar așa, a zburat prea sus. Fratele tău era lângă mine, apoi nu mai era.

Ai reușit să îi strângi rămășițele înainte ca vasul vostru să fie capturat?

Am încercat, domnișoară. Dar nu prea rămăsese mare lucru. Îmi pare foarte rău.

Ea dă din cap. Postura ei sugerează că e îndurerată, dar nici urmă de durere pe fața ei, doar exaltare și oboseală. Toți cei de origine nobilă au fost executați, spune ea. Așa că Gabriel ar fi murit oricum.

Da. Câteodată încerc să mă alin cu acest gând. Ghiuleaua l-a cruțat atât de agonie, cât și de pierderea demnității.

Acum e tăcută, frecându-și mâinile în poală ca și cum ar vrea să și le încălzească, cu toate că în încăpere nu e frig. Sau este? Îi e greu să-și dea seama. O privește fără menajamente, sortând-o părticică cu părticică pentru a memora fiecare detaliu – buzele ei, picioarele ei, fruntea ei –, dar tot ce adună privirea lui alunecă iute în uitare, ploaie caldă ce cade peste piatră seacă. Se întâmplă rar ca ochiul să fie cel care să

servească cel mai bine minții care-și aduce aminte, știe asta. Se luptă cu dorința de a-și presa nasul de scalpul ei, să-i ia în mână palmele fine, să vadă ce poate desluși din pânza liniilor înscrise acolo. Plănuiește ca după această seară să n-o mai revadă pe fata asta.

Ce s-a întâmplat cu tine? spune ea. După ce te-au capturat turcii.

Crivano dă din umeri. Am avut noroc, spune el. N-am fost condamnat la galere, așa cum au pățit mulți dintre camarazii mei. Datorită tinereții mele, am fost trimis la ieniceri și, alături de ei am trăit greutăți și aventuri în țări străine la care nici în somn nu visasem. Am învățat limba lor și limba arabilor și, cu timpul, am devenit interpret.

Și apoi ai evadat.

Da. Am trădat încrederea care mi s-a acordat și am fugit. Aș vrea să pot spune că alegerea mea a fost una ușoară, dar n-a fost așa. Mi-am petrecut aproape jumătate de viață printre turci. Casa copilăriei mele s-a pierdut, familia mea a dispărut. Locurile pe care le-am cutreierat în căutarea libertății mele nu m-au primit. Lumea în care mă născusem nu mai avea puterea să mă recunoască, și nici eu pe ea.

Fără familie, spune Perina, aici ești nimeni. Mai rău decât atât. Ești un cadavru. O efigie. O fantomă.

Expresia ei rămâne placidă, vocea rezervată, dar Crivano percepe o șoaptă de mânie venind dinspre ea, atât de pură încât rămâne invizibilă, asemenea unei flăcări extrem de fierbinți. Da, spune ea. Sunt sigur că înțelegi. De ce te-ai întors?

Crivano își coboară privirea în poală, apoi spre podea. Beția îl abandonează, lăsându-l moale și prost, pândit de pericolul de a uita că minciunile lui trebuie să rămână minciuni. Pe măsură ce îmbătrânim, spune el, ne dăm seama uneori că deciziile noastre cele mai importante sunt anulate de noi în timp ce sunt luate. Percepem doar un talmeș-balmeș de alegeri neînsemnate, asemenea elementelor unui mozaic. Imaginile predominante vor deveni clare doar luând distanță. Un om a venit la mine în timpul nopții și mi-a spus că a furat pielea lui Marcantonio Bragadin, eroul de la Famagusta. M-a rugat să-l ajut și i-am promis că o voi face. De aici a decurs tot restul.

Un timp, niciunul dintre ei nu vorbește. Vocile care cântă *Magnificat* răsună cu ecou de pe coridor. În celălalt capăt al încăperii, măicuța continuă să-și depene lâna. Nerăbdarea ei îi cuprinde și pe ei asemenea ceții.

În curând, va trebui să iau o decizie crucială, spune Perina.

De a te călugări?

Ea dă din cap. Am douăzeci de ani, spune ea. Studiez la mănăstire de la opt ani. Majoritatea celor de aici se căsătoresc

sau devin călugărițe înainte de a împlini șaisprezece ani. Mi-e teamă că încep să reprezint un motiv de îngrijorare pentru maica stareță. M-a informat că mi-a ales deja noul nume și că așteaptă cu nerăbdare să mă investească. Îmi aduce la cunoștință acest lucru cu regularitate de mai bine de doi ani, iar remarcabila ei răbdare începe să dispară. Nu am cuvinte ca să exprim, *dottore,* cu câtă fervoare îmi doresc să părăsesc haremul searbăd al lui Hristos. Aș face orice…

Ochii ei sunt pironiți acum asupra ochilor lui, scânteind ca obsidianul sub văl.

… *orice* ca să părăsesc acest loc. Orice.

Crivano aruncă o privire nervoasă spre măicuță, însă expresia ei absorbită rămâne nealterată.

Nu-ți face prea multe griji în privința surorii Perpetua, *dottore*, spune Perina. E foarte devotată, dar și destul de surdă. Noi, prizonierii de la Santa Caterina, suntem norocoși s-o avem drept paznic.

Să înțeleg că nu simți că ai avea vocația călugăriei, spune Crivano.

Dottore, dacă cercetezi acest edificiu cărămidă cu cărămidă, vei găsi aici poate vreo zece maici care au o vocație autentică. Cele mai multe dintre noi suntem fiicele în surplus ale marilor familii ale Republicii, măritate cu Hristos fără prea multe procese de conștiință și fără cheltuieli prea mari și petrecem acea parte a zilei nefiind nevoite să ne rugăm, punând în scenă cu ajutorul păpușilor rivalitățile care captivează familiile noastre în lumea exterioară – dar bineînțeles că acest joc nu atrage după sine consecințe reale. Cele câteva dintre noi care au puțină minte le evită pe cele de același rang cu ele și se însoțesc în schimb cu prostituatele penitente, care cunosc câte ceva despre complexitățile vieții, care cunosc cele mai frumoase cântece și cele mai bune povești, care oferă instrucțiuni explicite despre cum să ne distrăm cel mai bine soții și iubiții în timp ce ne căutăm ultimul adăpost în această lume.

Crivano își dă seama că a rămas cu gura căscată și o închide.

Eu, desigur, nu mă implic prea mult în astfel de discuții, continuă ea. Îmi petrec zilele cu orice carte care îmi este la îndemână și cu reverii rușinoase. Ai vrea să auzi cea mai rușinoasă dintre ele, *dottore*? Visul cu ochii deschiși care m-a preocupat cel mai mult în ultimele zile, pe care n-o să-l mărturisesc nimănui în afară de tine, e acesta: îmi imaginez că vasul la bordul căreia mama și sora mea au plecat din Cipru nu a ajuns niciodată în siguranță la Veneția, ci a fost interceptat de corsarii otomani. Îmi imaginez că nu m-am născut în căminul confortabil al Contarinilor, ci în Constantinopole, unde am

devenit o odaliscă a seraiului. Și apoi, bineînțeles că mi-l imaginez pe tânărul sultan, care prețuiește puțina inteligență pe care o posed în detrimentul marii frumuseți pe care n-o posed și mă alege drept favorita lui. Roșești când auzi toate astea, *dottore,* și cu toate astea mie nu mi-e rușine să le spun. Ar fi oare mai puțin rușinos dacă aș face o mică adăugire fanteziei mele, spunând că îmi doresc să mă fi născut băiat în acel serai? Să-mi doresc, pe scurt, o viață asemenea celei pe care ai dus-o tu însuți? Oricât de ciudat ar fi, nu pot face asta.

Crivano îi susține privirea atâta cât poate. Brațele îi sunt grele, de parcă ar fi din lână udă; nu e sigur că picioarele îl vor asculta atunci când va veni timpul să se ridice. Rareori ne putem alege visele, domnișoară, spune el.

Poți să mă ajuți să evadez din acest loc? Doar să evadez. Nimic mai mult.

El scutură încet din cap. E o greșeală: când se oprește, camera se învârte cu el. Nu înțelegi pe deplin ceea ce-mi ceri, spune el. Unde te-ai duce?

Există locuri, spune ea. Și oameni. Te rog, *dottore.*

Pereții care se rotesc îl fac să-i fie greață, așa că închide ochii. Respiră adânc. Și în sinea lui râde. În acest moment îi e foarte ușor să se imagineze așa cum l-a visat această fată. Asemenea unei umbre aruncate de mâna ei copilăroase în fața unei lumini ce încă nu poate fi zărită.

Dottore? spune ea. Iarăși nu te simți bine?

Noul tău nume, spune Crivano. Știi deja care va fi?

Nu. Dar cred că aș putea să ghicesc.

Deschide ochii. Îți face sângele să clocotească, nu-i așa? spune el. Ideea de a renunța la vechiul nume. Dar nu e un lucru pe care să-l faci cu indiferență. Pentru că ți-e teamă să nu te trezești că nu mai ai niciun nume.

Perina, spune măicuța. E timpul. Arată-i oaspetelui drumul spre ieșire.

Perina se ridică, îl trage cu blândețe de încheietură. E recunoscător pentru ajutorul pe care i-l acordă. Vreau să-ți mai povestesc despre fratele tău, spune el.

Am multe întrebări. Mă vei vizita din nou curând, nu-i așa?

A fost iubit nemăsurat de toți cei care l-au cunoscut, spune Crivano. Ne-a insuflat tuturor curaj până în momentul morții. Până și astăzi, el este pentru mine un model de eleganță și curaj.

Fața Perinei e traversată de o umbră; își îndreaptă privirea în pământ. Apoi îl ia de braț și-l conduce spre ieșire. Nu ți-am zis, spune ea, că în timpul copilăriei, fratele meu avea puternice înclinații spre singurătate și melancolie. Și că luminarea dispoziției sale ți se datorează mai ales ție.

În vocea ei există o notă de incertitudine: o preocupare pe care încearcă să o alunge. Îl trezește ca o zăpadă densă care i se prăvălește în ceafă. Trebuie să mărturisesc, spune el, că anii de strădanie și necaz mi-au înăsprit temperamentul. Îmi aduc aminte cu greutate de tinerețea cea fără de griji de care-mi vorbești. Dar dacă am făcut ceva să-i ușurez fratelui tău scurtul și strălucitorul drum prin lume, atunci mă simt onorat.

Ea zâmbește sub văl. Îl împinge înainte. Ochii ei sunt fixați asupra podelei de piatră. Măicuța, ridicându-se din nou în picioare, îi urmează îndeaproape.

Perina îl strânge conspirativ de antebraț. Mă vei ajuta, șoptește ea.

Eu… voi încerca.

Ușa se deschide și noaptea pătrunde înăuntru, aerisită, fără ecou. Clopotnițele și coșurile de fum de la marginea acoperișurilor în pantă aruncă siluete negre spre cerul vestic, în timp ce pe străzile de sub ele se ridică umbre. Pe suprafața canalului se leagănă puțina lumină – cerul albastru, lanternele portocalii – iar Crivano se apleacă înainte, coborând scările mănăstirii. La jumătatea lor se sprijină de balustradă și se întoarce. Perina e în continuare în ușă. Vărul tău, spune el. Senatorul. Ce ți-a spus despre mine?

E surprinsă de întrebare, nu știe ce să răspundă. Foarte puține, spune ea. Nu mare lucru.

Doar ne-a aranjat întâlnirea.

Da, spune ea. Eu l-am rugat să o facă.

Măicuța e în spatele ei, ținându-și o mână pe umărul ei, iar pe cealaltă pe cadrul ușii. Ochii acoperiți de văl ai Perinei sunt pierduți în înserare.

Atunci cum ai aflat că l-am cunoscut pe fratele tău? spune Crivano. Că am luptat la Lepanto?

Urmează o tăcere îndelungată. Briza foșnește coroanele pinilor mediteraneeni din curtea cimitirului. Dottore de Nis, spune ea până la urmă. Dottore de Nis mi-a spus.

Noapte bună, *dottore,* strigă măicuța-portar în timp ce închide ușa. Să aveți grijă în întuneric.

53.

Zăvorul se închide cu un bubuit autoritar. În liniștea care se lasă, Crivano se holbează la scândurile gri de stejar ale ușii mănăstirii până când lumina lămpii dispare din crăpăturile acesteia. Apoi face un scurt inventar – pachetul, bastonul – și pornește spre sud, în direcția bisericii Apostolilor și spre Rialto. În depărtare, clopotnița din piață strălucește ca un fier încins pe fundalul cerului spuzit de stele. În jurul ei, Crivano poate să distingă sclipirile palide ale păsărilor de noapte care se hrănesc cu insectele atrase de foc.

Când ajunge la canalul Sfânta Sofia, face câțiva pași nesigur spre marginea apei, pune pachetul jos și-și desface roba ca să se pișe, stropind cheiul, desenând forme nebunești pe suprafața apei, fiind cât pe ce să se ude. Încearcă să revină asupra celor auzite, dar nu poate: trebuie să-l găsească pe Obizzo ca să-i dea vestea. Nu ar fi trebuit să vină aici. Ce perversitate l-a împins să facă asta? Să fi luat naștere înăuntrul lui sau – cine știe în ce fel? – de străzile stricate ale orașului, care par să-i pună cu bună știință bețe în roate, să-l distragă cu spectacole stranii, cugetări bizare, impulsuri neobișnuite? Chiar și acum, fiecare pas târșâit pe care-l face spre Rialto, pare să nu-l apropie de țelul său: zărește Canal Grande sclipind printre zidurile palatelor, dar nu găsește nicio cale care să-l ducă într-acolo.

Până la urmă, când ajunge în piața Sfântul Ioan Gură-de-Aur se dă bătut, alege o stradă care e convins că-l va duce la Merceria, în schimb, iese în spatele Fondaco dei Tedeschi, ajungând în sfârșit la Canal Grande, în apropiere de locul în care noul pod se arcuiește deasupra lui. Crivano se grăbește spre Riva del Carbon, cercetând fața fiecărui gondolier liber în speranța că îl va zări pe Obizzo. Când aproape că a ajuns la casa Morosini – unde cu o seară înainte a ascultat pe jumătate atent discursul lui Nolan –, face din nou cale întoarsă. Podul e o gură cu dinți ascuțiți, arcuită deasupra apei, largul său șanț subnazal fiind luminat de torțe; imaginile lor fantomă joacă în valurile de sub ele.

În lucrările lui Hermes Trismegistul, citim despre esența dublă a Omului Divin, despre felul în care a privit în jos din armătura sferelor și s-a îndrăgostit de Natură când și-a văzut reflexia în apele Ei. Urcând pe secțiunea centrală, înclinată a podului, Crivano observă o figură familiară, sprijinită de balustrada de marmură: e prostituata cu neg în talpă, singură, obosită, probabil înfometată, dar care nu pare să aibă vreo suferință vizibilă. Privește în jos, spre oraș: rânduri de palate

impenetrabile, lanterne care pâlpâie de pe siluetele negre ale bărcilor. Expresia de pe fața ei îi e cunoscută din anii petrecuți alături de ieniceri; a văzut-o de câteva ori, cu toate că rar, pe fețele țăranilor forțați să-și părăsească locul de baștină din cauza trecerii armatelor. Cât de minunat e acest lucru care mă distruge, pare să spună.

Crivano se sustrage din mulțimea care se împuținează treptat ca să se oprească în spatele ei fără să fie observat, suficient de aproape pentru a-i studia mușchii gâtului și ai umerilor, să miroasă sudoarea piperată pe care pielea ei a acumulat-o în multele zile. Vopseaua maronie de pe mâinile și antebrațele ei a devenit mai ștearsă. Când se întoarce, schimbându-și centrul de greutate, Crivano o ia iute din loc.

Universul, în întreaga sa dezordine și varietate, e oglinda care a captat reflexia deocamdată nevăzută a Omului Divin. Dar haosul său aparent ascunde îndărătul său unitatea: *Amfitrita, Oceanul, care corespunde de asemenea apelor în care dezgolita Diana se îmbăiază când e zărită de Acteon, Intelectul.* Crivano se îndreaptă spre sud până în punctul de unde începe Riva del Vin, la nord de piața de pește, pustie la ora asta, dar puțind în continuare. Gondolier după gondolier după gondolier, solicitând plata, așteptându-și stăpânii, râzând și înjurând împreună cu tovarășii lor. Obizzo nu e de găsit nicăieri. Pe când traversează piața Frânghierilor, Crivano își dă seama că imaginea pe care și-a fixat-o în minte – lentila prin care ochiul minții a scanat marginile canalelor – nu e chipul lătăreț al lui Obizzo, ci fața netedă și lipsită de viață a lui Verzelin. A confundat trăsăturile omului pe care-l caută cu cele ale omului pe care l-a omorât. E posibil să fi trecut în seara asta pe lângă Obizzo de zece ori și să nu-și fi dat seama. Se sprijină fără vlagă de un stâlp al colonadei Trezoreriei și își închide ochii, respirând prin sudarium. Acum e lucid, dar îl dor toate oasele și e epuizat. Vulturul Alb pare foarte departe. O greutate confuză care l-a urmărit toată ziua l-a ajuns în sfârșit din urmă; dar nici acum nu știe care este cauza. Scopul tuturor intrigilor pe care le-a țesut se află la un braț distantă: în doar câteva zile, munca lui va lua sfârșit. Deci de unde această distragere a atenției, aceste piedici, care par să iasă la suprafață din fermentația propriului creier? Chiar și acum, când încearcă să-și amintească fața lui Obizzo, singura imagine care-i apare dinaintea ochilor e fața ascunsă de văl a Perinei, ochii ei imploratori. *Doar să evadez,* a spus ea. *Nimic mai mult.*

Există și o altă cale pe care Crivano ar putea s-o apuce. Gândul îi face inima să zvâcnească. Cu câtă ușurință i-ar putea urma Obizzo lui Verzelin pe fundul lagunei: e un fugar, care practic e deja mort. Apoi o întrevedere între patru ochi cu

senatorul – *l-am recunoscut pe torționarul meu principal din zilele mele de prizonierat ca fiind unul dintre turcii de la* fondaco *și vreau să fiu răzbunat* – pentru a-l proteja de agenții sultanului. O întâlnire cu Narkis într-un loc ferit de priviri; un stiletto înfipt între coaste. Serena n-ar spune nimic; ce-ar putea să spună? Prin două gesturi hotărâte, urmele conspirației ar fi șterse. Abia în asta constă perversiunea supremă: Crivano ar putea să abandoneze trădarea, folosind ca mască onorabilitatea sa de acum și să *devină* onorabil. Șopârla care își lasă în urmă coada.

Are binecuvântarea senatorului. *Ar putea* să o ia de soție pe fata aceea prostuță și drăguță. Ce l-ar opri? Cine ar obiecta? Ar da uitării trădarea de acum pentru o trădare mult mai dezgustătoare și mai profundă, o trădare neștiută de nimeni altul. Ideea are o anumită putere de atracție: aceea de a deveni, în sfârșit, impostorul perfect.

Cineva îl privește. Crivano deschide ochii.

E curva. E la doar câțiva pași de el, stând cu spatele la canal. Fața ei e goală sau golită de orice expresie. Iată-mă, asta e tot ce spune.

Până acum a considerat-o o fată de la țară, care își vinde trupul în timpul festivalului Sensa pentru câțiva bănuți în plus; dar poate că a fost prea grăbit când a făcut asta. Ea și-a ales cu grijă momentul. Pare sigură de ce urmează el să facă; mai sigură decât e el. Se întreabă cum e posibil așa ceva.

Își ascunde *sudarium*-ul și pășește spre ea; ea-l salută politicos. Se interesează de starea piciorului ei, iar ea îi spune că îi face în continuare probleme. O întreabă dacă are unde să doarmă, iar ea îi răspunde că nu, nu încă, dar că e sigură că o să se descurce. Apoi el o întreabă care e prețul.

Când ajung înapoi la Vulturul Alb, îl întrerupe pe Anzolo de la cină ca să-i dea pachetul lui Serena. Acest pachet trebuie să ajungă la Dottore Tristão de Nis înainte de zori, spune el. Îl veți găsi la casa lui Andrea și Nicolò Morosini. Oamenii care îl poartă ar trebui să fie bine înarmați, de mare încredere și să nu fi avut înainte nicio legătură cu acest han. Conținutul pachetului are o valoare incalculabilă și o legitimitate îndoielnică. Acum intenționez să mă retrag și mi-ar plăcea să nu fiu deranjat înainte de a paisprezecea bătaie de clopot. Și… vă rog să trimiteți o servitoare la mine în cameră cu o căldare mare, o perie curată și un ulcior suplimentar pentru apă. Și un sfeșnic în plus. Cât mai repede, vă rog.

Curva tocmai își dă jos fustele când se aude bătaia în ușă. Crivano deschide ușa doar atât cât să poată lua ce a adus servitoarea, apoi o închide și o zăvorăște mormăind cuvinte de mulțumire. Umple căldarea, aprinde sfeșnicul și-și agață

propriile veșminte în timp ce ea se spală. Ochii ei întârzie pe cele două embleme care-i sunt tatuate pe piele – cheia de pe piept, sabia profetului pe gambă –, însă nu-l întreabă nimic. Umbra lui lungă se întinde pe pereți, estompându-se și ascuțindu-se în lumina schimbătoare.

După ce s-a spălat, o apucă de ceafă și o spală din nou, frecând-o energic până când carnea ei devine rozalie sub pielea înnegrită de soare. Ea nu protestează. O șterge bine, îi face semn spre pat, aduce sfeșnicul mai aproape. Apoi începe s-o cerceteze cu minuțiozitate, să vadă dacă nu are negi genitali sau șancru. Ochii îi sunt uscați și obosiți. Ea e inertă, tăcută, privește în tavan. De afară de pe stradă ajung până la ei vocile slabe ale trecătorilor. De undeva de mai departe se aude fluierul lichid al unui huhurez.

Se ridică, își spală brațele până mai sus de coate, îi spune să se ridice în capul oaselor. Apoi îi înclină capul spre lumină și îi bagă degetul în gură. Limba, obrajii și gâtul nu poartă semnele bolii. O răstoarnă din nou pe salteaua umplută cu lână îi îndoaie genunchii și își aplică degetele lunecoase de la salivă pe anusul și vulva ei. Intenția lui este să pregătească astfel cu prudență copulația, dar în curând devine un scop în sine: este ceea ce vrea, ceea ce face, motivul pentru care a adus-o aici. Își aduce aminte de invazia din Georgia: o grămadă de cadavre tinere și atrăgătoare într-un hambar din Tiflis, duhoarea morții suspendată de gerul brutal. Ce mașinării extraordinare! Și mai perfecte, acum că sufletul le-a părăsit. Ar fi putut să petreacă câteva ore cu explorarea lor, câteva zile cu tăierea lor în bucăți.

Puful de pe trupul ei e neobișnuit de fin, având aceeași nuanță roșcată ca și părul ei tăiat scurt. Pe fluierele picioarelor e aproape blond. Pe omoplatul stâng se întinde o cicatrice subțire și încovoiată, complet vindecată. Îi trage degetele de la picioare, îi examinează adânciturile de la subraț, își trece monturile peste veruca uscată de pe picior. Îi ciupește buzele, sfârcurile, loburile urechilor: carnea se înroșește și se umflă. Îi netezește sprâncenele cu degetele mari, și le trece peste pleoapele închise. Când își deschide ochii – pupilele se strâng – se uită vreme îndelungată la ei. Ciudate culori. Nuanțe de gri și de castaniu. Un curent adânc și rapid, tulburat de cizmele soldaților.

Devine treptat neliniștită, descumpănită, neștiind cum se va termina acest mod în care se uzează de trupul ei. Mâinile ei încep să-l caute, să dea un sens acțiunilor lui. De fiecare dată când face asta, el îi oprește mâinile: la început cu blândețe, apoi mai ferm, doar ca să simtă arhitectura ocultă a mușchilor și tendoanelor ei încordându-se sub puterea lui. E o nouă invizibilitate, caldă ca sângele și nebunească, ascunsă sub

piele. Exact opusul celei căutate de alchimiști. Fiecare descoperire e imediat uitată.

Asta continuă pentru ceea ce par a fi ore, cu toate că Crivano nu-și aduce aminte să fi auzit clopotele. Abia când amândoi ajung să orbecăie neîndemânatici, pe punctul de a adormi, o lasă să îl atingă. Ea își așază o mână în jurul taliei lui; mâna ei îl mângâie de câteva ori superficial. El se ridică să se curețe.

Cândva, în timpul nopții, e trezit de sforăitul ei; nu știe cât este ceasul. E întuneric. Sfeșnicul de pe masă a ars singur; cel nou mai pâlpâie încă în colț. Alunecă jos din pat, umple rezervorul sfeșnicului nou, îi aranjează fitilul cu un ac până când flacăra devine stabilă. Apoi desface cutia cu medicamente.

Își așază placa de marmură pe tăblia mesei, împreună cu două spatule mici de tablă și un borcan sigilat cu ceară de albine și se întoarce să-și cerceteze ierburile. Coajă de mesteacăn. Rășină din frunze de smochin. Rostopască. Măselarița bienală pe care a cumpărat-o de la farmacie, cu câteva momente înainte s-o întâlnească pentru prima dată pe fata asta. De ce a cumpărat atât de multă? Ar fi suficientă pentru a-i omorî pe toți cei de la Vulturul Alb și ar mai și rămâne. Oare nu a stârnit suspiciuni prin faptul că a cumpărat-o?

Lasă acest gând deoparte, alege ingredientele de care are nevoie, le adună pe placa de marmură. Apoi ia ceară de albine pe o spatulă, o înmoaie deasupra flăcării sfeșnicului, o întinde peste ierburile împrăștiate, le amestecă și le freacă până când obține un unguent. După ce îl adună într-un flacon, se întoarce la cutia lui, pescuiește de acolo o lamă lungă și fină și o trezește pe fată.

Se dă înapoi speriată când vede lama. Îi astupă gura cu o mână înainte să apuce să țipe, o apucă de nas și îi presează capul în jos până când frânghiile patului încep să geamă. Apoi începe să-i șoptească la ureche și continuă să o facă până când încetează să se mai zbată, până când înțelege și e de acord cu ceea ce urmează să facă.

Îi dă drumul, apoi o prinde de coapsă și o întoarce cu o mișcare iute pe burtă. O încalecă, își pune fundul pe fundul ei, îi îndoaie piciorul în sus. De parcă ar fi un cal pe care-l potcovește. Întoarce talpa piciorului înspre lumină până când veruca devine clar vizibilă. Apoi începe să taie.

Nu-i dă sângele, decât foarte puțin. Când taie pielea întărită, și aceasta cade pe așternuturi, o mătură pe podea cu dosul palmei. După ce curăță locul unde a fost veruca, aplică peste el cataplasma, apoi îi pune un bandaj care să n-o strângă. Să

cureți locul în fiecare seară, spune el. Pune în fiecare dimineață unguent. Să nu te deplasezi decât dacă e nevoie. Dacă faci aceste lucruri, în mai puțin de o lună va înceta să-ți mai cauzeze probleme.

Se ridică, eliberând-o. Ea se rostogolește pe o parte, apoi își ridică piciorul, împunge bandajul cu degetul. Se uită la el. *Dottore,* spune ea.

Nu mai spune nimic. După o clipă, se întoarce pe burtă și-și trage picioarele sub ea, ridicându-se ca un sfinx, sprijinindu-se pe genunchi și pe coate, legănându-se somnoroasă în lumina sfeșnicului. Crivano o privește o vreme. Din gâtul lui scapă un sunet: o emanație umedă, asemenea unui mic monstru care tocmai moare sau se naște. Apoi se urcă pe saltea și începe să o folosească în felul în care o făceau grecii, în același fel în care îl foloseau și ienicerii uneori, în același fel în care se folosea uneori și de Ciocârlia în perioada lungii și lentei visări a copilăriei lor, acele zile imaculate când nimic nu era diferit și nimic nu avea să se schimbe.

54.

Când se trezește, lumina soarelui se revarsă prin perdele, iar fata doarme în continuare lângă el.

Când se trezește din nou, lumina soarelui s-a schimbat, e mai moale acum, iar fata a dispărut. Încearcă să atipească din nou cu oarecare succes, dar amintirea celor petrecute cu o noapte înainte – însoțite de preocuparea ca fata să nu fi furat ceva și nevoia de a-și goli vezica – îl face până la urmă să se trezească.

Oala de noapte conține deja urină și excremente. În ulcior e apă suficientă ca să se spele. Fișicul de monede pe care l-a lăsat pentru ea a dispărut, cum era și normal, dar portmoneul zornăie când îl ridică. Mănunchiul gros de hârtii ascuns în fundul fals al cufărului său – înștiințările primite de la banca din Genova, un cont pe care Narkis l-a deschis pentru el – l-a făcut să aibă o atitudine întrucâtva neglijentă față de fondurile sale; răstoarnă portmoneul pe masă ca să-și numere banii. Țechini de aur, ducați de argint, soldi de argint, gazetas de aramă. Câteva lire și grossi. O giustina zgâriată și turtită, cu înscrisul MEMOR ERO TUI IVSTINA VIRGO vizibil pe revers. Monede din alte țări: scuzi papali, o jumătate de gologan englezesc, un *quart d'écu* purtând efigia lui Henric al IV-lea. O monedă albastru-verzuie pe care n-o poate identifica. Trage perdelele, își mijește ochii, o ridică în lumină. E un ducat. O monedă a necesității, bătută în timpul asediului de un trezorier local din metalele de prisos. O fațetă e ilizibilă, complet tocită; pe cealaltă e un leu înaripat și anul în care a fost emisă moneda: 1570.

Brațul lui Crivano se contractă și amorțește ca și cum i-ar fi fost aplicată o lovitură în nervul ulnar; ducatul cade pe podea, se rostogolește într-un colț. Crivano se apleacă tremurând să îl recupereze. Se așază gol la masă, cercetând relieful monedei cu buricul degetelor, pe măsură ce ochii i se umezesc. Gândindu-se la tatăl lui. *Îți cer să pui capăt acestei îmbufnări fără rost. Decizia mea a fost luată. Matteo și Dolfin vor rămâne aici cu mine. Ceea ce spui e adevărat*: *dacă-i învingem pe turci, proprietatea mea va începea pe mâinile lor. Dar nu îi vom învinge pe turci. Nu înțelegi*? *Victoria sultanului va avea loc anul ăsta, anul viitor sau peste zece ani de-acum încolo. Dar va avea loc. Nu există nimeni care să nu știe asta. Le las lui Matteo și lui Dolfin pământurile și proprietățile mele care nu valorează nimic, care de fapt sunt un blestem ce le pecetluiește soarta. Ție îți las numele meu, locul meu în Marele Consiliu. Te trimit împreună cu Ciocârlia la Padova,*

nu pentru că nu ai nicio moștenire în Cipru, ci pentru că singura moștenire care te așteaptă aici este moartea. Crivano își șterge obrajii, își usucă fața cu cămașa atârnată în cuier, apoi se îmbracă. Pentru o clipă, își dorește ca oglinda lui Tristão să fi fost în continuare aici; ar fi vrut să citească istoria înscrisă pe fața lui, istoria pe care a muncit din răsputeri să o ascundă, să o uite. O istorie pe care nicio altă ființă vie n-ar putea s-o recunoască.

Încep să bată clopotele: le pierde șirul. Trebuie să fie destul de târziu. Se gândește la Obizzo. Nu mai e mult.

În drum spre ieșire, se afundă în salon – neobișnuit de aglomerat – și-l găsește pe Anzolo lângă ușa ce dă spre bucătărie. Bună ziua, *messer,* spune el. Obiectul pe care…

A! Bună ziua, *dottore*!

Anzolo vine în întâmpinarea sa cu o solicitudine teatrală deloc caracteristică lui și-l bate pe Crivano pe umăr. Sunt extrem de încântat să vă văd, *dottore,* spune el. Însă vă mărturisesc că mă așteptam să vă treziți ceva mai devreme. Cunoscând apetitul dumneavoastră pentru mreană, am vrut s-o trimit în dimineața asta pe servitoarea mea până la piața de pește, dar m-am luat cu alte treburi și abia acum mi-am adus aminte.

Crivano e zăpăcit: detestă mreana. Îmi cer iertare, spune el. Nu cred că am cerut…

Dottore, un oaspete atât de neprețuit ca dumneavoastră nici nu trebuie să adreseze astfel de rugăminți. Vă rog să mă iertați. Sper să pregătim mreană pentru mâine. Astăzi, din cuptorul nostru va răsări în curând un calcan deosebit de gustos, și sper să-mi faceți pe plac și să gustați din el înainte să plecați.

Anzolo îl ține strâns de brațe, împiedicându-l să se întoarcă spre ieșire. Crivano simte că se înroșește, că buza i se strâmbă a dezgust. Cu câteva clipe în urmă, nu voia decât să se intereseze de soarta pachetului pe care i l-a trimis lui Tristão; acum, își mișcă din reflex degetele de-a lungul mânerului bastonului, pregătindu-se să-l lovească pe nebunul ăsta în piept. Deschide din nou gura să protesteze.

Vă rog, *dottore,* spune Anzolo. Insist.

Fața hangiului e împodobită de un zâmbet beatific, însă ochii lui sunt cumpliți – și, realizează Crivano, înspăimântați. Sângele care a inundat cu o clipă în urmă obrajii lui Crivano se retrage; i se ridică părul pe ceafă și pe brațe. Desigur, spune el. Mulțumesc.

Din spatele său se aude o nouă voce, o voce pe care n-o cunoaște: Vreți să mă însoțiți, *dottore*?

Anzolo își slăbește strânsoarea, apoi îi dă drumul. Crivano se întoarce.

Un om îndesat și vârtos tocmai s-a ridicat de pe scaunul lui de la masa din colț; îl salută cu o mână ridicată. Veșmintele lui sunt simple, în nuanțe de gri și de negru, dar dintr-un material bun. Multitudinea de inele și de pandantive de argint îl situează la limita legilor somptuare – asta dacă nu cumva e un cetățean sau un nobil, ceea ce Crivano nu prea crede. Tunsoarea lui și barba sugerează că provine din Spania. Postura sa relaxată amintește de câmpul de luptă.

Tocmai mi-am terminat masa, spune bărbatul și îmi dau seama acum că nu am nimic mai bun de făcut în această superbă zi de vară decât să stau în acest salon și să-mi lărgesc cercul de cunoștințe. Bănuiesc că nu-i demn de laudă să fii atât de lipsit de ocupație. Dar sociabilitatea poate să aibă beneficiile ei, nu sunteți de acord, *dottore*? Vă rog. Stați jos.

Mâna lui plină de inele coboară pentru a indica scaunul din fața lui. Perdelele dantelate din spatele lui sunt mișcate de briză – legănându-se la unison de parcă ar fi legate împreună de un fir de păianjen – apoi atârnă din nou, inerte. Prin ferestre, sub apărătoarea de pânză a prăvăliei unui tâmplar, aflată peste drum, Crivano observă doi oameni care-și pierd vremea; amândoi poartă pelerine noi de proveniență asemănătoare, dar având nuanțe diferite. Omul de la masa din colț poartă de asemenea o asemenea pelerină și a optat să nu o lase la garderobă, cu toate că vremea e suficient de caldă. În timp ce Crivano se uită, unul dintre bărbații de peste drum își schimbă poziția și se întoarce, scoțând la iveală un singur ochi dat peste cap, o gaură întunecată în locul în care ar trebui să fie gura, o încurcătură de cicatrici de pe bărbie până pe frunte, de la o ureche la alta. E banditul pe care l-a văzut ieri-dimineață pe Merceria, lângă prăvălia lui Ciotti. Crivano inspiră încet și adânc, strânge din sfincter ca să nu se cace pe el.

Nu cred că vă cunosc, domnule, spune el.

Deocamdată nu mă cunoașteți, răspunde omul cu o plecăciune. Mi se spune Lunardo.

Vettor Crivano, spune Crivano.

Da, *dottore.* Știu.

Lunardo arată din nou înspre scaun, ridicând bine dispus din sprânceană. Crivano zâmbește. Își poate folosi oricând bastonul și *stiletto*-ul din cizmă. Trebuie să mai fie și alții – afară și chiar și aici înăuntru, la alte mese. Chiar dacă Vulturul Alb are o ieșire prin spate, el nu știe unde se află; ar fi trebuit să verifice.

Se îndreaptă spre masă și se așază. Lunardo se așază, la rândul său. Cei trei bărbați de la masa de alături nu poartă pelerine, dar Crivano se simte urmărit de privirile lor. Șase ucigași, deci. Mai mulți?

Cine sunteți? spune Crivano. Ce doriți?

Sunt doar un mândru locuitor al Rialto-ului, spune Lunardo, preocupat de siguranța cartierului meu. Am câteva întrebări pentru dumneavoastră, *dottore.* Niște întrebări foarte simple.

Zbiri, se gândește Crivano. Angajați ai Consiliului celor Zece. Asta e bine. Dacă ar fi fost asasini, atunci probabil că l-ar fi măcelărit noaptea trecută pe străzi. De când îl țin sub observație? Ce au văzut? Au văzut fata pe care a adus-o aici? Pe Perina, la mănăstire? Pe Serena, în atelierul său? Când i-a văzut pentru prima dată pe acești oameni pe Merceria, îl urmăreau pe el sau pe Narkis? În ce capcană pășește acum?

Întrebați-mă ce vreți, spune Crivano.

Așa voi face. Unde este casa dumneavoastră, *dottore*?

Am sosit recent în oraș din Bologna. Până când mă stabilesc, casa mea e această locantă.

Ați fost student la Bologna?

Așa este.

Și, înainte de Bologna, spune Lunardo, unde ați locuit?

Sunt convins că aveți cunoștință despre toate aceste lucruri. Vă rog să treceți la subiect.

Lunardo zâmbește. Unde asistați la liturghie?

Crivano se încruntă. Cel mai recent am fost la San Cassian, spune el. Și la San Aponal. De ce?

Îl cunoașteți pe lordul Andrea Morosini? Sau pe fratele acestuia, lordul Nicolò? Au o casă pe malul drept al Canalului.

Crivano se uită îndelung la fața lui Lunardo înainte să răspundă. Ochii bărbatului sunt strălucitori și iuți, expresia e aceea a unui animal viclean, care e inventiv atunci când vine vorba de procurarea prăzii.

Casa Morosini, spune Crivano, se află pe malul *stâng.* Am fost acolo în urmă cu două seri. M-am întâlnit cu ambii frați în același timp.

Anzolo traversează încăperea cu o tavă plină într-o mână și un pocal în cealaltă. Servitoarele lui friuliene stau stingherite într-o parte. Sunteți mulțumiți, bunii mei domni? îi întreabă el pe cei doi bărbați așezați în capătul opus al salonului. Dar *dumneavoastră,* domnii mei? Vă este totul pe plac? Această din urmă întrebare le este adresată celor trei bărbați așezați la masa următoare: îi arată lui Crivano unde sunt zbirii. Atunci sunt opt. În fața lui apare o farfurie. Poftă bună, *dottore,* spune Anzolo. Aveți grijă la oasele mici.

Lunardo așteaptă ca Crivano să se apuce de mâncat. Crivano nu are poftă de mâncare, dar ia oricum lingura în mână, prefăcându-se cât poate el de înfometat. Calcan la cuptor, într-o crustă de pesmet și brânză. Terci de orez, presărat cu boabe mici de struguri.

Dacă înainte de vizită nu îi cunoșteați pe frații Morosini, întreabă Lunardo, cu ce scop le-ați vizitat casa?

Crivano mestecă foarte încet înainte să răspundă. Bănuiesc că Morosini primește adesea învățați la el în casă, spune el. Sunt un învățat.

V-au invitat?

Da, am fost invitat.

Lunardo pare amuzat de ceea ce aude – amuzat de tot ce există sub soare. Crivano realizează că inelele prost asortate de pe degetele lui au aparținut cândva altor oameni: oameni care acum putrezesc în închisori sau ocupă osuarele sau poluează laguna cu cadavrele lor. Pandantivul masiv de argint pe care-l poartă la gât are forma unei chei. Nefolositoare, cel mai probabil. La drept vorbind, nu există nicio metodă de a afla ce semnificație are. Crivano își aduce aminte de propria cheie, tatuată pe piept, emblema artei lui. Fata a văzut-o. Să-i fi povestit cuiva?

Ce s-a întâmplat în urmă cu două seri în casa Morosini, *dottore*?

Știți deja ce anume, sunt convins.

Știu, spune Lunardo. Dar aș vrea să aud de la dumneavoastră.

O prelegere. Ținută de un călugăr din Campania.

Cum îl cheamă pe călugăr?

Nu-mi aduc aminte numele lui. I se spune – și așa îi place și lui să i se spună – Nolanul.

Despre ce a vorbit în prelegerea lui?

Un os îl împunge pe Crivano în gingie. Îl împinge de-a lungul măselelor cu limba ca să curețe carnea albă și dulce, apoi o împinge între buzele țuguiate și o scoate cu degetele din gură. Despre oglinzi, spune el. A vorbit despre oglinzi.

Și ce a avut de spus acest Nolan despre oglinzi, *dottore*?

Crivano ridică pocalul și bea. Din puținul de care îmi amintesc, spune el, nu veți reuși să înțelegeți mare lucru.

Lunardo râde, dând cu tristețe din cap. Apoi se apleacă în față. Noaptea trecută, spune el, fratele Giordano Bruno, pe care dumneavoastră îl cunoașteți sub numele de Nolan, a fost luat în custodie de către un tribunal local al Inchiziției și reținut, pentru a putea răspunde unor acuzații serioase ce au ca subiect erezia. *Dottore,* dacă nu sunteți în stare să-mi explicați ce anume a spus Nolanul, atunci ar fi bine să vă pregătiți să povestiți în fața tribunalului, pentru că este aproape sigur că veți fi chemat înaintea lui. Până atunci, nu aveți voie să părăsiți sub nicio formă orașul. Ați înțeles?

Pe moment, Crivano e tulburat. Apoi se luptă grozav să-și păstreze expresia calmă. Inchiziția? spune el. L-au arestat pe

Nolan?

Tocmai v-am spus, *dottore.*

Ochii lui Crivano se umezesc; diafragma i se cutremură. Fără să fie văzut, își înțeapă podul palmei cu cuțitul ca să-și abată atenția, să prevină o situație jenantă. Erezie! se gândește. Arogantul acela nebun trebuie să fie în al nouălea cer!

Dar cu siguranță e o capcană. Trebuie să fie, chiar dacă ceea ce spune acest bărbat e adevărat.

E nevoie de opt zbiri pentru a interoga un martor solitar într-o chestiune atât de măruntă? Trebuie să existe și un alt motiv pentru venirea lor. Dragă prietene, spune Crivano, te asigur că nu pot să raportez nicio erezie comisă de Nolan. Obscuritate? Da. Aberație? Din nou, omul e vinovat. Dar de erezie nu poate fi.

Lunardo dă din cap. Înțeleg, spune el. Vorbiți-mi despre prelegerea lui, *dottore.*

Așa cum v-am spus, a fost obscură. Și pe alocuri falsă.

Sunteți preocupat în mod special de oglinzi, nu-i așa?

Crivano se forțează să arate furie pentru a-și ascunde teama, rugându-se ca fierea lui să-și verse conținutul. N-aș zice, spune el. Nu cred că am un număr prea mare de preocupări speciale. Preocupările mele, ca cele ale oricărui alt învățat adevărat, sunt universale.

Ieri ați fost la Murano, spune Lunardo. La atelierul de sticlărie al familiei Serena.

Crivano ia o înghițitură din pește, pe care o stropește nervos cu o gură de vin.

Ce făceați acolo?

Ce face un om într-un atelier de sticlărie, sire? Cumpăram sticlă.

Sticlă, *dottore*? Sau o oglindă?

Oglinzile, după cum probabil ați observat, sunt făcute adesea din sticlă.

Familia Serena a făcut o oglindă pentru dumneavoastră?

Crivano își simte pulsul bătând neregulat în gât, ca o mică pasăre prinsă într-un horn; speră că gulerul e suficient de înalt ca să-l ascundă. Se fâțâie în scaun și își depărtează picioarele cu intenția de a evita să-și lovească genunchiul de partea de dedesubt a mesei când își saltă călcâiul ca să scoată *stiletto*-ul. Nu, spune el. Familia Serena a făcut rama. Oglinda a fost făcută de un meșteșugar de la atelierul Motta. Numele lui e Alegreto Verzelin.

Descrieți-l pe acest bărbat pentru mine, *dottore.* Pe acest Verzelin.

E înalt, spune Crivano. Slab. Cu părul vâlvoi. Destul de nebun, după părerea mea. Are o boală care îl face să producă

multă flegmă, cam câtă ar produce un animal turbat. N-am văzut nimic asemănător de când sunt medic. De ce întrebați?

Când l-ați văzut ultima oară pe Maestro Verzelin?

Crivano se uită la tăblia mesei, lovește în ea cu vârful degetelor, numărând în sens invers. Cu patru seri în urmă, spune el. Am luat în posesie lucrarea pe care a făcut-o și i-am predat-o meșteșugarului Serena pentru a fi dusă la bun sfârșit.

De atunci n-ați mai vorbit cu Maestro Verzelin?

Nici atunci n-am vorbit cu el. Doar l-am văzut. Părea profund deranjat de simptomele bolii sale. Când am încercat să-i vorbesc, a plecat în grabă. L-am căutat pe străzi, însă nu l-am găsit.

Aș dori foarte mult să văd oglinda pe care acești meșteșugari au făcut-o pentru dumneavoastră, *dottore.*

Sunt convins de asta, spune Crivano. Dar nu veți avea ocazia. Cred că e deja la jumătatea distanței spre Padova. În drum spre Bologna.

Bologna?

Într-adevăr. Cel care m-a rugat să comand oglinda e un coleg de-al meu de la universitate.

Cine?

Nu pot să vă spun.

Puteți să-mi descrieți oglinda?

Pot, spune Crivano. Dar n-o voi face.

Lunardo zâmbește, ca și cum ar fi realmente încântat de replica lui Crivano. Își bagă mâna în pieptar, scoate de-acolo un pachet boțit, îl netezește pe masă: o pereche de mănuși purtate, din piele de căprioară, culoarea cărnii, o lucrătură foarte fină. Vă îndemn să vă reconsiderați atitudinea, *dottore,* spune el. Nu vă pot forța să vorbiți, dar mi-e teamă că tribunalul o s-o facă.

Tribunalul? Sau Consiliul celor Zece?

Lunardo nu-i răspunde. Începe să-și tragă mănușa, vârându-și degetele înăuntru cu mare grijă și meticulozitate; pielea de căprioară aproape că se confundă cu pielea lui. Așadar, *dottore,* spune el, mica distracție de noaptea trecută a fost pe placul dumneavoastră? Nu țin minte s-o fi încercat pe fata asta. Sunt atât de multe, până la urmă.

Discuția noastră a luat sfârșit, spune Crivano, împingându-și scaunul în spate. O zi bună, domnule. Dumneavoastră și tovarășilor dumneavoastră.

Trebuie să mărturisesc, *dottore,* că eu unul nu aș fi ales-o pe aceasta pentru dumneavoastră. Dar bănuiesc că există o anumită satisfacție în alegerea unei curve foarte ieftine, când știi că îți poți permite ceva mai bun. Atâta timp cât știe și ea acest lucru. Nu-i așa, *dottore*? Cât entuziasm!

Sunteți un câine, sire. E ultima oară când vă mai vorbesc. Spuneți-le stăpânilor dumneavoastră că mă pot găsi aici la Vulturul Alb, dacă mai au alte întrebări. Și, data viitoare când aveți de gând să-mi tăiați calea, purtați-vă mănușile acelea dezgustătoare și vedeți-vă de viață.

Când Crivano se întoarce, privirea lui mătură încet încăperea și strada, absorbind fiecare față pe care o vede: trebuie să fie în stare să-i recunoască și data viitoare. Cei câțiva clienți inocenți își trag scaunele din calea lui, se apleacă deasupra farfuriilor lor mimând dezinteresul.

În timp ce Crivano se îndepărtează, Lunardo ridică vocea. Desigur, pot să înțeleg de ce ați fost atât dornic aseară să plătiți o fată. Cu greu pot să trec pe lângă o mănăstire fără ca puța mea să nu se facă tare ca piatra. Și, oricum, cele mai multe dintre ele sunt practic niște bordeluri. Nu-i așa, *dottore*?

Crivano ezită să-și lase spatele descoperit, dar se îndoiește că omul îl va ataca. Dacă zbirii ar fi fost pregătiți să-i facă ceva, atunci n-ar fi stat pe gânduri. Vor ceva de la el, vor ca el să le dea o informație. Ce anume?

În timp ce traversează salonul, întâlnește privirea lui Anzolo. Mă găsiți la mine în cameră, spune el.

Lunardo se ridică și el de la masă, dar nu se grăbește. *Dottore,* parcă vă pregăteați să ieșiți? strigă el.

Așa plănuiam, spune Crivano. Dar m-am răzgândit.

E pe coridor, urcă scările, intră în cameră, zăvorăște ușa. Se plimbă încolo și încoace prin spațiul liber dintre pat și perete – ținându-și capul în mâini, nefiind în stare să se gândească la nimic –, până când se aude ciocănitul lui Anzolo. Îmi pare rău, *dottore,* spune Anzolo în timp ce pătrunde în grabă înăuntru. Am încercat să vă previn.

M-ați prevenit. Vă mulțumesc. Și sper că interacțiunea cu acești bandiți să nu abată asupra dumneavoastră o mare nenorocire.

Anzolo se strâmbă, își flutură nervos mâna. *Dottore,* toți hangiii sunt niște proscriși, spune el. Trebuie să fim. E plăcerea mea să mă opun zbirilor. Îi urăsc! Toată lumea din Rialto îi urăște. Dar oamenii săraci și disperați le vând uneori ochii și urechile. Când mai ieșiți, să presupuneți că sunteți ținut pretutindeni sub observație.

Crivano începe din nou să se plimbe încolo și încoace. Nu am greșit cu nimic, spune el. Credeți-mă!

Nu contează, *dottore.*

Trebuie să ies, mormăie Crivano, mai mult pentru sine decât pentru Anzolo. Am niște comisioane de rezolvat. Dar cum? Cum să am libertate de mișcare prin oraș?

Anzolo se lasă de pe un picior pe altul, se întoarce cu umerii către ușă: își arată simpatia, dar abia așteaptă să plece. Crivano nu-l poate învinui. Voi trimite vorbă lui Rigi, spune Anzolo. Portarul casei Contarini din San Samuele. Dacă îmi aduc bine aminte, îl cunoașteți pe senatorul Giacomo Contarini? Foarte bine. Asta vă va fi de ajutor. Rigi vă va strânge lucrurile și vă va oferi un adăpost până când această chestiune se va rezolva. Veți fi mai în siguranță acolo decât aici în Rialto, *dottore.* Mult mai în siguranță.

Crivano dă din cap. Da, spune el. Ar fi o alegere înțeleaptă. Dar să nu trimiteți după el decât după ce voi pleca din nou de la han. Aș vrea să împart atenția zbirilor între mine și lucrurile mele.

Cum doriți, *dottore.* Odată ce veți pleca, vă vor scotoci prin cameră, nu încape îndoială. Nu îi voi putea împiedica s-o facă. Voi încerca să previn distrugerea sau furtul lucrurilor aflate în posesia dumneavoastră, dar cred că tot ce voi putea face este să țin evidența celor pierdute.

Crivano se duce la fereastră, trage perdeaua ca să privească în jos spre strada Dogarilor. Mulțimile se plimbă în voie de la o prăvălie la alta. E Sabatul evreilor: nu se zărește nicio pălărie roșie sau vreun turban galben. O figură îmbrăcată în pelerină pândește de pe partea cealaltă a străzii; pare tânăr și voinic, dar în același timp și prost și ineficace. Crivano lasă perdeaua să cadă.

Credeți că fata le-a spus ceva despre mine? spune el.

Pentru o vreme, Anzolo nu zice nimic. Am vorbit cu ea în dimineața asta, spune el. I-am dat o masă. Era în toane bune și a spus că ați fost generos. Dacă le va spune ceva, cred că va aștepta până când va fi sigură că ceea ce le spune nu va mai conta deloc. *Dottore,* nimeni nu urăște un zbir mai mult decât o curvă. Iar ea e o fată bună.

Îmi pare rău că am adus-o aici, Anzolo.

Spuneți-i asta preotului, *dottore,* nu mie. Dacă aș interzice accesul acestor femei în camerele mele, afacerea mea s-ar ruina. Așa că nu arunc cu pietre. Ar trebui să plec, *dottore.* Probabil că sunt așteptat.

Crivano zăvorăște ușa în urma lui Anzolo, ascultă până când pașii i se sting pe coridor. Vocile în surdină de la parter sunt înghițite curând de clopotele bisericilor; e mai târziu decât ar fi crezut.

E posibil ca zbirii pe care i-a văzut lângă Minerva să nu-l fi urmărit nici pe el, nici pe Narkis, ci pe Ciotti? Până la urmă, Ciotti e cel care vinde cărțile Nolanului; e mai mult ca sigur că a atras suspiciunea Inchiziției. Dar e imposibil ca totul să aibă legătură doar cu Nolanul. Conspirația lui Crivano cu făuritorii

de oglinzi și erezia lui Nolan au legătură una cu alta doar din pură întâmplare: participarea lui la prelegerea călugărului, asociată cu nefericita alegere a subiectului. Oare ce impuls demoniac l-a îmboldit pe Tristão să-l sugereze?

Zbirul acela deștept de jos din salon părea foarte interesat de oglinda realizată de Serena și Verzelin. A vrut să-i fie descrisă. De ce? E posibil să fi dedus scopul pentru care a fost făcută? Poate că până la urmă e vorba de erezie – sau barem despre cunoașterea secretă. Încă o dispută între papă și Republică: Consiliul celor Zece încearcă să țină cont de numărul magilor din oraș ca să preîntâmpine amestecul Inchiziției în treburile orașului. Poate că nimeni nu suspectează încă fuga de peste câteva zile a sticlarilor.

Obizzo încă nu le cunoaște planurile. Cum să-i dea de știre, fără să-l dea de gol în fața zbirilor?

Crivano deschide cufărul și scoate câteva obiecte: o pană, două călimări cu cerneală, o foaie de hârtie. Se așază și se holbează îndelung la foaia albă. Apoi se ridică și începe din nou să se plimbe prin cameră.

Razele soarelui se deplasează încet de-a lungul podelei. Crivano trage perdelele, lăsând camera să fie inundată de lumină și se întoarce la cufăr. Scoate de pe fundul fals înștiințările și grila de lemn, și le îndeasă în pieptar și le înlocuiește cu cărțile lui esoterice. E sigur că zbirii le vor descoperi; e mai bine să creadă că au descoperit ceva. Șopârla care-și lasă în urmă coada.

Crivano își scoate pistolul cu arc din toc și îl ridică în lumină. Ar fi fost bine dacă în zilele astea l-ar fi luat cu el la Lido ca să tragă câteva focuri; chiar avea de gând. Acum nu poate decât să-și dea cu presupusul.

Trage cocoșul – degetul mare se opintește zdravăn să tragă arcul – până când se blochează, apoi atașează o bucată nouă de cremene în sistemul de fixare. Apasă trăgaciul: o jerbă de scântei și un pocnet puternic care-l face să clipească. Mirosul ascuțit îi gâdilă nasul.

Crivano șterge mecanismul, curăță țeava, curăță ventilul de aer cu un ac, după care suflă în el. Apoi presară grăunțe de praf de pușcă în amorsă, îl închide, apoi mai toarnă și în țeavă. Nu știe sigur care e cantitatea potrivită. Mai bine să greșească punând mai mult. Taie o bucată de căptușeală, pune o bilă grea de plumb în ea, o împinge înăuntrul țevii cu vergeaua. Apoi își slăbește cureaua și fixează pistolul, aliniindu-i mânerul cu o deschizătură tăiată în robă, ca să-i fie la îndemână. Soarele după-amiezii îi proiectează silueta pe podea; se uită cu atenție să vadă dacă nu cumva protuberanța îl dă de gol, până când e mulțumit de rezultat.

Se așază din nou. Ia foaia de hârtie și o rupe cu precizie, folosindu-se de marginea mesei, apoi o rupe din nou până când e suficient de mică. Își înmoaie penița în prima călimară – cerneala e incoloră ca apa – și începe să scrie. Suflă peste pagină până când lichidul se evaporă, apoi își curăță penița, deschide a doua călimară și scrie din nou, de data asta cu o cerneală de un negru intens. Un mesaj scurt; câteva instrucțiuni simple. Litere minuscule în rânduri drepte.

Înfășoară hârtia până obține un cilindru strâns, îl leagă cu o bucățică de tifon din cutia cu medicamente. Apoi se apropie de fereastră – mergând de-a bușilea pe pat, ținându-și capul în jos, astfel încât să nu fie văzut din stradă –, și prinde hârtia într-un pliu al perdelei, pe partea din dos a materialului, acolo unde se atinge cu peretele.

Acum, poate, e pregătit.

În drum spre ieșire, lasă cheia în încuietoarea cufărului și în cea a cutiei cu medicamente. Sunt încuietori bune, scumpe, ar fi păcat să fie sparte.

55.

Lumea de-afară îl întâmpină pe Crivano cu claritatea înfiorătoare a unui coșmar. Soarele coboară pe firmament; o lună subțire ca o pojghiță întârzie la orizont. Printre clădiri se furișează vântul tăios izbucnind uneori

În rafale, și nori delicați și schimbători se grăbesc spre est asemenea unor îngeri răzbunători. Spațiul ultramarin pe care-l traversează ar putea prevesti orice fel de vreme. Tot ce există sub el pare trecător, provizoriu, blestemat. Fiecare față pe lângă care trece pare văzută printr-o lentilă, atât de acută e senzația de sfredelire; textura fiecărei suprafețe care i se arată e atât de ascuțită, încât pare să-i zgârie pielea. Au trecut mulți ani de când teroarea l-a făcut ultima oară atât de lucid. Ceea ce-l deranjează cel mai tare e cât de puțină atenție îi acordă inofensivii locuitori ai orașului: îi blochează calea ca niște somnambuli. Printre ei, el este lipsit de substanță, o miasmă.

Cu toate astea, dușmanii lui îl găsesc cu ușurință. Câteodată sunt zbirii, insolenți în pelerinele lor identice. Câteodată e o privire care întârzie asupra lui – a unui cerșetor, a unui sacagiu, a unei prostituate – și care se retrage când îi răspunde. Câteodată simte pur și simplu că e urmărit cu privirea sau are senzația că o stradă e neobișnuit de tăcută. E oare posibil ca această supraveghere să fi început încă de când a ajuns aici? Abia acum e în stare să o perceapă?

Pășește cu hotărâre, vârful bastonului său sună pe caldarâm și bufnește surd pe pământ, dar de fapt nu are alt scop decât să-i frustreze pe zbiri și să le descopere tacticile. Cizmele lui disecă Rialto-ul, parcurg fiecare stradă de cel puțin două ori, intră în prăvălii și biserici, cotesc atât de repede spre altă stradă într-o manieră atât de capricioasă încât se surprinde chiar și pe sine. Odată ce a început să intuiască metodele zbirilor – unul îl urmărește de-a lungul unei străzi, apoi dispare doar pentru ca un altul să-i ia locul –, traversează podul cel nou spre Merceria și îi străbate pasajele aglomerate până când aude clopotele care vestesc apropierea sfârșitului zilei. Apoi se îmbarcă pe un *traghetto* și traversează din nou Canal Grande. Acesta e singurul moment de repaus al acestei după-amiezi lungi: își freacă tibiile dureroase sub baldachinul bărcii, în timp ce valuri întâmplătoare încrețesc suprafața apei în modele vagi, iar zbirii îl urmăresc de-a lungul țărmului.

Trebuie să-și fi dat seama până acum că așteaptă lăsarea întunericului. Și aproape că nu greșesc deloc. Momentele fără socoteală ce-l despart de bătaia de clopot care anunță asfințitul

sunt ultima lui șansă de a-l găsi pe Obizzo; e hotărât să nu o irosească.

Pe Rialto se închid obloanele, cărucioarele se hurducăie spre casă, covoarele sunt îndepărtate de pe pervaz. Crivano se oprește în prăvălia unui cuțitar, bea un pahar de vin într-un local. Așteaptă ca lumina să devină aurie. Acum îl urmăresc mai îndeaproape: aproape de fiecare dată, sunt bărbați cu pelerine. Până la urmă își vor pierde răbdarea – convinși că au ratat gestul crucial sau că el încă nu l-a făcut – și-l vor lua pe sus. Nu are nicio minciună bună pe care să le-o servească dacă va fi torturat, nu are timp să inventeze una și să o repete. Dacă-l vor aresta, va spune ceea ce știe.

Acolo: o lucire pe clopotnița de la Frari. Iese grăbit în stradă, mergând în zigzag spre marea intersecție din piața San Aponal. Aruncă o privire în urmă și vede două pelerine, urmărindu-l îndeaproape.

În campo se amestecă în mulțimea care se învârte de colo-colo, ținându-și respirația până când îi zărește: făclierii, strânși, cu tot cu lanternele lor pe scările bisericii, râzând și încăierându-se în jocuri dure de plebei în timp ce așteaptă căderea întunericului. Crivano le face un semn cu mâna. Hei, criminalilor! strigă el, frecându-și palmele. Cine vrea să câștige niște arginți înainte de apusul soarelui?

Băieții se agită. Crivano se lasă pe vine, își deschide portmoneul și scoate un ducat strălucitor. Ochii lor privesc moneda în același timp, fără să clipească, aliniați ca niște ace de busolă. Moneda asta înseamnă mai mult decât ar putea câștiga într-o săptămână tatăl oricăruia dintre ei – asta în cazul în care vreunul dintre ei are tată. Cel mai tânăr nici măcar nu știe ce i se arată; un alt băiat îi explică succint, șoptindu-i în urechea lui mică.

Deci, spune Crivano, mucoșilor, care dintre voi cunoaște casa Contarini din San Samuele?

Urmează un cor gălăgios de cuvinte afirmative.

Ușurel, picilor! spune Crivano și dă moneda unui băiat înalt cu buză de iepure. Am arginți pentru fiecare dintre voi. Tu, prăpăditule, ca să primești o monedă de la mine, va trebui să-i transmiți un mesaj lui Rigi, portarul casei Contarini. Și acum… cine cunoaște casa Morosini din San Luca?

Crivano mai scoate un ducat, având ca efect noi scheunături agitate, și mai multe degete pregătite să apuce. Băiatul cu buză de iepure e pe jumătate întors cu spatele, pe jumătate ghemuit, gata de fugă; vocea lui șuierătoare, gâgâită, se face auzită prin larmă. Care este mesajul, *dottore*? întreabă el.

Ai răbdare, puiule: ți-l voi spune imediat. Tu, de colo! Poftim o monedă. Sarcina ta este să-l găsești pe Hugo, portarul

casei Morosini.

Au trecut patru ore în care Crivano și-a tot repetat în minte aceste instrucțiuni, memorându-le ca pe niște incantații, ca pe un descântec magic – ceea ce ar putea foarte bine să fie. Trimite un al treilea băiat la Ciotti, la Minerva, un al patrulea la călugărița-portar de la Santa Catarina, un al cincilea la micul local de lângă Santa Giustina unde a vorbit, beat fiind, despre Lepanto. Are mai mulți ducați în buzunar decât făclieri în jurul său. Mai trimite pe unul dintre ei la farmacistul care i-a vândut măselarița, un altul să-l găsească pe gondolierul care l-a dus ultima oară în Murano și încă unul la proprietarul atelierului de sticlărie de pe noul pod Rialto. A trasat în mintea lui o hartă a orașului: nu așa cum este în realitate, ci așa cum i s-a arătat în aceste ultime săptămâni; o hartă formată dintr-o constelație a deplasărilor și amintirilor lui, în concordanță cu marmura și cărămizile tangibile, dar cufundată sub suprafețele vizibile. Acum, fiecare indicație direcționează un ștrengar de condiție umilă pe aceste artere imaginare.

Comisionul cel mai important i-l încredințează unui băiat ceva mai tăcut decât ceilalți, care rămâne relaxat atunci când îi întâlnește privirea, care ascultă și gândește. Nu e nici cel mai tânăr, nici cel mai mare dintre ei. Nu va rămâne făclier pentru mult timp. Tu, spune Crivano, punând ducatul în palma băiatului, te vei duce la Anzolo, la Vulturul Alb. Știi unde e?

În curând, fiecare făclier are o monedă. Crivano se ridică din poziția ghemuit ca să arunce o privire peste capetele lor; cei doi zbiri cu pelerine îl urmăresc din mulțime, de la douăzeci de pași distanță. Crivano le face semn băieților să se apropie, apoi le șoptește ceva. Le încredințează tuturor același mesaj: *Uită-te în spatele perdelei.*

La ce perdea vă referiți, *dottore*?

Oamenii pe care-i căutați vor ști despre ce perdea este vorba. Sau nu vor ști. Nu contează.

Ce să le zicem, din partea cui e mesajul?

Spuneți-le doar ceea ce știți: că ați fost trimiși de un *dottore* cu părul deschis la culoare și barbișon. Atâta e suficient. Și fiți agili și deștepți, copii, pentru că s-ar putea ca zbirii să vă pună bețe în roate. Când vă spun eu, porniți cu toții în același timp! Gata?

O bătaie puternică din palme îi face să țâșnească asemenea unor câini dezlegați. Zbirii au anticipat stratagema lui Crivano, dar nu știu cum să reacționeze; încearcă, fără mare convingere, să pună mâna pe băieții care trec cel mai aproape de ei, apoi se întorc cu expresii furioase spre Crivano. Acesta cercetează mulțimea – mai sunt patru zbiri dispersați la marginile pieței, câțiva dintre ei se lansează în urmărirea micilor mesageri –,

apoi o ia la dreapta, ocolind clopotnița și trecând de absidă, grăbindu-se să ajungă înapoi în piața San Silvestro. *Dottore*! îl strigă o voce. O ignoră.

Soarele e pe punctul să apună. Clopotele sună la Frari spre vest și la San Marco spre sud; apoi sunetul se propagă la San Polo, la San Aponal și la San Silvestro, asemenea unor valuri pe suprafața apei. Crivano face din nou cale întoarsă, fără nicio intenție sau direcție. Trece pe lângă zbirul cu fața mutilată care îl urmărea cu un moment în urmă. În spațiul dintre prăvălii, îl zărește pe unul dintre făclieri furișându-se prin mulțime; nu mai reușește să-și aducă aminte unde l-a trimis. Se simte foarte obosit. Vrea să se întoarcă la Vulturul Alb, dar nu poate. Nu încă.

Pe măsură ce se întunecă, mulțimea se rărește; Crivano se teme că în curând pe străzi nu vor mai rămâne decât el și zbirii. Începe să caute cele mai scurte și mai înguste pasaje, unde îi poate scăpa din vedere pe urmăritori. Odată ce va suna și al doilea clopot, se gândește el, mă voi întoarce la locantă și voi dormi. Dar până atunci, nu.

Pe când navighează pe un traseu șerpuitor, privind în urmă, un braț puternic se furișează din deschizătura unei uși și-l apucă de cot. Se smulge, se luptă să-și ridice bastonul, apoi observă turbanul și caftanul. Oprește-te, spune Narkis. Vino pe-aici. Repede.

Pe dreapta, lasă în urmă niște scări alunecoase, năpădite de alge. Crivano a trecut pe lângă ele de cel puțin cinci ori astăzi. Nu le-a remarcat decât spre seară și chiar și atunci, le-a confundat cu o ecluză străveche care se deschidea cândva spre un canal care a fost umplut demult cu noroi și aluviuni. Acum, în timp ce se luptă să-și recapete echilibrul printre smuciturile nerăbdătoare ale lui Narkis, observă că e intrarea într-un *sottoportego,* care duce spre o curte mică cu ziduri înalte. În lumina puternică din timpul zilei, acest pasaj ar fi obscur; seara e neagră ca tăciunele aproape dintr-un capăt în altul. Pe treapta cea mai de jos, o creatură de dimensiuni mici a lăsat o grămăjoară de fecale, acoperită acum de muște negre, strălucitoare; se împrăștie când Narkis și Crivano trec pe lângă ele, țâșnind direct în sus, încetinind în timp ce se ridică, risipindu-se în toate direcțiile asemenea scânteilor ce sar dintr-un foc.

Narkis șoptește ceva în timp ce îl îndeamnă pe Crivano să se grăbească, vorbind turcește cu vechea sa eleganță și talent. Ai fost descoperit, Tarjuman *effendi,* spune el.

Răspunsul bolborosit al lui Crivano e rostit în limba locală; mintea lui agitată nu găsește cuvintele turcești. Știu asta, naiba

să te ia, spune el. Zbirii sunt pe urmele mele de azi-dimineață. Abia acum am reușit să-i trimit vorbă lui Obizzo.

Obizzo?

Făuritorul de oglinzi.

Narkis se oprește, ca și cum s-ar fi transformat în piatră. Apoi îi pune lui Crivano o mână în piept. Chestiunea aceea cu biserica și făclierii? spune el. Pentru asta ai pus-o la cale? Așa ți-ai trimis mesajul? Ești nebun? Dacă oamenii de ordine îi vor intercepta?

Crivano închide ochii, inspiră adânc – aducându-și aminte de viața de dinainte: priveliștea cu palatul sultanului, văzut din Galata, ieniceri care râd în jurul unui foc de tabără, textura unui caftan de mătase pe piele, un cântec de leagăn pe care i l-a cântat odată o femeie albaneză – și când vorbește din nou, vechea limbă îi revine în memorie. Mă iei de prost? spune el. Am avut grijă. Băieții nu știu nimic. Unul dintre ei îl va face să acționeze pe adevăratul mesager.

Pe cine?

Pe hangiul meu.

Acest om e de încredere? Ești sigur? De unde știi?

Bineînțeles că sunt sigur, spune Crivano, dar acum nu mai e atât de sigur de ce spune. E posibil ca spectacolul de azi-dimineață al lui Anzolo să fi fost spre avantajul său și nu al lui Lunardo? Dar e imposibil: un hangiu care a cooperat cu zbirii n-ar putea să rămână pentru mult timp în afaceri. Sau?

Am lăsat un bilețel la mine în cameră, continuă Crivano, într-un loc în care nu poate fi descoperit. Bilețelul îl informează pe hangiu cum să-l găsească pe Obizzo.

Cum?

Obizzo e un gondolier din Rialto. Are cicatrici pe brațe de la furnale. Gondolierii se cunosc toți între ei. Îi poți găsi întotdeauna, dacă aceștia vor să fie găsiți.

Ce mesaj ai trimis?

Mesajul pe care ai vrut să-l trimit, Narkis. Peste două zile, urmează să vâslească în lagună, la vest de San Giacomo en Palude sub protecția întunericului și acolo să caute un *trabacolo* ancorat, având două lanterne roșii. Asta e tot.

Crivano abia reușește să distingă forma capului lui Narkis pe fundalul luminii albastre din curte; rămâne mult timp nemișcat. Din spatele lor se aud niște voci gălăgioase, estompate de ziduri, dar pe scări nu se aud zgomot de pași, nu încă. Să mergem, spune Narkis, și-și continuă drumul.

Cizma lui Crivano calcă într-o băltoacă; mirosul mării se ridică odată cu pleoscăitul. Te-ai descurcat bine, spune Narkis. S-ar putea ca proiectul nostru să nu se fi dus cu totul de râpă.

Nu știu cum de m-au descoperit zbirii. Vor să mă facă să cred că are legătură cu un eretic care a fost arestat, dar eu nu cred asta.

E făuritorul de oglinzi, spune Narkis. Cel pe care l-ai ucis.

Verzelin?

I-au găsit rămășițele. Au fost aruncate la mal ieri-dimineață pe Lido. Apele trebuie să-l fi purtat destul de departe. Pescărușii s-au strâns deasupra locului în care a ajuns cadavrul. Carnea a fost răvășită destul de urât de diverse creaturi, dar oamenii de ordine au știut cine fusese în timpul vieții datorită unui inel pe care-l purta: un inel de sticlă, împodobit cu o perlă neagră falsă. Cred că ar fi trebuit să i-l scoți.

Crivano se oprește. Pielea feței i-a amorțit, ca și cum l-ar fi bătut un vânt înghețat. Își scutură capul. Verzelin nu purta inele; Crivano le-ar fi observat, din moment ce el a fost cel care a legat mâinile mortului. Cu siguranță le-ar fi observat. Ești sigur că acel cadavru e al lui Verzelin?

Nu pot decât să repet ceea ce am auzit. Breasla făuritorilor de oglinzi a declarat că mortul este nimeni altul decât cel pe care l-ai omorât. Opinia majorității este că a fost atât de disperat din cauza bolii, încât s-a aruncat în apă. Cu toate că unii se îndoiesc că în condiția lui ar fi fost în stare să facă anumite noduri. De asemenea, din Murano nu lipsește nicio ambarcațiune. Acest lucru e greu de explicat.

O să mă acuze.

E foarte posibil să o facă, da. Suspectează o conspirație mai mare.

Ce-ar trebui să fac?

Ar trebui să te ții la distanță de sticlarul și de făuritorul de oglinzi pe care i-ai recrutat, până când aceștia vor ajunge teferi în afara orașului. Ar trebui să eviți momentul arestării până când aceștia pleacă. Dacă oamenii de ordine o să te aresteze, te vor tortura, iar tu vei mărturisi. Toată lumea o face.

Dar *ce*…

Dintr-odată, vocea lui Crivano sună aspru în spațiul îngust: vocea unui străin. Mâinile lui se strâng ca niște gheare pe pliurile caftanului purtat de Narkis.

… ar trebui *să fac*?

Pentru o clipă, Narkis rămâne nemișcat. Apoi oftează. Nu știu, Tarjuman *effendi,* spune el. Și eu sunt urmărit. Oamenii de ordine au venit în după-amiaza asta la *fondaco.* Am sărit pe fereastră și am evadat sărind de pe un acoperiș pe altul.

Crivano își slăbește strânsoare. Zbirii i-au văzut pe amândoi la atelierul lui Ciotti; e normal să-l urmărească și pe Narkis.

Atunci totul e pierdut? spune el. Cine se va ocupa de plecarea meșteșugarilor? Noi doi nu mai putem să facem nimic.

Tarjuman *effendi,* fii sigur că aceste lucruri vor fi duse la bun sfârșit de alții!

Tonul criptic al lui Narkis nu e pe placul lui Crivano; adaugă panicii reținute cu greu o nouă sursă de neliniște. Dacă-i așa, spune el, poate că acum ar trebui să reflectăm asupra propriei noastre salvări. Ce-ar fi să pornim spre uscat chiar în seara asta? Am câștiga astfel câteva zile ca să ajungem direct la vasul din Triest, iar de-acolo am putea merge împreună cu ei la Spalato.

S-ar putea ca până la urmă grupul nostru să nu mai meargă la Spalato, Tarjuman *effendi.*

Sau, spune Crivano, am putea să riscăm o întâlnire cu uscocii și să navigăm direct spre Constantinopole.

Nu vor merge nici la Constantinopole.

Dinții lui Crivano încep să clănțăne: i s-a făcut dintr-odată frig. E atâta umezeală: se simte ca și cum ar fi fost înghițit de o balenă. Despre ce vorbești? spune el.

Narkis nu-i răspunde. Se îndreaptă din nou spre curte. Crivano îl urmează cu pași împleticiți. În deschidere, zărește o mică fântână sculptată și țigle sparte pe pavaj. Vechiul meu prieten, întreabă Crivano din nou, ce vrei să spui?

Am primit asistență și de la alte părți interesate de înlesnirea evadării celor doi meșteșugari, spune Narkis. Acele părți au făcut sugestii care ar putea să modifice anumite aspecte ale planului nostru.

Cine? Ce părți?

Mă refer la anumite elemente ale Imperiului Mogul.

Crivano se oprește din nou. Narkis merge înainte câțiva pași, apoi încetinește și se întoarce spre el. Cu o anumită sfială, din câte pare. Tarjuman *effendi,* spune el. Hai să mergem!

Ce-ai spus, pentru numele lui Dumnezeu?

Mogulii. În ultimul timp, i-au provocat pe dușmanii noștri safevizi de-a lungul graniței lor estice și au reușit să cucerească Gujaratul și Bengalul. Se pare…

Să înțeleg că nu vrei să-i duci pe meșteșugari la Constantinopole, ci în cealaltă parte a lumii, în Hindustan? spune Crivano. Să-i lași printre sălbatici, unde nimeni nu le vorbește sau înțelege limba? Asta vrei să spui, Narkis? Pentru că, dacă e adevărat, înseamnă că ești nebun.

Vorbește mai încet, Tarjuman *effendi.* Te rog.

Vocea lui Crivano e infuzată de vinișoare fierbinți de isterie; tremură și se frânge ca vocea unui băiețel cu puf pe obraz, dar nu-și pune stavilă cuvintelor. În numele Profetului, spune el, cum ar putea mogulii să ne ajute? Sunt separați de lumea

vestică de o distanță mai mare decât întinderea propriului nostru imperiu și a încă unui imperiu pe deasupra. Între ei și noi se întinde nu numai un continent, dar și un război sângeros care nu se mai termină. Ce pot face ei pentru noi?

Au convenit să ne escorteze de-a lungul teritoriilor tătărești și turcmene, dincolo de Marea Caspică, în amonte pe Amudaria, până la Kabul. Nu vom atinge deloc teritoriile controlate de safevizi.

Ah! exclamă Crivano aproape țipând. Splendid! Mă întreb totuși dacă te-ai gândit cum ar putea să ne ajute împăratul Japoniei? Iată o resursă pe care nu am exploatat-o! Și bineînțeles că n-ar trebui să ignorăm nici Lumea Nouă. Poate că am reușit să-i legăm pe meșteșugarii noștri de un stol de papagali ca să zburăm astfel cu ei în loc sigur! O, sigur, e ceva nebunesc. Dar oare chiar așa să fie?

Narkis face un pas în față și îl plesnește. Crivano se dă în spate, apoi își ridică bastonul; acesta se lovește de plafonul jos și îi scapă din mână. Tremurând, cu ochii ieșiți din orbite, cu respirația întretăiată, se sprijină de zidul vâscos. După un timp, simte cum mâna blândă a lui Narkis îl atinge pe cap. Calmează-te, Tarjuman *effendi,* spune el. Îmi pare foarte rău pentru asta. Nu voiam să se întâmple astfel.

Crivano înfulecă aerul, sughite, își ridică bastonul de pe jos. Se îndreaptă amândoi spre curte. Ce reacție crezi că vor avea meșteșugarii? spune Crivano după ce își recapătă suflarea.

Vor fi supărați. E inevitabil. Dar acest lucru nu poate fi evitat. Până la urmă, ei oricum sunt convinși deja că vor ajunge la Amsterdam. Crezi că Lahore va însemna o dezamăgire mai mare pentru ei decât Constantinopole?

Presupun că da. Ce vei face? Îi vei închide într-o cușcă asemenea unor animale destinate unei menajerii?

Dacă va fi nevoie, da.

Pe măsură ce se apropie de capătul *sottoportego*-ului, trăsăturile lui Narkis încep să iasă treptat la lumină: mai întâi ochii, reflectând lumina albastră din curte, urmați de fața palidă, materialul caftanului. O panglică neagră coboară de la marginea turbanului, pe lângă obraz, până pe umăr. Crivano o observă confuz; nu l-a mai văzut pe Narkis putând o asemenea podoabă.

Nu mă voi duce în Lahore, Narkis, spune Crivano. N-o voi face.

Da. Mă așteptam să n-o faci.

Atunci ce-ar trebui să fac?

Izolează-te pentru câteva zile! Odată ce meșteșugarii vor fi scăpat, ieși la lumină și cooperează cu oamenii legii. Se vor arăta indulgenți; poți să le spui multe lucruri pe care le vor

considera valoroase. Poți să trăiești aici în continuare. Ai un loc în care să mergi acum? Un loc sigur?

Cred că da. Casa Contarini.

Da. Senatorul o să te protejeze. Și Morosini la fel. Acești oameni sunt puternici și-n opoziție cu facțiunea care conduce acum Consiliul celor Zece. Vei supraviețui.

Aș putea să mă întorc la Constantinopole?

Narkis rămâne multă vreme tăcut. Ar fi dificil, spune el.

Intră în curte, ocolind molozul ca să se sprijine de fântână. Baza ei hexagonală poartă emblema unei familii străvechi, aruncată în dizgrație sau devastată de capriciul istoriei. Crivano nu prea îi dă atenție. Deasupra capetelor lor strălucește arămiul Marte, alături de alte câteva stele, estompate de luna cernită, în creștere. Nori denși, împrăștiați, traversează cerul. Au culoarea ardeziei pe fundalul albastru întunecat.

Ce suntem noi, Narkis? întreabă Crivano. Pe cine am trădat și pentru cine? Agenții cui suntem noi?

Narkis își ține bărbia în piept; împinge încolo și încoace cu vârful cizmei o bucată de țiglă. Suntem agenții primei consoarte a sultanului, spune el. Și agenți ai împăratului mogulilor. Suntem agenții nimănui. Suntem propriii noștri agenți. Și, din moment ce amândoi suntem cărturari, cred că suntem agenții adevărului. Cred asta cu tărie, Tarjuman *effendi.*

Acum, Crivano își dă seama că panglica întunecată care coboară pe fața lui Narkis e o șuviță de sânge, cursă dintr-o rană de pe frunte, la câțiva centimetri de tâmplă. Se vede clar acum în lumina lunii, pe fundalul caftanului din mătase galbenă; îi pătează umărul, apoi dispare la subraț.

Când eram tânăr, spune Narkis, marele vizir m-a ales din garda sultanului să mă alătur expediției ce urma să ajungă la curtea lui Akbar, împăratul mogul, care pe vremea aceea era încă destul de tânăr. Călătoria a fost dificilă. Mulți dintre noi au murit din cauza bolilor și a frigului, din cauza haitelor de lupi, a safavizilor și cazacilor. Unii au căzut în râpe. Alții au fost loviți de fulger. Un om a fost devorat de un tigru: o priveliște îngrozitoare, glorioasă într-un fel, pe care n-o voi uita niciodată. Când într-un final ne-am prezentat în fața împăratului la Delhi, eram complet epuizați. Ne-a întâmpinat cu milă și uimire. Un om remarcabil! Complet analfabet, dar cu o memorie infailibilă. Având o dietă moderată. Supraviețuia doar cu fructe și foarte puțină carne. Extrem de curios. Capabil de o extraordinară simpatie. Un musulman care se arată prietenos față de creștini și hinduși și față de religiile mai puțin cunoscute. Suspectează, la fel ca și noi, că diferitele credințe

au ca bază comună un adevăr unic, și se dedică pe sine, alături de vastele resurse ale imperiului său pentru descoperirea acestui adevăr. Absolut remarcabil. Am stat la curtea lui timp de mai mulți ani.

Ai devenit agentul lui.

Am devenit un agent al adevărului. Așa cum am spus.

Crivano se uită la zidurile care mărginesc curtea. În unele dintre ferestre zărește lumina slabă a sfeșnicelor. Ce intenții are împăratul tău cu meșteșugarii noștri? spune el.

E interesat de oglinzi. Are o colecție considerabilă. Cele pe care mi le-a arătat sunt destul de vechi, și inferioare celor realizate acum la Murano. M-a încredințat că visează să construiască un palat de oglinzi, unde toată lumea să fie văzută mereu, unde toată lumea să se vadă mereu pe sine. Unde totul să fie mereu clar. Marea minte neștiutoare de carte a împăratului este în sine asemenea unei oglinzi, Tarjuman *effendi*. Suprafața ei poate să capteze orice, dar cu toate astea rămâne neîntinată de erori și falsitate. Cred despre el că este suveranul perfect. Cel Călăuzit, pe care-l profețește *hadith*-ul[64].

Multă vreme, niciunul dintre ei nu zice nimic. Apoi, din stradă se aud și mai multe strigăte estompate și în *sottoportego* pătrunde lumina unei lanterne. Crivano devine încordat, dar Narkis nu reacționează. După o clipă, lumina trece mai departe și vocile amuțesc.

În curând se vor întoarce, spune Narkis. Cu și mai mulți oameni. Știu că am intrat aici.

Mai există și o altă ieșire?

Există. Un moment, te rog.

Fața lui Narkis e desfigurată de oboseală, de supărare. Crivano nu știe câți ani are; în momentul ăsta, pare foarte bătrân. Dar tu? spune Crivano. Tu unde o să te duci?

În clădiri părăsite, spune Narkis. Cum nu vorbesc bine limba localnicilor, o să fie greu pentru mine să-mi aranjez plecarea din oraș. Poate că o să m-ascund printre greci ca să fug în Dalmația pe unul dintre vasele lor.

Ce-ai pățit la cap, Narkis?

Narkis ridică privirea, își atinge fața, își privește degetele. Asta? spune el. Nu e nimic. Un grup de băieți care au aruncat cu pietre. Cred că au încercat să-mi zboare turbanul. Se întâmplă destul de des. Nu cred că voiau să-mi facă rău cu adevărat.

Crivano se uită la el cu un amestec de mâhnire și repulsie. În țările musulmane abundă acum o fervoare milenară, se sărbătoresc o mie de ani de la Hegira[65], dar nu i-a trecut niciodată prin minte că Narkis ar putea fi susceptibil la așa

ceva. Își aduce aminte de ce i-a spus la un moment dat Tristão despre Nolan, despre felul în care a cutreierat curțile creștinătății în căutarea unui rege-filosof pe care să-l instruiască. Cum se explică apariția unor astfel de nebuni creduli?

Și își mai aduce aminte de ceva. Oare Tristão nu e în pericol? spune el.

Cine?

Dottore de Nis. Cât de multe știe despre complotul nostru?

Ochii lui Narkis se îngustează în întuneric. Pe frunte îi apare umbra unei cute. Nu știu pe nimeni cu numele acesta, spune el.

Ba sigur că știi. Alchimistul portughez. Convertitul. Când ne-am întâlnit la Ravenna, m-ai instruit anume să-l găsesc. Mi-ai spus că preocupările sale ar putea să servească drept paravan pentru conspirația noastră. Asemenea șopârlei care-și pierde coada, asta ai spus. Trebuie să-ți aduci aminte.

Narkis dă din cap neîncrezător. Da, spune el. Presupun că da. Prima consoartă a fost cea care mi-a furnizat numele, prin intermediul domnișoarei lui de onoare. Însă trebuie să recunosc că amintirea e vagă. De atunci, atenția mea a fost acaparată de alte chestiuni.

Dar trebuie să-l știi, insistă Crivano. El a fost cel care a pus la cale întâlnirea noastră de la librărie. El m-a prezentat lui Ciotti. El a fost cel care te-a recomandat ca traducător. Când am plecat de la Minerva, am văzut zbirii care ne urmăreau, așa că m-am gândit că mai mult ca sigur…

Vocea lui Crivano piere. Cuta de pe fruntea lui Narkis se adâncește, pielea i se întinde și rana începe din nou să-i sângereze, însă acum atenția lui e trează. Am fost chemat chiar de către librar, spune el. Nu l-am întâlnit niciodată pe omul despre care îmi vorbești.

Scârțâitul unei cizme se aude din capătul îndepărtat al *sottoportego*-ului; o lanternă pe jumătate acoperită pâlpâie pe zidul ei alunecos. Crivano aude șoapte morocănoase. Se apropie, spune el.

Narkis s-a mutat în colțul curții aproape înainte ca Crivano să apuce să se întoarcă. Acolo e o bucată groasă de lemn de pin sprijinită de zid; Narkis se urcă pe ea ca să poată apuca o frânghie care se bălăngăne dintr-o fereastră îngustă, apoi se trage înăuntru în timp ce Crivano îi împinge de jos picioarele. Crivano îi dă lui Narkis bastonul și începe să urce, ținându-și suficient de mult timp piciorul pe denticulul crăpat ca să îndepărteze cu celălalt picior lemnul, târându-se prin fereastră în timp ce Narkis îl trage de brațe. Din *sottoportego* se aud strigăte și o lumină care mătură în sus și-n jos zidurile:

probabil că zbirii au auzit zgomotul făcut de bucata de lemn. Crivano trage frânghia după el.

Au ajuns într-o cămară întunecoasă și umedă, plină de coșuri goale și dezmembrate; multe dintre ele sunt putrezite, acoperite de mușchi. Deasupra capetelor lor se aud pași silențioși. Cineva e la etaj, șoptește Crivano.

Narkis dă din mână, semn că nu trebuie să se îngrijoreze, și se îndepărtează de lumina aruncată de lună. Crivano îl apucă de mânecă, ca să-l urmeze. Ajung pe un coridor, care-i duce la o casă a scărilor străveche; pe măsură ce coboară, scările scârțâie amenințător sub greutatea lor. Narkis îl conduce până la o ușă grea, apoi se oprește, ținând o mână pe zăvor. Acum trebuie să fie aproape de stradă; Crivano aude comenzi stridente, cizme grele pe pietrele pavajului.

Dincolo de această ușă, spune Narkis, e o prăvălie. Negustorul și familia lui sunt la etaj; vor coborî curând după ce vor auzi ușa, așa că trebuie să te grăbești.

Nu vii cu mine?

Narkis dă din cap cu o nerăbdare dârză. Traversează prăvălia, apoi deschide ușa ce dă în stradă. Întoarce-te la hanul tău, adună-ți lucrurile și du-te la casa senatorului.

Odată ce trec de acea ușă, unde voi ajunge?

În Campiello del Sale. Știi unde vine asta?

Desigur. Tu unde te duci? Nu poți rămâne aici.

Narkis nu răspunde. Se opintește, trage zăvorul și deschide ușa masivă. Prăvălia e luminată prin obloane de lanterna localului de lângă ea. Pentru o clipă, Crivano zărește fața lui Narkis: turbată de anxietate, ochii luminați de lacrimi. Apoi, Narkis îl împinge în prăvălie, iar în urma lui ușa se trântește.

De sus se aud voci zgomotoase și pași iuți: la început mai slab, apoi, după o pauză, un bocănit puternic. Crivano sare peste tejghea, traversează încăperea, trage zăvorul ușii. Se uită prin deschizătură – în *campiello* nu pare să fie nimeni – și alunecă în stradă. Dar imediat ce picioarele lui ating caldarâmul, dinspre nord își fac apariția doi zbiri, venind tocmai de pe strada pe care plănuia să se ducă; o ia spre stânga și dă colțul înainte să fie văzut. Acești zbiri sunt altfel. Amândoi au arme. Sunt la vânătoare, nu în urmărire.

Curând, ajunge din nou în piața San Aponal – un grup de tineri nobili s-a adunat în fața bisericii, plângându-se că nu sunt suficienți făclieri –, iar de acolo alege drumul de întoarcere la Vulturul Alb, trecând peste podul abatorului. Pe drum, întâlnește doi străjeri ai Ministerului Nopții, bând cupe de vin într-un local care încă nu și-a lăsat obloanele. Nu par să aibă de gând să-și reia rondul prea curând. În seara asta i-au lăsat pe zbiri să le ia locul.

Se așteaptă să întâlnească spadasini cu pelerine la ușa hanului sau în salon, dar nu e nimeni în afară de una dintre servitoarele friuliene, care se retrage vizibil speriată imediat ce-l vede pe Crivano. El nu-i dă nicio atenție, urcă în grabă scările, năvălește în cameră, zăvorăște ușa. Apoi se întoarce să evalueze stricăciunile comise asupra lucrurilor lui.

Lucrurile lui nu mai sunt. Probabil că au fost confiscate de zbiri. Mesajul pe care l-a ascuns în spatele perdelei a dispărut și el. Cine l-a găsit primul?

În drum spre scară, aproape că se lovește de Anzolo. *Dottore*! sâsâie Anzolo și-l împinge înapoi, de-a lungul unui coridor, până în bucătărie, departe de privirile iscoditoare. Au plecat, spune Anzolo. Situația e gravă, *dottore.* Sunt peste tot și sunt înarmați cu toții. Așteptați aici până când se golesc străzile, apoi mergeți de îndată la casa Contarini.

A ajuns băiatul cu mesajul?

Da, *dottore.* A ajuns.

Și gondolierul? L-ați găsit?

L-am găsit. I-am transmis mesajul dumneavoastră. Dați-mi voie să verific strada pentru dumneavoastră. Vă voi spune când să plecați.

Da. Mulțumesc, Anzolo. O… lucrurile mele: cutia și cufărul. Știi cumva unde le-au dus?

Anzolo se oprește în cadrul ușii. Unde le-a dus cine, *dottore*?

Zbirii. Nu au fost confiscate de zbiri?

Expresia lui Anzolo devine confuză. Am crezut că le-ați luat dumneavoastră, spune el. Am crezut că ați dat dispoziție să fie duse la casa Contarini.

Dar abia acum m-am întors după ele. Nu am trimis după ele. Cine le-a luat?

Eu… eu nu eram aici în acel moment. Eram pe Riva del Fabbriche, încercând să dau de gondolier. Agnesina era aici. Agnesina!

Strigă de mai multe ori numele fetei, dar aceasta nu apare. O găsesc într-o cămară, ascunsă în spatele unei stive de cutii: cea care a fugit atunci când a apărut Crivano.

Agnesina! Ce s-a întâmplat? Ce-ai pățit?

Tânără femeie, spune Crivano, unde au dispărut cufărul și cutia mea?

Fata se retrage în colț, făcând un gest complicat cu mâinile. Gestul îi este familiar, dar Crivano nu știe de unde să-l ia. Ochii ei sunt măriți de groază. Crivano simte cum i se ridică părul pe ceafă.

Agnesina! tună Anzolo. Răspunde-i lui *dottore*! Cine i-a luat lucrurile?

Când deschide în sfârșit gura, vocea ei tremură ca și cum ar îngheța de frig. El a fost, spune ea. Chiar el le-a luat.

Degetul șovăielnic e îndreptat spre pieptul lui Crivano.

Agnesina, spune Anzolo, așa ceva e imposibil. Abia cum s-a întors să le ia. Omul care a venit mai devreme: cum arăta? Câți mai erau cu el?

Nu era nimeni cu el, spune ea. Nimeni.

Ești sigură? Cufărul lui *dottore* e mult prea greu pentru a fi ridicat de o singură persoană.

Cum arăta? spune Crivano. Vocea lui pare să vină de undeva din afara lui.

Dumneavoastră, spune ea, izbucnind în plâns. Ca dumneavoastră. Dar în același timp altfel. Și cu altfel de… haine. Haine ca… ale unui doctor… ca în timpul…

Lăsați-o în pace, spune Crivano. Nu contează. Lăsați-o în pace!

Așteaptă pe coridor, ascultând la ușă, în timp ce Anzolo ba o ceartă, ba o consolează pe fată. Inima îi bate în piept ca o creatură separată de el, ca și cum ar fi conștientă de grozăvenii nesuspectate încă de restul trupului. După o vreme, Anzolo apare în ușă, dar evită privirea lui Crivano. Ar trebui să vă grăbiți, spune el. Voi verifica strada.

Ce gest a făcut fata?

Nu vă bateți capul, *dottore.* E foarte surescitată din cauza zbirilor. Voi vorbi cu ea după ce se va liniști și vom vedea ce se poate face pentru lucrurile dumneavoastră.

Anzolo, spune Crivano. Ce gest a făcut?

N-a fost nimic. Așa cum v-am spus. Ceva ce fac țăranii superstițioși.

De ce? De ce fac acest gest?

Nu știu, *dottore.* Eu sunt un om de la oraș.

Anzolo încearcă să zâmbească, dar zâmbetul i se ofilește cu repeziciune. Crivano îl fixează cu o privire hotărâtă.

Presupun că-l fac ca să alunge răul, spune Anzolo. Spiritele rele.

Spiritele rele? spune Crivano. Sunteți sigur?

Anzolo tace îndelung, fără să spună nimic. Stă pe coridor, cu o mână sprijinită de perete, cu fața spre ușa ce dă în stradă. Și el tremură; Crivano abia acum își dă seama.

Ciuma, răspunde el într-un târziu. Îl fac ca să se apere de ciumă.

Crivano trage adânc aer în piept, apoi expiră încet. Plămânii lui se umplu și se golesc; sângele i se îngroașă în creier. Simte cum se trezesc în el părți care dormitează de ani de zile, pe când tot ce până acum fusese treaz în el pare acum să se

întunece și să-i devină indiferent: viermi palizi în noroiul iernii.

Da, spune el. M-am gândit că asta trebuie să fie. Mulțumesc, Anzolo.

56.

Pe stradă trec doi zbiri, Anzolo îi dă semnalul și Crivano iese pe ușa Vulturului Alb. Se închide în urma lui cu un zgomot silențios făcut de lemnul care se freacă de lemn: ultimul sunet. E singur acum. Întotdeauna a fost singur – cel puțin de când a murit Ciocârlia –, dar izolarea lui nu mai poate fi ținută secret. Asemenea unei schije de metal înfipte într-un mușchi, nu mai face parte din lumea prin care se mișcă.

Când ajunge la colț, face dreapta, ca să se întoarcă pe unde a venit, dar zărește imediat încă doi zbiri, aflați în fața localului din capătul străzii; s-au oprit să se certe cu străjerii pe care i-a văzut mai devreme. Crivano ocolește până în dreptul unui intrând întunecat și așteaptă ca aceștia s-o ia din loc. În loc de asta, unul dintre ei intră în local – *îl voi prinde cu ușurință pe câinele ăsta eretic, o să vezi tu, dar stai să mă cac* – și-l lasă pe celălalt în urmă. Crivano îl recunoaște pe zbirul care a rămas în fața localului: e tânărul debil care i-a supravegheat toată după-amiaza camera. Băiatul își umflă pieptul, își examinează mânerul floretei de parcă ar fi noua lui jucărie. Crivano își numără bătăile pulsului, dându-i suficient timp partenerului tânărului zbir să ajungă la latrină și să-și dea jos pantalonii. Apoi traversează rapid strada – ascunzându-se în umbră – și-l lovește pe băiat în față cu capătul de fier al bastonului.

Tânărul zbir țipă, cade pe pământul tasat. Străjerii se ridică pe jumătate, se uită la Crivano, schimbă priviri unul cu altul. Crivano își ridică din nou bastonul și amândoi se lasă înapoi pe scaunele lor. Zbirul geme, ținându-se cu palmele de fața zdrobită, din care curge sânge și mucus. În timp ce îl despovărează pe băiat de sabie și de teacă, Crivano stă cu ochii pe cei doi străjeri așezați.

Odată ce Crivano dispare, aceștia strigă și se bulucesc să-l cheme pe al doilea zbir de la latrină, dar acum e în afara oricărui pericol, mergând spre vest, depărtându-se de Rialto. Vântul s-a potolit, cerul e senin, iar aerul a devenit dens, neobișnuit de rece. Din apele calde ale canalului se ridică fuioare de ceață; le vede în timp ce traversează micul pod. Luna se apropie de linia orizontului, dar încă e suficient de multă lumină. Prea multă lumină.

Până acum, zbirii trebuie să-i fi ridicat pe toți făclierii; trebuie să-i fi găsit pe destinatarii mesajelor și cu toții trebuie să fi pretins ignoranță în legătură cu înțelesul lor. Acelea sunt locurile în care zbirii se vor aduna, în speranța că își va face din nou apariția. Așadar, Crivano optează să pătrundă în

cartiere neexplorate până acum: San Polo și Frari. Ca de obicei, străzile conspiră să-l îndrepte în altă direcție: spre nord, apropiindu-l de cotul superior al Grand Canale. Crivano nu se împotrivește noii direcții impuse de străzi. În momentul ăsta, nu prea contează unde merge.

Ce este el? Agentul cui? Ce a devenit?

Doar făcând un efort își poate aduce aminte acum de cei doi băieți care stăteau pe puntea Vulturului Negru și Auriu – de cei doi băieți care au murit acolo și au renăscut acolo. S-a menținut în viață timp de ani de zile, amăgindu-se cu promisiunea unei eventuale răzbunări, cu visul că într-o bună zi turcii vor plăti cu sângele lor pentru ce i-au făcut casei lui, familiei lui, Ciocârliei. A nutrit visul răzbunării pe care l-a ascuns într-o cutie cu comori înăuntrul său, și a închis acea cutie în alte cutii, până când, într-un final – după campaniile în Africa și Persia, după tovărășia legată cu oamenii cu care a împărțit aceeași mâncare, după înfrângerile și victoriile repurtate de-a lungul fiecărei frontiere a imperiului sultanului –, Narkis i-a făcut propunerea și Crivano s-a gândit: *acum e momentul, acum ori niciodată.* Dar băiatul răzbunător nu mai era de găsit nicăieri înăuntrul său. În timp ce a plecat din Constantinopole, s-a consolat cu gândul că pur și simplu a rătăcit cheile care ar putea deschide acele cutii vechi, că o să le găsească cu timpul. Acum știe că acele compartimente sunt goale și așa au fost mereu. Această inimă rece și crudă nu e altceva decât un coridor căptușit cu oglinzi, o procesiune de fantome și absențe, care se bântuie una pe cealaltă și pe ele însele.

A parcurs deja vreo șase străzi și n-a văzut niciun zbir. Câțiva străjeri își fac rondul – aceștia nu au fost scutiți de atribuții – și Crivano se face nevăzut ori de câte ori apar. Undeva în urma lui, zbirii se îngrijesc de băiatul rănit, își lărgesc teritoriile de patrulare. Îl vor ajunge curând din urmă. Plănuia să ocolească spre sud, să traverseze Canal Grande spre casa Contarini, dar la fel de ușor ar putea să închirieze o barcă de pe cotul superior, din apropierea canalului Cannaregio. S-ar putea să fie mai bine așa: zbirilor le va fi greu să-l observe sub baldachinul unui *sandolo.* Și ar fi plăcut să plutească liber prin inima orașului pentru ultima dată, să privească fațadele palatelor scăldate în lumina lunii. E o modalitate bună de a-și lua la revedere de la acest loc. Se va ascunde pentru câteva zile în casa Contarini, apoi va găsi o navă care să-l ducă la Constantinopole. Sau la Ragusa. Sau Tunis. În orice port. Până la urmă, Crivano e medic, iar boli sunt peste tot.

Pe strada Boiangiilor, se ascunde din calea a doi străjeri, apoi observă că aceștia sunt neatenți, adânciți în discuție.

Așteaptă într-un intrând ca să tragă cu urechea.

Deci toate astea au de-a face cu ereticul pe care l-au arestat? spune primul. Să înțeleg că e un fel de conspirație?

Să fiu al naibii dacă știu, vine răspunsul celuilalt. Ereticul a fost denunțat de patronul său, Zuanne Mocenigo, despre care toată lumea știe că e un nebun și un laș cu două fețe. Se spune că e încurcat cu vrăjitorii, cei care invocă demonii. Astăzi, mai devreme, un răufăcător a vopsit un blestem în latină pe poarta palatului Mocenigo; acum palatul e păzit de cinci-șase mercenari și au fost aprinse toate lumânările, sfeșnicele și lanternele din casă. E speriat.

Și cei doi bărbați pe care îi vânează zbirii…

Doar pe unul dintre ei îl mai vânează. L-au găsit pe turc de curând, plutind pe canalul Madonnetta.

Mort?

Bineînțeles că mort. Crezi că înota? Întrucât cei care l-au omorât – zbirii sau chiar complicii turcilor sau poate că și-a luat singur viața…

Șșt! *Cine umblă pe-acolo*?

L-au văzut. Mușchii obosiți ai picioarelor și ai spatelui protestează în timp ce Crivano se ridică de pe scări și se pornește cu greu mai departe.

Doamne Iisuse! El e!

Lumina lor îi luminează fața; își mijește ochii. Aceștia doi arată ca niște oameni oarecare din popor: negustori somnoroși necalificați, înarmați cu bâte și lanterne, patrulând străzile orașului pentru câteva monede în plus. Oameni cu datorii și familii. Cei trei schimbă între ei priviri deprimate, prinși într-o situație pe care niciunul dintre ei nu și-a dorit-o. Apoi, Crivano își mută bastonul în mâna stângă și dă să scoată floreta din teacă.

Fugi! latră unul dintre străjeri, dar celălalt a luat-o deja la sănătoasa: din lanterna care îi zăngăne în mână sar scântei portocalii, în timp ce cu cealaltă își duce un fluier de lemn la gură. Aerul răcoros e străpuns de note ascuțite, stridente. Crivano aude cum oamenii din casele din jur se agită în somn.

Îi lasă pe străjeri să plece. Zbirii trebuie să fie deja în apropiere; străjerii îi vor găsi în curând. Piața San Giacomo dall'Orio e la numai o aruncătură de băț, iar după aceea urmează imediat Canal Grande: în decurs de doar câteva minute, Crivano ar putea să se îmbarce în siguranță pe o barcă. Dar în loc de asta, va aștepta în piață. Nu prea e mulțumit, mai are ceva de făcut. În spatele lui, străzile se aliniază ca paginile dintr-un vechi codex, unul pe care a încercat ani de-a rândul să-l descifreze. Se simte ca și cum ar fi ajuns la capăt, doar ca să descopere că l-a înțeles greșit de la bun început – luând *ad*

litteram ceea ce trebuia să fie o alegorie sau invers. Vrea să dea înapoi la prima pagină, să înceapă din nou cu o privire proaspătă. Chiar dacă făcând asta ar însemna să nu mai scape niciodată de înțelesurile sale. Chiar dacă e prea târziu acum pentru a mai înțelege ceva.

După câțiva pași, la următoarea intersecție – o stradă îngustă ce se bifurcă spre vest – e cuprins de o senzație de răceală. Se oprește, conștient de faptul că e urmărit. Rămâne mult timp nemișcat. Știe deja. Dar nu vrea să vadă. Într-un final, făcând o sforțare, își rotește gâtul înțepenit spre stânga.

E la aproximativ treizeci de metri distanță, pe strada laterală, luminat din spate de luna mare și galbenă. Blocând lumina. Crivano îi poate distinge contururile pălăriei cu boruri lungi, a baghetei și a măștii cu cioc. Nu simte mirosul de ferula, însă poate vedea fumul: un mic smoc care plutește în fața ochilor lui licărind sticlos.

Vrea să se ducă la el. Vrea să-l omoare. Să se isprăvească. Dar când își scoate sabia din teacă, aude un strigăt venind de undeva din spatele lui și un alt strigăt care-i răspunde: semnalele de alarmă ale străjerilor. Se uită pentru o clipă în altă parte și, când își întoarce din nou privirea spre strada laterală, demonul a dispărut.

Nu era pregătit pentru asta. Se repede stângaci înainte, simțind amorțeală în picioare, ca și cum ar fi stat mult timp nemișcat, ca și cum și-ar fi schimbat corpul pe un altul. În piață, în fața ușii laterale a bisericii, ard făclii; umbre ciudate tremură sub copaci. Lucrul acela e peste tot acum: îl vede tot timpul cu coada ochiului. Se întoarce o dată și încă o dată. Adulmecă aerul.

Își proptește umărul în ușa bisericii și aceasta se deschide; Crivano intră în spațiul inundat de lumina lumânărilor. Înăuntru nu e niciun preot. Nu e absolut nimeni. Ca și cum orașul i-ar aparține doar lui și demonilor pe care i-a invocat. Se duce spre capătul vestic al naosului, își înmoaie degetele în cristelniță și-și face cruce, simțindu-se ca un idiot pentru că a făcut asta. De-a lungul zidurilor, trecând de la un paraclis la altul, respirând adânc ca să-și liniștească sângele și mintea. Se uită la tot ce e în jur. La acoperișul ce seamănă cu chila unei nave. La fosilele unor melci, încastrate în podea. O coloană de marmură verde care provine din timpurile cruciadelor. Picturi ale sfinților și ale Fecioarei. Un tablou întunecat – Ioan Botezătorul predicând în fața unei mulțimi extaziate – îi captează atenția și nu-i dă pace. Face un pas în față să-l examineze.

Asta trebuie să fie lucrarea pictorului nebun despre care i-a vorbit senatorul: cel care a crezut că e persecutat de zbiri și

magicieni, cel care și-a găsit moartea aruncându-se pe fereastră. Nu-i e greu să-și imagineze: pictorul părăsește plin de încredere Bassano del Grappa. Entuziasmul pe care trebuie să-l fi simțit când a văzut pentru întâia oară orașul. Sarcina grea pe care i-a încredințat-o patronul său: să mențină *imago urbis,* să distileze și să sublimeze opt secole nestatornice ca mercurul cu doar câteva pete de pigment, cu doar câteva trăsături de penel. Viziunea frumuseții și ordinii, care l-a pustiit; angoasa pe care a simțit-o atunci când, atât din interior cât și din exterior, viziunea l-a trădat. Totul e acolo, pe pânză, executat cu suficientă claritate: în privirea frenetică, îndreptată în sus a unei femei din mulțime, în întunecimea fără sursă care apasă totul de sus. Crivano își încleștează dinții și se gândește la nesăbuitul Tristão, aflat în laboratorul său, la Narkis, plutind mort în apa călduță și murdară, la Nolan, care putrezește în celula lui mult râvnită. *Exemplul patetic al lui Narcis ne avertizează în legătură cu o apropierea directă de oglindă, căci atunci ochii nu întâlnesc altceva decât propria noastră imagine. Într-un cerc atât de restrâns, nimic bun nu poate rezulta. Exemplul ce trebuie urmat este acela al tânărului Actaeon, care a pătruns în grota Lunii din întâmplare, care și-a înclinat privirea spre suprafața argintată a iazului și care a zărit acolo, pe jumătate scufundată, silueta goală a zeiței.* Nebuni, se gândește Crivano. Cu toții. Trebuie să fii nebun să îți dorești ce și-au dorit ei. Să cauți ce au căutat ei.

Ușa laterală se deschide. În biserică pășește un om. Poartă o floretă și are pelerină de zbir. El și Crivano se privesc fără nicio expresie timp de mai multe răsuflări lungi. Apoi, bărbatul deschide din nou ușa și iese afară.

Călcătura lui Crivano e îndelung exersată; tălpile cizmelor sale sunt moi. Prinde ușa înainte ca aceasta să se închidă. Zbirul e cu doar câțiva pași mai în față, făcându-le semn tovarășilor să-i aflați în piață; când ușa se deschide, se întoarce, iar Crivano înfige vârful bastonului său în partea laterală a capului zbirului, ceva mai sus de ureche.

Cei doi zbiri din piață își trag floretele din teacă și atacă. Crivano pășește peste bărbatul căzut la pământ, își scoate și el sabia, așteaptă ca cei doi să se apropie. Așa cum a anticipat, sunt aprigi și nemiloși, însă niciunul dintre ei nu este un spadasin iscusit. Pe primul îl înjunghie în rinichi, pe al doilea în ochi.

Al doilea zbir urlă, își aruncă sabia, își ascunde fața în palme, urlă din nou. Apoi o ia la goană, se lovește cu capul de trunchiul unui dafin bătrân și se prăbușește în convulsii mute. Zbirul lovit în rinichi se lasă în jos pe pământul bătătorit – încet, ca un bețiv bolnav – și începe să plângă și să geamă.

Crivano îl lovește de două ori la baza craniului ca să-l facă să tacă.

Mai multe strigăte: cineva a auzit. Uitându-se de-a lungul străzii Boiangiilor și a străzii Ruga Bella, Crivano zărește lanterne în depărtare, împrumutând culoare zidurilor de cărămidă, dând contur clădirilor cufundate în întuneric. Se retrage și ocolește colțul bisericii, trecând pe lângă emisferele gemene ale absidei, traversând în fugă Campiello dei Morti.

Are de gând să urmeze Strada Largă spre nord – Canal Grande e la o sută optzeci de metri în față, invizibilă încă –, când atenția lui e atrasă de ceva. Umbre la baza vechii clopotnițe. Două siluete în lumina torțelor, identice, confundându-se una cu cealaltă, ca atunci când te uiți cu ochi încrucișați. Lumina torțelor vine dintr-o breșă existentă între clădiri, o breșă pe care n-a observat-o până acum. Crivano privește umbrele unduitoare până când reușește să distingă detalii: linia unui cioc, elipsa unui bor de pălărie, o baghetă lungă și subțire ținută înclinat.

Merge în vârful picioarelor până la breșă, lipindu-se de ziduri, apoi face un cerc larg pe când trece de colțul străzii, cu sabia pregătită, bastonul ridicat în caz că va fi nevoit să se apere. Dar acolo nu e nimic – nicio siluetă care să blocheze lumina, nicio torță care s-o proiecteze –, doar o stradă întunecată și îngustă, mărginită de prăvălii modeste, traversată la jumătate de un canal luminat de lună. Aerul de deasupra micului pod se învârtejește odată cu ceața care se ridică. Crivano merge înainte fără să încetinească, vârful pătat de sânge al sabiei sale e o antenă în întuneric.

De partea cealaltă a canalului, dincolo de perdeaua de ceață, strada se transformă. Dacă înainte era liniștită, acum e complet tăcută: vidată de chițăitul șobolanilor, de sforăielile silențioase ale oamenilor, de lipăitul apei. Aici, fațadele prăvăliilor par neverosimil de perfecte: nicio cărămidă ciobită, nicio grindă putredă, fiecare fereastră lustruită perfect. Pare fundalul unui intermezzo elaborat sau al unui alt spectacol similar. Ca și cum o simplă atingere ar fi suficientă să se răstoarne.

Strada cotește la stânga, apoi la dreapta și se termină într-o piațetă înghesuită. Una dintre ieșiri duce spre un pod privat și poarta boltită a unui palat. Cealaltă ieșire se alătură canalului Tăierea Capului Sfântului Ioan Botezătorul. Crivano e prins în capcană. S-a prins singur în capcană.

Crivano poate auzi zbirii care se apropie precaut: se strigă unul pe altul și pășesc apăsat. Probabil că știu unde este și că e încolțit; speră ca el să-i audă și să iasă din nou în față, să-i gonească spre pod. Vor să-l prindă atunci când va avea canalul în spate și să-l copleșească numeric.

Crivano hotărăște să nu-i dezamăgească. Ascunde lama strălucitoare a sabiei în teacă și se furișează de-a lungul părții mai întunecate a străzii, pe partea ei dreaptă, gârbovit ca o ființă subumană, apropiindu-se încet de canal. Zbirii și-au lăsat lanternele în urmă; abia reușește să-i distingă pe malul celălalt: doi formează avangarda și cel puțin încă doi în spatele lor. Pregătindu-se nervoși să treacă. Când primii doi ajung la pod – zgâindu-se prin ceață, siluetele lor luminate de lună –, Crivano țâșnește.

Ei se retrag imediat, cu intenția de a-l ademeni spre ei – lăsând spațiu liber ca să-l poată flanca, forțându-l să se angajeze în luptă cu trei sau patru deodată –, însă Crivano rămâne mereu cu un picior plantat ferm pe scândurile de lemn ale podului și le respinge atacurile cu alonje lungi. Numără cinci zbiri aici și alte întăriri care sunt pe drum: torțe la baza clopotniței din depărtare, aruncând scântei și șiroind în timp ce purtătorii lor își croiesc drum spre el. Crivano își flutură bastonul și sabia încet, în manieră teatrală, respingând lamele zbirilor, oferindu-le un simulacru de luptă.

Nu! *Retrageți-vă*! se aude o voce severă din susul străzii, dar zbirii nu ascultă: primul se ține după el, al doilea îl urmează îndeaproape, iar ceilalți trei care se agitau cu nerăbdare în spate încep să se apropie și ei, simțind slăbiciune, miros de sânge, râvnind la șansa de a-l vătăma. Crivano se retrage grăbit, gâfâie, prefăcându-se istovit, până când trei dintre cei cinci traversează podul în urmărirea lui, până când simte din nou pavajul sub picioare.

Apoi începe să-i omoare. Primul bărbat devine o baricadă improvizată, prăbușit pe scânduri cu genunchii răniți și plămânii găuriți; al doilea își pierde echilibrul când pășește peste tovarășul lui, cade în canal când tăișul sabiei lui Crivano îi retează artera femurală. Al treilea sare înapoi într-o derută panicată, se lovește de cel din spatele lui, sare în apă fără să fi fost măcar atins. Ceilalți doi se retrag pentru a aștepta sosirea tovarășilor lor.

Zăngănitul armelor sună cu ecou în urechile lui Crivano, dar acum aerul este nemișcat: nu aude decât respirația întretăiată a adversarilor săi, hârâitul întretăiat al omului muribund de la picioarele sale, clipocitul zbirului căzut în apă, în timp ce înoată spre est în căutarea unui chei, zgomotul din ce în ce mai puternic al pașilor următorului val de zbiri. A trecut multă vreme de la ultima dată când Crivano a fost nevoit să lupte pentru viața lui. Nu mai e tânăr. O sudoare rece îi îmbibă cămașa și îi șiroiește pe față. Mușchiul tibial anterior îl doare și arde de la atâtea fandări.

În capătul celălalt al podului își fac apariția încă cinci zbiri. Cel deștept, pe care l-a întâlnit la Vulturul Alb, Lunardo, e printre ei. Acesta concediază imediat doi dintre zbirii cu care a venit, trimițându-i după întăriri. Bună seara, *dottore*! strigă el, ridicându-și brațul. Mi-am purtat mănușile, vedeți? Așa cum m-ați rugat. Veniți, treceți podul!

Lunardo e înarmat cu o floretă și un pumnal ușor de mânuit, iar doi dintre bărbați – unul e banditul cu cicatrici pe față – câte o bâtă. Va fi greu să se apere împotriva unei astfel de varietăți de arme. Crivano trage aer în piept, își scutură picioarele. Îi tremură încheieturile.

Cred că ar trebui să vă spun, strigă Lunardo, că mai sunt mulți care sunt pe drum. Unii dintre ei vor veni cu bărci și vor acosta în piațeta din spatele dumneavoastră, ca astfel să vă înconjoare. Acești bărbați n-o să vă omoare, *dottore.* Vor fi înarmați cu bâte și o să vă bată și vă vor rupe mâinile și picioarele și vă vor duce în fața Consiliului celor Zece. Consiliul va dispune să fiți torturat și strangulat și aruncat în lagună. Cam în felul în care l-ați aruncat pe făuritorul acela de oglinzi, nu-i așa? *Dottore,* mi-e greu să cred că un om ar alege să moară în felul ăsta. Dar dumneavoastră aveți și alte opțiuni, nu-i așa? Eu cred că aveți. Așadar. Să așteptăm? Sau să ne petrecem timpul omorându-ne unii pe alții? Traversați podul, *dottore.*

Crivano nu-i răspunde. Pășind de-a latul scândurilor, printre urmele netede lăsate de roțile de lemn ale căruțelor, măsoară locul în care se află, distanța dintre bărbatul prăbușit și pavaj. Spre vest, lumina scade brusc, apoi se face portocalie: o ambarcațiune traversează spre capătul canalului, eclipsând reflexia lunii în apă; cineva aflat la bord ține în mână o torță aprinsă. După o clipă, ambarcațiunea dispare și lumina e din nou așa cum a fost.

Lunardo stă pe vine pe marginea canalului, zâmbind, apoi se ridică să-și dezmorțească picioarele. Crivano curăță sângele de pe lamă, apoi pășește peste zbirul în agonie, ajungând pe pod. Mai departe nu are de gând să meargă. Lunardo îi salută gestul, dar Crivano nu-i răspunde. Sub picioarele lor, scândurile sunt pătate de medalioane întunecate.

Începe lupta. Bastonul parează loviturile de sabie ale lui Lunardo prin mișcări semicirculare; curând, Crivano reușește să facă mici tăieturi pe coapsele, brațele și obrazul zbirului. Lunardo e un spadasin acceptabil, însă nu e un maestru și, cu toate că bastonul devine greu în mâna stângă, mai slabă a lui Crivano, acesta are avantajul de a avea bătaie lungă. Își întețește atacurile, voind să-l termine pe omul acesta cât mai repede.

Din nou și din nou, Lunardo se retrage pe pavaj; Crivano folosește aceste ocazii ca să-și tragă răsuflarea și să-și gândească acțiunile. Aceste încercări de a-l ademeni spre pod i se par insultătoare. Lunardo trebuie să-și fi dat seama până acum că nu va reuși dacă nu-i implică și pe ceilalți în luptă. Crivano vede în ochii lui de hermelină că-și face calcule.

Tocmai când Crivano a ajuns la concluzia că oponentul său nu are suficient curaj ca să-l atace, acesta îl atacă: Lunardo își aruncă pumnalul peste canal și se aruncă înainte cu un strigăt, făcând mișcări largi cu floreta. Crivano îi ochește vârful capului cu bastonul, dar e nevoit să se retragă; pășește peste zbirul muribund, spre capătul podului. Lunardo continuă să vină spre el, ghidat de instinct, primind o lovitură puternică pe umărul drept ca să blocheze ultimul contraatac disperat al lui Crivano: rezultatul e o tăietură adâncă pe o parte, dar vârful nu reușește să străpungă coastele. Cei doi bărbați se izbesc unul de celălalt, se aude un pocnet urât de oase lovite și, când se ridică în picioare, amândoi sunt pe pavaj.

Un alt zbir a traversat între timp podul, fluturându-și bâta; până să-l pareze, Lunardo își recuperează pumnalul. Curând, Crivano e nevoit să se lupte și cu un al treilea zbir, un genovez cu ochi sălbatici, înarmat cu o floretă, iar ciclopul fără față nu mai e nici el departe, a traversat deja pe jumătate podul, așteptând ocazia să se arunce în luptă. Crivano nu poate decât să-și mențină poziția și nici asta prea strălucit. Poartă încă la cingătoare pistolul cu arc, dar nu va avea suficient timp să-l folosească. Încearcă să rămână calm, să îi facă să-și sporească încrederea. Se luptă ca un automat, distribuindu-și atenția spre periferia vederii. Așteptând o greșeală. Ar trebui să omoare cât mai repede pe cineva.

Dar acum vede lumini pâlpâind în ferestrele lustruite din jurul lui: torțele care se apropie din spatele lui. Zbirilor le-au sosit întăriri. Crivano e învins. Speră să se poată lupta aici până la ultima suflare, ca să evite să fie prins. Apreciază apropierea zbirilor din spatele său după rânjetul de lup ce se întinde pe fețele adversarilor săi. Nu se întoarce, rămâne în poziție de luptă, așteaptă până în ultimul moment, sperând să-i scoată măcar unuia dintre ei mațele, înainte ca bâtele lor să-l facă praf. Atât el, cât și oponenții lui aruncă umbre lungi: focurile se apropie. Apoi, în timp ce Crivano se pregătește să contraatace în forță și să se întoarcă, observă o urmă de confuzie în ochii lui Lunardo și se oprește.

O figură foarte mică țâșnește pe lângă ei, ținând o torță aprinsă în mâna stângă, întinsă, și dă foc la părul genovezului. Apoi, o cavilă îi zdrobește piciorul. Lunardo rămâne cu gura căscată și Crivano atacă: vârful floretei se oprește în sternul

bărbatului, dar Crivano înaintează, își intensifică atacul și-l lovește cu mânșonul bastonului în șaua nasului. Lunardo se prăbușește cu un urlet.

Crivano se întoarce și-l omoară pe genovezul panicat, apoi se uită peste umăr să vadă dacă e atacat, dar în spatele lui nu e nimeni. Zbirul cu bâta îl atacă pe cel cu facla, care se ferește, azvârle cavila, se ferește din nou și primește o lovitură într-o parte. *Narkis*! se gândește Crivano – făclierul are cam aceeași înălțime –, dar nu e Narkis: strigătul de durere e ascuțit, copilăresc. Familiar, într-un fel. Să fie unul dintre făclieri?

Crivano aude din depărtare un șuierat, și un trosnet puternic venind din apropiere: cineva a tras cu arbaleta. Se întoarce, cercetează ferestrele și acoperișurile din jur, dar nu zărește pe nimeni. Zbirul ridică bâta să-l lovească din nou pe făclier; Crivano se aruncă înainte și îl înjunghie în piept. Lama îi iese prin spate, sub marginea interioară a omoplatului drept și se rupe la câțiva centimetri de mâner, în timp ce zbirul se împleticește și cade. Făclierul se zvârcolește pe caldarâm, geme cu dinții încleștați, se ține strâns de coaste. Torța a căzut lângă el, sâsâind și sfârâind.

Lunardo și-a revenit după loviturile lui Crivano, și-a reluat poziția de luptă. Are fața lividă, ochiul lui stâng e plin de sânge. În lumina șovăitoare a torței căzute pe caldarâm, Crivano caută floreta genovezului și o zărește la marginea canalului.

Zbirul chior și plin de cicatrici traversează podul, cu bâta pregătită. Când cizmele lui ating caldarâmul, măciuca îi scapă din mână și cade cu zgomot pe jos. Apoi începe să vorbească cu o voce adâncă și răsunătoare. *Toute leur vie estoit employée non par loix, statuz ou reigles, mais selon leur vouloir et franc arbitre,* spune el. *Se levoient du lict quand bon leur sembloit, beuvoient, mangeoient, travailloient, dormoient quand le desir leur venoit*; *nul ne les esveilloit, nul ne les parforceoit ny à boyre, ny à manger, ny à faire chose aultre quelconques.*

Lunardo și Crivano se uită unul la celălalt. Își întorc amândoi privirile spre zbirul plin de cicatrici pe față. Trece printre ei, bălăbănindu-se ca un bețiv, rostind cuvintele încet și foarte clar. *Ainsi l'avoit estably Gargantua,* spune el. *En leur reigle n'estoit que ceste clauze*: *fay ce que vouldras.* Din partea stângă a craniului se iețește coada unei săgeți de arbaletă. După câțiva pași, se izbește de obloanele trase ale unei prăvălii, se întoarce și alunecă de-a lungul zidului până pe caldarâm. Acum vorbește în șoaptă, vocea lui e infuzată de o mare tristețe.

Pentru o clipă, privirile lui Crivano și Lunardo se întâlnesc din nou. Apoi Crivano aruncă sabia ruptă spre capul lui

Lunardo și plonjează spre sabia genovezului. Lunardo se ferește, îl interceptează, îi face o tăietură pe bicepsul stâng. Crivano se oprește cu bastonul ridicat în aer, cu mâna dreaptă suspendată deasupra armei de pe caldarâm. Apoi simulează un atac, parează lovitura lui Lunardo cu bastonul, își scoate pumnalul ascuns în cizmă și-l înfige în pieptul lui Lunardo, la un centimetru de stern, în stânga. Lunardo se ridică din poziția de fandare. Fața lui e umbrită de o ușoară expresie de iritare, apoi se răstoarnă în canal.

Pleoscăitul se aude cu ecou, apoi se stinge. *Car nous entreprenons tousjours choses defendues et convoitons ce que nous est denié,* șoptește zbirul cu cicatrici pe față.

Dottore, geme făclierul. Ajută-mă să mă ridic. Trebuie să plecăm.

Brațul lui Crivano e săgetat de durere, își simte picioarele paralizate. Abia își mai ține bastonul. Se apleacă înainte, îl ajută pe băiat să se ridice. Fața murdară îi e cunoscută, chiar foarte cunoscută, dar Crivano nu reușește să o identifice. Ca fața cuiva drag, care-ți apare în vis, care îți vorbește cu o voce familiară, dar care nu seamănă deloc cu persoana respectivă. E posibil să fie Ciocârlia?

Cine ești? spune Crivano.

Eu sunt, *dottore.* Perina. Am venit cât am putut de repede.

Crivano clipește, își scutură capul, se uită din nou. Nasul mic, buzele cărnoase, privirea îndărătnică. Îi atinge părul tuns scurt cu o mână tremurândă. Ce s-a întâmplat cu părul tău? spune el.

M-am călugărit.

Poftim?

M-am călugărit. Ce era să fac? Nu fi supărat, *dottore*! Dacă nu m-aș fi putut mișca liber pe stradă noaptea, nu te-aș fi găsit și n-aș fi putut să fac asta decât dacă aș fi trecut drept un băiat. Înțelegi? Nu puteam să trec drept băiat dacă nu aveam părul scurt, iar măicuțele nu m-ar fi tuns decât dacă acceptam să fac legământul. Așa că m-am călugărit. Am simulat un subit acces de pietate și am plâns și m-am rugat până când maica stareță m-a lăsat și pe mine să iau parte la ceremonia de primire a rasei. Apoi am evadat. Făclierul pe care l-ai trimis la mine mi-a vândut hainele lui.

Crivano se holbează la ea cu gura deschisă. Simte un tremur în stomac: se va transforma în râs sau în plâns. E foarte obosit. Zbirul cu un singur ochi cu săgeata înfiptă în creier a amuțit, bărbia i-a căzut în piept. Cel care s-a prăbușit pe pod a încetat să respire. *Dottore,* spune Perina, apucându-l de mână. Ar trebui să ne grăbim. Întăririle vor ajunge aici imediat.

Deci, spune el cu un zâmbet straniu – un zâmbet despre care crede că ar putea să conțină mai mult de un strop de nebunie –, care este noul tău nume?

I se aprind ochii. Perina, spune ea. E Perina. Ca întotdeauna.

Ea îl trage de lângă pod, în direcția piațetei, dar el se împotrivește. Nu putem merge pe-acolo, spune el. Trebuie să traversăm canalul.

Nu, *dottore.* Prietenul tău e aici, a venit cu barca. Ca să-l întâlnim, trebuie să mergem pe-aici.

Prietenul meu? Ce prieten?

Gondolierul. Cel pe care l-ai trimis la Santa Caterina să mă întâmpine când am evadat. Nu și-a dezvăluit numele.

Cel pe care l-am trimis? Despre ce vorbești?

Mesajul tău, *dottore.* Mi-ai spus să evadez de la mănăstire la a treia bătaie de clopot și să-l întâlnesc pe gondolier la canalul Misericordia.

Cine ți-a spus asta?

Făclierul mi-a spus. *Dottore*, trebuie să mergem!

Îl trage de mână așa cum ai trage de căpăstru un catâr recalcitrant. Umflături roz îi împestrițează pielea, fața ei e încremenită de groază. Aerul rece e și mai rece acum. Torța de pe caldarâm se stinge brusc, ca și cum ar fi fost imersată într-o găleată. Din ea se ridică un fuior gros de fum. Vântul nu bate deloc.

Ți-a spus să te uiți după perdea? spune Crivano.

Cine?

Făclierul. Mesagerul.

Perina își slăbește strânsoarea. Expresia ei e confuză, exasperată. Ce perdea? spune ea.

Dincolo de umărul ei, strada sinuoasă ce duce în piațetă s-a scufundat complet în beznă. Ca și cum noaptea s-ar fi strâns toată acolo, ca un cheag de sânge. Crivano se uită la fața Perinei. Iisuse, ai milă, șoptește el.

Ascultă, *dottore.* Trebuie să ne…

Crivano își aruncă bastonul, o apucă pe Perina de guler și o trage la pieptul lui. Ea scoate un scâncet speriat, în timp ce fața ei se lovește de coastele lui. Degetele lui caută agitate de-a lungul țesăturii până când găsesc tăietura din robă, apoi bâjbâie după mânerul neted al pistolului cu arc. E doar vag conștient că îi clănțăne dinții.

Demonul se învârte deasupra lor, lunecând silențios ca o bufniță care se aruncă asupra prăzii. Pare să leviteze în aer, să stea nemișcat. Ca și cum spațiul ce-l desparte de ei ar dispărea pur și simplu, strângându-se ca talpa unui melc. Mâna lui Crivano a găsit pistolul. Când îl trage afară, cocoșul se agață de robă. Materialul se despică.

Perina se eliberează din strânsoare. El o prinde de ceafa plină de perișori și o trage înapoi cu violență. A reușit să elibereze pistolul. Își întinde brațul. Demonul e la doar câțiva metri acum. Își ține bagheta ridicată. Din cioc îi iese fum. Perina își întoarce capul să-și protejeze nasul zdrobit, iar Crivano își mută palma mâinii drepte spre urechea ei expusă. Apoi trage cocoșul – metalul lăsându-i o brazdă însângerată pe prima articulație a degetului mare – și apasă trăgaciul.

Amorsa se aprinde cu o flacără albă și se aude un fâsâit puternic. Apoi nimic. Orbit de scânteie, Crivano se holbează spre strada cufundată în beznă, cu buzele strâmbate de un rictus de groază prostească. Ochii lui nu reușesc să distingă nimic în afară de cele două sfere subțiri și sticloase care se îndreaptă spre el prin vid, aprinse ca niște găuri de supraveghere a focului. Se apropie. Asta au făcut dintotdeauna. Acum sunt aici.

Pistolul se declanșează. Din gaura țevii țâșnește un glob de flăcări care șterge totul și dispare, lăsând doar o imagine remanentă care pulsează în ochii arși ai lui Crivano. Dar tunetul exploziei stăruie, un șuierat puternic, un ecou care nu scade în intensitate, reverberând printre clădiri până când nu se mai aude nimic altceva. Perina a reușit să scape din strânsoare; se uită la el, gesticulează, țipă. Vocea ei nu ajunge la el sub formă de sunet, ci ca o blândă presiune pe față. Ea îl apucă de mâna stângă, trage. Mâna dreaptă, cea în care ține pistolul, e ridicată deasupra capului. O lasă în jos, grijuliu. E conștient de durerea ascuțită din urechile rănite: un sunet distorsionat care își dă seama că e sunetul sticlei sparte care se împrăștie sub fiecare fereastră pe caldarâm.

Doctorul de ciumă a plecat. Ochii lui Crivano cercetează aerul încărcat cu fum și locul de pe caldarâm unde a stat monstrul, dar nu găsește nimic: nici urmă de ceață roz, de mască cu cioc, de baghetă. S-a făcut țăndări, se gândește. Ca și cum pistolul ar fi un tun. Țăndări. Țăndări. Țăndări.

Norul de fum al exploziei se ridică spre cer, semnalizându-le prezența. Fața Perinei e mânjită de lacrimi furioase; îi răsucește brațul, se uită peste umărul lui. Crivano își caută pe jos bastonul, apoi observă că e la Perina. Încearcă să-și îndese pistolul înapoi în cingătoare, însă brațul nu-l ascultă. Începe să-și recapete auzul, dar e însoțit de o durere surdă. Reușește să distingă șoaptele neliniștite ale Perinei, strigătele care vin dinspre Campiello dei Morti. Zbirii vin peste pod: deocamdată vede doar trei, dar în spatele lor se văd luminile altor făclii. Primul îngheață când îl vede pe Crivano, frica îi animă privirea obtuză, iar al doilea se poticnește ca să nu se lovească de

primul. Se strâng unul în altul pe pod, făcând pași pe loc ca niște câini legați în lanțuri.

Perina și Crivano se întorc și o iau la goană. Ea e rapidă, el e obosit și bătrân și nu poate să țină pasul. Cioburile de sticlă trosnesc și se sparg sub picioarele zbirilor: încep să-l prindă din urmă. Când ajunge în piațetă, urmăritorii sunt la doar câțiva pași. Unul dintre ei reușește să-l atingă pe umăr, apoi cade cu un bufnet surd, gâfâind, prinzându-i pe ceilalți pe picior greșit. Crivano vede *sandolo*-ul, silueta lui Obizzo desenată de luna la asfințit, coborându-și arbaleta ca să-și pună piciorul pe cric, ținând o nouă săgeată între dinți.

Perina a dezlegat deja barca. Crivano își agață un picior de parapet în timp ce sare și se prăbușește cu fața înainte în carenă. Zdrobește zeci de buchete uscate sub piept; parfumul lavandei îi umple sinusurile, urmat de mirosul metalic al sângelui. *Sandolo*-ul se leagănă puternic, dar nu se răstoarnă. Crivano face un efort să se ridice, își șterge nasul rănit.

Obizzo trage din nou, ochind un zbir în timp ce acesta sare peste chei; omul cade cu zgomot în apă. Alți zbiri dau năvală în piațetă, dar prudența îi face să încetinească. Obizzo îi dă lui Crivano arbaleta și tolba cu săgeți ca să-și ia vâsla; Crivano pune piciorul în cric și fixează coarda în nuca de piedică, apoi trage cremaliera și bâjbâie după o săgeată. Până să armeze arbaleta, s-au îndepărtat suficient de mult de mal pentru a fi în siguranță, dar Crivano trage totuși de ciudă și-l rănește pe unul dintre ei.

La naiba, *dottore*! bombăne Obizzo. Nu risipi săgețile! Pe Canal Grande ne așteaptă o caorlina plină cu diavolii ăștia.

Crivano își suflă nasul în palmă, scutură mizeria peste bord. Simte din nou mirosul lavandei. Cum m-ai găsit? spune el.

Cu greutate, ce pot să spun. Mesajele tale erau pline de baliverne. A trebuit să vâslesc pe canale până am auzit gălăgia, apoi m-am luat după ea. Pentru numele lui Dumnezeu, ce voiai să spui cu nonsensul acela despre perdea?

Mesaje? spune Crivano. Câte…

Obizzo îi face semn să tacă. Pe podul din fața lor au apărut niște torțe. Crivano mai încarcă o săgeată, face schimb de locuri cu Perina la prova. Spre vest apare o sclipire de lumină: la început, Crivano crede că e ușa unui local, luminată de focul din șemineu, dar de fapt e ceea ce a rămas din luna care apune, pândindu-i din capătul unei fundături. Mult noroc, pare să spună. Mai mult de atât nu pot să vă ajut.

Torțele de pe pod au fost stinse. În locul lor se zăresc acum siluete întunecate, așteptând ghemuite. Crivano horcăie, înghite sânge și flegmă și-și sprijină patul arbaletei de umăr. Chila neagră a ambarcațiunii taie apa învăluită în ceață,

îndreptându-se spre nord de-a lungul canalului Capul Sfântului Ioan Botezătorul.

COAGVLATIO

Cea mai mare parte a convingerilor noastre filosofice sunt determinate mai degrabă de imagini decât de propoziții, mai degrabă de metafore decât de afirmații. Imaginea care ține captivă filosofia tradițională este aceea a minții ca o mare oglindă care cuprinde diverse repreze

ntări – unele corecte, altele nu – și care poate fi studiată prin metode pure, non-empirice. În lipsa noțiunii de minte ca oglindă, noțiunea de cunoaștere drept corectitudine a reprezentării nu s-ar fi insinuat.[66]

— RICHARD RORTY,
Filosofie și oglinda naturii

57.

În timp ce Curtis intră în hol, în fața hotelului său două autocare își descarcă pasagerii: participanți la conferințe cu trolere și laptopuri în toc se îngrămădesc pe ușile de sticlă, formând o coadă neîntreruptă de la trotuar până la recepție. Curtis nu e suficient de rapid pentru a găsi un spațiu prin care să se strecoare; se oprește în fața sferei armilare și așteaptă. Ei își ridică cardurile, se separă, formează grupuri gălăgioase, se salută și se bat pe umăr, strigă dintr-un capăt în celălalt al holului, cu voci de comentatori sportivi, se împușcă ținându-și degetele ca pe arme. Cineva trece ținând o pancartă uriașă din polistiren…

9:00 a.m. – Cefe mai puternice trei abilitați pentru succesul în vânzări
9:95 a.m. – Cum să fii la înălțime într-o perioadă agitată
10:30 a.m. – O abordare de tip „soft sell" care-ți va aduce garantat un DA!
11:15 a.m. – Patru modalități de a ieși din zona de confort

… și Curtis nu vede nimic din persoana care o duce, în afară de o pereche de adidași albi și opt degete îndoite.

Pe tavan se întinde o altă pictură copiată de undeva; fără îndoială că Veronica ar putea să-i spună ce anume imită. Un erou călare pe un cal înaripat, pe punctul de a înfige sulița într-un monstru care scuipă foc. Din gura lui atârnă un om cu lanțuri. Un tip cu o vioară ce are coardele rupte își ține brațul în jurul unei doamne goale. Un alt tip cântă la liră în fața zidului gros al unui oraș, în timp ce bolovani mari levitează în jurul lui. Curtis înțelege că muzica lirei ridică bolovanii, dar nu știe dacă ele sunt menite să construiască zidul sau să-l distrugă. În mijlocul picturii e o porțiune de cer albastru. Acolo plutesc doi zei: Mercur, cu bastonul pe care se încolăcesc șerpii, și Minerva cu scutul ei care închipuie o gorgonă.

Mulțimea de participanți la convenție se împrăștie și Curtis înaintează, apoi e luat în primire de un agent de pază în haine civile care blochează ieșirea. Agentul ține ușa pentru un bărbat înalt cu părul argintiu, într-o geacă de aviator neagră, care arată exact ca Jay Leno[67], iar lui Curtis îi ia ceva timp să-și dea seama că e chiar Jay Leno. Apoi își dă seama că stă în calea lui Leno. Mâna lui Curtis a rămas întinsă, din moment ce era pe punctul de a împinge ușa, iar Leno îi ia mâna și i-o strânge. Salut! spune el cu un rânjet larg.

Tu ești Jay Leno, spune Curtis.

Da, spune Leno. Sper să ai parte de o conferință pe cinste!

Îl ocolește pe Curtis pe partea stângă. Agentul de pază e chiar lângă el, și îl împinge cu blândețe pe Curtis din calea lui Leno. Leno și micul său anturaj trec prin holul hotelului – Leno își flutură mâna, dă noroc cu unii, mergând în același fel cum mergeau toți oamenii celebri pe care Curtis i-a întâlnit vreodată, repede și mânați de o anumită neliniște, ca și cum ar muri dacă s-ar opri –, apoi dispar cu toții pe un coridor, în stânga recepției. Curtis se uită după ei. Alți oameni cu bagaje trec pe lângă el, pălăvrăgind frenetic. *Jay Leno*! par să spună cei mai mulți dintre ei.

Afară, Curtis se urcă în primul taxi liber. Aparține tot companiei Fortune Cab, mașina e neagră și albă și magenta, iar Curtis se întreabă dacă va fi același șofer care l-a dus azi-dimineață la lac. Dar când se așază și îi vede ochii în oglinda retrovizoare, îl vede pe Saad. Saad? spune Curtis.

Poftim?

Nu e Saad: tipul ăsta e mai tânăr, mai puțin relaxat și nu e arab. S-ar putea să fie din Bangladesh. Dar părul alb e același și la fel și ridurile. Poți să mă duci, te rog, la Quicksilver? spune Curtis.

În Henderson?

Nu, spune Curtis. E pe dealurile din est, la marginea văii. E un loc nou. La câteva străzi de North Hollywood, deasupra Templului Mor…

Da, spune tipul. Acum știu. Mulțumesc.

Ajunge destul de repede pe autostradă și pe bulevardul Lake Mead, alegând aceeași rută ca și Saad. Nu încearcă să facă conversație și Curtis apreciază asta. În lumina care se diminuează rapid, Curtis deschide pentru o ultimă dată *Hoțul de oglinzi,* cu intenția de a mai citi un pic din el înainte de a-i înapoia cartea lui Stanley. Curtis nu e încântat de felul în care au evoluat lucrurile aici, dar se gândește că în acest moment ar trebui să fie satisfăcut. Dar nu e satisfăcut. Nici pe departe. Poate că va fi atunci când îl va vedea pe Stanley.

Fii tainic, Crivano! *Lumea asta otrăvită*
explodată ca un ou, nu ascunde nimic.
Nicio cruce pentru tine, nicio Campo de Fiori –
să nu râvnești la astfel de monumente,
triste ficțiuni ale împărățiilor amânate.
Nimic nu e salvat aici, nimic nu merită salvat.
Evaporarea e moștenirea ta, extazul tău, scăparea ta.

Toată materia e numai umbră,
ce trece peste sticla întunecată.
Clipa ta, Crivano, s-a dus: *un balon suspendat*
în chihlimbarul lent al istoriei, o sămânță
prinsă în cuarț, aruncată apoi înapoi în cuptor.
Arzi, hoț al imaginilor pe marea amnezică!

Pe măsură ce Curtis citește, încearcă să vadă cartea cu ochii lui Stanley, să ghicească ce atracție stranie trebuie să fi exercitat asupra unui puști de cincisprezece ani din Brooklyn fără tată și cu o mamă nebună și o educație de cinci clase. Curtis nu poată să înțeleagă. Se gândește la poveștile spuse de tatăl lui despre copilăria lui petrecută în Shaw în anii cincizeci, apoi la cum a resimțit el vârsta de cincisprezece ani – cum s-a simțit în perioada aceea, ce se petrecea în capul lui –, dar abia reușește să-și aducă aminte, iar amintirile nu-i sugerează o altă cheie de lectură. În loc de asta, Curtis ajunge să se gândească la Jay Leno: cât de prietenos și de vesel părea. Felul în care caracterul prietenos îl apăra ca un zid de piatră. Un zid care ar fi putut să ascundă orice. Sau nimic. Se gândește la participanții la convenție din holul hotelului, care jucau teatru unul în fața celuilalt, și la chelnerițele care joacă pentru studenții cu bani din Oculus Lounge. Se gândește la barmanul de la cazinoul New York, cu accent de New York, și la Saad – *le ții același discurs tuturor clienților*? – și la colajul de trăsături al lui Argos, schimbându-se în lumina fierbinte de pe fundul lacului. Se gândește la el însuși, în timpul liceului, exersându-și mâna de sportiv în oglinda din baia bunicilor. Încercând să fie convingător. Încercând să se convingă.

Fiecare substanță, spune Hermes,
trebuie să-și creeze propria rațiune.
Chiar și acum, golanii oligarhiei
umblă liberi pe coridoarele din Rialto.
Să ascunzi ceea ce nu poate fi văzut,
Crivano, instaleaz-o la vedere, peste tot.
Invizibil loc comun! *Mașinărie pentru*
anularea vederii! *Scufundă-ți numele,*
împovărat de trecut. Atârnată de un zid,
uitată, pielea lunii stă la pândă.
Și-apoi, într-o zi neașteptată, îl întâlnești

pe străinul care ai fost dintotdeauna.

Câteva studente de la Universitatea din Las Vegas, costumate în spiriduși stau între coloanele din piatră de râu de la Quicksilver. Rânjesc și fac cu mâna în timp ce taxiul lui Curtis oprește, se apleacă să prindă foi de trifoi din plastic de vestele tricotate ale jucătorilor condamnați să stea în cărucior. Curtis îl plătește pe taximetrist, pășește pe trotuarul de cauciuc. În marginea opusă a văii, muntele Charleston e o umbră albastră pe fundalul cerului mov. Soarele care apune îi aprinde vârful înzăpezit ca o torță.

Bine ați venit la Quicksilver! spune una dintre zâne. Aveți nevoie de noroc?

Nu, mersi, spune Curtis. În seara asta nu joc.

Muzica New Age cu flaut și *rainsticks* din difuzoare a fost înlocuită cu tobe bodhrán și cimpoi irlandez, tot New Age. Băiatul de la recepție poartă un melon verde din plastic, își face de treabă adăugând verigi noi unei ghirlande de hârtie de aproape doi metri. Salut, spune Curtis. Mă numesc Curtis Stone. Walter Kagami are o cameră pentru mine.

Puștiul îi înmânează un card pus într-un pliculeț de hârtie. Ultimul etaj, spune el. Prima ușă pe dreapta. E un apartament.

Lifturile sunt în capătul sălilor de joc. Nu e prea multă lume nici la mese, nici la automate, și oamenii se mișcă îngrozitor de încet, iar Curtis nu simte nevoia să treacă pe-acolo. Merge pe lângă zidul din partea dreaptă până la ferestrele panoramice care se deschid spre curtea interioară, apoi le urmează până în celălalt capăt al cazinoului. De jos, apar lumini: în palmieri, sub fântână și cascadă. Bibilicile pe care le-a văzut data trecută nu-s de găsit nicăieri – s-au retras pe timpul nopții în cine știe ce loc –, dar un păun s-a cocoțat pe una dintre mesele de picnic și, în timp ce trece, Curtis îl vede desfăcându-și coada într-o perdea tremurătoare, iridescentă.

Când Curtis ajunge la colț, devine dintr-odată tensionat, simțind o apropiere rău prevestitoare, ceva greșit, dar deja e prea târziu: o găleată grea de plastic pentru monede îl lovește în coaste și o voce suavă îi șoptește în urechi. Nu porți nimic verde, omule, spune. Te-ar putea ciupi cineva.

Curtis se oprește precipitat. Albedo îl lovește încă odată cu găleata în coaste; înăuntru e ceva greu și solid. Continuă să mergi, frățioare, spune Albedo.

Curtis e invadat de un val de adrenalină, din membre până în vintre; nevoia de a urina îl face să se înfioare. Respiră adânc, sacadat, apoi expiră. Continuă să meargă.

Albedo s-a apropiat din partea stângă, mai din spate: exact din locul în care vederea periferică a lui Curtis e blocată de

nas. Știe despre ochiul lui Curtis; trebuie să fi aflat despre el de la Damon. Atunci când Curtis l-a întâlnit pentru prima oară, în acea noapte în Hard Rock, Albedo se tot lăsa pe spate în scaun: îl testa pe Curtis, încerca să-i aprecieze limitele vederii. Ăsta fusese planul de la bun început. Albedo știe că Stanley e pe drum.

Probabil că pe lângă ferestre, cazinoul nu este supravegheat. Lifturile sunt cu siguranță prevăzute cu camere – dar când el și Albedo ajung la lifturi, Albedo se retrage, lăsându-i suficient spațiu lui Curtis. Chiar dacă îi urmărește Kagami, nu va observa nimic.

Curtis nu apasă pe butonul de chemare al liftului. Speră că Albedo va vorbi cu el – că îi va ordona să facă asta, dându-se de gol – dar Albedo trece pe lângă el și apasă butonul. Una dintre uși se deschide imediat și pășesc amândoi în liftul gol. Nu vorbi cu mine, șoptește Albedo în timp ce trec pragul.

În spatele sticlei fumurii a panoului de comandă e o mică lentilă; poate că pe undeva există și un microfon. Ajung la ultimul etaj, al șaselea, într-o tăcere apăsătoare. Lumina apusului se varsă prin sticla din spatele lor. Curtis îl studiază cu atenție pe Albedo. Acesta nu îi întâlnește privirea. Are un aer relaxat, lipsit de orice emoție ca acela pe care-l au unii tipi când sunt beți, dar Curtis nu crede că ar fi beat. Poartă un tricou de un verde intens pe sub geaca de motociclist. Cizmele și blugii îi sunt pline de praf, pline de scaieți și ceea ce par a fi ace de apuntia. Prin țesătura roasă de la genunchi, Curtis zărește o porțiune de piele însângerată. Mânerul găleții pentru monede e ușor deformat de greutatea din interior și o pungă de plastic se revarsă peste margine, ascunzându-i conținutul. Mâna mare care ține găleata e jupuită, plină de zgârieturi și tăieturi. Pe tricoul lui Albedo scrie PROVOACĂ-MĂ – SUNT IRLANDEZ.

La etajul cinci, ușa se deschide cu un clopoțel silențios și un moșneag cu gușă și un moț strălucitor, purtând o cravată americană, la braț cu o tipă cu câteva decenii mai tânără, scoasă parcă din pălărie, încearcă să intre în lift. Albedo îi blochează calea. Urci? întreabă el.

Cobor, spune moșul.

Albedo îl împinge ușor, cu vârful degetelor de la mâna dreaptă. Ei bine, domnule, poate ar fi bine să faci un efort și să apeși butonul ăla.

Mâna întinsă a lui Albedo arată de parcă ar fi fost retușată cu un cuțit de curățat cartofi. Tipul se uită la ea cu gura deschisă. Ușa se închide din nou.

Cred că am fost coleg de liceu cu tipa asta, spune Albedo.

Imediat ce Curtis iese pe ușa liftului la etajul șase, Albedo scoate un pistol din găleată, îl pune să-și depărteze mâinile și picioarele pe perete, îi ia revolverul și-l percheziționează. Albedo e rapid, e atent doar la eventualele fire și arme. Când e gata, îl trage pe Curtis de guler ca să-l îndrepte, apoi îl direcționează spre hol. Deschide ușa, spune el.

Curtis bâjbâie un pic la fanta în care se bagă cardul. Când lumina verde se aprinde și mânerul se deblochează, Albedo se repede înainte și-l izbește pe Curtis în partea superioară a spatelui. Curtis se lovește de ușă, aterizează cu fața pe covor. Albedo e chiar în spatele lui, îl lovește în coaste, calcă peste el și-l ține pe loc cu micul revolver Smith, în timp ce el se asigură că nu e nimeni în apartament, folosind propriul pistol. Curtis respiră printre dinții încleștați. *Hoțul de oglinzi* e pe podea, la doar câțiva centimetri de bărbia lui. Găleata de plastic a lui Albedo i s-a agățat de piciorul stâng.

Albedo dispare pentru o clipă în dormitor. Apoi reapare și îndreaptă ambele pistoale spre fața lui Curtis. Arma lui Albedo are montat pe țeavă un amortizor gros, înfășurat în bandă izolatoare, care pare făcut dintr-o conservă de fasole. Arma e neagră și mată, semiautomată, similară celei pe care o avea în dimineața asta. Curtis se gândește la coloana de fum roz pe care a văzut-o pe drumul de la marginea lacului și apoi se gândește: nu, nu e similară, e aceeași. Gândul îl face să se simtă rău și speriat și furios. Mai ales furios.

Deci, spune Albedo, încă douăzeci, treizeci de minute sau cât crezi?

Du-te dracului, omule, spune Curtis.

Albedo râde fără zgomot. Pare obosit, stresat. Da, spune el. Cred că poate douăzeci, poate treizeci de minute.

Curtis își scutură găleata de pe picior, se întoarce, se ridică în capul oaselor, rămâne cu spatele sprijinit de perete. N-ai dat-o bine pe asta, spune el. E prea târziu. Dacă îi omori pe Stanley și pe Veronica, asta nu va îmbunătăți cu nimic situația lui Damon. Poliția din New Jersey a emis mandate bazate pe evidențe fiz…

Nu și pe curul *meu,* spune Albedo. Haide, Curtis, nu te comporta ca un retardat. Nu am de gând să repar nimic pentru Damon. Băiatul ăla s-a dus și și-a tras-o singur. Bravo lui, dar a fost cât pe ce să mi-o tragă și mie. Imediat ce voi face curat pe aici, mă urc dracu' într-un avion. Și bătrânul Damon ar face bine să spere și să se roage ca să-l găsească poliția înaintea mea.

Ăsta e un plan prost, spune Curtis. Nu crezi…

Lasă-mă să-ți dau un sfat, spune Albedo. Taci dracului din gură! Și-n timp ce o faci, dă-i drumul și gândește-te cum să-l

prind eu pe Damon când mă întorc în Atlantic City. Vii cu un plan fără erori de rahat din care tu să fii un nenorocit de element indispensabil și nu mai scoți niciun cuvânt până când nu-l ai. Pentru că în momentul ăsta, Curtis, ești o piedică mai nasoală ca niciodată pentru mine.

Albedo își trage un scaun de lângă masă cu piciorul. Apoi se așază, pune cele două arme pe tăblia mesei – țevile lor sunt paralele, îndreptate spre Curtis – și începe să-și cerceteze mâinile rănite, smulge spini de cactus cu ajutorul unghiilor lungi. I-am zis lui Damon, spune el. I-am spus *cu numeroase ocazii* că să te bage pe tine în afacerea asta e o mișcare tâmpită, cam cea mai înaltă speță de tâmpenie. Și cred că-ți dorești mai mult decât oricine – nu-i așa, Curtis? – ca el să-mi fi acordat ceva mai multă atenție la momentul respectiv. Păi, nimeni nu-mi ascultă sfaturile. Adică, ți-am *spus,* nu-i așa, că o să meargă prost căcatul ăsta și să-ți vezi de treaba ta. M-ai ascultat? Ete na, m-ai ascultat. I-am spus lui Damon că are *un singur avantaj,* un singur lucru care stă în picioare în furtuna asta urâtă și de căcat, iar acela este că nimeni dintre cei cu care s-a intersectat n-ar trebui să aibă treabă cu poliția. Și care e *primul lucru* pe care ingeniosul ăsta nenorocit îl face? Aduce printre noi un polițist.

Albedo ridică privirea, începe să se încălzească, apoi se scutură și îngheață. Se uită cu gura mască la perete, puțin în stânga față de locul în care se află Curtis; ochii lui lărgiți sunt numai pupile. E traversat de un spasm, clipește puternic, își scutură violent capul. Apoi ridică pistolul lui Argos de pe masă. Îl flutură ca și cum ar încerca să țintească o muscă-fantomă. *Futu-i,* spune el. Se întoarce din nou spre perete, se uită de-a lungul țevii pistolului. Nu, spune el. Nu se poate. Futu-i!

Trage. Apoi trage din nou. Amortizorul înghite flăcările de la gura țevii, dar nu și bubuiturile – puternice, ca o riglă plesnită de o masă – gloanțelor care trec bariera sonică. Un nor de rigips pulverizat cade peste capul lui Curtis, iar apoi aerul e plin de sclipiri: granule ascuțite care îi lovesc scalpul. Înjură, își ferește ochii. Uau, face el.

În urechea stângă aude o cacofonie de sunete înalte: sticlă care se sparge și cade. Albedo tocmai a spart oglinda mare montată deasupra măsuței de toaletă; din locul în care stă, Curtis n-a putut să vadă. Iisuse, spune Curtis. Ce dracului, omule?

Albedo râde încet, tremură, își scutură capul. O, amice, spune el. Căcat. M-am electrocutat rău. Îmi venea să jur…

Sună telefonul. Albedo sare, trage un al treilea glonte în perete; Curtis își acoperă din nou fața. La al doilea apel,

Albedo oftează – puțin cam prostește –, și îndreaptă țeava groasă a pistolului spre telefon. Cred că e pentru tine, spune el.

Curtis se ridică în picioare. Îi tremură genunchii; în drum spre masă, se împiedică. Ia telefonul de pe al patrulea nivel, ridică receptorul. Curtis, spune el.

Curtis, Veronica sunt.

E zdruncinat rău: trebuie să facă un efort mare să-și oprească tremurul vocii, să se concentreze. De următoarele secunde depind multe. În spatele vocii Veronicăi distinge zgomotul mulțimii și anunțurile publice: e din nou aeroportul. Vocea ei e tensionată – iritată și obosită – dar nici urmă de teamă. Ascultă, spune ea. Stanley își bate joc de noi. Nu era în avion.

Curtis clipește. Ce spui? întreabă el.

Stanley n-a sosit cu avionul cu care a spus că o să sosească. M-a sunat când eram la bagaje. N-o să-ți vină să crezi, dar e în… A plecat. A plecat demult.

Curtis se simte ca și cum ar fi făcut un pas în gol de pe marginea unei stânci, atârnă în aer ca un coiot din desene. Apoi un fior nebun îi urcă prin șira spinării, până în gât, și se luptă să nu zâmbească. În regulă, spune el. Continuă.

Voia să fiu la aeroport, spune Veronica, pentru că mi-a făcut rezervare la un zbor. Decolează cam în cinci minute. Mai trebuie să bag niște chestii într-un dulap cu cheie și să trec de paza de la aeroport, așa că nu am prea mult timp.

Curtis închide ochii, pune o mână pe masă ca să-și mențină echilibrul. Își imaginează că dincolo de zgomotul alb de la celălalt capăt al liniei îl poate auzi pe Stanley râzând, strigând numere codate ca un fundaș dintr-o echipă de fotbal american.

Nu-mi cere să-ți explic ce face, spune Veronica, pentru că n-am nicio idee. Dar voiam să te sun, ca să te anunț pe tine și pe Walter ce se întâmplă. Acum ar trebui să…

Curtis deschide ochii. Dar Walter? spune el. Walter vine?

Da. Credeam că a ajuns deja. De obicei termină programul pe la… Căcat, trebuie să fug. Ascultă, Curtis. Îmi pare foarte rău. Și mersi. Ținem legătura.

Conversația se întrerupe, telefonul moare. Albedo e cu ochii pe el, cu o cută adâncă în mijlocul frunții. Curtis nu se mai uită la tăblia mesei, îl studiază pe Albedo, aflat în vederea lui periferică. A pierdut-o. Mingea e la piciorul lui acum.

Sigur, continuă el să vorbească în telefonul mut. Cred că e bine așa. La ce oră sosește?

Aude clicuri fantomatice în receptor, ca niște pietricele aruncate într-o fântână seacă. Am înțeles, spune Curtis. O să fiu la bagaje. Nu pleca. S-ar putea să întârzii câteva minute.

Pune receptorul în furcă. Schimbare de plan, spune el. Zborul lui Stanley a fost amânat. Nu o să vină încoace. Trebuie să mă întâlnesc cu ei la McCarran.

Albedo se holbează la el. Apoi se ridică. Și cum facem *asta*? spune el.

Uite ce, omule, nu știam cum să fac altfel.

Albedo pare în continuare amețit, dar începe să-și revină. Ce-ar fi să-i chemi dracului aici, spune el. Și cu asta basta. Sau îi trimiți altundeva. *Oriunde* altundeva. Un nenorocit de sediu de poliție sună bine pentru început. Iisuse, Curtis, *aeroportul*? Câți oameni ai de gând să mă faci să împușc mai exact?

Curtis înghite zgomotos. Cred că Stanley s-a speriat, spune el. Știe că ceva nu e în regulă. Veronica nu era sigură unde vor merge după ce i-au ridicat bagajele. Nici măcar nu știu dacă o să-și aștepte bagajele, omule. S-ar putea s-o șteargă.

Fața lui Albedo se întunecă; își încleștează maxilarul. N-ar fi prea bine pentru tine, spune el.

Da? spune Curtis, forțându-și vocea să capete o stridență panicată. Păi, hai să mergem, nu?

Albedo aruncă înapoi în găleată pistolul lui Argos, apoi își îndeasă revolverul în curea, acoperindu-l cu geaca de motociclist. În drum spre ușă, amândoi calcă peste *Hoțul de oglinzi,* o fereastră întunecată pe covorul bej-deschis. Curtis speră că, indiferent cine îl va găsi, va ști ce să facă cu el. Cel puțin să știe mai bine decât el.

Îi e teamă că ușa liftului se va deschide, dezvăluind fața surprinsă a lui Kagami – după săptămâna asta conflictuală, el și bătrânul vor ajunge să fie ultimul lucru pe care celălalt îl vede –, dar când liftul sosește, e gol. Nu se întâlnesc cu el nici în drum spre ieșire, doar cu o doamnă bătrână și afectată, cu părul vopsit în roz, purtând o jachetă de lamé auriu, care se deplasează încet cu cadrul de aluminiu. Ochii ei albaștri sunt mari și umezi; pupilele, mătuite de orbire. Zâmbește dulce când trec pe lângă ea.

Curtis continuă să spere că Kagami a aflat ce se întâmplă – că la ieșire vor fi întâmpinați de poliția din Las Vegas – dar în sala de joc nimic nu pare să tulbure rutina zilnică. În drum spre holul recepției, Curtis zărește câțiva agenți de pază printre mese, dar niciunul dintre ei nu pare înarmat. E convins că Albedo n-ar sta mult pe gânduri înainte să folosească arma aici, așa că privește înainte, nu se hazardează. Încă tremură din cauza împușcăturilor, dar picioarele își recapătă stabilitatea rapid, mintea îi zbârnâie. Toată săptămâna n-a făcut decât să piardă vremea; acum a dat de belele. Cu toate că încă nu-i vine să creadă că se întâmplă cu adevărat. Stanley nu l-ar fi pus în

situația asta decât dacă ar fi fost sigur că va găsi o soluție. Va găsi oare?

G *Șaptesprezece,* spune o voce amplificată și clară din salonul de bingo. *G Șaptesprezece.*

Afară, cerul dinspre vest e întunecat, cu excepția unei pojghițe albastre la orizont. Spațiul negru e străpuns pretutindeni de lumina stelelor, granulată și tare ca diamantul, cu excepția câtorva locuri în care e blocat de nori invizibili. Albedo își împachetează tichetul de parcare într-o bancnotă de douăzeci de dolari, i-o dă valetului, îi spune puștiului să se grăbească dracului. Apoi se întoarce către zâne. Sunteți irlandeze, dragelor? spune el. Nu păreți irlandeze. Dar verdele vă stă bine, fără îndoială.

Una dintre fete îi răspunde cu un zâmbet care se transformă imediat în dezgust, când observă că Albedo are mâinile însângerate și blugii rupți la genunchi și privirea aceea de pește mort. Bate în retragere, ține coșulețul cu foi de trifoi din plastic în fața ei ca pe un scut fragil. Partenera ei – ceva mai în vârstă, ceva mai sigură pe sine – se uită la Curtis. Pare îngrijorată, ceea ce trebuie să însemne că Curtis pare speriat. *Ce s-a întâmplat*? spun ochii ei. *Pot să te ajut*? Curtis încearcă să zâmbească.

Curând, aude motorul monstruos al mașinii lui Albedo, dar încă nu o poate vedea. Parcarea unde duc valeții mașinile e la subsol, în partea de nord a clădirii; Curtis nu a observat-o până acum. Mercury-ul mare și negru își face apariția de după colț, intră pe alee. Farurile galbene în față scurtă îi luminează pentru o clipă: reflectoare în căutare de altceva. Curtis încă nu știe cum va reuși să evite ceea ce va urma. Apoi, dintr-odată, știe ce are de făcut. Știe cu precizie.

În timp ce mașina oprește lângă trotuar, Curtis se uită înăuntru. Obișnuita mizerie – reviste și ziare, pungi de hârtie și pahare de plastic – plus ceva electronice interesante pe scaunul din spate: pare să fie un computer cu un dispozitiv GPS, ceea ce pare a fi un scaner mobil ca cele folosite de poliție. E interesant, dar nu surprinzător.

Valetul deschide ușa Mercury-ului, apoi se dă la o parte în grabă. Expresia lui trădează dezgust și teamă. Caleașca e pregătită, fratele meu, îi spune Albedo lui Curtis. Poți să preiei frâiele.

Hei, spune Curtis. Ghici ce? Nu știu să conduc.

Albedo îi aruncă o privire fioroasă. Apoi face un pas în față. Hei, spune el. Ghici ce? Să ți-o trag! Am cunoscut o grămadă de tipi cu un singur ochi la viața mea. Toți se descurcau foarte bine cu mașinile.

Păcat că niciunul dintre ei nu e aici, spune Curtis. Pentru că eu nu știu să conduc.

Albedo a deschis deja ușa din dreapta șoferului. Știi ce? spune el. Nu face pe deșteptul cu mine, Curtis. Urcă dracului în mașină!

Curtis se urcă în mașină. Trebuie să tragă scaunul în față cu vreo cincisprezece centimetri ca să ajungă ca lumea cu picioarele la accelerație și la ambreiaj. Centura de siguranță pentru umeri, montată pe partea din spate a scaunului, e prea sus pentru el; nici măcar nu încearcă să și-o pună. Ceva în mașină miroase a pișat și a căcat și a lucruri și mai nasoale, iar Curtis începe să respire repede și să i se facă rău. Își prinde centura de la brâu. Apoi își bate capul cu oglinzile.

Hai dracului odată, spune Albedo.

Va trebui să mă ajuți să mă asigur din stânga, omule. Nu văd deloc în direcția aia.

Albedo pune găleata cu pistolul lui Argos pe podeaua murdară a Mercury-ului. Ține revolverul lui Curtis în mâna dreaptă. Nu vine nimic din stânga, spune el. Nu vine nimic de nicăieri. Acum bagă curva asta în viteză și condu.

Curtis bagă mașina în viteză. Se îndepărtează încet de trotuar. Mașina rulează pe pantă și trece de firma de piatră QUICKSILVER pe drumul de acces îngust. Curtis oprește mașina și rămâne vreme îndelungată cu indicatorul stânga al Mercury-ului aprins. Pe drum nu se apropie nicio mașină. Dincolo de murmurul motorului mare al mașinii, Curtis aude un avion care trece pe deasupra lor.

E liber, Curtis, spune Albedo. E absolut, complet liber, omul meu.

După ce a virat la stânga, Curtis se apropie de lumina roșie intermitentă, scoțând mașina din viteză pe măsură ce panta devine mai abruptă, oprindu-se cu mult înainte de banda albă trasată pe asfalt. E ușor să conduci. Nu prea știe de ce se aștepta să fie greu.

Bine, spune Curtis. Aici trebuie să mă ajuți.

Din dreapta se apropie o linie formată din mai multe faruri: mașini care au rămas blocate în spatele vreunui vehicul greu, poate a unui camion cu platformă. Și pe partea stângă, la distanță, se zăresc vehicule: umflătura neclară a nasului lui Curtis e luminată de strălucirea halogenei care se apropie. Pe partea cealaltă a drumului e o ridicătură de pământ și un parapet, apoi nimic: pământul se înclină înspre ceea ce trebuie să fie o alunecare de teren. Traficul de pe drumul principal pare să atingă în jur de optzeci de kilometri pe oră în timp ce trece pe sub cele două lumini galbene intermitente. Înclinat în pantă, greutatea Mercury-ului solicită frânele.

Acum poți să intri pe șosea, spune Albedo.

N-o să meargă, omule.

Nu te mai comporta ca o fetiță, Curtis! Tocmai ai irosit ocazia. Lasă-te un pic pe spate ca să pot vedea și aprinde semnalizatorul.

Curtis acționează maneta și semnalizează dreapta, dă drumul foarte ușor de pe frână. Mercury-ul se hurducă mai în față cu câțiva centimetri. La dreapta, camionul mare se opintește în pantă; mașinile se adună nerăbdătoare în spatele lui. Din stânga trec alte vehicule, luminate de farurile Mercury-ului: o mașină de teren, două sedanuri. Sub roțile lor fâșâie o peliculă subțire de apă. Acum e liber? întreabă Curtis.

Nu încă, spune Albedo, aplecat în față pe scaun. Aproape. Așteaptă.

Camionul mare – e o cifă cu beton – începe să prindă viteză, scoțând fum negru pe țeava de eșapament. În spatele fumului, stelele și luminile din vale pâlpâie și se sting. Curtis nu mai poate să se uite. Întoarce privirea înainte, măsurându-și respirația. Oglinda retrovizoare e în continuare fixată într-un unghi greșit, astfel încât își poate vedea vârful teșit al capului de fiecare dată când lumina roșie pâlpâie. Nu prea știe la ce ar trebui să se gândească acum, nu știe ce-ar trebui să gândească. Probabil la Danielle. Încearcă să-și concentreze gândurile asupra ei, dar nu reușește. În loc de asta, continuă să se holbeze la forma craniului său în oglinda retrovizoare înclinată. Uite-mă, se gândește. Ăsta sunt eu.

Din stânga trec în viteză două mașini, făcându-l să tresară. În regulă, spune Albedo. E liber. Dă-i drumul!

Camionul ăla a trecut de linie, spune Curtis. Nu am loc să întorc. Nu reușesc să apreciez distanțele, omule. Nu văd în adâncime.

Albedo se uită în dreapta. Nu a trecut de linie, spune el. Ai o grămadă de loc.

Voi aștepta, spune Curtis.

Își mută mâna pe partea de jos a volanului, mai aproape de închizătoarea centurii. Apoi respiră adânc, se relaxează și își dă drumul în pantaloni.

Fii atent, idiotule, spune Albedo, uitându-se din nou la stânga. Data viitoare când îți spun să-i dai drumul, îi dai dracului drumul. Vezi, acum iar sunt o grămadă de mașini…

Curtis își eliberează centura, ridică piciorul de pe pedala de frână, trage de mâner să deschidă portiera. Mercury-ul se-mpleticește înainte, intrând în intersecție, sub luminile intermitente; boxerii calzi și umezi i se ating lui Curtis de coapse. În timp ce își leagănă piciorul stâng deasupra asfaltului, aude țipătul gâtuit al lui Albedo, scârțâitul frânelor,

detunătura joasă a claxonului camionului, apoi fiecare sunet e înghițit de bubuitul armei. Primul glonte tras de Albedo ciupește manșeta gecii lui Curtis și se izbește de ușă – Curtis îl aude șuierând printre straturile de metal –, apoi Curtis alunecă din scaun pe asfaltul în mișcare, scăldat în bucăți de sticlă dislocate de o nouă împușcătură, cioburi de un verde-albăstrui îi zgârie fața și mâinile în timp ce cade, amestecate cu bucăți de argint din oglinda laterală care a explodat, totul luminat de reflectoarele mașinilor din față, suspendate în aerul cețos. Curtis se izbește de pământ, se rostogolește ca să evite roata din spate a mașinii – a reușit să se ridice pe jumătate în poziția ghemuit – când e lovit de o camionetă Toyota.

Se prăvălește peste capotă și alunecă. Se face liniște. Își simte brațele și picioarele grele, întinzându-se în direcții opuse, iar el, în mijloc, e stors ca un prosop ud. Albedo continuă să tragă; aerul se contractă la trecerea fiecărui glonte. Parbrizul camionetei crapă în mii de bucăți sub Curtis și e din nou în aer, se împleticește ca o minge aruncată aiurea. Trei împușcături. Patru. Mâna stângă a lui Curtis se strânge peste ceva tare și neted. Alunecă pe platforma camionetei, izbindu-se de oblon. Ultimul glonte l-a nimerit. Totul se învârte cu el, apoi se oprește. Curtis se întinde cu piciorul luxat pe căptușeala de poliuretan a platformei, uitându-se la drum. Zdruncinat din nou. Cu toate astea, în viață. Bucata de plumb din palmă se răcește.

Scrâșnetul metalului izbit de metal rănește urechea lui Curtis și, pentru o clipă, cifa de ciment îi eclipsează vederea. Odată ce a trecut, în fața lui apare Mercury-ul, învârtindu-se ca un titirez pe bara de protecție din față, partea din spate a mașinii e îndoită în locul în care a lovit-o cifa: un semn de întrebare care dansează. Se rotește încet, pendulând spre marginea drumului; apoi portbagajul se deschide și apare Argos, mort, lințoliul de plastic însângerat se desface ca un sul în timp ce cadavrul se prăvălește pe asfalt. Mercury-ul șterge parapetul, se înclină și iată-l și pe Albedo, alunecând ca o balegă prin parbrizul făcut țăndări, cu o expresie de om beat pe fața lui palidă și răvășită. Mercury-ul e în cădere, el se rostogolește pe capotă asemenea unui țânc talentat la gimnastică și, pe măsură ce mașina dispare în prăpastie, alunecă peste ornamentul în V al capotei și pică pe asfalt, lovindu-se de parapetul îndoit, cu picioarele îndoite într-o postură aproape lejeră pe linia continuă de la marginea drumului. În mâna dreaptă ține în continuare revolverul fără gloanțe al lui Curtis; respiră, dar din urechi și nas îi curge sânge abundent, iar Curtis știe că e terminat.

Curtis nu aude trosnetul mașinii când aceasta se izbește de pământ, dar după un minut, din prăpastie se ridică un fum negru, obturând valea, și e urmat de câteva limbi de foc. Curtis încearcă să-și schimbe centrul de greutate, dar nu se poate mișca; acum știe că e grav rănit, ceea ce nu-l deranjează. E pe un teren familiar acum, prima oară după ani buni. Oase rupte. Probabil că splina n-a pățit nimic: simte durerea care năvălește din corp, decodată de creier. O să fie nasol, și estimează că în curând o să leșine. Inconștiența îl va copleși; încearcă să și-o aducă aminte ca pe un vechi număr de telefon.

A încasat ultimul glonte: cel care ar fi fost destinat lui Stanley. Asta și voia. Îl simte mare și inert în mână și își desface degetele să se uite la rană. Îl doare când și le mișcă, dar continuă să și le desfacă încet, apoi zâmbește. Din căușul palmei îl fixează propriul ochi gri și țeapăn.

Când flăcările ating rezervorul Mercury-ului și floarea oranj înflorește în deșert, Curtis nu mai vede nimic, dar simte valul de căldură pe pleoape și își imaginează floarea care se înalță și devine neagră. Căldura îl alină. Îl face să adoarmă.

58.

Lui Stanley i-ar plăcea să se întoarcă pe promenadă, să o vadă încă o dată înainte să plece, dar se răzgândește. Polițiștii vor continua să patruleze în forță – vânându-l, strângând mizeria pe care a făcut-o – și nu are niciun chef să împuște în seara asta un polițai. În plus, are impresia că va cunoaște mai bine linia coastei după ce va pleca, după ce memoria lui va începe să o analizeze.

Traversează cartierul, mergând în paralel cu țărmul, trece de sensul giratoriu și ajunge pe străzile pe care s-a plimbat împreună cu Welles. Aproape nimeni nu e treaz la ora asta, ceea ce îl face pe Stanley să pară suspicios; merge mult în zigzag, face de multe ori cale întoarsă. Undeva în oraș, Welles și soția lui stau într-o cameră de așteptare, în timp ce un medic îl cârpește pe Claudio – sau poate că deja sunt în drum spre casă, întorcându-se s-o salveze pe fată. Stanley nu-și poate imagina scena; nu reușește să-i pese. Nu reușește să se concentreze la ei: gândul e respins de mintea lui, ca de polul greșit al unui magnet.

Străzile sunt traversate de patrulele poliției, dar pe lângă acestea, mai sunt și alte mașini: traficul de pe arterele principale și modelul străzilor cu un singur sens fac dificilă urmărirea unui pieton. Câteodată mașinile de poliție trec pe lângă el și se întorc brusc sau accelerează ca să-i blocheze calea, dar Stanley găsește mereu o cale de scăpare, traversează câte o curte și dispare sau se ascunde într-un strat de flori în timp ce mașinile îi dau târcoale. Fâșiile de lumină pe care le lasă pe pavajul ud îi aduc aminte lui Stanley de cele două urme paralele lăsate de patinele lui Sonja Henie[68] în curtea de la Grauman's Chinese.

Când ajunge la câmpurile petrolifere și la primul canal vechi, tactica lui de evitare a poliției i se pare deja obositoare: are din nou febră, e zguduit de friguri, nu mai are chef de stradă. Își încrucișează brațele, se îmbrățișează, își bagă capul în bărbie și grăbește pasul, mormăind înjurături printre dinții care îi clănțăne. Se blestemă pe el însuși și blestemă lumea. Și mai ales pe Welles. Poate că m-ai conjurat, fierbe Stanley. Te-ai gândit vreodată la asta, grăsan nenorocit? Poate că de la bun început eu am fost cel pe care l-ai conjurat. Poate că m-ai conjurat.

Merge timp îndelungat fără să fie conștient de ce face. Mintea lui e altundeva sau nicăieri; picioarele lui avansează mecanic, de bunăvoie. Când devine din nou atent, cu senzația că s-a trezit, e surprins să descopere că merge în continuare și

nu e sigur unde se află. Se oprește în dreptul unei mașini parcate, scoate plosca din toc și bea. Gustul apei pe limbă e ascuțit, potențat de metalul vechi; se gândește la tatălui lui, când era în Leyte și Okinawa; amorțit și însuflețit de atâtea ore de luptă, bând din aceeași apă cu gust metalic. Își aduce aminte cum s-a chinuit să ridice rucsacul în ziua în care a primit-o de la tatăl lui: era mai mare decât el. *Dacă nu o să particip la războiul ăsta, o s-o iau razna. Nu înțeleg nimic din pace. S-ar putea să fie complet aiurea, dar e adevărat. Oamenii nu mă vor în preajmă și nici eu nu vreau să fiu în preajma lor. Pe timp de pace sunt nimeni. Nici măcar nu sunt în stare să mă recunosc.*

Ploaia s-a oprit, dar norii sunt joși; burțile lor ating acoperișurile. Stanley e în continuare în zona canalelor. Ceața se ridică din ele asemenea unor perdele, închizând fiecare rând de case într-o cutie transparentă. Chiar în fața lui e un pod. Dincolo de el, două sonde ard gaz natural, platformele din vârf sunt luminate de coloane de foc ce flutură încet. Luminile lor oscilante aruncă două umbre slabe în spatele fiecărui lucru solid din apropiere.

Pe pod sunt câțiva oameni: un tip corpolent și un copil mic, în patru labe. Bărbatul se sprijină de balustradă; copilul se strânge lângă piciorul lui. Amândoi se uită la apa uleioasă de sub ei. Stanley își pune rucsacul pe umăr, se apropie. Copilul nu e deloc un copil, ci un câine mic și îndesat. Stanley îi poate auzi gâfâitul aspru. Una dintre sondele care ard e chiar în spatele omului și contralumina îi întunecă acestuia fața. Stanley reușește să-i distingă marginea feței, flăcările micuțe reiterate de lentilele ochelarilor. Fumul se învârtejește în jurul bărbiei lui cărnoase; din gură îi atârnă o pipă. Poartă o bască de tweed identică celei purtate acum de Stanley.

E Welles cu micul lui câine, care au ieșit la plimbarea de seară. Trebuie să fie. Dar apoi, pe măsură ce Stanley se apropie, își dă seama că nu sunt ei. N-ar putea să spună exact ce anume îi lipsește acestui bărbat ca să fie Welles, dar e convins că n-are cum să fie Welles. Câinele tipului ăstuia pare ceva mai mare. Sau – Stanley e și mai aproape acum – ceva mai mic. Încă nu reușește să vadă fața omului.

Stanley pășește pe pod. Acum merge în vârful picioarelor; nu știe sigur de ce face asta. Duduitul flăcărilor sună ca steagurile îndreptate și mototolite de o vijelie neîntreruptă. Trebuie să fie Welles: arată exact ca el. Stanley încearcă să-și explice în mod rațional, cu toate că știe că nu e adevărat. Oare e posibil să se fi întors deja de la spital? Dacă e așa, de ce n-a rămas acasă? Poate că Synnøve l-a dus singură pe Claudio la spital și Welles a rămas acasă. Dar omul ăsta nu e Welles. E

clar că nu e. E posibil ca vederea să-i joace feste? E posibil ca Welles să aibă un frate geamăn? Sau e posibil ca acesta să fie în sfârșit adevăratul Adrian Welles, iar celălalt – cel pe care l-a întâlnit Stanley, cel care i-a semnat cartea – să fie falsul Welles?

Silueta își scoate din gură pipa din lemn de erica. Își odihnește din nou mâna pe balustradă. Ceva din aspectul acelei mâini îl face pe Stanley să înghețe, îi ridică părul de pe ceafă. Arată exact ca mâna lui Welles: o mână de om întrutotul normală. Dar nu este.

Câinele își ridică picioarele din față pe prima bară a balustradei. Apoi se ridică pe picioarele din spate și merge, clătinându-se ca un soldățel cu cheiță. Se rotește încet ca să se uite la Stanley. Fața părosă cu ochi bulbucați de sub urechile lui lungi și catifelate e umană sau, în orice caz, are ceva uman. Rânjește la el cu două rânduri de dinți de bebeluș lucind de salivă.

Apoi vorbește. Îl strigă pe Stanley cu o voce joasă, croncănitoare. Îl strigă pe nume, numele lui adevărat, numele pe care l-a îngropat odată cu bunicul lui cumplit, numele pe care nu-i știe nicio ființă vie în afară de mama lui nebună.

Sau cel puțin așa îți vei aminti peste mulți ani de acum încolo.

Stanley se retrage. Cățelul pășește cu grație spre el. Omul de pe pod se întoarce. Dacă Stanley îi va vedea fața, tot ce este el o să dispară. De asta a venit aici. Asta încearcă să-i comunice cartea. În lumea asta, un lucru întunecat are aceeași fată ca și a lui.

Întinde mâna după pistol, dar pistolul nu mai este. I-a căzut, l-a pierdut, nu l-a avut niciodată, l-a pus în rucsac și apoi a uitat de el. Chestia de pe pod vorbește în limba lui nepământeană, inventată; de data asta, o parte din Stanley înțelege. Și-acum: fața. Lentilele ochelarilor lui sunt luminate de un foc interior neîmprumutat de nicăieri.

Stanley se întoarce și fuge. Fuge până când piciorul lui infectat urlă de durere și continuă să fugă până când durerea dispare. Fuge până când nu mai aude decât ritmul silențios al pașilor lui pe asfalt. Fuge până când vederea i se tulbură. Fuge departe de ocean și departe de luna care îl atrage, traversează stradă necunoscută după stradă necunoscută, prin mizeria orașului fără centru, până când nu mai știe unde se află sau cum a ajuns aici, până eliberează fiecare amintire legată de țărm de orice indiciu care ar putea să-l ducă înapoi la el, până când acele amintiri arată doar spre ele însele și spre carte: o insulă de pasaje înguste, suspendate în vid.

59.

Apa trebuie să fie aproape. De fiecare dată când Crivano se trezește, e conștient de rafalele de vânt, valurile mici care lovesc baza zidului din spatele capului său. La început, zgomotul e un talmeș-balmeș plăcut – un amestec de pleoscăieli vesele –, dar când se concentrează reușește să audă un ritm în ele, sau ceva ce seamănă cu un ritm: pulsații regulate, ușor defazate, care-i aduc aminte de jocuri elaborate în care trebuie să bați din palme, scorneli de copii plictisiți.

Crivano se gândește că aceste bătăi defazate ar putea să ascundă un model mai mare – unul care, odată descoperit, ar putea oferi indicii în legătură cu dimensiunile clădirii în care se află. Dar ține, desigur, de temperamentul său să se gândească la astfel de lucruri. Zâmbește, apoi se strâmbă în timp ce durerea îl traversează în repetate rânduri fata, de la nas la bărbie.

Nu-și aduce aminte cum a ajuns aici. Cea mai mare parte a nopții trecute îi scapă printre degete asemenea argintului viu. Își aduce aminte că a mânuit arme, cuprins de frică și mânie, mutilând și omorând mulți oameni nesăbuiți care au prins curaj datorită vinului, ignoranței și numărului lor mare și care nu erau pregătiți să înfrunte un soldat adevărat, un ienicer, chiar și unul în vârstă, cum e Crivano.

Amintirile lui legate de violență sunt întotdeauna tulburătoare, pentru că în ele niciodată nu este el însuși. Animalul care vede prin ochii lui și îi angrenează membrele în luptă nu pare să posede o memorie a lui – ceea ce, bănuiește el, e motivul pentru care reușește să ucidă atât de bine. Lucrul acela din el care luptă e ca lucrul acela din el care se împerechează sau se cacă: împarte același trup cu el, dar nu este *el.* Cel puțin, asta își spune.

Se gândește din nou la Lepanto, la Ciocârlia. Prietenul lui nu a fost niciodată atât de entuziast ca-n săptămânile de dinainte de bătălie, niciodată atât de vesel. Pe măsură ce vasele se adunau în golful Patras, toată lumea de pe *Vulturul Negru și Auriu* era cu ochii pe el; toate fețele zâmbeau și toate inimile se bucurau de curajul său. Dar când a început lupta, Ciocârlia nu voia să tragă. Nu s-a retras niciodată de pe poziția pe care o deținea pe dunetă, niciodată n-a șovăit atunci când turcii au atacat: i-a respins neobosit până în momentul în care a fost lovit de ghiulea. Dar archebuza lui a rămas nefolosită până când Crivano – sângele împrăștiat în jur sfârâia pe țeava supraîncălzită a armei sale – a luat-o. Ciocârlia a fost un soldat pe cinste, și dacă ar fi supraviețuit și s-ar fi înscris la

universitatea din Padova, ar fi ajuns un medic minunat, un medic mult mai bun decât Crivano. Dar nu a fost niciodată un ucigaș.

Crivano încearcă să se ridice în capul oaselor; trupul lui chinuit refuză. Sub cearșafuri, picioarele i se zvârcolesc în agonie și amorțeală, chinuite de efortul susținut din timpul luptei, de orele în care a fost nevoit să stea înghesuit în barca lui Obizzo. Nici brațele nu sunt într-o stare mai bună. Reușește să bea o cupă de lut cu apă pe care o descoperă lângă pat, dar nu are forță suficientă să ridice carafa și s-o umple din nou. Adoarme iarăși.

La un moment dat, o fată intră în încăpere: o evreică, ce îi aduce un bol de supă fierbinte și un coltuc mic de pâine. Le așază lângă carafă, umple cupa și pleacă, fără să încerce să-l trezească pe Crivano. Se ridică în capul oaselor să mănânce și să bea – supa e groasă, nepiperată, cu multă grăsime de gâscă –, apoi se întinde din nou. În apropiere, poate chiar în încăperea alăturată, aude vocea unei femei chinuite de spasmele violente ale extazului carnal și se întreabă dacă e posibil ca acest loc să fie un bordel. Dacă e așa, atunci curva aflată de partea cealaltă a zidului e foarte entuziastă sau foarte convingătoare.

Când se trezește din nou, lumina ce intră prin mica fereastră a încăperii a dobândit deja prima tentă de roșeață a serii. Se simte mai întremat. Se ridică în capul oaselor, bea din nou – bolul cu supă a dispărut – și dă la o parte păturile ca să se ridice anevoios pe picioare. E gol, bandajat în multe locuri; desface pansamentul ca să-și verifice rănile. Degetul mare de la mâna dreaptă e zgâriat. O tăietură scurtă și adâncă pe brațul stâng. Pe partea stângă are o crestătură în formă de seceră, umbrită de o vânătaie cu margini galbene. Urechile încă îi țiuie și vuiesc din cauza bubuiturii de noaptea trecută a pistolului; mâna lui dreaptă și antebrațul îl dor din cauza reculului care a zguduit mânerul de lemn. Pe masa unde era supa, Crivano găsește o oglindă de metal pentru bărbierit – asemănătoare cu a lui –, pe care o folosește ca să-și verifice fața: cheaguri de sânge în nări, o contuzie negricioasă pe bărbie. În oglindă, fața lui e compusă din bucăți, neclară pe la margini; acum că o ține în mână, i se pare cunoscută. Își dă seama că e într-adevăr oglinda lui: una pe care o primise cu ani în urmă de la tatăl lui, cu puțin timp înainte să părăsească Ciprul. Oglinda fusese împachetată în cufărul din lemn de alun al lui Crivano, cel care a dispărut de la Vulturul Alb. Cum de a ajuns aici?

Pășește înspre fereastra deschisă, atent să nu fie văzut de cine nu trebuie. Când se apropie, o rafală de vânt îi răvășește și mai tare părul încâlcit în timpul somnului.

Sub el, se întâlnesc mai multe canale care nu-i sunt familiare. Pe malul celălalt, lumina rozalie a soarelui aprinde fațadele simple ale unui rând de clădiri, mult mai înalte decât tot ce e în jurul lor: la una dintre ele, Crivano numără opt nivele cu ferestre de la apă până la acoperiș. Clădirile nu sunt prevăzute cu chei; nicio poartă navală nu înlesnește accesul. Zidurile par la fel de nepătruns ca cele ale unei fortărețe sau ale unei închisori. La stânga, Crivano zărește domul în formă de ceapă din vârful clopotniței Madonna dell'Orto. Acest detaliu, împreună cu lumina care vine din spate, îl plasează la nord-est de canalul Cannaregio. În fața lui sunt zidurile ghetoului.

Devine conștient de un sunet: un ciripit slab care se aude dintr-o încăpere din apropiere, lenevos și monoton, asemenea cântecului de împerechere al lăcustelor. Se întoarce spre ușă. Câteva haine – nu-i aparțin – atârnă pe un cuier de lângă ușă: articole de îmbrăcăminte curate, care s-ar potrivi unui negustor prosper. Pe piele, țesătura e dură și grea. Crivano se îmbracă încet, depunând efort, apoi iese din încăpere și ajunge pe un coridor.

Ajunge într-o bucătărie înghesuită, unde o servitoare pregătește în grabă o masă simplă, formată din pâine, brânză și mere verzi. În capătul bucătăriei e o masă la care stă așezat Obizzo, arbaleta se odihnește în colțul din spatele lui. Mâinile mari ale făuritorului de oglinzi sunt ocupate cu ceva, sursa zgomotului pe care Crivano l-a urmat până aici.

Își ridică dezinteresat privirea în timp ce Crivano se apropie șchiopătând. Bună seara, *dottore,* spune el. Văd că ați ales să trăiți în continuare.

Crivano deschide gura, apoi o închide, nefiind dispus să-și consume energia cu un răspuns. Traversează încăperea până în dreptul mesei. Servitoarea îl ignoră.

Obizzo are o săgeată cu aripioare din piele înfiptă în mâna stângă; râcâie o pilă de fier de-a lungul vârfului greu, în formă de piramidă. La fiecare mișcare, din vârf se scutură un praf negru care se împrăștie pe tăblia mesei, acoperind părul gros de pe încheietura mâinii lui Obizzo, lipindu-se de partea de jos a pilei, atras de interacțiunea slabă ascunsă undeva în metal. Crivano se sprijină de spătarul unui scaun; îi e teamă că dacă se va așeza, nu va fi în stare să se ridice. Apoi, după un moment, se așază. Unde suntem? spune el.

La sud de sfântul Ieronim. La intrarea în Noul Ghetou. Nu departe de Cerberus, localul în care ne vom întâlni mâine-seară. Prietenul dumneavoastră ne-a adus aici. Vă aduceți aminte?

Prietenul meu?

Prietenul dumneavoastră. Medicul. Evreul acela ipocrit.

Crivano dă din cap. Tristão, spune el.

Nu-mi aduc aminte să-și fi zis numele, spune Obizzo.

Se oprește din pilit, verifică vârful săgeții cu degetul mare. Apoi lasă săgeata jos și se apleacă înainte. Ascultați, *dottore,* spune el. Ce ziceți de noul plan? Mie-mi place, dar n-am încredere în el. E prea simplu. Ce părere aveți? Crivano se strâmbă. Un plan nou? spune el. Înseamnă că prietenul dumneavoastră nu v-a spus. Îi e teamă că zbirii au aflat despre învoiala noastră. Mă refer la *trabacolo*-ul din lagună, pe care urmează să ne îmbarcăm. El spune că ar trebui să vă duc – pe Serena și familia lui, tânăra măicuță care a evadat și pe dumneavoastră și pe el, cu alte cuvinte pe prietenul dumneavoastră, medicul evreu – la trabacolo, așa cum am plănuit. Doar că, odată ajunși acolo, vom recurge la un truc. Ne vom preface că lăsăm niște pasageri și luăm alții. Vom coborî cu toții de pe barca mea, apoi ne vom îmbarca din nou, doar că de data asta îmbrăcați altfel. Vă voi duce la Mestre. De acolo vom traversa uscatul până la Treviso, la Bassano del Grappa, la Trento și apoi peste munți la Tirol.

În timp ce Obizzo vorbește, Crivano își privește propriile mâini rănite și bandajate, care se odihnesc pe masă. Apoi închide ochii. Își aduce aminte de fața scăldată în lacrimi a lui Narkis în apropiere de curtea interioară, apoi își imaginează acea față lipsită de viață, spărgând suprafața luminată de lună a canalului: un oval întunecat, întrerupând pelicula de lumină. Ultima oară când Crivano a petrecut ceva timp alături de Narkis la Constantinopole – s-a întâmplat în după-amiaza în care urma să-l cunoască pe Polidoro la hipodrom, înainte de a-i dezvălui diplomatului Republicii locul în care fuseseră ascunse rămășițele lui Bragadin și înainte să treacă din nou, fără a trezi suspiciuni, în lumea creștină – au băut o ceașcă de kahve dulce împreună într-o kiraathane{69} liniștită din Eyüp, și Narkis i-a explicat planul primei consoarte a sultanului și ce anume urmează să facă. Acea conversație a fost sinteza a treisprezece ani din viața lui Crivano: treisprezece ani care au luat sfârșit ieri. Când conversația a luat sfârșit, Narkis a răsturnat ceașca lui Crivano, a îndepărtat suportul de aramă, a ridicat ceașca pentru a dezvălui modelul urmelor lăsate de zaț. Învârtind farfurioara de aramă cu o mână palidă, a vorbit deschis despre ceea ce prevestea zațul. *Tarjuman* effendi, *fiecare moment trecător conține într-însul fiecare moment. Rezultatul faptei noastre mundane e plin de mesaje care ne spun ce ne rezervă Soarta.* Crivano s-a zgâit la cercul maroniu-închis format de zaț – două tăieturi în mijloc, lichid întunecat scurgându-se la

margini, o pată tulbure care eclipsa metalul strălucitor – și a încercat să nu râdă.

Ei bine, *dottore*? spune Obizzo. Ce părere aveți?

Crivano deschide ochii, dar nu ridică privirea. E un plan bun, spune el.

Credeți? Dar dacă zbirii urmează să ne intercepteze în lagună? Dacă informatorii de pe uscat ne vor vedea pe drum și vor trimite vorbă Consiliului celor Zece? Atunci ce facem?

Dacă ne interceptează, spune Crivano cu un oftat, îi ucidem, așa cum am făcut și noaptea trecută. Dacă ne găsesc în timp ce ne aflăm pe drum, vom merge pe un alt drum. Pe uscat putem să ne ascundem. Pe mare nu putem.

Obizzo se încruntă. Ridică din nou pila de pe masă. Ăsta e un cântec nou pentru dumneavoastră, *dottore,* spune el. Sper că ați învățat toate versurile.

Un timp, nu scoate niciunul o vorbă, pila bâzâie pe marginile săgeții. Prin bucătărie trece o fantomă palidă: servitoarea își aranjează vălul galben, desfăcut. După ce l-a prins, deschide o ușă și coboară în grabă scările fără să se uite în urmă. Mâncarea pe care a pregătit-o așteaptă acoperită pe tejghea.

Interdicția, spune Obizzo. Trebuie să ajungă în ghetou până la asfințit, altfel va avea probleme. Oricum, e destul de curajoasă să lucreze într-o casă creștină, nu credeți? Dacă asta e o casă creștină.

Crivano se împinge de la masă, se scurge pe scaun. Scaunul se clatină și scârțâie, dar rezistă. Spre deosebire de Crivano. Unde e Tristão? spune el.

Făuritorul face un semn cu săgeata spre coridorul din dreapta. În atelierul său, spune el. Cred că e un atelier. Ușa aceea grea de la capătul holului.

Crivano dă din cap. Apoi își pune palmele pe scaun și se împinge în poziție verticală. Puterea i-a mai revenit în picioare, dar sunt în continuare nesigure. Mâinile lui nu se mai strâng involuntar în jurul formelor închipuite ale bastonului și mânerului floretei; aproape că-și poate întinde degetele.

Ușa de pe coridor e suficient de largă ca să permită accesul unei roabe. Din spatele ei se strecoară un amestec de mirosuri înțepătoare, multe dintre ele fiindu-i necunoscute, altele îi sunt familiare de la Bologna, unde a studiat procesele secrete: duhoarea acră a dezintegrării și separării, mirosul insuportabil, caustic al materialelor sublimate sau calcinate, dulceața tulburătoare a reducțiilor și coagulărilor. Ridică pumnul – tendoanele antebrațului încă nu și-au revenit în urma împușcăturii – și bate în lemnul negru și tare. După un moment, bate din nou. Apoi încearcă ivărul.

Ușa se deschide cu ușurință, ajutată de o rafală de vânt, pentru a dezvălui o încăpere aerisită. Doi dintre pereți sunt prevăzuți cu ferestre, deschizându-se spre absida Sfântului Ieronim, laguna și vârfurile acoperite de zăpadă ale Dolomiților, soarele roșu scufundându-se dincolo de marginea lumii. Spațiul care îl desparte de ferestre e plin de dispozitive: borcane și recipiente din sticlă colorată translucidă, spatule și linguri cu mâner lung, mojare și pistile, rețele complexe de alambicuri și cucurbite și retorte, un vas pelican[70] format din mai multe bule de sticlă, etajere joase pline de cărți și ierburi și flacoane cu prafuri colorate, creuzete de lut și foaie de piele, asemănătoare celor din atelierul lui Serena. În mijlocul încăperii, între un cuptor cu reverberație și un coș de fier pentru mangal care arde fără fum, e un athanor cilindric de lut de tip tradițional. În spatele său, sprijinit de un șevalet de lemn, e talismanul încastrat în sticlă pe care Serena l-a creat pentru oglinda lui Verzelin. Ori de câte ori Crivano se mișcă, încăperea întunecată reflectată de oglindă se mișcă și ea; după câțiva pași, își vede în oglindă propriile mâini albe. Cuprins de anxietate, se uită în altă parte.

Tristão nu e de văzut nicăieri. Crivano se oprește, îl strigă. Tristão? spune el.

Din colțul opus ferestrelor, din spatele paravanului de lemn încrustat pe care Crivano nu-l observase până acum, se aude un ușor freamăt, urmat de vocea lui Tristão. Ah! spune vocea. Iartă-mi nepăsătoarea lipsă de atenție, Vettor. Vin acum să te salut. Și dă-mi voie să adaug că sunt extrem de ușurat de faptul că ai revenit printre noi. Am fost foarte îngrijorat. Spune-mi, cum te simți?

Crivano întârzie cu răspunsul, ezitând să-i vorbească unui interlocutor pe care nu-l poate vedea. Mă simt rău, spune el. Abia mă mișc și mă dor toate oasele. Sunt prea bătrân ca să mă lupt.

Aseară te-ai luptat admirabil, spune paravanul. Cel puțin așa m-a informat Perina.

Perina, spune Crivano. Ea cum se simte? A fost lovită destul de urât de bâta unui zbir.

Are o vânătaie. Nimic grav. Se va face bine. Am grijă de ea.

Crivano geme, dă din cap, se uită la paravan. În partea de jos are o deschidere; se văd picioarele lui Tristão încălțate-n papuci. Tristão, spune el, ce faci?

Tristão nu-i răspunde. După un moment, apare de după paravan. E îmbrăcat lejer, cu o tunică prinsă cu cingătoare și o pereche de ciorapi; pare odihnit, alert. În mâna întinsă duce o oală mare de noapte din bronz și, în timp ce traversează

încăperea, Crivano simte în nări miros de excremente. A, spune Crivano. Înțeleg.

Perina și cu mine ți-am bandajat rănile, spune Tristão. Cred că are o înzestrare nativă pentru tratarea rănilor. Sper să ți se fi părut adecvată munca noastră, în cazul în care ai putut să o evaluezi.

Am fost în stare, spune Crivano. Și am apreciat-o. Vă mulțumesc pentru ceea ce ați făcut. Cred că ar trebui să-ți mulțumesc și pentru că ai pus la cale salvarea mea. Dar înainte de a o face, aș vrea să stabilesc dacă tu ai fost cel care m-a pus în pericol de la bun început.

Tristão se oprește în fața unei tejghele înalte, pune oala de noapte jos. Stă cu spatele la el, privind munții din depărtare. O întrebare dificilă, spune el într-un târziu. Nu cred că te-am pus în pericol. O parte din vină i se datorează lui Narkis bin Silen. Iar pe de altă parte ți-ai făcut-o cu mâna ta. Și, ca întotdeauna, trebuie s-o învinovățim pe Fortuna. E adevărat că ar fi trebuit să te ajut mai mult și mai din timp. Aș fi putut să te informez mai bine sau aș fi putut să-ți explic mai multe. Dar procedând astfel, persoana mea și propriul proiect ar fi fost puse în mare pericol. Așadar, nu am făcut-o. Mă doare inima când îți spun asta, dar așa este.

Pe fundalul ferestrelor, silueta lui neagră și subțire arde într-un halou de foc. Nu se mișcă decât pentru a vorbi. De oala de noapte se apropie două muște; zboară deasupra ei în cercuri strâmte, împotriva curenților imprevizibili.

Tristão, spune Crivano, pentru numele lui Dumnezeu, ce anume a fost dat în vileag?

Tristão se întoarce. Fața lui apare și dispare în lumina stacojie a apusului. Evenimentele de săptămâna trecută, spune el, pot fi asemănate cel mai bine cu un codex obscur cu cotorul rupt, ale cărui pagini s-au împrăștiat în toate direcțiile. Toate părțile interesate se află în posesia câtorva pagini, dar întreaga carte e cunoscută doar de către autorii cărții. Ba chiar e posibil ca și aceștia să fi uitat.

Cine este autorul?

Nu știu.

Crivano se încruntă, își încrucișează brațele. Cubitusul brațului drept e săgetat de durere și e nevoit să revină la poziția lor inițială. Foarte bine, spune el. Spune-mi. Interesul tău care este? Cum ai ajuns în posesia paginilor?

La început, Tristão nu îi răspunde. Ia o bucată de iască de pe tejgheaua din spatele lui, o aprinde în vasul cu jar și o atinge de fitilul mai multor lumânări aflate prin încăpere. Tavanul înalt începe să se lumineze. În ambele ghetouri, spune el, am multe cunoștințe printre învățați. Printre așa-numiții evrei

nemți din Noul Ghetou și de asemenea în Vechiul Ghetou, unde trăiesc cei din neamul meu. Cu ajutorul acestor oameni, am reușit să iau legătura cu învățați din multe orașe, iar Constantinopole se numără poate printre primele dintre acestea. În general, corespondența noastră se axează pe discuții privind țelul nostru comun, cunoașterea secretă, dar câteodată împărtășim și vești sau cerem unul de la altul tot felul de servicii simple. Așa am ajuns în posesia paginilor.

Cineva din Constantinopole ți-a povestit despre mine. Cineva ți-a spus că sunt spionul primei consoarte a sultanului.

Am aflat că ai impresia despre tine că ești, da.

Și știai de complotul care-i implica pe făuritorii de oglinzi.

Știam ceea ce știai și tu, spune Tristão. Știam de asemenea că Narkis bin Silen făcuse alte aranjamente privind plecarea lor. Te rog să înțelegi că toate astea au fost pentru mine lucruri minore. Și au rămas astfel, până când am devenit conștient că inițiativa ta a fost ruinată. În acel moment am întrezărit o modalitate de a te ajuta și de a mă ajuta și pe mine. Abia atunci am intervenit.

Ai pus la cale întâlnirea mea cu Narkis la prăvălia lui Ciotti. Știai că e supravegheat de zbiri. Voiai să fim observați de ei. Să fim văzuți împreună.

Ceea ce ai afirmat este adevărat, spune Tristão.

De ce?

Tristão aprinde și ultimele lumânări, aruncă iasca subțire în vasul cu mangal. Apoi adună un braț de așchii de lemn dintr-o ladă și le aruncă și pe acestea pe foc și, pentru o clipă, vasul cu mangal pare să reproducă soarele la asfințit.

Zbirii erau deja pe urmele tale, spune Tristão. Bănuiesc că spicuiseră deja în linii mari aspectele complotului. M-am gândit că dacă aș putea să te conving să te asociezi în mod direct cu librăria Minerva, cu membrii academiei Uranici, cu magicieni reputați ca mine, atunci dimensiunile conspirației tale li se vor părea poate mai mari decât în realitate și că arestarea ta de către Consiliul celor Zece ar putea fi amânată până la aflarea detaliilor planului. Dacă denunțarea lui Nolan de către lordul Mocenigo nu i-ar fi îndemnat pe cei din Consiliu să acționeze mai repede, tu și făuritorii de oglinzi ați fi putut părăsi orașul cu o minimă vărsare de sânge. Narkis bin Silen, pe de altă parte, și-a pecetluit de la bun început soarta. Fusesem informat în legătură cu intenția lui de a-i duce pe făuritorii de oglinzi pe teritoriul mogulilor și am știut că acest lucru e inutil și ridicol, dar nu vedeam niciun motiv pentru care pregătirile lui migăloase să nu fie redirecționate către scopuri practice. L-am ademenit în librărie ca să-l expun în

fața zbirilor, în speranța că aceștia îl vor elimina înainte ca nesăbuința lui să ruineze întregul demers.

Crivano se bosumflă. Ar trebui să fie mânios, dar nu este. Când vorbești de scopuri practice, spune el, bănuiesc că te referi…

Vreau doar să spun că făuritorii de oglinzi și familiile lor urmează să ajungă nu în îndepărtatul Lahore, nici măcar în Constantinopole, ci în Amsterdam, exact așa cum li s-a promis de la bun început.

Expresia de pe fața lui Tristão e atât de sinceră, atât de lipsită de ironie, încât Crivano nu poate decât să râdă și să dea din cap. Dă-mi voie să te întreb încă o dată, spune Crivano, pentru că tot nu reușesc să înțeleg: care este interesul tău în această chestiune? Despre asta încă nu mi-ai vorbit.

Tristão îi aruncă o privire estimativă. Ochii lui par umbriți de regret sau de tristețe. În ezitarea sa, Crivano nu percepe nicio urmă de teamă. Aproape toți cei pe care Crivano i-a întâlnit de când a venit aici, până și senatorul Contarini, păreau să aibă o atitudine precaută față de el – toți, cu excepția lui Tristão, ale cărui ambiții sunt chiar mai mari decât ale lui, care are chiar mai puțin de pierdut decât el.

După o clipă, Tristão ridică o lingură de metal cu coadă lungă de pe tejghea și o bagă în oala de noapte. Ia în lingură o anumită cantitate de fecale – mirosul se intensifică în aerul încălzit de foc – și o transferă într-un pahar cu pereți groși, curățând lingura cu un băț de lemn șlefuit. Apoi adaugă apă dintr-o carafă, amestecă și se întoarce cu fața spre borcanele și flacoanele înșirate pe dulapul din spatele său. Am două preocupări principale, spune el. În acest oraș, le-am urmărit pe ambele cu zel și cu o satisfacție considerabilă, dar am ajuns cu ambele într-un impas. În aceeași măsură în care ghinionul tău recent mă întristează, el mi-a furnizat totodată o soluție care cred că este inteligibilă.

Te duci la Amsterdam, spune Crivano. Cu făuritorii mei de oglinzi.

Da, asta e intenția mea.

Crivano își schimbă centrul de greutate de pe un picior pe altul, își netezește părul încâlcit cu un gest absent al mâinii stângi: cea dreaptă îl doare atât de tare, încât preferă să n-o miște. Are nevoie de un scaun. Găsește unul sprijinit de perete, lângă ușă. Îl întoarce, îl trage după el făcând zgomot pe podea. Apoi se prăbușește pe el și îl urmărește pe Tristão, care adaugă săruri verzi și albastre în conținutul abject al paharului.

Efectuezi prima operațiune, spune Crivano.

Da, așa este.

Începi Marea Lucrare cu căcat.

Aceasta este poate nu doar singura modalitate, spune Tristão, dar cred că este și cea mai bună. Începând cu acea masă gustoasă pe care am luat-o împreună cu tine la Vulturul Alb, am fost atent la dieta mea, consumând doar ceea ce este mercurial, marțial și venusian, potrivit clasificărilor făcute de Marsilio Ficino[171]. Ar fi fost și mai bine dacă aș fi ținut post săptămâna trecută, dar, în mod inevitabil, au apărut multe lucruri neprevăzute.

Ești de acord cu cei care susțin că excrementele sunt *prima materia.*

Cred că excrementele pot servi acestui scop, dacă sunt făcute anumite pregătiri în prealabil. În lucrările lui Rupescissa[172], *prima materia* este descrisă ca fiind un lucru lipsit de valoare, care poate fi găsit pretutindeni. Morienus[173] ne spune că toți oamenii, indiferent de statutul social, privesc *prima materia* cu mulțumire și că vulgul îl vinde ca noroi. Cărui material i s-ar mai potrivi aceste descrieri în afară de balegă?

Cei mai mulți alchimiști consideră aceste descrieri ca fiind alegorice, Tristão.

Da, spune Tristão. Cred că se înșală făcând asta.

Presară o anumită cantitate de cristale roșii – Crivano nu-și dă seama ce ar putea fi – pe un cântar, până când ajung să atârne cinci drame. Apoi le toarnă în pahar și începe să amestece, cu un zâmbet prostesc. Desigur, spune el, toți alchimiștii îi considerăm pe rivalii noștri niște nebuni care se amăgesc singuri. Iar ăsta e tipicul celor de teapa mea.

Bățul de lemn se învârte în lichidul maroniu, se lovește de marginile paharului. Sună ca un clopot de biserică pe care-l auzi într-o zi călduroasă, de la mai multe mile distanță, pe oceanul liniștit.

Cu o clipă în urmă, îl îndeamnă Crivano, îmi vorbeai despre cele două preocupări ale tale.

Tristão pune bățul de lemn pe blatul tejghelei, cu un oftat adânc. Sper să-mi ierți reticența stângace, spune el. Mă simt adesea neputincios când mi se cere să vorbesc despre lucruri care sunt perfect normale. Sau despre preocupări umane absolut banale.

Bănuiesc că te referi la Perina.

Tristão ridică privirea, expresia lui e timidă, privirea strălucitoare și despovărată. A! spune el. Îți invidiez puterea de intuiție, Vettor, și sunt recunoscător față de ea. Ea este, așa cum poate ți-ai dat seama, dragostea mea. Pentru că este un vlăstar al nobilimii și pentru că eu sunt ceea ce sunt, nu ni se va permite niciodată să ne unim soarta pe teritoriul Republicii. Așadar, am ales să plecăm.

Crezi că Amsterdamul va fi mai îngăduitor în această privință?

Mi-e greu să cred că nu va fi așa, prietene.

Pe marginea vasului cu mangal sunt agățate mai multe instrumente de fierărie; Tristão se întinde după un vătrai, scormonește focul, folosește o mică lopată ca să încarce compartimentul de jos al atanorului. Câteva strângeri lente ale foalei asigură o ardere uniformă a cărbunilor. Tristão ia un cucurbit rezistent, din cristal, de pe tejghea. Fața lui luminată de foc apare în treacăt pe suprafața oglinzii-talisman; Crivano tresare când o vede, ca și cum ar putea fi un demon invocat care a luat înfățișarea necuviinciosului care l-a invocat. Afară, în spatele formei întunecate a bisericii, luminile făclierilor se mișcă pe lângă *fondamenta* care mărginește canalul.

Cum rămâne cu a doua ta preocupare? spune Crivano. Care este aceea?

Tristão ridică din umeri, toarnă excrementele în cucurbită. Să-mi continui studiile, spune el. Ultima oară când am stat de vorbă în casa Morosini, ți-am spus că am de gând să explorez fenomenele optice care au legătură cu Marea Lucrare. Deocamdată nu am resurse pentru asta; și nu există niciun motiv rațional care să mă facă să cred că această lipsă de resurse ar putea fi remediată în orașul acesta. Am nevoie de acces nelimitat în atelierele făuritorilor de oglinzi. Însă în Amsterdam, acest lucru va deveni posibil.

Crivano îl urmărește pe Tristão, care atașează cucurbitei un alambic, un glob de sticlă la gâtul înclinat al alambicului. Instrumentele sunt atât de bine realizate și atât de curate, încât invizibilitatea lor e întreruptă doar de flăcările lumânărilor pe care suprafața lor le reflectă. Forma alambicului îi amintește de masca cu cioc a doctorului de ciumă. Crivano zâmbește; ochii îi sunt îngreunați de somn.

Obizzo mi-a povestit despre noile tale planuri privind evadarea, spune el. Vreți să vâsliți până la *trabacolo* și să mimați îmbarcarea. Chiar crezi că acest plan va avea succes?

Ai vreun motiv să crezi contrariul?

Dacă cei din Consiliul celor Zece știu despre vasul pe care intenționați să-l folosiți, zbirii vă vor intercepta în lagună. Sau vor fi deja la bord când veți ajunge acolo.

Ei nu știu care este vasul în cauză, spune Tristão. În afară de marinari, cărora nu li s-a spus nimic despre viitorii lor pasageri, niciun om din orașul ăsta, în afară de mine, nu știe numele ambarcațiunii care urmează să ne transporte.

Narkis știa, spune Crivano. La fel și spionii moguli cu care a colaborat.

Tristão își face de lucru cu partea superioară a atanorului. Fixează cucurbita într-un pat de nisip, echilibrează instrumentul pe o etajeră aflată deasupra căldurii emanate de cărbuni. Narkis bin Silen era singur, spune el. Nici măcar cei alături de care a stat la *fondaco* nu știau nimic despre activitățile sale. Iar prietenii săi moguli nu sunt aici. Bănuiesc că îl așteaptă în Triest.

Ești sigur că nu ți-a mărturisit nimic înainte de moarte?

Da, sunt sigur.

De unde această convingere, Tristão?

Am fost acolo când Narkis bin Silen a murit.

Tristão își ia mâinile de pe instrumentele de sticlă aranjate în vârful atanorului. Acestea nu se clintesc. Apoi ajustează înălțimea platformei de dedesubt, în care se află cărbunii. Nu se uită la Crivano.

Nu l-am omorât eu, spune Tristão. Dar cu siguranță aș fi făcut-o dacă ar fi fost necesar. Însă știa care sunt posibilitățile. I-am spus cine sunt. A înțeles. Și-a pus o funie la gât și s-a spânzurat pe podul Madonnetta. I-am eliberat trupul și l-am lăsat să fie luat de apele canalului. Nu a fost o moarte frumoasă, Vettor. N-a fost deloc. Dar pentru el, n-avea cum să urmeze un sfârșit mai bun.

Crivano se uită la fața netedă, concentrată a prietenului său, luminată de flăcările portocalii. Nu prea știe dacă îl crede pe Tristão. Nu prea știe dacă mai contează.

Cum Consiliul celor Zece nu știe ce ambarcațiune vei folosi, spune Crivano, de ce să-ți mai bați capul cu simularea îmbarcării? Nimeni nu va fi păcălit, pentru că nimeni nu vă va urmări.

Mâinile lui Tristão trebăluiesc în jurul cilindrului de lut, cu toate că nu mai e nimic de aranjat, nicio sarcină de îndeplinit. O precauție suplimentară, spune el. Zbirii vor patrula laguna și nu e exclus să zărească luminile. De asemenea, vor ține evidența strictă a vaselor care traversează canalul la San Nicolò. Odată ce vor afla că sticlarii au dispărut, e posibil ca ei și breasla să trimită asasini pe urmele lor. Aș prefera ca acei asasini să fie trimiși la Constantinopole, nu la Amsterdam.

Crivano nu zice nimic. Tristão continuă să trebăluiască în jurul aparatului până când această activitate începe să pară stupidă. Apoi își îndreaptă spatele, oftează și se întoarce spre Crivano.

Minți, spune Crivano.

Tristão pare rănit. Nici vorbă, spune el. De ce mă acuzi de așa ceva?

Îți asumi un risc prostesc cu acest plan fără să fii sigur că ai ceva de câștigat din asta. Așa cum ai spus, zbirii patrulează

laguna. De ce să pierzi atunci vremea cu șarade elaborate pe care s-ar putea să nu le vadă nimeni? De ce să nu vâslești direct spre Mestre?

Tristão rămâne tăcut, își umezește buzele cu limba.

Nu de o șaradă ai tu nevoie, spune Crivano. Ci de o diversiune. Trebuie să faci în așa fel încât Consiliul celor Zece *să știe* ce ambarcațiune vom folosi. Să aibă un motiv bun să creadă că ne-am îmbarcat pe ea.

Trabacolo-ul se numește *Lynceus.* E adevărat că echipajul său se așteaptă să navigheze spre Triest, dar pentru o anumită sumă, îmi imaginez că ar fi dispuși să accepte orice destinație din Marea Adriatică. Orice port îți trece prin minte.

Crivano se holbează la Tristão. Apoi, privirea lui se mută spre podeaua laboratorului, presărată cu minereuri fără valoare, care trasează modele pe covorul mătuit, format din lujeri uscați și nisip grunjos. Câteva grăunțe se mișcă: gărgărițe, gândaci, purici, păianjenii mici care îi vânează. De la această înălțime e imposibil să distingi ce este fiecare. Crivano ar putea aluneca de pe scaun ca să li se alăture, și-ar putea petrece tot restul vieții observându-le intrigile microscopice. În acest spațiu vast, ar fi invizibil: un munte straniu și nou.

La biserica Sfântul Ieremia sună primul clopot; e preluat imediat de Sfântul Ieronim, apoi de alte biserici. Crivano se ridică, trece pe lângă Tristão să se uite pe ferestrele ce privesc înspre vest. Cerul, de pe care soarele a dispărut, a devenit de un mov furios.

Chiar și acum, spune Crivano, zbirii cercetează străzile în căutarea mea. Dar Consiliului celor Zece nu pare să-i pese de implicarea ta. Greșesc?

Nu greșești.

Nu știe nimic despre Serena și familia lui? Nici despre Obizzo?

Acum, Consiliul vrea să-l aresteze pe Serena. Se știe că ai avut tranzacții cu el. Dar el și familia lui sunt deja în siguranță – i-am avertizat – și cred că vor ajunge cu bine la Cerberus. Consiliul știe și despre Obizzo, fără îndoială; e căutat de ani de zile, din cauza implicării lui în evadarea fratelui său. Dar nu-l suspectează de faptul că muncește în calitate de gondolier pe canalele orașului.

Dar de Perina? Consiliul știe despre Perina?

Nu știe despre ea.

Ești sigur? Am vizitat-o la mănăstire. Poate că m-au văzut.

Ai vizitat-o la rugămintea senatorului. Nu e nimic suspicios în asta.

Noaptea trecută, am trimis la ea un făclier cu un mesaj secret.

L-am interceptat pe acel făclier. L-am înlocuit cu unul aflat în serviciul meu. Mesajul tău nu va conduce pe nimeni la ea. Poți fi sigur, Vettor, că dintre cei aflați aici de față, tu ești cel urmărit cu ardoare.

Crivano devine tăcut. Aerul de deasupra munților e întunecat de un nor albastru, solitar, împins înainte de un vânt teribil, schimbându-și forma pe măsură ce se apropie. Pentru un moment, seamănă cu o ființă târâtoare terciuită pe o suprafață de sticlă întunecată; apoi devine un scuipat, care picură dintr-un satin vopsit, de bună calitate. Apoi arată pur și simplu ca un nor. Crivano e obosit. Vrea să doarmă un somn fără vise. Nu vrea să vin la Amsterdam, spune el.

Mă gândeam eu. Putem să te luăm la bordul navei *Lynceus* în drum spre Mestre. Ți-au mai rămas bani de la prima consoartă a sultanului?

O, da. Înștiințări.

Dacă vrei, spune Tristão, pot să-mi trimit servitorii în ghetou ca să le schimbe pe pietre prețioase. Poate că bijuteriile sunt mai sigure decât scrisorile tale. Iar aici prețurile sunt destul de bune.

Nu mi-ai răspuns încă la întrebare. Cum putem fi siguri că zbirii mă vor urmări pe mine, și nu pe tine?

Tristão se apropie, așază o mână caldă pe brațul lui Crivano. Greu de zis, prietene, spune el. Circumstanțele mă obligă să-ți încredințez o sarcină grea.

Le vei spune că sunt pe *Lynceus.*

Nu vor afla despre asta, șoptește Tristão, decât după ce ne vom fi îmbarcat cu toții pe nava lui Obizzo. Am aflat că există informatori care țin sub observație canalul Cannaregio. Imediat ce plecăm, trebuie să facem tot posibilul ca acei informatori să ne observe. După evenimentele de noaptea trecută, vei fi recunoscut de îndată. Dar chiar și având o armată de mesageri la dispoziție, chiar și cu cei mai zdraveni gondolieri, zbirii nu vor fi în stare să ne intercepteze până nu vom ajunge la *Lynceus,* după care vor descoperi că *trabacolo*-ul nostru cu lanternă roșie se îndreaptă spre mare și că *sandolo*-ul lui Obizzo plutește în voia valurilor.

Ai de gând să schimbi și ambarcațiunile?

Desigur. *Lynceus* va avea legat de el o barcă de râu cu pescaj mic – un *topo,* așa se numesc bărcile astea. Dacă Fortuna ne va zâmbi, vom traversa laguna atunci când fluxul e cel mai înalt și vom trece peste bancuri de nisip care vor fi un obstacol pentru cei care se vor angaja în urmărirea noastră. Dar nu cred că vom fi urmăriți.

Pentru că zbirii vor porni după *Lynceus.* Eu voi fi cel urmărit.

Vor încerca să te ajungă din urmă în lagună. E posibil să îți blocheze calea la San Nicolò. De asemenea, s-ar putea să tragă în tine dinspre Lido. Echipajul de pe *Lynceus* e bine înarmat și neînfricat și nu se vor preda cu una cu două. Cred că vei reuși să scapi.

Zbirii mă vor vedea pe punte. Vor ști că sunt la bord și vor presupune că făuritorii de oglinzi sunt și ei cu mine. După aceea, spionii Consiliului celor Zece mă vor urmări oriunde m-aș duce. Asasinii lor îmi vor lua urma în toate porturile mediteraneene.

Tristão își ia mâna de pe brațul lui Crivano și o mută pe ceafa acestuia. Pielea palmei e uscată și netedă. Cred că ar fi mai bine pentru tine dacă ai putea să părăsești cu totul teritoriile creștine, spune el.

S-ar putea ca prezența mea să nu mai fie dorită la Constantinopole.

E o lume largă, prietene. Există multe locuri în ea și mari distanțe neumblate în care să te faci nevăzut. Ai putea de exemplu să te îndrepți spre Alexandria. Sau spre Tripoli.

Sau Cipru.

Da. Ciprul rămâne întotdeauna o variantă.

Crivano îndepărtează mâna lui Tristão, face câțiva pași de-a lungul tejghelei ca să arunce o privire atanorului. Lichidul din cucurbită e nemișcat, culoarea nealterată, dar în alambicul aflat dedesubt, lichidul începe să se închege. De cât timp e nevoie? spune el. Pentru metoda ta.

Intervalul de timp variază. Nu mai puțin de trei săptămâni. De multe ori durează o lună sau chiar mai mult.

Și cu toate astea, mâine-seară intenționezi să pleci?

Da, spune Tristão. Acest proces oferă reducții și substanțe coagulate care după șaisprezece ore devin stabile și transportabile. Intenționez să le adun înainte de plecare. De asemenea, în cazul în care în seara asta zbirii vor da buzna aici, le voi putea arăta asta și le voi putea spune: *Nu, sigur că nu plănuiesc să părăsesc acest oraș*! *Priviți aici – tocmai am început o operațiune complexă care va dura o lună întreagă.*

Crivano reușește să schițeze un zâmbet acru. Presează un mont de sticla caldă a cucurbitei, apoi îl retrage. Coborându-și ochii, cercetează grupurile de vase și dispozitive, rândurile dezordonate de substanțe chimice și ierburi. Cu toate că membrele lui rămân nemișcate, mușchii i se contractă și se întind, rememorând gesturile automate făcute de un magician în timpul lucrului. Să deschizi o fereastră spre o lume a formelor ideale; să cunoști mintea lui Dumnezeu: acestea sunt scopurile artei sale. Dar Crivano e surprins de cât de multe dintre amintirile legate de laborator sunt corporale –

asemănătoare amintirilor legate de gimnastica ienicerilor sau a celor legate de jocurile cu mingea pe care le-a învățat când era copil. Regulile erau arbitrare; exersai până când ajungeai să te miști fără să gândești. Și acelea erau lumi ideale, nu-i așa?

M-am gândit la alambicul tău suflat cu argint, spune Crivano. Și de asemenea la pasajul din *Corpus Hermeticum* pe care Nolan a găsit de cuviință să-l citeze, exemplul reflectării, care îl determină pe Om să coboare din Ceruri ca să populeze Pământul. Privește în jos; își vede propria alcătuire perfectă reflectată în apele Ei. Astfel ia naștere natura noastră dublă: înveliș trecător, sălaș pentru sufletele nemuritoare.

Tristão dă din cap, dar pare distras. Se întinde după carafa de apă și o golește în oala de noapte, clătind bățul de lemn și lingura cu mâner lung în timp ce varsă apa. Când carafa se golește, o așază pe tejghea. Apoi ia oala de noapte, învârtind-o în mâna dreaptă.

Într-adevăr, spune el. Dar aici ar trebui să fim circumspecți. De multe ori ni se spune, și pe bună dreptate, că putem să-l cunoaștem pe Dumnezeu cunoscându-ne pe noi înșine, căci suntem făcuți după chipul și asemănarea Lui. Se spune că nu suntem ființe comune, ci divine. Dar poate că e prea mult zis. Căci e posibil ca până și în funcțiile noastre comune – în excrementele noastre – să putem discerne opera Creatorului nostru.

Toate lucrurile vin de la Domnul, spune Crivano. Chiar și căcatul poate fi sublimat.

Dar oare trebuie să facem acest lucru?

Tristão îl fixează pe Crivano cu o privire aprigă. Apoi pășește spre ferestre și cu o mișcare rapidă și îndelung exersată, azvârle conținutul oalei de noapte în canal. Lichidul lovește suprafața apei cu un pleoscăit slab.

Trebuie oare sublimat? spune Tristão. Trebuie oare transformat? Când căutăm să facem asta, dorința noastră adevărată este aceea de a-l cunoaște pe Dumnezeu? Sau este aceea de a ști că Dumnezeu este într-adevăr așa cum ni l-am imaginat mereu: distilatul perfect al sinelui nostru corupt? Așadar, suntem făcuți după chipul și asemănarea Lui. Am luat oare în considerare ce ar putea să însemne asta? *De nenumărat sunt ego-urile omului,* scrie Paracelsus, *iar în el sălășluiesc îngeri și demoni, raiul și iadul.* Poate că și Dumnezeu este astfel. Pur și impur. Este oare atât de dificil să ne imaginăm un Dumnezeu în carne și oase? Un Dumnezeu care defechează?

Vocea lui se înăbușă, copleșită parcă de o pasiune: furie, suferință, Crivano nu reușește să-și dea seama. Tristão se îndepărtează, înspre propria reflexie ce capătă proporții în oglinda-talisman: imaginea torsului său umple treptat suprafața

de sticlă. Acum că fereastra de argint e eclipsată, încăperea pare să se strângă; Crivano își târșâie picioarele ca să-și păstreze echilibrul.

Vreau să știu, spune Tristão, în ce fel e Dumnezeu *diferit* de noi. Vreau să înțeleg cum ne trădează propriii ochi. Să știu ce anume refuză să vadă. Nu mai caut să transcend, nici măcar să înțeleg. Vreau doar să-mi murdăresc mâinile. Să miros. Să simt. Ca un copil care se joacă în noroi. Cred că aici se află cheia…

Degetele lui ating sticla plată din fața lui; din partea cealaltă, acestea sunt atinse de alte degete.

… însă nu în felul în care au spus ceilalți. Nolan ne-a avertizat în legătură cu asta. Ții minte? A spus că imaginea din oglindă este ca imaginea din vis: doar nebunii și copiii o confundă cu adevărata imagine a lumii, dar este de asemenea adevărat că ar fi o nesăbuință să ignorăm ceea ce ne arată. Acolo se află pericolul. Privim oare aceste reflexii fără să ne amăgim, asemenea curajosului Actaeon? Sau, asemenea lui Narcissus, vedem doar ceea ce vrem să vedem? Cum putem fi siguri? Cu inima încălzită de iubire, ne târâm spre orice suprafață strălucitoare, dar suntem bântuiți cu toții, mereu, de noi înșine.

Tristão își duce cealaltă mână spre lucrătura de sticlă de pe marginea oglinzii. Apoi o ridică de pe suportul său și se întoarce, purtând-o ca pe o tavă. Crivano își zărește pentru o clipă creștetul capului în interiorul cadrului; se retrage speriat.

Mi-ar plăcea să ai asta, spune Tristão.

Crivano se strâmbă. Nu, spune el. Ești… ești mult prea generos, prietene. Ai plătit prea mult pentru ea.

Nu-mi mai este de folos. Am avut nevoie de ea ca să-mi pun ordine în minte pentru încercările pe care urmează să le înfrunt, dar acum sunt pregătit. Și nu pot să o iau cu mine. Nu va rezista fără să se spargă traversării Alpilor. Și dacă cineva ar găsi-o – riscul e prea mare, înțelegi. Dar la bordul unei nave ar putea fi transportată în siguranță. Ia-o, Vettor. Altfel, mâine-seară voi fi nevoit să o arunc în lagună.

Suprafața înclinată a talismanului reflectă stucatura crăpată a tavanului; crăpăturile se întind pe toată suprafața. Crivano închide ochii și-și închipuie cutia cu bani pe care a plătit-o pentru ea: vâsla gondolierilor, îndoită sub greutatea ei. Foarte bine, spune el. Îți mulțumesc.

Dar nu face niciun gest ca să o ia. Tristão o ține cu o expresie amuzată pe față, apoi o așază pe tejghea. Resimte retragerea oglinzii ca fiind asemănătoare stingerii unei lumini, închiderii unei uși: Crivano se simte eliberat, dar și diminuat.

Voi avea grijă să fie împachetată pentru tine astfel încât să reziste, spune Tristão.

Da, șoptește Crivano. Ești foarte amabil.

Te simți bine, prietene?

Lui Crivano îi tremură brațul ca scuturat de friguri, cu toate că nu îi e frig. Oftează. Sunt destul de obosit, spune el. Ar trebui să mă odihnesc.

O decizie înțeleaptă. Va fi o zi dificilă mâine. Și multele zile care vor urma.

Aș vrea s-o văd pe Perina.

Cuvintele se înalță din gâtul lui Crivano având un timbru provocator – și se gândește că asta și sunt, o provocare. În încăperea peste care se lasă întunericul, el și Tristão se uită unul la altul. Lumina focului le sclipește în ochi. Umbrele lor se mișcă în curent.

E nerăbdătoare să-ți primească vizita, fără îndoială, spune Tristão. A fost îngrijorată în legătură cu starea ta, dar nu voia să-ți tulbure somnul.

Chiar dacă Tristão a aflat și restul – ultimul secret, cel care-l dezvăluie pe Crivano în întregime –, nu arată acest lucru. Poate că s-a gândit că Crivano a dezvăluit deja destule.

O vei găsi în camera aflată lângă a ta, spune Tristão. Du-te la ea acum. Apoi dormi. Dormi liniștit, cu toată recunoștința mea.

Crivano dă din cap. Ridică mâna stângă în semn de salut, apoi se întoarce către ieșire.

Când deschide ușa, vocea lui Tristão îl ajunge din urmă. A, Vettor, îl strigă el. Mi-am luat libertatea de a extrage o tinctură din măselarița ta.

Crivano se oprește, întors pe jumătate în cadrul ușii. Măselarița mea, spune el.

Da. În cutia ta de medicamente aveai o cantitate foarte mare din ceea ce părea a fi măselarița bianuală. O cantitate alarmant de mare. Cred că nu e indicat să călătorești cu un volum atât de mare de plantă neprelucrată, așa că am pregătit din ea o tinctură, care va fi mult mai ușor de transportat. Când extracția va fi completă, o voi îmbutelia și o voi pune printre lucrurile tale.

Lucrurile mele?

Cutia ta cu medicamente. Și cufărul, de asemenea. Dacă ai nevoie de ele, le vei găsi în cămara aflată dedesubt. Dacă dorești, pot să cer să-ți fie aduse în cameră.

Ceafa lui Crivano e traversată de o nouă senzație de frig. Când au ajuns lucrurile mele aici? spune el.

Nu pot fi sigur. Un lacheu le-a găsit ieri-seară în interiorul porții navale, imediat după apusul soarelui. Am presupus că tu

le-ai trimis aici.

Crivano își încrețește fruntea, dar mușchii feței nu reușesc să-i susțină expresia. În loc de asta, zâmbește: un zâmbet aerian de bețiv, lipsit de voioșie. Da, spune el. Da, bănuiesc că așa am făcut.

În bucătăria peste care se lasă întunericul, Crivano găsește o lumânare de seu, o aprinde cu ajutorul unui tăciune din cămin: grăsimea de oaie fumegă și spârcâie în timp ce încăperea e inundată de o văpaie. Brânza, pâinea și merele așezate pe masă de evreică au fost drastic împuținate: probabil că Obizzo a mâncat și s-a retras. O grămăjoară de pilitură de fier mânjește în continuare tăblia mesei, aruncând o mică umbră pe lemn.

Trei bătăi ușoare aduc de dincolo de ușă vocea Perinei: un sunet vag, care nu e nicio invitație de a intra, nicio rugăminte de a aștepta. Crivano încearcă ivărul ușii. Ușa se deschide larg.

Aerul din încăpere e gros, neaerisit, saturat de mirosurile de acasă, uitate de mult. Crivano stă în pragul ușii cu ochii închiși – mintea lui recompune încăperile și coridoarele casei mari din Nicosia, casa pe care fata asta s-a născut prea târziu ca s-o cunoască – până când se obișnuiește cu întunericul din interior.

Perina apare dintre pături ca o umbră care se înfățișează doar pe jumătate: un braț gol și alb care iese din lâna maronie, apoi capul cu părul tuns scurt. Fata îl privește pe Crivano în timp ce acesta închide ușa, aprinde două lumânări așezate pe un cufăr, cu ajutorul fitilului de la propria lumânare. Ea nu scoate o vorbă.

Lângă patul ei e un scaun; Crivano se așază pe el, își pune lumânarea pe o etajeră fixată de piciorul patului. Perina se trage înapoi, se ridică în capul oaselor, îl ia de mână. Ești bine? spune ea. Vocea ei e aspră din cauza sforăielilor. Căptușeala dură a saltelei i-a lăsat pe obraz o urmă în formă de grătar.

Supraviețuiesc, domnișoară, spune Crivano.

Ea zâmbește.

Îți sunt profund îndatorat, spune el. Trebuie să știi asta. Mi-am pus viața în pericol în mod prostesc și ai fost rănită în timp ce încercai să mă salvezi. Acest lucru mă apasă precum o cheie de boltă.

N-am fost rănită atât de grav, *dottore.* Tristão trebuie să-ți fi povestit.

Da, spune Crivano. Mi-a povestit. Pot să mă uit?

Ochii ei largi se lărgesc și mai mult în penumbră. Nu răspunde, și nu schițează niciun gest. Vântul zgâlțâie obloanele. Lumina tremură în timp ce flăcările lumânărilor dansează.

Crivano apucă marginea păturii. Ai fost lovită pe partea asta, spune el. Nu-i așa?

Ea dă din cap.

El ridică pătura doar atât cât să poată examina fâșia albă de carne de sub ea. O lună mov în primul pătrar întunecă pielea umflată a Perinei la o palmă sub sânul ei ascuns doar pe jumătate. Dacă lovitura ar fi fost țintită mai jos, dacă ar fi fost mai precisă, ar fi putut să moară. Dar așa cum se arată situația, cel mai probabil că peste o săptămână nici nu se va mai gândi la rană. De data asta, Fortuna i-a zâmbit.

Ridică și mai mult pătura, trage lumânarea de pe etajeră mai aproape, mijește ochii. Cu un gest ce ascunde nerăbdare, ea smulge țesătura dintre degetele care nu și-au recăpătat încă puterile și o trage într-o parte, dezgolindu-și trupul până la genunchi.

Crivano clipește. Urechile lui se umplu de sunete țiuitoare – vântul, apa, vocile distante, scârțâielile și trosnetele clădirii care se pregătește pentru noapte – ca și cum ar urma să leșine. Respiră adânc, spune el adresându-se lui și fetei deopotrivă. Respiră cât poți tu de adânc.

Ea inspiră, strâmbându-se pe măsură ce plămânii i se umplu, dar nici nu tușește, nici nu se plânge: nu are nicio coastă ruptă. Umerii ei puternici sunt trași în spate: sunt umerii lui Dolfin, aproape la fel ca ai lui. Nu-i așa? Îi e greu să spună, după atâția ani în care a avut grijă să uite. Aureolele lunguiețe ale fetei se buburuzesc în aerul rece; sfârcurile i se întăresc. Pe antebrațele ei apare *cutis anserina.* Crivano se întinde peste poala ei ca să tragă pătura peste ea. În grija lui Dottore de Nis vă veți însănătoși foarte repede, spune el. Sunt convins de asta.

Perina își coboară privirea, netezind pătura în jurul șoldurilor. Urmează să părăsim orașul, spune ea. Plecăm la Amsterdam. O să plecăm mâine-seară. Ți-a spus Tristão?

Am vorbit despre asta, da.

Mâinile ei se închid încă o dată în jurul mâinii lui. Una dintre ele tremură; n-ar putea să spună care. Poate că ambele. Vii cu noi, spune ea. Nu-i așa?

Crivano se uită la ferestrele oblonite. Sigur că da, spune el.

Nu poți să rămâi aici. Toți răufăcătorii din oraș sunt acum pe urmele tale.

El își eliberează mâna, și-o odihnește pe perișorii negri de pe capul ei. Voi veni la Amsterdam, spune el. Voi veni. Sigur că voi veni.

A început să plângă încetișor; vocea ei însă nu tremură. Aș vrea să te întreb multe lucruri, spune ea. Atât de multe lucruri! Despre Gabriel. Despre fratele meu pierdut.

Ți la voi povesti, șoptește Crivano. Îți voi povesti multe lucruri.

Îi netezește părul la ceafă. Apoi își lasă capul greu pe umărul ei și închide ochii. Numai de data asta – pentru ultima oară – își dă voie să-și amintească. Cum a înhățat fitilul de pe puntea mânjită de sânge unde o aruncase căpitanul Bua. Cum a ajuns dintr-un salt în magazie în timp ce turcii rupeau rândurile lăncierilor. Cum s-a îndreptat spre propriul hamac și al Ciocârliei, în loc să se îndrepte spre magazia cu praf de pușcă, așa cum i se ordonase. Lacrimile îi coboară pe nas, cad cu zgomot între faldurile păturii. După un moment, simte mâna Perinei pe ceafă.

Stau timp îndelungat împreună, amândoi pe jumătate adormiți, la marginea visului.

Cum zici că ți se spunea? întreabă Perina. Care era porecla ta?

Crivano nu-i răspunde. Își îndreaptă capul, se ridică în capul oaselor. Își ține în continuare ochii închiși. În aerul încăperii simte că obrajii lui umezi sunt reci.

Lucrurile de care îmi amintesc, spune Perina, lucrurile pe care mi le-au povestit mama și sora mea, înainte să fie răpuse de ciumă, îmi scapă acum printre degete. Îmi notez tot ce-mi amintesc, desigur. Dar amintirile nu dispar pur și simplu, nu-i așa? Ele se modifică. Devin altceva. Și nu ne putem baza pe nimic altceva decât pe amintirile schimbătoare ale altor minți. Și astfel, aflarea adevărului devine anevoioasă.

Da, spune Crivano. Ai vorbit frumos.

Acum se gândește la minciunile pe care le-a spus de-a lungul anilor: altora, lui însuși. Își aduce suficient de clar aminte ce a făcut în acea zi pe *Vulturul Negru și Auriu,* dar nu-și amintește de ce. În acele ore de groază, mintea lui era cuprinsă de mâhnire și panică, umplută de fragmente diforme, zbătându-se ca niște viermi scoși din pământ cu hârletul. *Mama mea nu va crede niciodată că am murit. Dacă îi dai asta, atunci poate că va ști.* Se temea să fie răscumpărat; se temea să fie măcelărit. Voia să se întoarcă acasă la familia lui. Voia să dispară pentru totdeauna. Voia să trăiască; voia să moară. Dar niciunul dintre aceste motive nu pare să justifice ceea ce a făcut. A fost înlocuit de altceva. Cine devenise în acel moment?

Când turcii își anunțau victoria, când tachelajul era jumulit de ghiulele, când camarazii lui urlau disperați pe punte, el a răscolit întunericul cu fitilul arzând între dinți, până când degetele lui au dat peste ceea ce căuta: două certificate de înmatriculare, cel al lui Gabriel Glissenti și cel al lui Vettor Crivano. A îndesat documentul prietenului său mort în cămașă. Apoi a apropiat capătul fitilului de propriul certificat, apăsându-l pe caracterele îngrijite ale numelui său – numele pe

care i l-a dat tatăl său – până când pergamentul s-a înnegrit și a fost înghițit de flăcări.

De la voce ți s-a tras, spune Perina. Aveai o voce atât de frumoasă și știai toate cântecele frumoase. Mama mi-a vorbit adesea despre asta, cu multă afecțiune. Care era porecla pe care ți-au dat-o? Îmi voi pierde tot somnul până îmi voi aduce aminte, oricât de extenuată aș fi. Nu ți-e milă de mine, *dottore*?

Crivano deschide ochii. Fața îi e scăldată de lacrimi, dar vederea îi e nealterată. În partea cealaltă a încăperii, o nouă rafală de vând zgâlțâie obloanele; flăcările lumânărilor se înclină și umbrele lor se întind spre ei.

Ciocârlia, spune el. Familia ta îmi spunea Ciocârlia.

Cu un zâmbet larg și melancolic, Perina alunecă moale pe saltea. Pleoapele i se lasă, grăbite parcă să întâlnească pătura pe care și-o trage până sub bărbie. Mâine-dimineață ne vom trezi cu forțe proaspete. Atunci vom discuta în mod agreabil și pe îndelete despre trecutul fericit, și amintirile calde pe care le împărtășim ne vor aduce amândurora mângâiere. Acum vrem amândoi să dormim. Mă vei considera lacomă, *dottore*, dacă te implor să mă adormi prin vechea metodă pe care o foloseai în copilăria ta? Îți promit că această mică favoare va șterge toate datoriile pe care ai putea crede că le-ai dobândit noaptea trecută și va înclina balanța spre mine.

Fața ei îi zâmbește dintre pături. Ochii ei sunt închiși și dezamăgirile nu-i mai pot aduce vătămare. El o urmărește îndeaproape. Multe s-au pierdut și încă multe se vor pierde: printre acele pagube, un nume străvechi nu e nici pe departe cea mai importantă. Însă curajul străbunilor să-i – curajul fatal pe care Fortuna nu i l-a răpit – persistă încă pe pământul lipsit de merite. E mândru de fata asta curajoasă.

Gâtul i se strânge. Tușește, apoi se apleacă să stingă lumânarea de pe etajeră. A doua bătaie de clopot reverberează deasupra orașului, măsurând retragerea soarelui; spațiile dintre obloane au devenit negre. Crivano trage aer în piept și încearcă, pe cât poate el de dulce, să cânte.

Străinul ospitalier e privat de împărăție.
Scârbit stă el pe muntele de gunoi.
Inima lui frântă e un sac de căcat.
Ploaia vastă, o oglindă goală.

— ALLEN GINSBERG,
„Străinul înfășurat în giulgiu”.

60.

Curtis se trezește la lumina albă, întunericul negru, vocea unui polițai. E vocea antrenorului Banner din liceu, a colonelului Gandy din Kosovo; nu înțelege nimic din ce spune, dar știe exact ce spune. *Te-ai descurcat bine, Stone, dar ai și îmbulinat-o.* Curtis n-are nevoie să i se spună acest lucru. Ochii i se dau peste cap. Leșină din nou.

Timpul trece: o succesiune rapidă de imagini pe un cearșaf bătut de vânt. Medici și asistente cu măști și halate. Sala de operații orbitoare; salonul de reanimare întunecos. Insignele interșanjabile ale poliției din Las Vegas. La început nu există secvențe – totul se întâmplă în același timp –, dar apoi evenimentele încep să aibă o continuitate și memoria lui Curtis începe din nou să lucreze. A împărțit aceeași ambulanță cu Albedo, e destul de sigur de asta, dar n-a mai ajuns la urgențe.

Curtis se trezește din nou, realizând că deja e treaz. Face inventarul. Încearcă să-și numere membrele, le pierde șirul. Simte că ceva îi lipsește sau că i s-a adăugat ceva în plus. Trebuie să se fi răsucit spre stânga când farurile mașinii s-au îndreptat spre el: încheietura stângă e în ghips. Un bandaj în formă de opt îi susține umerii; asta înseamnă că e *clavicula.* Pe ambele picioare are proteze, greutăți atârnate de marginea patului: contragreutăți care să-i susțină picioarele. Asta înseamnă *ambele șolduri fracturate.*

Curtis trage aer în piept, expiră. Îl doare gâtul; în locul în care e înfiptă branula îl mănâncă brațul. O să se refacă el. Probabil că nu o să se refacă întrutotul, dar e în regulă. Nimeni nu se reface complet. Indiferent ce-ar fi. Așa stă treaba cu refacerea asta.

I-au administrat o grămadă de sedative destul de puternice. Chiar în timp ce se gândește la asta, simte cum le scade efectul: un flux rece și mort, care se retrage. Probabil că ăsta e motivul pentru care are ochii deschiși. Cineva vrea să vorbească cu el.

Domnule Stone?

Un tip hispanic înalt, pe scaunul din tuburi metalice de lângă patul electric. De vârsta lui Curtis, sau ceva mai tânăr. Răbdător. Nu arată nici lehamite, nici insistență. Nu e ca majoritatea polițiștilor pe care i-a cunoscut Curtis. Probabil că face parte din poliția federală. Se pare că cineva din Jersey a primit mesajul.

Curtis? spune tipul, ca și când ar încerca mai multe frecvențe. Domnule Stone? Sergent Stone? Plutonier-major Stone?

Da, spune Curtis. Sunt aici.

Propria voce îi sună aspră și zgomotoasă, cu toate că știe că n-are cum să fie prea zgomotoasă. Simte că i se fisurează gâtlejul. Își drege vocea, tușește. Îl doare partea dreaptă.

Tipul hispanic i se prezintă lui Curtis – Agent Nu-știu-cum – apoi își începe discursul standard. Poliția din Las Vegas vrea să aducă acuzații serioase împotriva dumneavoastră, domnule Stone, spune el. I-am rugat să mă lase să discut mai întâi cu dumneavoastră. Există aici o perspectivă mai largă pe care cred că nimeni nu a văzut-o până acum.

Da, spune Curtis. Ai înțeles foarte bine.

Vreți să-mi vorbiți despre asta?

Curtis își linge buzele. Pielea uscată îi zgârie limba. Undeva în adâncul lui e multă durere; o zărește din când în când ca pe o lanternă care cercetează ferestrele unei case vechi. Greutățile care-i susțin picioarele sunt dovada că medicii nu le-au operat încă. Poate că n-a fost în comă prea mult timp. Vreau să vorbesc cu soția mea, spune Curtis.

Agentul zâmbește. Danielle e pe drum, spune el. Acum e în avion. Poliția o să trimită o mașină după ea. Desigur, încă nu știm când vi se va permite să o vedeți.

Sunt arestat?

Nu ați fost arestat. Din câte înțeleg, ați fost polițist militar, așa că știți care e procedura. Ar trebui totuși să vă spun, înainte de a continua, că aveți dreptul să vă abțineți de la orice declarații și de a chema un avocat care să asiste la discuțiile ce vor urma. Puteți să chemați un avocat, iar eu pot face rost de un aparat de înregistrare, dacă vreți să continuăm în mod formal. Doriți să facem așa, domnule Curtis?

Curtis închide ochii, își mișcă înainte și înapoi capul. Sunt mega-drogat, omule, spune el. Niciun judecător nu te va lăsa să folosești informațiile astea.

Tipul dă din umeri. A scos deja pixul; acum deschide un carnețel cu spirală, își îndeasă cravata în buzunarul de la piept. Vreți să așteptați? spune el. Să vă recăpătați luciditatea?

Curtis dă din cap. Nu, spune el. Vreau să spun totul acum.

Relatează cât poate el de bine. Îi e greu să nu facă derapaje. Devine confuz, face greșeli, revine ca să se corecteze. Nici măcar când nu era rănit, când nu era sedat, nu avea o înțelegere prea clară asupra lucrurilor. Dar se străduiește.

Îi spune despre apelul primit de la Damon, despre întâlnirea pe care a avut-o cu el în Philadelphia la Penrose Diner și despre Stanley și despre numărătorii de cărți de la Spectacular. Îi spune despre Albedo și despre Argos și despre dealerul care a dispărut și despre ceea ce i-a spus Argos în deșert și despre cum l-a rugat pe tatăl lui să telefoneze la poliția din New

Jersey. Încearcă s-o implice cât mai puțin pe Veronica. Nu știe prea bine de ce. Poate că Stanley și-ar fi dorit să procedeze astfel și, oricum, niciodată nu i s-a părut că ar juca un rol prea important în toată afacerea. A fost la fel de neștiutoare ca și Curtis.

Stați un pic, spune tipul hispanic în timp ce mâzgălește în carnețel. Așteptați o secundă. Ce relevanță are[174]?

Curtis clipește. Poftim? spune el. Ce vrei să spui că nu are relevanță? M-ai rugat să-ți povestesc, așa că îți povestesc, ce dracu'?

Nu, nu, nu, spune tipul. Ați menționat de mai multe ori *the Point.* Cum că numărătorii de cărți au dat lovitura la *the Point.* Voiați să vă angajați la *the Point.* Nu înțeleg ce înseamnă asta.

E cazinoul Spectacular, spune Curtis. Cazinoul Spectacular e cazinoul Point. Denumirea e urmată de un semn de exclamare. În logo. Numele oficial. Semn de punctuație, vreau să spun. Nici nu apucaseră să deschidă localul și anecdota asta a prins aripi – nu știu dacă e adevărată – cum că un tip de la relații publice a fost dat afară pentru că a uitat să pună semnul explicării, semnul *exclamării* la sfârșitul numelui. Oamenii care lucrau acolo au început să-i spună cazinoul Point. În glumă. Și a prins. Cei mai mulți dintre cei care o folosesc acum nici măcar nu știu de unde a pornit toată faza. Dar asta e povestea pe care mi-a spus-o Damon.

Bine, spune tipul. Am înțeles.

Pixul lui zgârie niște litere pe micul carnețel; Curtis le citește cu susul în jos. POINT = SPECTACULAR, scrie tipul.

Mai târziu îl ajută pe Curtis să bea; Curtis soarbe din pahar, continuă să vorbească. Pe măsură ce obosește și ajunge să simtă mai multă durere, începe să explice lucruri care probabil că nu au nicio relevanță, să repete detalii disparate care i-au rămas în minte. Faxurile cu antetul *SPECTACULAR*! pe care le-a făcut bucățele. Mitraliera din mașina lui Albedo. Telefonul mobil primit de la Damon. Apelurile telefonice pe care le-a făcut de la centrul de informare pentru vizitatorii parcului național. Butonul de la manșeta cămășii, pe care Damon l-a pierdut. Jay Leno în holul hotelului. *Hoțul de oglinzi* uitat în apartamentul din hotelul Quicksilver. A găsit cineva cartea aia? întreabă Curtis. Cineva ar trebui să treacă pe-acolo să ia cartea.

Agentul e pe punctul de a se opri din scris; privirea lui spune că așteaptă ceva. Curtis încearcă să se gândească ce-ar putea fi acel lucru, să se gândească la întrebări la care el era pregătit să răspundă, dar pe care tipul încă nu i le-a adresat. Găsește destul de multe. Una esențială. Unde e Damon acum? spune Curtis.

Agentul nu răspunde. Se lasă încet pe spate pe scaunul metalic, vârful pixului se retrage cu un clic silențios.

Nu știi, spune Curtis.

Tipul zâmbește. Nu e un zâmbet fericit. Curtis abia acum își dă seama că tipul nu prea a dormit în ultimul timp. Aveți vreo idee, spune agentul, unde l-am putea găsi?

Curtis își îngustează ochii, dă din cap. Gestul îl face să amețească. Mă gândeam că poliția statului New Jersey a pus deja mâna pe el, spune Curtis.

Tipul se uită placid, ochii lui sunt lipsiți de expresie. Luni după-amiază, spune el, doi detectivi din New Jersey au trecut pe la reședința lui Damon. O vizită de control, îl mai intervievaseră și înainte; fusese cooperant. Damon i-a invitat în casă, a pus niște cafea pe foc, i-a împușcat pe amândoi în față. Unul dintre ei a murit la fața locului, celălalt e legat la aparate. Probabil că n-o să-și mai revină. Au fost găsiți o jumătate de oră mai târziu de o patrulă locală de polițiști – cineva trebuie să fi știut că ceva nu e în regulă –, dar Damon dispăruse între timp.

Curtis încearcă să inspire adânc, dar se îneacă și, pentru o secundă, se teme că o să vomite. Camera se învârte cu el ca restaurantul de la Stratosphere și își închide ochii ca să scape de senzație. Se întoarce în timp, încercând să-și aducă aminte: la ce oră l-a sunat pe tatăl lui, când a primit ultimul fax de la Damon. Ce anume putea să declanșeze sau ce anume n-a fost în stare să împiedice.

În acea zi, Damon nu s-a prezentat la muncă, spune agentul. Cei de la managementul riscului au inițiat percheziționarea biroului său. Se spune că, în afară de filme porno, nu au găsit nimic pe computerul lui, și nici în sertarele cu acte nu au găsit nimic altceva decât reviste deocheate. Chestii destul de nasoale, din câte am aflat. Oamenii se întreabă de ce a durat atât de mult timp să-și dea seama că tipul e o problemă. Trebuie să fie un tip tare charismatic.

Curtis aude foșnetul paginilor în timp ce agentul își răsfoiește carnetul, trecând poate în revistă ce-a scris. Aveți vreo idee, spune el din nou, unde l-am putea găsi?

Curtis rămâne cu ochii închiși, își reglează respirația.

N-am ce zice, continuă agentul, și-a ales o perioadă destul de potrivită ca să dispară. Începând de luni seara, poliția din toată țara e în alertă cod portocaliu. Asta din cauza războiului. Acum că toată lumea e în stare defensivă, investigațiile se vor desfășura mai greu. Cu toate astea, o alertă sporită ar putea îngreuna ascunderea unui vehicul. Probabil că Damon știa asta. Audi-ul lui a fost găsit în urmă cu câteva ore într-o parcare din afara unui oraș din Maryland.

Curtis deschide ochii. În ce oraș din Maryland? întreabă el.

College Park. Avem o înregistrare cu Damon care urcă în metroul Green Line spre centru. Știu la ce vă gândiți, dar nu vă faceți griji: tatăl dumneavoastră și soția lui sunt în siguranță. I-am dus la un hotel. Casa lor se află sub supraveghere. În cazul în care Damon apare acolo…

Nu o să apară, spune Curtis. A plecat. Dacă Damon s-a dus în Washington, scopul lui a fost acela de a i se facilita călătoria. Vize, pașaport. Oamenii de acolo ar face asta pentru el.

Agentului nu-i place răspunsul: pare iritat, confuz. Deschide gura să spună ceva, dar Curtis i-o taie. Sper că știi despre cine e vorba aici, nu-i așa? I-ați văzut certificatul DD 214[175]?

Ce anume?

Dosarul lui. Ar trebui să arunci o privire. Să vezi ce a făcut, pe unde a fost. Nu e în Washington, omule. S-a dus la aeroportul Baltimore Washington International sau la National. S-a îmbarcat pe un avion. Ar putea fi oriunde. America de Sud. Asia.

Tipul e pe punctul de a-l combate, dar apoi renunță, se dezumflă. Gura lui rămâne deschisă pentru o clipă; o închide, își freacă fața. Lui Curtis îi pare rău pentru el, îi pare rău pentru toate, în general. Nu vrea să creadă lucrurile pe care tocmai le-a auzit – obișnuința îi muncește din greu creierul, lansând scenarii și explicații care să-l pună pe Damon într-o lumină mai bună –, dar știe că e adevărat, în toată viața lui, n-a înțeles pe nimeni cu adevărat, nici măcar pe sine însuși. Poate că în cea mai mică măsură pe el însuși. Vrea să doarmă, să dispară din lumea în care se întâmplă căcaturi de genul ăsta.

Ia stai un pic, spune Curtis. Dar ce e cu Stanley Glass?

Agentul redevine alert; apasă din nou pe pix. Stanley Glass, spune el.

Unde e?

Agentul dă din umeri. E tot în Atlantic City, spune el. Ultimul lucru pe care l-am auzit e că poliția din New Jersey avea de gând să-l rețină. Încă nu l-au prins, dar nici mult nu mai aveau. Am înțeles că e grav bolnav. Are mobilitatea redusă.

Curtis dă din cap. Dacă Stanley mai trăiește, spune el, atunci poliția din New Jersey se înșală crezând că e pe punctul de a-l prinde. Și mă cam îndoiesc că ar fi în continuare în Atlantic City.

Bine. Unde credeți că se află?

E acolo unde e și Damon. Și viceversa.

Agentul adoptă o expresie sceptică. Știu că nu prea are sens, spune Curtis. Dar, cu tipii ăștia, așa merg lucrurile. Fiecare a

descoperit lucrurile nasoale despre celălalt. Au de aplanat un conflict și-l vor aplana. Întrebarea e unde.

Tipul n-a scris nimic în carnețel. Deci dumneavoastră ne sfătuiți că dacă vrem să-l găsim pe Damon Blackburn, trebuie mai întâi să-l găsim de fapt pe Stanley Glass, spune el. Și invers. Am înțeles bine?

Sfatul meu, spune Curtis, e acela că sper să aveți mai mult noroc decât mine. Cam asta e tot ce vă pot sfătui.

Agentul își scoate cravata din buzunar, o netezește pe piept, pune pixul în buzunar. Domnule Stone, spune el, ar trebui să vă aduc la cunoștință că sunt departe de a încheia interogatoriul dumneavoastră. Dar vă doresc însănătoșire grabnică și vă mulțumesc că ați cooperat.

Nicio problemă, spune Curtis. Hei, fă-mi totuși o favoare. Începe să mă doară destul de rău. Dacă am terminat pe ziua de azi…

Sigur, spune agentul. Voi chema asistenta.

Asistenta vine, umblă la branula lui Curtis, și curând totul devine plat, cețos și vag. Pentru o clipă, are un răspuns la întrebarea agentului – e de la sine înțeles: își imaginează *Hoțul de oglinzi* pe măsuța de cafea a Veronicăi, căzut pe covorul din camera de hotel de la Quicksilver – dar apoi amestecul de substanțe îi fură imaginea și o eliberează în neant. Curând, tot ce vrea e să nu mai gândească.

Ochii pe jumătate goi îi sunt inundați de lacrimi calde. Așteaptă în liniște și se gândește la Damon până când medicamentul îi ajunge într-un final la creier, până când nu-și mai poate aminti nimic în afară de unda de șoc imponderabilă a avioanelor care decolează – de pe aeroportul din Philadelphia, de pe Ramstein –, până când nu mai știe nimic despre propriul trecut, până când timpul pare să se fi oprit, iar el simte că nu e absolut nimeni.

Curtis. Adună literele numelui și vei obține patru sute optzeci și doi. Înseamnă *frunze de toamnă.* Sau, chiar dacă e greu de crezut, *sticlă.* Adună acele trei cifre – patru plus opt plus doi – și obții paisprezece. *Dar* sau *sacrificiu. A scânteia,* sau *a străluci.*

Mai târziu, cândva – câteva minute sau câteva ore, e greu de spus cu exactitate –, undeva în apropiere va începe să sune un telefon.

Când polițiștii și asistentele vor da buzna în cameră, Curtis nici măcar nu va fi conștient de sunet. Se va trezi fără chef, clipind la luminile din tavan în timp ce polițiștii se vor aduna în jurul lui: șoptind în telefoanele lor mobile, pregătind un aparat de înregistrare, trăgând de firul telefonului din dotarea spitalului până când aparatul va ajunge pe saltea, lângă Curtis.

Le va privi gurile turuitoare în timp ce-i vorbesc și va da din cap, cu toate că nu va înțelege nimic din ce i se spune. Și apoi, în timp ce degetul cuiva apasă pe butonul de SPEAKER al telefonului, își va răsuci capul și va încerca să asculte.

Într-un fel, va ști de la bun început. Va auzi scâncetul și șuieratul fantomatic – distanțe mari, sateliți ciudați – și va ști exact cine sună și de unde și de ce.

Dar va întreba oricum. Nu se poate abține. Stanley? va spune el. Tu ești?

Și, după un moment lung de tăcere, tu îi vei răspunde.

Bună dimineața, puștiule, îi vei spune. Sau seară bună, bănuiesc că încă e seară acolo unde ești. A trecut al naibii de multă vreme, nu-i așa? Mă bucur să-ți aud vocea.

Nu-l vei reține prea mult pe Curtis. Nu din cauza polițiștilor – ce-ți mai pot face ei acum? – , ci pentru că nu prea sunt multe de zis. Sau sunt prea multe. Oricum, n-o vei lungi. Îi vei mulțumi. Apoi îi vei spune că-ți pare rău. Apoi îți vei lua rămas-bun.

Încă o rafală de vânt: fereastra hotelului se zgâlțâie. Auzi sunetul clopotelor, țipătul unui pescăruș. Îți tragi pătura până sub bărbie.

Într-un minut sau două, te vei ridica și vei suna. Îl pui pe puști într-o lumină proastă, măcar atâta lucru să faci pentru el. Ar trebui s-o suni și pe Veronica, dacă tot te-ai apucat. Să verifici dacă a găsit ce i-ai lăsat în dulapul de la aeroport. Moștenirea ei. Va fi o conversație al naibii de grea. Dar știi că va trebui să o faci.

Veronica. Trei sute optzeci și opt. O piatră dură, ca flinta sau cuarțul. Să voalezi. Să tăinuiești. Să răspândești. Să fii eliberat.

Dar mai întâi și întâi: ar trebui să te duci la fereastră. Coboară-ți picioarele pe podeaua lucioasă a camerei de hotel, ia-ți bastonul, ridică-te. Undeva acolo jos – printre vânzătorii de fructe și flori din Campo San Cassiano, femeia bătrână și gârbovită de pe scările elegante ale podului, gondolele negre care alunecă pe canalul gri ca un mucus –, Damon te vânează. Probabil că știe că posibilitățile de a face asta în felul lui sunt din ce în ce mai puține: te îndepărtezi de el cu fiecare minut care trece. Așa că aștepți să sosească în curând. Vrei să fii pregătit în momentul în care o să apară.

E o belea, mai mult decât orice altceva. Ceva care-ți distrage atenția. Aveai planuri mari în legătură cu excursia asta, dar ai așteptat prea mult. Sperai să poți face o ultimă vizită la Biblioteca. Probabil că femeile de la bibliotecă se simt ușurate că astăzi pot lua o pauză de la întrebările tale. *Ce înseamnă asta în engleză*? *Unde se găsește*?

Bineînțeles că ți-ar fi plăcut să vezi mai mult din orașul ăsta. Până acum a fost mai mult o vrăjeală de Disneyland: aparate de fotografiat și borsete, hărți în ediție de lux și porumbei care fâlfâie din aripi. Dar uneori există câte un moment – un nume de pe un indicator, pe care-l știi din cartea lui Welles; coloane și ferestre care amintesc de clădirile de pe Windward și de pe promenadă – care te va face să îngheți pe loc: încerci să tragi cu ochiul prin deschizătură înainte ca aceasta să se închidă, încerci să-l vezi pe Crivano dincolo de straturile suprapuse de adevăr și ficțiune. Dar aceste momente sunt greu de surprins, e greu să rămâi relaxat și deschis să le primești, când ești nevoit să privești mereu peste umăr. Damon a reușit să strice și acest loc. Îți spui că nu contează, dar nu este așa.

Când erai mai tânăr, nu cu mult timp în urmă, până acum ai fi rezolvat problema. Ai fi sorbit dintr-un espresso la Caffè Florian până când l-ai fi zărit în mulțime. I-ai fi luat urma înainte să apună soarele. Sunt destul de multe locuri izolate. În orașul ăsta, cărămizile cad tot timpul.

E ciudat însă că o parte din tine se bucură să-l vadă. Se bucură că e aici. Futaiul de la revedere pe care l-ai livrat în Atlantic City duminică după-amiaza – *Domnilor, aș vrea să vă spun o poveste amuzantă despre șeful de tură, domnul Blackburn* – a părut ieftin, inadecvat, ca o eschivare. Dar faptul că ești aici îți dă o senzație bună, îți dă senzația că e ceva meritat.

Și, pe lângă asta, ai găsit câteva locuri sigure în care nu ești nevoit să te gândești la el, în care poți să cauți în continuare lucrul pentru care ai venit aici. Ieri ai ajuns să te apropii cel mai mult de Crivano, pe barca cu motor pe care ai închiriat-o ca să vezi orașul din lagună: clopotnițe ivindu-se din ceața iernii târzii, așa cum probabil că le-a văzut și el. Sau poate că nu chiar: pe vremea lui San Michele nu era încă un cimitir; Fondamenta Nuove nu fusese construit încă. O sumă de bani în plus a făcut ca barca să ocolească Santa Elena și să intre pe Canale di San Marco și acolo ai văzut în sfârșit orașul lui Crivano – întrucâtva scufundat, cu câteva clădiri în plus, dar altfel aproape neschimbat. Barcagiul a oprit motorul, barca a început să plutească în voia curentului și, pe măsură ce ceața și mirosul de mare s-au înstăpânit în jurul tău, ți-a revenit o amintire, clară ca o lovitură în frunte: cum jucai cărți cu tatăl tău pe feribotul ce duce în Staten Island, privind în sus pe măsură ce zgârie-norii din Lower Manhattan ieșeau la iveală dintre nori. În afară de apă și de pescărușii, nimic din ce vedeai nu era natural. Pură invenție, imaginată întru ființă.

Ai stat prea mult în lagună, ți-a intrat frigul în oase, voiai să te pișii. Te-ai ridicat în picioare, te-ai sprijinit de parapetul

bărcii, ai tras fermoarul, ți-ai împins scutecul în jos. Barcagiul a sărit alarmat de pe locul lui – *Ao*! a lătrat –, dar a tăcut imediat când a văzut că jetul fierbinte care stropește suprafața mării își schimbă culoarea din galben în roșu.

Te-a lăsat pe Riva degli Schiavoni și te-ai îndreptat cu pași nesiguri spre coloanele gemene, cu simțul echilibrului afectat încă de amintirea valurilor. Stând acum aici, aproape că le poți simți din nou, un ecou al fluxului și refluxului propriului sânge vâscos.

Miroase aerul: te-ai căcat pe tine. Ai vrea să te schimbi înainte să vină Damon. Nu vei face multă mizerie; în ultimul timp abia mai mănânci. Mai demult, lipsa controlului te supăra; dar în ultima perioadă nu prea te mai supără. Poți să te obișnuiești cu orice sau poate să nu-ți mai pese. Pe măsură ce te-ai îmbolnăvit mai tare, aproape că ai ajuns să vezi în asta o plăcere: căldura și greutatea îți dau o senzație bună. Viu. Ești mult mai viu decât ai impresia că ești. Ești mereu surprins să descoperi că ceea ce a mai rămas din tine poate produce ceva atât de straniu și de vital.

Într-un minut, te vei ridica. Te vei duce la fereastră. Vei face cele două apeluri telefonice. Încă un minut.

Ar fi fost mai plăcut dacă ai fi stat la o masă undeva. Dar, desigur, astea sunt primele locuri pe care Damon le verifică și, oricum, nu mai ai chef de peisaj. Te-ai săturat de jucătorii de cărți, de sistemul și procentele lor. *Blackjackul e singurul joc de cazinou care are memorie.* Walter Kagami – un puști cu părul negru, slab, într-o cămașă cubaneză – explicându-ți jocul pentru a suta oară. *Cărțile sunt plasate, sunt scoase din joc până când apare cartea de tăiere. Ăsta e motivul pentru care număratul cărților funcționează. Înțelegi*? Dar niciodată n-ai înțeles cu adevărat. Aceea nu era lumea în care trăiai sau în care voiai să trăiești. Acum, numai să te gândești la ei – lipiți de mese ca niște roboți pe linia de asamblare, punctele de loialitate pe care le consumă priponiți în fața automatelor, acea adunătură patetică ce se crede mai liberă decât oricine altcineva – te face să vomiți. E greșit să numești asta joc. *Nu șansa face ca jocul să fie posibil,* spune Walter. *Ci limitele. Cincizeci și două de cărți într-un pachet. Cele șase laturi ale zarului. Jocurile de noroc sunt despre limite.* Ai terminat-o cu limitele. Limitele sunt o vrăjeală. O grămadă de povești cu zâne, ticluite ca să prindă mai ușor în mrejele somnului.

Oricum, cazinoul de pe Lido e închis – pe timp de iarnă sau poate pentru totdeauna. În apropiere, pe Canal Grande, ar trebui să mai fie unul. Probabil că ai trecut pe lângă el în prima dimineață când ai ajuns în oraș, în timpul plimbării de 250 de euro cu gondola: gondolierul chipeș ca un golan cânta din toți

rărunchii, fațadele frumoase ale palatelor care se succedau păreau precursorii localurilor de pe Strip. Dar ce rost are? Ai fost deja în Piazzetta, ai stat deja între faimoasele coloane gemene: aduse în oraș din Țara Sfântă, împreună cu ciuma. Atunci a început totul, nu-i așa? Mese pentru jocul de zaruri, instalate în locurile de execuție.

După ce te-ai îndepărtat de Riva, unde te-a lăsat barca cu motor, te-ai trezit buimac și amețit, copleșit de grandoarea acelui loc, de toată istoria care a construit-o și modelat-o. Senzația a venit atât de repede, încât te-ai gândit: *asta este.* Și ce mod de a proceda ar fi putut să fie! Ce loc bun pentru a ieși din lume!

Dar n-a fost să fie. Când ți-ai venit în fire, stăteai în genunchi pe lespezile întunecate de trahit ca și cum te-ai fi oprit să te rogi. Oamenii începuseră să se adune în jurul tău. La început doar copii, intrigați și speriați. Aceștia au fost urmați de câteva mame și câțiva tati. Au trecut mulți ani de când n-ai mai făcut o asemenea scenă, de când te-ai simțit atât de *vizibil.* Ceva din felul în care ai fost privit – ochi larg deschiși, holbându-se la tine de pe fețele drăgălașe ale unor străini, murmure îngrijorate în zeci de limbi – te-au făcut să simți un nenorocit de cocoloș în gât. Voiai să menții acele priviri pentru totdeauna.

Așa că ai făcut primul lucru care ți-a trecut prin minte: ai scos un pachet de cărți din buzunarul gecii. Imediat, corpul tău și-a adus aminte postura, a recuperat felul în care se simțea pavajul sub genunchi, mâinile s-au lansat într-o mișcare automată. Regele de inimă roșie, șaptele de inimă roșie, șaptele de romb. Fiecare carte se îndoia la mijloc, se înălța și cobora, ridicându-se și căzând, dansând în aer. Ultima oară când s-a întâmplat a fost în acea noapte petrecută pe promenadă alături de Claudio.

Claudio. Două sute optzeci și șapte. *Să miroși frumos.* Sau șaptesprezece. *Norocos. Să visezi.* Sau opt. *Să aspiri la ceva. Să tânjești.*

L-ai mai văzut uneori: câteva roluri minore în filme și în seriale TV, o față într-un colț al unei reviste cu staruri TV. Acum are un alt nume, desigur, ceea ce face dificilă identificarea. Dar ocaziile în care le-a văzut s-au repetat cu regularitate de-a lungul anilor, așa că te gândești că îi merge bine. Ar putea fi chiar celebru; n-ai avea de unde să știi. Speri să fie fericit, oriunde s-ar afla. Speri să fi înșfăcat cu degetele alea lungi și oacheșe ale lui o parte din ceea ce și-a dorit.

Totul e frumos și împrăștiat acum: fiecare fragment al acelor zile. Nu te-ar fi surprins prea tare dacă toată scena ar fi fost înghițită de nisip sau ar fi fost luată de valuri. Dar nu așa s-a

întâmplat: în loc de asta, a sărit în aer. Cartea pentru tineret a lui Larry Lipton a apărut în 1959 și, în ciuda tuturor previziunilor, a fost un mare succes. Toți poeții și pictorii care locuiau între Santa Monica și Marina del Rey s-au bucurat o vreme de celebritate, de multe ori doar pentru că era inclus în poanta altcuiva, iar celebritatea n-a întârziat să facă victime: droguri, boală, crimă, sinucidere. Charlie s-a înecat în ’67; Stuart a fost răpus de cancer în ’74. Alex și-a publicat cartea în ’61 și de atunci n-a mai scris niciuna. A reușit cumva să-și țină sub control dependența, de douăzeci și ceva de ani. Adevărata lui operă.

Welles a părăsit lumea în ’63, în aceeași săptămână cu Jack Kennedy. N-ai aflat decât peste câteva luni, când erai în trecere prin Los Angeles, după ce ai stat prea mult în Palm Springs. Tot tu i-ai trimis lui Synnøve flori; Walter te-a ajutat să găsești o cale de a o face. Ți-a trimis o carte poștală drăguță, scurtă și vagă, împreună cu câteva fotografii de la înmormântare. Nicio față familiară. Fata nu era în niciuna dintre ele.

Moartea lui Welles te-a făcut să te îndrepți din nou spre carte, de care uitaseși timp de câțiva ani. Pe undeva, te așteptai ca magia să se fi risipit, dar n-a fost așa – deși cartea se schimbase, alunecase de-a lungul unor linii de forță invizibile. Sau poate că s-a creat o simbioză, în felul în care prevăzuse Welles. *Ești un jucător*! *Trăiești din abilități și noroc.* Acest lucru era deja adevărat. Chiar și acum, bătrânul încă știe cum să te înțepe, cum să-ți tragă sforile. Trebuie să fi știut că într-o bună zi vei ajunge aici. Orașul te aștepta – o capcană în care el a pus momeala – iar tu ai valsat direct spre el.

Cam cât din viața ta a fost regizată de el? Acea scenă de ieri, dintre coloane, a fost specifică lui Welles: probabil că i-a trecut prin minte în prima noapte în care l-ai întâlnit. *Jucai un joc pe promenadă. Am câștigat un dolar de la tine.* Și totuși, stând acolo în genunchi, cu spatele la mare, nu te-ai simțit nicio clipă un fraier sau un găgăuță – și a fost greu să nu simți satisfacție: să muți cărțile cu iuțeala de pe vremuri, să faci schimbul, acolo, în mijlocul păienjenișului prin care ai umblat.

Poate că de asta n-ai fost prea surprins când ai ridicat capul și l-ai zărit pe Damon, care te urmărea: sprijinit de balustrada de marmură din *loggetta,* mâncând înghețată cu o linguriță de plastic, apărând și dispărând într-un grup de turiști aliniați în spatele unei umbrele ridicate. Purta un costum nou de in, un palton de lână nou și avea o expresie extrem de enervată: înfățișarea unui turist care a plecat în grabă de undeva, care n-a avut timp să ia nimic cu el în afară de bani. O geantă de umăr uzată, cu clapa deschisă, ușurând accesul mâinii drepte. Ai

rânjit spre el, dar nu ești sigur dacă a observat. De fapt, habar n-ai ce pot vedea ceilalți oameni.

Pentru încă aproximativ zece minute, ai continuat să faci șmecheria cu cărțile, în timp ce Damon și-a terminat înghețata și a început să se apropie. Tocmai când te gândeai care ar fi cea mai simplă cale de evadare, a apărut un polițist – amabil, echilibrat, chipeș ca un manechin, cu uniforma îngrijită, de parcă ar fi urmat să participe la o înmormântare de stat – și ți-a răspuns la întrebări, te-a ajutat să te ridici, te-a gonit cu blândețe. *O*, *mulțumesc, signore,* ai spus, suficient de tare încât să audă și Damon. *Îmi pare rău, dar nu mă simt bine. Și orașul ăsta e atât de confuzant*! *Stau la Aquila Bianca din San Polo. Puteți să-mi spuneți cum ajung acolo*?

Așa că acum aștepți. Probabil că tocmai în momentul ăsta, Damon s-a instalat în *bacaro*-ul de peste drum, răsfoind o revistă, întrebându-se când o să cobori sau când ar trebui să urce în cameră. E foarte posibil ca *bacaro*-ul să se închidă pentru câteva ore la prânz; se pare că e un obicei respectat de cele mai multe localuri. Se face târziu. Acum ai o imagine clară asupra a ceea ce urmează să se întâmple: Damon va da peste cap ultima înghițitură de vin în timp ce proprietarul se îndreaptă spre ieșire, își va freca ochii cârpiți de somn și își va aranja paltonul în timp ce ușa se închide în urma lui, și apoi va traversa strada pavată cu piatră din doar câțiva pași.

Nu vei mai ajunge înapoi la Biblioteca Marciana. Probabil că oricum nu mai contează. Ai văzut ceea ce voiai să vezi, depășind cu mult costurile relative. Fetele de la bibliotecă ți le-au adus pe tavă, te-au ajutat să-ți pui mănușile albe ca să nu deteriorezi paginile fragile: toată corespondența lui Suor Giustina Glissenti. Nu ai înțeles mare lucru din ea, însă știai cuvântul pe care-l căutai și erai sigur că n-ai cum să-l ratezi.

Nu era acolo. Ai răsfoit încă o dată paginile ca să te asiguri: de data asta în sens invers, mai încet, cu nasul în pagină. Rezultatul a fost același: numele lui Crivano nu era menționat nicăieri, de către nimeni. De ce-ar minți Welles? Oare a mințit? Chiar și în această fundătură, ai dat peste indicii sau peste ceea ce păreau a fi indicii. Ultimele scrisori ale maicilor erau datate 1592, același an în care se presupune că Crivano a părăsit orașul. După această dată, numele lui Suor Giustina nu mai apare în documentele ei de la mănăstire – însă nu e menționat nici înainte de această dată, cu toate că ai găsit o înscriere legată de o altă fată pe nume Glissenti: o verișoară, poate. Ca lucrurile să fie și mai dificile, unele dintre scrisorile care ar fi trebuit să fie în cutie lipseau. De ce? Cu cât timp în urmă au dispărut?

I s-a părut că seamănă cu număratul cărților: să umpli goluri bazându-te pe puținul pe care-l vezi. Probabil că Walter și Donald ar fi știut imediat – dar ei nu-s aici, iar mintea ta nu funcționează așa: dacă nu poți să vezi, atunci ești neputincios. Dar poți să vezi aproape întotdeauna. Aproape întotdeauna.

Modele: la asta te pricepi cel mai bine. Să vezi desenul în frunzele de ceai. Ai putea să identifici ceea ce cauți – ești convins de asta – dacă ai mai avea câteva detalii, câteva puncte în plus pe care să le legi între ele. Crivano părăsește acest oraș la o mie de ani după ce Mohamed părăsește Medina: aici există un fel de urmă. Ezra Pound este eliberat din spitalul Sfânta Elisabeta la câteva săptămâni după ce tu părăsești coasta; moare și este îngropat la opt sute de metri de acest loc, la San Michele, în același an în care se naște Veronica. John Hinckley Junior se uită la un film, împușcă un președinte – lansându-l pe Curtis pe propria lui traiectorie ciudată –, apoi ajunge să fie închis la Sfânta Elisabeta. Toate astea trebuie să aibă un sens, trebuie să aibă o explicație. În curând, șansele tale de a pune totul cap la cap, de a vedea totul, se vor epuiza.

Sau poate că în curând vei vedea totul.

Jos la recepție e doar proprietarul, vizibil prin fereastra de la stradă; lui Damon n-ar trebui să-i fie greu să-l ducă de nas. Speri să fie suficient de prudent încât să facă acel pas în plus. Se va apleca peste tejgheaua de lemn, va corela numele tău cu numărul camerei și în curând va urca scările, atașând un amortizor la țeava pistolului, ascunzând arma într-o revistă glossy de știri. Încuietoarea – bizară, de modă veche – nu-i va da bătăi de cap. Ușa bine unsă se va deschide, iar el va vedea cuta făcută de picioarele tale pe pat.

Dar până atunci tu vei fi deja în oglindă.

Nu e ușor, dar ai exersat. La început, câteva călătorii scurte: câteva secunde, ai intrat și ai ieșit. Apoi intervale mai lungi, plonjări în spațiul lipsit de spațiu. Nu diferă mult de învățarea înotului. Ceea ce-ți aduci aminte de pe partea cealaltă e imensitatea. Și unitatea: când te întorci, ideea că totul este separat devine rizibilă. Dacă trecerea e grea, întoarcerea e mult mai grea. Pentru că, sincer acum, de ce să-ți mai bați capul?

Dar te întorci. Te arăți în apartamentul lui Curtis, în camera Veronicăi, în apartamentul din localul lui Walter. Când devii suficient de sigur pe tine, îi lași pe oameni să te vadă. Reacția lor plină de spaimă îți demonstrează că ceea ce ai simțit e real. Oricum, demonstrează ceva.

De data asta va fi diferit. Asemănător mai degrabă cu a respira sub apă. Ai fost foarte răbdător. Ai așteptat vreme îndelungată.

Damon se va opri deasupra corpului tău. Va adulmeca aerul mirosind a căcat. Va păși lângă pat, se va așeza fără zgomot pe pat. Te va privi. Apoi își va pune arma pe păturile stivuite și îți va da un bobârnac zdravăn în vârful nasului. Va găsi o lanternă-creion în palton, îți va ridica pleoapele cu degetul și va îndrepta raza spre fața ta lăsată și cleioasă. Apoi va ofta, se va întoarce și va privi pe fereastră spre piața de dedesubt.

Într-un târziu se va ridica, își va lua pistolul. Îți va apăsa țeava groasă de cap, în orbita ochiului stâng, va ține revista deschisă deasupra, ca să nu se stropească. *Der Spiegel*: vei putea citi titlul de pe prima pagină peste umărul lui. *In Göttlicher Mission,* scrie acolo.

Te va împușca în ochi. Întâi în unul, apoi în celălalt. Îți va arunca revista udă și roșie pe piept, își va șterge mâinile de cearșaf. În drum spre ușă va culege pașaportul pe care l-au făcut prietenii lui din Washington pentru tine: e pe comodă, ușor de găsit. În drum spre propriul hotel, îl va arunca într-un canal, prins cu o bandă de elastic de un bolovan de mărimea unei palme.

Nu vei apuca să faci acele două apeluri.

Dacă Damon se va uita în oglindă în drum spre ușă – e oare genul de persoană care ar face asta? – , nu-l vei lăsa să te vadă. Nu în acea clipă.

Oglindă. Trei sute douăzeci și nouă: un educator ager. Sau: cei epuizați din cauza foamei. Sau: pe pământul de dincolo de mare. În ebraică: האדמ, care se adaugă la cincizeci. Nemăritată. Desăvârșire. O citadelă.

Asta ai vrut de la bun început: eliberarea de ceea ce te ținea captiv în această lume. Eliberarea de tine însuți. Se spune că la sfârșit ar trebui să-ți vezi toată viața trecând prin fața ochilor. *Trecând*: ăsta e cuvântul pe care-l folosește toată lumea. Sper al naibii de tare să nu fie adevărat. A trecut mult timp de când actul privirii te-a interesat în vreun fel. În ultimul timp, ceea ce te bagă în priză e ceea ce *nu poți* vedea: felul în care magia vederii se destramă, felul în care respirația ta aburește geamul când te apropii prea mult. Toți acești ani, la cheremul globilor oculari: te-ai cam săturat de asta. O nenorocită de succesiune de imagini! Ce fel de moarte mai e și asta? Nu îți dorești așa ceva. Ești pregătit pentru orice-ar putea să urmeze.

Ochi. Patru sute zece. Călare pe fum. Să fii împiedicat sau frânat. Să pui capcane.

Asta a fost metoda de evadare a lui Crivano: scrie în cartea lui Welles. Ți-a luat ceva timp să te prinzi. O parte din tine și-ar fi dorit să iei *Hoțul de oglinzi* cu tine – cu toate că ăsta e un gând prostesc, sentimental. Va avea Curtis grijă de el; aici ar ajunge să fie aruncat la gunoi. În plus, nu e ca și cum nu ai ști

pe de rost fiecare cuvânt. În decursul anilor, ai devenit însăși cartea: o viață de vise și amintiri, împletite printre rânduri.

Într-un fel, nu e un lucru atât de rău că pista de la Biblioteca s-a răcit. Oare nu exact asta ai vrut să auzi în noaptea în care l-ai urmărit pe Welles pe plajă? Că l-a inventat pe Crivano? Că lumea cuprinsă în cartea lui abia dacă are câteva puncte comune cu lumea reală? Să afli că, pe de altă parte, a devenit o problemă pentru tine, una pe care te-ai chinuit ani de zile să o rezolvi. Dar chiar și dacă Welles a mințit, chiar dacă Crivano n-a existat niciodată, această călătorie n-a fost o pierdere de timp. Există ceva aici: ai simțit-o, chiar dacă nu ai văzut-o. Nu poate cineva să fie o fantomă, chiar și în cazul în care nu a trăit niciodată? De ce nu? Cine a inventat această regulă?

Ieri, ai găsit un ultim indiciu. I-ai spus unei bibliotecare numele ambarcațiunii – ambarcațiunea cu ajutorul căreia Crivano evadează –, iar ea a reușit să găsească ceva: o scrisoare de la un tânăr căpitan pe un vas comercial către tatăl său, aducând vești de pe coasta dalmată. *Piraţii uscoci foarte răi sunt,* a tradus bibliotecara. *Luna trecută au jefuit două vase în drum spre Spalato și au dat foc unui* trabacolo – trabacolo-*ul e un vas, da*? *– care le-a ținut piept cu mare dârzenie.*

Vasul *Lynceus.* Le-ai ținut pe fete ocupate până la ora închiderii, dar nu au mai găsit nimic altceva: nici data la care vasul a dispărut, nici portul din care plecase. Poate că oprise între timp la Split, lăsându-l pe Crivano acolo. Poate, în timp ce epava lui lumina apele mării, el își croia deja drum prin portul croat, ferindu-se de asasinii trimiși de Consiliul celor Zece, încercând să treacă pe pământ turcesc. Fără îndoială, acel oraș trebuie să i se fi părut o apariție de vis: straniu și familiar în același timp. Piața centrală a acestui oraș a fost construită după modelul străvechiului palat al lui Dioclețian; o replică a clopotniței din piața acestui oraș are o replică acolo. Ți-ar fi plăcut să vezi și asta. Dar nu mai contează. Orașe care apar în alte orașe: o hartă a ecourilor, un model pe care-l cunoști prea bine.

Preferi să crezi că Crivano a ars. E un sfârșit care i se potrivește, un blestem pe care ți-l poți imagina. Prins sub punte, cu flăcările arcuindu-se deasupra capului său, mintea lui trebuie să se fi întors la Lepanto: ce a făcut acolo, ce anume nu a făcut. Viața lui secretă, singuratică, ar fi descris un cerc neobișnuit, începând și sfârșind în ghearele unui vas în flăcări.

Neavând nimic de făcut decât să-și aștepte agonia – carnea care se bășică, explozia aerului asfixiant –, cum și-ar fi petrecut ultimele momente de viață? Tinctură de măselariță, probabil: ca să-i încetinească pulsul, să-i amorțească simțurile, să-i elibereze mintea. Și desigur, oglinda magică: trucul pe

care l-ai învățat de la el. Să meditezi asupra talismanului – să privești suprafața oglinzii – înseamnă să faci în așa fel încât mintea ta să semene cu a lui Dumnezeu. Treci dincolo de stratul de argint, dincolo de orice suferință pământească, în împărăția ideii pure. Într-un final, toate misterele se clarifică.

Îți imaginezi că, odată ajuns în acel punct, îți va fi greu să-ți mai pese de oricare dintre lucrurile mundane: îți va fi greu să te convingi să te întorci, să termini sarcinile lăsate în urmă.

Dar când Damon se întoarce la hotelul lui, îl vei aștepta. S-ar putea să-i ia un moment până să te observe, mai ales dacă își ignoră reflexia; dar tu vei aștepta până când te va vedea. Odată ce vei beneficia de cunoașterea totală, nu te vei arăta nedrept. Dacă va trage în oglindă – s-ar putea să o facă –, tu vei rămâne alături de el, chiar și în cioburile împrăștiate pe jos. A existat o vreme, nu cu mult timp în urmă, când ai simțit pentru el ceva ce semăna a iubire.

Există un singur rezultat posibil, așa că speri să vină natural. Mâinile tale de fantomă îi vor conduce pistolul spre gură, apoi îl vor stabiliza, în timp ce degetul lui va găsi trăgaciul.

Atunci va veni vremea să i te alături lui Crivano: să stai alături de umbra lui pe puntea înnegrită a vasului *Lynceus,* în timp ce el face semnale către luna plină. Prin perdeaua de fum, luna va răspunde: *Imaginează-ți că nu sunt o oglindă, ci o deschidere, o diafragmă, o pupilă care primește lumina. Imaginează-ți că pământul se curbează în jurul tău, nu sub tine. Imaginează-ți că această lume e ochiul lui Dumnezeu, iar oceanul e retina lui. Află că ești întotdeauna văzut.*

Dar ești într-adevăr o oglindă, va spune Crivano. Iar eu, un străin față de mine însumi, nu voi mai fi văzut de nimeni. Asta este tot ce-ți cer și e mult peste meritul meu.

Coloana de fum va ascunde luna; flăcările se vor ridica să-l șteargă de pe fața pământului. Vasul va arde până la nivelul apei: sâsâind, apoi scufundat, tăcut. Când cerul se curăța, marea nu va trăda nicio prezență. *Hoțul de oglinzi* va fi plecat.

Astfel, la sfârșit, doar noi doi vom rămâne: tu și oceanul, tu și oglinda, tu și povestea pe care ai visat-o.

Ascultă: se aud pași pe coridor. O mână încearcă precaută mânerul.

Nu mai e timp de pierdut. Acesta îți este, deci, sfârșitul – toate lucrurile de care te-ai temut, tot ce-ți aduci aminte. Trecându-ți toate prin fața ochilor. Fețele și culorile. Privește atent: iată-i că vin.

Mulțumiri

Mi-a luat cinci ani și jumătate să scriu această carte și încă șapte și jumătate să găsesc un editor dispus să o publice. În tot acest timp am beneficiat într-o măsură aproape incomensurabilă de răbdarea, călăuzirea și generozitatea celorlalți, fără de care această carte nu ar fi fost posibilă. Aș dori să-mi exprim recunoștința față de soția mea, Kathleen Rooney; față de părinții mei, David și Barbara Seay; față de bunicul meu, Joe F. Boydstun, trecut recent în neființă; Michael Seay, Jen Seay, Beth Rooney, Nick Super, Richard Rooney, Mary Ann Rooney, Megan Rooney, J. Mark Rooney, Karen Rooney, Cliff Turner, Kelly Seal, Richard Weil, Hester Arnold Farmer, Andrew Rash, Angela McClendon Ossar, Scott Blackwood, James Charlesworth, Carole Shepherd, David Spooner, Matthew MacGregor, Elisa Gabbert, John Cotter, Carrie Scanga, Jason Schipper, Warren Frazier, Mitchell Brown, Bob Drinan, Olivia Lilley, Shane Zimmer, Tovah Burstein, Timothy Moore, față de facultate și colegii mei de la Universitatea Queens din Charlotte din cadrul programului de scriere creativă la distanță și colegilor mei de la Village of Wheeling, Illinois, în special față de Jon Sfondilis, Michael Crotty și Lisa Leonteos.

Pe măsură ce paginile pe care le-am scris începeau să ia forma unei cărți, am avut parte de implicarea conștiincioasă și de judecata clară a agentului meu Kent Wolf și a editorului meu Mark Krotov, ca și de aceea a colegilor lui de la editura Melville Hose, inclusiv a lui Dennis Loy Johnson, Valerie Merians, Julia Fleischaker, Liam O'Brien, Ena Brdjanovic, Chad Felix și a lui Eric Price, dar nu numai.

O parte substanțială a manuscrisului a fost scrisă la Fine Arts Work Center din Provincetown, Massachusetts, unde am beneficiat de o bursă între anii 2005-2006. Nu pot să mulțumesc îndeajuns pentru valoarea pe care au însemnat-o sprijinul și încurajările primite din partea acestei organizații, a personalului ei și a celorlalți asociați.

În final, le rămân etern îndatorat lui Richard Peabody, care mi-a dat imboldul de a porni pe drumul care m-a adus aici, și lui Jane Alison, care m-a ajutat să-mi trasez drumul. Dacă au de gând să o revendice, cartea asta este a mea în aceeași măsură în care este și a lor.

MARTIN
SEAY
virtual-project.eu
Cartea Anului 2016
CHICAGO WRITERS ASSOCIATION
„Fabulos... o bijuterie de carte."
NPR
Hotul de oglinzi
„Seay este un scriitor cu o inteligență artistică ieșită din comun."
THE GUARDIAN
Trei
FICTION CONNECTION

mastica

[1] Italo Calvino, *Orașele invizibile,* traducere din limba italiană de Oana Boșca Mălin, Editura Allfa, București, 2011, p. 77.

[2] TDY: termen militar, înseamnă însărcinare temporară.

[3] Când suma cărților dealerului este sub 17, acesta trebuie să mai tragă o carte. Dacă suma este 17 sau mai mare, dealerul nu mai are voie să tragă o altă carte.

[4] Un criteriu/principiu folosit în măsurile de securitate, care îl obligă pe custodele informațiilor clasificate să stabilească, înainte de dezvăluirea acestora, că cel care va primi informațiile are nevoie de ele pentru a-și îndeplini sarcinile oficiale.

[5] Faxul primit de Curtis conține un joc de cuvinte intraductibil, care pornește de la numele lui Albedo.

[6] Jucător de baseball.

[7] Compozitor de jazz și pianist.

[8] E vorba de John Alee Entwistle, basistul trupei The Who, supranumit Boul.

[9] Supă tradițională mexicană.

[10] Numărători a căror responsabilitate e să țină cont de numărătoare și să indice jucătorului mare (*big player*) un avantaj.

[11] Deck penetration – cantitatea de cărți pe care dealerul le scoate din joc atunci când le taie. Ideea e să ai cât mai puține cărți scoase din joc, adică o penetrare cât mai adâncă.

[12] Fondatorul corporației Oracle.

[13] Spray anestezic.

[14] Aici, VIC înseamnă, Very Important Customer (client foarte important).

[15] Cuplu de magicieni americani.

[16] E vorba despre Pico della Mirandola.

[17] Joc de origine italiană în care se urmărește plasarea unei serii de mingi de lemn cât mai aproape de o minge reper a adversarului.

[18] Spital din Los Angeles.

[19] E vorba de automobilul Ford Edsel.

[20] Joc de cuvinte între ad man (publicitar) și atman.

[21] Moș Oposum e pseudonimul sub care Eliot a scris poemele care aveau să fie adunate în *Cartea lui Moș Oposum despre Pisicile Poznașe* (*Old Possum's Book of Practical Cats*).

[22] A cincea parte a poemului *Tărâmul pustiit.*

[23] Format tradițional de coli de scris folosit în Europa înainte ca A4 să devină standardul.

[24] Actriță și cântăreață americană, născută în 1920 în Irlanda.

[25] William F. Harrah (1911-1978), om de afaceri american, fondator al unui lanț de hoteluri și cazinouri.

[26] În original, „It's only a paper moon" – lucrare compusă de Harold Arlen și lansată în anul 1933.

[27] Pluralul cuvântului câine în engleză e *dogs,* nu *doges.*

[28] Foaier (în lb. it. în original).

[29] Monedă cu valoare foarte mică.

{30} *Mattacini* erau clovni venețieni, faimoși pentru faptul că foloseau praștia pentru a trage cu ouă parfumate în victimele lor.

{31} Ambarcațiune venețiană.

{32} Wadi Araba înseamnă zonă stearpă și uscată, dar desemnează și o zonă geografică din depresiunea Văii Iordanului.

{33} Vechi cântec italian pe mai multe voci, cântat la carnavaluri și în reprezentații teatrale.

{34} Golf (în lb. it. în original).

{35} Batalion de ieniceri.

{36} Jean Baudrillard, *America,* traducere din limba franceză de Alina Beiu Deșliu, Editura Albatros, București, 1994, p. 131.

{37} Joc de societate cu elemente fantasy.

{38} Pepe Le Pew este un personaj fictiv de desene animate Warner Brothers Looney Tunes și Merrie Melodies introdus în 1945.

{39} Una dintre cele mai mari companii care activează în domeniul petrolier.

{40} Expresie care se referă la întemeierea unei familii. Își are originea în versurile unei piese din anii douăzeci ai secolului trecut „Just Molly and me,/ And baby makes three./ We're happy in my Blue Heaven".

{41} *60 Minutes,* emisiune de investigație, lansată în 1968 de canalul de televiziune CBS.

{42} Termenul folosit aici este „post-painterly abstracționist", inventat de criticul american Clement Greenberg pentru a descrie noul abstracționism, născut din expresionismul-abstract și caracterizat prin transparență și claritate.

{43} Pilot de mașini de curse.

{44} Convention and Visitors Authority – Asociația pentru promovarea și dezvoltarea turismului din Las Vegas.

{45} Ceremonial specific societăților indiene din nord-vestul Americii. Prin *potlatch* se înțelege cheltuiala nemăsurată, consumul excesiv, în colectiv, a ceea ce posezi, pentru a impresiona și a dobândi prestigiu.

{46} Personaj fictiv dintr-o serie de cărți detectiviste, creat de Edward Stratemeyer în 1930 și preluat ulterior de alți autori.

{47} Aplicație web de trafic, navigație și hărți.

{48} Mișcare religioasă inițiată de grupuri de afro-americani undeva la jumătatea secolului trecut, bazată pe învățăturile islamului și ale gnosticismului.

{49} Comisie specială a Statelor Unite care a funcționat între anii 1950-1951, menită să investigheze cazurile de crimă organizată.

{50} Comediant american, care a trăit între anii 1894-1974.

{51} Bomba the jungle Boy – serie de cărți de aventuri pentru copii.

{52} Cuvânt de origine hawaiană, care desemnează o verandă sau un patio cu acoperiș.

{53} Baladă victoriană scrisă de lordul Alfred Tennyson.

{54} Centru federal de cercetare și dezvoltare al NASA situat în zona San Gabriel Valley a comitatului Los Angeles.

{55} Emigrant din Europa Răsăriteană.

{56} Muzician american și om de televiziune care a creat emisiunea care-i poartă numele: The Lawrence Welk Show, difuzată între anii 1951-1982.

{57} Fragment din poemul *O viziune,* de John Clare (poet romantic englez, 1793-1864).

{58} Personaj fictiv folosit în campanii publicitare realizate pentru rețete și mâncăruri.

{59} Personaj fictiv din benzile desenate *Little Orphan Annie* (*Annie, micuța orfană*).

{60} *Alungarea bestiei triumfătoare, Opere italiene IV,* traducere și note din limba italiană de Smaranda Bratu Elian, Humanitas, 2002.

{61} Piatra Proclamațiilor, de unde se citeau proclamațiile oficiale.

{62} Un fel de han pentru comercianți.

{63} Tratat de optică scris de savantul arab Alhazen care a trăit între anii 965 și 1039.

{64} Consemnarea unei fapte sau spuse de-ale profetului Mohamed sau, în sens mai general, de-ale tovarășilor sau succesorilor săi.

{65} Data la care profetul Mahomed emigrează de la Mecca la Medina, considerată ca începutul erei musulmane.

{66} Richard Rorty, *Filosofie și oglinda naturii,* traducere din limba engleză de Alexandru Racu, Anca-Eliza Simitopol și Marius-Bogdan Tudor, Editura Tact, București, 2014, p. 42.

{67} Comic american, născut în 1950.

{68} Sonja Henie (1912-1969) a fost o patinatoare și actriță norvegiană, de trei ori campioană olimpică, de zece ori campioană mondială.

{69} Cafenea specific turcească. Cuvântul înseamnă „casa cititului” și mai demult servea și acestei activități.

{70} Vas alchimic în care are loc procesul numit *circulatio* (distilarea circulară).

{71} Unul dintre cei mai influenți filosofi umaniști ai Renașterii italiene, întemeietorul faimoasei Academii platoniciene, primul traducător al operei lui Platon.

{72} Alchimist francez (cca. 1310-cca 1370).

{73} Călugăr bizantin, cunoscut și sub numele de Marianos.

{74} Joc de cuvinte intraductibil. În original: What’s the point? Agentul nu înțelege la ce se referă Curtis când vorbește despre cazinoul The Point.

{75} Document eliberat de către Departamentul de Apărare al SUA la retragerea sau eliberarea din serviciul activ al unui membru aflat în serviciul armatei.

Table of Contents

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.

44.
45.
46.
47.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.

Table of Contents

1.
2.
3.
4.
5.
6.
7.
8.
9.
10.
11.
12.
13.
14.
15.
16.
17.
18.
19.
20.
21.
22.
23.
24.
25.
26.
27.
28.
29.
30.
31.
32.
33.
34.
35.
36.
37.
38.
39.
40.
41.
42.
43.

44.
45.
46.
47.
49.
50.
51.
52.
53.
54.
55.
56.
57.
58.
59.
60.

Table of Contents

1. 5
2. 10
3. 12
4. 14
5. 17
6. 21
7. 25
8. 32
9. 42
10. 45
11. 50
12. 64
13. 75
14. 88
15. 90
16. 96
17. 103
18. 113
19. 125
20. 134
21. 144
22. 147
23. 164
24. 166
25. 172
26. 177
27. 188

28. 198
29. 209
30. 224
31. 230
32. 244
33. 246
34. 253
35. 263
36. 270
37. 284
38. 300
39. 318
40. 323
41. 333
42. 344
43. 348
44. 361
45. 369
46. 385
47. 394
49. 416
50. 425
51. 430
52. 441
53. 451
54. 457
55. 468
56. 483
57. 500
58. 514

59. 517
60. 540